ed By: https://jafrilibr

الامالی

جلد (۲)

شیخ صدوق (ره)

ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمّی

ترجمه وتوضیح
ابوالقاسم پاینده

ed By: https://jafrilibr

Presented By: https://jafrilibrary.com

الامالی

مجلد دوم

تألیف:
شیخ صدوق (ابن‌بابویه)
ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی

ترجمه
ابوالفضل هدایتی

جمعداری اموال
مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی
۵۸۳۴۹
ش-اموال:

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ابن بابویه، محمدبن علی، ۳۱۱ - ۳۸۱ق.
[الامالی ج ۲. فارسی]
الامالی / تألیف شیخ صدوق ابن بابویه؛ ترجمه و توضیحات یعقوب جعفری. ــ قم: نسیم کوثر، ۱۳۸۹.
ج ۲.
ISBN 978 - 964 - 240 - 022 - 5 ۱۷۰۰۰۰ ریال:
فهرستنویسی بر اساس اطلاعات فیپا.
۱. احادیث اخلاقی. ۲. اخلاق اسلامی. ۳. احادیث شیعه -- قرن ۴
ق. الف. جعفری، یعقوب، ۱۳۲۵ - ، مترجم و مصحح. ب. عنوان.
BP ۲۴۸/الف۲خ۶۰۴۱ ۲۹۷/۶۱
کتابخانه ملی ایران ۸۹-۲۹۵۹۹م

این کتاب با حمایت معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به چاپ رسیده است.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

انتشارات نسیم‌کوثر
ناشر برگزیده نمایشگاه سراسری فرد و عترت و جشنواره فرهنگی ... رتبه ۱
دفتر مرکزی: قم - خیابان شهید فاطمی (دورشهر) - کوچه ۳۰ - پلاک ۵۵ - ساختمان انتشارات نسیم کوثر
واحد فروش: ۸-۷۸۳۰۵۶۷ - واحدپژوهش: ۷۷۳۴۳۷۷ - دورنگار: ۷۸۳۰۵۶۸ همراه: ۰۹۱۲۳۵۱۴۹۰۸

شناسنامه

- **نام کتاب:** الامالی ج ۲
- **مؤلف:** شیخ صدوق ابن بابویه (ره)
- **مترجم:** یعقوب جعفری
- **ناشر:** انتشارات نسیم کوثر
- **چاپ:** چاپخانه ذاکر
- **نوبت چاپ:** اول / ۱۳۸۹
- **شمارگان:** ۱۰۰۰ نسخه
- **قیمت دوره:** ۱۷۰۰۰ تومان

شابک: ۵ ۰۲۲-۲۴۰-۹۶۴ ۹۷۸

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

کتابخانه
مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی
شماره ثبت: ۴۸۷۵۵
تاریخ ثبت :

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الرابع و الخمسون

يوم الثلاثاء سلخ شهر ربيع الأول من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

۱. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادٍ الْهَمَذَانِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ نَصْرِ بْنِ عَلِيٍّ الْجَهْضَمِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَخِيهِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ ﷺ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «مَنْ أَسْبَغَ وُضُوءَهُ وَ أَحْسَنَ صَلاتَهُ وَ أَدَّى زَكَاةَ مَالِهِ وَ خَزَنَ لِسَانَهُ وَ كَفَّ غَضَبَهُ وَ اسْتَغْفَرَ لِذَنْبِهِ وَ أَدَّى النَّصِيحَةَ لِأَهْلِ بَيْتِ رَسُولِهِ فَقَدِ اسْتَكْمَلَ حَقَائِقَ الايمَانِ وَ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ مُفَتَّحَةٌ لَهُ».

۲. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ، قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَنَانُ بْنُ سَدِيرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُدَيْفٌ الْمَكِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْبَاقِرُ ﷺ وَ مَا رَأَيْتُ مُحَمَّدِيّاً قَطُّ يَعْدِلُهُ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الانْصَارِيُّ، قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللهِ ﷺ، فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ أَبْغَضَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ بَعَثَهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَهُودِيّاً، قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ: وَ إِنْ صَامَ وَ صَلَّى وَ زَعَمَ أَنَّهُ مُسْلِمٌ، فَقَالَ: «وَ إِنْ صَامَ وَ صَلَّى وَ زَعَمَ أَنَّهُ مُسْلِمٌ».

۳. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «مَنْ فَارَقَ جَمَاعَةَ الْمُسْلِمِينَ فَقَدْ خَلَعَ رِبْقَةَ الاسْلامِ مِنْ عُنُقِهِ» قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ وَ مَا جَمَاعَةُ الْمُسْلِمِينَ، قَالَ: جَمَاعَةُ أَهْلِ الْحَقِّ وَ إِنْ قَلُّوا.

۴. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْحَافِظُ الْبَغْدَادِيُّ رَحِمَهُ اللهُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا خَلَفُ بْنُ سَالِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا غُنْدَرٌ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَوْفٌ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ، قَالَ: كَانَ لِنَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللهِ ﷺ ابْوَابٌ شَارِعَةٌ فِي الْمَسْجِدِ فَقَالَ يَوْماً سُدُّوا هَذِهِ الابْوَابَ إِلاّ بَابَ عَلِيٍّ فَتَكَلَّمَ فِي ذَلِكَ النَّاسُ، قَالَ: فَقَامَ رَسُولُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس پنجاه وچهارم

سه شنبه پایان ربیع اول سال ۳۶۸

۱. پیامبر اسلامﷺ فرمود: هرکس وضوی نیک بگیرد و نماز درست بخواند و زکات ثروت خویش را بدهد و زبان خویش نگه دارد و از خشمگین شدن پیشگیری کند و برای گناهش درخواست آمرزش کند و برای خاندان پیامبرﷺ خیرخواهی داشته باشد، حقایق ایمان و درهای بهشت را به روی او گشوده خواهد شد.

۲. پیامبر اکرمﷺ برای مردم چنین فرمود: ای مردم هرکس ما خاندان را دشمن‌داشته باشد، در روز رستاخیز یهودی برانگیخته خواهد شد. جابر بن عبدالله انصاری می‌گوید که گفتم: ای پیامبر خدا هر چند که او اهل نماز و روزه بوده و به اسلام باور داشته باشد؟ فرمود: هر چند که روزه بگیرد و نماز بگزارد و مسلمانی‌اش را باور داشته باشد.

۳. رسول خداﷺ فرمود: هر کس از جمع مسلمانان جدا شود، رشته اسلام را از گردن خود باز کرده است. گفتند: یا رسول الله! جماعت مسلمانان مگر چه کسانی هستند؟ حضرت فرمود: اهل حق، اگر چه کم باشند.

۴. زید بن ارقم می‌گوید: برای چند از تن یاران پیامبر اسلامﷺ درهایی بود که به سوی مسجد پیامبر گشوده می‌شد. روزی پیامبرﷺ فرمود: غیر از در خانه علیؑ همه درها را ببندید. برخی در پی فرمان پیامبرﷺ سخن‌هایی گفتند. آنگاه او بلند شد و سپاس و ستایش خداوند کرد و فرمود: اما بعد: من از جانب خداوند مأموریت یافتم که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

اللهِ ﷺ فَحَمِدَ اللّٰهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ فَإِنِّي أَمَرْتُ بِسَدِّ هَذِهِ الأَبْوَابِ غَيْرَ بَابِ عَلِيٍّ فَقَالَ فِيهِ قَائِلُكُمْ وَ إِنِّي وَ اللهِ مَا سَدَدْتُ شَيْئاً وَ لاَ فَتَحْتُهُ وَ لَكِنِّي أُمِرْتُ بِشَيْءٍ فَاتَّبَعْتُهُ.

۵. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْبَغْدَادِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ التَّمِيمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنِي سَيِّدِي عَلِيُّ بْنُ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ﷺ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «لاَ يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يُجْنِبَ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ إِلاَّ أَنَا وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِي فَإِنَّهُمْ مِنِّي».

۶. وَ بِهَذَا الاِسْنَادِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ: «سُدُّوا الأَبْوَابَ الشَّارِعَةَ فِي الْمَسْجِدِ إِلاَّ بَابَ عَلِيٍّ».

۷. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ الدِّينَوَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَحْمَدُ بْنُ شُعَيْبِ بْنِ عَلِيٍّ النَّسَائِيُّ بِمِصْرَ، قَالَ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ وَهْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مِسْكِينُ بْنُ بُكَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي بَلْجٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: أَمَرَ رَسُولُ اللهِ ﷺ بِأَبْوَابِ الْمَسْجِدِ فَسُدَّتْ إِلاَّ بَابَ عَلِيٍّ (عَلَيْهِ السَّلاَمُ).

۸. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ الدِّينَوَرِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ الْبَاغَنْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَيْدِ بْنِ أَبِي أُنَيْسَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْعَلاَءِ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «سُدُّوا الأَبْوَابَ إِلَى الْمَسْجِدِ إِلاَّ بَابَ عَلِيٍّ (عَلَيْهِ السَّلاَمُ)».

۹. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالَقَانِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْعَدَوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ تَمِيمٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ عُتْبَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «لاَ يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ وَ أَهْلِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَهْلِهِ وَ عِتْرَتِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ عِتْرَتِهِ وَ ذَاتِي أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ ذَاتِهِ قَالَ: فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ: يَا أَبَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

تمام درها غیر از در خانه علی را ببندم. و اکنون چیزهایی می‌شنوم. به خدا سوگند که من نه دری را باز کردم و نه دری را بسته‌ام؛ اما اکنون فرمان حق آمد و از آن تبعیت کردم.

۵. علی‌علیه‌السلام از پیامبر اکرم‌صلی‌الله‌علیه‌وآله روایت فرمود: برای هیچ کس سزاوار نیست که در این مسجد (مسجد پیامبر) جنب شود، غیراز من و فاطمه و علی و حسن و حسین و نیز هرکس که از اهل بیت من است. زیرا آنان از من هستند.

۶. پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود: درهایی که به مسجد گشوده می‌شود، غیر از در خانه علی‌علیه‌السلام همه آنها را ببندید.

۷. عبدالله بن عباس می‌گوید: پیامبر اکرم‌صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمان داد که همه درها را ببندید، مگر دری که از خانه علی‌علیه‌السلام به مسجد گشوده می‌شد.

۸. عبدالله بن عمر از پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله روایت کرد که آن حضرت فرمود: همه درهایی که به مسجد بازمی شود ببندید مگر در خانه علی‌علیه‌السلام را.

۹. پیامبر اسلام‌صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود: بنده ایمان آورده‌ای نیست؛ مگر آنکه مرا بیش از خویش دوست می‌دارد و اهل بیت مرا بیش از خانواده خود دوست می‌دارد، و نماد مرا بیش از نماد خویشتن دوست می‌دارد. شخصی بلند شد و به عبدالرحمن که راوی این حدیث نبوی بود، گفت: ای ابو عبدالرحمن! پی در پی این حدیث از پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله می‌گویی که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَبْدِ الرَّحْمَنِ مَا تَزَالُ تَجِيءُ بِالْحَدِيثِ يُحْيِي اللهُ بِهِ الْقُلُوبَ.

١٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ رُزْمَةَ الْقَزْوِينِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عِيسَى الْعَلَوِيُّ الْحُسَيْنِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمِ بْنِ الْبَرِيدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ عَنْ عَوْنِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: كُنْتُ مَعَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ ابْنِ الْحَنَفِيَّةِ فِي فِنَاءِ دَارِهِ فَمَرَّ بِهِ زَيْدُ بْنُ الْحَسَنِ فَرَفَعَ طَرْفَهُ إِلَيْهِ ثُمَّ قَالَ: لَيُقْتَلَنَّ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ: زَيْدُ بْنُ عَلِيٍّ وَ لَيُصْلَبَنَّ بِالْعِرَاقِ مَنْ نَظَرَ إِلَى صُورَتِهِ فَلَمْ يَنْصُرْهُ أَكَبَّهُ اللهُ عَلَى وَجْهِهِ فِي النَّارِ.

١١. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي الْجَارُودِ زِيَادِ بْنِ الْمُنْذِرِ، قَالَ: إِنِّي لَجَالِسٌ عِنْدَ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام إِذْ أَقْبَلَ زَيْدُ بْنُ عَلِيٍّ عليه السلام فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيْهِ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام وَ هُوَ مُقْبِلٌ قَالَ: هَذَا سَيِّدٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ الطَّالِبُ بِأَوْتَارِهِمْ لَقَدْ أَنْجَبَتْ أُمُّ وَلَدَتْكَ يَا زَيْدُ.

١٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرَانَ النَّقَّاشُ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ بِالْكُوفَةِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا الْمُنْذِرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ رُشْدٍ عَنْ عَمِّهِ سَعِيدِ بْنِ خَيْثَمٍ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ قَالَ: حَجَجْتُ فَأَتَيْتُ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ لِي: يَا أَبَا حَمْزَةَ أَلَا أُحَدِّثُكَ عَنْ رُؤْيَا رَأَيْتُهَا رَأَيْتُ كَأَنِّي أُدْخِلْتُ الْجَنَّةَ فَأُتِيتُ بِحَوْرَاءَ لَمْ أَرَ أَحْسَنَ مِنْهَا فَبَيْنَا، أَنَا مُتَّكِئٌ عَلَى أَرِيكَتِي إِذْ سَمِعْتُ قَائِلًا، يَقُولُ: يَا عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ لِيَهْنِئْكَ زَيْدُ يَا عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ لِيَهْنِئْكَ زَيْدُ فَيَهْنِئُكَ زَيْدُ، قَالَ: أَبُو حَمْزَةَ ثُمَّ حَجَجْتُ بَعْدَهُ فَأَتَيْتُ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ فَقَرَعْتُ الْبَابَ فَفُتِحَ لِي فَدَخَلْتُ فَإِذَا هُوَ حَامِلٌ زَيْداً عَلَى يَدِهِ أَوْ قَالَ: حَامِلٌ غُلَاماً عَلَى يَدِهِ فَقَالَ لِي: يَا أَبَا حَمْزَةَ هَذِهِ تَأْوِيلُ رُؤْيَايَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا»[1].

١٣. حَدَّثَنَا أَبِي، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَيَابَةَ قَالَ: دَفَعَ إِلَيَّ أَبُو عَبْدِ اللهِ

---

١. يوسف / ١٠٠.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خداوند از رهگذر آن احادیث، قلب‌ها را احیا می‌کند.

۱۰. عون بن عبدالله می‌گوید: همراه محمد بن علی بن حنیفه در جلو خانه‌اش بودم که زید بن حسن عبور کرد و نگاهش به او افتاد و گفت: از نسل حسین علیه السلام کسی به نام زید بن علی به قتل رسیده و در سرزمین عراق بر سر دار خواهد رفت. هر کس او را ببیند و کمکش نکند، خداوند وی را به صورت در آتش دوزخ افکند.

۱۱. زیاد بن منذر می‌گوید: پیش امام باقر علیه السلام بودم که زید بن علی به طرف ما آمد. آنگاه که نگاه حضرت به او افتاد که به سمت ما گام بر می‌داشت، چنین فرمود: این آقایی از خاندان خویش است و نیز خون خواه آنان. ای زید! مادری که تو را به دنیا آورده است، بسیار نجابت دارد.

۱۲. ابو حمزه ثمالی می‌گوید: در حج خدمت امام سجاد علیه السلام رسیدم. حضرت به من چنین فرمود: ای ابوحمزه! آیا برای تو خوابی را که دیده‌ام بازگو کنم؟ در خواب دیدم که گویی وارد بهشت شده‌ام و حوریه‌ای که زیباتر از او ندیده بودم، بودم پیش من آوردند. در این میانه که به پشتی‌ام تکیه زده بودم، سخنی به گوشم خورد که ای علی بن حسین تو را به تولد زید تبریک می‌گویم. زید بر تو مبارک باد. ابو حمزه می‌گوید: سالی دیگر در ایام حج پیش حضرت سجاد علیه السلام رفته و در زدم و بعد به محضر ایشان وارد شدم. حضرت را دیدم که پسرکی در آغوش دارد. فرمود: ای ابوحمزه! این تعبیر همان خواب است که پیش از این مشاهده کرده بودم و خداوند آن را واقعیت بخشید.

۱۳. عبدالرحمن بن سیابه می‌گوید: امام صادق علیه السلام هزار اشرفی به دست من داد و بعد

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ أَلْفَ دِينَارٍ وَ أَمَرَنِي أَنْ أَقْسِمَهَا فِي عِيَالِ مَنْ أُصِيبَ مَعَ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ فَقَسَمْتُهَا فَأَصَابَ عَبْدَ اللهِ بْنَ الزُّبَيْرِ أَخَا فُضَيْلِ الرَّسَّانِ أَرْبَعَةُ دَنَانِيرَ.

١٤. حَدَّثَنَا حَمْزَةُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَلَوِيُّ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو الْقَاسِمِ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْقَاسِمِ الْحَسَنِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو حُصَيْنٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الْوَادِعِيُّ الْقَاضِي، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَبِيحٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ ثَابِتٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ لِي: عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ زَيْنُ الْعَابِدِينَ عليه السلام فِي قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ: (فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ)[1] قَالَ: «الْعَفْوُ مِنْ غَيْرِ عِتَابٍ».

١٥. حَدَّثَنَا أَبِي، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَمْزَةَ بْنِ حُمْرَانَ عَنْ حُمْرَانَ بْنِ أَعْيَنَ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ: قَالَ سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ: كُنْتُ ذَاتَ يَوْمٍ جَالِساً عِنْدَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله اذْ أَقْبَلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَقَالَ لَهُ: أَلا أُبَشِّرُكَ يَا عَلِيُّ؟ قَالَ: «بَلَى» يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: هَذَا حَبِيبِي جَبْرَئِيلُ يُخْبِرُنِي عَنِ اللهِ جَلَّ جَلالُهُ، أَنَّهُ قَدْ أَعْطَى مُحِبِّيكَ وَ شِيعَتَكَ سَبْعَ خِصَالٍ الرِّفْقَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَ الأُنْسَ عِنْدَ الْوَحْشَةِ وَ النُّورَ عِنْدَ الظُّلْمَةِ وَ الأَمْنَ عِنْدَ الْفَزَعِ وَ الْقِسْطَ عِنْدَ الْمِيزَانِ وَ الْجَوَازَ عَلَى الصِّرَاطِ وَ دُخُولَ الْجَنَّةِ قَبْلَ سَائِرِ النَّاسِ مِنَ الأُمَمِ بِثَمَانِينَ عَاماً.

١٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ نُوحٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عُمَيْرٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ حُمْرَانَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: مَنْ قَالَ فِي أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ مَا رَأَتْهُ عَيْنَاهُ وَ سَمِعَتْهُ أُذُنَاهُ. فَهُوَ مِمَّنْ قَالَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ -: «إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَ الآخِرَةِ»[2].

١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَيَابَةَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: «إِنَّ مِنَ الْغِيبَةِ أَنْ تَقُولَ: فِي أَخِيكَ مَا سَتَرَهُ

---

١. حجر / ٨٥.
٢. النور / ١٩.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خواست که آن را بین خانواده مجاهدانی که همراه زید بن علی﵇ به شهادت رسیده بودند، تقسیم کنم. چنین کردم و به عبدالله بن زبیر برادر فضیل رسان چهار اشرفی رسید.

۱۴. امام سجاد﵇ در معنای کلام خداوند که «فاصفح اصفح الجمیل» به نیکی صرف نظر کن. (حجر/۸۵). فرمود: مراد گذشت بدون سرزنش و گلایه است.

۱۵. سلمان فارسی می‌گوید: روزی پیش پیامبر خداﷺ نشسته بودم که علی﵇ آمد. پیامبر رو به علی کرد و فرمود: ای علی! آیا تو را بشارت ندهم؟ علی﵇ گفت: چرا ای پیامبرخدا! فرمود: حبیب من جبرییل از جانب خداوند به من خبر داد که به دوستان و پیروان تو هفت ویژگی عطا کرده‌اند: نرمش در وقت مردن، انس به وقت وحشت، روشنایی در تاریکی، و امنیت در ترس و دادگری در میزان اعمال و جواز عبور از صراط و وارد بهشت شدن هشتاد سال پیشتر از مؤمنان امت‌های دیگر.

۱۶. امام صادق﵇ فرمود: هرکس درباره برادر دینی اش از عیبی یاد کند که مشاهده کرده و باگوش خود آن را شنیده است، در شمار کسانی است که خداوند فرمود: «ان الذین یحبون ان تشیع الفاحشه فی الذین آمنوا لهم عذاب الیم فی الدنیا و الآخرة» «عذاب دردناکی در دنیا و آخرت برای کسانی است که مایلند زشتی در میان ایمان آورندگان گسترش یابد».

۱۷. امام صادق﵇ فرمود: اینکه درباره برادر دینی‌ات عیبی بر زبان آوری که خداوند برای او پنهان کرده است، غیبت او کرده‌ای. و اگر عیبی که در او وجود ندارد، به او نسبت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

اللهُ عَلَيْهِ وَ إِنَّ مِنَ الْبُهْتَانِ أَنْ تَقُولَ فِي أَخِيكَ مَا لَيْسَ فِيهِ.

١٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُسْكَانَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ عَنْ أَبِي شَيْبَةَ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ: بِئْسَ الْعَبْدُ؛ عَبْدٌ يَكُونُ ذَا وَجْهَيْنِ وَ ذَا لِسَانَيْنِ يُطْرِي أَخَاهُ شَاهِداً وَ يَأْكُلُهُ غَائِباً، إِنْ أُعْطِيَ حَسَدَهُ وَ إِنِ ابْتُلِيَ خَذَلَهُ.

١٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِيسَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عُمَرَ الْبَغْدَادِيُّ عَنِ ابْنِ سِنَانٍ عَنْ عَوْنِ بْنِ مَعِينٍ بَيَّاعِ الْقَلَانِسِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي يَعْفُورٍ قَالَ: سَمِعْتُ الصَّادِقَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عليه السلام يَقُولُ: مَنْ لَقِيَ النَّاسَ بِوَجْهٍ وَ عَابَهُمْ بِوَجْهٍ، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَ لَهُ لِسَانَانِ مِنْ نَارٍ.

٢٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ بَشَّارٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَضْرَمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ بَكْرٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُصْعَبٍ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: «طَاعَةُ السُّلْطَانِ وَاجِبَةٌ وَ مَنْ تَرَكَ طَاعَةَ السُّلْطَانِ فَقَدْ تَرَكَ طَاعَةَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ دَخَلَ فِي نَهْيِهِ» إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ: «وَ لاَ تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ»[1].

٢١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليهم السلام عَنْ أَبِيهِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَبِيهِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ لِشِيعَتِهِ: يَا مَعْشَرَ الشِّيعَةِ لاَ تُذِلُّوا رِقَابَكُمْ بِتَرْكِ طَاعَةِ سُلْطَانِكُمْ فَإِنْ كَانَ عَادِلًا فَاسْأَلُوا اللَّهَ إِبْقَاءَهُ وَ إِنْ كَانَ جَائِراً فَاسْأَلُوا اللَّهَ إِصْلاَحَهُ فَإِنَّ صَلاَحَكُمْ فِي صَلاَحِ سُلْطَانِكُمْ وَ إِنَّ السُّلْطَانَ الْعَادِلَ بِمَنْزِلَةِ الْوَالِدِ الرَّحِيمِ فَأَحِبُّوا لَهُ مَا تُحِبُّونَ لِأَنْفُسِكُمْ وَ اكْرَهُوا لَهُ مَا تَكْرَهُونَ لِأَنْفُسِكُمْ.

---

١. البقرة / ١٩٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بدهی، بهتان خواهد بود.

۱۸. امام باقر علیه السلام فرمود: چه زشت بنده‌ای است که دو رو و دو زبان است. در نزد برادر دینی‌اش او را می‌ستاید و در پشت سرش از او بدگویی کرده و گوشت او را می‌جود. اگر نعمتی به او داده شود، نسبت به او حسد می ورزد و اگر گرفتاری پیدا کند، او را به حال خود رها می‌سازد.

۱۹. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس با مردم برخوردی منافقانه داشته باشد و پشت سرشان بدگویی کند، در حالی به رستاخیز وارد می‌شود که دو زبان از آتش دارد.

۲۰. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس حاکمی را نافرمانی کند، خداوند را نافرمانی کرده است و مصداق همان کلام خداوند است که می‌فرماید «خویشتن را با دست خود به هلاکت نیفکنید» (بقره/۱۹۵).

۲۱. امام کاظم علیه السلام به پیروان خود چنین فرمود: ای گروه شیعه با ترک اطاعت از حاکم، هرگز خود را خوار نکنید. اگر او دادگر است، بقای حکومت او را از خداوند خواهان باشید و اگر ستمکار است، از خدا درخواست اصلاح او را داشته باشید. زیرا مصلحت شما در مصلحت حاکم است. حاکم دادگر مانند پدری مهرورز است. آنچه برای خود مایل هستید، برای او بخواهید و آنچه ناخوشایند خود می‌شمارید، برای او نخواهید.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

٢٢. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ الازْدِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ زِيَادٍ الْكَرْخِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام، قَالَ: عَلاَمَاتُ وَلَدِ الزِّنَاءِ ثَلاَثٌ: سُوءُ الْمَحْضَرِ وَ الْحَنِينُ إِلَى الزِّنَاءِ وَ بُغْضُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ.

٢٣. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: «مَنْ صَلَّى خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي الْيَوْمِ وَ اللَّيْلَةِ فِي جَمَاعَةٍ فَظُنُّوا بِهِ خَيْراً وَ أَجِيزُوا شَهَادَتَهُ».

٢٤. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى الدَّقَّاقُ رَحِمَهُ اللهُ وَ عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْوَرَّاقُ جَمِيعاً قَالا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هَارُونَ الصُّوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو تُرَابٍ عُبَيْدُ اللهِ بْنُ مُوسَى الرُّوَيَانِيُّ عَنْ عَبْدِ الْعَظِيمِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الْحَسَنِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى سَيِّدِي عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليهم السلام فَلَمَّا بَصُرَ بِي قَالَ لِي: مَرْحَباً بِكَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ أَنْتَ وَلِيُّنَا حَقّاً، فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَعْرِضَ عَلَيْكَ دِينِي فَإِنْ كَانَ مَرْضِيّاً ثَبَتُّ عَلَيْهِ حَتَّى أَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فَقَالَ: هَاتِ يَا أَبَا الْقَاسِمِ، فَقُلْتُ: إِنِّي أَقُولُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَاحِدٌ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ خَارِجٌ مِنَ الْحَدَّيْنِ حَدِّ الابْطَالِ وَ حَدِّ التَّشْبِيهِ وَ إِنَّهُ لَيْسَ بِجِسْمٍ وَ لاَ صُورَةٍ وَ لاَ عَرَضٍ وَ لاَ جَوْهَرٍ بَلْ هُوَ مُجَسِّمُ الاجْسَامِ وَ مُصَوِّرُ الصُّوَرِ وَ خَالِقُ الاعْرَاضِ وَ الْجَوَاهِرِ وَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَ مَالِكُهُ وَ جَاعِلُهُ وَ مُحْدِثُهُ وَ إِنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ خَاتَمُ النَّبِيِّينَ فَلاَ نَبِيَّ بَعْدَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ إِنَّ شَرِيعَتَهُ خَاتِمَةُ الشَّرَائِعِ فَلاَ شَرِيعَةَ بَعْدَهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ أَقُولُ: إِنَّ الامَامَ وَ الْخَلِيفَةَ وَ وَلِيَّ الامْرِ بَعْدَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام ثُمَّ الْحَسَنُ ثُمَّ الْحُسَيْنُ ثُمَّ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ ثُمَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ ثُمَّ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ ثُمَّ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى ثُمَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ أَنْتَ يَا مَوْلاَيَ فَقَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: «وَ مِنْ بَعْدِي الْحَسَنُ ابْنِي» فَكَيْفَ لِلنَّاسِ بِالْخَلَفِ مِنْ بَعْدِهِ؟ قَالَ: فَقُلْتُ: وَ كَيْفَ ذَاكَ يَا مَوْلاَيَ؟ قَالَ: لِأَنَّهُ لاَ يُرَى شَخْصُهُ وَ لاَ يَحِلُّ ذِكْرُهُ بِاسْمِهِ حَتَّى يَخْرُجَ فَيَمْلَأَ الارْضَ قِسْطاً وَ عَدْلاً كَمَا مُلِئَتْ ظُلْماً وَ جَوْراً، قَالَ: فَقُلْتُ: أَقْرَرْتُ وَ أَقُولُ: «إِنَّ وَلِيَّهُمْ وَلِيُّ اللهِ وَ عَدُوَّهُمْ عَدُوُّ اللهِ وَ طَاعَتَهُمْ طَاعَةُ اللهِ وَ مَعْصِيَتَهُمْ مَعْصِيَةُ اللهِ» وَ أَقُولُ: «إِنَّ الْمِعْرَاجَ حَقٌّ وَ الْمُسَاءَلَةَ فِي الْقَبْرِ حَقٌّ وَ إِنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ وَ النَّارَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۲۲. امام صادق علیه السلام فرمود: زنا زاده سه نشانه دارد: بد خلقی با کسانی که نزد او هستند، تمایل شدید به زناکاری و نیز دشمنی ورزیدن باخاندان پیامبر صلی الله علیه و آله.

۲۳. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس نمازهای پنج گانه‌اش را با جماعت می‌خواند، نسبت به او نیک پندار بوده و شهادت دادن او را پذیرا باشید.

۲۴. عبدالعظیم حسنی علیه السلام می‌گوید، نزد مولای خود امام هادی علیه السلام رفتم. حضرت که نگاهش به من افتاد، چنین فرمود: ای ابوالقاسم خوش آمدی بی‌گمان تو دوست ما هستی. گفتم: ای پسر پیامبر خدا مایلم که دین خود را بر تو آشکار سازم که اگر نزدت پذیرفته باشد تا هنگام مرگ بر عقاید خود استوار باشم. حضرت فرمود: بگو. گفتم: من باور دارم که خدای تبارک و تعالی یکی است و چیزی همانند او نیست او از دو حد خارج است: حد ابطال و حد تشبیه. و باور دارم که خدا جسم و صورت و عرض و جوهر نیست؛ بلکه او پدید آورنده جسم هاست و تصویرگر صورت ها و آفریننده عرض‌ها و جوهرها و نیز پرورش دهنده هر چیز و صاحب و جاعل. و باور دارم که محمد صلی الله علیه و آله بنده و فرستاده اوست و نیز خاتم پیغمبران. و پس از ایشان تا رستاخیز پیامبری نخواهد بود و شریعت او خاتم شرایع الهی است. و نیز باور دارم که علی بن ابی طالب پس از او امیر مومنان و امام و جانشین و ولی امر مسلمین است. و پس از او حسن و حسین و علی بن حسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی علیهم السلام و نیز بعد از آن حضرت شما، این منزلت را دارید، ای مولای من.

امام هادی علیه السلام فرمود: و پس از من پسرم حسن علیه السلام و راستی مردم نسبت به او چگونه خواهند اندیشید؟ گفتم: مگر او چگونه است مولای من؟ فرمود: زیرا کسی او را نمی‌نگرد و اسم او را نمی‌برد تا اینکه در جهان ظهور کند و زمین را از قسط و عدل پر کند و به همان گونه که پیش از او از ستم و جور پر شده بود.

عبدالعظیم حسنی می‌گوید که به امام هادی علیه السلام گفتم: من او را نیز باور دارم و اقرار می‌کنم که دوستدار او دوستدار خداوند است و دشمنان او دشمنان خدا و طاعتش طاعت خداوند است و عصیان او عصیان خدا. من باور دارم که معراج پیامبر صلی الله علیه و آله حق است

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

حَقٌّ وَ الصِّرَاطَ حَقٌّ وَ الْمِيزَانَ حَقٌّ وَ «إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَ إِنَّ اللهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ»[۱]، وَ أَقُولُ: إِنَّ الْفَرَائِضَ الْوَاجِبَةَ بَعْدَ الْوَلَايَةِ: الصَّلَاةُ وَ الزَّكَاةُ وَ الصَّوْمُ وَ الْحَجُّ وَ الْجِهَادُ وَ الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَ النَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ فَقَالَ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: يَا أَبَا الْقَاسِمِ هَذَا وَ اللهِ دِينُ اللهِ الَّذِي ارْتَضَاهُ لِعِبَادِهِ فَاثْبُتْ عَلَيْهِ أَثْبَتَكَ اللهُ بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ فِي الْآخِرَةِ»[۲].

۲۵. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام أَنَّهُ ذُكِرَ عِنْدَهُ الْغَضَبُ، فَقَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ لَيَغْضَبُ حَتَّى مَا يَرْضَى أَبَداً، وَ يَدْخُلُ بِذَلِكَ النَّارَ فَأَيُّمَا رَجُلٍ غَضِبَ وَ هُوَ قَائِمٌ فَلْيَجْلِسْ، فَإِنَّهُ سَيَذْهَبُ عَنْهُ رِجْزُ الشَّيْطَانِ وَ إِنْ كَانَ جَالِساً فَلْيَقُمْ، وَ أَيُّمَا رَجُلٍ غَضِبَ عَلَى ذِي رَحِمِهِ فَلْيَقُمْ إِلَيْهِ وَ لْيَدْنُ مِنْهُ، وَ لْيَمَسَّهُ فَإِنَّ الرَّحِمَ إِذَا مَسَّتِ الرَّحِمَ سَكَنَتْ.

۲۶. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ مُثَنًّى عَنْ لَيْثِ بْنِ أَبِي سُلَيْمٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ يَقُولُ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله مُسْتَظِلٌّ بِظِلِّ شَجَرَةٍ فِي يَوْمٍ شَدِيدِ الْحَرِّ إِذْ جَاءَ رَجُلٌ فَنَزَعَ ثِيَابَهُ ثُمَّ جَعَلَ يَتَمَرَّغُ فِي الرَّمْضَاءِ يَكْوِي ظَهْرَهُ مَرَّةً وَ بَطْنَهُ مَرَّةً وَ جَبْهَتَهُ مَرَّةً وَ يَقُولُ: يَا نَفْسُ ذُوقِي فَمَا عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَعْظَمُ مِمَّا صَنَعْتُ بِكِ وَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله يَنْظُرُ إِلَى مَا يَصْنَعُ. ثُمَّ إِنَّ الرَّجُلَ لَبِسَ ثِيَابَهُ ثُمَّ أَقْبَلَ فَأَوْمَى إِلَيْهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله بِيَدِهِ وَ دَعَاهُ فَقَالَ لَهُ: يَا عَبْدَ اللهِ لَقَدْ رَأَيْتُكَ صَنَعْتَ شَيْئاً مَا رَأَيْتُ أَحَداً مِنَ النَّاسِ صَنَعَهُ، فَمَا حَمَلَكَ عَلَى مَا صَنَعْتَ، فَقَالَ: الرَّجُلُ حَمَلَنِي عَلَى ذَلِكَ مَخَافَةُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ قُلْتُ: لِنَفْسِي يَا نَفْسُ ذُوقِي فَمَا عِنْدَ اللهِ أَعْظَمُ مِمَّا صَنَعْتُ بِكِ؟ فَقَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله: لَقَدْ خِفْتَ رَبَّكَ حَقَّ مَخَافَتِهِ وَ إِنَّ رَبَّكَ لَيُبَاهِي بِكَ أَهْلَ السَّمَاءِ ثُمَّ قَالَ: لِأَصْحَابِهِ يَا مَعَاشِرَ مَنْ حَضَرَ ادْنُوا مِنْ صَاحِبِكُمْ حَتَّى يَدْعُوَ لَكُمْ فَدَنَوْا مِنْهُ فَدَعَا لَهُمْ وَ قَالَ: لَهُمُ اللَّهُمَّ اجْمَعْ أَمْرَنَا عَلَى الْهُدَى وَ اجْعَلِ التَّقْوَى زَادَنَا وَ الْجَنَّةَ مَثَابَنَا.

---

۱. الحج / ۷.
۲. ابراهيم / ۷.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

و نیز سؤال و پاسخ در قبر، و بهشت و دوزخ، و صراط و میزان. و رستاخیز خواهد آمد و در آن هیچ تردیدی نیست و آنگاه خداوند مردگان را از گورها برانگیزاند. و من باور دارم که فریضه های الهی پس از ولایت عبارتند از:

نماز و روزه و حج و جهاد و امر به معروف و نهی از منکر. امام هادی﵇ فرمود: ای ابوالقاسم! سوگند به خداوند که این دین تو همان دین خداوند است که برای بندگان خود برگزید و پسندید. و تو بر این دین بمان و خداوند تو را بر سخن استوار در دنیا و آخرت یاری دهد.

۲۵. ابو بصیر می‌گوید: در محضر امام باقر﵇ از خشم سخن به میان آمد. حضرت فرمود: بسیار می‌شود که مردی خشمگین می‌شود و رضایت نمی‌دهد تا اینکه وارد جهنم شود. بنابراین هرکس دچار خشم شد، اگر ایستاده است بنشیند تاشیطان سلطه‌اش را از او بردارد و اگر نشسته است، بلند شود و هرکس که بر خویشاوندی خشمگین شد، باید سراغ او رفته و بدن همدیگر را لمس کنند؛ چرا که خویشاوندی در سایه لمس بدن آرامش می‌یابد.

۲۶. شخصی از انصار می‌گوید: در روزی از تابستان که هوا بسیار گرم شده بود، پیامبر اکرمﷺ در سایه درختی آرام گرفته بود که ناگهان کسی آمد و خود را برهنه کرد و بر ریگ‌های داغ و سوزان غلطانید. گاه پشت خود را داغ می‌کرد و گاه پیشانی خود را و یک سر می‌گفت: ای نفس بچش آتش را که آنچه نزد خداوند است، سخت‌تر از چیزی است که با تو رفتار کردم.

پیامبر اکرمﷺ رفتار او را مشاهده کرد تا آنکه او جامه بر تن کرد. پیامبر با اشارهٔ دست، او را نزد خود طلبید و فرمود: ای بنده خداوندا تو را مشغول کاری دیدم که دیگران را ندیده‌ام. چرا این کار را کردی؟ شخص گفت: هراس از خداوند مرا وادار کرد تا با خود چنین کنم. پیامبر فرمود: به راستی که از پروردگار خود هراس پیدا کردی و او به خاطر تو بر ساکنان آسمان می‌بالد. آنگاه به یاران فرمود: ای کسانی که اینجا حضور دارید، نزد دوست خود بروید که برای شما نیایش کند. آنان نزد او رفتند و از خداوند چنین درخواست کرد: خدایا! کارمان را بر پایه هدایت آورده و تقوا را ره‌توشه ما ساخته و نیز بهشت را سرای ما قرار ده.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الخامس و الخمسون

يوم الجمعة لأربع خلون من ربيع الآخر من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ وَ عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى الدَّقَّاقُ وَ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ السِّنَانِيُّ قَالُوا: حَدَّثَنَا أَبُو الْعَبَّاسِ أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي السَّرِيِّ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ يُونُسَ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ الْكِنَانِيِّ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ، قَالَ: لَمَّا جَلَسَ عَلِيٌّ فِي الْخِلَافَةِ وَ بَايَعَهُ النَّاسُ خَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ مُتَعَمِّماً بِعِمَامَةِ رَسُولِ اللهِ ﷺ لَابِساً بُرْدَةَ رَسُولِ اللهِ ﷺ مُتَنَعِّلًا نَعْلَ رَسُولِ اللهِ ﷺ، مُتَقَلِّداً سَيْفَ رَسُولِ اللهِ، فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ فَجَلَسَ عَلَيْهِ مُتَحَنِّكاً ثُمَّ شَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ فَوَضَعَهَا أَسْفَلَ بَطْنِهِ ثُمَّ قَالَ: «يَا مَعْشَرَ النَّاسِ سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي». هَذَا سَفَطُ الْعِلْمِ هَذَا لُعَابُ رَسُولِ اللهِ هَذَا مَا زَقَّنِي رَسُولُ اللهِ زَقّاً زَقّاً سَلُونِي، فَإِنَّ عِنْدِي عِلْمَ الاوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ أَمَا وَ اللهِ لَوْ ثُنِيَتْ لِي وِسَادَةٌ فَجَلَسْتُ عَلَيْهَا لَأَفْتَيْتُ أَهْلَ التَّوْرَاةِ بِتَوْرَاتِهِمْ حَتَّى تَنْطِقَ التَّوْرَاةُ، فَتَقُولَ: صَدَقَ عَلِيٌّ مَا كَذَبَ لَقَدْ أَفْتَاكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ فِيَّ وَ أَفْتَيْتُ أَهْلَ الانْجِيلِ بِإِنْجِيلِهِمْ حَتَّى يَنْطِقَ الانْجِيلُ فَيَقُولَ: صَدَقَ عَلِيٌّ مَا كَذَبَ لَقَدْ أَفْتَاكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ فِيَّ وَ أَفْتَيْتُ أَهْلَ الْقُرْآنِ بِقُرْآنِهِمْ حَتَّى يَنْطِقَ الْقُرْآنُ فَيَقُولُ: «صَدَقَ عَلِيٌّ مَا كَذَبَ لَقَدْ أَفْتَاكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ» فِيَّ وَ أَنْتُمْ تَتْلُونَ الْقُرْآنَ لَيْلًا وَ نَهَاراً فَهَلْ فِيكُمْ أَحَدٌ يَعْلَمُ مَا نَزَلَ فِيهِ؟ وَ لَوْ لَا آيَةٌ فِي كِتَابِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ لَأَخْبَرْتُكُمْ بِمَا كَانَ وَ بِمَا يَكُونُ وَ بِمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؟ وَ هِيَ هَذِهِ الْآيَةُ: «يَمْحُوا اللهُ مَا يَشَاءُ وَ يُثْبِتُ وَ عِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ»[1]، ثُمَّ قَالَ عليه السلام: «سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي» فَوَ الَّذِي فَلَقَ الْحَبَّةَ وَ بَرَأَ النَّسَمَةَ لَوْ سَأَلْتُمُونِي عَنْ آيَةٍ آيَةٍ فِي لَيْلٍ أُنْزِلَتْ أَوْ فِي نَهَارٍ أُنْزِلَتْ مَكِّيَّهَا وَ مَدَنِيَّهَا سَفَرِيَّهَا

---

١. الرعد / ٣٩.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس پنجاه وپنجم

روزجمعه چهارم ربیع الاخرسال ۳۶۸

۱. اصبغ بن نباته می‌گوید: آنگاه که علی‌ﷺ در امر خلافت مستقر شد و مسلمانان با او بیعت کردند، به مسجد آمد، در حالی که عمامه پیامبرﷺ بر سر گذاشته بود و برد یمانی او را بر تن و نعلین او در پا کرده و شمشیر او در کمر بسته بود. علی‌ﷺ بر منبر بالا رفت و تحت الحنک نشست و انگشت‌های خویش در هم برده و زیر شکم گذاشت و آنگاه چنین فرمود: ای مردم! از من بپرسید پیش از اینکه مرا نیابید. این سبد دانایی است و شیره جان پیامبر خداﷺ که در باطن من فرو ریخته است. از من بپرسید که دانش اوّلین و آخرین پیش من است. اگر اهل تورات کرسی گذارده و بر آن جلوس کنم، از توراتشان چنان حکم کنم که تورات به سخن درآید و بگوید که علی راست گفت و هرگز دروغ نگفت. بی‌گمان علی به همان چیزی هدایتتان کرد که در من نازل شده است. و نیز به پیروان انجیل از انجیل خودشان فتوا خواهم داد تا آنجا که انجیل به کلام درآید و بگوید:علی راست گفت و هرگز دروغ نگفت. بی‌گمان شما را از همان چیزی آگاه کرد که در من فرود آمده است. و نیز پیروان قرآن را از قرآن چنان حکم دهم که به سخن درآید و بگوید:علی راست گفت و هرگز دروغ نگفت. او همان چیزی رابه شما گفت که در من فرود آمده است. در میان شما که شبانه روز قرآن تلاوت می‌کنید، کسی هست که از آن چه در آن نازل شده است، دانایی داشته باشد؟اگر یک آیه در قرآن نبود، شما را از آنچه بوده و تا رستاخیز رخ خواهد داد، آگاه می‌کردم. و آن آیه این است: خداوند آنچه را خواهد، محو کرده و آنچه را خواهد، ثابت نگاه می‌دارد و ام الکتاب نزد او است(رعد/۳۹). آنگاه علی‌ﷺ فرمود: از من بپرسید که پیش از آنکه مرا سراغ گیرید و نیابید. به کسی که دانه‌ای را می‌شکافد و روزنه‌ای از آن بیرون می‌آورد و سوگند که اگر از من سؤال کنید که چه آیه در شب نازل شده و چه آیه در روز؟ در مکه یا در مدینه؟ در سفر یا حضر؟ ناسخ است یا منسوخ؟ محکم است یا متشابه؟ تأویل است یا تنزیل؟ همه را به شما خواهم گفت.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَ حَضَرِيِّهَا نَاسِخِهَا وَ مَنْسُوخِهَا وَ مُحْكَمِهَا وَ مُتَشَابِهِهَا وَ تَأْوِيلِهَا وَ تَنْزِيلِهَا إِلاَّ أَخْبَرْتُكُمْ، فَقَامَ إِلَيْهِ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ: ذِعْلِبٌ وَ كَانَ ذَرِبَ اللِّسَانِ بَلِيغاً فِي الْخُطَبِ شُجَاعَ الْقَلْبِ، فَقَالَ: لَقَدِ ارْتَقَى ابْنُ أَبِي طَالِبٍ مِرْقَاةً صَعْبَةً لَأُخَجِّلَنَّهُ الْيَوْمَ لَكُمْ فِي مَسْأَلَتِي إِيَّاهُ، فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ. هَلْ رَأَيْتَ رَبَّكَ؟ فَقَالَ: «وَيْلَكَ يَا ذِعْلِبُ لَمْ أَكُنْ بِالَّذِي أَعْبُدُ رَبّاً لَمْ أَرَهُ» قَالَ: فَكَيْفَ رَأَيْتَهُ صِفْهُ لَنَا؟ قَالَ: «وَيْلَكَ لَمْ تَرَهُ الْعُيُونُ بِمُشَاهَدَةِ الابْصَارِ وَ لَكِنْ رَأَتْهُ الْقُلُوبُ بِحَقَائِقِ الايمَانِ». قَالَ: وَيْلَكَ يَا ذِعْلِبُ إِنَّ رَبِّي لاَ يُوصَفُ بِالْبُعْدِ وَ لاَ بِالْحَرَكَةِ وَ لاَ بِالسُّكُونِ وَ لاَ بِقِيَامٍ قِيَامِ انْتِصَابٍ وَ لاَ بِجَيْئَةٍ وَ لاَ بِذَهَابٍ لَطِيفُ اللَّطَافَةِ لاَ يُوصَفُ بِاللُّطْفِ عَظِيمُ الْعَظَمَةِ لاَ يُوصَفُ بِالْعِظَمِ كَبِيرُ الْكِبْرِيَاءِ لاَ يُوصَفُ بِالْكِبَرِ جَلِيلُ الْجَلاَلَةِ لاَ يُوصَفُ بِالْغِلَظِ رَءُوفُ الرَّحْمَةِ لاَ يُوصَفُ بِالرِّقَّةِ مُؤْمِنٌ لاَ بِعِبَادَةٍ مُدْرِكٌ لاَ بِمَجَسَّةٍ قَائِلٌ لاَ بِلَفْظٍ هُوَ فِي الاشْيَاءِ عَلَى غَيْرِ مُمَازَجَةٍ خَارِجٌ مِنْهَا عَلَى غَيْرِ مُبَايَنَةٍ فَوْقَ كُلِّ شَيْءٍ». وَ لاَ يُقَالُ شَيْءٌ فَوْقَهُ أَمَامُ كُلِّ شَيْءٍ وَ لاَ يُقَالُ لَهُ: أَمَامُ دَاخِلٌ فِي الاشْيَاءِ لاَ كَشَيْءٍ فِي شَيْءٍ دَاخِلٍ وَ خَارِجٌ مِنْهَا لاَ كَشَيْءٍ مِنْ شَيْءٍ خَارِجٍ فَخَرَّ ذِعْلِبٌ مَغْشِيّاً عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ: تَاللَّهِ مَا سَمِعْتُ بِمِثْلِ هَذَا الْجَوَابِ وَ اللَّهِ لاَ عُدْتُ إِلَى مِثْلِهَا ثُمَّ قَالَ عليه السلام: «سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي» فَقَامَ إِلَيْهِ الاشْعَثُ بْنُ قَيْسٍ فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ كَيْفَ تُؤْخَذُ مِنَ الْمَجُوسِ الْجِزْيَةُ وَ لَمْ يُنْزَلْ عَلَيْهِمْ كِتَابٌ وَ لَمْ يُبْعَثْ إِلَيْهِمْ نَبِيٌّ؟ فَقَالَ: «بَلَى» يَا أَشْعَثُ قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ كِتَاباً وَ بَعَثَ إِلَيْهِمْ نَبِيّاً وَ كَانَ لَهُمْ مَلِكٌ سَكِرَ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَدَعَا بِابْنَتِهِ إِلَى فِرَاشِهِ فَارْتَكَبَهَا فَلَمَّا أَصْبَحَ تَسَامَعَ بِهِ قَوْمُهُ فَاجْتَمَعُوا إِلَى بَابِهِ فَقَالُوا: أَيُّهَا الْمَلِكُ دَنَّسْتَ عَلَيْنَا دِينَنَا فَأَهْلَكْتَهُ. فَاخْرُجْ نُطَهِّرْكَ وَ نُقِمْ عَلَيْكَ الْحَدَّ فَقَالَ لَهُمُ: اجْتَمِعُوا وَ اسْمَعُوا كَلاَمِي فَإِنْ يَكُنْ لِي مَخْرَجٌ مِمَّا ارْتَكَبْتُ وَ إِلاَّ فَشَأْنُكُمْ فَاجْتَمَعُوا فَقَالَ لَهُمْ: هَلْ عَلِمْتُمْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَمْ يَخْلُقْ خَلْقاً أَكْرَمَ عَلَيْهِ مِنْ أَبِينَا آدَمَ وَ أُمِّنَا حَوَّاءَ قَالُوا: صَدَقْتَ أَيُّهَا الْمَلِكُ، قَالَ: أَ فَلَيْسَ قَدْ زَوَّجَ بَنِيهِ بَنَاتِهِ وَ بَنَاتِهِ مِنْ بَنِيهِ قَالُوا: صَدَقْتَ هَذَا هُوَ الدِّينُ فَتَعَاقَدُوا عَلَى ذَلِكَ فَمَحَا اللَّهُ مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنَ الْعِلْمِ وَ رَفَعَ عَنْهُمُ الْكِتَابَ فَهُمُ الْكَفَرَةُ يَدْخُلُونَ النَّارَ بِلاَ حِسَابٍ وَ الْمُنَافِقُونَ أَشَدُّ حَالاً مِنْهُمْ، فَقَالَ الاشْعَثُ: وَ اللَّهِ مَا سَمِعْتُ بِمِثْلِ هَذَا الْجَوَابِ وَ اللَّهِ لاَ عُدْتُ إِلَى مِثْلِهَا أَبَداً ثُمَّ قَالَ عليه السلام: «سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي» فَقَامَ إِلَيْهِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

در این هنگام شخصی به نام ذعلب که سخن ور و جسور و تیز زبان بود، گفت: پسر ابوطالب! در جای بس والایی قدم زده است. اکنون با سؤالی او را پیش شما شرمنده خواهم کرد. آنگاه گفت: ای امیرمومنان! آیا خدای خود را دیده‌ای؟ فرمود:ای ذعلب وای بر تو. من کسی نیستم که خدایی را پرستش کنم که او را ندیده‌ام. گفت: چگونه خدا را دیده‌ای؟ او را برای ما توصیف کن. علی علیه‌السلام فرمود: وای بر تو. چشم سر، او را نمی‌تواند، ببیند. اما قلب‌ها او را از حقیقت ایمان درک خواهند کرد. وای بر تو ای ذعلب. بی گمان پروردگارم با دوری و نزدیکی و حرکت و سکون و قیام و آمد و شد توصیف نمی‌شود. خدای من لطیف است و او را به لطف نمی‌توان وصف کرد. و عظیم است و او را به عظمت نمی‌توان وصف کرد. و کبریاست و به کبر نمی‌توان او را وصف کرد. و جلیل و جلاله است و نمی توان او را به غلظت و درشتی وصف کرد. و رئوف است و نمی‌توان او را به رقت و نرمی وصف کرد. و مؤمن است، اما عبادت ندارد. مدرک است اما نه از طریق حس. قائل (گوینده) است اما با لفظ و تلفظ. خداوند همه چیز دارد، اما نه به گونه‌ای که با آنها درهم آمیزد. و او از همه چیز خارج است. اما به گونه‌ای که از آنها جدا شده باشد. خدا فوق همه چیز است، اما نه به صورت مکانی. امام (پیشوای) هر چیز است، اما نه جلودار در. داخل اشیاست، اما مثل چیزی در دل چیزی. خارج از اشیاست، اما نه مثل چیزی که بیرون از چیز دیگر است. ناگاه ذعلب بیهوش افتاد در حالی که می‌گفت: سوگند به خداوند که هیچ گاه چنین پاسخی نشنیده بودم. سوگند به خدا که دیگر چنین چیزی از علی نخواهم پرسید.

آنگاه علی علیه‌السلام فرمود: از من سؤال کنید پیش از اینکه مرا پیدا نکنید، اشعث بن قیس در این هنگام بلند شد و گفت: ای امیرمؤمنان از گبرها چگونه جزیه می‌گیرند، در حالی که آنان نه کتاب آسمانی دارند و نه پیامبری. علی علیه‌السلام فرمود: ای اشعث خدا بر آنان (زردشتیان) کتابی نازل کرد و پیامبری فرستاد. آنان شاهی داشتند که شبی در حال مستی دخترش را به بستر کشید و با او درآمیخت. روز بعد که این ماجرا در میان مردم پراکنده شد، آنان اطراف قصرش گرد آمدند و گفتند: ای شاه آیین ما را آلوده کردی و نابود ساختی. اینک از قصر خارج شو تا تو را پاکیزه کنیم و بر تو حد جاری کنیم. شاه گفت: در آنچه کردم عذرخواه نیستم و شما هر کاری که مایل هستید: انجام دهید. سپس گفت: آیا خبر دارید که خداوند از پدر و مادر ما به آدم و حوا، آفریدگانی محبوب‌تر ندارد؟ گفتند: ای شاه راست گفتی. بعد گفت: مگر آدم پسران و دختران خویش را به عقد هم در نیاورد؟ گفتند: چرا. شاه گفت: پس آیین همین است. آنان بر این آیین ماندند و خداوند آنچه از علم در باطن آنان بود، محو نمود و کتاب خود را از میان آنان برداشت. آنان کفرورزانی هستند که بدون حساب وارد دوزخ خواهند شد. اما بدانید که نفاق ورزان از آنان زشت کردارترند.

اشعث بن قیس گفت تا حالا چنین جوابی نشنیده بودم و سوگند به خدا که پرسشی این گونه نخواهم کرد. آنگاه علی علیه‌السلام فرمود: از من سؤال کنید، پیش از آنکه مرا سراغ نگیرید و نیابید.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رَجُلٌ مِنْ أَقْصَى الْمَسْجِدِ مُتَوَكِّياً عَلَى عُكَّازَةٍ فَلَمْ يَزَلْ يَتَخَطَّى النَّاسَ حَتَّى دَنَا مِنْهُ، فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ دُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ إِذَا أَنَا عَمِلْتُهُ نَجَّانِيَ اللهُ مِنَ النَّارِ فَقَالَ لَهُ: اسْمَعْ يَا هَذَا، ثُمَّ افْهَمْ، ثُمَّ اسْتَيْقِنْ قَامَتِ الدُّنْيَا بِثَلَاثَةٍ: بِعَالِمٍ نَاطِقٍ مُسْتَعْمِلٍ لِعِلْمِهِ وَ بِغَنِيٍّ لَا يَبْخَلُ بِمَالِهِ عَلَى أَهْلِ دِينِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ بِفَقِيرٍ صَابِرٍ فَإِذَا كَتَمَ الْعَالِمُ عِلْمَهُ وَ بَخِلَ الْغَنِيُّ وَ لَمْ يَصْبِرِ الْفَقِيرُ فَعِنْدَهَا الْوَيْلُ وَ الثُّبُورُ وَ عِنْدَهَا يُعْرَفُ الْعَارِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّ الدَّارَ قَدْ رَجَعَتْ إِلَى بَدْئِهَا أَيْ إِلَى الْكُفْرِ بَعْدَ الايمَانِ أَيُّهَا السَّائِلُ فَلَا تَغْتَرَّنَّ بِكَثْرَةِ الْمَسَاجِدِ وَ جَمَاعَةِ أَقْوَامٍ أَجْسَادُهُمْ مُجْتَمِعَةٌ وَ قُلُوبُهُمْ شَتَّى قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا النَّاسُ ثَلَاثَةٌ: زَاهِدٌ وَ رَاغِبٌ وَ صَابِرٌ، فَأَمَّا الزَّاهِدُ فَلَا يَفْرَحُ بِشَيْءٍ مِنَ الدُّنْيَا أَتَاهُ وَ لَا يَحْزَنُ عَلَى شَيْءٍ مِنْهَا فَاتَهُ، وَ أَمَّا الصَّابِرُ فَيَتَمَنَّاهَا بِقَلْبِهِ فَإِنْ أَدْرَكَ مِنْهَا شَيْئاً صَرَفَ عَنْهَا نَفْسَهُ لِمَا يَعْلَمُ مِنْ سُوءِ عَاقِبَتِهِ، وَ أَمَّا الرَّاغِبُ فَلَا يُبَالِي مِنْ حِلٍّ أَصَابَهَا أَمْ مِنْ حَرَامٍ، قَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَمَا عَلَامَةُ الْمُؤْمِنِ فِي ذَلِكَ الزَّمَانِ؟ قَالَ: يَنْظُرُ إِلَى مَا أَوْجَبَ اللهُ عَلَيْهِ مِنْ حَقٍّ فَيَتَوَلَّاهُ وَ يَنْظُرُ إِلَى مَا خَالَفَهُ فَيَتَبَرَّأُ مِنْهُ وَ إِنْ كَانَ حَبِيباً قَرِيباً، قَالَ: صَدَقْتَ وَ اللهِ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، ثُمَّ غَابَ الرَّجُلُ فَلَمْ نَرَهُ وَ طَلَبَهُ النَّاسُ فَلَمْ يَجِدُوهُ فَتَبَسَّمَ عَلِيٌّ عليه السلام عَلَى الْمِنْبَرِ ثُمَّ قَالَ: مَا لَكُمْ هَذَا أَخِي الْخَضِرُ عليه السلام؟ ثُمَّ قَالَ عليه السلام: «سَلُونِي قَبْلَ أَنْ تَفْقِدُونِي» فَلَمْ يَقُمْ إِلَيْهِ أَحَدٌ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ وَ صَلَّى عَلَى نَبِيِّهِ صلى الله عليه وآله، ثُمَّ قَالَ لِلْحَسَنِ عليه السلام: يَا حَسَنُ قُمْ فَاصْعَدِ الْمِنْبَرَ فَتَكَلَّمْ بِكَلَامٍ لَا يُجَهِّلُكَ قُرَيْشٌ مِنْ بَعْدِي فَيَقُولُونَ: إِنَّ الْحَسَنَ لَا يُحْسِنُ شَيْئاً قَالَ الْحَسَنُ عليه السلام: يَا أَبَتِ كَيْفَ أَصْعَدُ وَ أَتَكَلَّمُ وَ أَنْتَ فِي النَّاسِ تَسْمَعُ وَ تَرَى؟ قَالَ لَهُ: بِأَبِي وَ أُمِّي أُوَارِي نَفْسِي عَنْكَ وَ أَسْمَعُ وَ أَرَى وَ لَا تَرَانِي فَصَعِدَ الْحَسَنُ الْمِنْبَرَ فَحَمِدَ اللَّهَ بِمَحَامِدَ بَلِيغَةٍ شَرِيفَةٍ وَ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ وَ آلِهِ صَلَاةً مُوجَزَةً، ثُمَّ قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ سَمِعْتُ جَدِّي رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله يَقُولُ: «أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَ عَلِيٌّ بَابُهُ» وَ هَلْ تُدْخَلُ الْمَدِينَةُ إِلَّا مِنْ بَابِهَا، ثُمَّ نَزَلَ فَوَثَبَ إِلَيْهِ عَلِيٌّ عليه السلام فَتَحَمَّلَهُ وَ ضَمَّهُ إِلَى صَدْرِهِ، ثُمَّ قَالَ لِلْحُسَيْنِ: يَا بُنَيَّ قُمْ فَاصْعَدْ فَتَكَلَّمْ بِكَلَامٍ لَا يُجَهِّلُكَ قُرَيْشٌ مِنْ بَعْدِي فَيَقُولُونَ: إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ لَا يُبْصِرُ شَيْئاً وَ لْيَكُنْ كَلَامُكَ تَبَعاً لِكَلَامِ أَخِيكَ فَصَعِدَ الْحُسَيْنُ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ وَ صَلَّى عَلَى نَبِيِّهِ وَ آلِهِ صَلَاةً مُوجَزَةً ثُمَّ قَالَ: مَعَاشِرَ النَّاسِ، سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ هُوَ يَقُولُ: «إِنَّ عَلِيّاً مَدِينَةُ هُدًى

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

شخصی از دورترین نقطه مسجد به علی‌ﷺ گام برداشت، در حالی که تکیه بر عصای خویش داده بود. نزدیک علی‌ﷺ آمد و گفت: ای امیرمومنان! مرا به کاری راهنمایی کن که اگر آن را انجام دهم از دوزخ رهایی‌ام خواهد بخشید. علی‌ﷺ فرمود: ای مرد بشنو و تأمل کن و یقین داشته باش که دنیا بر سه تن استوار شده است: دانشوری که به دانش خود رفتار کند و توانگری که با ثروت خویش بر دین ورزان بخل ورزی نداشته باشد و بینوایی که شکیباست. هرگاه دانشور دانایی خود را پنهان کرد و توانگر بخل ورزد و بینوایی بی‌تابی کند، وای بر آن آنان. بدین سان است که عارفان به حق، دنیا را سرایی می‌شناسد که به کفر ملحق شده است. در این هنگام فزونی مسجد ها تو را فریب ندهد، در حالی‌که مردم تن‌شان با هم است و قلب‌های آنان از هم گسسته. ای مردم بی گمان مردم سه گروه هستند: زهد پیشه و دنیا طلب و شکیبا. کسی که زهد دارد به خاطر دنیا نه شادمان می‌شود و نه اندوهگین. اما شکیبا در باطن آرزوی دنیا را دارد و اگر از دنیا به چیزی دست آورد، از آن روی‌گردان خواهد بود. زیرا از سرانجام بد آن آگاه است. اما دنیا طلب پروایی ندارد که از حلال یا حرام ثروتی فراهم کند.

پرسشگر از علی‌ﷺ پرسید: ای امیرمومنان! نشانه‌های مؤمن در این زمانه چه چیزهایی است؟ علی بن ابی طالب‌ﷺ فرمود: مومن باید بنگرد که خداوند چه حقی را بر او واجب ساخته است و سپس بدان تمایل پیدا کند. و بنگرد که چه کسی با او سر ستیز دارد، از او بیزاری طلبد هر چند که دوست و خویشاوند او باشد. مرد پرسشگر گفت: سوگند به خدا که راست گفتی، ای امیرمومنان. اصبغ بن نباته می‌گوید: آنگاه که مرد پرسشگر ناپدید شد و ما هرگز او را ندیدیم. برخی به دنبال او رفتند اما او را نیافتند. در این هنگام علی‌ﷺ لبخند زنان فرمود: دنبال کی هستید؟ او برادرم خضرﷺ بود. آنگاه فرمود: از من سؤال کنید، پیش از آنکه از میان شما رفته باشم. دیگر کسی بلند نشد. علی‌ﷺ خداوند را سپاس و ستایش گفت و صلوات بر پیامبرﷺ فرستاد و آنگاه فرمود: ای حسن بر منبر بیا و با مردم سخن بگوی. مبادا قریش پس از من تو را باز نشناسد و یا اظهار کنند که حسن نمی‌تواند با مردم سخن براند. در این هنگام حسنﷺ گفت ای پدر در حضور شما چگونه بر منبر بالا رفته و خطبه بخوانم؟ تو در میان مردم هستی و مرا می‌بینی و سخن مرا می شنوی. علی‌ﷺ به امام حسنﷺ فرمود: پدر و مادرم فدایت شوند. من خود را از تو پنهان می‌کنی تا تو مرا مشاهده نکنی. اما سخن تو را خواهم شنید و تو را خواهم دید. آنگاه حسنﷺ از منبر بالا رفت و خداوند را ستایش بلیغ و شریف کرد و نیز صلوات کوتاهی بر پیامبر اکرمﷺ فرستاد و بعد چنین فرمود: ای مردم! من از نیای خود پیامبر اکرمﷺ شنیدم که فرمود: من شهر دانایی هستم و علی۷ دروازه آن است. نمی‌توان به شهری وارد شد، مگر از دروازه‌اش. و آنگاه از منبر پایین آمد. علی۷ او را در آغوش گرفت و به حسینﷺ فرمود: اکنون پسرم بلند شو و بر منبر بالا برو و چیزی بگو که قریش نسبت به تو نادان نباشند که پس از من بگویند که حسین بن علیﷺ توانمندی ندارد. پی در پی سخنان برادرت چیزی بیفزای.

آنگاه حسینﷺ بر منبر رفت و سپاس و ستایش خدا را به جای‌آورد و صلوات کوتاهی بر

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَمَنْ دَخَلَهَا نَجَا وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا هَلَكَ فَوَثَبَ إِلَيْهِ عَلِيٌّ عليه السلام فَضَمَّهُ إِلَى صَدْرِهِ وَ قَبَّلَهُ» ثُمَّ قَالَ: مَعَاشِرَ النَّاسِ اشْهَدُوا أَنَّهُمَا فَرْخَا رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ هُوَ سَائِلُكُمْ عَنْهُمَا.

٢. حَدَّثَنَا أَبِي، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ نُوحٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُثَنَّى بْنِ أَبِي الْوَلِيدِ الْحَنَّاطِ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: قَالَ لِي: أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ عليه السلام أَمَا تَحْزَنُ أَمَا تَهْتَمُّ أَمَا تَأْلَمُ؟ قُلْتُ: «بَلَى» وَ اللهِ قَالَ: فَإِذَا كَانَ ذَلِكَ مِنْكَ فَاذْكُرِ الْمَوْتَ وَ وَحْدَتَكَ فِي قَبْرِكَ وَ سَيَلَانَ عَيْنَيْكَ عَلَى خَدَّيْكَ وَ تَقَطُّعَ أَوْصَالِكَ وَ أَكْلَ الدُّودِ مِنْ لَحْمِكَ وَ بَلَاكَ وَ انْقِطَاعَكَ عَنِ الدُّنْيَا، فَإِنَّ ذَلِكَ يَحُثُّكَ عَلَى الْعَمَلِ وَ يَرْدَعُكَ عَنْ كَثِيرٍ مِنَ الْحِرْصِ عَلَى الدُّنْيَا.

٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْخَثْعَمِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ قَالَ: «إِنَّ أَبَا ذَرٍّ رَحِمَهُ اللهُ مَرَّ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله».

وَ عِنْدَهُ جَبْرَئِيلُ عليه السلام فِي صُورَةِ دِحْيَةَ الْكَلْبِيِّ وَ قَدِ اسْتَخْلَاهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله، فَلَمَّا رَآهُمَا انْصَرَفَ عَنْهُمَا وَ لَمْ يَقْطَعْ كَلَامَهُمَا، فَقَالَ جَبْرَئِيلُ: يَا مُحَمَّدُ هَذَا أَبُو ذَرٍّ قَدْ مَرَّ بِنَا وَ لَمْ يُسَلِّمْ عَلَيْنَا أَمَا لَوْ سَلَّمَ عَلَيْنَا لَرَدَدْنَا عَلَيْهِ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ لَهُ دُعَاءً يَدْعُو بِهِ مَعْرُوفاً عِنْدَ أَهْلِ السَّمَاءِ، فَسَلْهُ عَنْهُ إِذَا عَرَجْتُ إِلَى السَّمَاءِ، فَلَمَّا ارْتَفَعَ جَبْرَئِيلُ جَاءَ أَبُو ذَرٍّ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَا مَنَعَكَ يَا أَبَا ذَرٍّ أَنْ تَكُونَ قَدْ سَلَّمْتَ عَلَيْنَا حِينَ مَرَرْتَ بِنَا؟ فَقَالَ: ظَنَنْتُ يَا رَسُولَ اللهِ أَنَّ الَّذِي كَانَ مَعَكَ دِحْيَةَ الْكَلْبِيَّ قَدِ اسْتَخْلَيْتَهُ لِبَعْضِ شَأْنِكَ، فَقَالَ: ذَاكَ كَانَ جَبْرَئِيلَ يَا أَبَا ذَرٍّ وَ قَدْ قَالَ: أَمَا لَوْ سَلَّمَ عَلَيْنَا لَرَدَدْنَا عَلَيْهِ؟ فَلَمَّا عَلِمَ أَبُو ذَرٍّ أَنَّهُ كَانَ جَبْرَئِيلَ عليه السلام دَخَلَهُ مِنَ النَّدَامَةِ مَا شَاءَ اللهُ حَيْثُ لَمْ يُسَلِّمْ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ: مَا هَذَا الدُّعَاءُ الَّذِي تَدْعُو بِهِ فَقَدْ أَخْبَرَنِي أَنَّ لَكَ دُعَاءً مَعْرُوفاً فِي السَّمَاءِ؟ قَالَ: «نَعَمْ» يَا رَسُولَ اللهِ أَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الايمَانَ بِكَ وَ التَّصْدِيقَ بِنَبِيِّكَ وَ الْعَافِيَةَ عَنْ جَمِيعِ الْبَلَاءِ وَ الشُّكْرَ عَلَى الْعَافِيَةِ وَ الْغِنَى عَنْ شِرَارِ النَّاسِ.

٤. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ أَحْمَدَ اللَّخْمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَضْرَمِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ، قَالَ: حَدَّثَنَا ثَابِتُ بْنُ حَمَّادٍ عَنْ مُوسَى بْنِ صُهَيْبٍ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ نَسِيءٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

پیامبرخداﷺ فرستاد و فرمود: ای مردم! از پیامبر شنیدم که فرمود: علیؑ پس از من شهر دانایی است و هرکس در آن شهر وارد شود، رهایی می‌یابد و هرکس از فرمان او سرباز زند، نابود می‌شود. علیؑ بلند شد و او را بغل زد و بوسید و فرمود: ای مردم شاهد باشید که این دو تن نسل پیامبرند و نیز دو امانتی که به من سپرده است. و من آنان را به شما خواهم سپارد و بی‌گمان پیامبر خداﷺ از شما درباره آنان پرسش خواهد کرد.

۲. ابو بصیر می گوید: امام صادقؑ به من فرمود: آیا اندوهگین و دل مرده و دچار تألم نمی‌شوی؟ گفتم: چرا. فرمود: هرگاه این حالت‌ها به تو دست داد، به یاد خود بیاور که خواهی مرد و در قبر تنها خواهی بود و چشمانت بر گونه‌هایت خواهد افتاد و بندهایت از هم گسسته خواهد شد و کرم‌ها بدن تو را خواهند خورد و از هم پاشیده خواهی شد و دست تو از دنیا کوتاه خواهد گشت. این گونه است که تو انگیزه تلاش خواهی یافت و نیز از حرص زیادی به خاطر دنیا نجات پیدا خواهی کرد.

۳. امام صادقؑ فرمود: ابوذر غفاری به سراغ پیامبر اکرمﷺ رفت. جبرییل به شکل دحیه کلبی نزد حضرت بود و با او خلوت داشت. ابوذر که آن صحنه را دید سخن‌شان را قطع نکرد و بازگشت. جبرییل گفت: ای محمدﷺ این ابوذر بود که بر ما گذشت و سلام نکرد؟ اگر درود می‌فرستاد، ما درود او را بی پاسخ نمی‌گذاشتیم. آنگاه گفت: ای محمدﷺ ابوذر نیایش دارد که پیش ساکنان آسمان شهرت دارد. وقتی که به آسمان بازگشتم، درباره آن نیایش از او جویا شو.

جبرییل که به آسمان رفت، ابوذر نزد پیامبر اکرمﷺ آمد. حضرت فرمود: چرا وقتی بر ما عبور کردی، درود نفرستادی؟ ابوذر گفت: فکر کردم که دحیه کلبی درباره چیزی با شماسخنی محرمانه دارد. پیامبر فرمود: او جبرییل بود ای ابوذر و چنین گفت: اگر ابوذر بر ما درود می‌فرستاد، جواب او را می‌دادیم. ابوذر که از آمدن جبرییل نزد رسول خدا آگاه شد بس پشیمان گشت که بر او درود نفرستاده بود. پیامبر فرمود: ای ابوذر تو چه دعایی داری که آسمانیان آن را می‌شناسند؟ ابوذر گفت: ای پیامبر خدا! دعای من این است: خدایا! از تو ایمان به تو، تصدیق فرستاده‌ات، عافیت از هر گرفتاری و سپاس گزاری بر هر عافیت و بی نیازی از دیگران را خواهانم.

۴. عبدالله بن ابی اوفی می‌گوید: پیامبر اکرمﷺ مسلمانان را دو تا دو تا برادر یکدیگر

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بْنِ أَبِي أَوْفَى، قَالَ: آخَى رَسُولُ اللهِ ﷺ بَيْنَ أَصْحَابِهِ وَ تَرَكَ عَلِيّاً فَقَالَ لَهُ: آخَيْتَ بَيْنَ أَصْحَابِكَ وَ تَرَكْتَنِي، فَقَالَ: «وَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا أَخَّرْتُكَ إِلاّ لِنَفْسِي أَنْتَ أَخِي وَ وَصِيِّي وَ وَارِثِي» قَالَ: مَا أَرِثُ مِنْكَ يَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ: مَا أَوْرَثَ النَّبِيُّونَ قَبْلِي أَوْرَثُوا كِتَابَ رَبِّهِمْ وَ سُنَّةَ نَبِيِّهِمْ وَ أَنْتَ وَ ابْنَاكَ مَعِي فِي قَصْرِي فِي الْجَنَّةِ.

۵. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّائِغُ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو حَاتِمٍ مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى بْنِ مُحَمَّدٍ الْوَسْقَنْدِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ دَيْزِيلَ حَدَّثَنَا الْحَكَمُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْجَبَلِيُّ أَبُو مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ عَنْ مُطَيْرِ بْنِ مَيْمُونٍ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: حَدَّثَنِي سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ رَحِمَهُ اللهُ أَنَّ نَبِيَّ اللهِ ﷺ يَقُولُ: «إِنَّ أَخِي وَ وَزِيرِي وَ خَيْرَ مَنْ أُخَلِّفُهُ بَعْدِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ (عَلَيْهِ السَّلامُ)».

۶. حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللهِ الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ الْعَلَوِيُّ مِنْ وُلْدِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو عَلِيٍّ الْحَسَنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَلِيٍّ الْعَبَّاسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو سَعِيدٍ عُمَيْرُ بْنُ مِرْدَاسٍ الدُّونَقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ بَشِيرٍ الْمَكِّيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنِ الْمَسْعُودِيِّ رَفَعَهُ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَحِمَهُ اللهُ، قَالَ: مَرَّ إِبْلِيسُ بِنَفَرٍ يَتَنَاوَلُونَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، فَوَقَفَ أَمَامَهُمْ، فَقَالَ الْقَوْمُ: مَنِ الَّذِي وَقَفَ أَمَامَنَا؟ فَقَالَ: أَنَا أَبُو مُرَّةَ، فَقَالُوا: يَا أَبَا مُرَّةَ أَمَا تَسْمَعُ كَلامَنَا؟ فَقَالَ: سَوْءَةٌ لَكُمْ تَسُبُّونَ مَوْلاكُمْ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام، فَقَالُوا لَهُ: مِنْ أَيْنَ عَلِمْتَ أَنَّهُ مَوْلانَا؟ فَقَالَ: مِنْ قَوْلِ نَبِيِّكُمْ ﷺ: «مَنْ كُنْتُ مَوْلاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاهُ وَ عَادِ مَنْ عَادَاهُ وَ انْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَ اخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ» فَقَالُوا لَهُ: فَأَنْتَ مِنْ مَوَالِيهِ وَ شِيعَتِهِ، فَقَالَ: مَا أَنَا مِنْ مَوَالِيهِ وَ لا مِنْ شِيعَتِهِ وَ لَكِنِّي أُحِبُّهُ وَ مَا يُبْغِضُهُ أَحَدٌ إِلاّ شَارَكْتُهُ فِي الْمَالِ وَ الْوَلَدِ، فَقَالُوا لَهُ: يَا أَبَا مُرَّةَ، فَتَقُولُ: فِي عَلِيٍّ شَيْئاً، فَقَالَ لَهُمْ: اسْمَعُوا مِنِّي مَعَاشِرَ النَّاكِثِينَ وَ الْقَاسِطِينَ وَ الْمَارِقِينَ، عَبَدْتُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فِي الْجَانِّ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَلْفَ سَنَةٍ، فَلَمَّا أَهْلَكَ اللهُ الْجَانَّ شَكَوْتُ إِلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ الْوَحْدَةَ فَعَرَجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا، فَعَبَدْتُ اللَّهَ فِي السَّمَاءِ الدُّنْيَا اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَلْفَ سَنَةٍ أُخْرَى فِي جُمْلَةِ الْمَلائِكَةِ فَبَيْنَا نَحْنُ كَذَلِكَ نُسَبِّحُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ نُقَدِّسُهُ إِذْ مَرَّ بِنَا نُورُ شَعْشَعَانِيٌّ فَخَرَّتِ الْمَلائِكَةُ لِذَلِكَ النُّورِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

کرد. آنگاه که علی‌ﷺ آمد و گفت: ای پیامبر خداﷺ اصحاب خود را با هم برادر نمودی و مرا واگذاشته‌ای. پیامبر فرمود: سوگند به آنکه جان من در کف اوست، تو را برای خود گذشته‌ام. تو برادر و وصی و وارث من هستی. علی‌ﷺ گفت: ای پیامبر خداﷺ از تو چه چیزی به ارث خواهم برد؟ فرمود: همان چیزی که پیامبران پیشین از خود میراث گذاشتند؛ کتاب خدا و سنت پیامبر. ای علی! تو همراه پسرانت در بهشت و در جایگاه خاصی همراهم خواهید بود.

۵. انس بن مالک می‌گوید: از سلمان فارسی شنیدم که پیامبر خداﷺ چنین فرمود: برادر و وزیر و بهترین مردم پس از من، علی بن ابی طالب‌ﷺ است.

۶. سلمان فارسی می‌گوید: ابلیس بر چند نفر می‌گذشت که از علی‌ﷺ بدگویی می‌کردند. رو بروی آنان ایستاد. آنان گفتند: این کیست که چهره به چهره ما ایستاده؟ ابلیس گفت: ابومره هستم. گفتند: آیا سخن ما را نشنیدی؟ ابلیس گفت بدا به حالتان که علی بن ابی طالب مولای خود را ناسزا می‌گویید. گفتند: تو از کجا دانستی که علی مولای ماست؟ ابلیس گفت: از کلام پیامبرتان که فرمود: «من کنت مولاه فعلی مولاه». و آنگاه چنین فرمود: خدایا! دوستدار کسی باش که علی را دوست دارد و دشمن کسی باش که علی را دشمن می‌دارد. خدایا کسی را مدد رسان که علی را یاری می‌رساند و کسی را به حال خود رها کن که علی را رها می‌کند. آنان گفتند: آیا تو از دوستان و یاران علی می‌باشی؟ ابلیس گفت: نه. اما او را دوست می‌دارم و در ثروت و فرزندان کسی که با علی دشمن است: سهیم هستم. گفتند: ای ابومره درباره علی سخن بگوی. ابلیس گفت: ای پیمان شکنان و ستم پیشگان و از دین بیرون رفتگان!من خداوند را در میان جنیان دوازده هزار سال پرستیدم و آنگاه که نابود شدند،از تنهایی به خداوند شاکی شدم که سپس مرا به آسمان دنیا بالا بردند و در میان فرشتگان دوازده هزار سال خدا را پرستیدم. در آن هنگام که در پرستش خداوند بوده و به تسبیح و تقدیس او می‌پرداختم، ناگاه نوری پرتو گستر از ما عبور کرد که فرشتگان همگی در پیشگاه او صورت بر خاک گذاشتند

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

سُجَّداً، فَقَالُوا: سُبُّوحُ قُدُّوسٌ نُورُ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ أَوْ نَبِيٍّ مُرْسَلٍ فَإِذَا النِّدَاءُ مِنْ قِبَلِ اللهِ جَلَّ جَلَالُهُ لَا نُورُ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ وَ لَا نَبِيٍّ مُرْسَلٍ هَذَا نُورُ طِينَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ(عَلَيْهِ السَّلَامُ).

٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ، قَالَ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ النَّخَعِيُّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ عَمْرِو بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ(عَلَيْهِ السَّلَامُ)، قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ اللهِ(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) عَلِيّاً إِلَى الْيَمَنِ، فَانْفَلَتَ فَرَسُ لِرَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ فَنَفَحَ رَجُلًا بِرِجْلِهِ فَقَتَلَهُ وَ أَخَذَهُ أَوْلِيَاؤُهُ لِيَقْتُلُوهُ، فَرَفَعُوهُ إِلَى عَلِيٍّ(عَلَيْهِ السَّلَامُ) فَأَقَامَ صَاحِبُ الْبَيِّنَةِ أَنَّ الْفَرَسَ انْفَلَتَ مِنْ دَارِهِ فَنَفَحَ الرَّجُلَ بِرِجْلِهِ فَأَبْطَلَ عَلِيٌّ(عَلَيْهِ السَّلَامُ) دَمَ الرَّجُلِ فَجَاءَ أَوْلِيَاءُ الْمَقْتُولِ مِنَ الْيَمَنِ إِلَى النَّبِيِّ(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) يَشْكُونَ عَلِيّاً فِيمَا حَكَمَ عَلَيْهِمْ فَقَالُوا إِنَّ عَلِيّاً ظَلَمَنَا وَ أَبْطَلَ دَمَ صَاحِبِنَا، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «انَّ عَلِيّاً لَيْسَ بِظَلَّامٍ وَ لَمْ يُخْلَقْ عَلِيٌّ لِلظُّلْمِ وَ إِنَّ الْوَلَايَةَ مِنْ بَعْدِي لِعَلِيٍّ وَ الْحُكْمَ حُكْمُهُ وَ الْقَوْلَ قَوْلُهُ لَا يَرُدُّ حُكْمَهُ وَ قَوْلَهُ وَ وَلَايَتَهُ إِلَّا كَافِرٌ وَ لَا يَرْضَى بِحُكْمِهِ وَ قَوْلِهِ وَ وَلَايَتِهِ إِلَّا مُؤْمِنٌ» فَلَمَّا سَمِعَ الْيَمَانِيُّونَ قَوْلَ رَسُولِ اللهِ(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) فِي عَلِيٍّ(عَلَيْهِ السَّلَامُ): قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ رَضِينَا بِقَوْلِ عَلِيٍّ وَ حُكْمِهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ): «هُوَ تَوْبَتُكُمْ مِمَّا قُلْتُمْ».

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وگفتند: «سبوح قدوس» این نور، نور فرشته مقرب است یا نور پیامبر مرسل؟ از جانب خدای جل جلاله صدا آمد که این نور سرشت علی علیه السلام است، نه نور فرشته مقرب و نه نور پیامبر مرسل.

۷. امام باقر علیه السلام فرمود: پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله علی علیه السلام، را به سرزمین یمن فرستاد. در آنجا اسبی از اهالی یمن گریخت و به شخصی لگد زد و او را به قتل رساند. بازماندگان، صاحب اسب را گرفته و نزد امیرمومنان علیه السلام آوردند و بر ضد او داد خواهی کردند. مالک اسب بر این که اسب او در حال گریختن آن مرد را به قتل رسانده است، شاهد آورد. علی علیه السلام از وی جانب داری کرد. آنگاه بازماندگان مقتول پیش پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمده و از داوری علی علیه السلام شاکی شدند و گفتند: او بر ما ستم روا داشته و خون دوست ما را تباه کرده است. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: علی علیه السلام ستم پیشه نیست و برای ستم پیشگی نیز خلق نشده است. و ولایت پس از من با علی علیه السلام خواهد بود. حکم علی حکم من است و کلام او کلام من. و کسی حکم و کلام و ولایت علی علیه السلام را رد نمی کند؛ مگر آنکه به خداوند کفر ورزیده باشد. و غیراز مؤمن کسی حکم وکلام و ولایت علی را نخواهد پسندید. آنگاه که مردم یمن سخن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله درباره علی علیه السلام را شنیدند، چنین گفتند؛ ما به کلام و حکم علی علیه السلام رضایت دادیم. پیامبر فرمود: همین سخن شما به منزله بازگشت‌تان از آنچه بود که درباره علی بر زبان آوردید.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السادس و الخمسون

يوم الثلاثاء لثمان خلون من ربيع الآخر من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ شَمُّونَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْفُضَيْلِ بْنِ يَسَارٍ، قَالَ: انْتَهَيْتُ إِلَى زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ صَبِيحَةَ خَرَجَ بِالْكُوفَةِ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: مَنْ يُعِينُنِي مِنْكُمْ عَلَى قِتَالِ أَنْبَاطِ أَهْلِ الشَّامِ فَوَ الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّداً بِالْحَقِّ بَشِيراً لَا يُعِينُنِي مِنْكُمْ عَلَى قِتَالِهِمْ أَحَدٌ إِلَّا أَخَذْتُ بِيَدِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فَأَدْخَلْتُهُ الْجَنَّةَ بِإِذْنِ اللهِ، قَالَ: فَلَمَّا قُتِلَ اكْتَرَيْتُ رَاحِلَةً وَ تَوَجَّهْتُ نَحْوَ الْمَدِينَةِ فَدَخَلْتُ عَلَى الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام، فَقُلْتُ: فِي نَفْسِي لَا أُخْبِرُهُ بِقَتْلِ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ فَيَجْزَعَ عَلَيْهِ فَلَمَّا دَخَلْتُ عَلَيْهِ، قَالَ لِي: يَا فُضَيْلُ مَا فَعَلَ عَمِّي زَيْدٌ، قَالَ: فَخَنَقَتْنِي الْعَبْرَةُ، فَقَالَ لِي: قَتَلُوهُ، قُلْتُ: إِي وَ اللهِ قَتَلُوهُ، قَالَ: فَصَلَبُوهُ قُلْتُ: إِي وَ اللهِ صَلَبُوهُ، قَالَ: فَأَقْبَلَ يَبْكِي وَ دُمُوعُهُ تَنْحَدِرُ عَلَى دِيبَاجَتَيْ خَدِّهِ كَأَنَّهَا الْجُمَانُ، ثُمَّ قَالَ: يَا فُضَيْلُ شَهِدْتَ مَعَ عَمِّي قِتَالَ أَهْلِ الشَّامِ، قُلْتُ: «نَعَمْ»، قَالَ: فَكَمْ قَتَلْتَ مِنْهُمْ؟ قُلْتُ: «سِتَّةً» قَالَ: فَلَعَلَّكَ شَاكٌّ فِي دِمَائِهِمْ، قَالَ: فَقُلْتُ: لَوْ كُنْتُ شَاكّاً مَا قَتَلْتُهُمْ قَالَ: فَسَمِعْتُهُ وَ هُوَ يَقُولُ: أَشْرَكَنِي اللهُ فِي تِلْكَ الدِّمَاءِ مَضَى وَ اللهِ عَمِّي وَ أَصْحَابُهُ شُهَدَاءُ مِثْلَ مَا مَضَى عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ أَصْحَابُهُ.

٢. حَدَّثَنَا أَبِي، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام، قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله أَيُّ الْمَالِ خَيْرٌ؟ قَالَ: زَرْعٌ زَرَعَهُ صَاحِبُهُ وَ أَصْلَحَهُ وَ أَدَّى حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ فَأَيُّ الْمَالِ بَعْدَ الزَّرْعِ خَيْرٌ؟ قَالَ: رَجُلٌ فِي غَنَمِهِ قَدْ تَبِعَ بِهَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس پنجاه و ششم

سه شنبه هشتم ربیع الاخر سال ۳۶۸

۱. فضیل بن یسار می‌گوید: در بامداد روزی که زید بن علی علیه السلام در شهر کوفه قیام کرد، خود را به او رساندم. زید می‌گفت: در میان شما کیست که مرا در جنگ با انباط شامیان یاری دهد؟ به آن کس که پیامبر را برانگیخت تا بشارت و انذار دهد، کسی یاور من نخواهد بود، مگر اینکه در رستاخیز دستش را گرفته و با اجازه پروردگار او را همراه خود به بهشت وارد کنم. پس از کشته شدن زید بود که شتری کرایه کرده و به مدینه نزد امام صادق علیه السلام رفتم. پیش خود گفتم که خبر شهید شدن زید بن علی علیه السلام را به حضرت ندهم تا مبادا به خاطر مرگ وی بی‌تاب شود. امام فرمود: ای فضیل عموی من زید چه کرد؟ ناگهان بغض کردم و بعد گفتم: او را به قتل رساندند. فرمود: آری. سوگند به خدا او را به شهادت رساندند. آیا او را به دار زدند؟ گفتم: آری. حضرت چنان گریست که قطره‌های اشک روی گونه‌ها همچون مروارید غلطان گشت. بعد فرمود: ای فضیل آیا همراه عموی من در پیکار با شامیان بودی؟ گفتم: آری. فرمود: چند تن از آنان را به قتل رساندی؟ گفتم شش تن را کشتم. فرمود: آیا در کشتن آنان تردید می‌ورزیدی؟ گفتم: اگر تردید داشتم که آنان را به قتل نمی‌رساندم. آنگاه امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند مرا در این خون‌ها سهیم سازد. به خدا سوگند عموی من و همراهان او شهید راه خدا بودند، همان گونه که علی علیه السلام و همراهان او شهید راه خدا بودند.

۲. امام صادق علیه السلام فرمود: از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله سؤال کردند که کدام ثروت برتر است؟ فرمود: کشت و کار در زمین و اصلاح آن و پرداخت حق آن در هنگام برداشت. گفتند: پس از کشاورزی ثروت چه کسی نیکوتر است؟ فرمود: دامداری که در پی مکان باران رفته و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مَوَاضِعَ الْقَطْرِ يُقِيمُ الصَّلاَةَ وَ يُؤْتِي الزَّكَاةَ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ فَأَيُّ الْمَالِ بَعْدَ الْغَنَمِ خَيْرٌ؟ قَالَ: الْبَقَرُ تَغْدُو بِخَيْرٍ وَ تَرُوحُ بِخَيْرٍ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ فَأَيُّ الْمَالِ بَعْدَ الْبَقَرِ خَيْرٌ؟ قَالَ الرَّاسِيَاتُ فِي الْوَحَلِ وَ الْمُطْعِمَاتُ فِي الْمَحْلِ، نِعْمَ الشَّيْءُ؛ النَّخْلُ مَنْ بَاعَهُ فَإِنَّمَا ثَمَنُهُ بِمَنْزِلَةِ رَمَادٍ عَلَى رَأْسٍ شَاهِقَةٍ - «اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ»[1] إِلاَّ أَنْ يُخْلِفَ مَكَانَهَا، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ فَأَيُّ الْمَالِ بَعْدَ النَّخْلِ خَيْرٌ؟ فَسَكَتَ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: فَأَيْنَ الابِلُ؟ قَالَ: فِيهَا الشَّقَاءُ وَ الْجَفَاءُ وَ الْعَنَاءُ وَ بُعْدُ الدَّارِ تَغْدُو مُدْبِرَةً وَ تَرُوحُ مُدْبِرَةً لاَ يَأْتِي خَيْرُهَا إِلاَّ مِنْ جَانِبِهَا الاشْأَمِ أَمَا إِنَّهَا لاَ تَعْدَمُ الاشْقِيَاءَ الْفَجَرَةَ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ، (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي نَصْرٍ الْبَزَنْطِيِّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي يَعْفُورٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام، قَالَ: خَطَبَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله النَّاسَ فِي الْحِجَّةِ الْوَدَاعِ بِمِنًى فِي الْمَسْجِدِ الْخَيْفِ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: نَضَّرَ اللهُ عَبْداً سَمِعَ مَقَالَتِي، فَوَعَاهَا ثُمَّ بَلَّغَهَا مَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا، فَرُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ غَيْرِ فَقِيهٍ وَ رُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ إِلَى مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ ثَلاَثٌ: لاَ يُغِلُّ عَلَيْهِنَّ قَلْبُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ، إِخْلاَصُ الْعَمَلِ لِلَّهِ، وَ النَّصِيحَةُ لِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ، وَ اللُّزُومُ لِجَمَاعَتِهِمْ، فَإِنَّ دَعْوَتَهُمْ مُحِيطَةٌ مِنْ وَرَائِهِمْ الْمُسْلِمُونَ إِخْوَةٌ تَتَكَافَى دِمَاؤُهُمْ يَسْعَى بِذِمَّتِهِمْ أَدْنَاهُمْ هُمْ يَدٌ عَلَى مَنْ سِوَاهُمْ.

٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ، رَحِمَهُ اللهُ عَنْ عَمِّهِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْخَزَّازِ عَنْ غِيَاثِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام، قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام لَأَنْسُبَنَّ الإِسْلاَمَ نِسْبَةً لَمْ يَنْسُبْهُ أَحَدٌ قَبْلِي وَ لَا يَنْسُبُهُ أَحَدٌ بَعْدِي الإِسْلاَمُ، هُوَ التَّسْلِيمُ وَ التَّسْلِيمُ، هُوَ التَّصْدِيقُ وَ التَّصْدِيقُ، هُوَ الْيَقِينُ وَ الْيَقِينُ، هُوَ الاَدَاءُ وَ الاَدَاءُ، هُوَ الْعَمَلُ، إِنَّ الْمُؤْمِنَ أَخَذَ دِينَهُ عَنْ رَبِّهِ وَ لَمْ يَأْخُذْهُ عَنْ رَأْيِهِ، أَيُّهَا النَّاسُ دِينَكُمْ دِينَكُمْ تَمَسَّكُوا بِهِ لاَ يُزِيلُكُمْ أَحَدٌ عَنْهُ لِأَنَّ السَّيِّئَةَ فِيهِ خَيْرٌ مِنَ الْحَسَنَةِ فِي غَيْرِهِ، لِأَنَّ السَّيِّئَةَ فِيهِ تُغْفَرُ وَ الْحَسَنَةَ

---

١. ابراهيم / ١٨.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نماز می‌گزارد و زکات می‌دهد. گفتند: ای پیامبر خدا پس از گوسفند چه ثروتی نیکوتر است؟ فرمود: گاوی که هر پگاه و شامگاه شیر می‌دهد. گفتند پس از گاو چه ثروتی نیکوتر است؟ فرمود: درختانی که در لجن زار بوده و در گرانی غذا می‌رسانند. چه نیکو چیزی است درخت خرما. هرکس آن را بفروشد، پول آن مانند خاکستر سر کوه می‌ماند که باد تندی بر آن خواهد وزید و پراکنده‌اش خواهد ساخت، مگر درخت خرمای دیگر خریداری کند. گفتند: ای پیامبر خدا پس از نخل خرما چه ثروتی نیکوتر است؟ پیامبر سکوت کرد. شخصی پرسید: شتر چگونه است؟ حضرت فرمود: شور بختی و جفا و گرفتگی و آوارگی به همراه دارد. هر پگاه و شامگاه پشت به صاحب خویش دارد. خوبی او از جانب جای شوم‌تر او به دست می‌آید. بدانید که شور بختان سنگ دل شتر را از دست نخواهند داد.

۳. امام صادق علیه السلام فرمود: پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله در آخرین حج خویش در مسجد «خیف» پس از سپاس و ستایش خدا این سخن را فرمود: خدا بنده‌ای را شادمان کند که کلام مرا بشنود و نگاه دارد و آن را به کسی که حضور نداشته، برساند. چه بسیار کسان که فقه حمل می‌کنند و فقیه نیستند و چه بسیار فقیهان که فقهی را به فقیه‌تر از خود می‌رسانند. ای مردم سه چیز است که قلب مسلمان درباره آن دغل کاری ندارد. نخست کوشش خالصانه، و دیگر خیرخواهی برای حاکمان دادگر و سوم همراهی با جمعیت مسلمانان. پس دعوت آنان به کسانی که پشت سرشان هستند، احاطه دارد. بی‌گمان تمام مسلمانان با هم برادر بوده و خون آنان با هم برابر است. هر تعهدی که کمترین مسلمانی بدهد، بر گردن همه مسلمانان است و همگان باید بر ضد دشمنان هم دست باشند.

۴. امام صادق علیه السلام فرمود: امیرمؤمنان علیه السلام فرمود: من نسبی برای اسلام آورم که پیش از من و پس از من، کسی آن را به دست ندهد. اسلام تسلیم است و تسلیم تصدیق. تصدیق یقین است و یقین به جای آوردن. به جای آوردن کوشش است. بی گمان شخص مؤمن دین خود را از خداوند می‌ستاند نه از رأی و نظر خویش. ای مردم بر شما باد به رعایت دین‌تان، به رعایت دین‌تان. به دین‌تان تمسک ورزید و کسی شما را از گستره آن خارج نسازد، چرا که بدی در عرصه دین ورزی نیکوتر است از خوبی در بی‌دینی بدی در حوزه ایمان قابل آمرزش است؛ در حالی که خوبی در غیر حوزه ایمان

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فِي غَيْرِهِ لاٰ تُقْبَلُ.

٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ الْحَكَمِ، قَالَ: دَخَلَ أَبُو شَاكِرٍ الدَّيْصَانِيُّ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام فَقَالَ لَهُ: إِنَّكَ أَحَدُ النُّجُومِ الزَّوَاهِرِ وَكَانَ آبَاؤُكَ بُدُوراً بَوَاهِرَ وَ أُمَّهَاتُكَ عَقِيلاَتٍ عَبَاهِرَ وَ عُنْصُرُكَ مِنْ أَكْرَمِ الْعَنَاصِرِ، وَ إِذَا ذُكِرَ الْعُلَمَاءُ فَبِكَ تُثْنَى الْخَنَاصِرُ فَخَبِّرْنِي أَيُّهَا الْبَحْرُ الْخِضَمُّ الزَّاخِرُ مَا الدَّلِيلُ عَلَى حَدَثِ الْعَالَمِ، فَقَالَ الصَّادِقُ عليه السلام: يُسْتَدَلُّ عَلَيْهِ بِأَقْرَبِ الاَشْيَاءِ، قَالَ: وَ مَا هُوَ؟ فَدَعَا الصَّادِقُ عليه السلام بِبَيْضَةٍ فَوَضَعَهَا عَلَى رَاحَتِهِ ثُمَّ قَالَ: هَذَا حِصْنٌ مَلْمُومٌ دَاخِلُهُ غِرْقِئٌ رَقِيقٌ تُطِيفُ بِهِ فِضَّةٌ سَائِلَةٌ وَ ذَهَبَةٌ مَائِعَةٌ ثُمَّ تَنْفَلِقُ عَنْ مِثْلِ الطَّاوُسِ، أَ دَخَلَهَا شَيْءٌ؟ قَالَ: لاٰ، قَالَ: فَهَذَا الدَّلِيلُ عَلَى حَدَثِ الْعَالَمِ، قَالَ: أَخْبَرْتَ فَأَوْجَزْتَ وَ قُلْتَ: فَأَحْسَنْتَ وَ قَدْ عَلِمْتَ أَنَّا لاٰ نَقْبَلُ إِلاّٰ مَا أَدْرَكْنَاهُ بِأَبْصَارِنَا أَوْ سَمِعْنَاهُ بِآذَانِنَا أَوْ لَمَسْنَاهُ بِأَكُفِّنَا أَوْ شَمِمْنَاهُ بِمَنَاخِرِنَا أَوْ ذُقْنَاهُ بِأَفْوَاهِنَا أَوْ تُصُوِّرَ فِي الْقُلُوبِ بَيَاناً وَ اسْتَنْبَطَتْهُ الرَّوَايَاتُ إِيقَاناً، فَقَالَ الصَّادِقُ عليه السلام: ذَكَرْتَ الْحَوَاسَّ الْخَمْسَ، وَ هِيَ لاٰ تَنْفَعُ شَيْئاً بِغَيْرِ دَلِيلٍ كَمَا لاٰ تُقْطَعُ الظُّلْمَةُ بِغَيْرِ مِصْبَاحٍ.

٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَاشِمٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَعْبَدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام أَنَّهُ دَخَلَ عَلَيْهِ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ مَا الدَّلِيلُ عَلَى حَدَثِ الْعَالَمِ؟ قَالَ: أَنْتَ لَمْ تَكُنْ ثُمَّ كُنْتَ وَ قَدْ عَلِمْتَ أَنَّكَ لَمْ تُكَوِّنْ نَفْسَكَ وَ لاٰ كَوَّنَكَ مَنْ هُوَ مِثْلُكَ.

٧. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو أَحْمَدَ مُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ الازْدِيُّ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ الاحْمَرِ عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام ذَاتَ يَوْمٍ، وَ هُوَ فِي مَسْجِدِ قُبَاءَ وَ الانْصَارُ مُجْتَمِعُونَ يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَخِي وَ أَنَا أَخُوكَ يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَصِيِّي وَ خَلِيفَتِي وَ إِمَامُ أُمَّتِي بَعْدِي وَالَى اللهُ مَنْ وَالاكَ وَ عَادَى اللهُ مَنْ عَادَاكَ وَ أَبْغَضَ اللهُ مَنْ أَبْغَضَكَ، وَ نَصَرَ اللهُ مَنْ نَصَرَكَ وَ خَذَلَ اللهُ مَنْ خَذَلَكَ يَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قابل قبول نیست.

۵. ابوشاکر دیصانی نزد امام صادق علیه السلام آمد و گفت: تو ستاره تابان هستی و پدران تو نیز ستارگان تابان بودند و مادران تو زنانی شایسته و پارسا بودند، و جوهر تو ارجمندترین جوهر است. آنگاه که از دانشوران یاد کنند،انگشتان همه، به سمت تو اشاره خواهند کرد. ای اقیانوس عمیق چه دلیلی بر حادث بودن جهان وجود دارد؟ امام صادق علیه السلام فرمود: آیا نزدیک‌ترین دلیل را بگویم؟ ابوشاکر پرسید: آن دلیل چیست؟آنگاه امام صادق علیه السلام خواست تا تخم مرغ بیاورند. آن را در دست خود گذاشت و فرمود: این قلعه‌ای اندود شده است که در درون آن مایعی رقیق و روشن از سیم روان و طلای آب شده وجود دارد و که ناگهان پوست آن می‌شکافد و طاووس مانندی از درونش بیرون می‌آید. آیا چیزی به درون آن رفته است؟ ابو شاکر گفت نه. امام فرمود: همین دلیل پیدایش جهان است. ابوشاکر گفت: مورد خوبی انتخاب کردی و سخن مختصر و مفید و زیبا بیان نمودی. اما تو آگاهی که ما چیزی راکه با چشم‌ها مشاهده نکنیم، یا صدای آن را باگوش خود نشنویم، یا با دستان خویش لمس نکنیم و یا با مشام خود نبوییده و یا زبان خود نچشیده باشیم و یا در قلب ما آشکار نشده باشد و یا بر پایه یقین از روایت‌ها به دست نیامده باشد، نخواهیم پذیرفت. آنگاه امام صادق علیه السلام فرمود: اینکه از حواس پنج گانه یاد کردی بی گمان آنها بدون دلیل دیگر تأثیر گذار نیست؛ همان گونه که تاریکی بدون چراغ و روشنایی اینگونه است.

۶. شخصی نزد امام رضا علیه السلام آمد و گفت؛ چه دلیلی بر حادث بودن جهان داری؟ امام فرمود: تو زمانی نبودی و از آن پس آشکار شدی. تو آگاهی که خود را به وجود نیاورده‌ای و کسی همانند تو، تو را به وجود نیاورده است.

۷. روزی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله در مسجد «قبا» بود و انصار همه حاضربودند. حضرت به علی علیه السلام فرمود: ای علی تو برادر من هستی و من نیز برادر تو هستم. ای علی تو وصی و جانشین و پیشوای امت و جانشین من خواهی بود. هرکس به تو پیوست به خدا پیوسته است و هرکس دشمن توست دشمن خداست. و هرکس نسبت به تو کینه بورزد، به خداوند کینه می‌ورزد. هرکس به تو کمک کند، به خدا مدد رسانده است. و هرکس تو را رها کند، خدا را رها ساخته است. ای علی! تو همسر فاطمه، دختر من هستی و پدر

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَلِيُّ أَنْتَ زَوْجُ ابْنَتِي وَ أَبُو وُلْدِي يَا عَلِيُّ إِنَّهُ لَمَّا عُرِجَ بِي السَّمَاءَ عَهِدَ إِلَيَّ رَبِّي فِيكَ ثَلَاثَ كَلِمَاتٍ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، قُلْتُ: لَبَّيْكَ رَبِّي وَ سَعْدَيْكَ تَبَارَكْتَ وَ تَعَالَيْتَ، فَقَالَ: إِنَّ عَلِيّاً إِمَامُ الْمُتَّقِينَ وَ قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَ يَعْسُوبُ الْمُؤْمِنِينَ.

۸. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُتَيِّلٍ الدَّقَّاقُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ عَنْ أَبِي الْجَارُودِ زِيَادِ بْنِ الْمُنْذِرِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللهِ الأَنْصَارِيَّ يَقُولُ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله كَانَ ذَاتَ يَوْمٍ فِي مَنْزِلِ أُمِّ إِبْرَاهِيمَ وَ عِنْدَهُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ إِذْ أَقْبَلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام، فَلَمَّا بَصُرَ بِهِ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله، قَالَ: يَا مَعْشَرَ النَّاسِ أَقْبَلَ إِلَيْكُمْ خَيْرُ النَّاسِ بَعْدِي وَ هُوَ مَوْلاَكُمْ طَاعَتُهُ مَفْرُوضَةٌ كَطَاعَتِي وَ مَعْصِيَتُهُ مُحَرَّمَةٌ كَمَعْصِيَتِي مَعَاشِرَ النَّاسِ أَنَا دَارُ الْحِكْمَةِ وَ عَلِيٌّ مِفْتَاحُهَا وَ لَنْ يُوصَلَ إِلَى الدَّارِ إِلاَّ بِالْمِفْتَاحِ وَ كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنِي وَ يُبْغِضُ عَلِيّاً.

۹. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ يَزِيدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عُمَيْرَةَ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام، قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله، قَالَ: ذَاتَ يَوْمٍ لِجَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الأَنْصَارِيِّ يَا جَابِرُ إِنَّكَ سَتَبْقَى حَتَّى تَلْقَى وَلَدِي مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ الْمَعْرُوفَ فِي التَّوْرَاةِ بِالْبَاقِرِ، فَإِذَا لَقِيتَهُ فَأَقْرِئْهُ مِنِّي السَّلاَمَ، فَدَخَلَ جَابِرٌ إِلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَوَجَدَ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ عِنْدَهُ غُلاَماً فَقَالَ لَهُ: يَا غُلاَمُ أَقْبِلْ فَأَقْبَلَ، ثُمَّ قَالَ لَهُ: «أَدْبِرْ فَأَدْبَرَ»، فَقَالَ: جَابِرٌ شَمَائِلُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ رَبِّ الْكَعْبَةِ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ لَهُ: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: هَذَا ابْنِي وَ صَاحِبُ الأَمْرِ بَعْدِي مُحَمَّدُ الْبَاقِرُ فَقَامَ جَابِرٌ فَوَقَعَ عَلَى قَدَمَيْهِ يُقَبِّلُهُمَا وَ يَقُولُ: نَفْسِي لِنَفْسِكَ الْفِدَاءُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ اقْبَلْ سَلاَمَ أَبِيكَ إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلاَمَ، قَالَ: فَدَمَعَتْ عَيْنَا أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام ثُمَّ قَالَ: يَا جَابِرُ عَلَى أَبِي رَسُولِ اللهِ (صلى الله عليه وآله) السَّلاَمُ مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَ الأَرْضُ وَ عَلَيْكَ يَا جَابِرُ بِمَا بَلَّغْتَ السَّلاَمُ.

۱۰. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فرزندان من. ای علی! آنگاه که مرا به آسمان (معراج) بردند، پروردگارم درباره تو توصیه داشت. خداوند فرمود: ای محمد! گفتم «لبیک و سعدیک تبارکت و تعالیت». بعد فرمود: علی پیشوای پارسایان و نیک بختان و ایمان آورندگان است.

۸. روزی پیامبر اکرمﷺ در خانه ابراهیم بود و گروهی از یاران حضور داشتند که علی‌ؑ وارد خانه شد. نگاه حضرت که به علی‌ؑ افتاد، چنین فرمود: ای مردم! اکنون کسی پیش شما آمده است که پس از من برگزیده‌ترین کسان است. او مولای شماست و فرمان بردن از او واجب است؛ همان گونه که فرمان بردن از من واجب است. نافرمانی از او حرام، همان سان که نافرمانی از من حرام است. ای مردم من سرای حکمت هستم و علی کلید آن است. می‌دانید که نمی‌توان به خانه وارد شد، مگر با کلید آن. دروغ می‌گوید هرکس که بپندارد مرا دوست می‌دارد، در حالی که علی را دشمن می‌دارد.

۹. امام صادقؑ فرمود: پیامبر اسلامﷺ به جابر بن عبدالله انصاری فرمود: ای جابر! تو بی گمان زنده‌ای تا اینکه فرزندم محمد بن علی بن حسین بن علی بن ابی طالب را درک کنی. او در تورات به «باقر» شهرت دارد. هرگاه او را دیدی، درود مرا به او برسان. جابر روزی به خانه امام سجادؑ رفت و پسرکی را پیش حضرت دید. به او گفت ای غلام بیا جلو. او جلو آمد. بعد گفت: عقب برو. عقب رفت. آنگاه جابر گفت: به خداوند کعبه سوگند که شمایل او شمایل پیامبر خداست. سپس، از امام سجادؑ سؤال کرد که او کیست؟ حضرت فرمود: پسر من است و نیزامام پس از من. او محمد باقرؑ است. جابر بلند شد و خود را بر پاهای وی افکند و آنها را بوسه زد. او می گفت جانم فدای تو باد ای پسر پیامبر خدا. درود پدرت را پذیرا باش. پیامبر خدا برای تو درود رساند. در این هنگام اشک در چشمان امام محمد باقرؑ حلقه زد و فرمود: ای جابر. بر پدرم پیامبر اکرمﷺ تا زمانی که آسمان‌ها و زمین استوارند درود باد، و نیز بر تو ای جابر برای اینکه درود او را به من رسانده‌ای.

۱۰. پیامبر خداﷺ فرمود: آنگاه که مرا به آسمان بردند، جبرئیل مرا به نهر نور نزدیک

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ خَلَفِ بْنِ حَمَّادٍ الاسَدِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْعَبْدِيِّ عَنِ الاعْمَشِ عَنْ عَبَايَةَ بْنِ رِبْعِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ لَمَّا أُسْرِيَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ انْتَهَى بِهِ جَبْرَئِيلُ إِلَى نَهَرٍ يُقَالُ لَهُ: النُّورُ وَ هُوَ قَوْلُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ -: (جَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَ النُّورَ فَلَمَّا انْتَهَى بِهِ إِلَى ذَلِكَ النَّهَرِ) قَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ عليه السلام: يَا مُحَمَّدُ اعْبُرْ عَلَى بَرَكَةِ اللهِ فَقَدْ نَوَّرَ اللهُ لَكَ بَصَرَكَ وَ مَدَّ لَكَ أَمَامَكَ، فَإِنَّ هَذَا النَّهَرَ لَمْ يَعْبُرْهُ أَحَدٌ لا مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَ لا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ غَيْرَ أَنَّ لِي فِي كُلِّ يَوْمٍ اغْتِمَاسَةً فِيهِ، ثُمَّ أَخْرُجُ مِنْهُ فَأَنْفُضُ أَجْنِحَتِي فَلَيْسَ مِنْ قَطْرَةٍ تَقْطُرُ مِنْ أَجْنِحَتِي إِلاَّ خَلَقَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مِنْهَا مَلَكاً مُقَرَّباً لَهُ عِشْرُونَ أَلْفَ وَجْهٍ وَ أَرْبَعُونَ أَلْفَ لِسَانٍ كُلُّ لِسَانٍ يَلْفِظُ بِلُغَةٍ لا يَفْقَهُهَا اللِّسَانُ الآخَرُ، فَعَبَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله حَتَّى انْتَهَى إِلَى الْحُجُبِ، وَ الْحُجُبُ خَمْسُمِائَةِ حِجَابٍ مِنَ الْحِجَابِ إِلَى الْحِجَابِ مَسِيرَةُ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ ثُمَّ قَالَ: تَقَدَّمْ يَا مُحَمَّدُ فَقَالَ لَهُ: يَا جَبْرَئِيلُ وَ لِمَ لا تَكُونُ مَعِي؟ قَالَ: لَيْسَ لِي أَنْ أَجُوزَ هَذَا الْمَكَانَ فَتَقَدَّمَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يَتَقَدَّمَ حَتَّى سَمِعَ مَا قَالَ: الرَّبُّ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَنَا الْمَحْمُودُ وَ أَنْتَ مُحَمَّدٌ شَقَقْتُ اسْمَكَ مِنِ اسْمِي فَمَنْ وَصَلَكَ وَصَلْتُهُ وَ مَنْ قَطَعَكَ بَتَكْتُهُ انْزِلْ إِلَى عِبَادِي فَأَخْبِرْهُمْ بِكَرَامَتِي إِيَّاكَ، وَ أَنِّي لَمْ أَبْعَثْ نَبِيّاً إِلاَّ جَعَلْتُ لَهُ وَزِيراً وَ أَنَّكَ رَسُولِي وَ أَنَّ عَلِيّاً وَزِيرُكَ، فَهَبَطَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله فَكَرِهَ أَنْ يُحَدِّثَ النَّاسَ بِشَيْءٍ كَرَاهِيَةَ أَنْ يَتَّهِمُوهُ لِأَنَّهُمْ كَانُوا حَدِيثِي عَهْدٍ بِالْجَاهِلِيَّةِ حَتَّى مَضَى لِذَلِكَ سِتَّةُ أَيَّامٍ، فَأَنْزَلَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى - :«فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَى إِلَيْكَ وَ ضَائِقٌ بِهِ صَدْرُكَ»[1] فَاحْتَمَلَ رَسُولُ اللهِ ذَلِكَ حَتَّى كَانَ يَوْمُ الثَّامِنِ، فَأَنْزَلَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى عَلَيْهِ - «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَ إِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَ اللهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ»[2] فَقَالَ رَسُولُ اللهِ: تَهْدِيدُ بَعْدَ وَعِيدٍ لَأُمْضِيَنَّ أَمْرَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَأَنْ يَتَّهِمُونِي وَ يُكَذِّبُونِي فَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيَّ مِنْ أَنْ يُعَاقِبَنِي الْعُقُوبَةَ الْمُوجِعَةَ فِي الدُّنْيَا وَ الآخِرَةِ، قَالَ: وَ سَلَّمَ جَبْرَئِيلُ عَلَى عَلِيٍّ بِإِمْرَةِ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: يَا رَسُولَ اللهِ أَسْمَعُ الْكَلامَ وَ لا أَحُسُّ الرُّؤْيَةَ فَقَالَ: يَا عَلِيُّ هَذَا جَبْرَئِيلُ أَتَانِي مِنْ قِبَلِ رَبِّي بِتَصْدِيقِ مَا وَعَدَنِي ثُمَّ أَمَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله رَجُلاً فَرَجُلاً مِنْ أَصْحَابِهِ حَتَّى سَلَّمُوا

---

١. هود / ١٢.

٢. المائده / ٦٧.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

کرد که خداوند فرموده است: «خلق الظلمات و النور». و آنگاه گفت: ای محمد! همراه با برکت خداوند از این نهر عبور کن که او دیده‌ات را برایت گشود و مقابل روی تو را روشن ساخت. ای محمد! این نهری است که کسی هنوز از آن عبور نکرده است. نه فرشته مقرب و نه پیامبر مرسل،به جز من که روزانه یک نوبت در این نهر آب تنی کرده و بیرون آمده و پرهایم را می‌تکانم واز آن قطره‌ای نخواهد چکید مگر آنکه از آن خداوند فرشته مقربی خلق کند که بیست هزار رخسار دارد و چهل هزار زبان و با هر زبانی به لغت خاصی سخن می‌گوید که زبان دیگرش آن را نمی‌فهمند. آنگاه پیامبر اکرمﷺ از نهر عبور کرد و به حجاب‌هایی نزدیک شد که به تعداد پانصد بود و فاصله بین هر دو حجاب راهی به اندازه پانصد سال بود. آنگاه جبرییل گفت: ای محمد! گام بردار. پیامبر فرمود: ای جبرییل! چرا تو همراه من نمی‌آیی؟ گفت: من اجازه ندارم که از اینجا جلوتر روم.

پیامبرﷺ از آن پس تا آنجا جلو رفت که صدای خداوند را شنید که می‌فرمود: من محمود هستم و تو محمد هستی. اسم تو را از اسم خویش گرفتم. هرکس به تو بپیوندد، به او خواهم پیوست و هرکس از تو جدا شود، نابودش می‌سازم. اکنون از آسمان به سوی بندگانم برو و آنان رااز میزبانی‌ام که نسبت به تو داشتم، آگاه کن. من پیامبری برنگزیدم؛ مگر اینکه برای او وزیری تعیین کردم و حال تو فرستاده من هستی و علی وزیر تو.

آنگاه پیامبر اکرمﷺ از آسمان بازگشت. حضرت مایل نبود که آنچه شنیده است به همگان بازگوید که مبادا او را متهم کنند. زیرا آنان زمان چندان طولانی نبود که از عصر جاهلی بیرون آمده بودند. از این رو پس از شش سال خداوند این آیه را نازل فرمود: «شاید تو پاره‌ای از آنچه به تو وحی شده است، رها سازی و سینه‌ات از تو تنگ شده است». (هود/۱۲). پیامبرﷺ دشواری آن را بر خویشتن هموار ساخت تا اینکه روز هشتم این آیه فرو فرستاده شد: ای پیامبر آنچه از پروردگارت به تو فرود آمده، به آنان ابلاغ کن وگر نه ابلاغ رسالت نکرده‌ای. بی گمان خداوند تو را از شر برخی مردم نگاه می‌دارد. (مائده/۶۷).

در این هنگام پیامبر اسلام فرمود: این آیه تهدید پس از وعده عذاب الهی است و ناگزیر از انجام آن می‌باشم. اگر مردم مرا متهم ساخته و تکذیب کردند، برایم آسان‌تر است تا اینکه خداوند مرا دچار عذاب دردناک دنیا و آخرت سازد. در این وقت بود که جبرییل با کلمه امیرالمؤمنین به علیؑ درود فرستاد و آنگاه علیؑ گفت: ای پیامبر خدا اکنون چیزی می‌شنوم، اما کسی را نمی‌بینم. پیامبر فرمود: این صدای جبرییل است که از جانب پروردگار آمده است تا چیزی را که خداوند به من وعده‌اش را داده بود تصدیق کند. از آن پس بود که پیامبر اکرمﷺ فرمان داد که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَلَيْهِ بِإِمْرَةِ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ قَالَ: يَا بِلَالُ نَادِ فِي النَّاسِ أَنْ لَا يَبْقَى غَداً أَحَدٌ إِلَّا عَلِيلٌ إِلَّا خَرَجَ إِلَى غَدِيرِ خُمٍّ، فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ خَرَجَ رَسُولُ اللهِ ﷺ بِجَمَاعَةِ أَصْحَابِهِ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَرْسَلَنِي عَلَيْكُمْ بِرِسَالَةٍ وَ إِنِّي ضِقْتُ بِهَا ذَرْعاً مَخَافَةَ أَنْ تَتَّهِمُونِي وَ تُكَذِّبُونِي حَتَّى أَنْزَلَ اللهُ عَلَيَّ وَعِيداً بَعْدَ وَعِيدٍ فَكَانَ تَكْذِيبُكُمْ إِيَّايَ أَيْسَرَ عَلَيَّ مِنْ عُقُوبَةِ اللهِ إِيَّايَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَسْرَى بِي وَ أَسْمَعَنِي وَ قَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَنَا الْمَحْمُودُ وَ أَنْتَ مُحَمَّدٌ شَقَقْتُ اسْمَكَ مِنِ اسْمِي فَمَنْ وَصَلَكَ وَصَلْتُهُ وَ مَنْ قَطَعَكَ بَتَكْتُهُ انْزِلْ إِلَى عِبَادِي فَأَخْبِرْهُمْ بِكَرَامَتِي إِيَّاكَ وَ أَنِّي لَمْ أَبْعَثْ نَبِيّاً إِلَّا جَعَلْتُ لَهُ وَزِيراً وَ أَنَّكَ رَسُولِي وَ أَنَّ عَلِيّاً وَزِيرُكَ ثُمَّ أَخَذَ ﷺ بِيَدَيْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَرَفَعَهُمَا حَتَّى نَظَرَ النَّاسُ إِلَى بَيَاضِ إِبْطَيْهِمَا وَ لَمْ يُرَ قَبْلَ ذَلِكَ ثُمَّ قَالَ: «أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مَوْلَايَ وَ أَنَا مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ فَمَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَ عَادِ مَنْ عَادَاهُ وَ انْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَ اخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ» فَقَالَ: الشُّكَّاكُ وَ الْمُنَافِقُونَ وَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَ زَيْغٌ نَبْرَأُ إِلَى اللهِ مِنْ مَقَالَتِهِ لَيْسَ بِحَتْمٍ وَ لَا نَرْضَى أَنْ يَكُونَ عَلِيٌّ وَزِيرَهُ هَذِهِ مِنْهُ عَصَبِيَّةٌ، فَقَالَ: سَلْمَانُ وَ الْمِقْدَادُ وَ أَبُو ذَرٍّ وَ عَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ وَ اللهِ مَا بَرِحْنَا الْعَرْصَةَ حَتَّى نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِيناً»[1] فَكَرَّرَ رَسُولُ اللهِ ﷺ ذَلِكَ ثَلَاثاً: ثُمَّ قَالَ: إِنَّ كَمَالَ الدِّينِ وَ تَمَامَ النِّعْمَةِ وَ رِضَى الرَّبِّ بِإِرْسَالِي إِلَيْكُمْ بِالْوَلَايَةِ بَعْدِي لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

---

۱. المائده / ۳.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مردان مسلمان یکی پس از دیگری آمده و بر علی‌ﷺ به عنوان امیرمؤمنان درود بفرستند. آنگاه پیامبر به بلال گفت: فریاد بزن که غیر از بیماران همگان به غدیر خم بروند.

روز بعد که فرا رسید، رسول خداﷺ همراه با یاران خود بیرون رفت و سپاس و ستایش پروردگار کرد و بعد چنین فرمود:ای مردم! بی‌گمان خداوند مرا برای انجام رسالتی در میان شما برانگیخته است که نگران آن هستم که مبادا مرا متهم کرده و تکذیب کنید. خداوند بارها مرا وعده داده و از عذاب خود ترسانیده و اکنون تکذیب شما برایم بس آسان‌تر است تا عذاب پروردگارم. خداوند مرا به معراج برد و فرمود: ای محمد! من محمود هستم و تو محمد هستی. اسم تو را از اسم خویش گرفتم. هرکس به تو بپیوندد به او خواهم پیوست و هرکس از تو جدا شود، نابودش می‌کنم. اکنون از آسمان پیش بندگانم برو و آنان را از میزبانی‌ام که نسبت به تو داشتم، آگاه کن. من پیامبری برنگزیدم؛ مگر اینکه برای او وزیری تعیین کردم و حال تو فرستاده من هستی و علی وزیر تو.

در این هنگام بود که پیامبر اسلامﷺ دست علیﷺ را بلند کرد تا آنجا که مسلمانان سفیدی زیر بغل هر دو را دیدند، که هرگز پیش از آن زمان دیده نشده بود. آنگاه فرمود: ای مردم! بی گمان خداوند مولای من است و من مولای مؤمنان. هرکس که من مولای او هستم، علی مولای اوست. خدایا دوست بدار هرکه علی را دوست دارد و دشمن بدار هر کس را که علی را دشمن بدارد. مدد رسان کسی را که علی را مدد می‌رساند و رها کن کسی را که علی را رها می‌سازد. در این وقت آنان که در تردید و نفاق و بیمار دلی و کجی دلی بودند، چنین گفتند: سوگند به خداوند که از این سخن او بیزاری می‌طلبیم، زیرا کلام او تعصب آلود است. اما سلمان فارسی و ابوذر غفاری و عمار یاسر می‌گویند: سوگند به خداوند که از آنجا خارج نشدیم تا این آیه نازل شد: «الیوم أکملت لکم دینکم و أتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الإسلام دیناً» «امروز دین شما را به کمال رساندم و نعمت خویش را برای شما به اتمام رساندم و اسلام را آیین شما پسندیدم» (مائده /۳). پیامبر اکرمﷺ سه نوبت این آیه را تلاوت کرد و بعد فرمود: بی‌گمان کمال دین و تمام نعمت و خشنودی پروردگار در فرستادن من به سوی شما با ولایت علی بن ابی طالبﷺ پس از من همراه است.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السابع و الخمسون

يوم الجمعة لإحدى عشرة خلون من شهر ربيع الأول من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: سَمِعْتُ مَوْلَايَ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: كَانَ فِيمَا نَاجَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِ مُوسَى بْنَ عِمْرَانَ عليه السلام انْ قَالَ لَهُ: يَا ابْنَ عِمْرَانَ كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنِي فَإِذَا جَنَّهُ اللَّيْلُ نَامَ عَنِّي أَلَيْسَ كُلُّ مُحِبٍّ يُحِبُّ خَلْوَةَ حَبِيبِهِ هَا أَنَا ذَا يَا ابْنَ عِمْرَانَ مُطَّلِعٌ عَلَى أَحِبَّائِي إِذَا جَنَّهُمُ اللَّيْلُ حَوَّلْتُ أَبْصَارَهُمْ مِنْ قُلُوبِهِمْ وَ مَثَّلْتُ عُقُوبَتِي بَيْنَ أَعْيُنِهِمْ يُخَاطِبُونِّي عَنِ الْمُشَاهَدَةِ وَ يُكَلِّمُونِّي عَنِ الْحُضُورِ يَا ابْنَ عِمْرَانَ هَبْ لِي مِنْ قَلْبِكَ الْخُشُوعَ وَ مِنْ بَدَنِكَ الْخُضُوعَ وَ مِنْ عَيْنَيْكَ الدُّمُوعَ فِي ظُلَمِ اللَّيْلِ وَ ادْعُنِي فَإِنَّكَ تَجِدُنِي قَرِيباً مُجِيباً.

٢. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ قَالَ: كَانَ الصَّادِقُ عليه السلام يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ إِلَهِي كَيْفَ أَدْعُوكَ وَ قَدْ عَصَيْتُكَ وَ كَيْفَ لَا أَدْعُوكَ وَ قَدْ عَرَفْتُ حُبَّكَ فِي قَلْبِي وَ إِنْ كُنْتُ عَاصِياً مَدَدْتُ إِلَيْكَ يَداً بِالذُّنُوبِ مَمْلُوَّةً وَ عَيْناً بِالرَّجَاءِ مَمْدُودَةً مَوْلَايَ أَنْتَ عَظِيمُ الْعُظَمَاءِ وَ أَنَا أَسِيرُ الاسَرَاءِ أَنَا أَسِيرُ بِذَنْبِي مُرْتَهَنٌ بِجُرْمِي إِلَهِي لَئِنْ طَالَبْتَنِي بِذَنْبِي لَأُطَالِبَنَّكَ بِكَرَمِكَ، وَ لَئِنْ طَالَبْتَنِي بِجَرِيرَتِي لَأُطَالِبَنَّكَ بِعَفْوِكَ، وَ لَئِنْ أَمَرْتَ بِي إِلَى النَّارِ لَأُخْبِرَنَّ أَهْلَهَا أَنِّي كُنْتُ أَقُولُ: (لا إِلَهَ إِلَّا اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ) اللَّهُمَّ إِنَّ الطَّاعَةَ تَسُرُّكَ وَ الْمَعْصِيَةَ لَا تَضُرُّكَ فَهَبْ لِي مَا يَسُرُّكَ وَ اغْفِرْ لِي مَا لَا يَضُرُّكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى عَنْ خَالِدِ بْنِ نَجِيحٍ الْجَوَّازِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس پنجاه وهفتم

روزجمعه یازدهم ربیع الاخر سال ۳۶۸

۱. مفضل بن عمر می‌گوید: که امام صادق علیه السلام فرمود: از جمله گفت و گوهای خداوند و موسی بن عمران علیه السلام این بود: ای پسر عمران! کسی که می‌پندارد مرا می‌خواهد و آنگاه که شب فرا رسد، بخوابد و هیچ یاد من نمی‌کند، دروغ می‌گوید. مگر نه این است که هر رفیق خلوت با رفیق خود را می‌طلبد؟ ای پسر عمران! آنگاه که شب فرا رسد، به دوستان خود نگاه خواهم کرد و چشم آنان را بر قلبشان خواهم نهاد و کیفر خود را جلو چشمانشان به تصویر خواهم کشید. آنگاه مرا می‌نگرند و با من چهره به چهره گفتگو خواهند کرد. ای پسر عمران! از قلب خویش به من خشوع بسپار و از جسم خویش به من خضوع بسپار و از چشمانت قطرات اشک در ظلمت شبانه بسپار و مرا صدا کن که بی‌گمان مرا نزدیک اجابت کننده خواهی یافت.

۲. امام صادق علیه السلام این‌گونه نیایش داشت: خدایا! چگونه تو را صدا کنم که نا فرمانی‌ات را کرده‌ام؟ و چگونه صدایت نکنم که محبت تو را در قلب خویش دارم؟ خدایا! اگر گناه پیشه هستم، دستی آلوده به گناه به پیشگاهت دراز می‌کنم و دیده‌ای سرشار از امیدواری به سویت بالا می‌آورم. ای مولای من! تو بزرگ بزرگ‌هایی و من اسیرترین اسیرها هستم، اسیر گناهم وگروگان خطایم. خدایا! اگر به سبب گناهم مرا باز خواست کنی،من از بزرگواری‌ات درخواست خواهم کرد و اگر مرا به سبب خطایم بازداشت کنی، من عفو و گذشت تو ستانم. و اگر فرمان دهی که به دوزخ روم به ساکنان دوزخ خواهم گفت که من گوینده لا اله الا الله، محمد رسول الله هستم. خدایا بی‌گمان فرمان بردن تو را شاد می‌کند، در حالی که نافرمانی به تو زیان نمی‌رساند. خدایا! مرا چیزی ارزانی دار که تو را شاد می‌سازد و چیزی راکه به تو زیان نمی‌رساند، ببخشای، ای مهربان ترین مهربانان.

۳. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس بگوید «خدامی داند» در حالی که دروغ می‌گوید،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَنْ وَهْبِ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: «مَنْ قَالَ: يَعْلَمُ اللهُ لِمَا لا يَعْلَمُ اللهُ اهْتَزَّ الْعَرْشُ إِعْظَاماً لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ».

۴. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ الاسْتَرْآبَادِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْحُسَيْنِيُّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ النَّاصِرِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ الرِّضَا عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: سُئِلَ الصَّادِقُ عليه السلام عَنِ الزَّاهِدِ فِي الدُّنْيَا الَّذِي يَتْرُكُ حَلالَهَا مَخَافَةَ حِسَابِهِ وَ يَتْرُكُ حَرَامَهَا مَخَافَةَ عَذَابِهِ.

۵. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ قَالَ: رَأَى الصَّادِقُ عليه السلام رَجُلًا قَدِ اشْتَدَّ جَزَعُهُ عَلَى وَلَدِهِ فَقَالَ: يَا هَذَا جَزِعْتَ لِلْمُصِيبَةِ الصُّغْرَى وَ غَفَلْتَ عَنِ الْمُصِيبَةِ الْكُبْرَى لَوْ كُنْتَ لِمَا صَارَ إِلَيْهِ وَلَدُكَ مُسْتَعِدّاً لَمَا اشْتَدَّ عَلَيْهِ جَزَعُكَ فَمُصَابُكَ بِتَرْكِكَ الاسْتِعْدَادَ لَهُ أَعْظَمُ مِنْ مُصَابِكَ بِوَلَدِكَ.

۶. حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُسْكَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: ثَلاثَةٌ هُمْ أَقْرَبُ الْخَلْقِ إِلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الْحِسَابِ رَجُلٌ لَمْ يَدْعُهُ قُدْرَتُهُ فِي حَالِ غَضَبِهِ إِلَى أَنْ يَحِيفَ عَلَى مَنْ تَحْتَ يَدَيْهِ وَ رَجُلٌ مَشَى بَيْنَ اثْنَيْنِ فَلَمْ يَمِلْ مَعَ أَحَدِهِمَا عَلَى الآخَرِ بِشَعِيرَةٍ وَ رَجُلٌ قَالَ: الْحَقَّ فِيمَا عَلَيْهِ وَ لَهُ.

۷. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام: بِمَ يُعْرَفُ النَّاجِي؟ فَقَالَ: مَنْ كَانَ فِعْلُهُ لِقَوْلِهِ مُوَافِقاً فَهُوَ نَاجٍ وَ مَنْ لَمْ يَكُنْ فِعْلُهُ لِقَوْلِهِ مُوَافِقاً فَإِنَّمَا ذَلِكَ مُسْتَوْدَعٌ.

۸. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُرَازِمِ بْنِ حَكِيمٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: عَلَيْكُمْ بِإِتْيَانِ الْمَسَاجِدِ، فَإِنَّهَا بُيُوتُ اللهِ فِي الأَرْضِ وَ مَنْ أَتَاهَا مُتَطَهِّراً طَهَّرَهُ اللهُ مِنْ ذُنُوبِهِ وَ كُتِبَ مِنْ زُوَّارِهِ فَأَكْثِرُوا فِيهَا مِنَ الصَّلاةِ وَ الدُّعَاءِ وَ صَلُّوا مِنَ الْمَسَاجِدِ فِي بِقَاعٍ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عرش الهی از حرمت حق به لرزه در خواهد آمد.

۴. امام صادق علیه السلام در پاسخ سؤال کسی که از تعریف زاهد در دنیا سؤال کرده بود،چنین فرمود:او کسی است که حلال دنیا را از هراس حساب رهامی‌سازد و حرام دنیا را از هراس عذاب.

۵. امام صادق علیه السلام شخصی را دید که در مرگ فرزند خود شکیبایی‌اش را از کف داده بود. حضرت فرمود: ای مرد از مصیبت کوچک بی‌تاب شده‌ای و از مصیبت بزرگ غفلت زده‌ای. اگر تو برای مردن مهیا شده بودی، برای رفتن فرزندت از دنیا این اندازه بی‌تاب نبودی. مصیبت آمادگی نبودن تو برای مرگ بزرگ‌تر از داغ فرزند است.

۶. امام صادق علیه السلام فرمود: در روز قیامت تا هنگام فراغت از حساب اعمال، سه تن از مردمان به خداوند نزدیک‌ترند: شخص قدرتمند که هنگام خشم او را به ستمگری بر زیردستان نکشاند، و کسی که بین دو تن گام بردارد، بی‌آنکه به اندازه جو به یکی از آنان علاقه بیشتری داشته باشد، و کسی که حق را بر زبان آورد، هر چند که به زیان یا سود او باشد.

۷. مفضل بن عمر می‌گوید که به امام صادق علیه السلام گفتم: «ناجی» را چگونه می‌توان شناخت؟ فرمود: هرکس که رفتارش با گفتارش هماهنگ باشد، ناجی است. و هر کس رفتار و گفتارش هم خوانی ندارد،ایمان او ایمان عاریه‌ای است.

۸. امام صادق علیه السلام فرمود: بر شما باد که به مسجدها بروید. زیرا مسجدها خانه‌های خداوند در روی زمین هستند. هرکس طراوت و پاک به مسجدها وارد شود، خداوند او را از گناهان پاک خواهد کرد. و نیز شما را از زیارت کنندگان خود به حساب خواهد آورد. در مسجدها زیاد نماز بخوانید و نیایش کنید، و در جای جای هر مسجد نماز به جا آورید،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مُخْتَلِفَةٍ فَإِنَّ كُلَّ بُقْعَةٍ تَشْهَدُ لِلْمُصَلِّي عَلَيْهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

۹. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مَحْبُوبٍ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ وَهْبٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: «اطْلُبُوا الْعِلْمَ وَ تَزَيَّنُوا مَعَهُ بِالْحِلْمِ وَ الْوَقَارِ وَ تَوَاضَعُوا لِمَنْ تُعَلِّمُونَهُ الْعِلْمَ وَ تَوَاضَعُوا لِمَنْ طَلَبْتُمْ مِنْهُ الْعِلْمَ وَ لَا تَكُونُوا عُلَمَاءَ جَبَّارِينَ فَتَذْهَبَ بَاطِلُكُمْ بِحَقِّكُمْ».

۱۰. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رَحِمَهُ اللهُ عَنْ عَمِّهِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: عَلَيْكُمْ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُحِبُّهَا وَ إِيَّاكُمْ وَ مَذَامَّ الْأَفْعَالِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُبْغِضُهَا وَ عَلَيْكُمْ بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ فَإِنَّ دَرَجَاتِ الْجَنَّةِ عَلَى عَدَدِ آيَاتِ الْقُرْآنِ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يُقَالُ لِقَارِئِ الْقُرْآنِ اقْرَأْ وَ ارْقَ فَكُلَّمَا قَرَأَ آيَةً رَقِيَ دَرَجَةً وَ عَلَيْكُمْ بِحُسْنِ الْخُلُقِ فَإِنَّهُ يَبْلُغُ بِصَاحِبِهِ دَرَجَةَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ وَ عَلَيْكُمْ بِحُسْنِ الْجِوَارِ فَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ بِذَلِكَ وَ عَلَيْكُمْ بِالسِّوَاكِ فَإِنَّهَا مَطْهَرَةٌ وَ سُنَّةٌ حَسَنَةٌ وَ عَلَيْكُمْ بِفَرَائِضِ اللهِ، فَأَدُّوهَا وَ عَلَيْكُمْ بِمَحَارِمِ اللهِ فَاجْتَنِبُوهَا.

۱۱. حَدَّثَنَا أَبِي، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ دَاوُدَ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ وَقَفَ عَبْدَانِ مُؤْمِنَانِ لِلْحِسَابِ كِلَاهُمَا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَقِيرٌ فِي الدُّنْيَا وَ غَنِيٌّ فِي الدُّنْيَا فَيَقُولُ الْفَقِيرُ: يَا رَبِّ عَلَى مَا أُوقَفُ فَوَ عِزَّتِكَ إِنَّكَ لَتَعْلَمُ أَنَّكَ لَمْ تُوَلِّنِي وِلَايَةً فَأَعْدِلَ فِيهَا أَوْ أَجُورَ وَ لَمْ تَرْزُقْنِي مَالًا، فَأُؤَدِّيَ مِنْهُ حَقّاً أَوْ أَمْنَعَ وَ لَا كَانَ رِزْقِي يَأْتِينِي مِنْهَا إِلَّا كَفَافاً عَلَى مَا عَلِمْتَ وَ قَدَّرْتَ لِي فَيَقُولُ اللهُ جَلَّ جَلَالُهُ: صَدَقَ عَبْدِي خَلُّوا عَنْهُ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ وَ يَبْقَى الْآخَرُ حَتَّى يَسِيلَ مِنْهُ مِنَ الْعَرَقِ مَا لَوْ شَرِبَهُ أَرْبَعُونَ بَعِيراً لَكَفَاهَا ثُمَّ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ فَيَقُولُ لَهُ: الْفَقِيرُ مَا حَبَسَكَ؟ فَيَقُولُ طُولُ الْحِسَابِ مَا زَالَ الشَّيْءُ يَجِيئُنِي بَعْدَ الشَّيْءِ يَغْفِرُ لِي ثُمَّ أُسْأَلُ عَنْ شَيْءٍ آخَرَ حَتَّى تَغَمَّدَنِيَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْهُ بِرَحْمَتِهِ وَ أَلْحَقَنِي بِالتَّائِبِينَ فَمَنْ أَنْتَ، فَيَقُولُ:

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

زیرا در روز رستاخیز هر جا به سود اهل نماز شهادت خواهد داد.

۹. امام صادق علیه السلام فرمود: در طلب دانایی کوشش کنید و علم را با صبر و وقار آراسته کنید و دربرابر شاگردان خود فروتنانه برخورد کنید و در برابر استادان خویش و نیز عالمان جبارگونه نباشید که باطل‌تان، حق‌تان را تباه می‌کند.

۱۰. امام صادق علیه السلام فرمود: بر شما باد آراستگی به مکارم اخلاق، چرا که خداوند صاحب مکارم اخلاق را دوست دارد و از اخلاق ناپسند فاصله بگیرید که خداوند صاحب اخلاق ناپسند را دوست ندارد. و بر شما باد به تلاوت قرآن کریم که درجه‌های بهشت به شمار آیات قرآن است و در روز رستاخیز به کسی که قرآن خوانده است، گفته می‌شود: بخوان و از مرتبه‌های بهشتی بالا برو. او هر آیه که می‌خواند، مرتبه‌ای بالا می‌رود. و بر شما باد به خوش خلقی که صاحب آن به منزلت عابد و روزه‌دار و شب زنده‌دار خواهد رسید. برشما باد نیکو همسایگی که همانا خداوند به آن امر کرده است، بر شما باد مسواک زدن، پس همانا پاک می‌کند و سنت نیکویی است و بر شما باد به انجام واجب‌ها و ترک و دوری از حرام‌های الهی.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۱۱. امام صادق علیه السلام فرمود: در روز رستاخیز هرکس را برای حساب خواهند آورد که هردو بهشتی‌اند. اما یک تن در دنیا بینوا بوده و دیگری توانگر و ثروتمند بوده است. بینوا می‌گوید: خدایا! من برای چه در جایگاه حساب بایستم؟ به عزت تو سوگند خود آگاهی که من نه مسئولیتی داشتم که برای داد و بیداد در آن بازخواست شوم، و نه ثروتی به من ارزانی داشتی که از پرداخت حق آن سؤال کنی و رزق من در حد نیازم بود که خود آگاهی و آن را برایم تعیین کرده بودی. خداوند می‌فرماید: بندهٔ من حقیقت را می‌گوید. او را رها کنید که وارد بهشت شود.

آنگاه بینوا از مؤمن ثروتمند سوال می‌کند که چه چیز سبب بازداشت تو شد؟او می‌گوید: درازی حساب هر چیز که نزدیک می‌آورند، مرا مأیوس می‌ساخت،اما بعد گناهم را آمرزیدند و باز از حساب چیز دیگری سؤال می‌کردند تا اینکه خداوند مرا به لطف خود نوازش داد و حساب را پایان بخشید. بعد رو به بینوا کرده و می‌گوید: تو کیستی؟ بینوا می‌گوید: من همان بینوایی بودم که تا هنگام حساب همراه تو بودم.توانگر می‌گوید: که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَنَا الْفَقِيرُ الَّذِي كُنْتُ مَعَكَ آنِفاً، فَيَقُولُ: لَقَدْ غَيَّرَكَ النَّعِيمُ بَعْدِي.

۱۲. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مِهْرَانَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: «يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَخِي وَ أَنَا أَخُوكَ يَا عَلِيُّ أَنْتَ مِنِّي وَ أَنَا مِنْكَ يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَصِيِّي وَ خَلِيفَتِي وَ حُجَّةُ اللهِ عَلَى أُمَّتِي بَعْدِي لَقَدْ سَعِدَ مَنْ تَوَلاَّكَ وَ شَقِيَ مَنْ عَادَاكَ».

۱۳. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الرَّيَّانِ بْنِ الصَّلْتِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: «شِيعَةُ عَلِيٍّ هُمُ الْفَائِزُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

۱۴. حَدَّثَنَا أَبِي، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَدِّبُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الاصْبَهَانِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو رَجَاءٍ قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ السَّرَّاجِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يُؤْتَى بِكَ يَا عَلِيُّ عَلَى نَجِيبٍ مِنْ نُورٍ وَ عَلَى رَأْسِكَ تَاجُ قَدْ أَضَاءَ نُورُهُ وَ كَادَ يَخْطَفُ أَبْصَارَ أَهْلِ الْمَوْقِفِ فَيَأْتِي النِّدَاءُ مِنْ عِنْدِ اللهِ جَلَّ جَلاَلُهُ أَيْنَ خَلِيفَةُ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللهِ فَتَقُولُ: هَا أَنَا ذَا قَالَ: فَيُنَادِي الْمُنَادِي يَا عَلِيُّ أَدْخِلْ مَنْ أَحَبَّكَ الْجَنَّةَ وَ مَنْ عَادَاكَ النَّارَ فَأَنْتَ قَسِيمُ الْجَنَّةِ وَ أَنْتَ قَسِيمُ النَّارِ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نعمت الهی تو را چنان دگرگون ساخته که در این فاصله جدایی، تو را نشناختم.

۱۲. پیامبر اسلامﷺ فرمود: ای علی! تو برادر من هستی و من برادر تو هستم. ای علی تو از من هستی و من از تو هستم. ای علی تو وصی و جانشین و حجت خدا پس از من بر امتم خواهی بود. نیک بخت کسی است که تو را دوست داشته باشد و شوربخت کسی است که تو را دشمن داشته باشد.

۱۳. پیامبر اکرمﷺ فرمود: پیروان علیؑ همان کامیابان روز رستاخیز خواهند بود.

۱۴. پیامبرﷺ به علی بن ابی طالبؑ چنین فرمود: در روز رستاخیز تو را بر اسبی نجیب از نور نشانده و می‌آورند در حالی که پرتو آن نزدیک است که مردمان را خیره خویش سازد. آنگاه از جانب خداوند ندا می‌آید: جانشین پیامبر خدا، محمد رسول اللهﷺ، کجاست؟ تو در پاسخ خواهی گفت: من حاضرم. آنگاه فریاد زنند ای علی هرکس تو را دوست می‌دارد، همراه خود وارد بهشت کن و هرکس تو را دشمن دارد، او را به دوزخ بیفکن. آنگاه تو هستی که بهشت و دوزخ را تقسیم خواهی کرد.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثامن و الخمسون

يوم الثلاثاء النصف من شهر ربيع الآخر من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ الاسْتَرْآبَادِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ هَارُونَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَمَّارُ بْنُ رَجَاءٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ قَالَ: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ جَاءَهُ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَ مَا رَأَيْتَ فُلاناً رَكِبَ الْبَحْرَ بِبِضَاعَةٍ يَسِيرَةٍ وَ خَرَجَ إِلَيَّ فَأَسْرَعَ الْكَرَّةَ وَ أَعْظَمَ الْغَنِيمَةَ حَتَّى قَدْ حَسَدَهُ أَهْلُ وُدِّهِ وَ أَوْسَعُ قَرَابَاتِهِ وَ جِيرَانِهِ، فَقَالَ: رَسُولُ اللهِ إِنَّ مَالَ الدُّنْيَا كُلَّمَا ازْدَادَ كَثْرَةً وَ عِظَماً ازْدَادَ صَاحِبُهُ بَلاءً فَلا تَغْبِطُوا أَصْحَابَ الامْوَالِ إِلاَّ بِمَنْ جَادَ بِمَالِهِ فِي سَبِيلِ اللهِ وَ لَكِنْ أَلا أُخْبِرُكُمْ بِمَنْ هُوَ أَقَلُّ مِنْ صَاحِبِكُمْ بِضَاعَةً وَ أَسْرَعُ مِنْهُ كَرَّةً وَ أَعْظَمُ مِنْهُ غَنِيمَةً وَ مَا أُعِدَّ لَهُ مِنَ الْخَيْرَاتِ مَحْفُوظٌ لَهُ فِي خَزَائِنِ عَرْشِ الرَّحْمَنِ، قَالُوا: «بَلَى» يَا رَسُولَ اللهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «انْظُرُوا إِلَى هَذَا الْمُقْبِلِ إِلَيْكُمْ فَنَظَرْنَا فَإِذَا رَجُلٌ مِنَ الانْصَارِ رَثُّ الْهَيْئَةِ» فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «انَّ هَذَا لَقَدْ صَعِدَ لَهُ فِي هَذَا الْيَوْمِ إِلَى الْعُلْوِ مِنَ الْخَيْرَاتِ وَ الطَّاعَاتِ مَا لَوْ قُسِمَ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ الارْضِ لَكَانَ نَصِيبُ أَقَلِّهِمْ مِنْهُ غُفْرَانَ ذُنُوبِهِ وَ وُجُوبَ الْجَنَّةِ لَهُ» قَالُوا: بِمَا ذَا يَا رَسُولَ اللهِ؟ فَقَالَ: سَلُوهُ يُخْبِرْكُمْ عَمَّا صَنَعَ فِي هَذَا الْيَوْمِ فَأَقْبَلَ عَلَيْهِ أَصْحَابُ رَسُولِ اللهِ، وَ قَالُوا: لَهُ هَنِيئاً لَكَ مَا بَشَّرَكَ بِهِ رَسُولُ اللهِ ﷺ، فَمَا ذَا صَنَعْتَ فِي يَوْمِكَ هَذَا حَتَّى كُتِبَ لَكَ مَا كُتِبَ، فَقَالَ: الرَّجُلُ مَا أَعْلَمُ، أَنِّي صَنَعْتُ شَيْئاً غَيْرَ أَنِّي خَرَجْتُ مِنْ بَيْتِي وَ أَرَدْتُ حَاجَةً كُنْتُ أَبْطَأْتُ عَنْهَا فَخَشِيتُ أَنْ تَكُونَ فَاتَتْنِي، فَقُلْتُ: فِي نَفْسِي لَأَغْتَاضَنَّ مِنْهَا النَّظَرَ إِلَى وَجْهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام فَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ، يَقُولُ: النَّظَرُ إِلَى وَجْهِ عَلِيٍّ عِبَادَةٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: اي وَ اللهِ عِبَادَةٌ وَ أَيُّ عِبَادَةٍ إِنَّكَ يَا عَبْدَ اللهِ ذَهَبْتَ تَبْتَغِي أَنْ تَكْتَسِبَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس پنجاه وهشتم

سه شنبه پانزدهم ربیع الاخر سال ۳۶۸

۱. شخصی نزد پیامبر اسلام آمد و گفت: ای پیامبر خدا ﷺ، آیا می‌دانی که فلانی سفر دریا رفته و کالای کمی همراه برده و نیز به سرزمین چین رفته و زود بازگشته است؟ او سود بسیاری به همراه آورده که دوستان بر او حسد می‌کنند، در حالی که او به روزی همسایگان و نزدیکان خود فراخی داده است. پیامبر ﷺ فرمود: ثروت دنیا هر چه بیشتر شود، دارنده آن گرفتارتر می‌شود. هرگز به سرمایه داران غبطه نخورید، مگر به توانگری که سرمایه‌اش را در راه خداوند داده است. آیا مایلید که شما را از کسی خبر دهم که از دوست شما ثروت کمتری داشته و زودتر از وی از سفر بازگشته و سود بیشتری به همراه آورده و آن چه از خوبی برای او اندوخته شده است، همه در خزانه الهی نگاهداشته می‌شود؟ گفتند: آری ای پیامبر خدا. فرمود: به آن مرد نگاه کنید که به سمت شما می‌آید. ابوهریره می‌گوید که ما شخصی ژنده پوش از انصار دیدیم. پیامبر فرمود: از عمل این مرد امروز به اندازه‌ای خوبی و فرمان بری به آسمان بالا رفته است که اگر آن در میان ساکنان آسمان‌ها و زمین پخش شود، کم‌ترین نصیب برنده، نصیب کسی است که گناهان او بخشوده شده و بهشت بر او واجب می‌شود.

مسلمانان گفتند: ای پیامبر خدا با چه عملی؟ فرمود: از او سؤال کنید که شما را از کاری که امروز انجام داده است، آگاه کند. یاران پیامبر ﷺ نزد او رفته و گفتند: آنچه پیامبر خدا بشارت آن را به تو داده، گوارای وجودت باد. بگو که امروز چه کرده‌ای که خداوند این پاداش بزرگ را به تو ارزانی داشته است؟ او گفت: راستش چیزی نمی‌دانم. من امروز در پی کاری از خانه خارج شدم که به تأخیرافتاد و ترسیدم که آن را از دست بدهم. پیش خود گفتم که بروم خواسته‌ام را با دیدن به رخسار علی ﷺ عوض کنم. زیرا از پیامبر خدا ﷺ شنیده بودم که نگریستن به سیمای علی بن ابی طالب ﷺ عبادت است. آنگاه پیامبر ﷺ فرمود: آری به خدا سوگند تماشای علی ﷺ عبادت است و چه عبادتی برتر از آن است؟ بعد فرمود: ای بنده خدا تو برای کسب دیناری که هزینه خانواده‌ات کنی،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

دِيناراً لِقُوتِ عِيالِكَ فَفاتَكَ ذَلِكَ فَاغْتَضْتَ مِنْهُ النَّظَرَ إِلَى وَجْهِ عَلِيٍّ وَ أَنْتَ لَهُ مُحِبٌّ وَ لِفَضْلِهِ مُعْتَقِدٌ وَ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكَ مِنْ أَنْ لَوْ كَانَتِ الدُّنْيَا كُلُّهَا لَكَ ذَهَبَةً حَمْرَاءَ فَأَنْفَقْتَهَا فِي سَبِيلِ اللهِ وَ لَتَشْفَعَنَّ بِعَدَدِ كُلِّ نَفَسٍ تَنَفَّسْتَهُ فِي مَصِيرِكَ إِلَيْهِ فِي أَلْفِ رَقَبَةٍ يُعْتِقُهُمُ اللهُ مِنَ النَّارِ بِشَفَاعَتِكَ.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرَانَ النَّقَّاشُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ الْكُوفِيُّ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي الْمُنْذِرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: «بَادِرُوا إِلَى رِيَاضِ الْجَنَّةِ» قَالُوا: وَ مَا رِيَاضُ الْجَنَّةِ؟ قَالَ: «حَلَقُ الذِّكْرِ».

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْعَدَوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا صُهَيْبُ بْنُ عَبَّادِ بْنِ صُهَيْبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام انَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله قَضَى بِالْيَمِينِ مَعَ الشَّاهِدِ الْوَاحِدِ وَ أَنَّ عَلِيّاً عليه السلام قَضَى بِهِ بِالْعِرَاقِ.

وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: جَاءَ جَبْرَئِيلُ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله، فَأَمَرَهُ أَنْ يَأْخُذَ بِالْيَمِينِ مَعَ الشَّاهِدِ.

٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ الصُّوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حَمْزَةُ بْنُ الْقَاسِمِ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الْوَزَّانُ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ الاهْوَازِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي نَصْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حُمْرَانَ قَالَ قَالَ: الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام، اذَا دَخَلْتَ الْحَمَّامَ فَقُلْ: فِي الْوَقْتِ الَّذِي تَنْزِعُ ثِيَابَكَ اللَّهُمَّ انْزِعْ عَنِّي رِبْقَةَ النِّفَاقِ وَ ثَبِّتْنِي عَلَى الايمَانِ فَإِذَا دَخَلْتَ الْبَيْتَ الاوَّلَ فَقُلِ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي وَ أَسْتَعِيذُ بِكَ مِنْ أَذَاهُ وَ إِذَا دَخَلْتَ الْبَيْتَ الثَّانِيَ، فَقُلِ: اللَّهُمَّ اذْهِبْ عَنِّي الرِّجْسَ النِّجْسَ وَ طَهِّرْ جَسَدِي وَ قَلْبِي وَ خُذْ مِنَ الْمَاءِ الْحَارِّ وَ ضَعْهُ عَلَى هَامَتِكَ وَ صُبَّ مِنْهُ عَلَى رِجْلَيْكَ وَ إِنْ أَمْكَنَ أَنْ تَبْلَعَ مِنْهُ جُرْعَةً، فَافْعَلْ فَإِنَّهُ يُنَقِّي الْمَثَانَةَ وَ الْبَثْ فِي الْبَيْتِ الثَّانِي سَاعَةً، فَإِذَا دَخَلْتَ الْبَيْتَ الثَّالِثَ فَقُلْ: نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ وَ نَسْأَلُهُ الْجَنَّةَ تُرَدِّدُهَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بیرون رفته بودی که از دست دادی. اما به جای آن،به چهرهٔ علی نگریستی،نگریستن همراه باعشق و ایمان به فضیلت وی. این سود و منفعت برتر از آن است که همه دنیا آکنده از طلای سرخ بوده و به تو تعلق داشته باشد و آنگاه همه را در راه خدا انفاق کنی. تو در هر نفس کشیدن خود، حق شفاعت هزار گناهکار را داری که خداوند آنان را در دوزخ با شفاعت تو رها نمود.

۲. پیامبر اسلامﷺ فرمود: به سمت بوستان‌های بهشتی سبقت بگیرید. گفتند ای پیامبر خدا! بوستان‌های بهشتی کدامند؟ فرمود: حلقه‌های یاد خداوند.

۳. امام صادقؑ فرمود: پیامبر اسلامﷺ بایک شاهد و سوگند حکم خداوند را جاری کرد، و علیؑ در عراق نیز بدان شیوه نبوی حکم داد. در جای دیگر حضرت از جابر بن عبدالله انصاری نقل فرمود: که جبرئیل پیش پیامبرﷺ آمد و به او فرمان داوری بر پایه یک شاهد و سوگند داد.

۴. امام صادقؑ فرمود: آنگاه که داخل حمام رفتی، به هنگام بیرون آوردن جامه خود، بگوی: خدایا! رشته نفاق را از گردن من بگشای و بر ایمانم استوار بدار. و آنگاه که به بخش نخست حمام درآمدی، بگو: خدایا! از شر نفس اماره به تو پناه می‌برم و تو را پناهگاه خود در برابر آسیب رسانی او می‌گیرم و آنگاه که وارد آب گرم شدی. بگو: خدایا پلیدی را از من جداکن و بدن و قلب مرا پاکیزه نما. و بعد مشتی آب داغ بر سر و پایت بریز و کمی هم به دهان خود بریز که پاک کننده مثانه است. در حمام زمانی بمان و آنگاه که پای به خزینه گذاشتی بگو: از آتش دوزخ به خداوند پناه می‌برم و از او بهشت را خواهانم.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

إِلَى وَقْتِ خُرُوجِكَ مِنَ الْبَيْتِ الْحَارِّ، وَ إِيَّاكَ وَ شُرْبَ الْمَاءِ الْبَارِدِ وَ الْفُقَّاعِ فِي الْحَمَّامِ، فَإِنَّهُ يُفْسِدُ الْمَعِدَةَ، وَ لاَ تَصُبَّنَّ عَلَيْكَ الْمَاءَ الْبَارِدَ فَإِنَّهُ يُضْعِفُ الْبَدَنَ، وَ صُبَّ الْمَاءَ الْبَارِدَ عَلَى قَدَمَيْكَ إِذَا خَرَجْتَ فَإِنَّهُ يَسُلُّ الدَّاءَ مِنْ جَسَدِكَ فَإِذَا لَبِسْتَ ثِيَابَكَ فَقُلِ اللَّهُمَّ أَلْبِسْنِي التَّقْوَى وَ جَنِّبْنِي الرَّدَى، فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ أَمِنْتَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ.

۵. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْفَزَارِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ يَعْقُوبَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مَنْصُورُ بْنُ أَبِي نُوَيْرَةَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ عَنْ قَرَنٍ أَبِي سُلَيْمَانَ الضَّبِّيِّ قَالَ: أَرْسَلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى لَبِيدٍ الْعُطَارِدِيِّ بَعْضَ شُرَطِهِ فَمَرُّوا بِهِ عَلَى مَسْجِدِ سِمَاكٍ فَقَامَ إِلَيْهِ نُعَيْمُ بْنُ دَجَاجَةَ الاسَدِيُّ، فَحَالَ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَهُ فَأَرْسَلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام إِلَى نُعَيْمٍ فَجِيءَ بِهِ، قَالَ: فَرَفَعَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ شَيْئاً لِيَضْرِبَهُ فَقَالَ نُعَيْمٌ: وَ اللهِ إِنَّ صُحْبَتَكَ لَذُلٌّ وَ إِنَّ خِلاَفَكَ لَكُفْرٌ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: «وَ تَعْلَمُ ذَلِكَ» قَالَ: «نَعَمْ» قَالَ: «خَلُّوهُ».

۶. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الصَّقْرِ الصَّائِغُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَيُّوبَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى قَالَ: أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ يُوسُفَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سُلَيْمَانَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: «احِبُّوا اللَّهَ لِمَا يَغْذُوكُمْ بِهِ مِنْ نِعَمِهِ وَ أَحِبُّونِي لِحُبِّ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ أَحِبُّوا أَهْلَ بَيْتِي لِحُبِّي».

۷. حَدَّثَنَا أَبُو الْعَبَّاسِ مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْتِبُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْعَدَوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْهَيْثَمُ بْنُ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْمَأْمُونُ عَنْ أَبِيهِ الرَّشِيدِ عَنِ الْمَهْدِيِّ عَنْ أَبِيهِ الْمَنْصُورِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لِعَلِيٍّ أَنْتَ وَارِثِي».

۸. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ الْهَاشِمِيُّ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا فُرَاتُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْفُرَاتِ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ اللُّؤْلُؤِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ نُوحٍ الْحِنَّائِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ أَبِي دَاوُدَ عَنْ مُعَاذِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ بِشْرِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الانْصَارِيِّ عَنْ خَلِيفَةَ بْنِ سُلَيْمَانَ الْجُهَنِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: غَزَا النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله غَزَاةً فَلَمَّا رَجَعَ إِلَى الْمَدِينَةِ وَ كَانَ عَلِيٌّ عليه السلام تَخَلَّفَ عَلَى أَهْلِهِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

تا وقتی که از آنجا خارج شوی، این عبارت را تکرار کن. مبادا در حمام نوشیدنی خنک بنوشی، زیرا معده را تباه می‌کند. مبادا آب سرد بر سر بریزی که بدن را سست می‌کند. اما آنگاه که خواستی از حمام خارج شوی، آب سرد بر پای خود ریز که بیماری را از بدن تو بیرون می‌برد. آنگاه که جامه بر تن خود کردی، بگو: خدایا جامه تقوا بر من بپوشان و مرا از نابودی برهان. از این پس از هر دردی در امان مانی.

۵. ابو سلیمان ضبی می‌گوید: علی بن ابی طالب علیه السلام دسته‌ای از مأموران خود را در پی شخصی به نام لبید عطاردی روانه کرد که او را در مسجد سماک پیدا کردند. نعیم بن دجاجه اسدی به منظور پشتیبانی از او بلند شد که مانع شود لبید را همراه خود ببرند. امیرمؤمنان علیه السلام او را خواست و آنگاه که او را آوردند، علی علیه السلام خواست او را کیفر دهد که گفت: سوگند به خداوند مخالفت با تو کفرورزیدن است. علی علیه السلام فرمود: آیا این را می دانستی؟ گفت: آری. فرمود: او را رها کنید.

۶. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند را برای نعمت‌هایی که سبب تغذیه‌تان شده است، دوست بدارید و مرا به خاطر محبتی که به خداوند دارید، دوست بدارید و خاندان مرا به خاطر محبتی که نسبت به من دارید، دوست بدارید.

۷. عبدالله بن عباس می‌گوید که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام فرمود: ای علی تو وارث من هستی.

۸. ابو هریره می‌گوید: پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله برای جنگ از مدینه خارج شد و علی علیه السلام را جانشین خود گذاشت. آنگاه که حضرت بازگشت، غنایم جنگی را تقسیم کرد و به علی علیه السلام دو سهم عطا کرد. گفتند: ای پیامبر خدا به علی علیه السلام که در مدینه مانده بود، دو سهم می‌دهی؟ فرمود: ای مردم آیا شما در جنگ مشاهده نکردید که یک سواری از سمت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَقَسَمَ الْمَغْنَمَ فَدَفَعَ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ سَهْمَيْنِ فَقَالَ النَّاسُ: يَا رَسُولَ اللهِ دَفَعْتَ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ سَهْمَيْنِ وَ هُوَ بِالْمَدِينَةِ مُتَخَلِّفٌ فَقَالَ: يَا مَعَاشِرَ النَّاسِ نَاشَدْتُكُمْ بِاللَّهِ وَ بِرَسُولِهِ، أَلَمْ تَرَوْا إِلَى الْفَارِسِ الَّذِي حَمَلَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مِنْ يَمِينِ الْعَسْكَرِ فَهَزَمَهُمْ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيَّ؟ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ إِنَّ لِي مَعَكَ سَهْماً وَ قَدْ جَعَلْتُهُ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ هُوَ جَبْرَئِيلُ مَعَاشِرَ النَّاسِ نَاشَدْتُكُمْ بِاللَّهِ وَ بِرَسُولِهِ، هَلْ رَأَيْتُمُ الْفَارِسَ الَّذِي حَمَلَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مِنْ يَسَارِ الْعَسْكَرِ ثُمَّ رَجَعَ فَكَلَّمَنِي؟ وَ قَالَ لِي: يَا مُحَمَّدُ إِنَّ لِي مَعَكَ سَهْماً وَ قَدْ جَعَلْتُهُ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ هُوَ مِيكَائِيلُ فَوَ اللهِ مَا دَفَعْتُ إِلَى عَلِيٍّ إِلاَّ سَهْمَ جَبْرَئِيلَ وَ مِيكَائِيلَ فَكَبَّرَ النَّاسُ بِأَجْمَعِهِمْ.

۹. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ السِّنَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الْكُوفِيُّ الاسَدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبَرْمَكِيُّ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ أَبِي أَحْمَدَ الازْدِيِّ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ جُنْدَبٍ عَنْ أَبِي عُمَرَ الْعَجَمِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: قَالَ اللهُ جَلَّ جَلاَلُهُ: «أَنَا اللَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنَا»[1] خَلَقْتُ الْمُلُوكَ وَ قُلُوبُهُمْ بِيَدِي فَأَيُّمَا قَوْمٍ أَطَاعُونِي جَعَلْتُ قُلُوبَ الْمُلُوكِ عَلَيْهِمْ رَحْمَةً وَ أَيُّمَا قَوْمٍ عَصَوْنِي جَعَلْتُ قُلُوبَ الْمُلُوكِ عَلَيْهِمْ سَخْطَةً أَلاَ لاَ تَشْغَلُوا أَنْفُسَكُمْ بِسَبِّ الْمُلُوكِ تُوبُوا إِلَيَّ أَعْطِفْ قُلُوبَهُمْ عَلَيْكُمْ).

۱۰. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ عَلِيٍّ الْكُوفِيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنِي جَدِّي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ الشَّعِيرِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي إِذَا صَلَحَا صَلَحَتْ أُمَّتِي وَ إِذَا فَسَدَا فَسَدَتْ أُمَّتِي الامَرَاءُ وَ الْقُرَّاءُ».

۱۱. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّهِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ بَشَّارِ بْنِ يَسَارٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام، قَالَ: «إِذَا أَرَدْتَ شَيْئاً مِنَ الْخَيْرِ فَلاَ تُؤَخِّرْهُ فَإِنَّ الْعَبْدَ لَيَصُومُ الْيَوْمَ الْحَارَّ يُرِيدُ بِهِ مَا عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَيُعْتِقُهُ اللهُ مِنَ النَّارِ وَ يَتَصَدَّقُ بِصَدَقَةٍ يُرِيدُ بِهَا

---

۱. طه / ۱۴.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

راست به مشرکان هجوم آورد و آنان را پراکنده ساخت و آنگاه پیش من بازگشت و گفت: ای محمدﷺ سهم خود از غنایم جنگی را به علیؑ واگذار کردم. او همان جبرئیل بود. آنگاه فرمود: ای مردمان شما را سوگند به خدا و فرستاده‌اش، آیا سواری را مشاهده نکردید که از سمت چپ به مشرکان هجوم برد و بعد از پراکندن دشمنان پیش من آمد و گفت: ای محمدﷺ سهم خود از غنایم جنگی را به علیؑ واگذار کردم؟ او همان میکائیل بود. به خدا سوگند که غیر از سهم جبرئیل و میکائیل به علی ندادم. در این هنگام مسلمانان الله اکبر گفتند.

۹. پیامبر اسلام فرمود: خداوند می‌فرماید: من خدای یگانه‌ای هستم که غیر از من معبود شایسته‌ای نیست. شاهان را من خلق کردم و قلبشان را در دست خویش دارم. هر امتی از من فرمان ببرد، قلب حاکمان را بر آنان پر محبت می‌کنم و هر امتی مرا فرمان نبرد، قلب حاکمان را بر آنان خشمگین می‌سازم. خویشتن را به ناسزا گفتن بر ضد حاکمان سرگرم نکنید. به سوی من بازگردید که قلب شان را نسبت به شما مهرورز سازم.

۱۰. پیامبر اسلامﷺ فرمود: هرگاه دو گروه از امت من شایسته باشند، همه امت من شایسته خواهند بود و هرگاه آن دو گروه تبهکار باشند، همه امت من تباهکار خواهند شد. آنان حاکمان و عالمان می‌باشند.

۱۱. امام صادقؑ فرمود: آنگاه که قصد کار نیک کردی، آن را بی‌درنگ انجام بده. بی‌گمان کسی که روز گرم و سوزانی را روزه می‌گیرد تا به آنچه پیش خداوند است، دست یابد، خداوند او را از آتش دوزخ نجات می‌دهد و کسی که صدقه خالصانه می‌دهد خداوند او را از

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَجْهَ اللهِ فَيُعْتِقُهُ اللهُ مِنَ النَّارِ».

١٢. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ عَمِّهِ يَعْقُوبَ بْنِ سَالِمٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام، قَالَ: «قَالَ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عليه السلام لِبَعْضِ أَصْحَابِهِ مَا لاَ تُحِبُّ أَنْ يُفْعَلَ بِكَ فَلاَ تَفْعَلْهُ بِأَحَدٍ وَ إِنْ لَطَمَ أَحَدُ خَدَّكَ الاَيْمَنَ فَأَعْطِ الاَيْسَرَ».

١٣. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبِي زِيَادٍ النَّهْدِيِّ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ بُكَيْرٍ قَالَ: «قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: حَسْبُ الْمُؤْمِنِ مِنَ اللهِ نُصْرَةً أَنْ يَرَى عَدُوَّهُ يَعْمَلُ بِمَعَاصِي اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ».

١٤. وَ بِهَذَا الاِسْنَادِ، قَالَ: «قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: مَا مِنْ قَدَمٍ سَعَتْ إِلَى الْجُمُعَةِ إِلاَّ حَرَّمَ اللهُ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ وَ قَالَ عليه السلام: «مَنْ صَلَّى مَعَهُمْ فِي الصَّفِّ الاَوَّلِ فَكَأَنَّمَا صَلَّى مَعَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله فِي الصَّفِّ الاَوَّلِ».

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

١٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِي جَمِيلَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام: «قَالَ: إِنَّ صَدَقَةَ النَّهَارِ تَمِيثُ الْخَطِيئَةَ كَمَا يَمِيثُ الْمَاءُ الْمِلْحَ وَ إِنَّ صَدَقَةَ اللَّيْلِ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ جَلَّ جَلاَلُهُ».

١٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ السَّكُونِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: «قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: انَّ عَلَى كُلِّ حَقٍّ حَقِيقَةً وَ عَلَى كُلِّ صَوَابٍ نُوراً فَمَا وَافَقَ كِتَابَ اللهِ فَخُذُوهُ وَ مَا خَالَفَ كِتَابَ اللهِ فَدَعُوهُ».

١٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ هَارُونَ الْفَامِيُّ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ جَامِعٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ نُوحٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانٍ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آتش دوزخ رها می‌کند.

۱۲. امام صادق علیه السلام فرمود: حضرت عیسی بن مریم علیه السلام به چند تن از یاران خود فرمود: آن گونه که مایل نیستی دیگران با تو رفتار کنند، با آنان رفتار نکن و اگر کسی به گونه راست تو سیلی زد، گونه چپ خود را جلو بیار.

۱۳. امام صادق علیه السلام فرمود: برای مؤمن همین کمک خداوند بسنده است که دشمنش را در معصیت حق مشغول می‌کند.

۱۴. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس به سمت نماز جمعه قدمی بگذارد، خداوند بدن او را بر آتش دوزخ حرام می‌سازد. و فرمود: هرکس صف نخست نمازگزاران جمعه جای بگیرد، انگار با پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله در صف نخست نمازگزارده است.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۱۵. امام جعفرصادق علیه السلام فرمود: صدقه روزانه، خطا را ذوب می‌کند؛ همان‌گونه که آب، نمک را. و صدقه شبانه خشم خداوند را فرو می‌نشاند.

۱۶. علی بن ابی طالب علیه السلام فرمود: هر حقی حقیقتی به همراه دارد و هر درستی، روشنایی. آنچه با قرآن همخوانی دارد، بگیرید و آنچه با قرآن ناهمخوانی دارد، رها کنید.

۱۷. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام چنین فرمود: ای علی! تو جانشین من در امتم هستی؛ چه در زمان حیات من و چه پس از آن. ای علی تو نسبت به من مانند «شیث»

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الاحْمَرِ عَنْ سَعْدٍ الْكِنَانِيِّ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: لِعَلِيٍّ عليه السلام يَا عَلِيُّ أَنْتَ خَلِيفَتِي عَلَى أُمَّتِي فِي حَيَاتِي وَ بَعْدَ مَوْتِي وَ أَنْتَ مِنِّي كَشَيْثٍ مِنْ آدَمَ وَ كَشَامٍ مِنْ نُوحٍ وَ كَإِسْمَاعِيلَ مِنْ إِبْرَاهِيمَ وَ كَيُوشَعَ مِنْ مُوسَى وَ كَشَمْعُونَ مِنْ عِيسَى يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَصِيِّي وَ وَارِثِي وَ غَاسِلُ جُثَّتِي وَ أَنْتَ الَّذِي تُوَارِينِي فِي حُفْرَتِي وَ تُؤَدِّي دَيْنِي وَ تُنْجِزُ عِدَاتِي، يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِمَامُ الْمُسْلِمِينَ وَ قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَ يَعْسُوبُ الْمُتَّقِينَ، يَا عَلِيُّ أَنْتَ زَوْجُ سَيِّدَةِ النِّسَاءِ فَاطِمَةَ ابْنَتِي وَ أَبُو سِبْطَيَّ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ، يَا عَلِيُّ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى جَعَلَ ذُرِّيَّةَ كُلِّ نَبِيٍّ مِنْ صُلْبِهِ وَ جَعَلَ ذُرِّيَّتِي مِنْ صُلْبِكَ، يَا عَلِيُّ مَنْ أَحَبَّكَ وَ وَالاكَ أَحْبَبْتُهُ وَ وَالَيْتُهُ وَ مَنْ أَبْغَضَكَ وَ عَادَاكَ أَبْغَضْتُهُ وَ عَادَيْتُهُ لِأَنَّكَ مِنِّي وَ أَنَا مِنْكَ، يَا عَلِيُّ إِنَّ اللَّهَ طَهَّرَنَا وَ اصْطَفَانَا لَمْ يَلْتَقِ لَنَا أَبَوَانِ عَلَى سِفَاحٍ قَطُّ مِنْ لَدُنْ آدَمَ فَلاَ يُحِبُّنَا إِلاَّ مَنْ طَابَتْ وِلاَدَتُهُ، يَا عَلِيُّ أَبْشِرْ بِالشَّهَادَةِ فَإِنَّكَ مَظْلُومٌ بَعْدِي وَ مَقْتُولٌ، فَقَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: يَا رَسُولَ اللهِ وَ ذَلِكَ فِي سَلاَمَةٍ مِنْ دِينِي قَالَ فِي سَلاَمَةٍ مِنْ دِينِكَ يَا عَلِيُّ إِنَّكَ لَنْ تَضِلَّ وَ لَمْ تَزِلَّ وَ لَوْلاَكَ لَمْ يُعْرَفْ حِزْبُ اللهِ بَعْدِي.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نسبت به «آدم»ﷺ هستی و همانند اسماعیل نسبت به ابراهیمﷺ و مانند «یوشع» نسبت به موسیﷺ و همانند شمعون نسبت به عیسیﷺ. ای علی! تو امیر مؤمنانی و امام مسلمانان و رهبر نیک نهادان و پارسایان. ای علی! تو همسر سرور زنان، فاطمهﷺ دخترم هستی و نیز پدر دو فرزندم ؛ حسن و حسینﷺ. ای علی! بی گمان خداوند ذریه هر پیامبری را از نسل او تعیین کرد و ذریه مرا از نسل تو. ای علی هرکس تو را دوست بدارد و ولای تو را داشته باشد، او را دوست داشته و ولای او را خواهم داشت. و هرکس با تو دشمنی کند و سر ستیز داشته باشد، با او دشمنی و سر ستیز خواهم داشت، چرا که تو از من هستی و من از تو. ای علی! بی‌گمان خداوند ما را تطهیر کرده و انتخاب نموده است، و هیچ پدر و مادری در میان ما، از آدم تاکنون به زنا نزدیک نشده است. کسی غیر از حلال زاده ما را دوست ندارد. ای علی! تو را بشارت می‌دهم که به شهادت خواهی رسید. بی گمان تو پس از من مظلوم مقتول خواهی بود. آنگاه علیﷺ فرمود: ای پیامبر خدا! آیا قتل من با سلامت در دین من همراه است؟ فرمود: آری. ای علی! تو هرگز گمراه نخواهی شد و هرگز دچار لغزش نخواهی گشت. و اگر تو در میان امتم نباشی، حزب خدا پس از من شناخته نمی‌شود.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس التاسع و الخمسون

يوم الجمعة لاثنتا عشرة بقين من شهر ربيع الآخر

من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الْكُوفِيُّ الاسَدِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبَرْمَكِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ الْفَضْلِ عَنْ ثَابِتِ بْنِ دِينَارٍ الثُّمَالِيِّ عَنْ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليهم السلام: «قَالَ: حَقُّ نَفْسِكَ عَلَيْكَ أَنْ تَسْتَعْمِلَهَا بِطَاعَةِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ حَقُّ اللِّسَانِ إِكْرَامُهُ عَنِ الْخَنَى وَ تَعْوِيدُهُ الْخَيْرَ وَ تَرْكُ الْفُضُولِ الَّتِي لا فَائِدَةَ لَهَا وَ الْبِرُّ بِالنَّاسِ وَ حُسْنُ الْقَوْلِ فِيهِمْ وَ حَقُّ السَّمْعِ تَنْزِيهُهُ عَنْ سَمَاعِ الْغِيبَةِ وَ سَمَاعِ مَا لا يَحِلُّ سَمَاعُهُ وَ حَقُّ الْبَصَرِ أَنْ تَغُضَّهُ عَمَّا لا يَحِلُّ لَكَ وَ تَعْتَبِرَ بِالنَّظَرِ بِهِ وَ حَقُّ يَدِكَ أَنْ لا تَبْسُطَهَا إِلَى مَا لا يَحِلُّ لَكَ وَ حَقُّ رِجْلَيْكَ أَنْ لا تَمْشِيَ بِهِمَا إِلَى مَا لا يَحِلُّ لَكَ فِيهِمَا تَقِفُ عَلَى الصِّرَاطِ، فَانْظُرْ أَنْ لا تَزِلَّ بِكَ فَتَتَرَدَّى فِي النَّارِ وَ حَقُّ بَطْنِكَ أَنْ لا تَجْعَلَهُ وِعَاءً لِلْحَرَامِ وَ لا تَزِيدَ عَلَى الشِّبَعِ وَ حَقُّ فَرْجِكَ أَنْ تُحْصِنَهُ عَنِ الزِّنَاءِ وَ تَحْفَظَهُ مِنْ أَنْ يُنْظَرَ إِلَيْهِ وَ حَقُّ الصَّلاةِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّهَا وِفَادَةٌ إِلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ أَنَّكَ فِيهَا قَائِمٌ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ فَإِذَا عَلِمْتَ ذَلِكَ قُمْتَ مَقَامَ الذَّلِيلِ الْحَقِيرِ الرَّاغِبِ الرَّاهِبِ الرَّاجِي الْخَائِفِ الْمُسْتَكِينِ الْمُتَضَرِّعِ الْمُعَظِّمِ لِمَنْ كَانَ بَيْنَ يَدَيْهِ بِالسُّكُونِ وَ الْوَقَارِ وَ تُقْبِلَ عَلَيْهَا بِقَلْبِكَ وَ تُقِيمَهَا بِحُدُودِهَا وَ حُقُوقِهَا، وَ حَقُّ الصَّوْمِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ حِجَابٌ ضَرَبَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى لِسَانِكَ وَ سَمْعِكَ وَ بَصَرِكَ وَ بَطْنِكَ وَ فَرْجِكَ لِيَسْتُرَكَ بِهِ مِنَ النَّارِ، فَإِنْ تَرَكْتَ الصَّوْمَ خَرَقْتَ سِتْرَ اللهِ عَلَيْكَ وَ حَقُّ الصَّدَقَةِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّهَا ذُخْرُكَ عِنْدَ رَبِّكَ وَ وَدِيعَتُكَ الَّتِي لا تَحْتَاجُ إِلَى الاشْهَادِ عَلَيْهَا وَ كُنْتَ بِمَا تَسْتَوْدِعُهُ سِرّاً أَوْثَقَ مِنْكَ بِمَا تَسْتَوْدِعُهُ عَلانِيَةً وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس پنجاه و نهم

جمعه هجدهم ربیع الاخر سال ۳۶۸

۱. امام سجاد علیه السلام فرمود: حق تو بر خودت این است که نفس خودت را در فرمان بردن از خداوند به کارگیری. و حق زبان تو بر تو این است که آن را از ناسزاگویی بازداری. به سخن نیک وادار کنی و هرگز سخن زشت و ناپسند بر زبان نیاوری و به دیگران نیکی کنی و درباره آنها نیک گفتار باشی. و حق گوش تو بر تو این است که آن را از شنیدن غیبت و چیزی که نارواست، باز داری. و حق چشم تو بر تو این است که آن را به سمت آنچه حلال نیست، نکشانی. و حق پای تو بر تو این است که به جایی گام نگذاری که قدم برداشتن به آنجا شایسته نیست. با همین پاهاست که بر صراط خواهی ایستاد. اکنون بنگر که تو را دچار لغزش نکنند و به دوزخ نیفکنند. و حق معده تو بر تو این است که آن را جایگاه حرام نکنی و بیش از اندازه غذا نخوری. و حق شرمگاهت بر تو این است که آن را از زنا بازداری و آن را در دیدگان دیگران آشکار نسازی.

حق نماز این است که آگاه باشی نماز وارد شدن بر خداوند است و تو در پیشگاه او ایستاده‌ای و با این اعتقاد خویشتن را کمترین و علاقه‌مند و هراسان و امیدوار و خائف و بینوا و زاری گر بوده و او را بزرگ به حساب آوری با آرامش و متانت و قلب خویش را به او بسپاری و حدود و حقوق نماز را رعایت کنی.

حق روزه این است که آگاه باشی روزه مانند پرده‌ای در برابر زبان و گوش و چشم و معده و شرمگاهت آویخته شده است که تو را از دوزخ نگاه دارد. اگر پرده روزه را پاره کنی، در واقع سپر خداوند را شکسته‌ای که از تو دفاع می‌کرد.

حق صدقه این است که آگاه باشی آن پس اندازت نزد پروردگار است و نیز امانتی که نیاز به شاهد ندارد. بنابراین، اگر محرمانه صدقه بدهی، اطمینان فراوان‌تر داشته باش تا اینکه آشکارا صدقه بدهی. و آگاه باش که صدقه بلاها و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

تَعْلَمَ أَنَّهَا تَدْفَعُ الْبَلاٰيَا وَ الاسْقَامَ عَنْکَ فِي الدُّنْيَا وَ تَدْفَعُ عَنْکَ النَّارَ فِي الْآخِرَةِ وَ حَقُّ الْحَجِّ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ وِفَادَةٌ إِلَى رَبِّکَ وَ فِرَارٌ إِلَيْهِ مِنْ ذُنُوبِکَ وَ فِيهِ قَبُولُ تَوْبَتِکَ وَ قَضَاءُ الْفَرْضِ الَّذِي أَوْجَبَهُ اللهُ عَلَيْکَ وَ حَقُّ الْهَدْيِ أَنْ تُرِيدَ بِهِ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لاٰ تُرِيدَ بِهِ خَلْقَهُ وَ تُرِيدَ بِهِ التَّعَرُّضَ لِرَحْمَةِ اللهِ وَ نَجَاةَ رُوحِکَ يَوْمَ تَلْقَاهُ، وَ حَقُّ السُّلْطَانِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّکَ جُعِلْتَ لَهُ فِتْنَةً وَ أَنَّهُ مُبْتَلًى فِيکَ بِمَا جَعَلَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ عَلَيْکَ مِنَ السُّلْطَانِ، وَ أَنَّ عَلَيْکَ أَنْ لاٰ تَتَعَرَّضَ لِسَخَطِهِ فَتُلْقِيَ بِيَدِکَ إِلَى التَّهْلُکَةِ وَ تَکُونَ شَرِيکاً لَهُ فِيمَا يَأْتِي إِلَيْکَ مِنْ سُوءٍ، وَ حَقُّ سَائِسِکَ بِالْعِلْمِ التَّعْظِيمُ لَهُ وَ التَّوْقِيرُ لِمَجْلِسِهِ وَ حُسْنُ الاسْتِمَاعِ إِلَيْهِ وَ الاقْبَالُ عَلَيْهِ وَ أَنْ لاٰ تَرْفَعَ عَلَيْهِ صَوْتَکَ وَ لاٰ تُجِيبَ أَحَداً يَسْأَلُهُ عَنْ شَيْءٍ حَتَّى يَکُونَ هُوَ الَّذِي يُجِيبُ، وَ لاٰ تُحَدِّثَ فِي مَجْلِسِهِ أَحَداً، وَ لاٰ تَغْتَابَ عِنْدَهُ أَحَداً وَ أَنْ تَدْفَعَ عَنْهُ إِذَا ذُکِرَ عِنْدَکَ بِسُوءٍ، وَ أَنْ تَسْتُرَ عُيُوبَهُ وَ تُظْهِرَ مَنَاقِبَهُ وَ لاٰ تُجَالِسَ لَهُ عَدُوّاً وَ لاٰ تُعَادِيَ لَهُ وَلِيّاً فَإِذَا فَعَلْتَ ذٰلِکَ شَهِدَتْ لَکَ مَلاٰئِکَةُ اللهِ بِأَنَّکَ قَصَدْتَهُ وَ تَعَلَّمْتَ عِلْمَهُ لِلَّهِ جَلَّ اسْمُهُ لاٰ لِلنَّاسِ، وَ أَمَّا حَقُّ سَائِسِکَ بِالْمُلْکِ فَأَنْ تُطِيعَهُ وَ لاٰ تَعْصِيَهُ إِلاّٰ فِيمَا يُسْخِطُ اللَّهَ فَإِنَّهُ لاٰ طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ، وَ أَمَّا حَقُّ رَعِيَّتِکَ بِالسُّلْطَانِ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُمْ صَارُوا رَعِيَّتَکَ لِضَعْفِهِمْ وَ قُوَّتِکَ فَيَجِبُ أَنْ تَعْدِلَ فِيهِمْ وَ تَکُونَ لَهُمْ کَالْوَالِدِ الرَّحِيمِ وَ تَغْفِرَ لَهُمْ جَهْلَهُمْ وَ لاٰ تُعَاجِلَهُمْ بِالْعُقُوبَةِ وَ تَشْکُرَ اللَّهَ عَلَى مَا آتَاکَ مِنَ الْقُوَّةِ عَلَيْهِمْ، وَ أَمَّا حَقُّ رَعِيَّتِکَ بِالْعِلْمِ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِنَّمَا جَعَلَکَ قَيِّماً لَهُمْ فِيمَا آتَاکَ مِنَ الْعِلْمِ وَ فَتَحَ لَکَ مِنْ خَزَائِنِ الْحِکْمَةِ فَإِنْ أَحْسَنْتَ فِي تَعْلِيمِ النَّاسِ وَ لَمْ تَخْرَقْ بِهِمْ وَ لَمْ تَضْجَرْ عَلَيْهِمْ زَادَکَ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ إِنْ أَنْتَ مَنَعْتَ النَّاسَ عِلْمَکَ أَوْ خَرِقْتَ بِهِمْ عِنْدَ طَلَبِهِمُ الْعِلْمَ مِنْکَ کَانَ حَقّاً عَلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَسْلُبَکَ الْعِلْمَ وَ بَهَاءَهُ وَ يُسْقِطَ مِنَ الْقُلُوبِ مَحَلَّکَ، وَ أَمَّا حَقُّ الزَّوْجَةِ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ جَعَلَهَا لَکَ سَکَناً وَ أُنْساً فَتَعْلَمَ أَنَّ ذٰلِکَ نِعْمَةٌ مِنَ اللهِ عَلَيْکَ فَتُکْرِمَهَا وَ تَرْفُقَ بِهَا وَ إِنْ کَانَ حَقُّکَ عَلَيْهَا أَوْجَبَ فَإِنَّ لَهَا عَلَيْکَ أَنْ تَرْحَمَهَا لِأَنَّهَا أَسِيرُکَ وَ تُطْعِمَهَا وَ تَکْسُوَهَا وَ إِذَا جَهِلَتْ عَفَوْتَ عَنْهَا، وَ أَمَّا حَقُّ مَمْلُوکِکَ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ خَلْقُ رَبِّکَ وَ ابْنُ أَبِيکَ وَ أُمِّکَ وَ لَحْمُکَ وَ دَمُکَ لَمْ تَمْلِکْهُ لِأَنَّکَ مَا صَنَعْتَهُ دُونَ اللهِ وَ لاٰ خَلَقْتَ شَيْئاً مِنْ جَوَارِحِهِ وَ لاٰ أَخْرَجْتَ لَهُ رِزْقاً، وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بیماری‌ها را در دنیا می‌راند و در آخرت آتش را.حق حج این است که آگاه باشی حج وارد شدن به پروردگار است و گریز از گناهان خویش. در حج توبه تو قبول می‌شود و تکلیف واجب خداوند بر تو گذارده می‌شود.

حق قربانی این است که نیت خالصانه داشته باشی، نه ریا کاری. قربانی تو برای جلب رحمت حق باشد و نیز رهایی جان تو در هنگام دیدار پروردگارت.

حق حاکم این است که آگاه باشی تو ابزار امتحان او خواهی بود و او گرفتار تو چرا که خداوند او را بر تو چیره کرده است. مبادا خشم او را برانگیزی و خود را با دستان خویش نابود کنی. و بکوش که در زشتی کارش نسبت به خود سهیم شوی.

حق آموزگار این است که او را تکریم کنی و در محضر او ادب پیشه کنی و به سخن او خوب گوش کنی و به او توجه داشته باشی و صدای خویش را نزد او بالا نبری و به پرسشی که از او می‌کنند، پاسخ ندهی تا خود پاسخ دهد. در محضر او با دیگری گفتگو نکن. هرگاه از او بدگویی کردند، از او جانب داری کن. کاستی‌های او را بپوشان و فضیلت‌های او را آشکار کن. با دشمن او همنشین نشو و با دوست او دشمنی نکن. هرگاه چنین رفتار کردی، فرشتگاه حق شهادت می‌دهند که تو به او تمایل داشتی و برای شادی خداوند دانش اندوخته‌ای، نه برای خرسندی دیگران.

حق صاحب تو این است که او را فرمان ببری و نافرمانی‌اش را نکنی، مگر اینکه او تو را در معرض خشم و معصیت خداوند قرار دهد. زیرا نمی‌توان از آفریده فرمان برد، در حالی که نافرمانی خداست.

حق مردم این است که تو آگاه باشی آنان رعیت تو شدند، زیرا ناتوان بوده و تو توانایی داری. از این رو باید در حکومت عدالت داشته باشی و مانند پدری مهرورز با آنان برخورد کنی و از نادانی‌شان درگذری و در کیفرشان شتاب نکنی و خدا را سپاس گزاری که تو را توانمند ساخته است.

حق شاگردان تو این است که آگاه باشی خداوند تو را مسئول تعلیم آنان کرده تا دانش را که به تو عطا کرده، به آنان بیاموزی. او از خزانه حکمت خود برای تو مهیا ساخته است. اگر به مردم نیک بیاموزی و کج خلق نباشی و خود را از بی‌حوصلگی دور نگاه داری، خداوند فضل و رحمت خود را بر تو خواهد افزود. اما اگر از دادن دانایی خود مضایقه کنی یا به هنگام طلب علم از سوی آنان کج خلق باشی،بر خداوند است که دانایی و بهای آن را از تو باز ستاند و تو را از محبوبیت نزد دیگران بی‌نصیب کند.

حق همسرت این است که آگاه باشی خداوند او را ابزار آرامش تو قرار داده. او نعمت الهی است که بایستی، گرامی‌بداری و به‌او محبت کنی هر چند که حق تو بر او واجب‌تر است. همسرت بر تو حق دارد به‌او مهربانی کنی، زیرا در اسارت تو است. و نیز حق دارد که او را خوراک و پوشاک برسانی. و هرگاه نادانی داشت، او را عفو کنی.

حق مملوک این است که آگاه باشی او آفریده پروردگار تو است و نیز پسر پدر و مادرت. او از همان گوشت و خون تو است. چون او را پدید آورده‌ای. در برابر خداوند صاحب او نیستی؛ به خاطر اینکه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

لَكِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ كَفَاكَ ذٰلِكَ ثُمَّ سَخَّرَهُ لَكَ وَ ائْتَمَنَكَ عَلَيْهِ وَ اسْتَوْدَعَكَ إِيَّاهُ لِيَحْفَظَ لَكَ مَا تَأْتِيهِ مِنْ خَيْرٍ إِلَيْهِ فَأَحْسِنْ إِلَيْهِ كَمَا أَحْسَنَ اللّٰهُ إِلَيْكَ وَ إِنْ كَرِهْتَهُ اسْتَبْدَلْتَ بِهِ وَ لَمْ تُعَذِّبْ خَلْقَ اللّٰهِ وَ لاٰ قُوَّةَ إِلاّٰ بِاللّٰهِ، وَ أَمَّا حَقُّ أُمِّكَ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّهَا حَمَلَتْكَ حَيْثُ لاٰ يَحْتَمِلُ أَحَدٌ أَحَداً وَ أَعْطَتْكَ مِنْ ثَمَرَةِ قَلْبِهَا مَا لاٰ يُعْطِي أَحَدٌ أَحَداً، وَ وَقَتْكَ بِجَمِيعِ جَوَارِحِهَا، وَ لَنْ تُبَالِيَ أَنْ تَجُوعَ وَ تُطْعِمَكَ وَ تَعْطَشَ وَ تَسْقِيَكَ وَ تَعْرَى وَ تَكْسُوَكَ وَ تُظِلَّكَ وَ تَضْحَى وَ تَهْجُرَ النَّوْمَ لِأَجْلِكَ وَ وَقَتْكَ الْحَرَّ وَ الْبَرْدَ لِتَكُونَ لَهَا وَ أَنَّكَ لاٰ تُطِيقُ شُكْرَهَا إِلاّٰ بِعَوْنِ اللّٰهِ وَ تَوْفِيقِهِ، وَ أَمَّا حَقُّ أَبِيكَ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ أَصْلُكَ وَ أَنَّكَ لَوْلاٰهُ لَمْ تَكُنْ فَمَهْمَا رَأَيْتَ فِي نَفْسِكَ مِمَّا يُعْجِبُكَ فَاعْلَمْ أَنَّ أَبَاكَ أَصْلُ النِّعْمَةِ عَلَيْكَ فِيهِ فَاحْمَدِ اللّٰهَ وَ اشْكُرْهُ عَلَى قَدْرِ ذٰلِكَ وَ لاٰ قُوَّةَ إِلاّٰ بِاللّٰهِ، وَ أَمَّا حَقُّ وَلَدِكَ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ مِنْكَ وَ مُضَافٌ إِلَيْكَ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا بِخَيْرِهِ وَ شَرِّهِ وَ أَنَّكَ مَسْئُولٌ عَمَّا وَلِيتَهُ بِهِ مِنْ حُسْنِ الاَدَبِ وَ الدَّلاٰلَةِ عَلَى رَبِّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ الْمَعُونَةِ لَهُ عَلَى طَاعَتِهِ فَاعْمَلْ فِي أَمْرِهِ عَمَلَ مَنْ يَعْلَمُ أَنَّهُ مُثَابٌ عَلَى الاِحْسَانِ إِلَيْهِ مُعَاقَبٌ عَلَى الاِسَاءَةِ إِلَيْهِ، وَ أَمَّا حَقُّ أَخِيكَ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ يَدُكَ وَ عِزُّكَ وَ قُوَّتُكَ فَلاٰ تَتَّخِذْهُ سِلاٰحاً عَلَى مَعْصِيَةِ اللّٰهِ وَ لاٰ عُدَّةً لِلظُّلْمِ لِخَلْقِ اللّٰهِ وَ لاٰ تَدَعْ نُصْرَتَهُ عَلَى عَدُوِّهِ وَ النَّصِيحَةَ لَهُ فَإِنْ أَطَاعَ اللّٰهَ وَ إِلاّٰ فَلْيَكُنِ اللّٰهُ أَكْرَمَ عَلَيْكَ مِنْهُ وَ لاٰ قُوَّةَ إِلاّٰ بِاللّٰهِ، وَ أَمَّا حَقُّ مَوْلاٰكَ الْمُنْعِمِ عَلَيْكَ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ أَنْفَقَ فِيكَ مَالَهُ وَ أَخْرَجَكَ مِنْ ذُلِّ الرِّقِّ وَ وَحْشَتِهِ إِلَى عِزِّ الْحُرِّيَّةِ وَ أُنْسِهَا فَأَطْلَقَكَ مِنْ أَسْرِ الْمِلْكِيَّةِ وَ فَكَّ عَنْكَ قَيْدَ الْعُبُودِيَّةِ وَ أَخْرَجَكَ مِنَ السِّجْنِ وَ مَلَّكَكَ نَفْسَكَ وَ فَرَّغَكَ لِعِبَادَةِ رَبِّكَ، وَ تَعْلَمَ أَنَّهُ أَوْلَى الْخَلْقِ بِكَ فِي حَيَاتِكَ وَ مَوْتِكَ وَ أَنَّ نُصْرَتَهُ عَلَيْكَ وَاجِبَةٌ بِنَفْسِكَ وَ مَا احْتَاجَ إِلَيْهِ مِنْكَ وَ لاٰ قُوَّةَ إِلاّٰ بِاللّٰهِ، وَ أَمَّا حَقُّ مَوْلاٰكَ الَّذِي أَنْعَمْتَ عَلَيْهِ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ جَعَلَ عِتْقَكَ لَهُ وَسِيلَةً إِلَيْهِ وَ حِجَاباً لَكَ مِنَ النَّارِ وَ أَنَّ ثَوَابَكَ فِي الْعَاجِلِ مِيرَاثُهُ إِذَا لَمْ يَكُنْ لَهُ رَحِمٌ مُكَافَاةً بِمَا أَنْفَقْتَ مِنْ مَالِكَ وَ فِي الاٰجِلِ الْجَنَّةُ وَ أَمَّا حَقُّ ذِي الْمَعْرُوفِ عَلَيْكَ فَأَنْ تَشْكُرَهُ وَ تَذْكُرَ مَعْرُوفَهُ وَ تُكْسِبَهُ الْمَقَالَةَ الْحَسَنَةَ وَ تُخْلِصَ لَهُ الدُّعَاءَ فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ اللّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَإِذَا فَعَلْتَ ذٰلِكَ كُنْتَ قَدْ شَكَرْتَهُ سِرّاً وَ عَلاٰنِيَةً ثُمَّ إِنْ قَدَرْتَ عَلَى مُكَافَاتِهِ يَوْماً كَافَيْتَهُ، وَ أَمَّا حَقُّ الْمُؤَذِّنِ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ مُذَكِّرٌ لَكَ بِرَبِّكَ عَزَّ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عضوی برای او بیافریدی یا رزق او را می‌دهی. بی‌گمان خداوند این کارها کرده و او را در استخدام او در آورده و تو را امانتدار او ساخته و او را به تو سپرده است که نیکی تو را نسبت به او پاس دارد. به فرزندت نیکی کن، همان سان که خداوند به تو نیکی کرده است. اگر او را نمی‌پسندی، تغییرش بده: «لا حول و لا قوه الا بالله».

حق مادرت بر تو این است که آگاه باشی تو را حمل کرده است در حالی که کسی دیگری را حمل نمی‌کند، و مادر از شیره جان خویش به تو بخشیده است، در حالی که کسی چنین نکرده. مادر تو را با همه وجودش نگاه داشته و پروا نداشته که گرسنگی بکشد، اما تو را سیر نگاه دارد، تشنگی بکشد، اما تو را شیر بنوشاند، برهنگی بکشد، اما تو را بپوشاند. در آفتاب باشدبر تو سایه‌افکند برایت بی‌خوابی داشته باشد و در گرما و سرما محافظ تو شود که فرزند اوباشی. بدان که به‌جز مدد و توفیق الهی، توان سپاس گزاری دربرابرمادر را به‌دست نخواهی آورد.

حق پدرت این است که آگاه باشی او ریشه تو است و اگر پدرت نبود، تو نبودی. و هر چیز در خویشتن خویشاوند تو است، ریشه آن همان نعمت وجود پدرت است. سپاس گزار خداوند و پدرت بمان. ونیرویی غیر نیروی پروردگار نیست. اما حق فرزندت این است که آگاه باشی او از تو بوده و به تو وابستگی دارد. در دنیا نیک یا بد باشد، در نیکو ادب ورزیدن و هدایت کردن به سمت خدای عزوجل و یاری دادن بر اطاعت حق مسئول او تو خواهی بود. در ارتباط با فرزندت به گونه‌ای رفتار کن که از سرانجام آن آگاهی داشته باشی. زیرا به خاطر نیکی کردن به فرزندت پاداش داری و به خاطر بدی کردن به او کیفر خواهی داشت.

حق برادرت این است که آگاه باشی او دست و عزت و قدرت تو است. او را ابزار نافرمانی پرودرگارت مساز و نیز او را حامی ستمگری خود به دیگران قرار مده. او را در برابر دشمنش یاری بده. اگر مطیع خداست، پیوسته خیرخواه او باش و اگر چنین نیست، خداوند را فراموش نکن و نیرویی جز نیروی خداوند نیست.

حق کسی که تو را آزادی بخشیده است این است که آگاه باشی تو آزاد شده او هستی و او از دارایی خود برای تو هزینه کرده است. او تو را از ذلت بندگی و از هراس آن به عزت آزادی و آرامش آن نزدیک کرد و از اسارت بندگی رهانید و رشته بندگی را از گردن تو گشود. و از محبس رها کرده و صاحب اختیار خود ساخته و برای پرستش خدایت مهیا نموده است. او سزاوار ترین کس در زندگی و مرگ تو است. مدد رساندن به تو بر او واجب است و نیز آنچه از تو درخواست داشته باشد، بر تو واجب است.

حق بنده‌ای که او را آزاد ساخته‌ای این است که آگاه باشی خداوند آزادی او را وسیله نزدیکی تو به خود ساخته و نیز حجاب میان تو و دوزخ کرده است. در دنیا اگر باز مانده‌ای نداشته باشد، تو از او ارث خواهی برد. این میراث عوض هزینه‌ای است که برای او پرداخته‌ای. و در آخرت به بهشت خواهی رسید.

حق کسی که به تو خوبی کرده است، این است که قدرشناس او باشی و همواره نیکی او را به یاد آوری و دربارهٔ او نیک سخن بگویی و نیایش خالصانه برای او داشته باشی. هرگاه چنین با او برخورد کردی، سپاس گزار او در آشکار و پنهان خواهی بود. و اگر روزی توانمند شدی، به او خوبی کن. حق مؤذن بر تو این است که آگاه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَ جَلَّ وَ دَاعٍ لَكَ إِلَى حَظِّكَ وَ عَوْنُكَ عَلَى قَضَاءِ فَرْضِ اللهِ عَلَيْكَ، فَتَشْكُرُهُ عَلَى ذَلِكَ شُكْرَكَ لِلْمُحْسِنِ إِلَيْكَ وَ حَقُّ إِمَامِكَ فِي صَلاتِكَ فَأَنْ تَعْلَمَ أَنَّهُ تَقَلَّدَ السِّفَارَةَ فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ رَبِّكَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ تَكَلَّمَ عَنْكَ وَ لَمْ تَتَكَلَّمْ عَنْهُ وَ دَعَا لَكَ وَ لَمْ تَدْعُ لَهُ وَ كَفَاكَ هَوْلَ الْمُقَامِ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَإِنْ كَانَ نَقْصٌ كَانَ بِهِ دُونَكَ وَ إِنْ كَانَ تَمَاماً كُنْتَ بِهِ شَرِيكَهُ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ عَلَيْكَ فَضْلُ فَوْقَى نَفْسَكَ بِنَفْسِهِ وَ صَلاتَكَ بِصَلاتِهِ فَتَشْكُرُ لَهُ عَلَى قَدْرِ ذَلِكَ، وَ أَمَّا حَقُّ جَلِيسِكَ فَأَنْ تُلِينَ لَهُ جَانِبَكَ وَ تُنْصِفَهُ فِي مُجَارَاةِ اللَّفْظِ وَ لا تَقُومَ مِنْ مَجْلِسِكَ إِلاَّ بِإِذْنِهِ وَ مَنْ يَجْلِسُ إِلَيْكَ يَجُوزُ لَهُ الْقِيَامُ عَنْكَ بِغَيْرِ إِذْنِكَ وَ تَنْسَى زَلاَّتِهِ وَ تَحْفَظَ خَيْرَاتِهِ وَ لا تُسْمِعَهُ إِلاَّ خَيْراً وَ أَمَّا حَقُّ جَارِكَ فَحِفْظُهُ غَائِباً وَ إِكْرَامُهُ شَاهِداً وَ نُصْرَتُهُ إِذَا كَانَ مَظْلُوماً وَ لا تَتَبَّعْ لَهُ عَوْرَةً فَإِنْ عَلِمْتَ عَلَيْهِ سُوءاً سَتَرْتَهُ عَلَيْهِ فَإِنْ عَلِمْتَ أَنَّهُ يَقْبَلُ نَصِيحَتَكَ نَصَحْتَهُ فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ وَ لا تُسْلِمْهُ عِنْدَ شَدِيدَةٍ وَ تُقِيلُ عَثْرَتَهُ وَ تَغْفِرُ ذَنْبَهُ وَ تُعَاشِرُهُ مُعَاشَرَةً كَرِيمَةً وَ لا قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ، وَ أَمَّا حَقُّ الصَّاحِبِ فَأَنْ تَصْحَبَهُ بِالتَّفَضُّلِ وَ الإِنْصَافِ وَ تُكْرِمَهُ كَمَا يُكْرِمُكَ وَ لا تَدَعَهُ يَسْبِقُ إِلَى مَكْرُمَةٍ وَ إِنْ سَبَقَ كَافَيْتَهُ وَ تَوَدُّهُ كَمَا يَوَدُّكَ وَ تَزْجُرُهُ عَمَّا يَهُمُّ بِهِ مِنْ مَعْصِيَةٍ وَ كُنْ عَلَيْهِ رَحْمَةً وَ لا تَكُنْ عَلَيْهِ عَذَاباً وَ لا قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ، وَ أَمَّا حَقُّ الشَّرِيكِ فَإِنْ غَابَ كَفَيْتَهُ وَ إِنْ حَضَرَ رَعَيْتَهُ وَ لا تَحْكُمْ دُونَ حُكْمِهِ وَ لا تَعْمَلْ بِرَأْيِكَ دُونَ مُنَاظَرَتِهِ تَحْفَظُ عَلَيْهِ مَالَهُ وَ لا تَخُونُهُ فِيمَا عَزَّ أَوْ هَانَ مِنْ أَمْرِهِ فَإِنَّ يَدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى الشَّرِيكَيْنِ مَا لَمْ يَتَخَاوَنَا وَ لا قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ، وَ أَمَّا حَقُّ مَالِكِ فَأَنْ لا تَأْخُذَهُ إِلاَّ مِنْ حِلِّهِ وَ لا تُنْفِقَهُ إِلاَّ فِي وَجْهِهِ وَ لا تُؤْثِرَ عَلَى نَفْسِكَ مَنْ لا يَحْمَدُكَ فَاعْمَلْ فِيهِ بِطَاعَةِ رَبِّكَ وَ لا تَبْخَلْ بِهِ فَتَبُوءَ بِالْحَسْرَةِ وَ النَّدَامَةِ مَعَ التَّبِعَةِ وَ لا قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ، وَ أَمَّا حَقُّ غَرِيمِكَ الَّذِي يُطَالِبُكَ فَإِنْ كُنْتَ مُوسِراً أَعْطَيْتَهُ وَ إِنْ كُنْتَ مُعْسِراً أَرْضَيْتَهُ بِحُسْنِ الْقَوْلِ وَ رَدَدْتَهُ عَنْ نَفْسِكَ رَدّاً لَطِيفاً وَ حَقُّ الْخَلِيطِ أَنْ لا تَغُرَّهُ وَ لا تَغُشَّهُ وَ لا تَخْدَعَهُ وَ تَتَّقِيَ اللَّهَ فِي أَمْرِهِ وَ أَمَّا حَقُّ الْخَصْمِ الْمُدَّعِي عَلَيْكَ فَإِنْ كَانَ مَا يَدَّعِي عَلَيْكَ حَقّاً كُنْتَ شَاهِدَهُ عَلَى نَفْسِكَ وَ لَمْ تَظْلِمْهُ وَ أَوْفَيْتَهُ حَقَّهُ وَ إِنْ كَانَ مَا يَدَّعِي بَاطِلاً رَفَقْتَ بِهِ وَ لَمْ تَأْتِ فِي أَمْرِهِ غَيْرَ الرِّفْقِ وَ لَمْ تُسْخِطْ رَبَّكَ فِي أَمْرِهِ وَ لا قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ، وَ أَمَّا حَقُّ خَصْمِكَ الَّذِي تَدَّعِي عَلَيْهِ إِنْ كُنْتَ مُحِقّاً فِي دَعْوَاكَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

باشی او تو را به یاد پروردگارت افکنده و دعوت‌گر توبه سمت بهره‌های معنوی تو است و نیز تو را در انجام فرایض دین مدد می‌رساند. سپاس گزاری او همانند سپاس گزاری از یک نیکوکار وظیفه خود قرار ده. حق پیش نماز بر تو این است که آگاه باشی او نایب پروردگارت است. اگر نماز او کاستی دارد، به عهده اوست، نه بر عهده تو. اگر نماز او کامل باشد، با تو سهیم خواهد بود و او سهم بیشتری نخواهد داشت. او جان خویش را سپر روح ساخته و نماز را سپر نماز تو کرده است. پس سپاس گزار او باش.

حق همنشین تو این است که با او رفتار نرم و نیک داشته باشی و از جای خود بدون اجازهٔ او بر نخیزی. اما دوستی که پیش تو آمد و نشسته است، هرگاه بخواهد می‌تواند بلند شود. باید از لغزش‌های او درگذری و خوبی‌های او را در یاد خویش بسپاری و در حضور او را بزرگ شماری. و هرگاه ستم دیده شد، او را مدد رسانی و در پی بدی‌های او نروی و اگر خطایی در رفتارش مشاهده کردی، نادیده بگیری و اگر پندپذیر است، در خلوت و تنهایی او را پند بده و در دشواری او را رها نکن و از کوتاهی و گناهش بگذر و با او رفتار تکریم‌آمیز داشته باش.

حق رفیق این است که فضل و انصاف را در رفتار با او داشته باشی و احترام دو جانبه داشته باشید و مراقب باش که در نیکی کردن به تو سبقت نگیرد و اگر سبقت گرفت، جبران کن. با او چنان برخورد کن که با تو بر خورد دارد. اگر انگیزه گناه یافت. او را از گناه بازدار و برای او پیوسته رحمت باش نه عذاب.

حق شریک این است که هنگامی که او نیست، کار او را انجام دهی و در حضور او را به نیکی رعایت کنی و در برابر او سرستیز نداشته باشی و بدون مشورت با او اقدامی نداشته باشی و سرمایه‌اش را نگاه داری و در کم و یا زیاد به او خیانت نکنی. زیرا خداوند مدد کار شرکاست تا زمانی که به یکدیگر خیانت روا نداشته باشند.

حق سرمایه تو بر تو این است که آن را از راه حلال به دست آوری و در جای خود هزینه کنی و به کسی که قدرشناس نیست، ندهی و او را بر خود نگزینی و در ثروت خود به دستور پروردگارت رفتار کنی و هرگز بخل نورزی که گرفتار حسرت و پشیمانی خواهی شد.

حق طلبکارت بر تو این است که اگر توانایی، مال او را بدهی و اگر تنگدست هستی، او را از خود راضی کنی و با خوش زبانی و نرمی از خود باز گردانی.

حق کسی که با او معاشرت داری این است که او را فریب ندهی و به او نیرنگ نزنی و در ارتباط با او از خداوند پروا کنی.

حق کسی که بر ضد تو ادعایی دارد، این است که اگر ادعای تو حق است، خود شاهد خویشتن باشی و به او ستم روا نداری و حق او را پس دهی. و اما اگر ادعای باطل دارد، با او نرم رفتار باش و مدارا پیشه کن و هرگز پروردگارت را نسبت به او دچار خشم مکن.

حق کسی که بر ضد او ادعا کرده‌ای، این است که اگر حق با توست، با او نیک سخن

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَجْمَلْتَ مُقَاوَلَتَهُ وَ لَمْ تَجْحَدْ حَقَّهُ وَ إِنْ كُنْتَ مُبْطِلًا فِي دَعْوَاكَ اتَّقَيْتَ اللَّهَ وَ تُبْتَ إِلَيْهِ وَ تَرَكْتَ الدَّعْوَى، وَ أَمَّا حَقُّ الْمُسْتَشِيرِ إِنْ عَلِمْتَ لَهُ رَأْياً حَسَناً أَشَرْتَ عَلَيْهِ وَ إِنْ لَمْ تَعْلَمْ أَرْشَدْتَهُ إِلَى مَنْ يَعْلَمُ وَ حَقُّ الْمُشِيرِ عَلَيْكَ أَنْ لَا تَتَّهِمَهُ فِيمَا لَا يُوَافِقُكَ مِنْ رَأْيِهِ وَ إِنْ وَافَقَكَ حَمِدْتَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ أَمَّا حَقُّ الْمُسْتَنْصِحِ أَنْ تُؤَدِّيَ إِلَيْهِ النَّصِيحَةَ وَ لْيَكُنْ مَذْهَبُكَ الرَّحْمَةَ لَهُ وَ الرِّفْقَ بِهِ وَ حَقُّ النَّاصِحِ أَنْ تُلِينَ لَهُ جَنَاحَكَ وَ تُصْغِيَ إِلَيْهِ بِسَمْعِكَ فَإِنْ أَتَى بِالصَّوَابِ حَمِدْتَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ إِنْ لَمْ يُوَفَّقْ رَحِمْتَهُ وَ لَمْ تَتَّهِمْهُ وَ عَلِمْتَ أَنَّهُ أَخْطَأَ وَ لَمْ تُؤَاخِذْهُ بِذَلِكَ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مُسْتَحِقّاً لِلتُّهَمَةِ فَلَا تَعْبَأْ بِشَيْءٍ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى حَالٍ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ وَ أَمَّا حَقُّ الْكَبِيرِ تَوْقِيرُهُ لِسِنِّهِ وَ إِجْلَالُهُ لِتَقَدُّمِهِ فِي الْإِسْلَامِ قَبْلَكَ وَ تَرْكُ مُقَابَلَتِهِ عِنْدَ الْخِصَامِ وَ لَا تَسْبِقْهُ إِلَى طَرِيقٍ وَ لَا تَتَقَدَّمْهُ وَ لَا تَسْتَجْهِلْهُ وَ إِنْ جَهِلَ عَلَيْكَ احْتَمَلْتَهُ وَ أَكْرَمْتَهُ بِحَقِّ الْإِسْلَامِ وَ حُرْمَتِهِ وَ حَقُّ الصَّغِيرِ رَحْمَتُهُ وَ تَعْلِيمُهُ وَ الْعَفْوُ عَنْهُ وَ السَّتْرُ عَلَيْهِ وَ الرِّفْقُ بِهِ وَ الْمَعُونَةُ لَهُ وَ أَمَّا حَقُّ السَّائِلِ إِعْطَاؤُهُ عَلَى قَدْرِ حَاجَتِهِ وَ أَمَّا حَقُّ الْمَسْئُولِ إِنْ أَعْطَى فَاقْبَلْ مِنْهُ بِالشُّكْرِ وَ الْمَعْرِفَةِ بِفَضْلِهِ وَ إِنْ مَنَعَ فَاقْبَلْ عُذْرَهُ وَ حَقُّ مَنْ سَرَّكَ اللَّهُ بِهِ أَنْ تَحْمَدَ اللَّهَ أَوَّلًا ثُمَّ تَشْكُرَهُ وَ أَمَّا حَقُّ مَنْ سَاءَكَ أَنْ تَعْفُوَ عَنْهُ وَ إِنْ عَلِمْتَ أَنَّ الْعَفْوَ يَضُرُّهُ انْتَصَرْتَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ وَ أَمَّا حَقُّ أَهْلِ مِلَّتِكَ إِضْمَارُ السَّلَامَةِ لَهُمْ وَ الرَّحْمَةُ بِهِمْ وَ الرِّفْقُ بِمُسِيئِهِمْ وَ تَأَلُّفُهُمْ وَ اسْتِصْلَاحُهُمْ وَ شُكْرُ مُحْسِنِهِمْ وَ كَفُّ الْأَذَى عَنْهُمْ وَ تُحِبُّ لَهُمْ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ وَ تَكْرَهُ لَهُمْ مَا تَكْرَهُ لِنَفْسِكَ وَ أَنْ تَكُونَ شُيُوخُهُمْ بِمَنْزِلَةِ أَبِيكَ وَ شَبَابُهُمْ بِمَنْزِلَةِ إِخْوَتِكَ وَ عَجَائِزُهُمْ بِمَنْزِلَةِ أُمِّكَ وَ الصِّغَارُ بِمَنْزِلَةِ أَوْلَادِكَ وَ أَمَّا حَقُّ الذِّمَّةِ أَنْ تَقْبَلَ مِنْهُمْ مَا قَبِلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْهُمْ وَ لَا تَظْلِمَهُمْ مَا وَفَوُا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِعَهْدِهِ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

- الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ و صلواته على خير خلقه محمد و آله أجمعين و سلم تسليما.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بگویی و حق او را منکر نشوی و اگر در ادعای خود حق نداری، از خدا بترس و به سوی او بازگرد و ترک عوا و خصومت کن.

حق کسی که با تو مشورت دارد. این است که نظر خیری داری، به او ارائه دهی و اگر چاره کارش را نمی‌دانی، او را به کسی راهنمایی که دانایی دارد.

اما حق کسی که با او مشورت می‌کند، این است که او را در هنگام اختلاف آرای خود و او، متهم‌اش نکنی و اگر رای دلخواه تو را داد، خداوند را شکر کن. حق کسی که از تو خیرخواهی می‌خواهد، این است که حق خیرخواهی را نیکو گزاری و با او رفتاری توأم به محبت و نرمی داشته باشی.

و اما حق کسی که خیرخواهی برای تو دارد. این است که در برابر وی فروتنی کنی و به کلام وی گوش جان بسپاری و اگر درست سخن گفت، خداوند را سپاس بگزاری و اگر خطا کرد، نسبت به او مهربان باش و او را متهم نکن و هرگز او را به خطایش مگیر، مگر آنکه سزاوار بهتان باشد، که نباید به او اعتنایی کرد.

حق بزرگ، تکریم اوست؛ چرا که هم سن و سال او بیشتر است، هم در اسلام بر تو سبقت دارد. هرگز در هنگام دشمنی با او رویا روی نشو و در هنگام راه رفتن بر او پیشی نگیر و برخورد جاهلانه با وی نداشته باش هرگاه برخورد جاهلانه کرد، شکیبا باش و بر خاطر اسلام او را گرامی بدار.

اما حق کوچک این است که برخورد مهربانانه با او داشته باشی و به او بیاموزی و از لغزش او درگذری و عیب او بپوشانی و به نرمی رفتار کنی و نیز مدد رسان او باشی.

حق نیازمند این است که به اندازه نیازش به او کمک کنی. حق عطاکننده این است که اگر کمک مالی کرد، همراه با سپاس گزاری از او قبول کنی و اگر دریغ داشت عذر او را قبول کنی.

اما حق کسی که تو را برای خداوند شادمان ساخته این است که سپاس خداوند را به جای آوری و سپس از او قدرشناسی داشته باشی. حق کسی که به تو جفا کرده است این است که از گناهش بگذری و اگر آگاهی که عفو او ضرر دارد، از او حق خود را بگیری. خداوند عزوجل می‌فرماید: «کسانی که ستم دیده‌اند و انتقام می‌گیرند، بر آنان سرزنشی نیست» (شوری/۴۱).

حق مسلمانان این است که خواهان سلامت آنان باشی و نسبت به آنان مهرورزی کنی و با جفاپیشگان به نرمی رفتار داشته باشی و آنان را با هم آشتی و اخوت دهی و خیرخواهشان باشی و از نیک رفتارشان قدردانی کنی و از آنان ناخوشایندی دور سازی. برای آنان همان چیزی را بخواه که برای خود دوست داری و برای آنان نپسند، آنچه را برای خویش ناخوشایند می‌داری. سالمندان مسلمان را همانند پدر خویش بشماری و جوانان مسلمان را برادر، و پیرزنان مسلمان را مادر خویش و خرد سالان مسلمان را فرزندان خویش به حساب بیاور.

حق کافران ذمه‌ای این است که از آنان همان چیزی را پذیرا شوی که خداوند از آنان پذیرا شده است، و تا آنان به پیمان الهی وفا دارند، بر آنان ستم روا نداری.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الستون

و هو يوم الثلاثاء لثمان بقين من شهر ربيع الآخر من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ ـ رَحِمَهُ اللهُ ـ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الرَّيَّانِ بْنِ شَبِيبٍ قَالَ: سَمِعْتُ الْمَأْمُونَ يَقُولُ: مَا زِلْتُ أُحِبُّ أَهْلَ الْبَيْتِ عليهم السلام وَ أُظْهِرُ لِلرَّشِيدِ بُغْضَهُمْ تَقَرُّباً إِلَيْهِ فَلَمَّا حَجَّ الرَّشِيدُ كُنْتُ أَنَا وَ مُحَمَّدٌ وَ الْقَاسِمُ مَعَهُ فَلَمَّا كَانَ بِالْمَدِينَةِ اسْتَأْذَنَ عَلَيْهِ النَّاسُ فَكَانَ آخِرَ مَنْ أَذِنَ لَهُ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ عليه السلام فَدَخَلَ فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيْهِ الرَّشِيدُ تَحَرَّكَ وَ مَدَّ بَصَرَهُ وَ عُنُقَهُ إِلَيْهِ حَتَّى دَخَلَ الْبَيْتَ الَّذِي كَانَ فِيهِ فَلَمَّا قَرُبَ مِنْهُ جَثَا الرَّشِيدُ عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَ عَانَقَهُ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْهِ فَقَالَ لَهُ: كَيْفَ أَنْتَ يَا أَبَا الْحَسَنِ؟ كَيْفَ عِيَالُكَ؟ كَيْفَ عِيَالُ أَبِيكَ؟ كَيْفَ أَنْتُمْ؟ مَا حَالُكُمْ؟ فَمَا زَالَ يَسْأَلُهُ عَنْ هَذَا وَ أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام يَقُولُ: خَيْرٌ خَيْرٌ فَلَمَّا قَامَ أَرَادَ الرَّشِيدُ أَنْ يَنْهَضَ فَأَقْسَمَ عَلَيْهِ أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام فَقَعَدَ وَ عَانَقَهُ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ وَ وَدَّعَهُ الْمَأْمُونُ وَ كُنْتُ أَجْرَأَ وُلْدِ أَبِي عَلَيْهِ فَلَمَّا خَرَجَ أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ قُلْتُ لِأَبِي: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لَقَدْ رَأَيْتُكَ عَمِلْتَ بِهَذَا الرَّجُلِ شَيْئاً مَا رَأَيْتُكَ فَعَلْتَ بِأَحَدٍ مِنْ أَبْنَاءِ الْمُهَاجِرِينَ وَ الْأَنْصَارِ وَ لَا بِبَنِي هَاشِمٍ فَمَنْ هَذَا الرَّجُلُ؟ فَقَالَ: يَا بُنَيَّ هَذَا وَارِثُ عِلْمِ النَّبِيِّينَ هَذَا مُوسَى بْنُ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ إِنْ أَرَدْتَ الْعِلْمَ الصَّحِيحَ فَعِنْدَ هَذَا الْمَأْمُونُ فَحِينَئِذٍ انْغَرَسَ فِي قَلْبِي حُبُّهُمْ.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ يَقْطِينٍ عَنْ أَخِيهِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ يَقْطِينٍ قَالَ: وَقَعَ الْخَبَرُ إِلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليه السلام وَ عِنْدَهُ جَمَاعَةٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ بِمَا عَزَمَ عَلَيْهِ مُوسَى بْنُ الْمَهْدِيِّ فِي أَمْرِهِ فَقَالَ لِأَهْلِ بَيْتِهِ: بِمَا تُشِيرُونَ؟ قَالُوا: نَرَى أَنْ تَتَبَاعَدَ عَنْ هَذَا الرَّجُلِ وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس شصتم

سه شنبه بیست ودوم ربیع الاخر سال ۳۶۸

۱. ریان بن شبیب می‌گوید که مأمون عباسی می‌گفت: من همواره دوستدار خاندان پیامبرﷺ بوده وپیش پدرم هارون اظهار دشمنی با آنان داشتم، زیرا می‌خواستم خود را به او نزدیک کنم. آنگاه که پدرم به زیارت حج رفت، من و محمد و قاسم همراه او بودیم. در مدینه موسی بن جعفرؑ آخرین نفری بود که با هارون الرشید دیدار کرد. آنگاه که او نزد پدرم آمد، از جا بلند شد و به او خیره شد و گردن کشید تا پیش او آمد. هارون که دو زانو نشسته بود، او را در بغل گرفت و گفت: ای ابوالحسن چطوری؟ خانواده خودت و خانواده پدرت چگونه‌اند؟ حال خودتان چطور است؟ هارون پیاپی سؤال می‌کرد و موسی بن جعفرؑ پاسخ می‌داد که خوب است. آنگاه که او بلند شد، هارون خواست که بلند شود، موسی بن جعفر او را سوگند داد که راحت باشد و بعد یکدیگر را بغل کرده و با هم خداحافظی کردند. مأمون می‌گفت: من شجاع ترین فرزند هارون بودم، آنگاه که موسی بن جعفرؑ خارج شد گفتم: ای امیرمؤمنان با این شخص رفتاری داشتی که مانند آن را با هیچ یک از فرزندان مهاجر و انصار و هاشمیان ندیده بودم. او کیست؟ هارون گفت: ای پسرم او وارث دانش پیامبران است. او موسی بن جعفر بن محمد بود که اگر علم صحیح می‌خواهی، پس نزد اوست. مأمون گفت: همانا محبت اهل بیت در دلم جای گرفت.

۲. علی بن یقطین می‌گوید: زمانی که امام کاظمؑ در نزد خانواده‌اش بود، گزارش دادند که موسی فرزند مهدی عباسی خلیفه وقت قصد شومی درباره حضرت دارد. امام به نزدیکان خود فرمود: شما چه می‌گویید؟ گفتند: بهتر است که خودتان را از او پنهان

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَنْ تُغَيِّبَ شَخْصَكَ مِنْهُ فَإِنَّهُ لاٰ يُؤْمَنُ شَرُّهُ فَتَبَسَّمَ أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام ثُمَّ قَالَ:

«زَعَمَتْ سَخِينَةُ أَنْ سَتَغْلِبُ رَبَّهَا وَ لَيُغْلَبَنَّ مُغَلِّبُ الْغَلاّبِ»

ثُمَّ رَفَعَ يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ: إِلَهِي كَمْ مِنْ عَدُوٍّ شَحَذَ لِي ظُبَةَ مُدْيَتِهِ وَ أَرْهَفَ لِي شَبَا حَدِّهِ وَ دَافَ لِي قَوَاتِلَ سُمُومِهِ وَ؟! لَمْ تَنَمْ عَنِّي عَيْنُ حِرَاسَتِهِ فَلَمَّا رَأَيْتَ ضَعْفِي عَنِ احْتِمَالِ الْفَوَادِحِ وَ عَجْزِي عَنْ مُلِمَّاتِ الْجَوَائِحِ صَرَفْتَ ذَلِكَ عَنِّي بِحَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ لاٰ بِحَوْلِي وَ لاٰ بِقُوَّتِي فَأَلْقَيْتَهُ فِي الْحَفِيرِ الَّذِي احْتَفَرَ لِي خَائِباً مِمَّا أَمَّلَهُ فِي دُنْيَاهُ مُتَبَاعِداً مِمَّا رَجَاهُ فِي آخِرَتِهِ، فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى ذَلِكَ قَدْرَ اسْتِحْقَاقِكَ سَيِّدِي اللَّهُمَّ فَخُذْهُ بِعِزَّتِكَ وَ افْلُلْ حَدَّهُ عَنِّي بِقُدْرَتِكَ وَ اجْعَلْ لَهُ شُغُلًا فِيمَا يَلِيهِ وَ عَجْزاً عَمَّنْ يُنَاوِيهِ، اللَّهُمَّ وَ أَعْدِنِي عَلَيْهِ عَدْوَى حَاضِرَةً تَكُونُ مِنْ غَيْظِي شِفَاءً وَ مِنْ حَقِّي عَلَيْهِ وَفَاءً وَ صِلِ اللَّهُمَّ دُعَائِي بِالْإِجَابَةِ، وَ انْظِمْ شَكَاتِي بِالتَّغْيِيرِ، وَ عَرِّفْهُ عَمَّا قَلِيلٍ مَا وَعَدْتَ الظَّالِمِينَ، وَ عَرِّفْنِي مَا وَعَدْتَ فِي إِجَابَةِ الْمُضْطَرِّينَ إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ وَ الْمَنِّ الْكَرِيمِ قَالَ: ثُمَّ تَفَرَّقَ الْقَوْمُ فَمَا اجْتَمَعُوا إِلاّ لِقِرَاءَةِ الْكِتَابِ الْوَارِدِ بِمَوْتِ مُوسَى بْنِ الْمَهْدِيِّ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ مَاجِيلَوَيْهِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِنَا يَقُولُ: لَمَّا حَبَسَ هَارُونُ الرَّشِيدُ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ عليه السلام جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ فَخَافَ نَاحِيَةَ هَارُونَ أَنْ يَقْتُلَهُ فَجَدَّدَ مُوسَى طَهُورَهُ وَ اسْتَقْبَلَ بِوَجْهِهِ الْقِبْلَةَ وَ صَلَّى لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ، ثُمَّ دَعَا بِهَذِهِ الدَّعَوَاتِ فَقَالَ: يَا سَيِّدِي نَجِّنِي مِنْ حَبْسِ هَارُونَ وَ خَلِّصْنِي مِنْ يَدِهِ يَا مُخَلِّصَ الشَّجَرِ مِنْ بَيْنِ رَمْلٍ وَ طِينٍ وَ مَاءٍ وَ يَا مُخَلِّصَ اللَّبَنِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَ دَمٍ وَ يَا مُخَلِّصَ الْوَلَدِ مِنْ بَيْنِ مَشِيمَةٍ وَ رَحِمٍ وَ يَا مُخَلِّصَ النَّارِ مِنْ بَيْنِ الْحَدِيدِ وَ الْحَجَرِ وَ يَا مُخَلِّصَ الرُّوحِ مِنْ بَيْنِ الاحْشَاءِ وَ الامْعَاءِ خَلِّصْنِي مِنْ يَدَيْ هَارُونَ قَالَ: فَلَمَّا دَعَا مُوسَى عليه السلام بِهَذِهِ الدَّعَوَاتِ، رَأَى هَارُونُ رَجُلًا أَسْوَدَ فِي مَنَامِهِ وَ بِيَدِهِ سَيْفٌ قَدْ سَلَّهُ وَاقِفاً عَلَى رَأْسِ هَارُونَ وَ هُوَ يَقُولُ: يَا هَارُونُ أَطْلِقْ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَ إِلاّ ضَرَبْتُ عِلاٰوَتَكَ بِسَيْفِي هَذَا فَخَافَ هَارُونُ مِنْ هَيْبَتِهِ، ثُمَّ دَعَا لِحَاجِبِهِ فَجَاءَ الْحَاجِبُ فَقَالَ لَهُ: اذْهَبْ إِلَى السِّجْنِ وَ أَطْلِقْ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليه السلام، قَالَ: فَخَرَجَ الْحَاجِبُ فَقَرَعَ بَابَ السِّجْنِ فَأَجَابَهُ صَاحِبُ السِّجْنِ، فَقَالَ: مَنْ ذَا؟ قَالَ: إِنَّ الْخَلِيفَةَ يَدْعُو مُوسَى بْنَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

سازید که از شر او در امان باشید. امام کاظم‌ﷺ لبخند زنان بیتی را خواند و آنگاه دست به دعا بلند کرد و گفت: خدایا! چه بسیار دشمن که کارد خود را برای من تیز ساخت و پیکان عمل را سوهان زد و زهرهای هلاک کننده به هم آمیخت و هرگز چشم دیده‌بانان او بر من نخفت، اما نگریستی که در ناگواری‌ها و شکیبایی بر آن ناتوانی دارم و در فرود آمدن بلاها فروماندگی دارم، به نیرو و اراده خود دشمنان را از من منصرف ساختی،نه به نیروی خودم. و دشمن را در چاهی انداختی که او برای نابودی من حفر کرده بود. دشمن از آنچه در پی آن آرزومند بود، مأیوس شد و به آنچه در آخرت امیدوار بود، نائل نگشت. خدایا سپاس و ستایش برای تو است؛ به اندازه‌ای که سزاوار آن هستی، ای مولای من. خدایا او (خلیفه عباسی) را به عزت خود بگیر و تیزی او را نسبت به من کند گردان و به امثال خودش مشغول کن و از قصدش بازگردان. خدایا مرا بر او چیره ساز که دلم گوارا شود و حق من گزارده شود و خواسته‌ام را قبول کن و شکوایه‌ام را جاری ساز و به او بنمای آن وعده‌ای که به ستم پیشگان داده‌ای و به آنچه در قبول دعای چاره جویان وعده کرده‌ای. بی گمان صاحب فضل بزرگ هستی و بزرگواری. علی بن یقطین می‌گوید: آنان به گونه‌ای پراکنده شدند که دیگر نشست توطئه آمیزی درباره امام کاظم‌ﷺ نداشتند، مگر در هنگام گشودن نامه‌ای که از مرگ موسی بن مهدی خلیفه عباسی حکایت داشت.

۳. علی بن ابراهیم می‌گوید که یکی از دوستان ما می‌گفت: آنگاه که هارون الرشید امام کاظم‌ﷺ را به زندان افکند، شب هنگام بود. حضرت وضو گرفت و رو به قبله ایستاد و بعد از خواندن چهار رکعت نماز این گونه نیایش کرد: ای آقای من! مرا از زندان هارون آزاد ساز و از چنگ او رهایم کن. ای کسی که درخت را از بستر ریگ و گل و آب بیرون می‌آوری و شیر را از سرگین و خون خارج می‌سازی و نوزاد را از بچه دان و رحم در می‌آوری و آتش را از آهن و سنگ، و روح را از پی‌ها و روده‌ها، مرا رها کن. آنگاه هارون عباسی در خواب دید که شخصی سیاهی در حالی که شمشیر به دست است، بالای سر او ایستاده است و می‌گوید: ای هارون! موسی بن جعفرﷺ را رها کن وگرنه ضربه‌ای با این شمشیر به فرق تو خواهم زد. هارون از مشاهده هراس‌انگیز هیبت او از خواب بیدار شده و به دربان خود می‌گوید: موسی بن جعفر را آزاد کن.

آنگاه که او نزدیک زندان آمد و در زد. زندان‌بان گفت: کیستی؟ گفت: خلیفه موسی بن

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جَعْفَرٍ فَأَخْرِجْهُ مِنْ سِجْنِكَ وَ أَطْلِقْ عَنْهُ، فَصَاحَ السَّجَّانُ يَا مُوسَى؛ إِنَّ الْخَلِيفَةَ يَدْعُوكَ، فَقَامَ مُوسَى عليه السلام مَذْعُوراً فَزِعاً وَ هُوَ يَقُولُ: لاَ يَدْعُونِي فِي جَوْفِ هَذِهِ اللَّيْلَةِ إِلاَّ لِشَرٍّ يُرِيدُ بِي، فَقَامَ بَاكِياً حَزِيناً مَغْمُوماً آيِساً مِنْ حَيَاتِهِ فَجَاءَ إِلَى عِنْدِ هَارُونَ وَ هُوَ يَرْتَعِدُ فَرَائِصُهُ فَقَالَ: سَلاَمٌ عَلَى هَارُونَ: فَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلاَمَ ثُمَّ قَالَ لَهُ هَارُونُ: نَاشَدْتُكَ بِاللَّهِ هَلْ دَعَوْتَ فِي جَوْفِ هَذِهِ اللَّيْلَةِ بِدَعَوَاتٍ؟ فَقَالَ: نَعَمْ قَالَ: وَ مَا هُنَّ؟ قَالَ: جَدَّدْتُ طَهُوراً وَ صَلَّيْتُ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ وَ رَفَعْتُ طَرْفِي إِلَى السَّمَاءِ وَ قُلْتُ: يَا سَيِّدِي خَلِّصْنِي مِنْ يَدَيْ هَارُونَ وَ شَرِّهِ وَ ذَكَرَ لَهُ مَا كَانَ مِنْ دُعَائِهِ فَقَالَ هَارُونُ: قَدِ اسْتَجَابَ اللَّهُ دَعْوَتَكَ يَا حَاجِبُ أَطْلِقْ عَنْ هَذَا ثُمَّ دَعَا بِخِلَعٍ فَخَلَعَ عَلَيْهِ ثَلاَثاً وَ حَمَلَهُ عَلَى فَرَسِهِ وَ أَكْرَمَهُ وَ صَيَّرَهُ نَدِيماً لِنَفْسِهِ ثُمَّ قَالَ: هَاتِ الْكَلِمَاتِ حَتَّى أُثْبِتَهَا ثُمَّ دَعَا بِدَوَاتٍ وَ قِرْطَاسٍ وَ كَتَبَ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ، قَالَ: فَأَطْلَقَ عَنْهُ وَ سَلَّمَهُ إِلَى حَاجِبِهِ لِيُسَلِّمَهُ إِلَى الدَّارِ فَصَارَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عليه السلام كَرِيماً شَرِيفاً عِنْدَ هَارُونَ وَ كَانَ يَدْخُلُ عَلَيْهِ فِي كُلِّ خَمِيسٍ.

٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ ـ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ـ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَبَانٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ وَ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ يُونُسَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ حَازِمٍ وَ عَلِيِّ بْنِ إِسْمَاعِيلَ الْمِيثَمِيِّ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ حَازِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله: لاَ رَضَاعَ بَعْدَ فِطَامٍ وَ لاَ وِصَالَ فِي صِيَامٍ وَ لاَ يُتْمَ بَعْدَ احْتِلاَمٍ وَ لاَ صَمْتَ يَوْماً إِلَى اللَّيْلِ وَ لاَ تَعَرُّبَ بَعْدَ الْهِجْرَةِ وَ لاَ هِجْرَةَ بَعْدَ الْفَتْحِ وَ لاَ طَلاَقَ قَبْلَ نِكَاحٍ وَ لاَ عِتْقَ قَبْلَ مِلْكٍ وَ لاَ يَمِينَ لِوَلَدٍ مَعَ وَالِدِهِ وَ لاَ لِمَمْلُوكٍ مَعَ مَوْلاَهُ وَ لاَ لِلْمَرْأَةِ مَعَ زَوْجِهَا وَ لاَ نَذْرَ فِي مَعْصِيَةٍ وَ لاَ يَمِينَ فِي قَطِيعَةٍ».

٥. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ أَرَادَ التَّوَسُّلَ إِلَيَّ وَ أَنْ يَكُونَ لَهُ عِنْدِي يَدٌ أَشْفَعُ لَهُ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلْيَصِلْ أَهْلَ بَيْتِي وَ يُدْخِلِ السُّرُورَ عَلَيْهِمْ».

٦. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جعفر را احضار کرده است. او را رها ساز. زندان‌بان گفت: ای موسی بن جعفر، هارون تو را خواسته است. آنگاه که حضرت پیش هارون آمد، او گفت: آیا در این نصف شبی دعایی داشتی؟ فرمود: آری. گفت: چه دعایی؟ فرمود: گفتم ای مولای من مرا از دست هارون آزاد کن و از شر او در امانم بدار. هارون گفت: خداوند خواسته‌ات را پذیرفت. بعد فرمان آزادی داد و سه خلعت همراه او ساخت. و بر آب مخصوص نشانید و تکریم کرد. آنگاه کاغذ و دوات طلبید و از حضرت خواست که دعای زندان را بگوید تا آن را بنویسد. از آن پس فرمان داد که موسی بن جعفر را در سرای خلیفه جای داد و بعد هر پنج شنبه نزد حضرت می‌رفت.

۴. پیامبر اسلامﷺ فرمود: پس از اینکه کودک از شیر بریده شد، رضاعی نیست. و در روزه داری پیوستن نیست. پس از هنگام احتلام تعمیم نیست. و سکوت دراز روز تا شب درست نیست. و پس از هجرت تعرب نیست. و بعد از فتح مکه هجرت ضرورت نیست. و پیش از ازدواج متارکه نیست. و پس از مالکیت آزادی نیست. و سوگند فرزند بی‌رخصت پدر درست نیست. و همچنین سوگند مملوک بی‌رخصت صاحب، و سوگند زن بی‌رخصت همسر. و در نافرمانی خداوند نذر ممکن نیست. و در بریدن پیوند از خویشان سوگند نیست.

۵. پیامبر اسلامﷺ فرمود: هرکس که مایل است، به من متوسل شود و در رستاخیز او را شفاعت کنم، به خاندان من هدیه داده و آنان را شادمان کند.

۶. پیامبرﷺ فرمود: هرکس بر من و خاندانم درود بفرستد، خداوند می‌فرماید: بر تو

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ قَالَ صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ قَالَ اللهُ جَلَّ جَلَالُهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْكَ فَلْيُكْثِرْ مِنْ ذَلِكَ وَ مَنْ قَالَ صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ لَمْ يُصَلِّ عَلَى آلِهِ لَمْ يَجِدْ رِيحَ الْجَنَّةِ وَ رِيحُهَا تُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ».

٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّهِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ عَلِيِّ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ فَضْلِ بْنِ يُونُسَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ قَالَ: أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ ﷺ: مَنْ قَالَ كُلَّ يَوْمٍ خَمْساً وَ عِشْرِينَ مَرَّةً اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ كَتَبَ اللهُ لَهُ بِعَدَدِ كُلِّ مُؤْمِنٍ مَضَى وَ بِعَدَدِ كُلِّ مُؤْمِنٍ بَقِيَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ حَسَنَةً وَ مَحَا عَنْهُ سَيِّئَةً وَ رَفَعَ لَهُ دَرَجَةً».

٨. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: «سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ ﷺ يَقُولُ: مَنْ قَدَّمَ أَرْبَعِينَ رَجُلًا مِنْ إِخْوَانِهِ قَبْلَ أَنْ يَدْعُوَ لِنَفْسِهِ اسْتُجِيبَ لَهُ فِيهِمْ وَ فِي نَفْسِهِ».

٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ رَحِمَهُ اللهُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ رُشَيْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: ذَكَرْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ ﷺ بَعْضَ الانْبِيَاءِ فَصَلَّيْتُ عَلَيْهِ، فَقَالَ: إِذَا ذُكِرَ أَحَدٌ مِنَ الانْبِيَاءِ فَابْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ ثُمَّ عَلَيْهِ.

صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ عَلَى جَمِيعِ الانْبِيَاءِ.

١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الصَّيْرَفِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ ﷺ، قَالَ: بَلَغَ أُمَّ سَلَمَةَ زَوْجَةَ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّ مَوْلًى لَهَا يَتَنَقَّصُ عَلِيّاً ﷺ وَ يَتَنَاوَلُهُ، فَأَرْسَلَتْ إِلَيْهِ فَلَمَّا أَنْ صَارَ إِلَيْهَا قَالَتْ لَهُ: يَا بُنَيَّ بَلَغَنِي أَنَّكَ تَتَنَقَّصُ عَلِيّاً وَ تَتَنَاوَلُهُ قَالَ لَهَا: نَعَمْ، يَا أُمَّاهْ قَالَتِ: اقْعُدْ ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ حَتَّى أُحَدِّثَكَ بِحَدِيثٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللهِ ﷺ، ثُمَّ اخْتَرْ لِنَفْسِكَ إِنَّا كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللهِ تِسْعَ نِسْوَةٍ وَ كَانَتْ لَيْلَتِي وَ يَوْمِي

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

درود باد. پس بسیار درود بفرست. و بعد فرمود: هرکس فقط بر من درود بفرستد، هرگز بوی بهشت او نرسد! بویی که از مسافت پانصد سال به مشام می‌رسد.

۷. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس روزانه بیست و پنج نوبت بگوید: خداوندا! زنان و مردان مسلمان و مؤمن را بیامرز، خداوند به شمار مؤمنان گذشته و حال تا رستاخیز برای او حسنه نوشته و گناه محو کرده و مرتبه او را بالا خواهد برد.

۸. امام جعفر صادق علیه السلام فرمود: هرکس چهل نفر از مؤمنان را در دعا بر خویشتن تقدم بخشد، دعای او برای خود و آنان اجابت خواهد شد.

۹. معاویه بن عمار می‌گوید: در پیش امام صادق علیه السلام از یکی از پیامبران اسم بردم و بر او درود گفتم. فرمود: هرگاه نام پیامبری به میان می‌آید، نخست درود بر محمد صلی الله علیه و آله فرست و آنگاه بر او و پیامبران دیگر.

۱۰. امام صادق علیه السلام فرمود: به ام سلمه همسر پیامبر صلی الله علیه و آله گزارش دادند که یکی از کسان او به علی علیه السلام ناسزا می‌گوید و او را خوار به حساب می‌آورد. ام سلمه او را خواست و گفت: ای فرزندم به من گفته‌اند که تو علی علیه السلام را خوار می‌کنی. و به او دشنام می‌دهی. گفت: آری مادر جان. گفت: مادر سوگوارت شود. بگذار سخنی را که درباره علی علیه السلام از پیامبر صلی الله علیه و آله شنیدم، بگویم که در شیوه خود تأمل کنی. ما نه زن در خانه پیامبر بودیم.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مِنْ رَسُولِ اللهِ فَدَخَلَ النَّبِيُّ ﷺ وَ هُوَ مُتَهَلِّلٌ أَصَابِعَهُ فِي أَصَابِعِ عَلِيٍّ وَاضِعاً يَدَهُ عَلَيْهِ فَقَالَ: يَا أُمَّ سَلَمَةَ اخْرُجِي مِنَ الْبَيْتِ وَ أَخْلِيهِ لَنَا فَخَرَجْتُ وَ أَقْبَلاَ يَتَنَاجَيَانِ أَسْمَعُ الْكَلاَمَ وَ مَا أَدْرِي مَا يَقُولاَنِ حَتَّى إِذَا قُلْتُ قَدِ انْتَصَفَ النَّهَارُ فَأَتَيْتُ الْبَابَ، فَقُلْتُ: أَدْخُلُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ لاَ فَكَبَوْتُ كَبْوَةً شَدِيدَةً مَخَافَةَ أَنْ يَكُونَ رَدَّنِي مِنْ سَخْطَةٍ أَوْ نَزَلَ فِيَّ شَيْءٌ مِنَ السَّمَاءِ، ثُمَّ لَمْ أَلْبَثْ أَنْ أَتَيْتُ الْبَابَ الثَّانِيَةَ، فَقُلْتُ: أَدْخُلُ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ لاَ فَكَبَوْتُ كَبْوَةً أَشَدَّ مِنَ الاولَى ثُمَّ لَمْ أَلْبَثْ حَتَّى أَتَيْتُ الْبَابَ الثَّالِثَةَ، فَقُلْتُ: أَدْخُلُ يَا رَسُولَ اللهِ، فَقَالَ: ادْخُلْ يَا أُمَّ سَلَمَةَ فَدَخَلْتُ وَ عَلِيٌّ عليه السلام جَاثٍ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ هُوَ يَقُولُ فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ إِذَا كَانَ كَذَا وَ كَذَا فَمَا تَأْمُرُنِي قَالَ: آمُرُكَ بِالصَّبْرِ، ثُمَّ أَعَادَ عَلَيْهِ الْقَوْلَ الثَّانِيَةَ فَأَمَرَهُ بِالصَّبْرِ فَأَعَادَ عَلَيْهِ الْقَوْلَ الثَّالِثَةَ فَقَالَ لَهُ: يَا عَلِيُّ يَا أَخِي إِذَا كَانَ ذَاكَ مِنْهُمْ فَسُلَّ سَيْفَكَ وَ ضَعْهُ عَلَى عَاتِقِكَ وَ اضْرِبْ بِهِ قُدُماً قُدُماً حَتَّى تَلْقَانِي وَ سَيْفُكَ شَاهِرٌ يَقْطُرُ مِنْ دِمَائِهِمْ ثُمَّ الْتَفَتَ عليه السلام الَيَّ فَقَالَ لِي: وَ اللهِ مَا هَذِهِ الْكَنَابَةُ يَا أُمَّ سَلَمَةَ، قُلْتُ: لِلَّذِي كَانَ مِنْ رَدِّكَ لِي يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ، لِي: وَ اللهِ مَا رَدَدْتُكِ مِنْ مَوْجِدَةٍ وَ إِنَّكِ لَعَلَى خَيْرٍ مِنَ اللهِ وَ رَسُولِهِ لَكِنْ أَتَيْتَنِي وَ جَبْرَئِيلُ عَنْ يَمِينِي وَ عَلِيٌّ عَنْ يَسَارِي وَ جَبْرَئِيلُ يُخْبِرُنِي بِالْأَحْدَاثِ الَّتِي تَكُونُ مِنْ بَعْدِي وَ أَمَرَنِي أَنْ أُوصِيَ بِذَلِكَ عَلِيّاً يَا أُمَّ سَلَمَةَ اسْمَعِي، وَ اشْهَدِي هَذَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام اخِي فِي الدُّنْيَا وَ أَخِي فِي الآخِرَةِ يَا أُمَّ سَلَمَةَ اسْمَعِي وَ اشْهَدِي هَذَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَزِيرِي فِي الدُّنْيَا وَ وَزِيرِي فِي الآخِرَةِ يَا أُمَّ سَلَمَةَ اسْمَعِي وَ اشْهَدِي هَذَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ حَامِلُ لِوَائِي فِي الدُّنْيَا وَ حَامِلُ لِوَائِي غَداً فِي الْقِيَامَةِ، يَا أُمَّ سَلَمَةَ اسْمَعِي وَ اشْهَدِي هَذَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَصِيِّي وَ خَلِيفَتِي مِنْ بَعْدِي وَ قَاضِي عِدَاتِي وَ الذَّائِدُ عَنْ حَوْضِي، يَا أُمَّ سَلَمَةَ اسْمَعِي وَ اشْهَدِي هَذَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ سَيِّدُ الْمُسْلِمِينَ وَ إِمَامُ الْمُتَّقِينَ وَ قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَ قَاتِلُ النَّاكِثِينَ وَ الْقَاسِطِينَ وَ الْمَارِقِينَ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ مَنِ النَّاكِثُونَ؟ قَالَ: الَّذِينَ يُبَايِعُونَهُ بِالْمَدِينَةِ وَ يَنْكُثُونَ بِالْبَصْرَةِ، قُلْتُ: مَنِ الْقَاسِطُونَ؟ قَالَ: مُعَاوِيَةُ وَ أَصْحَابُهُ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ، قُلْتُ مَنِ الْمَارِقُونَ؟ قَالَ: أَصْحَابُ النَّهْرَوَانِ، فَقَالَ مَوْلَى: أُمَّ سَلَمَةَ فَرَّجْتِ عَنِّي فَرَّجَ اللهُ عَنْكِ وَ اللهِ لاَ سَبَبْتُ عَلِيّاً أَبَداً.

١١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

یک شبانه روز سهم من بود که پیامبرﷺ در حالی که دستی در دست علی‌ؑ و دستی بر شانه او داشت، نزد من می‌آمد. یکبار فرمود: ما را تنها بگذار. من خارج شدم و آنان به گفتگو پرداختند. طنین صدای آنان می‌آمد، اما مفهوم نبود. نزدیک ظهر بود که پشت در رفتم و گفتم: ای پیامبر خدا! اجازه می‌دهی؟ فرمود: نه. من از اینکه مبادا او را از خود راحت کرده باشم و آیه‌ای درباره من فرود آمده باشد، دچار ترس شدم. پس از اندکی بار دوم اجازه ورود خواستم. فرمود: نه. دلهره‌ام بیشتر شد و برای بار سوم رخصت خواستم. پیامبرﷺ فرمود: ای سلمه بیا.

آنگاه که به درون رفتم، علی‌ؑ را روبروی پیامبرﷺ دیدم که دو زانو نشسته بود و می‌گفت: ای پیامبر خدا پدر و مادرم فدایت باد. اگر چنین یا چنان شود، چه فرمانی داری؟ فرمود: فرمان شکیبایی است. علی تکرار کرد. پیامبر فرمود: شکیبایی. در دفعه سوم که علی‌ؑ تکرار کرد، پیامبرﷺ فرمود: ای علی، ای برادرم، هرگاه چنین کنند شمشیر از غلاف درآور و بر شانه گذار و بی پروا پیش رو و ضربه بزن تا اینکه مرا نگری و از شمشیرت خون چکد.

پیامبرﷺ آنگاه به من گفت: ای ام سلمه چرا گرفته‌ای؟ گفتم: چون مرا از خود رانده‌اید. فرمود: به خاطر اینکه از تو ناراحت باشم، تو را نراندم. ای ام سلمه! تو در چشم خدا و پیامبرش شایسته‌ای. تو هنگامی رخصت خواستی که جبرییل سمت راست من بود و علی سمت چپ من، و جبرییل از رخدادهای پس از وفات من می‌گفت و از من می‌خواست، آن را برای علی بگویم. ای ام سلمه، اکنون بشنو و شاهد باش که علی بن ابی طالب‌ؑ وصی و جانشین من، پس از من است و نیز او به وعده‌های من رفتار خواهد کرد و ناشایستگان را از حوض من خواهد راند. ای سلمه! بشنو و شاهد باش که علی بن ابی طالب‌ؑ مولای مسلمانان و پیشوای پارسایان و نیک نهادان و نابود کننده پیمان شکنان و بیدادگران و از دین بیرون رفتگان است.

گفتم: ای پیامبر خداﷺ، پیمان شکنان چه کسانی هستند؟ فرمود: آنان که در مدینه با علی بیعت کرده و در بصره خواهند شکست. گفتم: بیدادگران چه کسانی هستند؟ فرمود: معاویه و همراهان او در شام. گفتم: از دین بیرون رفتگان چه کسانی هستند؟ فرمود: یاران نهروان. آنگاه آن جوان گفت: ای مادر! خداوند تو را گشایش دهد که در کارم گشایش افکندی. از این پس سوگند به خداوند که به علی‌ؑ ناسزا نخواهم گفت.

۱۱. قاسم بن ولید می‌گوید: یکی از بزرگان ثماله گفت که به زنی از قبیله «تمیم»

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي الْجَارُودِ زِيَادِ بْنِ الْمُنْذِرِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ شَيْخٍ مِنْ ثُمَالَةَ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى امْرَأَةٍ مِنْ تَمِيمٍ عَجُوزٍ كَبِيرَةٍ وَ هِيَ تُحَدِّثُ النَّاسَ فَقُلْتُ لَهَا: يَرْحَمُكِ اللهُ حَدِّثِينِي فِي بَعْضِ فَضَائِلِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٍّ، قَالَ: أُحَدِّثُكَ، وَ هَذَا شَيْخٌ كَمَا تَرَى بَيْنَ يَدَيَّ نَائِمٌ فَقُلْتُ لَهَا: وَ مَنْ هَذَا؟ فَقَالَتْ: أَبُو الْحَمْرَاءِ خَادِمُ رَسُولِ اللهِ ﷺ فَجَلَسْتُ إِلَيْهِ فَلَمَّا سَمِعَ حِسِّي اسْتَوَى جَالِساً فَقَالَ: مَهْ فَقُلْتُ: رَحِمَكَ اللهُ حَدِّثْنِي بِمَا رَأَيْتَ مِنْ رَسُولِ اللهِ ﷺ يَصْنَعُ بِعَلِيٍّ عليه السلام فَإِنَّ اللَّهَ يَسْأَلُكَ عَنْهُ، فَقَالَ: عَلَى الْخَبِيرِ وَقَعْتَ أَمَّا مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَصْنَعُهُ بِعَلِيٍّ عليه السلام، فَإِنَّهُ قَالَ لِي: ذَاتَ يَوْمٍ يَا أَبَا الْحَمْرَاءِ انْطَلِقْ فَادْعُ لِي مِائَةً مِنَ الْعَرَبِ وَ خَمْسِينَ رَجُلًا مِنَ الْعَجَمِ وَ ثَلَاثِينَ رَجُلًا مِنَ الْقِبْطِ وَ عِشْرِينَ رَجُلًا مِنَ الْحَبَشَةِ فَأَتَيْتُ بِهِمْ، فَقَامَ رَسُولُ اللهِ ﷺ فَصَفَّ الْعَرَبَ ثُمَّ صَفَّ الْعَجَمَ خَلْفَ الْعَرَبِ وَ صَفَّ الْقِبْطَ خَلْفَ الْعَجَمِ وَ صَفَّ الْحَبَشَةَ خَلْفَ الْقِبْطِ ثُمَّ قَامَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ وَ مَجَّدَ اللَّهَ بِتَمْجِيدٍ لَمْ يَسْمَعِ الْخَلَائِقُ بِمِثْلِهِ، ثُمَّ قَالَ: يَا مَعْشَرَ الْعَرَبِ وَ الْعَجَمِ وَ الْقِبْطِ وَ الْحَبَشَةِ أَقْرَرْتُمْ بِشَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ، فَقَالُوا: نَعَمْ فَقَالَ: اللَّهُمَّ اشْهَدْ حَتَّى قَالَهَا ثَلَاثاً؛ فَقَالَ: فِي الثَّلَاثَةِ أَقْرَرْتُمْ بِشَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَ أَنِّي مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ وَ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ وَلِيُّ أَمْرِهِمْ مِنْ بَعْدِي، فَقَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَمْ،فَقَالَ: اللَّهُمَّ اشْهَدْ حَتَّى قَالَهَا ثَلَاثاً؛ ثُمَّ قَالَ لِعَلِيٍّ عليه السلام: يَا أَبَا الْحَسَنِ انْطَلِقْ فَائْتِنِي بِصَحِيفَةٍ وَ دَوَاةٍ فَدَفَعَهَا إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، وَ قَالَ: اكْتُبْ، فَقَالَ: وَ مَا أَكْتُبُ: قَالَ: اكْتُبْ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ، هَذَا مَا أَقَرَّتْ بِهِ الْعَرَبُ وَ الْعَجَمُ وَ الْقِبْطُ وَ الْحَبَشَةُ أَقَرُّوا بِشَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ وَ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ وَلِيُّ أَمْرِهِمْ مِنْ بَعْدِي، ثُمَّ خَتَمَ الصَّحِيفَةَ وَ دَفَعَهَا إِلَى عَلِيٍّ عليه السلام فَمَا رَأَيْتُهَا إِلَى السَّاعَةِ فَقُلْتُ: رَحِمَكَ اللهُ زِدْنِي، فَقَالَ: نَعَمْ، خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللهِ ﷺ يَوْمَ عَرَفَةَ وَ هُوَ آخِذٌ بِيَدِ عَلِيٍّ عليه السلام فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ الْخَلَائِقِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بَاهَى بِكُمْ فِي هَذَا الْيَوْمِ لِيَغْفِرَ لَكُمْ عَامَّةً ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَى عَلِيٍّ عليه السلام فَقَالَ لَهُ: وَ غَفَرَ لَكَ يَا عَلِيُّ خَاصَّةً وَ قَالَ: يَا عَلِيُّ ادْنُ مِنِّي فَدَنَا مِنْهُ، فَقَالَ: «إِنَّ السَّعِيدَ حَقَّ السَّعِيدِ مَنْ أَحَبَّكَ وَ أَطَاعَكَ، وَ إِنَّ الشَّقِيَّ كُلَّ الشَّقِيِّ مَنْ عَادَاكَ وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

برخورد کردم که سالمند بوده و برای مردم نقل حدیث می‌کرد. گفتم: رحمت خدا بر تو باد. برایم حدیثی از فضایل امیرمؤمنان بگو. گفت: من چگونه نقل حدیث کنم که این استاد اینجا خفته است. گفتم: او چه کسی است؟ گفت: ابو حمراء خدمتکار پیامبر اکرمﷺ است. او که صدای مرا شنید بلند شد و نشست. گفتم رحمت خدا بر تو باد. از رفتار پیامبرﷺ با علی‌ؑ برایم بگو. چون خداوند درباره آن از تو خواهد پرسید. گفت: به سراغ کسی آمدی که در این باره نیک می‌داند. روزی پیامبرﷺ گفت: ای ابوحمراء! صد تن از عرب و پنجاه تن از عجم و سی تن از قبط و بیست تن از حبش را پیش من بیاور. من آنان را که آوردم، فرمود: هر گروه را در صف خود قرار بده. آنگاه پیامبرﷺ بلند شد و سپاس و ستایش حق گزارد، به گونه‌ای که نظیر آن را هیچ کس نشنیده بود. و بعد فرمود: ای مردمان شما اقرار دارید که غیر از خدای یگانه معبود شایسته‌ای نیست و او شریک ندارد و محمدﷺ بنده و پیامبر اوست. گفتند: آری. سپس پیامبر اکرمﷺ سه دفعه فرمود: خدایا شاهد باش و آنگاه فرمود: شما اقرار دارید که غیر از خدای یگانه معبود شایسته‌ای نیست و محمدﷺ بنده و پیامبر اوست و علی بن ابی طالب امیرمؤمنان و ولی امر پس از من خواهد بود. گفتند: آری. سپس پیامبرﷺ سه دفعه فرمود: خدایا شاهد باش.

در این هنگام پیامبرﷺ فرمود: ای علی کاغذ و دوات برای من آماده کن. بعد آن را گرفت و به دست علی‌ؑ داد و فرمود: بنویس. گفت: چه چیزی بنویسم؟ فرمود: بنویس این حقیقتی است که عرب و عجم و قبط و حبش بدان اقرار دارند. آنان اقرار کرده‌اند که غیر از خدای یگانه معبود شایسته‌ای نیست و محمد بنده و پیامبر اوست و علی بن ابی طالب امیرمؤمنان و امام پس از من خواهد بود. آنگاه بر نامه مهر زد و به دست علی سپرد. از آن به بعد آن را ندیدم.

گفتم: رحمت خدا بر تو باد. باز هم برایم بگو. گفت: پیامبر اسلامﷺ در روز عرفه خارج شد، در حالی که دست علی‌ؑ را در دست داشت و بعد فرمود: ای مردمان! بی‌گمان خداوند امروز به شما مسلمانان می‌بالد که همه‌تان را خواهد آمرزید. آنگاه به علی‌ؑ فرمود: به ویژه تو را خواهد آمرزید. و بعد فرمود: ای علی! پیش من بیا. علی‌ؑ نزدیک‌تر رفت. پیامبر اسلامﷺ چنین فرمود: به راستی کسی نیک بخت است که تو را دوست داشته باشد و فرمان برد. و به راستی کسی شوربخت است که تو را دشمن داشته باشد و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نَصَبَ لَکَ وَ أَبْغَضَکَ یَا عَلِیُّ کَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ یُحِبُّنِي وَ یُبْغِضُکَ یَا عَلِیُّ مَنْ حَارَبَکَ فَقَدْ حَارَبَنِي وَ مَنْ حَارَبَنِي فَقَدْ حَارَبَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ یَا عَلِیُّ مَنْ أَبْغَضَکَ فَقَدْ أَبْغَضَنِي وَ مَنْ أَبْغَضَنِي فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ وَ أَتْعَسَ اللهُ جَدَّهُ وَ أَدْخَلَهُ نَارَ جَهَنَّمَ».

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رویاروی تو بایستد و کین و ستیز با تو داشته باشد. ای علی آن که می‌پندارد، مرا دوست دارد در حالی که دشمن تو است، دروغ می‌گوید. ای علی هرکس با تو بجنگد، با من جنگیده است و با خداوند. ای علی! هرکس دشمن تو باشد، دشمن من است و هرکس دشمن من باشد، دشمن خداوند است. بی گمان خداوند او را به شور بختی و در آتش دوزخ خواهد افکند.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الحادي و الستون

يوم الجمعة لخمس بقين من شهر ربيع الآخر من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو ذَرٍّ يَحْيَى بْنُ زَيْدِ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ الْوَلِيدِ الْبَزَّازُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ بِالْكُوفَةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمِّي عَلِيُّ بْنُ الْعَبَّاسِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ سَالِمٍ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله: «أَنَّهُ قَالَ: يَا فَاطِمَةُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَيَغْضَبُ لِغَضَبِكِ وَ يَرْضَى لِرِضَاكِ» قَالَ: فَجَاءَ صَنْدَلُ، فَقَالَ لِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام: يَا أَبَا عَبْدِ اللهِ إِنَّ هَؤُلَاءِ الشَّبَابَ يَجِيئُونَا عَنْكَ بِأَحَادِيثَ مُنْكَرَةٍ، فَقَالَ لَهُ: جَعْفَرٌ عليه السلام وَ مَا ذَاكَ يَا صَنْدَلُ؟ قَالَ: جَاءَنَا عَنْكَ أَنَّكَ حَدَّثْتَهُمْ؛ أَنَّ اللَّهَ يَغْضَبُ لِغَضَبِ فَاطِمَةَ وَ يَرْضَى لِرِضَاهَا، قَالَ: فَقَالَ جَعْفَرٌ عليه السلام: يَا صَنْدَلُ أَلَسْتُمْ رَوَيْتُمْ فِيمَا تَرْوُونَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَيَغْضَبُ لِغَضَبِ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ وَ يَرْضَى لِرِضَاهُ؟ قَالَ: بَلِي فَمَا تُنْكِرُونَ أَنْ تَكُونَ فَاطِمَةُ عليها السلام مُؤْمِنَةً يَغْضَبُ اللهُ لِغَضَبِهَا وَ يَرْضَى لِرِضَاهَا، قَالَ: فَقَالَ: «اللهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ»[1].

٢. حَدَّثَنَا أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ شُقَيْرِ بْنِ يَعْقُوبَ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْهَمْدَانِيُّ فِي مَنْزِلِهِ بِالْكُوفَةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللهِ جَعْفَرُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ يُوسُفَ الازْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ بُزُرْجَ الْخَيَّاطُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ الْيَسَعِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ، قَالَ: أُتِيَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّ سَعْدَ بْنَ مُعَاذٍ قَدْ مَاتَ فَقَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ قَامَ أَصْحَابُهُ مَعَهُ فَأَمَرَ بِغُسْلِ سَعْدٍ وَ هُوَ قَائِمٌ عَلَى عِضَادَةِ الْبَابِ فَلَمَّا أَنْ حُنِّطَ وَ كُفِّنَ وَ حُمِلَ عَلَى سَرِيرِهِ تَبِعَهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله بِلَا حِذَاءٍ وَ لَا رِدَاءٍ، ثُمَّ

---

١. الانعام / ١٢٤.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس شصت ویکم

جمعه بیست وپنج ربیع الاخر سال ۳۶۸

امالی

۱. پیامبر اسلامﷺ فرمود: ای فاطمه! بی گمان خشم تو سبب خشم خداوند است و خشنودی او باعث خشنودی خداوند.

راوی می‌گوید که شخصی به نام صندل به امام صادقؑ گفت: ای اباعبدالله! این جوان‌ها از جانب شما سخن‌هایی روایت می‌کنند که شناخته نیست. فرمود: چه سخنی؟ گفت: مثلاً خداوند به خاطر خشمگین شدن فاطمهؑ خشمگین خواهد شد و به خاطر خرسندی وی خرسند خواهد گشت.

امامؑ فرمود: ای صندل مگر در روایت‌های شما نیامده که خداوند به خاطر خشمگینی بنده‌ای مؤمن خشمگین می‌شود و به خاطر خرسندی او خرسند می‌گردد؟ گفت: چرا.

فرمود: آیا ایمان فاطمهؑ را انکار می‌کنی و اینکه خداوند به سبب خشمگین شدن او خشمگین شود و به خاطر خرسندی او خرسند شود؟ گفت: خداوند داناتر است که رسالت خویش را به چه کسی ارزانی دارد.

۲. امام صادقؑ فرمود: به پیامبر اکرمﷺ گزارش دادند که سعدبن معاذ از دنیا رفته است. حضرت همراه با یاران خود آمده و فرمان غسل دادند، در حالی که خود بر درگاه ایستاد. آنگاه که کار انجام شد و تابوت او را بلند کردند، حضرت بی‌آنکه کفش و ردای خود

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

كَانَ يَأْخُذُ يَمْنَةَ السَّرِيرِ مَرَّةً وَ يَسْرَةَ السَّرِيرِ مَرَّةً حَتَّى انْتَهى بِهِ إِلَى الْقَبْرِ، فَنَزَلَ رَسُولُ اللهِ ﷺ حَتَّى لَحَدَهُ وَ سَوَّى اللَّبِنَ عَلَيْهِ وَ جَعَلَ يَقُولُ: نَاوِلُونِي حَجَراً نَاوِلُونِي تُرَاباً رَطْباً يَسُدُّ بِهِ مَا بَيْنَ اللَّبِنِ فَلَمَّا أَنْ فَرَغَ وَ حَثَا التُّرَابَ عَلَيْهِ وَ سَوَّى قَبْرَهُ قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ:

إِنِّي لَأَعْلَمُ أَنَّهُ سَيَبْلَى وَ يَصِلُ الْبِلَى إِلَيْهِ وَ لَكِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ عَبْداً إِذَا عَمِلَ عَمَلًا أَحْكَمَهُ فَلَمَّا أَنْ سَوَّى التُّرْبَةَ عَلَيْهِ، قَالَتْ أُمُّ سَعْدٍ: يَا سَعْدُ هَنِيئاً لَكَ الْجَنَّةُ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: يَا أُمَّ سَعْدٍ مَهْ لَا تَجْزِمِي عَلَى رَبِّكِ فَإِنَّ سَعْداً قَدْ أَصَابَتْهُ ضَمَّةٌ، قَالَ: فَرَجَعَ رَسُولُ اللهِ ﷺ وَ رَجَعَ النَّاسُ فَقَالُوا لَهُ: يَا رَسُولَ اللهِ لَقَدْ رَأَيْنَاكَ صَنَعْتَ عَلَى سَعْدٍ مَا لَمْ تَصْنَعْهُ عَلَى أَحَدٍ إِنَّكَ تَبِعْتَ جَنَازَتَهُ بِلَا رِدَاءٍ وَ لَا حِذَاءٍ فَقَالَ ﷺ: إِنَّ الْمَلَائِكَةَ كَانَتْ بِلَا رِدَاءٍ وَ لَا حِذَاءٍ فَتَأَسَّيْتُ بِهَا. قَالُوا: وَ كُنْتَ تَأْخُذُ يَمْنَةَ السَّرِيرِ مَرَّةً وَ يَسْرَةَ السَّرِيرِ مَرَّةً، قَالَ: كَانَتْ يَدِي فِي يَدِ جَبْرَئِيلَ آخُذُ حَيْثُ يَأْخُذُ، قَالُوا: أَمَرْتَ بِغُسْلِهِ وَ صَلَّيْتَ عَلَى جِنَازَتِهِ وَ لَحَدْتَهُ فِي قَبْرِهِ، ثُمَّ قُلْتَ: «إِنَّ سَعْداً قَدْ أَصَابَتْهُ ضَمَّةٌ». قَالَ: فَقَالَ: نَعَمْ، إِنَّهُ كَانَ فِي خُلُقِهِ مَعَ أَهْلِهِ سُوءاً.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَسَدٍ الْأَسَدِيُّ بِالرَّيِّ فِي رَجَبٍ سَنَةَ سَبْعٍ وَ أَرْبَعِينَ وَ ثَلَاثِمِائَةٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ سُلَيْمَانَ وَ عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْوَهْبِيُّ وَ أَحْمَدُ بْنُ عُمَيْرٍ وَ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ، قَالُوا: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ هَانِي بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ عَمِّهِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ مَنْ أَصْبَحَ مُعَافًى فِي جَسَدِهِ آمِناً فِي سِرْبِهِ عِنْدَهُ قُوتُ يَوْمِهِ فَكَأَنَّمَا حِيزَتْ لَهُ الدُّنْيَا يَا ابْنَ جُعْشُمٍ يَكْفِيكَ مِنْهَا مَا سَدَّ جَوْعَتَكَ وَ وَارَى عَوْرَتَكَ فَإِنْ يَكُنْ بَيْتٌ يَكُنُّكَ فَذَاكَ وَ إِنْ تَكُنْ دَابَّةٌ تَرْكَبُهَا فَبَخٍ بَخٍ وَ إِلَّا فَالْخُبْزُ وَ مَاءُ الْجَرِّ وَ مَا بَعْدَ ذَلِكَ حِسَابٌ عَلَيْكَ أَوْ عَذَابٌ.

٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْفَضْلِ الْكُوفِيُّ فِي مَسْجِدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام بِالْكُوفَةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الْمَعْرُوفُ بِابْنِ التَّبَّانِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ النَّهْمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا تَوْبَةُ بْنُ الْخَلِيلِ، قَالَ: «سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ الْحَسَنِ يَقُولُ: حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ خَارِجَةَ، قَالَ: قَالَ لِي: الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام كَمْ بَيْنَ مَنْزِلِكَ وَ بَيْنَ مَسْجِدِ الْكُوفَةِ؟ فَأَخْبَرْتُهُ،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

را پوشیده باشد، پیکرش را همراهی کرد. گاه سمت راست تابوت را می‌گرفت و گاه سمت چپ آن را، تا آنکه وی را در قبر نهادند. آنگاه پیامبرﷺ به درون رفت و سنگ لحد را مهیا کرد و خشت بر خشت گذاشت و فرمود: سنگ و گل به من بدهید. فاصله خشت‌ها را گل می‌نهاد تا آنکه خاک بر او ریخت و قبرش را به نیکی ساخت. بعد فرمود: هر چند که آگاهم این گور کهنه خواهد شد، اما خداوند دوست دارد که هرکس کاری را درست انجام دهد.

پیامبرﷺ که بر سر خاک سعد بن معاذ ایستاد، مادرش بلند شد و گفت: ای سعد! بهشت گوارای تو باد. پیامبر فرمود: ای مادر سعد! آرام بمان و بر پروردگارت حکم نکن. چون اکنون سعد دچار فشار قبر شده است. آنگاه همراه یاران بازگشت. آنان گفتند: ای پیامبر خدا آنچه با سعد رفتار کردی؛ به گونه‌ای بود که از تو درباره کسی سراغ نداشتیم. فرمود: نه فقط من که فرشتگان نیز بی ردا و پا برهنه در پی جنازه سعد آمده بودند. من به آنان اقتدا کردم. گفتند: سمت راست و چپ تابوت سعد را گرفته بودی. فرمود: دست در دست جبرییل داشتم و او هر سو که دست می‌نهاد، دست می‌گذاشتم. گفتند: با اینکه خود فرمان غسل او را دادی و بر وی نماز گزاردی و او را با دستان خویش در قبر گذاشتی، فرمود: دید که سعد دچار فشار قبر شده است. فرمود: آری. زیرا با خانواده خویش کج خلقی داشت.

۳. پیامبر اسلامﷺ به ابو درداء فرمود: هرکس شب را به صبح آورد، در حالی که سلامت و امنیت و خوراکی آن روز خود را دارد، انگار تمام دنیا برای اوست. ای پسر جعشم از دنیا تو را همان مقدار که گرسنگی‌ات را برطرف کند و شرمگاهت بپوشاند، کفایت می‌کند. اگر آشیانه‌ای برای تو سکونت و مرکبی برای سوار داشته باشی، چه نیکوست. وگر نه همان نیکوست که با نان و کوزه آب خویش سازگار باشی. زیرا بیشتر از این یا حساب دارد یا عقاب.

۴. هارون بن خارجه می‌گوید که امام صادقؑ به من فرمود: از خانه تا مسجد کوفه چه قدر راه است؟ پاسخ دادم. بعد فرمود: فرشته مقرب، پیامبر مرسل و بنده شایسته‌ای

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَقَالَ: مَا بَقِيَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَ لاٰ نَبِيٌّ مُرْسَلٌ وَ لاٰ عَبْدٌ صَالِحٌ دَخَلَ الْكُوفَةَ إِلاّٰ وَ قَدْ صَلَّى فِيهِ وَ إِنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ مَرَّ بِهِ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِهِ فَاسْتَأْذَنَ لَهُ الْمَلَكُ فَصَلَّى فِيهِ رَكْعَتَيْنِ وَ الصَّلاٰةُ الْفَرِيضَةُ فِيهِ أَلْفُ صَلاٰةٍ وَ النَّافِلَةُ فِيهِ خَمْسُمِائَةِ صَلاٰةٍ وَ الْجُلُوسُ فِيهِ مِنْ غَيْرِ تِلاٰوَةِ قُرْآنٍ عِبَادَةٌ فَائِتُهِ وَ لَوْ زَحْفاً.

٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ اللَّيْثِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْبَغَوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ، قَالَ: أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَكَمُ سَمِعْتُ ابْنَ أَبِي لَيْلَى يَقُولُ، لَقِيتُ كَعْبَ بْنَ عُجْرَةَ، فَقَالَ: أَلاٰ أُهْدِيَ لَكَ هَدِيَّةً؟ إِنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ خَرَجَ عَلَيْنَا فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللهِ قَدْ عَلَّمْتَنَا كَيْفَ السَّلاٰمُ عَلَيْكَ فَكَيْفَ الصَّلاٰةُ عَلَيْكَ؟ قَالَ: قَالُوا: اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ وَ بَارِكْ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

٦. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ حَكِيمٍ الْعَسْكَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ الْبَرْقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ أَبِي سَلَمَةَ، قَالَ: قَرَأْتُ عَلَى أَبِي عُمَرَ الصَّنْعَانِيِّ عَنِ الْعَلاٰءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ قَالَ: رُبَّ أَشْعَثَ أَغْبَرَ ذِي طِمْرَيْنِ مُدْفَعٍ بِالْأَبْوَابِ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لَأَبَرَّهُ.

٧. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ سَعِيدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ حَمْدَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ الْقُشَيْرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْحَرِيشِ أَحْمَدُ بْنُ عِيسَى الْكِلاٰبِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام سَنَةَ خَمْسِينَ وَ مِائَتَيْنِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام: «فِي قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «هَلْ جَزَاءُ الاِحْسَانِ إِلاَّ الاِحْسَانُ»[1] قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ، يَقُولُ: «إِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ، قَالَ: (مَا جَزَاءُ مَنْ أَنْعَمْتُ عَلَيْهِ بِالتَّوْحِيدِ إِلاَّ الْجَنَّةَ)».

٨. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ الْحُسَيْنِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ بُطَّةَ،

---

١. الرحمن / ٦٠.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

به شهر کوفه نیامده است، مگر اینکه در مسجد کوفه نماز گزارده است. پیامبر اسلامﷺ را در شب معراج بر مسجد کوفه عبور دادند و نیز فرشته‌ای رخصت طلبید که حضرت دو رکعت نماز را در آن نماز بگزارد. بدان که نماز واجب در این مسجد با هزار رکعت نماز برابر است، و هر نافله با پانصد نافله برابر است. نشستن در این مسجد حتی بدون خواندن قرآن عبادت است. اگر شده که از خانه تا مسجد کوفه، خود را بر مسجد بکشانی به آنجا برو.

۵. ابن ابی لیلی می‌گوید که کعب بن عجره گفت: آیا مایل نیستی که هدیه‌ای به تو بدهم؟ بی‌گمان پیامبر اسلامﷺ پیش ما آمد و گفتیم: ای پیامبر ما آگاهیم از این که چگونه بر تو سلام بفرستیم،اکنون بگو که صلوات بر تو چگونه خواهد بود؟ فرمود: این است: «اللهم صل علی محمد کماصلیت علی ابراهیم. انک حمید مجید. و بارک علی آل محمد کما بارکت علی آل ابراهیم انک حمید مجید».

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۶. پیامبر اکرمﷺ فرمود: چه بسیار ژولیده موی ژنده پوشی که سر پناهی ندارد و گرد شهر می‌چرخد، اگر او خداوند را سوگند دهد، خواسته‌اش را می‌پذیرد.

۷. علی بن ابی طالبؑ فرمود: پیامبر در تفسیر آیه شریفه «هل جزاء الاحسان الا الاحسان» (سوره الرحمن) فرمود: که خداوند می‌فرماید: جزای آنکه نعمت توحید را به او عطا کردم، غیر از بهشت است؟

۸. امام صادقؑ فرمود: بخل ورزان باید بیش از دیگران آرزومند توانگر شدن مردم

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُسْكَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: «إِنَّ أَحَقَّ النَّاسِ بِأَنْ يَتَمَنَّى لِلنَّاسِ الْغِنَى الْبُخَلاءُ لِأَنَّ النَّاسَ إِذَا اسْتَغْنَوْا كَفُّوا عَنْ أَمْوَالِهِمْ، وَ إِنَّ أَحَقَّ النَّاسِ بِأَنْ يَتَمَنَّى لِلنَّاسِ الصَّلاحَ أَهْلُ الْعُيُوبِ لِأَنَّ النَّاسَ إِذَا صَلَحُوا كَفُّوا عَنْ تَتَبُّعِ عُيُوبِهِمْ، وَ إِنَّ أَحَقَّ النَّاسِ بِأَنْ يَتَمَنَّى لِلنَّاسِ الْحِلْمَ أَهْلُ السَّفَهِ الَّذِينَ يَحْتَاجُونَ أَنْ يُعْفَى عَنْ سَفَهِهِمْ فَأَصْبَحَ أَهْلُ الْبُخْلِ يَتَمَنَّوْنَ فَقْرَ النَّاسِ وَ أَصْبَحَ أَهْلُ الْعُيُوبِ يَتَمَنَّوْنَ مَعَايِبَ النَّاسِ وَ أَصْبَحَ أَهْلُ السَّفَهِ يَتَمَنَّوْنَ سَفَهَ النَّاسِ وَ فِي الْفَقْرِ الْحَاجَةُ إِلَى الْبَخِيلِ وَ فِي الْفَسَادِ طَلَبُ عَوْرَةِ أَهْلِ الْعُيُوبِ وَ فِي السَّفَهِ الْمُكَافَاةُ بِالذُّنُوبِ».

٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ هَارُونَ الْفَامِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ بُطَّةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ بْنِ سَعْدٍ عَنْ بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: النَّاسُ فِي الْجُمُعَةِ عَلَى ثَلاثَةِ مَنَازِلَ: رَجُلٌ شَهِدَهَا بِإِنْصَاتٍ وَ سُكُونٍ قَبْلَ الإِمَامِ وَ ذَاكَ كَفَّارَةٌ لِذُنُوبِهِ مِنَ الْجُمُعَةِ إِلَى الْجُمُعَةِ، الثَّانِيَةِ: وَ زِيَادَةِ ثَلاثَةِ أَيَّامٍ لِقَوْلِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ - «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا»[1] وَ رَجُلٌ شَهِدَهَا بِلَغَطٍ وَ مَلَقٍ وَ قَلَقٍ، فَذَلِكَ حَظُّهُ وَ رَجُلٌ شَهِدَهَا وَ الإِمَامُ يَخْطُبُ فَقَامَ يُصَلِّي فَقَدْ أَخْطَأَ السُّنَّةَ وَ ذَاكَ مِمَّنْ إِذَا سَأَلَ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِنْ شَاءَ أَعْطَاهُ وَ إِنْ شَاءَ حَرَمَهُ.

١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَكْرَانَ النَّقَّاشُ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عُبَيْدُ بْنُ حُمْدُونَ الرَّوَّاسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ نَصْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شِمْرٍ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قَالَ: شَكَوْتُ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله دَيْناً كَانَ عَلَيَّ. فَقَالَ: يَا عَلِيُّ قُلْ: اللَّهُمَّ أَغْنِنِي بِحَلالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَ بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ. فَلَوْ كَانَ عَلَيْكَ مِثْلُ صَبِيرٍ دَيْناً قَضَى اللهُ عَنْكَ وَ صَبِيرُ جَبَلٌ بِالْيَمَنِ لَيْسَ بِالْيَمَنِ جَبَلٌ أَجَلُّ وَ لا أَعْظَمُ مِنْهُ.

١١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ اللَّيْثِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ

---

١. النعام/ ١٦٠.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

باشند. چون هرگاه مردم از تنگ دستی رها شوند، از ثروت بخیلان چشم و دست نگاه دارند. و عیب جویان باید بیش از دیگران آرزومند خوب شدن مردم باشند، چون هرگاه مردم شایستگی به دست آورند، از کاستی‌های آنان چشم‌پوشی می‌کنند. و ابلهان باید بیش از دیگران آرزومند بردبار شدن مردم باشند، چون هرگاه مردم بردبار شوند، نسبت به آنان گذشت کنند. اما دریغا که زمانه چنین شده است که بخل‌ورزان آرزومند بینوایی مردم هستند و عیب جویان آرزومند کاستی‌های اخلاقی مردم و ابلهان آرزومند ابله بودن مردم. چه بسیار که بینوایی آدمی را نیازمند بخل ورز می‌کند و تباهی اخلاق سبب رونق بازار عیب جویی می‌شود و ابلهی زمینه جزای خطاپیشگان می‌گردد.

۹. علی بن ابی طالب فرمود: آنان که در نماز جمعه حضور دارند، سه دسته‌اند. نخست آنان که با فروتنی و آرامش، قبل از ورود امام جمعه حضور پیدا کنند و نماز جمعه برای ده روز کفاره گناهانشان می‌شود. زیرا خداوند می فرماید «هرکس خوبی گرد آورد، ده برابر پاداش دارد» (انعام/۱۶۰). اما دسته دوم آنانی هستند که با ناخوشایندی و چاپلوسی و هیاهوگری در نماز جمعه حضور خواهند یافت. گناهان آنان نیز فرو می‌ریزد و دسته سوم کسانی هستند که در هنگام خواندن خطبه می‌آیند که خلاف سنت است. آنان هرگاه از دعا خواسته‌ای داشته باشند، خداوند اگر بخواهد می‌دهد و اگر نخواهد نمی‌دهد.

۱۰. علی علیه‌السلام فرمود: نزد پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله از بدهی که داشتم، شاکی شدم. فرمود: این دعا را بخوان «اللهم اغننی بحلالک عن حرامک و بفضلک عمن سواک» ای علی اگر به اندازه کوه صبیر بدهکار باشی، خدا آن را خواهد پرداخت. امام باقر علیه‌السلام سپس فرمود: این کوه بزرگ ترین کوه یمن است.

۱۱. علی علیه‌السلام فرمود: پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود: من شهر حکمت هستم که همان بهشت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ يُوسُفَ بْنِ زِيَادٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَمَّادٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ شِمْرٍ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: انَا مَدِينَةُ الْحِكْمَةِ وَ هِيَ الْجَنَّةُ وَ أَنْتَ يَا عَلِيُّ بَابُهَا فَكَيْفَ يَهْتَدِي الْمُهْتَدِي إِلَى الْجَنَّةِ وَ لاَ يَهْتَدِي إِلَيْهَا إِلاَّ مِنْ بَابِهَا».

١٢. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ يَحْيَى بْنِ ضُرَيْسٍ الْبَجَلِيُّ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ لَهِيعَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: «وَقَعَ رَجُلٌ فِي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ بِمَحْضَرٍ مِنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: تَعْرِفُ صَاحِبَ هَذَا الْقَبْرِ مُحَمَّدَ بْنَ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ لاَ تَذْكُرَنَّ عَلِيّاً إِلاَّ بِخَيْرٍ فَإِنَّكَ إِنْ تَنَقَّصْتَهُ آذَيْتَ هَذَا فِي قَبْرِهِ».

١٣. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ أَبِي دَاوُدَ الْمُسْتَرِقِّ وَ اسْمُهُ سُلَيْمَانُ بْنُ سُفْيَانَ قَالَ: «قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: يَقُومُ النَّاسُ عَنْ فُرُشِهِمْ عَلَى ثَلاَثَةِ أَصْنَافٍ؛ فَصِنْفٌ لَهُ وَ لاَ عَلَيْهِ وَ صِنْفٌ عَلَيْهِ وَ لاَ لَهُ وَ صِنْفٌ لاَ عَلَيْهِ وَ لاَ لَهُ فَأَمَّا الصِّنْفُ الَّذِي لَهُ وَ لاَ عَلَيْهِ فَهُوَ الَّذِي يَقُومُ مِنْ مَنَامِهِ وَ يَتَوَضَّأُ وَ يُصَلِّي وَ يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ الصِّنْفُ الَّذِي عَلَيْهِ لاَ لَهُ فَهُوَ الَّذِي لَمْ يَزَلْ فِي مَعْصِيَةِ اللهِ حَتَّى نَامَ فَذَاكَ الَّذِي عَلَيْهِ لاَ لَهُ وَ الصِّنْفُ الَّذِي لاَ لَهُ وَ لاَ عَلَيْهِ فَهُوَ الَّذِي لاَ يَزَالُ نَائِماً حَتَّى يُصْبِحَ فَذَاكَ لاَ لَهُ وَ لاَ عَلَيْهِ».

١٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ، قَالَ: أَخْبَرَنِي دَاوُدُ بْنُ كَثِيرٍ الرَّقِّيُّ، قَالَ: «سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُخَفِّفَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْهُ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ فَلْيَكُنْ لِقَرَابَتِهِ وَصُولًا وَ بِوَالِدَيْهِ بَارّاً فَإِذَا كَانَ كَذَلِكَ هَوَّنَ اللهُ عَلَيْهِ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ وَ لَمْ يُصِبْهُ فِي حَيَاتِهِ فَقْرٌ أَبَداً».

١٥. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَيْمُونٍ الصَّائِغِ:

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

است. و تو ای علی دروازه آن هستی. چگونه کسی می‌تواند از غیر از دروازه وارد آن شهر شود؟

۱۲. عروه بن زبیر از نیای خود روایت کرد که شخصی نزد عمربن خطاب به علی‌ؑ ناسزا گفت. عمر گفت آیا صاحب این قبر را می‌شناسی که محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب است و علی بن ابوطالب بن عبدالمطلب؟ بکوش که به جز خوبی، اسم علی را به زبان نیاوری. زیرا اگر چنین کنی، صاحب این قبر را آزار داده‌ای.

۱۳. امام صادق‌ؑ فرمود: کسانی که از بستر خویش بلند می‌شوند، سه گروه خواهند بود. گروهی که سود دارند بدون زیانی. و گروهی که زیانکارند، بی هیچ سودی. و گروهی که نه بهره دارند و نه زیان. گروه یکم از خواب بیدار می‌شوند وضو می‌گیرند و نماز می‌خوانند و یاد خدا کنند. اما گروه دوم در نافرمانی حق کوشیده و سپس می‌خوابند و گروه سوم تا صبح یک سره در خواب هستند.

۱۴. امام صادق‌ؑ فرمود: هرکس مایل است که خداوند سختی‌های جان کندن را بر او آسان کند، باید با خویشان، پیوند و به پدر و مادر، احسان داشته باشد. هرگاه چنین رفتار کند، خداوند جان کندن را بر او هموار می‌کند و در زندگی دنیا هیچ‌گاه پریشان حال و بینوا نمی‌شود.

۱۵. امام صادق‌ؑ فرمود: هرکس دوست دارد که خداوند او را در رحمت خویش وارد

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

«سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ يَقُولُ: مَنْ أَرَادَ أَنْ يُدْخِلَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِي رَحْمَتِهِ وَ يُسْكِنَهُ جَنَّتَهُ فَلْيُحْسِنْ خُلُقَهُ وَ لْيُعْطِ النَّصَفَةَ مِنْ نَفْسِهِ وَ لْيَرْحَمِ الْيَتِيمَ وَ لْيُعِنِ الضَّعِيفَ وَ لْيَتَوَاضَعْ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُ».

١٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنْ سَعْدٍ الاسْكَافِ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام: «أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ: مَنِ اخْتَلَفَ إِلَى الْمَسْجِدِ أَصَابَ إِحْدَى الثَّمَانِ أَخاً مُسْتَفَاداً فِي اللهِ أَوْ عِلْماً مُسْتَطْرَفاً أَوْ آيَةً مُحْكَمَةً أَوْ رَحْمَةً مُنْتَظَرَةً أَوْ كَلِمَةً تَرُدُّهُ عَنْ رَدًى أَوْ يَسْمَعَ كَلِمَةً تَدُلُّهُ عَلَى هُدًى أَوْ يَتْرُكَ ذَنْباً خَشْيَةً أَوْ حَيَاءً».

١٧. حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ حَرِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَعْيَنَ قَالَ: قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام: إِنَّمَا فَرَضَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى النَّاسِ مِنَ الْجُمُعَةِ إِلَى الْجُمُعَةِ خَمْساً وَ ثَلَاثِينَ صَلَاةً فِيهَا صَلَاةٌ وَاحِدَةٌ فَرَضَهَا اللهُ فِي جَمَاعَةٍ وَ هِيَ الْجُمُعَةُ وَ وَضَعَهَا عَنْ تِسْعَةٍ عَنِ الصَّغِيرِ وَ الْكَبِيرِ وَ الْمَجْنُونِ وَ الْمُسَافِرِ وَ الْعَبْدِ وَ الْمَرْأَةِ وَ الْمَرِيضِ وَ الاعْمَى وَ مَنْ كَانَ عَلَى رَأْسِ فَرْسَخَيْنِ.

١٨. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، قَالَ: قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ الْبَاقِرُ: الْقُنُوتُ فِي الْوَتْرِ كَقُنُوتِكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، تَقُولُ: فِي دُعَاءِ الْقُنُوتِ، اللَّهُمَّ تَمَّ نُورُكَ فَهَدَيْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ رَبَّنَا وَ بَسَطْتَ يَدَكَ فَأَعْطَيْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ رَبَّنَا وَ عَظُمَ حِلْمُكَ فَعَفَوْتَ فَلَكَ الْحَمْدُ رَبَّنَا وَجْهُكَ أَكْرَمُ الْوُجُوهِ وَ جِهَتُكَ خَيْرُ الْجِهَاتِ وَ عَطِيَّتُكَ أَفْضَلُ الْعَطِيَّاتِ وَ أَهْنَؤُهَا تُطَاعُ رَبَّنَا فَتَشْكُرُ وَ تُعْصَى رَبَّنَا فَتَغْفِرُ لِمَنْ شِئْتَ تُجِيبُ الْمُضْطَرَّ وَ تَكْشِفُ الضُّرَّ وَ تَشْفِي السَّقِيمَ وَ تُنْجِي مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ لَا يَجْزِي بِآلَائِكَ أَحَدٌ وَ لَا يُحْصِي نَعْمَاءَكَ قَوْلُ قَائِلٍ اللَّهُمَّ إِلَيْكَ رُفِعَتِ الابْصَارُ وَ نُقِلَتِ الاقْدَامُ وَ مُدَّتِ الاعْنَاقُ وَ رُفِعَتِ الايْدِي وَ دُعِيتَ بِالْأَلْسُنِ وَ تُحُوكِمَ إِلَيْكَ فِي الاعْمَالِ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَ ارْحَمْنَا وَ افْتَحْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَ خَلْقِكَ «بِالْحَقِّ وَ أَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ» [1] اللَّهُمَّ إِلَيْكَ نَشْكُو غَيْبَةَ نَبِيِّنَا وَ شِدَّةَ الزَّمَانِ عَلَيْنَا وَ وُقُوعَ الْفِتَنِ وَ

---

١. الاعراف / ٨٩.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

سازد و او را به بهشت خود برد، باید خوش خلقی و انصاف و مهرورزی به یتیم و ناتوان داشته باشد و پیوسته در برابر پروردگاری که او را آفریده است، فروتن باشد.

۱۶. علی بن ابی طالب علیه السلام فرمود: هرکس به مسجد برود، به یکی از این هشت بهره دست می‌یابد:

برادری ایمانی، دانایی جدید، آیه محکم و استوار، رحمت مورد انتظار، کلمه‌ای رهاننده از نابودی، هدایت گری، رها شدن از معصیت برای ترس از عذاب یا شرم.

۱۷. امام باقر علیه السلام فرمود: خداوند از جمعه‌ای تا جمعه‌ای دیگر سی و پنج نماز بر مردم واجب کرده است. یک گونه آن واجب است که در جماعت گزارده شود. که همان نماز جمعه است. خداوند نه دسته از مسلمانان را از شرکت در نماز جمعه معاف کرده است: کودکان و پیران و دیوانگان و بندگان و زنان و بیمارانی و کوران و نیز کسانی که دو فرسنگ یا بیشتر از نماز جمعه فاصله دارند.

۱۸. امام باقر علیه السلام فرمود: قنوت «وتر» مثل قنوت نماز جمعه می‌باشد و در دعای آن چنین می‌دانی:

«اللهم تم نورک فهدیت فلک الحمد ربناو بسطت یدک فاعطیت فلک الحمد ربنا. وعظم حلمک فعفوت فلک الحمدربنا. . .». و در قنوت وتر پس از این دعا هفتاد دفعه می‌گویی «استغفرالله واتوب الیه» و آنگاه از آتش دوزخ بسیار به او پناهنده شو.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

تَظَاهُرَ الاعْدَاءِ وَكَثْرَةَ عَدُوِّنَا وَ قِلَّةَ عَدَدِنَا فَافْرِجْ ذَلِكَ يَا رَبِّ بِفَتْحٍ مِنْكَ تُعَجِّلُهُ وَ نَصْرٍ مِنْكَ تُعِزُّهُ وَ إِمَامِ عَدْلٍ تُظْهِرُهُ إِلَهَ الْحَقِّ رَبَّ الْعَالَمِينَ، ثُمَّ تَقُولُ: فِي قُنُوتِ الْوَتْرِ بَعْدَ هَذَا أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ تَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ كَثِيراً وَ تَقُولُ: فِي دُبُرِ الْوَتْرِ بَعْدَ التَّسْلِيمِ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ثَلاثَ مَرَّاتٍ الْحَمْدُ لِرَبِّ الصَّبَاحِ الْحَمْدُ لِفَالِقِ الاصْبَاحِ ثَلاثَ مَرَّاتٍ.

١٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ الْبَغْدَادِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَعْبَدٍ عَنْ بُنْدَارَ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ فَضَالَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ أَوْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: «سَمِعْتُهُ يَقُولُ: إِذَا بَلَغَ الْغُلامُ ثَلاثَ سِنِينَ، يُقَالُ لَهُ: سَبْعَ مَرَّاتٍ قُلْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ ثَلاثُ سِنِينَ وَ سَبْعَةُ أَشْهُرٍ وَ عِشْرُونَ يَوْماً فَيُقَالُ لَهُ: قُلْ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ أَرْبَعُ سِنِينَ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ: سَبْعَ مَرَّاتٍ قُلْ صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ خَمْسُ سِنِينَ ثُمَّ يُقَالُ لَهُ: أَيُّهُمَا يَمِينُكَ وَ أَيُّهُمَا شِمَالُكَ فَإِذَا عَرَفَ ذَلِكَ حُوِّلَ وَجْهُهُ إِلَى الْقِبْلَةِ وَ يُقَالُ لَهُ: اسْجُدْ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ سِتُّ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّ لَهُ سِتُّ سِنِينَ صَلَّى وَ عُلِّمَ الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّ سَبْعُ سِنِينَ قِيلَ لَهُ: اغْسِلْ وَجْهَكَ وَ كَفَّيْكَ فَإِذَا غَسَلَهُمَا قِيلَ لَهُ: صَلِّ ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ تِسْعُ سِنِينَ فَإِذَا تَمَّتْ لَهُ عُلِّمَ الْوُضُوءَ وَ ضُرِبَ عَلَيْهِ وَ أُمِرَ بِالصَّلاةِ وَ ضُرِبَ عَلَيْهَا فَإِذَا تَعَلَّمَ الْوُضُوءَ وَ الصَّلاةَ غَفَرَ اللهُ لِوَالِدَيْهِ إِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى».

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

و پس از سلام نماز سه دفعه بر زبان می‌آوری: «سبحان ربی الملک القدوس العزیز الحکیم». و سه دفعه می‌گویی: «الحمد الرب الصباح. الحمدلفالق الاصباح».

۱۹. عبد الله بن فضاله می‌گوید: از امام باقر علیه السلام یا امام صادق علیه السلام شنیدم که فرمود: هرگاه پسر به سه سال رسید، به او هفت دفعه «لا اله الا الله» را تلقین کنند و آنگاه او را تا هفت ماه و ده روز رها کنند و بعد هفت دفعه «محمد رسول الله» را به او تلقین کنند و بعد که چهار ساله شد، هفت دفعه «صلی الله علی محمد» را به او بگویند تا اینکه به پنج سالگی رسید. آنگاه از وی سؤال کنند که دست چپ و دست راست او کدامند؟ و بعد که پاسخ درست داد، او را رو به قبله به نماز بخواهند که سجده کند. به شش سالگی که نزدیک شد او را به نماز فرا خوانند و رکوع و سجود یادش دهند. هنوز هفت ساله نشده، او را شست و شوی دست و صورت بیاموزند. نه ساله که شد وضوی کامل را به او بیاموزند. اگر در این کار سهل انگاری کرد، به منظور فراگیری او را آرام بزنند و فرمان نماز خواندن دهند؛ هرگاه که او وضو و نماز را یاد گرفت، خداوند او و پدر و مادرش راخواهد آمرزید.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثاني و الستون

يوم الثلاثاء سلخ شهر ربيع الآخر من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ زِيَادٍ الْآدَمِيُّ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِسْمَاعِيلَ، قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو أُسَامَةَ الشَّحَّامُ قَالَ: «سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ يَقُولُ: مَنْ أَخَّرَ الْمَغْرِبَ حَتَّى تَشْتَبِكَ النُّجُومُ مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ فَأَنَا إِلَى اللهِ مِنْهُ بَرِيءٌ».

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الدَّهْقَانِ عَنْ دُرُسْتَ بْنِ أَبِي مَنْصُورٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ: «لَا تَتَخَلَّلُوا بِعُودِ الرَّيْحَانِ وَ لَا بِقَضِيبِ الرُّمَّانِ فَإِنَّهُمَا يُهَيِّجَانِ عِرْقَ الْجُذَامِ».

٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَمْزَةَ بْنِ حُمْرَانَ قَالَ: دَخَلْتُ إِلَى الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام، فَقَالَ لِي: يَا حَمْزَةُ مِنْ أَيْنَ أَقْبَلْتَ؟ قُلْتُ: مِنَ الْكُوفَةِ، قَالَ: فَبَكَى عليه السلام حَتَّى بَلَّتْ دُمُوعُهُ لِحْيَتَهُ فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ مَا لَكَ أَكْثَرْتَ الْبُكَاءَ؟ فَقَالَ: ذَكَرْتُ عَمِّي زَيْداً وَ مَا صُنِعَ بِهِ فَبَكَيْتُ فَقُلْتُ لَهُ: وَ مَا الَّذِي ذَكَرْتَ مِنْهُ، فَقَالَ: ذَكَرْتُ مَقْتَلَهُ وَ قَدْ أَصَابَ جَبِينَهُ سَهْمٌ فَجَاءَهُ ابْنُهُ يَحْيَى فَانْكَبَّ عَلَيْهِ وَ قَالَ لَهُ: أَبْشِرْ يَا أَبَتَاهْ فَإِنَّكَ تَرِدُ عَلَى رَسُولِ اللهِ وَ عَلِيٍّ وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ عليهم السلام قَالَ: أَجَلْ يَا بُنَيَّ، ثُمَّ دَعَا بِحَدَّادٍ فَنَزَعَ السَّهْمَ مِنْ جَبِينِهِ فَكَانَتْ نَفْسُهُ مَعَهُ فَجِيءَ بِهِ إِلَى سَاقِيَةٍ تَجْرِي عِنْدَ بُسْتَانٍ زَائِدَةٍ فَحُفِرَ لَهُ فِيهَا وَ دُفِنَ وَ أُجْرِيَ عَلَيْهِ الْمَاءُ وَ كَانَ مَعَهُمْ غُلَامٌ سِنْدِيٌّ لِبَعْضِهِمْ فَذَهَبَ إِلَى يُوسُفَ بْنِ عُمَرَ مِنَ الْغَدِ فَأَخْبَرَهُ بِدَفْنِهِمْ إِيَّاهُ فَأَخْرَجَهُ يُوسُفُ بْنُ عُمَرَ فَصَلَبَهُ فِي الْكُنَاسَةِ أَرْبَعَ سِنِينَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس شصت و دوم

سه شنبه پایان ربیع الاخرسال ۳۶۸

۱. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس نماز مغرب را بدون دلیل تاخیر افکند تا اینکه ستارگان در هم پیدا شوند من از او بیزاری می طلبم.

۲. امام صادق علیه السلام فرمود: با چوب ریحان و شاخه انار دندان خود را خلال نکنید که تحریک کننده رگ خوره است.

۳. حمزه بن حمران می‌گوید که امام صادق علیه السلام فرمود: ای حمزه از کجا آمده‌ای؟ گفتم: از شهر کوفه. حضرت اشک ریخت تا اینکه محاسن حضرت خیس شد. گفتم: ای پسر پیامبر خدا! چرا این اندازه اشک ریختی؟ فرمود: به یاد عمویم زید بن علی علیه السلام افتادم و رفتاری که با او کردند. گفتم: در چه وضعی از او سخن گفتند؟ فرمود: آنگاه که تیری بر پیشانی زید نشست و پسر او یحیی نزدیک آمد و خود را بر روی او افکند و گفت: ای پدر تو را بشارت باد که به دیدار پیامبر خدا و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام می‌شتابی. زیدفرمود: آری پسرم. بعد آهنگری برای بیرن کشیدن تیر از پیشانی او آوردند که بر اثر آن جان سپرد. زید را در عمق جوی آب باغی به خاک سپردند و آنگاه آب بر آن بستند. غلام سندی جاسوس نزد آنان بود و روز بعد پیش یوسف بن عمران رفت و گزارش داد. او بدن زید را خارج ساخت و در «کناسه» به دار زد. پیکر زید چهار سال بالای دار بود.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ثُمَّ أَمَرَ بِهِ فَأُحْرِقَ بِالنَّارِ وَ ذُرِيَ فِي الرِّيَاحِ فَلَعَنَ اللهُ قَاتِلَهُ وَ خَاذِلَهُ وَ إِلَى اللهِ جَلَّ اسْمُهُ أَشْكُو مَا نَزَلَ بِنَا أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّهِ بَعْدَ مَوْتِهِ وَ بِهِ نَسْتَعِينُ عَلَى عَدُوِّنَا وَ هُوَ خَيْرُ مُسْتَعَانٍ.

٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الْقَاسِمِ قِرَاءَةً قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْمُعَلَّى قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ بَكْرٍ الْمُرَادِيُّ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ: بَيْنَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام ذَاتَ يَوْمٍ جَالِسٌ مَعَ أَصْحَابِهِ يُعَبِّيهِمْ لِلْحَرْبِ إِذْ أَتَاهُ شَيْخٌ عَلَيْهِ شَحْبَةُ السَّفَرِ، فَقَالَ: أَيْنَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام؟ فَقِيلَ: هُوَ ذَا فَسَلَّمَ عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِنِّي أَتَيْتُكَ مِنْ نَاحِيَةِ الشَّامِ وَ أَنَا شَيْخٌ كَبِيرٌ قَدْ سَمِعْتُ فِيكَ مِنَ الْفَضْلِ مَا لَا أُحْصِي وَ إِنِّي أَظُنُّكَ سَتُغْتَالُ فَعَلِّمْنِي مِمَّا عَلَّمَكَ اللهُ قَالَ: نَعَمْ يَا شَيْخُ مَنِ اعْتَدَلَ يَوْمَاهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ وَ مَنْ كَانَتِ الدُّنْيَا هِمَّتَهُ اشْتَدَّتْ حَسْرَتُهُ عِنْدَ فِرَاقِهَا وَ مَنْ كَانَ غَدُهُ شَرَّ يَوْمَيْهِ فَمَحْرُومٌ وَ مَنْ لَمْ يُبَالِ بِمَا رُزِئَ مِنْ آخِرَتِهِ إِذَا سَلِمَتْ لَهُ دُنْيَاهُ فَهُوَ هَالِكٌ وَ مَنْ لَمْ يَتَعَاهَدِ النَّقْصَ مِنْ نَفْسِهِ غَلَبَ عَلَيْهِ الْهَوَى وَ مَنْ كَانَ فِي نَقْصٍ فَالْمَوْتُ خَيْرٌ لَهُ يَا شَيْخُ إِنَّ الدُّنْيَا خَضِرَةٌ حُلْوَةٌ وَ لَهَا أَهْلٌ، وَ إِنَّ الْآخِرَةَ لَهَا أَهْلٌ ظَلَفَتْ أَنْفُسَهُمْ عَنْ مُفَاخَرَةِ أَهْلِ الدُّنْيَا لَا يَتَنَافَسُونَ فِي الدُّنْيَا، وَ لَا يَفْرَحُونَ بِغَضَارَتِهَا وَ لَا يَحْزَنُونَ لِبُؤْسِهَا يَا شَيْخُ مَنْ خَافَ الْبَيَاتَ قَلَّ نَوْمُهُ، مَا أَسْرَعَ اللَّيَالِيَ وَ الْأَيَّامَ فِي عُمُرِ الْعَبْدِ فَاخْزُنْ لِسَانَكَ وَ عُدَّ كَلَامَكَ يَقِلَّ كَلَامُكَ إِلَّا بِخَيْرٍ يَا شَيْخُ ارْضَ لِلنَّاسِ مَا تَرْضَى لِنَفْسِكَ وَ آتِ إِلَى النَّاسِ مَا تُحِبُّ أَنْ يُؤْتَى إِلَيْكَ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ أَمَا تَرَوْنَ إِلَى أَهْلِ الدُّنْيَا يُمْسُونَ وَ يُصْبِحُونَ عَلَى أَحْوَالٍ شَتَّى فَبَيْنَ صَرِيعٍ يَتَلَوَّى وَ بَيْنَ عَائِدٍ وَ مَعُودٍ وَ آخَرَ بِنَفْسِهِ يَجُودُ وَ آخَرَ لَا يُرْجَى وَ آخَرَ مُسَجًّى وَ طَالِبِ الدُّنْيَا وَ الْمَوْتُ يَطْلُبُهُ وَ غَافِلٍ وَ لَيْسَ بِمَغْفُولٍ عَنْهُ وَ عَلَى أَثَرِ الْمَاضِي يَصِيرُ الْبَاقِي؟ فَقَالَ لَهُ: زَيْدُ بْنُ صُوحَانَ الْعَبْدِيُّ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، أَيُّ سُلْطَانٍ أَغْلَبُ وَ أَقْوَى؟ قَالَ: الْهَوَى، قَالَ: فَأَيُّ ذُلٍّ أَذَلُّ؟ قَالَ: الْحِرْصُ عَلَى الدُّنْيَا، قَالَ: فَأَيُّ فَقْرٍ أَشَدُّ؟ قَالَ: الْكُفْرُ، بَعْدَ الْإِيمَانِ، قَالَ: فَأَيُّ دَعْوَةٍ أَضَلُّ؟ قَالَ: الدَّاعِي بِمَا لَا يَكُونُ، قَالَ: فَأَيُّ عَمَلٍ أَفْضَلُ؟ قَالَ: التَّقْوَى، قَالَ: فَأَيُّ عَمَلٍ أَنْجَحُ؟ قَالَ: طَلَبُ مَا عِنْدَ اللهِ، قَالَ: فَأَيُّ صَاحِبٍ شَرٌّ؟ قَالَ:

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بعد فرمان سوزاندن آن را دادند و خاکسترش را به باد سپردند. خداوند آنان را از رحمت خویش بی‌نصیب سازد. ای حمزه! از رفتاری که با ما خاندان پیامبر کردند به خداوند شکایت می‌برم و از او یاری می‌خواهم که بهترین یاری کننده است.

۴. امام سجاد علیه السلام فرمود: آنگاه که امیرمؤمنان، علی علیه السلام یاران خود را به منظور جنگ صف آرایی می‌کرد، مرد پیری که سختی سفر از رخسارش آشکار بود، نزد حضرت آمد و گفت: ای امیرمومنان! من از شام آمده‌ام و پیرمردی سالمندم. من از فضیلت تو، بسیار شنیده‌ام. از آنچه خدا به تو آموخته است، مرا هم یاد ده. فرمود: ای شیخ هرکس دو روز او برابر باشد، مجنون است. و هرکس دنیا همت او شود، به وقت مرگ بسیار افسوس می‌خورد و هرکس فردای او بدتر از دیروز اوست، بی‌نصیب خواهد شد. و هرکس در کاستن است، مردن برای او نیکوتر است. ای شیخ! دنیا خرمی و شیرینی دارد و نیز برای خود کسانی دارد. آخرت هم کسانی برای خویش دارد که از فخر فروشی به اهل دنیا فاصله می‌گیرند و هرگز به دنیا حسد نمی‌ورزند و از خوشی آن شادمان نمی‌شوند و از تنگی آن اندوهگین نمی‌گردند. ای شیخ! هرکس از شبیخون نگران شد، خواب اندکی دارد. و روزها و شب‌های عمر چه شتابان در گذرند. پس زبان خود را نگاه دار و سخن خویش شمارش کن و کم گوی و گزیده گوی باش. ای شیخ! برای دیگران چیزی را پسند کن که برای خود می‌پسندی و با آن چنان رفتارکن که مایلی با تو رفتار کنند.

در این هنگام امیرمؤمنان علیه السلام خطاب به یاران خویش چنین فرمود: ای مردم! آیا نمی‌نگرید که اهل دنیا در هر صبح و شام حالت‌های متفاوتی دارند. یکی بر خاک افتاده و دیگری به عیادت رفته یا عیادت می‌شود و دیگری در حال احتضار است و دیگر امیدی به زنده ماندن او نیست و اما دیگری در کفن پیچیده شده است. بی‌گمان مرگ جوینده دنیا را پی می‌کند. و او غافلی است که هرگز از او غفلت نشود. به راستی آنان که مانده‌اند در پی آنان می‌روند که در گذشته رفته‌اند.

زید بن صوحان می‌گوید: ای امیرمؤمنان! کدام قدرت چیرگی و نیرومندی بیشتری دارد؟ فرمود: خواهش نفسانی. گفت: کدام ذلت فزون‌تر است؟ فرمود: حرص ورزیدن به دنیا. گفت: کدام بینوایی دشوارتر است؟ فرمود: کفرورزی بعد از ایمان. گفت: کدام دعوت سرگردان سازتر است؟ فرمود: کسی که به چیزی فرا می‌خواند که واقعیت ندارد. گفت: کدام کار برتر است؟ فرمود: پارسایی. گفت: کدام رفتار کامیابی‌اش بسیار است؟ فرمود: جست وجوی چیزی که پیش خداوند است. گفت: کدام دوست بدتر است؟ فرمود:

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْمُزَيِّنُ لَكَ مَعْصِيَةَ اللهِ، قَالَ: فَأَيُّ الْخَلْقِ أَشْقَى؟ قَالَ: مَنْ بَاعَ دِينَهُ بِدُنْيَا غَيْرِهِ، قَالَ: فَأَيُّ الْخَلْقِ أَقْوَى؟ قَالَ: الْحَلِيمُ، قَالَ: فَأَيُّ الْخَلْقِ أَشَحُّ؟ قَالَ: مَنْ أَخَذَ الْمَالَ مِنْ غَيْرِ حِلِّهِ فَجَعَلَهُ فِي غَيْرِ حَقِّهِ، قَالَ: فَأَيُّ النَّاسِ أَكْيَسُ؟ قَالَ: مَنْ أَبْصَرَ رُشْدَهُ مِنْ غَيِّهِ فَمَالَ إِلَى رُشْدِهِ، قَالَ: فَمَنْ أَحْلَمُ النَّاسِ الَّذِي لَا يَغْضَبُ. قَالَ: فَأَيُّ النَّاسِ أَثْبَتُ رَأْياً؟ قَالَ: مَنْ لَمْ يَغُرَّهُ النَّاسُ مِنْ نَفْسِهِ وَ لَمْ تَغُرَّهُ الدُّنْيَا بِتَشَوُّفِهَا قَالَ: فَأَيُّ النَّاسِ أَحْمَقُ؟ قَالَ: الْمُغْتَرُّ بِالدُّنْيَا وَ هُوَ يَرَى مَا فِيهَا مِنْ تَقَلُّبِ أَحْوَالِهَا، قَالَ: فَأَيُّ النَّاسِ أَشَدُّ حَسْرَةً: قَالَ؟ الَّذِي حُرِمَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ، قَالَ: فَأَيُّ الْخَلْقِ أَعْمَى؟ قَالَ: الَّذِي عَمِلَ لِغَيْرِ اللهِ يَطْلُبُ بِعَمَلِهِ الثَّوَابَ مِنْ عِنْدِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ، قَالَ: فَأَيُّ الْقُنُوعِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: الْقَانِعُ بِمَا أَعْطَاهُ اللهُ قَالَ: فَأَيُّ الْمَصَائِبِ أَشَدُّ الْمُصِيبَةُ بِالدِّينِ؟ قَالَ: فَأَيُّ الاعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ؟ قَالَ: انْتِظَارُ الْفَرَجِ، قَالَ: فَأَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ؟ قَالَ: أَخْوَفُهُمْ لِلَّهِ وَ أَعْمَلُهُمْ بِالتَّقْوَى وَ أَزْهَدُهُمْ فِي الدُّنْيَافَأَيُّ الْكَلَامِ أَفْضَلُ عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ؟ قَالَ: كَثْرَةُ ذِكْرِهِ وَ التَّضَرُّعُ إِلَيْهِ وَ دُعَاؤُهُ، قَالَ: فَأَيُّ الْقَوْلِ أَصْدَقُ». قَالَ: شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، قَالَ: فَأَيُّ الاعْمَالِ أَعْظَمُ عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ؟ التَّسْلِيمُ وَ الْوَرَعُ قَالَ: فَأَيُّ النَّاسِ أَكْرَمُ؟ قَالَ مَنْ صَدَقَ فِي الْمَوَاطِنِ ثُمَّ أَقْبَلَ عليه السلام عَلَى الشَّيْخِ، فَقَالَ: يَا شَيْخُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ خَلْقاً ضَيَّقَ الدُّنْيَا عَلَيْهِمْ نَظَراً لَهُمْ فَزَهَّدَهُمْ فِيهَا وَ فِي حُطَامِهَا فَرَغِبُوا فِي دَارِ السَّلَامِ الَّذِي دَعَاهُمْ إِلَيْهِ وَ صَبَرُوا عَلَى ضِيقِ الْمَعِيشَةِ وَ صَبَرُوا عَلَى الْمَكْرُوهِ وَ اشْتَاقُوا إِلَى مَا عِنْدَ اللهِ مِنَ الْكَرَامَةِ وَ بَذَلُوا أَنْفُسَهُمْ ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللهِ وَ كَانَتْ خَاتِمَةُ أَعْمَالِهِمُ الشَّهَادَةَ فَلَقُوا اللَّهَ،وَ هُوَ عَنْهُمْ رَاضٍ وَ عَلِمُوا أَنَّ الْمَوْتَ سَبِيلُ مَنْ مَضَى وَ مَنْ بَقِيَ فَتَزَوَّدُوا لِآخِرَتِهِمْ غَيْرَ الذَّهَبِ وَ الْفِضَّةِ وَ لَبِسُوا الْخَشِنَ وَ صَبَرُوا عَلَى الْقُوتِ وَ قَدَّمُوا الْفَضْلَ وَ أَحَبُّوا فِي اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ أَبْغَضُوا فِي اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ أُولَئِكَ الْمَصَابِيحُ وَ أَهْلُ النَّعِيمِ فِي الْآخِرَةِ وَ السَّلَامُ فَقَالَ الشَّيْخُ فَأَيْنَ أَذْهَبُ وَ أَدَعُ الْجَنَّةَ وَ أَنَا أَرَاهَا وَ أَرَى أَهْلَهَا مَعَكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ جَهِّزْنِي بِقُوَّةٍ أَتَقَوَّى بِهَا عَلَى عَدُوِّكَ فَأَعْطَاهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام سِلَاحاً وَ حَمَلَهُ فَكَانَ فِي الْحَرْبِ بَيْنَ يَدَيْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يَضْرِبُ قُدُماً وَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يَعْجَبُ مِمَّا يَصْنَعُ فَلَمَّا اشْتَدَّتِ الْحَرْبُ أَقْدَمَ فَرَسَهُ حَتَّى قُتِلَ رَحِمَهُ اللهُ وَ اتَّبَعَهُ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَوَجَدَهُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

کسی که نافرمانی خدا را در چشم تو جلوه دهد. گفت: کدام کس شوربخت‌تر است؟ فرمود: کسی که دین خویش را به دنیای دیگری بفروشد. گفت: کدام کس توانمندتر است؟ فرمود: آدم بردبار. گفت: کدام بخل فزون‌تر دارد؟ فرمود: کسی که ثروت حرام را به چنگ آورده و در راه باطل هزینه می‌کند. گفت: کدام کس زیرکی بیشتری دارد؟ فرمود: کسی که حق از باطل را تشخیص دهد و سپس به حق گرایش یابد. گفت: چه کسی حلم فزون‌تری دارد؟ فرمود: کسی که هرگز خشمگین نشود. گفت: کدام کس در رأی ثبات قدمی بیشتری دارد؟ فرمود: کسی که فریب دنیا و دغل کاران را نخورد. گفت: کدام کس ابله‌تر است؟ فرمود: کسی که دگرگونی دنیا را ببیند و باز فریب دنیا را بخورد. گفت: چه کسی بیش از دیگران حسرت می‌خورد؟ فرمود: کسی که نه از دنیا بهره دارد و نه از آخرت و این همان زیان کاری آشکار است. گفت: کدام کس نابینایی‌اش فزون‌تر است؟ فرمود: کسی که ریاکاری دارد و پاداش الهی می‌طلبد. گفت: کدام قناعت نیکوتر است؟ فرمود: بسنده کردن به چیزی که خداوند عطا کرده است. گفت: کدام گرفتاری دشوارتر است؟ فرمود: گرفتاری در دین. گفت: کدام کوشش نزد پروردگار دوست داشتنی‌تر است؟ فرمود: چشم به راه گشایش بودن. گفت چه کسی پیش خدا برتر است؟ فرمود: کسی که خوف و زهد و تقوای بیشتری در دنیا داشته باشد. گفت: کدام کلام پیش خدا نیکوتر است؟ فرمود: بسیار ذکر حق گفتن و تضرع و نیایش در پیشگاه او. گفت: کدام سخن درست‌تر است؟ فرمود: گواهی دادن به یگانگی خدا. گفت: کدام کوشش نزد پروردگار بزرگ‌تر است؟ فرمود: تسلیم و پاکدامنی. گفت: چه کسی نزد خدا ارجمندتر است؟ فرمود: کسی که در میدان‌های جنگ حق و باطل می‌رزمد.

آنگاه امیرمؤمنان علیه‌السلام به مرد پیر فرمود: بی‌گمان خداوند کسانی را خلق کرده است که دنیا در چشم آنان جای کوچک و تنگی است. آنان از دنیا و متاع دنیا گریزانند و اشتیاق ورود به بهشت دارالسلام را دارند که خداوند آنان را به سمت آن فرا خوانده است. آنان بر دشواری معیشت و ناخوشایندی‌ها شکیبایی می‌ورزند. آنان کریمانه مشتاق چیزی هستند که پیش خداوند است و جان خویش در خشنودی او داده و به فرجام شهادت نائل گشته است و برای آخرت، چیزی غیر از طلا و نقره گرد آوردند. آنان بر اندک بودن خوراک شکیبایی داشته و فزونی آن را ره توشه ساختند و عشق به طریق حق ورزیدند. بی گمان، آنان چراغ‌های هدایت و برخورداران از نعمت‌های الهی در آخرت خواهند بود. در این هنگام پیرمرد گفت: من بهشت را در حضور تو و یاران تو می‌بینم. آن را واگذارم و به کجا سفر کنم؟ ای امیرمؤمنان! مرا ساز و برگ نظامی بده تا بر دشمن تو حمله کنم. علی علیه‌السلام او را مجهز کرد. آنگاه که جنگ آغاز گشت، پیرمرد پیشاپیش علی علیه‌السلام شمشیر به دست صف دشمن را می‌شکافت. امیرمؤمنان از شجاعت او شگفت زده می‌گشت. ناگاه جنگ رو به دشواری نهاد و پیرمرد اسب تندی راند تا اینکه شهید شد. تنی از همراهان علی در پی او رفت و او را افتاده بر خاک دید. اسب همچنان منتظر بود و شمشیر در

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

صَرِيعاً وَ وَجَدَ دَابَّتَهُ وَ وَجَدَ سَيْفَهُ فِي ذِرَاعِهِ فَلَمَّا انْقَضَتِ الْحَرْبُ أَتَى أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام بِدَابَّتِهِ وَ سِلاَحِهِ وَ صَلَّى أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام عَلَيْهِ وَ قَالَ: هَذَا وَ اللهِ السَّعِيدُ حَقّاً فَتَرَحَّمُوا عَلَى أَخِيكُمْ.

٥. حَدَّثَنَا أَبِي رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنِي سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ زِيَادٍ السَّكُونِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام: «أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وآله صَلَّى عَلَى سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فَقَالَ: لَقَدْ وَافَى مِنَ الْمَلاَئِكَةِ لِلصَّلاَةِ عَلَيْهِ تِسْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ فِيهِمْ جَبْرَئِيلُ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ فَقُلْتُ: يَا جَبْرَئِيلُ بِمَا اسْتَحَقَّ صَلاَتَكُمْ عَلَيْهِ، قَالَ: بِقِرَاءَةِ (قُلْ هُوَ اللهُ) أَحَدٌ قَائِماً وَ قَاعِداً أَوْ رَاكِباً وَ مَاشِياً وَ ذَاهِباً وَ جَائِياً».

٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ (رِضْوَانُ اللهِ) عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي نَصْرٍ الْبَزَنْطِيِّ عَنْ دَاوُدَ بْنِ سِرْحَانَ قَالَ: «قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ: لاَ يَنْبَغِي لِلْمَرْأَةِ أَنْ تُعَطِّلَ نَفْسَهَا وَ لَوْ أَنْ تُعَلِّقَ فِي عُنُقِهَا قِلاَدَةً وَ لاَ يَنْبَغِي أَنْ تَدَعَ يَدَهَا مِنَ الْخِضَابِ وَ لَوْ أَنْ تَمَسَّهَا بِالْحِنَّاءِ مَسّاً وَ إِنْ كَانَتْ مُسِنَّةً».

٧. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي نَصْرٍ الْبَزَنْطِيِّ عَنْ مُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ: إِذَا كَانَ حِينَ يَبْعَثُ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى شَأْنُهُ الْعِبَادَ أُتِيَ بِالْأَيَّامِ تَعْرِفُهَا الْخَلاَئِقُ بِاسْمِهَا وَ حِلْيَتِهَا وَ يَقْدُمُهَا يَوْمُ الْجُمُعَةِ لَهُ نُورٌ سَاطِعٌ تَتْبَعُهُ سَائِرُ الأَيَّامِ كَأَنَّهَا عَرُوسٌ كَرِيمَةٌ ذَاتُ وَقَارٍ تُهْدَى إِلَى ذِي حِلْمٍ وَ يَسَارٍ ثُمَّ يَكُونُ يَوْمُ الْجُمُعَةِ شَاهِداً وَ حَافِظاً لِمَنْ سَارَعَ إِلَى الْجُمُعَةِ ثُمَّ يَدْخُلُ الْمُؤْمِنُونَ إِلَى الْجَنَّةِ عَلَى قَدْرِ سَبْقِهِمْ إِلَى الْجُمُعَةِ.

٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ بَشِيرٍ الْبَجَلِيُّ عَنْ أَبَانٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَعْيَنَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام: «أَنَّهُ قَالَ: لَقَدْ غَفَرَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لِرَجُلٍ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ بِكَلِمَتَيْنِ دَعَا بِهِمَا، قَالَ: اللَّهُمَّ إِنْ تُعَذِّبْنِي فَأَهْلُ ذَلِكَ أَنَا وَ إِنْ تَغْفِرْ لِي فَأَهْلُ ذَلِكَ أَنْتَ فَغَفَرَ اللهُ لَهُ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

دست او. پیکار که پایان گرفت، آنها را پیش علی علیه السلام آوردند. امیر مؤمنان برای وی درخواست رحمت کرده و فرمود: سوگند به خداوند که این مجاهد به راستی نیک بخت شد. اکنون شما برای برادرتان طلب رحمت کنید.

۵. امام صادق علیه السلام فرمود: پیامبر اسلام برای سعد بن معاذ رحمت فرستاده و سپس فرمود: نود هزار فرشته همراه با جبرییل برای او طلب رحمت کردند. گفتم: ای جبرییل! چگونه سعد بن معاذ سزاوار رحمت خواهی شما شده است؟ جبرئیل فرمود: برای خواندن «قل هو الله احد» در همه حال. ایستاده و نشسته و سواره و پیاده و در آمد و شد.

۶. امام صادق علیه السلام فرمود: شایسته نیست که زنی خویشتن رااز وسایل زینتی بی‌بهره سازد، هر چند که گردن بندی برای گردن باشد و نیز شایسته نیست که دست زنی بی‌خضاب بماند؛ هر چند که حنا بر آن زند و پاک کند و هر چند که سالمند باشد.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۷. امام باقر علیه السلام فرمود: در روز رستاخیز که خداوند همگان را گرد می‌آورد، ایام را خواهد آورد که مردمان آنها را به اسم و علامت شان خواهند شناخت. روز جمعه تابان‌تر از ایام هفته و پیشتاز آنان است انگار عروس عزیزی است که او را به سرای توانگر بزرگی می‌برند. بی‌گمان روز آدینه شاهد و نگهبان کسی خواهد بود که به سمت او شتابان می‌رود. در حقیقت مؤمنان به دلیل پیشی گرفتن برای جمعه در رفتن به بهشت پیشی گرفته‌اند.

۸. امام باقر علیه السلام فرمود: خداوند یک صحراگرد را به خاطر دو کلمه دعا آمرزید. او گفته بود: خدایا! اگر مراگرفتار عذاب خود سازی، سزاوار آن هستم و اگر مرا بیامرزی، سزاوار آن هستی. چنین بود که پروردگارش از گناهش در گذشت.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ عَنْ عَمِّهِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ وَ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: كَانَ أَبِي عليه السلام يَقُولُ: مَا شَيْءٌ أَفْسَدَ لِلْقَلْبِ مِنَ الْخَطِيئَةِ إِنَّ الْقَلْبَ لَيُوَاقِعُ الْخَطِيئَةَ فَمَا تَزَالُ بِهِ حَتَّى تَغْلِبَ عَلَيْهِ فَيَصِيرَ أَسْفَلُهُ أَعْلَاهُ وَ أَعْلَاهُ أَسْفَلَهُ.

١٠. حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ النَّضْرِ الْخَزَّازِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شِمْرٍ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: كَانَ غُلَامٌ مِنَ الْيَهُودِ يَأْتِي النَّبِيَّ كَثِيراً حَتَّى اسْتَخَفَّهُ وَ رُبَّمَا أَرْسَلَهُ فِي حَاجَةٍ وَ رُبَّمَا كَتَبَ لَهُ الْكِتَابَ إِلَى قَوْمٍ فَافْتَقَدَهُ أَيَّاماً فَسَأَلَ عَنْهُ، فَقَالَ: لَهُ قَائِلٌ: تَرَكْتُهُ فِي آخِرِ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ الدُّنْيَا فَأَتَاهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله فِي نَاسٍ مِنْ أَصْحَابِهِ وَ كَانَ بَرَكَةً لَا يَكَادُ يُكَلِّمُ أَحَداً إِلَّا أَجَابَهُ، فَقَالَ: يَا فُلَانُ فَفَتَحَ عَيْنَيْهِ وَ قَالَ: لَبَّيْكَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ قَالَ: (اشْهَدْ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ) وَ أَنِّي رَسُولُ اللهِ فَنَظَرَ الْغُلَامُ إِلَى أَبِيهِ فَلَمْ يَقُلْ لَهُ: شَيْئاً، ثُمَّ نَادَاهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله الثَّانِيَةَ، وَ قَالَ لَهُ: مِثْلَ قَوْلِهِ الْأَوَّلِ فَالْتَفَتَ الْغُلَامُ إِلَى أَبِيهِ فَلَمْ يَقُلْ لَهُ: شَيْئاً، ثُمَّ نَادَاهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله الثَّالِثَةَ، فَالْتَفَتَ الْغُلَامُ إِلَى أَبِيهِ فَقَالَ: أَبُوهُ إِنْ شِئْتَ فَقُلْ: وَ إِنْ شِئْتَ فَلَا فَقَالَ الْغُلَامُ: (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ) وَ أَنَّكَ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ وَ مَاتَ مَكَانَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لِأَبِيهِ: اخْرُجْ عَنَّا ثُمَّ قَالَ صلى الله عليه وآله لِأَصْحَابِهِ: اغْسِلُوهُ وَ كَفِّنُوهُ وَ ائْتُونِي بِهِ أُصَلِّي عَلَيْهِ ثُمَّ خَرَجَ وَ هُوَ يَقُولُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْجَى بِيَ الْيَوْمَ نَسَمَةً مِنَ النَّارِ.

١١. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ الْمِنْقَرِيِّ عَنْ جَدِّهِ زِيَادِ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ: مَنْ أَكَلَ الطِّينَ فَإِنَّهُ تَقَعُ الْحِكَّةُ فِي جَسَدِهِ وَ يُورِثُهُ الْبَوَاسِيرَ وَ يُهَيِّجُ عَلَيْهِ دَاءَ السَّوْءِ وَ يَذْهَبُ بِالْقُوَّةِ مِنْ سَاقَيْهِ وَ قَدَمَيْهِ وَ مَا نَقَصَ مِنْ عَمَلِهِ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ صِحَّتِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْكُلَهُ حُوسِبَ عَلَيْهِ وَ عُذِّبَ بِهِ.

١٢. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنِي جَدِّي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنِ الصَّادِقِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۹. امام صادق علیه السلام فرمود: چیزی به اندازه معصیت دل آدمی را تباه نمی‌سازد؛ زیرا قلب که به نافرمانی خداوند آلوده شد، نیرومندی خود را از دست خواهد داد تا اینکه واژگون شود. پایینش بالا و بالایش پایین شود.

۱۰. جابر بن عبدالله انصاری از امام باقر علیه السلام نقل کرد که حضرت فرمود: جوانی یهودی زیاد پیش پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌رفت، تا آنجا که وی را سزاوار خدمت کاری خود شناخت و در پی کاری روانه می‌ساخت و یا برای حضرت نامه می‌نوشت. چند روزی ناپدید شد. پیامبر از یاران، حال جوان یهودی را جویا شد. یکی گفت که او را در حال مردن دیدم و وانهادم. در این هنگام حضرت با برخی از یاران به سراغ او رفتند و بر بالین وی رسیدند. آنگاه امام باقر علیه السلام فرمود: پیامبر علیه السلام صاحب برکت بود. آن حضرت با هرکس گفت وگو می‌کرد، پاسخ او را می‌داد. فرمود: ای فلانی! جوان دیدگان خود را باز کرد و گفت لبیک یا ابوالقاسم. فرمود: بگو اشهد ان لا اله الا الله و پیامبری مرا اقرار کن. جوان یهودی به پدر خود نگریست و چیزی در جواب نگفت. پیامبر بار دیگر فرمان داد. جوان دوباره به پدرش نگاه کرد و هیچ پاسخ نداد. پیامبر بار سوم فرمان داد. نگاه جوان که به پدرش افتاد، او گفت: اگر مایلی پاسخ بده. جوان یهودی گفت: شهادت می‌دهم که معبود و شایسته‌ای غیر از خدای یگانه نیست و شهادت می‌دهم که تو محمد فرستاده خدا هستی. و سپس جان سپرد. آنگاه پیامبر فرمان غسل و کفن داد و بر او نماز گزارد و بعد فرمود: خدا را سپاس و ستایش می گذارم که امروز به وسیله من کسی را از آتش دوزخ رهانید.

۱۱. امام باقر علیه السلام فرمود: هرکس گل خواری کند دچار خارش بدن می‌شود و نیز بواسیر و درد دشوار در بدن او تحریک می‌شود و نیروی پاهای او از بین می‌رود. و بی گمان آن مقداری که نسبت به روزگار سلامت وی از کار او کاسته شود نزد خداوند حساب گشته و کیفر خواهد دید.

۱۲. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: اگر چهار چیز در خانه‌ای نفوذ کند، ویران گر آن خواهدشد؛

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله): اَرْبَعٌ لا تَدْخُلُ بَيْتاً وَاحِدَةٌ مِنْهُنَّ إِلاّ خَرِبَ وَ لَمْ يُعْمَرْ بِالْبَرَكَةِ الْخِيَانَةُ وَ السَّرِقَةُ وَ شُرْبُ الْخَمْرِ وَ الزِّنَاءُ».

١٣. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُذَافِرٍ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَزَوَّرِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ، قَالَ: أَتَتْ فَاطِمَةُ عليها السلام النَّبِيَّ فَذَكَرَتْ عِنْدَهُ ضَعْفَ الْحَالِ فَقَالَ لَهَا: أَمَا تَذْرِينَ مَا مَنْزِلَةُ عَلِيٍّ عِنْدِي كَفَانِي أَمْرِي وَ هُوَ ابْنُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً وَ ضَرَبَ بَيْنَ يَدَيَّ بِالسَّيْفِ وَ هُوَ ابْنُ سِتَّ عَشْرَةَ سَنَةً وَ قَتَلَ الابْطَالَ وَ هُوَ ابْنُ تِسْعَ عَشْرَةَ سَنَةً وَ فَرَّجَ هُمُومِي وَ هُوَ ابْنُ عِشْرِينَ سَنَةً وَ رَفَعَ بَابَ خَيْبَرَ وَ هُوَ ابْنُ اثْنَتَيْنِ وَ عِشْرِينَ سَنَةً كَامِلَةً وَ كَانَ لا يَرْفَعُهُ خَمْسُونَ رَجُلًا، قَالَ: فَأَشْرَقَ لَوْنُ فَاطِمَةَ وَ لَمْ تَقَرَّ قَدَمَاهَا حَتَّى أَتَتْ عَلِيّاً عليه السلام فَأَخْبَرَتْهُ فَقَالَ كَيْفَ لَوْ حَدَّثْتِكِ بِفَضْلِ اللهِ عَلَيَّ كُلِّهِ.

١٤. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَمِّهِ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: «مَنْ وَصَلَ أَحَداً مِنْ أَهْلِ بَيْتِي فِي دَارِ هَذِهِ الدُّنْيَا بِقِيرَاطٍ كَافَيْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقِنْطَارٍ».

١٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْخَالِدِ بْنِ جَرِيرٍ عَنْ أَبِي الرَّبِيعِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لا يَنَالُ شَفَاعَتِي غَداً مَنْ أَخَّرَ الصَّلاةَ الْمَفْرُوضَةَ بَعْدَ وَقْتِهَا».

١٦. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ الْيَقْطِينِيِّ عَنْ زَكَرِيَّا الْمُؤْمِنِ عَنِ ابْنِ نَاجِيَةَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَيَابَةَ عَنْ نَاجِيَةَ، قَالَ: قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ الْبَاقِرُ عليه السلام: اذَا صَلَّيْتَ الْعَصْرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَقُلِ: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الاوْصِيَاءِ الْمَرْضِيِّينَ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَ بَارِكْ عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ بَرَكَاتِكَ وَ السَّلامُ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى أَرْوَاحِهِمْ وَ أَجْسَادِهِمْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

به گونه‌ای که برکت هم آبادگر آن خانه نخواهد بود؛ خیانت و دزدی و می گساری و زناکاری.

۱۳. فاطمه علیها السلام نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و از ناتوانی خویش یاد کرد. حضرت فرمود: آیا آگاهی که علی پیش من چه منزلتی دارد؟ او ده ساله بود که کارهایم را انجام می‌داد. شانزده ساله بود که پیش رویم جهاد کرد. نوزده ساله بود که قهرمانان عرب را به خاک انداخت. بیست ساله بود که اندوه‌هایم را از بین برد. بیست و دو ساله بود که در قلعه خیبر را از جا کند. دری که زور پنجاه تن به آن نمی‌رسید. ناگهان رخسار فاطمه علیها السلام شکفت و بی‌قرار گشت که پیش علی علیه السلام بازگردد. آنگاه که خبر را به علی علیه السلام دادند فرمود: اگر پیامبر صلی الله علیه و آله همه لطف های خداوند را درباره من می‌گفت، چگونه می‌شدی؟

۱۴. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس دیناری در این دنیا به خاندانم دهد، در رستاخیز یک قنطار به او خواهم داد.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۱۵. امام صادق علیه السلام از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت فرمود: که هرکس نماز واجب خویش را به تأخیر افکند، شفاعت من در رستاخیز نصیب وی نخواهد شد.

۱۶. امام باقر علیه السلام فرمود: هرگاه نماز عصر جمعه را خواندی، چنین بگو: «اللهم صل علی محمد و آل محمد الاوصیاء المرضیین بأفضل صلاتک و بارک علیهم بأفضل برکاتک و السلام علیهم و علی أرواحهم و أجسادهم و رحمة الله و برکاته» خدایا بر محمد و جانشینان پسندیده او نیکوترین رحمت خود را فرست و نیز نیکوترین برکت خویش را به آنان ارزانی دار. و سلام بر آنان و روح‌هایشان و بدن‌هایشان و رحمت و برکات الهی بر آنان باد. و فرمود: هرکس بعد از عصر این صلوات را بخواند، خداوند برای او صد هزار حسنه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكَاتُهُ فَإِنَّ مَنْ قَالَهَا بَعْدَ الْعَصْرِ كَتَبَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ مِائَةَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَ مَحَا عَنْهُ مِائَةَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَ قَضَى لَهُ بِهَا مِائَةَ أَلْفِ حَاجَةٍ وَ رَفَعَ لَهُ بِهَا مِائَةَ أَلْفِ دَرَجَةٍ.

١٧. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ هِشَامٍ الْمُؤَدِّبُ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْعَبَّاسِ أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَبِيبٍ حَدَّثَنَا تَمِيمُ بْنُ بُهْلُولٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ عُثْمَانَ الاحْوَلُ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ مِهْرَانَ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام وَ عِنْدَهُ نَفَرٌ مِنَ الشِّيعَةِ فَسَمِعْتُهُ وَ هُوَ يَقُولُ: مَعَاشِرَ الشِّيعَةِ كُونُوا لَنَا زَيْناً وَ لاَ تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْناً قُولُوا: لِلنَّاسِ حُسْناً احْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ وَ كُفُّوهَا عَنِ الْفُضُولِ وَ قَبِيحِ الْقَوْلِ.

١٨. حَدَّثَنَا أَبِي، رَحِمَهُ اللهُ وَ مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ وَ أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ وَ أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ وَ الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، قَالُوا: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِي هُدْبَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: طُوبَى لِمَنْ رَآنِي وَ طُوبَى لِمَنْ رَأَى مَنْ رَآنِي وَ طُوبَى لِمَنْ رَأَى مَنْ رَأَى مَنْ رَآنِي». وَ قَدْ أَخْرَجَ عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ هَذَا الْحَدِيثَ وَ حَدِيثَ الطَّيْرِ بِهَذَا الاسْنَادِ فِي كِتَابِ قُرْبِ الاسْنَادِ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خواهد نوشت و صد هزار گناه از او خواهد آمرزید و صد هزار خواسته او را خواهد داد و صد هزار مرتبه او را بالا خواهد برد.

۱۷. سلیمان بن مهران می‌گوید: روزی نزد امام صادق علیه السلام رفتم که تنی چند از پیروان در آن جا بودند. حضرت فرمود: ای شیعیان! سبب آراستگی ما اهل بیت باشید، نه سبب زشتی ما. با دیگران نیک سخن بگوئید و زبان خویش را از بدی نگه دارید و گزیده گوی باشید و سخن ناپسند بر زبان نیاورید.

۱۸. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: خوش باد حال کسی که مرا دیدار کند و خوش باد حال کسی که دیدار کننده با مرا بنگرد و یا کسی که او را نگریسته است.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثالث و الستون

يوم الجمعة الثالث من جمادى الأولى من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُمَرَ الْيَمَانِيِّ عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام اكْتُبْ مَا أُمْلِي عَلَيْكَ فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللهِ أَ تَخَافُ عَلَيَّ النِّسْيَانَ قَالَ (صلى الله عليه وآله): لَسْتُ أَخَافُ عَلَيْكَ النِّسْيَانَ وَ قَدْ دَعَوْتُ اللَّهَ لَكَ أَنْ يُحَفِّظَكَ وَ لَا يُنَسِّيَكَ وَ لَكِنِ اكْتُبْ لِشُرَكَائِكَ، قَالَ: قُلْتُ: وَ مَنْ شُرَكَائِي يَا نَبِيَّ اللهِ؟ قَالَ: الْأَئِمَّةُ مِنْ وُلْدِكَ بِهِمْ تُسْقَى أُمَّتِي الْغَيْثَ وَ بِهِمْ يُسْتَجَابُ دُعَاؤُهُمْ وَ بِهِمْ يَصْرِفُ اللهُ عَنْهُمُ الْبَلَاءَ وَ بِهِمْ يَنْزِلُ الرَّحْمَةَ مِنَ السَّمَاءِ وَ هَذَا أَوَّلُهُمْ وَ أَوْمَى بِيَدِهِ إِلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام ثُمَّ أَوْمَى بِيَدِهِ إِلَى الْحُسَيْنِ عليه السلام» ثُمَّ قَالَ: «الْأَئِمَّةُ مِنْ وُلْدِهِ».

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَبَانٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ الْكِنَانِيِّ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْزَلَ عَلَى نَبِيِّهِ صلى الله عليه وآله كِتَاباً قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَهُ الْمَوْتُ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ هَذَا الْكِتَابُ وَصِيَّتُكَ إِلَى النَّجِيبِ مِنْ أَهْلِكَ، فَقَالَ: وَ مَنِ النَّجِيبُ مِنْ أَهْلِي يَا جَبْرَئِيلُ، فَقَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ: وَ كَانَ عَلَى الْكِتَابِ خَوَاتِيمُ مِنْ ذَهَبٍ فَدَفَعَهُ النَّبِيُّ إِلَى عَلِيٍّ عليه السلام وَ أَمَرَهُ أَنْ يَفُكَّ خَاتَماً مِنْهَا وَ يَعْمَلَ بِمَا فِيهِ فَفَكَّ عليه السلام خَاتَماً وَ عَمِلَ بِمَا فِيهِ ثُمَّ دَفَعَهُ إِلَى ابْنِهِ الْحَسَنِ عليه السلام فَفَكَّ خَاتَماً وَ عَمِلَ بِمَا فِيهِ ثُمَّ دَفَعَهُ إِلَى الْحُسَيْنِ عليه السلام فَفَكَّ خَاتَماً فَوَجَدَ فِيهِ أَنِ اخْرُجْ بِقَوْمٍ إِلَى الشَّهَادَةِ فَلَا شَهَادَةَ لَهُمْ إِلَّا مَعَكَ وَ اشْتَرِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس شصت و سوم

جمعه سوم جمادی اول سال ۳۶۸

۱. پیامبر اسلامﷺ به امیرالمؤمنینؑ چنین فرمود: اینک آنچه می‌گویم یادداشت کن. علی گفت آیا بیم آن داری که آن را از یاد ببرم؟ پیامبر فرمود: از اینکه تو آن را فراموش کنی بیمناک نیستم زیرا از پروردگار خواسته‌ام که تو را حافظه نیرومند بخشد. اما برای شریکان خود یادداشت کن. گفتم: شریکان من چه کسانی هستند؟ فرمود: امامانی از نسل تو که امت من به برکت آنان باران خواهند نوشید و دعای آنان پذیرفته خواهد شد و بلا از زندگی‌شان دور خواهد شد و رحمت از آسمان فرود خواهد آمد. آنگاه پیامبر اسلامﷺ با دست خویش به حسن بن علیؑ و سپس به حسین بن علیؑ اشاره کرد و فرمود: امامان از نسل او خواهند آمد.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۲. امام صادقؑ فرمود: خداوند نوشته‌ای نزد پیامبر اکرمﷺ فرستاد و در آن فرمود: این نامه وصیت تو به شخص نجیبی از اهل بیت تو خواهد بود. فرمود: ای جبرییل! نجیب اهل بیت من چه کسی است؟ گفت: علی بن ابی طالبؑ. بر آن نامه مهرهای زرین خورده بود. پیامبرﷺ آن را به دست علیؑ داد و فرمود: یکی از آن مهرها را بردارد و به آنچه در آن آمده است، رفتار کند. علی چنین کرد. از آن پس نامه را به پسرش حسنؑ داد و او نیز مهری برداشت و به آنچه در آن آمده بود، رفتار کرد. آنگاه نامه را به پسرش دیگرش حسینؑ داد. او هم مهری برداشت و در آن این دستور را دید: ای حسین! گروهی را همراه خود برای شهادت بیرون ببر. بی‌گمان بدون تو شهادت نصیب آنان نخواهد شد. ای حسین خود را به خدا بفروش. حسینؑ چنین کرد. آنگاه نامه را

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نَفْسَكَ لِلّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَفَعَلَ ثُمَّ دَفَعَهُ إِلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَفَكَّ خَاتَماً فَوَجَدَ فِيهِ اصْمُتْ وَ الْزَمْ مَنْزِلَكَ وَ اعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ فَفَعَلَ ثُمَّ دَفَعَهُ إِلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام فَفَكَّ خَاتَماً فَوَجَدَ فِيهِ حَدِّثِ النَّاسَ وَ أَفْتِهِمْ وَ لاَ تَخَافَنَّ إِلاَّ اللَّهَ فَإِنَّهُ لاَ سَبِيلَ لِأَحَدٍ عَلَيْكَ ثُمَّ دَفَعَهُ إِلَيَّ فَفَكَكْتُ خَاتَماً فَوَجَدْتُ فِيهِ حَدِّثِ النَّاسَ وَ أَفْتِهِمْ وَ انْشُرْ عُلُومَ أَهْلِ بَيْتِكَ وَ صَدِّقْ آبَاءَكَ مِنَ الصَّالِحِينَ وَ لاَ تَخَافَنَّ أَحَداً إِلاَّ اللَّهَ وَ أَنْتَ فِي حِرْزٍ وَ أَمَانٍ فَفَعَلْتُ ثُمَّ أَدْفَعُهُ إِلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَ كَذَلِكَ يَدْفَعُهُ مُوسَى إِلَى الَّذِي مِنْ بَعْدِهِ ثُمَّ كَذَلِكَ أَبَداً إِلَى قِيَامِ الْمَهْدِيِّ (عَلَيهِ السَّلامُ)».

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ مُقَاتِلِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: انَا سَيِّدُ النَّبِيِّينَ وَ وَصِيِّي سَيِّدُ الْوَصِيِّينَ وَ أَوْصِيَائِي سَادَةُ الاوْصِيَاءِ إِنَّ آدَمَ عليه السلام سَأَلَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَجْعَلَ لَهُ وَصِيّاً صَالِحاً فَأَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ أَنِّي أَكْرَمْتُ الانْبِيَاءَ بِالنُّبُوَّةِ ثُمَّ اخْتَرْتُ خَلْقِي وَ جَعَلْتُ خِيَارَهُمُ الاوْصِيَاءَ ثُمَّ أَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ يَا آدَمُ أَوْصِ إِلَى شَيْثٍ فَأَوْصَى آدَمُ إِلَى شَيْثٍ وَ هُوَ هِبَةُ اللهِ بْنُ آدَمَ وَ أَوْصَى شَيْثٌ إِلَى ابْنِهِ شَبَانَ وَ هُوَ ابْنُ نَزْلَةَ الْحَوْرَاءِ الَّتِي أَنْزَلَهَا اللهُ عَلَى آدَمَ مِنَ الْجَنَّةِ فَزَوَّجَهَا ابْنَهُ شَيْثاً وَ أَوْصَى شَبَانُ إِلَى مجلث وَ أَوْصَى مجلث إِلَى محوق وَ أَوْصَى محوق إِلَى غثميشا وَ أَوْصَى غثميشا إِلَى أَخْنُوخَ وَ هُوَ إِدْرِيسُ النَّبِيُّ عليه السلام وَ أَوْصَى إِدْرِيسُ إِلَى نَاحُورَ وَ دَفَعَهَا نَاحُورُ إِلَى نُوحٍ النَّبِيِّ وَ أَوْصَى نُوحٌ إِلَى سَامٍ وَ أَوْصَى سَامٌ إِلَى عَثَامِرَ وَ أَوْصَى عَثَامِرُ إِلَى بَرْعَيْثَاشَا وَ أَوْصَى بَرْعَيْثَاشَا إِلَى يَافِثَ وَ أَوْصَى يَافِثُ إِلَى بَرَّةَ وَ أَوْصَى بَرَّةُ إِلَى جفسية وَ أَوْصَى جفسية إِلَى عِمْرَانَ وَ دَفَعَهَا عِمْرَانُ إِلَى إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ الرَّحْمَنِ عليه السلام وَ أَوْصَى إِبْرَاهِيمُ إِلَى ابْنِهِ إِسْمَاعِيلَ وَ أَوْصَى إِسْمَاعِيلُ إِلَى إِسْحَاقَ وَ أَوْصَى إِسْحَاقُ إِلَى يَعْقُوبَ وَ أَوْصَى يَعْقُوبُ إِلَى يُوسُفَ وَ أَوْصَى يُوسُفُ إِلَى بَشْرِيَاءَ وَ أَوْصَى بَشْرِيَاءُ إِلَى شُعَيْبٍ عليه السلام وَ دَفَعَهَا شُعَيْبُ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ وَ أَوْصَى مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ إِلَى يُوشَعَ بْنِ نُونٍ وَ أَوْصَى يُوشَعُ بْنُ نُونٍ إِلَى دَاوُدَ عليه السلام وَ أَوْصَى دَاوُدُ عليه السلام الَى سُلَيْمَانَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

به پسرش علی بن حسین علیه السلام داد. او مهری برداشت و در آن این فرمان را دید: ای علی! سکوت اختیار کن و در کنج خانه خود آرام گیر و خدا را پرستش کن تا این که وفات تو را فرا رسد. او چنین کرد. آنگاه نامه را به پسرش محمدبن علی علیه السلام داد. او مهری برداشت و در آن این دستور را دید: برای مردم حدیث بگوی و فتوا بده و فقط از پروردگارت بترس که هیچ کس را بر تو چیرگی نخواهد بود.

درآن هنگام امام صادق علیه السلام فرمود: آن گاه پدرم نامه را به دست من داد. مهری از آن برداشتم و در آن این دستور دیدم: برای مردم حدیث بگوی و فتوا بده و دانش‌های خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله را پراکنده ساز و کلام پدران خود را گواهی ده و از هیچ کس ترس نداشته باش که تو در پناه و امان خدا هستی. من چنین کردم و مکتوب را به موسی بن جعفر علیه السلام خواهم داد. و او نیز نامه را به امام بعد از خود خواهد داد. این روال ادامه دارد تا آن که مهدی (عج) به پای خیزد.

۳. امام صادق علیه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت فرمود: من سرور پیامبران هستم و وصی من سرور اوصیای الهی اند و اوصیای من سروران اوصیا خواهند بود. آدم علیه السلام از پروردگارش تمنا کرد که وصی شایسته‌ای بر او عطا کند. خداوند وحی فرمود: که من پیامبرانی را به منزلت پیامبری ارج نهادم و خلق خود برگزیدم و شایسته ترین آنان را وصی ساختم. آنگاه وحی فرمود: که آدم علیه السلام به شیث علیه السلام که همان هبه الله بن آدم است، وصیت کند و از آن پس شیث علیه السلام به پسر خود شبان که فرزند زنی به نام «نزله» که حوریه‌ای بهشتی بود و برای آدم علیه السلام آورده بودند و او را همسرپسرش شیث ساخت، شبان «مجلث» را وصی خویش ساخت و او «محوق» و او «غثمیشا» و او «اخنوخ» را که همان ادریس پیامبر است.

اما ادریس «ناحور» را وصی خویش کرد، و او «نوح» را و او «سام» و او «عشامر» را و او بر «عیشاشا» را و او «یافث» را و او «برء» را و او «جفیسه» را و او «عمران» را و او «ابراهیم خلیل الرحمن» را و او «یعقوب» را و او «یوسف» را و او «ثریا» را و او «شعیب» را و او «موسی بن عمران» را و او «یوشع بن نون» را و او «داود علیه السلام» را و او «سلیمان علیه السلام» را و او «آصف بن

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَ أَوْصَى سُلَيْمَانُ إِلَى آصَفَ بْنِ بَرْخِيَا وَ أَوْصَى آصَفُ بْنُ بَرْخِيَا إِلَى زَكَرِيَّا وَ دَفَعَهَا زَكَرِيَّا إِلَى عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَ أَوْصَى عِيسَى إِلَى شَمْعُونَ بْنِ حَمُّونَ الصَّفَا وَ أَوْصَى شَمْعُونُ إِلَى يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا وَ أَوْصَى يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا إِلَى مُنْذِرٍ وَ أَوْصَى مُنْذِرُ إِلَى سُلَيْمَةَ وَ أَوْصَى سُلَيْمَةُ إِلَى بُرْدَةَ». ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: وَ دَفَعَهَا إِلَيَّ بُرْدَةُ وَ أَنَا أَدْفَعُهَا إِلَيْكَ يَا عَلِيُّ وَ أَنْتَ تَدْفَعُهَا إِلَى وَصِيِّكَ وَ يَدْفَعُهَا وَصِيُّكَ إِلَى أَوْصِيَائِكَ مِنْ وُلْدِكَ وَاحِداً بَعْدَ وَاحِدٍ حَتَّى يُدْفَعَ إِلَى خَيْرِ أَهْلِ الارْضِ بَعْدَكَ وَ لَتَكْفُرَنَّ بِكَ الامَّةُ وَ لَتَخْتَلِفَنَّ عَلَيْكَ اخْتِلافاً شَدِيداً الثَّابِتُ عَلَيْكَ كَالْمُقِيمِ مَعِي وَ الشَّاذُّ عَنْكَ فِي النَّارِ وَ النَّارُ مَثْوًى لِلْكَافِرِينَ.

٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ، قَالَ: حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ ﷺ: مَا كَانَ دُعَاءُ يُوسُفَ فِي الْجُبِّ فَإِنَّا قَدِ اخْتَلَفْنَا فِيهِ، فَقَالَ: إِنَّ يُوسُفَ ﷺ لَمَّا صَارَ فِي الْجُبِّ وَ آيَسَ مِنَ الْحَيَاةِ قَالَ: اللَّهُمَّ إِنْ كَانَتِ الْخَطَايَا وَ الذُّنُوبُ قَدْ أَخْلَقَتْ وَجْهِي عِنْدَكَ فَلَنْ تَرْفَعَ لِي إِلَيْكَ صَوْتاً وَ لَنْ تَسْتَجِيبَ لِي دَعْوَةً فَإِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ الشَّيْخِ يَعْقُوبَ فَارْحَمْ ضَعْفَهُ وَ اجْمَعْ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ فَقَدْ عَلِمْتَ رِقَّتَهُ عَلَيَّ وَ شَوْقِي إِلَيْهِ قَالَ ثُمَّ بَكَى أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ ﷺ ثُمَّ قَالَ: وَ أَنَا أَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنْ كَانَتِ الْخَطَايَا وَ الذُّنُوبُ قَدْ أَخْلَقَتْ وَجْهِي عِنْدَكَ فَلَنْ تَرْفَعَ لِي إِلَيْكَ صَوْتاً فَإِنِّي أَسْأَلُكَ بِكَ فَلَيْسَ كَمِثْلِكَ شَيْءٌ وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ يَا اللهُ يَا اللهُ يَا اللهُ يَا اللهُ يَا اللهُ، قَالَ: ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ: قُولُوا هَذَا وَ أَكْثِرُوا مِنْهُ فَإِنِّي كَثِيراً مَا أَقُولُهُ عِنْدَ الْكُرَبِ الْعِظَامِ.

٥. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ وَهْبٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ هَاشِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ ﷺ قَالَ: أَرْبَعَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ الْكَاهِنُ وَ الْمُنَافِقُ وَ مُدْمِنُ الْخَمْرِ وَ الْقَتَّاتُ وَ هُوَ النَّمَّامُ.

٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

برخیا» را و او «زکریا» را و او «عیسی بن مریم علیه السلام» را و او «شمعون بن حمون الصفا» را و او «یحیی بن زکریا» را و او «منذر» را و او «سلیمه» را و او «برده» را.

در این هنگام پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: اما «برده» آن وصایت را به من داد و من به تو خواهم داد، ای علی علیه السلام و تو به وصی خویش و او به وصایای تو از نسل تو که از پی هم خواهند آمد تا وصی آخر که شایسته‌ترین اهل زمین بعد از تو است. ای علی! امت من به تو کفر خواهند ورزید و درباره تو نزاع سخت خواهند داشت. هرکس بر ولایت تو استوار باشد، مانند کسی است که بر من نبوت من استوار مانده است. ای علی! هرکس از تو جدا شود در دوزخ خواهد افتاد و آتش، سرای کفر ورزان خواهد بود.

۴. ابو بصیر می‌گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدم که نیایش حضرت یوسف علیه السلام در چاه چه بود؟ ما درباره آن اختلاف پیدا کرده‌ایم. حضرت فرمود: آنگاه که یوسف در چاه تاریک فرود آمد، از زندگی دل برید و گفت: خدایا! اگر خطاها و گناهان، مرا نزد تو بی‌اعتبار کرده است، و صدایم را پیش خویش بالا نمی‌بری و خواسته مرا نمی‌پذیری، از تو تمنا دارم که به حق یعقوب علیه السلام کهن سال به ناتوانی او رحمت آور و مرا با او همراه ساز. خدایا! مهرورزی او را نسبت به من و مشتاق بودن من نسبت به او را نیک آگاهی.

ابو بصیر می‌گوید: آنگاه امام اشک ریخت و فرمود: من نیز می‌گویم: «اللهم ان کانت الخطایا و الذنوب قد أخلقت وجهی قلن ترفع لی الیک صوتا فإنی اسألک بک فلیس کمثلک شی و اتوجه الیک بمحمدٍ نبیک نبی الرحمه» خدایا! اگر خطاها و گناهان، مرا نزد تو بی‌اعتبار ساخته وصدایم را پیش خویش بالا نمی‌بری، من از تو که کسی مانند تو سراغ ندارم به حق محمد صلی الله علیه و آله پیامبر رحمت خودت تمنا می‌کنم. یا الله. یا الله. یا الله. یا الله. یا الله. آن گاه امام صادق علیه السلام فرمود: این دعا را بخوانید که من در سختی‌های بزرگ آن را بر زبان می‌آورم.

۵. امام صادق علیه السلام فرمود: چهار تن وارد بهشت نخواهند شد: کاهن و نفاق پیشه و همیشه می‌گسار و کسی که بسیار سخن چین است.

۶. حبیب بن ابی ثابت می‌گوید: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بر جنازه عموی خود ابوطالب حاضر

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قَالَ: حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ زِيَادٍ الآدَمِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ ثَابِتٍ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ رَفَعَهُ، قَالَ: دَخَلَ رَسُولُ اللهِ ﷺ عَلَى عَمِّهِ أَبِي طَالِبٍ وَ هُوَ مُسَجًّى، فَقَالَ: يَا عَمِّ كَفَّلْتَ يَتِيماً وَ رَبَّيْتَ صَغِيراً وَ نَصَرْتَ كَبِيراً فَجَزَاكَ اللهُ عَنِّي خَيْراً ثُمَّ أَمَرَ عَلِيّاً بِغُسْلِهِ.

٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ عَنْ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ النَّخَعِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ مَسْعُودٍ الْمُلَائِيِّ عَنْ حَبَّةَ الْعُرَنِيِّ، قَالَ: أَبْصَرَ عَبْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ رَجُلَيْنِ يَخْتَصِمَانِ فِي رَأْسِ عَمَّارٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، يَقُولُ: هَذَا أَنَا قَتَلْتُهُ وَ يَقُولُ: هَذَا أَنَا قَتَلْتُهُ فَقَالَ ابْنُ عُمَرَ: يَخْتَصِمَانِ؛ أَيُّهُمَا يَدْخُلُ النَّارَ أَوَّلًا، ثُمَّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: قَاتِلُهُ وَ سَالِبُهُ فِي النَّارِ فَبَلَغَ ذَلِكَ مُعَاوِيَةَ لَعَنَهُ اللهُ، فَقَالَ: مَا نَحْنُ قَتَلْنَاهُ وَ إِنَّمَا قَتَلَهُ مَنْ جَاءَ بِهِ.

قَالَ الشَّيْخُ أَبُو جَعْفَرِ بْنُ بَابَوَيْهِ أَدَامَ اللهُ عِزَّهُ: يَلْزَمُ عَلَى هَذَا أَنْ يَكُونَ النَّبِيُّ ﷺ قَاتِلَ حَمْزَةَ رَحِمَهُ اللهُ وَ قَاتِلَ الشُّهَدَاءِ مَعَهُ لِأَنَّهُ عليه السلام هُوَ الَّذِي جَاءَ بِهِمْ.

٨. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ مُوسَى عَنْ سَعْدِ بْنِ أَوْسٍ عَنْ بِلَالِ بْنِ يَحْيَى الْعَبْسِيِّ، قَالَ: لَمَّا قُتِلَ عَمَّارُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ أَتَوْا حُذَيْفَةَ فَقَالُوا: يَا أَبَا عَبْدِ اللهِ قُتِلَ هَذَا الرَّجُلُ وَ قَدِ اخْتَلَفَ النَّاسُ فَمَا تَقُولُ: قَالَ: أَمَّا إِذَا أَتَيْتُمْ فَأَجْلِسُونِي فَأَسْنَدُوهُ إِلَى صَدْرِ رَجُلٍ مِنْهُمْ، فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ أَبُو الْيَقْظَانِ: عَلَى الْفِطْرَةِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَنْ يَدَعَهَا حَتَّى يَمُوتَ.

٩. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ مُوسَى عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ سَيَابَةَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَا خُيِّرَ عَمَّارٌ بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلَّا اخْتَارَ أَشَدَّهُمَا».

١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْحَافِظُ الْبَغْدَادِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ الْجَعْدِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ صَالِحٍ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ رَاشِدٍ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: قَامَ عَلِيٌّ عليه السلام يَخْطُبُ النَّاسَ بِصِفِّينَ يَوْمَ جُمُعَةٍ وَ ذَلِكَ قَبْلَ الْهَرِيرِ بِخَمْسَةِ أَيَّامٍ، فَقَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نِعَمِهِ الْفَاضِلَةِ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ الْبَرِّ وَ الْفَاجِرِ وَ عَلَى حُجَجِهِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

شد و فرمود: ای عموجان! در هنگامی که بی سرپرست بودم، مرا پرستاری کردی و در هنگامی که خردسال بودم، مرا پرورش دادی و هنگامی که بزرگ شدم، مرا مدد رساندی، خداوند تو را به خاطر من جزای نیکو دهد. آنگاه به علی علیه السلام فرمان داد که پدر را غسل دهد.

۷. حبه عرنی می‌گوید: عبدالله بن عمر دو شخص را دید که درباره عمار یاسر با هم نزاع می‌کنند. هر کدام ادعا داشت که او عمار را به قتل رسانده است. عبدالله گفت: اینان بر سر این نزاع می‌کنند که کدام یک زودتر به دوزخ خواهد رفت. و بعد چنین گفت: از پیامبر خدا شنیدم که فرمود: هرکس عمار را به قتل رسانده و جامه او را در آورد، جایگاهش دوزخ خواهد بود. آنگاه که این حدیث به گوش معاویه رسید گفت: ما او را به قتل نرسانده‌ایم، کسی که او را به جنگ «صفین» آورده، او را کشته است.

شیخ ابو جعفر صدوق(ره) در این باره چنین می‌گوید: پس می‌توان که پیامبر صلی الله علیه و آله حمزه و شهیدان همراه او را به قتل رسانده است، چراکه آنان را به جنگ «احد» آورده بود.

۸. بلال بن یحیی می‌گوید: آنگاه که عمار یاسر شهید شد، به سراغ «حذیفه» رفته و گفتند: ای اباعبدالله عمار به قتل رسیده و مردم درباره او نزاع دارند، تو چه می‌گویی؟ گفت: اینک که سراغم آمده‌اید، مرا بلند کرده و بنشانید. آنگاه تنی از حاضران کمر او را راست کرد. حذیفه گفت: از پیامبر خدا شنیدم که سه دفعه فرمود: ابویقظان (عمار یاسر) بر فطرت اسلام و توحید بوده و هرگز از آن جدا نشود تا مرگش فرا رسد.

۹. عایشه می‌گوید که پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: عمار بین دو کار آزاد نباشد، مگر اینکه دشوارترین آن را قبول کند.

۱۰. امام باقر علیه السلام فرمود: علی علیه السلام در روز جمعه قبل از «لیله الهریر» در «صفین» این سخن را بر زبان آورد: خدا را سپاس و ستایش باد؛ بر نعمت‌های خود که بر همه آفریدگان خویش از نیک و بد عطا کرده است. و نیز بر حجت‌های رسای او که بر همه آفریدگان از مطیع و خطاپیشه وجود دارد. اگر خداوند عفو کند، از تفضل اوست و اگر گرفتار عذاب خود سازد، به دلیل کارهایی است که دستها

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْبَالِغَةِ عَلَى خَلْقِهِ مَنْ عَصَاهُ أَوْ أَطَاعَهُ إِنْ يَعْفُ فَبِفَضْلٍ مِنْهُ وَ إِنْ يُعَذِّبْ فَبِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَ مَا اللهُ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ أَحْمَدُهُ عَلَى حُسْنِ الْبَلاءِ وَ تَظَاهُرِ النَّعْمَاءِ وَ أَسْتَعِينُهُ عَلَى مَا نَابَنَا مِنْ أَمْرِ دِينِنَا وَ أُومِنُ بِهِ وَ أَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ وَ كَفَى بِاللهِ وَكِيلًا ثُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ أَرْسَلَهُ بِالْهُدَى وَ دِينِهِ الَّذِي ارْتَضَاهُ وَ كَانَ أَهْلَهُ وَ اصْطَفَاهُ عَلَى جَمِيعِ الْعِبَادِ بِتَبْلِيغِ رِسَالَتِهِ وَ حُجَجِهِ عَلَى خَلْقِهِ وَ كَانَ كَعِلْمِهِ فِيهِ رَءُوفاً رَحِيماً أَكْرَمَ خَلْقِ اللهِ حَسَباً وَ أَجْمَلَهُمْ مَنْظَراً وَ أَشْجَعَهُمْ نَفْساً وَ أَبَرَّهُمْ بِوَالِدٍ وَ آمَنَهُمْ عَلَى عَقْدٍ لَمْ يَتَعَلَّقْ عَلَيْهِ مُسْلِمٌ وَ لاَ كَافِرٌ بِمَظْلِمَةٍ قَطُّ بَلْ كَانَ يُظْلَمُ فَيَغْفِرُ وَ يَقْدِرُ فَيَصْفَحُ وَ يَعْفُو حَتَّى مَضَى مُطِيعاً لِلَّهِ صَابِراً عَلَى مَا أَصَابَهُ مُجَاهِداً فِي اللهِ حَقَّ جِهَادِهِ عَابِداً لِلَّهِ حَتَّى أَتَاهُ الْيَقِينُ فَكَانَ ذَهَابُهُ ﷺ اعْظَمَ الْمُصِيبَةِ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ الارْضِ الْبَرِّ وَ الْفَاجِرِ ثُمَّ تَرَكَ فِيكُمْ كِتَابَ اللهِ يَأْمُرُكُمْ بِطَاعَةِ اللهِ وَ يَنْهَاكُمْ عَنْ مَعْصِيَتِهِ، وَ قَدْ عَهِدَ إِلَيَّ رَسُولُ اللهِ ﷺ عَهْداً لَنْ أَخْرُجَ عَنْهُ وَ قَدْ حَضَرَكُمْ عَدُوُّكُمْ وَ قَدْ عَرَفْتُمْ مَنْ رَئِيسُهُمْ يَدْعُوهُمْ إِلَى بَاطِلٍ وَ ابْنُ عَمِّ نَبِيِّكُمْ ﷺ بَيْنَ أَظْهُرِكُمْ يَدْعُوكُمْ إِلَى طَاعَةِ رَبِّكُمْ وَ الْعَمَلِ بِسُنَّةِ نَبِيِّكُمْ، وَ لاَ سَوَاءَ مَنْ صَلَّى قِبْلَ كُلِّ ذِكْرٍ لَمْ يَسْبِقْنِي بِالصَّلاةِ غَيْرُ نَبِيِّ اللهِ وَ أَنَا وَ اللهِ مِنْ أَهْلِ بَدْرٍ وَ اللهِ إِنَّكُمْ لَعَلَى الْحَقِّ وَ إِنَّ الْقَوْمَ لَعَلَى الْبَاطِلِ فَلاَ يَصْبِرِ الْقَوْمُ عَلَى بَاطِلِهِمْ وَ يَجْتَمِعُوا عَلَيْهِ وَ تَتَفَرَّقُوا عَنْ حَقِّكُمْ - قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللهُ بِأَيْدِيكُمْ فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا لَيُعَذِّبَنَّهُمُ اللهُ بِأَيْدِي غَيْرِكُمْ فَأَجَابَهُ أَصْحَابُهُ فَقَالُوا: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ انْهَضْ إِلَى الْقَوْمِ إِذَا شِئْتَ فَوَ اللهِ مَا نَبْغِي بِكَ بَدَلًا نَمُوتُ مَعَكَ وَ نَحْيَا مَعَكَ، فَقَالَ لَهُمْ: مُجِيباً لَهُمْ: وَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ يَنْظُرُ إِلَيَّ رَسُولُ اللهِ ﷺ وَ أَنَا أَضْرِبُ قُدَّامَهُ بِسَيْفِي فَقَالَ لاَ سَيْفَ إِلاَّ ذُو الْفَقَارِ وَ لاَ فَتَى إِلاَّ عَلِيٌّ، ثُمَّ قَالَ لِي: يَا عَلِيُّ أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى غَيْرَ أَنَّهُ لاَ نَبِيَّ بَعْدِي وَ حَيَاتُكَ يَا عَلِيُّ وَ مَوْتُكَ مَعِي فَوَ اللهِ مَا كَذَبْتُ وَ لاَ كُذِبْتُ وَ لاَ ضَلَلْتُ وَ لاَ ضُلَّ بِي وَ لاَ نَسِيتُ مَا عَهِدَ إِلَيَّ إِنِّي إِذاً لَنَسِيٌّ وَ إِنِّي لَعَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي بَيَّنَهَا لِنَبِيِّهِ فَبَيَّنَهَا إِلَيَّ وَ إِنِّي لَعَلَى الطَّرِيقِ الْوَاضِحِ أَلْقُطُهُ لَقْطاً ثُمَّ نَهَضَ إِلَى الْقَوْمِ يَوْمَ الْخَمِيسِ فَاقْتَتَلُوا مِنْ حِينَ طَلَعَتِ الشَّمْسُ حَتَّى غَابَ الشَّفَقُ مَا كَانَتْ صَلاةُ الْقَوْمِ يَوْمَئِذٍ إِلاَّ تَكْبِيراً عِنْدَ مَوَاقِيتِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

از پیش فرستاده‌اند. و خداوند هرگز نسبت به بندگان خود ستم روا نمی‌دارد. خداوند را سپاس و ستایش می‌کنم به خاطر نیکویی بلا و ابتلای او و نیز رحمت‌های آشکارش. و از او مدد می‌طلبم در این رخدادی که در دین مشاهده می‌شود. و بر او توکل می‌کنم و به راستی وکیل بودن او کفایت خواهد کرد. من شهادت می‌دهم که غیر از خدا معبود شایسته‌ای نیست و محمد بنده و فرستاده اوست که وی به منظور راهنمایی مردمان روانه کرده و دین مرا پسندیده و گرویدن بدان را بر همه بندگان خود برگزیده است که در ابلاغ رسالت کوشند. آنان حجت های او بر همه مردمان هستند، همان گونه که خدا آزادتر از آن بود و در دین بسیار مهربان و دلسوز بود. پیامبرﷺ ارجمندترین کسان پیش خداوند بود در حسب و نیز نیکو منظرتر و با وفاتر و شجاع‌تر. هیچ مسلمانی یا کافری برای دادخواهی به او در نیاویخت که او ستم می‌دید و عفو می‌کرد. با پیامبر پیمان می‌شکستند، می‌انگاشت او نادیده می‌انگاشت و می‌بخشید تا این که از دنیا چشم پوشید. پیامبر۹ همواره فرمان بر خداوند بود و پایدار در مصیبت ها و کوشا در راه خدا؛ چنانکه سزاوار بود. او تا هنگام مرگ خداوند را می‌پرستید و مرگ بزرگ‌ترین مصیبت ساکنان زمین می‌شد؛ از بدکار و نیکوکار. پیامبرﷺ در میان شما کتاب خدا را گذاشت که شما را به اطاعت از خداوند دعوت می‌کند و از نافرمانی او باز می‌دارد.

پیامبر خداﷺ به من توصیه کرد که هرگز از فرمان قرآن خارج نشوم. اکنون دشمن رویاروی شماست و همه آگاهید که بزرگ آنان چه کسی است که آنان را به باطل فرا می‌خواند. و در این سو پسر عموی پیامبرتان در میان شماست که شما را به فرمان بردن از خداوند و رفتار بر اساس سنت پیامبرﷺ فرامی‌خواند. و بی گمان او برابر نیست با آن که پیش از هر مسلمانی نمازگزارده است. غیر از پیامبرﷺ کسی را نماز را پیش من به پای نداشته است. و سوگند به خدا که من از اهل «بدر» هستم و به خدا سوگند که شما همراهان من بر حق هستید و این گروه دشمن بر باطل هستند. این گروه باطل گرایی خود را پیش نخواهند برد، هر چند که اتحاد دارند. و شما در راه حق خود دچار پراکندگی نشوید و با آنان پیکار کنید تا خداوند آنان را به دست دیگران کیفر دهد. همراهان حضرت آهنگ فرمان بردن از حضرت علیؑ را یافته و گفتند: ای امیرمومنان! هرگاه اراده کنی به سوی آنان حرکت کن. به خدا سوگند که ما غیر از تو پیشوایی نمی‌خواهیم. همراه با تو زنده بوده و یا همراه با تو خواهیم مرد. علی۷ در پاسخ آنان فرمود: به حق کسی که جان من در دست اوست، پیامبر خداﷺ مرا می‌دید که پیش روی شمشیر می‌زدم و آن گاه چنین فرمود: ای علی! غیر از ذوالفقار شمشیری نیست و جوان مردی غیر از علی. و بعد پیامبرﷺ فرمود: ای علی! تو نسبت به من منزلت هارون نسبت به موسیؑ را داری، مگر اینکه بعد از من پیامبری نیست. ای علی! زندگی و مرگ با من است. سوگند به خداوند که نه دروغ می‌گویم و نه به من دروغ گفته‌اند. نه گمراهم و نه دلیلی بر گمراهی‌ام وجود دارد. و نیز آنچه به من توصیه شده است، از یاد نبرده‌ام و من از نزد پروردگارم راهنمای روشنگر دارم که برای پیامبر خود آشکار ساخته است. و من در راهی روشن گام بر می دارم که آن را به خوبی می‌شناسم. در روز پنج شنبه بود که سپاه علی۷ به طرف دشمن راه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الصَّلاةِ فَقَتَلَ عَلِيٌّ عليه السلام يَوْمَئِذٍ بِيَدِهِ خَمْسَمِائَةٍ وَ سِتَّةَ نَفَرٍ مِنْ جَمَاعَةِ الْقَوْمِ فَأَصْبَحَ أَهْلُ الشَّامِ يُنَادُونَ يَا عَلِيُّ اتَّقِ اللَّهَ فِي الْبَقِيَّةِ وَ رَفَعُوا الْمَصَاحِفَ عَلَى أَطْرَافِ الْقَنَا.

١١. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ الْهَاشِمِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا فُرَاتُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ فُرَاتٍ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ ظَهِيرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ الْعَبْدِيُّ الْمَعْرُوفُ بِابْنِ الْقَارِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْوَاحِدِ الْوَاسِطِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَبِيعَةَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وآله وَ هُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَقُولُ: وَ قَدْ بَلَغَهُ عَنْ أُنَاسٍ مِنْ قُرَيْشٍ إِنْكَارُ تَسْمِيَتِهِ لِعَلِيٍّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، فَقَالَ: مَعَاشِرَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بَعَثَنِي إِلَيْكُمْ رَسُولًا وَ أَمَرَنِي أَنْ أَسْتَخْلِفَ عَلَيْكُمْ عَلِيّاً أَمِيراً أَلَا فَمَنْ كُنْتُ نَبِيَّهُ فَإِنَّ عَلِيّاً أَمِيرُهُ تَأْمِيرُ أَمَّرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَيْكُمْ وَ أَمَرَنِي أَنْ أُعْلِمَكُمْ ذَلِكَ لِتَسْمَعُوا لَهُ وَ تُطِيعُوا إِذَا أَمَرَكُمْ تَأْتَمِرُونَ وَ إِذَا نَهَاكُمْ عَنْ أَمْرٍ تَنْتَهُونَ أَلَا فَلَا يَأْتَمِرَنَّ أَحَدٌ مِنْكُمْ عَلَى عَلِيٍّ عليه السلام فِي حَيَاتِي وَ لَا بَعْدَ وَفَاتِي فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَمَّرَهُ عَلَيْكُمْ وَ سَمَّاهُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَ لَمْ يُسَمِّ أَحَداً مِنْ قَبْلِهِ بِهَذَا الِاسْمِ وَ قَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ فِي عَلِيٍّ فَمَنْ أَطَاعَنِي فِيهِ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَ مَنْ عَصَانِي فِيهِ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَا حُجَّةَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ كَانَ مَصِيرُهُ إِلَيَّ مَا قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِي كِتَابِهِ - وَ مَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ يَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَاراً خَالِداً فِيهَا.

١٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَرِيرٍ الطَّبَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمَخْزُومِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي يَعْفُورٍ عَنْ مُوسَى بْنِ أَبِي أَيُّوبَ التَّمِيمِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنِ الضَّحَّاكِ بْنِ مُزَاحِمٍ قَالَ: ذُكِرَ عَلِيٌّ عليه السلام عِنْدَ ابْنِ عَبَّاسٍ بَعْدَ وَفَاتِهِ، فَقَالَ: وَا أَسَفَاهُ عَلَى أَبِي الْحَسَنِ مَضَى وَ اللَّهِ مَا غَيَّرَ وَ لَا بَدَّلَ وَ لَا قَصَّرَ وَ لَا جَمَعَ وَ لَا مَنَعَ وَ لَا آثَرَ إِلَّا اللَّهَ وَ اللَّهِ لَقَدْ كَانَتِ الدُّنْيَا أَهْوَنَ عَلَيْهِ مِنْ شِسْعِ نَعْلِهِ لَيْثٌ فِي الْوَغَا بَحْرٌ فِي الْمَجَالِسِ حَكِيمٌ فِي الْحُكَمَاءِ هَيْهَاتَ قَدْ مَضَى إِلَى الدَّرَجَاتِ الْعُلَى.

١٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

افتاد و از طلوع آفتاب تا آنگاه که سرخی شب ازنظر محو شد، جنگیدند. نماز آن روز مردم همان الله بود که در هنگام نماز می گفتند علی﵇ در جنگ صفین پانصد و شش تن را هلاک کرد. در صبح روز بعد بود که شامیان ندا در دادند: ای علی! درباره ماندگان از خداوند پرواکن و آنگاه قرآن را سر نیزه‌ها نشاندند.

۱۱. عبدالله بن عباس می‌گوید: به پیامبر اسلامﷺ گزارش دادند که بعضی از قوم قریش سخن حضرت درباره علی﵇ را ـ که او را امیرمؤمنان ـ خوانده است، منکر شدند. حضرت فرمود: ای مردم! بی‌گمان خداوند مرا به شما پیامبر تعیین کرد و آن گاه به من فرمان داد که علی را امیر شما سازم. آگاه باشید که هرکس من پیامبر او هستم، علی امیر اوست و امارتی را دارد که خدا دستورش را داده و مرا فرمان داده که به شما بگویم که از او حرف شنوی داشته و به فرمان او رفتار کنید. و از آنچه او باز می‌دارد، بازمانید. بدانید که هیچ کس از میان شما بر علی، امیر نخواهد بود؛ نه در زندگی من و نه پس از من. چون خداوند او را امیر شما خوانده و امیرمؤمنان نامیده است. پیش از آن هیچ کس با این نام خوانده نشده است. ای مردم! آنچه درباره علی فرمان داشتم، به شما گفته‌ام. هرکس در این مورد مرا فرمان برد، خداوند را فرمان برده است و هرکس نافرمانی ام کند، خداوند را نافرمانی کرده است و پیش او عذری نخواهد داشت و سرانجام او همان سرانجامی است که خداوند در قرآن ما را از آن آگاه کرده است: ﴿و من یعص الله و رسوله و یتعد حدوده یدخله ناراً خالداً فیها﴾ «هرکس خدا و پیامبر را نافرمانی کند و از حدود الهی تجاوز کند، او را به آتش ماندگار درآورد» (نسا/۱۴).

۱۲. ضحاک بن مزاحم می‌گوید: پس از شهادت علی﵇، نام او را پیش عبدالله بن عباس به زبان آوردند. ابن عباس گفت: دریغا که ابوالحسن چشم از دنیا پوشیده است. سوگند به خداوند که علی﵇ به تغییری در زندگی داد و نه چیزی عوض کرد و نه ثروتی اندوخت و نه کسی را از حق خود باز داشت، و نه غیر از خدا را در نظر آورد. سوگند به خدا دنیا در چشم علی از بند کفش کمتر بها داشت و به هنگام جنگ همچون شیر بود و به هنگام سخن گفتن در بین فرزانگان اقیانوسی از حکمت بود. هیهات که علی با منزلت والایی از دنیا رفت.

۱۳. حسن بن یحیی می‌گوید: در شهر بغداد نزد قاضی القضات ـ که «سماعه» نام

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جَرِيرٍ الطَّبَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ يَحْيَى الدَّهَّانُ كُنْتُ بِبَغْدَادَ عِنْدَ قَاضِي بَغْدَادَ وَ اسْمُهُ سَمَاعَةُ إِذْ دَخَلَ عَلَيْهِ رَجُلٌ مِنْ كِبَارِ أَهْلِ بَغْدَادَ، فَقَالَ لَهُ: أَصْلَحَ اللهُ الْقَاضِي إِنِّي حَجَجْتُ فِي السِّنِينَ الْمَاضِيَةِ فَمَرَرْتُ بِالْكُوفَةِ فَدَخَلْتُ فِي مَرْجِعِي إِلَى مَسْجِدِهَا فَبَيْنَا أَنَا وَاقِفٌ فِي الْمَسْجِدِ أُرِيدُ الصَّلَاةَ إِذَا أَمَامِي امْرَأَةٌ أَعْرَابِيَّةٌ بَدَوِيَّةٌ مُرْخِيَةُ الذَّوَائِبِ عَلَيْهَا شَمْلَةٌ وَ هِيَ تُنَادِي وَ تَقُولُ: يَا مَشْهُوراً فِي السَّمَاوَاتِ يَا مَشْهُوراً فِي الارَضِينَ يَا مَشْهُوراً فِي الْآخِرَةِ يَا مَشْهُوراً فِي الدُّنْيَا جَهَدَتِ الْجَبَابِرَةُ وَ الْمُلُوكُ عَلَى إِطْفَاءِ نُورِكَ وَ إِخْمَادِ ذِكْرِكَ فَأَبَى اللهُ لِذِكْرِكَ إِلَّا عُلُوّاً وَ لِنُورِكَ إِلَّا ضِيَاءً وَ تَمَاماً - وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ قَالَ: فَقُلْتُ: يَا أَمَةَ اللهِ وَ مَنْ هَذَا الَّذِي تَصِفِينَهُ بِهَذِهِ الصِّفَةِ قَالَتْ: ذَلِكَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ، قَالَ: فَقُلْتُ لَهَا: أَيُّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ؟ هُوَ قَالَتْ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ الَّذِي لَا يَجُوزُ التَّوْحِيدُ إِلَّا بِهِ وَ بِوَلَايَتِهِ، قَالَ: فَالْتَفَتُّ إِلَيْهَا فَلَمْ أَرَ أَحَداً.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

داشت - یکی از بزرگان بغداد آمد و گفت: خداوند قاضی را نیکی بخشاید. من در سالهای پیش حج رفته بودم وبه هنگام بازگشت وارد مسجد کوفه شدم. آنگاه که خواستم نماز بگزاریم، پیش رویم زنی از اعراب صحراگرد را دیدم که گیسوان دختر کوچک خویش را پایین ریخته و لباسی بر تن داشت. او می‌گفت: ای کسی که در زمین و آخرت و دنیا شناخته شده‌ای، ستمگران خواستند که نور تو را خاموش کنند و نام نیک تو را پنهان نگاه دارند. اما خداوند غیر از بلندای نام فروزان بودن تو را نخواست، هر چند که ناخوشایند مشرکان است. به او گفتم: مادر تو چه کسی را ستایش می‌کنی؟ گفت: همان که علی بن ابی طالب علیه السلام است که یکتای، بدون او و ولایت او، درست نیست. آن گاه که صورت چرخاندم کسی را پیش روی خود ندیدم.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الرابع و الستون

يوم الثلاثاء لست خلون من جمادى الأولى من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى رَحِمَهُ اللهُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هَارُونَ الصُّوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ مُوسَى الرُّوْيَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الْعَظِيمِ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ زَيْدِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي مَحْمُودٍ قَالَ: «قَالَ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام: فِي قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ - «وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ إِلى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ»[1] قَالَ: يَعْنِي: مُشْرِقَةٌ تَنْتَظِرُ ثَوَابَ رَبِّهَا.

٢. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ هِشَامٍ الْمُؤَدِّبُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْحُسَيْنِ مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الأَسَدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ بَزِيعٍ، قَالَ: قَالَ أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام: فِي قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ - :«لاَ تُدْرِكُهُ الابْصَارُ وَ هُوَ يُدْرِكُ الابْصَارَ»[2] قَالَ: لاَ تُدْرِكُهُ أَوْهَامُ الْقُلُوبِ فَكَيْفَ تُدْرِكُهُ أَبْصَارُ الْعُيُونِ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالَقَانِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْمُنْذِرُ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْمِيثَمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ الْفَضْلِ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ الصَّادِقَ عليه السلام عَنِ اللهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى هَلْ يُرَى فِي الْمَعَادِ، فَقَالَ: سُبْحَانَ اللهِ وَ تَعَالَى عُلُوّاً كَبِيراً يَا ابْنَ الْفَضْلِ إِنَّ الابْصَارَ لاَ تُدْرِكُ إِلاَّ مَا لَهُ لَوْنٌ وَ كَيْفِيَّةٌ وَ اللهُ خَالِقُ الالْوَانِ وَ الْكَيْفِيَّةِ.

٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ السِّنَانِيُّ الْمُكَتِّبُ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ)، قَالَ: حَدَّثَنَا

---

١. القيامه / ٢٢-٢٣.
٢. الانعام / ١٠٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس شصت و چهارم

سه شنبه ششم جمادی اول سال ۳۶۸

۱. امام رضاؑ در تفسیر کلام خداوند: ﴿وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة﴾ «رخسارهایی در روز قیامت خوشحال بوده و در عین حال در پیشگاه الهی نگران هستند» (قیامت /۲۳-۲۲) فرمود: یعنی آنان چهره تابانی دارند و چشم به راه پاداش الهی هستند.

۲. امام رضاؑ در تفسیر آیه شریفه: ﴿لا تدرکه الابصار، و هو یدرک الابصار﴾ «دیدگان او را درک نخواهند کرد، در حالیکه او دیدگان را درک می‌کند» (انعام/۱۰۳) فرمود: حتی اوهام قلب‌ها، خدا را درک نخواهند کرد؛ چه رسد به اینکه دیدگان او را درک کنند.

۳. اسماعیل بن فضل می‌گوید: از امام صادقؑ سؤال کردم: آیا خداوند در آخرت مشاهده می‌شود؟ فرمود: ای فرزند فضل! او بس منزه و برتر است، آنچه دیدگان درک می‌کنند، همان رنگ‌ها هستند که چگونگی دارند در حالی که خداوند آفریدگار رنگ‌ها و چگونگی‌هاست.

۴. امام رضاؑ فرمود: روزی ابوحنیفه از محضرامام صادقؑ خارج شد و با موسی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ زِيَادٍ الآدَمِيُّ عَنْ عَبْدِ الْعَظِيمِ بْنِ عَبْدِاللهِ الْحَسَنِيِّ عَنِ الامَامِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ الرِّضَا عَلِيِّ بْنِ مُوسَى عليه السلام قَالَ: خَرَجَ أَبُو حَنِيفَةَ ذَاتَ يَوْمٍ مِنْ عِنْدِ الصَّادِقِ عليه السلام فَاسْتَقْبَلَهُ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عليه السلام فَقَالَ لَهُ: يَا غُلَامُ مِمَّنِ الْمَعْصِيَةُ، فَقَالَ: لاَ تَخْلُو مِنْ ثَلاَثَةٍ إِمَّا أَنْ تَكُونَ مِنَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَيْسَتْ مِنْهُ فَلاَ يَنْبَغِي لِلْكَرِيمِ أَنْ يُعَذِّبَ عَبْدَهُ بِمَا لَمْ يَكْتَسِبْهُ وَ إِمَّا أَنْ تَكُونَ مِنَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مِنَ الْعَبْدِ فَلاَ يَنْبَغِي لِلشَّرِيكِ الْقَوِيِّ أَنْ يَظْلِمَ الشَّرِيكَ الضَّعِيفَ وَ إِمَّا أَنْ تَكُونَ مِنَ الْعَبْدِ وَ هِيَ مِنْهُ فَإِنْ عَاقَبَهُ اللهُ فَبِذَنْبِهِ وَ إِنْ عَفَى عَنْهُ فَبِكَرَمِهِ وَ جُودِهِ.

۵. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هَارُونَ الصُّوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ مُوسَى أَبُو تُرَابٍ الرُّوَيَانِيُّ عَنْ عَبْدِ الْعَظِيمِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الْحَسَنِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي مَحْمُودٍ، قَالَ: «قُلْتُ لِلرِّضَا عليه السلام: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ مَا تَقُولُ فِي الْحَدِيثِ الَّذِي يَرْوِيهِ النَّاسُ عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله: أَنَّهُ قَالَ: (إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى يَنْزِلُ كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا) فَقَالَ عليه السلام: لَعَنَ اللهُ الْمُحَرِّفِينَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَ اللهِ مَا قَالَ رَسُولُ اللهِ: كَذَلِكَ إِنَّمَا، قَالَ صلى الله عليه وآله: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى يُنْزِلُ مَلَكاً إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا كُلَّ لَيْلَةٍ فِي الثُّلُثِ الاخِيرِ وَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ فِي أَوَّلِ اللَّيْلِ فَيَأْمُرُهُ فَيُنَادِي هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَأُعْطِيَهُ هَلْ مِنْ تَائِبٍ فَأَتُوبَ عَلَيْهِ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَأَغْفِرَ لَهُ يَا طَالِبَ الْخَيْرِ أَقْبِلْ يَا طَالِبَ الشَّرِّ أَقْصِرْ فَلاَ يَزَالُ يُنَادِي بِهَذَا حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ فَإِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ عَادَ إِلَى مَحَلِّهِ مِنْ مَلَكُوتِ السَّمَاءِ حَدَّثَنِي بِذَلِكَ أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَآلِهِ)».

۶. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ الآدَمِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليهما السلام، قَالَ: إِذَا قَالَ: الْعَبْدُ وَ هُوَ سَاجِدٌ يَا اللهُ يَا رَبَّاهْ يَا سَيِّدَاهْ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ أَجَابَهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَبَّيْكَ عَبْدِي سَلْ حَاجَتَكَ.

۷. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ)، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ مِسْكِينٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو خَالِدٍ الْكَعْبِيُّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ أَنَّ رَسُولَ اللهِ، قَالَ: أَيُّمَا امْرَأَةٍ رَفَعَتْ مِنْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بن جعفر علیه السلام برخورد کرد و گفت: ای جوان! گناه از چه کسی است؟ امام کاظم علیه السلام فرمود: از سه گونه خارج نیست. یا از خداوند است که ممکن نیست، زیرا شایسته کریم نیست که بنده‌اش را به چیزی کیفر دهد که انجام نداده است و یا بین بنده و خداوند مشترک است که این هم ممکن نیست که شریک توانمند به شریک ناتوان ستم روا دارد و یا به خود بنده تعلق دارد که ممکن است. در این صورت اگر خداوند او را سزا دهد، به خاطر معصیت اوست و اگر او را ببخشاید، به خاطر بزرگواری اوست.

۵. ابراهیم بن ابی محمود می‌گوید: به امام رضا علیه السلام گفتم: ای پسر پیامبر! خدا درباره حدیثی که مردم از پیامبر صلی الله علیه و آله نقل می‌کنند، چه می‌گویی؟ آنان می‌گویند که پیامبر فرمود: خداوند شبانه به آسمان دنیا فرود می‌آید. امام فرمود: خداوند کسانی را که کلام را از جایگاه خود خارج می‌کنند، از رحمت خود بی‌نصیب سازد. پیامبر خدا چنین نقل نفرموده است. حضرت فرموده‌اند که خداوند در یک سوم آخر شب، هر شب فرشته‌ای به آسمان دنیا فرود می‌آورد و در شبهای جمعه این نزول در آغاز شب خواهد بود. و آنگاه به فرشته‌اش فرمان می‌دهد که بگوید: آیا خواهانی داری که به وی ارزانی دارم؟ آیا بازگشت کننده‌ای هست که توبه او را قبول کنم؟ آیا آمرزش طلبی هست که او را بیامرزم؟ ای خواستارخوبی بیا! ای خواستار بدی باز آی. این فرا خواندن تا صبحگاه خواهد بود و چون صبح طلوع کند، فرشته منادی به جایگاه خود در ملکوت آسمان باز می‌گردد. بعد امام رضا علیه السلام فرمود: پدرم از پدران من و از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله این گونه برایم نقل حدیث کرده‌اند.

۶. امام صادق علیه السلام فرمود: هرگاه بنده‌ای در سجده‌ای سه بار بگوید: یا الله! یا رباه! یا سیدا! خداوند در پاسخ به او می‌فرماید: لبیک ای بنده من! خواسته ات را بگوی.

۷. امام صادق علیه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت فرمود: که هر زن در خانه همسر خویش به منظور اصلاح منزل چیزی را جابجا سازد، خداوند او را نگرد. و هرکس خدا او را نگرد،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بَيْتِ زَوْجِهَا شَيْئاً مِنْ مَوْضِعٍ إِلَى مَوْضِعٍ تُرِيدُ بِهِ صَلاحاً نَظَرَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهَا وَ مَنْ نَظَرَ اللهُ إِلَيْهِ لَمْ يُعَذِّبْهُ، فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ): ذَهَبَ الرِّجَالُ بِكُلِّ خَيْرٍ فَأَيُّ شَيْءٍ لِلنِّسَاءِ؟ الْمَسَاكِينِ فَقَالَ عليه السلام: بَلَى، إِذَا حَمَلَتِ الْمَرْأَةُ كَانَتْ بِمَنْزِلَةِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْمُجَاهِدِ بِنَفْسِهِ وَ مَالِهِ فِي سَبِيلِ اللهِ فَإِذَا وَضَعَتْ كَانَ لَهَا مِنَ الاجْرِ مَا لاَ تَدْرِي مَا هُوَ لِعِظَمِهِ فَإِذَا أَرْضَعَتْ كَانَ لَهَا بِكُلِّ مَصَّةٍ كَعِدْلِ عِتْقِ مُحَرَّرٍ مِنْ وُلْدِ إِسْمَاعِيلَ فَإِذَا فَرَغَتْ مِنْ رَضَاعِهِ ضَرَبَ مَلَكٌ عَلَى جَنْبِهَا وَ قَالَ اسْتَأْنِفِي الْعَمَلَ فَقَدْ غُفِرَ لَكِ.

٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ عَمِّهِ يَعْقُوبَ بْنِ سَالِمٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: ثَلاثٌ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ فَلاَ يُرْجَى خَيْرُهُ أَبَداً مَنْ لَمْ يَخْشَ اللَّهَ فِي الْغَيْبِ وَ لَمْ يَرْعَوِ عِنْدَ الشَّيْبِ وَ لَمْ يَسْتَحْيِ مِنَ الْعَيْبِ.

٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ: إِنَّ الْعَبْدَ لَيُحْبَسُ عَلَى ذَنْبٍ مِنْ ذُنُوبِهِ مِائَةَ عَامٍ وَ إِنَّهُ لَيَنْظُرُ إِلَى أَزْوَاجِهِ وَ إِخْوَانِهِ فِي الْجَنَّةِ».

١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ وَهْبِ بْنِ وَهْبٍ الْقُرَشِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام: «انَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قَالَ: لاَ تَنْشَقُّ الارْضُ عَنْ أَحَدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلاَّ وَ مَلَكَانِ آخِذَانِ بِضَبْعَيْهِ يَقُولاَنِ أَجِبْ رَبَّ الْعِزَّةِ».

١١. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ الْعَلَوِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِي هَاشِمٍ الْجَعْفَرِيِّ، أَصَابَتْنِي ضِيقَةٌ شَدِيدَةٌ فَصِرْتُ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام فَأَذِنَ لِي فَلَمَّا جَلَسْتُ، قَالَ: يَا أَبَا هَاشِمٍ أَيُّ نِعَمِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَيْكَ تُرِيدُ أَنْ تُؤَدِّيَ شُكْرَهَا، قَالَ أَبُو هَاشِمٍ: فَوَجَمْتُ فَلَمْ أَدْرِ مَا أَقُولُ لَهُ: فَابْتَدَأَفَقَالَ رَزَقَكَ الايمَانَ فَحَرَّمَ بِهِ بَدَنَكَ عَلَى النَّارِ وَ رَزَقَكَ الْعَافِيَةَ فَأَعَانَتْكَ عَلَى الطَّاعَةِ وَ رَزَقَكَ الْقُنُوعَ فَصَانَكَ عَنِ التَّبَذُّلِ يَا أَبَا هَاشِمٍ إِنَّمَا ابْتَدَأْتُكَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

هرگز او را عذاب نکند.ام سلمه: گفت مردان همه نیکی را برده‌اند و بیچاره زنان چه نیکی دارند؟ پیامبر فرمود: هرگاه زنی آبستن شود. منزلت شخصی روزه دار و شب زنده دار و مجاهد با جان و ثروت در راه خداوند را خواهد داشت. و هرگاه او زایمان کند، پاداشی خواهد داشت که کسی از بزرگی آن، چیزی نداند. و هرگاه کودکش را شیر دهد، به خاطر مک زدن پستان او، خداوند پاداش آزادی بنده‌ای از نسل اسماعیل را به او خواهد داد. و هرگاه از شیر دهی فارغ شود، فرشته‌ای پر خویش را بر پهلوی مادر زده و می‌گوید: کوشش خویش را دوباره آغاز کن که خداوند تو را خواهد آمرزید.

۸. یعقوب بن سالم می‌گوید که امام صادق علیه السلام فرمود: سه چیز اگر در کسی وجود داشته باشد، نمی‌توان به خوبی او امید داشت. نخست این که در پنهان از خداوند بیم نداشته باشد و دیگر این که از گناه خویش ترس نداشته باشد و سوم آنکه در برابر عیب خود شرم نداشته باشد.

۹. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: بنده‌ای به خاطر گناهی که کرده است صد سال در آخرت در زندان می‌ماند و آنگاه برادران و زنان خود را در بهشت می‌نگرد.

۱۰. علی علیه السلام فرمود: در روز رستاخیز کسی از گور خود سر برنیاورد، مگر این که دو فرشته بازوان او را گرفته و بگویند پروردگار عزیز خود را پذیرا باش.

۱۱. ابوهاشم جعفری می‌گوید: گرفتاری شدیدی به من روی آورد. نزد امام رضا علیه السلام رفتم و آنگاه که نشستم، فرمود: ای ابوهاشم! مایلی سپاس کدام نعمت خداوند را بگزاری؟ چهره درهم کشیدم و حیران ماندم. حضرت فرمود: خداوند به تو ایمان را عطا کرده است که به کمک آن بدن تو بر آتش حرام خواهد بود، و نیز سلامت بخشید و بر فرمان بردنش به تو کمک کرد. خداوند با عطا کردن قناعت، آبروی تو را نگاه داشت. ای ابوهاشم! من

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بِهَذَا لِأَنِّي ظَنَنْتُ أَنَّكَ تُرِيدُ أَنْ تَشْكُوَ إِلَيَّ مَنْ فَعَلَ بِكَ هَذَا وَ قَدْ أَمَرْتُ لَكَ بِمِائَةِ دِينَارٍ فَخُذْهَا.

١٢. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ يَحْيَى بْنِ الْمُبَارَكِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَبَلَةَ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: «سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: لَا صَلَاةَ لِحَاقِنٍ وَ لَا لِحَاقِبٍ وَ لَا لِحَازِقٍ فَالْحَاقِنُ الَّذِي بِهِ الْبَوْلُ وَ الْحَاقِبُ الَّذِي بِهِ الْغَائِطُ وَ الْحَازِقُ الَّذِي قَدْ ضَغَطَهُ الْخُفُّ».

١٣. حَدَّثَنَا أَبِي رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى قَالَ: قَالَ لِي: أَبُو عَبْدِ اللهِ يَوْماً تُحْسِنُ أَنْ تُصَلِّيَ يَا حَمَّادُ، قَالَ: فَقُلْتُ: يَا سَيِّدِي أَنَا أَحْفَظُ كِتَابَ حَرِيزٍ فِي الصَّلَاةِ، قَالَ: فَقَالَ: لَا عَلَيْكَ قُمْ صَلِّ فَقُمْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ مُتَوَجِّهاً إِلَى الْقِبْلَةِ فَاسْتَفْتَحْتُ الصَّلَاةَ وَ رَكَعْتُ وَ سَجَدْتُ، فَقَالَ: يَا حَمَّادُ لَا تُحْسِنُ أَنْ تُصَلِّيَ مَا أَقْبَحَ بِالرَّجُلِ أَنْ يَأْتِيَ عَلَيْهِ سِتُّونَ سَنَةً أَوْ سَبْعُونَ سَنَةً فَمَا يُقِيمُ صَلَاةً وَاحِدَةً بِحُدُودِهَا تَامَّةً، قَالَ حَمَّادٌ: فَأَصَابَنِي فِي نَفْسِيَ الذُّلُّ فَقُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ فَعَلِّمْنِي الصَّلَاةَ فَقَامَ أَبُو عَبْدِ اللهِ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ مُنْتَصِباً فَأَرْسَلَ يَدَيْهِ جَمِيعاً عَلَى فَخِذَيْهِ قَدْ ضَمَّ أَصَابِعَهُ وَ قَرَّبَ بَيْنَ قَدَمَيْهِ حَتَّى كَانَ بَيْنَهُمَا قَدْرُ ثَلَاثِ أَصَابِعَ مُفَرَّجَاتٍ وَ اسْتَقْبَلَ بِأَصَابِعِ رِجْلَيْهِ جَمِيعاً لَمْ يُحَرِّفْهُمَا عَنِ الْقِبْلَةِ بِخُشُوعٍ وَ اسْتِكَانَةٍ وَ قَالَ: «اللهُ أَكْبَرُ» ثُمَّ قَرَأَ الْحَمْدَ بِتَرْتِيلٍ وَ (قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ) ثُمَّ صَبَرَ هُنَيْهَةً بِقَدْرِ مَا تَنَفَّسَ وَ هُوَ قَائِمٌ ثُمَّ اللهُ أَكْبَرُ وَ هُوَ قَائِمٌ ثُمَّ رَكَعَ وَ مَلَأَ كَفَّيْهِ مِنْ رُكْبَتَيْهِ مُنْفَرِجَاتٍ وَ رَدَّ رُكْبَتَيْهِ إِلَى خَلْفٍ حَتَّى اسْتَوَى ظَهْرُهُ حَتَّى لَوْ صُبَّ عَلَيْهِ قَطْرَةٌ مِنْ مَاءٍ أَوْ دُهْنٍ لَمْ تَزُلْ لِاسْتِوَاءِ ظَهْرِهِ وَ مَدَّ عُنُقَهُ وَ غَمَّضَ عَيْنَيْهِ ثُمَّ سَبَّحَ ثَلَاثاً بِتَرْتِيلٍ، فَقَالَ: سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ وَ بِحَمْدِهِ ثُمَّ اسْتَوَى قَائِماً فَلَمَّا اسْتَمْكَنَ مِنَ الْقِيَامِ، قَالَ: سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ثُمَّ كَبَّرَ وَ هُوَ قَائِمٌ وَ رَفَعَ يَدَيْهِ حِيَالَ وَجْهِهِ ثُمَّ سَجَدَ وَ وَضَعَ كَفَّيْهِ مَضْمُومَةَ الْأَصَابِعِ بَيْنَ رُكْبَتَيْهِ حِيَالَ وَجْهِهِ، فَقَالَ: سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى وَ بِحَمْدِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ لَمْ يَضَعْ شَيْئاً مِنْ بَدَنِهِ عَلَى شَيْءٍ وَ سَجَدَ عَلَى ثَمَانِيَةِ أَعْظُمِ الْجَبْهَةِ وَ الْكَفَّيْنِ وَ عَيْنَيِ الرُّكْبَتَيْنِ وَ أَنَامِلِ إِبْهَامِ الرِّجْلَيْنِ فَهَذِهِ السَّبْعَةُ فَرْضٌ وَ وَضْعُ الْأَنْفِ عَلَى الْأَرْضِ سُنَّةٌ وَ هُوَ الْإِرْغَامُ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ مِنَ السُّجُودِ فَلَمَّا اسْتَوَى جَالِساً، قَالَ: اللهُ أَكْبَرُ، ثُمَّ قَعَدَ عَلَى

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

این گونه گفتم، چون قصد شکایت از کسی داشتی که به تو چنین نیکی کرده است. و اما فرمان دادم صد اشرفی به تو دهند. آن ها را بگیر.

۱۲. امام صادق﵇ فرمود: حاقن و حاقب و حازق نماز ندارند. اما حاقن کسی است که راه ادرارش بسته شده و حاقب کسی است که راه مدفوعش بسته شده و حازق کسی است که از کفش خود در آزار است.

۱۳. حماد بن عیسی می‌گوید که روزی امام صادق﵇ به من چنین فرمود: آیا می‌توانی نماز نیکو گزاری؟ گفتم: ای مولای من! نماز حریز را حفظ کرده‌ام. فرمود: اکنون بلند شو و نماز بخوان. آنگاه در پیش روی امام رو به قبله ایستادم و تکبیر راگفته و رکوع و سجود را انجام دادم. فرمود: ای حماد نیکو نماز نمی‌گزاری و چه قدر ناپسند است که کسی شصت سال داشته باشد و نتواند یک نماز تمام و درست گزارد. گفتم فدایت شوم. نماز را به من تعلیم ده. آن گاه امام تمام قامت رو به قبله ایستاد و دستان خود را تا ران پایین آورد به گونه‌ای که انگشت‌های حضرت به هم چسبیده بود و دو قدم را چنان نزدیک هم کرد که فاصله آن به اندازه دو انگشت گشوده بود. انگشت‌های پایش رو به قبله بود. سپس در حال خاشعانه همراه با خواری تکبیر گفت و بعد سوره حمد را آرام تلاوت کرد. به مقدار نفس کشیدنی مکث کرد و بعد در حال ایستاده تکبیر گفت. آنگاه به رکوع رفته و دو کف خویش را که انگشتهایش گشوده بود، از دو سر زانو پر کرد و زانو را عقب داد تا اینکه پشت حضرت هموار شد. یعنی اگر قطره آبی یا روغنی بر آن چکه می‌کرد، می‌ماند و نمی‌لغزید. گردن کشیده و دیدگان خوابانیده بود. و بعد سه دفعه آرام گفت: سبحان ربی العظیم وبحمده. و بعد ایستاد و گفت: سمع الله بحمده. و در همان حال تکبیر گفت و دستان خویش را تا مقابل صورت بالا آورد و بعد سجده رفت و دو کف را که انگشت‌های آن به هم چسبیده بود، میان دو سر زانو مقابل صورت نهاد و سه بار گفت: سبحان ربی الاعلی و بحمده. هشت عضو او در سجده بود و عضوی به عضو دیگر قرار نداشت. پیشانی، دو کف، دو سر زانو و دو سر انگشت بزرگ پاها و سر بینی بر زمین نهاده

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جَانِبِهِ الايْسَرِ قَدْ وَضَعَ ظَاهِرَ قَدَمِهِ الْيُمْنَى عَلَى بَاطِنِ قَدَمِهِ الايْسَرِ وَ قَالَ: أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ ثُمَّ كَبَّرَ وَ هُوَ جَالِسٌ وَ سَجَدَ السَّجْدَةَ الثَّانِيَةَ وَ قَالَ: كَمَا قَالَ فِي الاولَى وَ لَمْ يَسْتَعِنْ بِشَيْءٍ مِنْ جَسَدِهِ عَلَى شَيْءٍ فِي رُكُوعٍ وَ لا سُجُودٍ كَانَ مُجَنِّحاً وَ لَمْ يَضَعْ ذِرَاعَيْهِ عَلَى الارْضِ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ عَلَى هَذَا، ثُمَّ قَالَ: يَا حَمَّادُ هَكَذَا صَلِّ وَ لا تَلْتَفِتْ وَ لا تَعْبَثْ بِيَدَيْكَ وَ أَصَابِعِكَ وَ لا تَبْزُقْ عَنْ يَمِينِكَ وَ لا عَنْ يَسَارِكَ وَ لا بَيْنَ يَدَيْكَ.

۱۴. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْحَافِظُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ حَفْصٍ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي صَادِقٍ قَالَ: «قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: دِينِي دِينُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله وَ حَسَبِي حَسَبُ النَّبِيِّ فَمَنْ تَنَاوَلَ دِينِي وَ حَسَبِي فَإِنَّمَا يَتَنَاوَلُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله».

۱۵. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ شُعَيْبٍ الْجَوْهَرِيُّ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَلَوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرٍو أَحْمَدُ بْنُ أَبِي حَازِمٍ الْغِفَارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ مُوسَى عَنْ شَرِيكٍ عَنِ الرُّكَيْنِ بْنِ الرَّبِيعِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ حَسَّانَ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: انِّي تَارِكٌ فِيكُمُ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ عِتْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي أَلا وَ هُمَا الْخَلِيفَتَانِ مِنْ بَعْدِي وَ لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ».

۱۶. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ (رَحِمَهُ اللهُ) قَالَ: حَدَّثَنِي عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْقُرَشِيِّ عَنْ نَصْرِ بْنِ مُزَاحِمٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ سَعْدٍ عَنْ يُوسُفَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَوْفِ بْنِ الاحْمَرِ، قَالَ: لَمَّا أَرَادَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ الْمَسِيرَ إِلَى النَّهْرَوَانِ أَتَاهُ مُنَجِّمٌ فَقَالَ لَهُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لا تَسِرْ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَ سِرْ فِي ثَلاثِ سَاعَاتٍ يَمْضِينَ مِنَ النَّهَارِ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: وَ لِمَ ذَاكَ قَالَ لِأَنَّكَ إِنْ سِرْتَ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ أَصَابَكَ وَ أَصَابَ أَصْحَابَكَ أَذًى وَ ضُرٌّ شَدِيدٌ وَ إِنْ سِرْتَ فِي السَّاعَةِ الَّتِي أَمَرْتُكَ ظَفِرْتَ وَ ظَهَرْتَ وَ أَصَبْتَ كُلَّ مَا طَلَبْتَ، فَقَالَ لَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: تَدْرِي مَا فِي بَطْنِ هَذِهِ الدَّابَّةِ أَ ذَكَرٌ أَمْ أُنْثَى قَالَ: إِنْ حَسَبْتُ عَلِمْتُ، قَالَ لَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: مَنْ صَدَّقَكَ عَلَى هَذَا الْقَوْلِ كَذَّبَ بِالْقُرْآنِ إِنَّ اللهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَ يُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَ يَعْلَمُ مَا فِي الارْحَامِ وَ مَا تَدْرِي نَفْسٌ مَا ذَا تَكْسِبُ غَداً وَ مَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ مَا كَانَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بود. این سنت است و همان «ارغام» می‌باشد. آنگاه از سجده سر بلند کرد و هنگام نشستن تکبیر گفت و به سمت چپ نشست و روی پای راست خود را بر پشت پای چپ نهاد و گفت: استغفرالله ربی و اتوب الیه. و در همان حال باز تکبیر گفت و سجده دوم را انجام داد و در رکوع و سجود اعضای او از هم کمک نمی‌گرفتند و دستها را از زیر تن بیرون داده بود. گویی دو پر هستند. همین گونه دو رکعت نماز گزارد و فرمود: ای حماد چنین نمازگزار و در حال نماز از قبله رخ بر نگردان و با دست و انگشت‌های خود بازی نکن و به سمت راست و چپ و نیز پیش روی خود آب دهان میفکن.

۱۴. علی علیه السلام فرمود: آیین من آیین پیامبر صلی الله علیه و آله است و حسب من، حسب پیامبر است. هرکس در آیین و حسب من طعنه زند، در حقیقت به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله طعنه زده است.

۱۵. زید بن ثابت می‌گوید که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: من در میان شما دو چیز گران بها به یادگار می‌گذارم؛ کتاب خداوند و خاندان خود را. بدانید که آن دو جانشین من پس از من خواهند بود و از من جدایی ناپذیرند تا اینکه سر حوض نزد من آیند.

۱۶. عبدالله بن عوف می‌گوید: آنگاه که امیرمؤمنان قصد رفتن به نهروان داشت، یک منجم نزد حضرت آمد و گفت: ای امیرمؤمنان! در این هنگام حرکت نکن. آن گاه که سه ساعت گذشت، عازم شو. فرمود: چرا؟ گفت: اگر اکنون حرکت کنی، به تو و همراهان تو آزار و بلای سخت خواهد رسید و اگر در زمانی که من به تو فرمان حرکت بدهم، بروی، بی‌گمان در جنگ پیروز و چیره خواهی شد. امیرمؤمنان با اشاره به حیوانی فرمود: آیا می‌دانی در درون این حیوان نر است یا ماده؟ گفت: اگر محاسبه کنم خواهم دانست. فرمود: هرکس سخن تو را باور کند، این کلام خداوند را دروغ دانسته است: (انّ الله عنده علم الساعة و ینزل الغیث و یعلم ما فی الارحام و ما تدری نفس ماذا تکسب غداً و ما تدری نفس بأی أرض تموت انّ الله علیم خبیر) «به راستی علم ساعت پیش خداست و او باران می‌باراند و نیز آگاه است که در رحم چیست و کسی آگاه نیست که فردا چه خواهد کرد و در چه سرزمینی خواهد مرد. بی گمان خداوند دانا و آگاه است»

آنگاه علی علیه السلام به منجم فرمود: چیزی که تو ادعا داری محمد صلی الله علیه و آله هرگز ادعا نداشت. تو

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مُحَمَّدٌ ﷺ يَدَّعِي مَا ادَّعَيْتَ أَ تَزْعُمُ أَنَّكَ تَهْدِي إِلَى السَّاعَةِ الَّتِي مَنْ سَارَ فِيهَا صُرِفَ عَنْهُ السُّوءُ وَ السَّاعَةِ الَّتِي مَنْ سَارَ فِيهَا حَاقَ بِهِ الضُّرُّ مَنْ صَدَّقَكَ بِهَذَا اسْتَغْنَى بِقَوْلِكَ عَنِ الاسْتِعَانَةِ بِاللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي ذَلِكَ الْوَجْهِ وَ أَحْوَجَ إِلَى الرَّغْبَةِ إِلَيْكَ فِي دَفْعِ الْمَكْرُوهِ عَنْهُ وَ يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يُوَلِّيَكَ الْحَمْدَ دُونَ رَبِّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَمَنْ آمَنَ لَكَ بِهَذَا فَقَدِ اتَّخَذَكَ مِنْ دُونِ اللَّهِ نِدّاً وَ ضِدّاً ثُمَّ قَالَ عليه السلام: اللَّهُمَّ لاٰ طَيْرَ إِلاّٰ طَيْرُكَ وَ لاٰ ضَيْرَ إِلاّٰ ضَيْرُكَ وَ لاٰ خَيْرَ إِلاّٰ خَيْرُكَ وَ لاٰ إِلٰهَ غَيْرُكَ ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَى الْمُنَجِّمِ، فَقَالَ: بَلْ نُكَذِّبُكَ وَ نُخَالِفُكَ وَ نَسِيرُ فِي السَّاعَةِ الَّتِي نَهَيْتَ عَنْهَا.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

می‌پنداری که به آن ساعت دانایی که هرکس در آن برود، شر از او بگریزد و در ساعتی دیگر به او شر رسد. هر که تو را در این سخن باور کند، از اینکه از خداوند یاری بخواهد، بی نیاز است و به تو در رساندن آسیب نیازمندتر خواهد بود. و شاید به جای اینکه شکر خدا گزارد، تو را سپاس کند. و هرکس در این موضوع به تو گرایش پیدا کند، بی‌گمان تو را همتا و ضد خداوند قرار داده است و بعد فرمود: خدایا فال بدی وجود ندارد و غیر از فال بد تو، و ضرری غیر ضرر رسانی تو نیست. آنگاه به منجم فرمود: ما تو را تکذیب کرده و در همین هنگام که تو فال بد زدی، حرکت خواهیم کرد.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الخامس و الستون

يوم الجمعة لتسع خلون من جمادى الأولى من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ ﷺ قَالَ: ـ حَدَّثَنَا أَبِي ـ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ أَبِي مَسْرُوقٍ النَّهْدِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْخَزَّازِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ الثَّقَفِيِّ، قَالَ: سُئِلَ أَبُو عَبْدِ اللهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ عَنِ الْخَمْرِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: انَّ أَوَّلَ مَا نَهَانِي عَنْهُ رَبِّي عَزَّ وَ جَلَّ عَنْ عِبَادَةِ الاوْثَانِ وَ شُرْبِ الْخَمْرِ وَ مُلاحَاةِ الرِّجَالِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بَعَثَنِي رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَ لِأَمْحَقَ الْمَعَازِفَ وَ الْمَزَامِيرَ وَ أُمُورَ الْجَاهِلِيَّةِ وَ أَوْثَانَهَا وَ أَزْلامَهَا وَ أَحْدَاثَهَا أَقْسَمَ رَبِّي جَلَّ جَلالُهُ، فَقَالَ: لا يَشْرَبُ عَبْدٌ لِي خَمْراً فِي الدُّنْيَا إِلاّ سَقَيْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِثْلَ مَا شَرِبَ مِنْهَا مِنَ الْحَمِيمِ مُعَذَّباً بَعْدُ أَوْ مَغْفُوراً لَهُ وَ قَالَ ﷺ: «لا تُجَالِسُوا شَارِبَ الْخَمْرِ وَ لا تُزَوِّجُوهُ وَ لا تَتَزَوَّجُوا إِلَيْهِ وَ إِنْ مَرِضَ فَلا تَعُودُوهُ وَ إِنْ مَاتَ فَلا تُشَيِّعُوا جَنَازَتَهُ إِنَّ شَارِبَ الْخَمْرِ يَجِيءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُسْوَدّاً وَجْهُهُ مُزْرَقَّةً عَيْنَاهُ مَائِلًا شِدْقُهُ سَائِلًا لُعَابُهُ دَالِعاً لِسَانُهُ مِنْ قَفَاهُ».

٢. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حُمْرَانَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ الْحَذَّاءِ قَالَ: «قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ ﷺ: يَا زِيَادُ إِيَّاكَ وَ الْخُصُومَاتِ فَإِنَّهَا تُورِثُ الشَّكَّ وَ تَحْبِطُ الْعَمَلَ وَ تُرْدِي صَاحِبَهَا وَ عَسَى أَنْ يَتَكَلَّمَ الرَّجُلُ بِالشَّيْءِ لا يُغْفَرُ لَهُ يَا زِيَادُ إِنَّهُ كَانَ فِيمَا مَضَى قَوْمٌ تَرَكُوا عِلْمَ مَا وُكِّلُوا بِهِ وَ طَلَبُوا عِلْمَ مَا كُفُوهُ حَتَّى انْتَهَى بِهِمُ الْكَلامُ إِلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَتَحَيَّرُوا فَإِنْ كَانَ الرَّجُلُ لَيُدْعَى مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ فَيُجِيبُ مِنْ خَلْفِهِ أَوْ يُدْعَى مِنْ خَلْفِهِ فَيُجِيبُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ».

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس شصت و پنجم

جمعه نهم جمادی اول سال ۳۶۸

۱. محمدبن مسلم ثقفی می‌گوید: از امام صادق علیه السلام درباره شراب سؤال شد. حضرت از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت فرمود: که خداوند نخستین چیزهایی که مرا از آن بازداشت، پرستش بتان و می گساری و ستیزه جویی بود. بی گمان خداوند مرا رحمت برای همه جهانیان برانگیخت. و من تار و تنبور و نی و کارهای جاهلی و بت‌ها و تیرهای قمار و بدعت‌ها را بر خواهم چید. پروردگار من سوگند خورده است که هیچ بنده من در دنیا شراب ننوشد، مگر اینکه همانند آن را از «حمیم» به او بنوشانم. از آن پس دچار عذاب می‌شود تا آمرزیده گردد. امام صادق علیه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نقل فرمود: که هرگز کسی که می خواره است ننشینید و به او زن ندهید و از او زن نگیرید. اگر او بیمار شد، به عیادت او نروید و اگر جان سپرد در تشییع جنازه او شرکت نکنید. در روز رستاخیر شرابخوار با چهره‌ای سیاه و چشمان کبود و لب و لوچه آویزان محشور می‌شود. آب دهان او سرازیر است و زبان او از پشت سر او بیرون آمده است.

۲. امام باقر علیه السلام فرمود: ای زیاد! مبادا خویشتن را به ورطه دشمنی افکنی که سبب شک شده و تلاش را بی‌پاداش می‌کند و تلاشگر را نابود می‌کند. چه بسیار سخنی که آدمی را از مغفرت الهی بی‌بهره می‌سازد. ای زیاد! در روزگاران پیشین کسانی بودند که برای کسب دانایی خود، تکالیف را رها ساختند و در پی دانایی از چیزی رفتند که ضرورتی نداشت. سرانجام عرصه کلام را گفت و گو درباره خداوند کشانده و دچار گمراهی شدند. آنان شخصی را در پیش روی او صدا می زدند و او از پشت جواب می‌گفت یا از پشت سر او را صدا می کردند و او از پیش رو جواب می‌داد.

۳. امام صادق علیه السلام فرمود: مبادا درباره ذات خداوند فکر کنید؛ چرا که اندیشیدن در

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قَالَ: حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِي الْيَسَعِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ: «إِيَّاكُمْ وَ التَّفَكُّرَ فِي اللهِ فَإِنَّ التَّفَكُّرَ فِي اللهِ لاَ يَزِيدُ إِلاَّ تِيهاً إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لاَ تُدْرِكُهُ الاَبْصَارُ وَ لاَ يُوصَفُ بِمِقْدَارٍ».

۴. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَنْبَسَةَ الْعَابِدِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: «إِيَّاكُمْ وَ الْخُصُومَةَ فِي الدِّينِ فَإِنَّهَا تَشْغَلُ الْقَلْبَ عَنْ ذِكْرِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ تُورِثُ النِّفَاقَ وَ تَكْسِبُ الضَّغَائِنَ وَ تَسْتَجِيزُ الْكَذِبَ».

۵. وَ بِهَذَا الاِسْنَادِ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنِ الْعَلاَءِ بْنِ رَزِينٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ: لَمَّا خَلَقَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ الْعَقْلَ اسْتَنْطَقَهُ ثُمَّ قَالَ لَهُ: أَقْبِلْ فَأَقْبَلَ ثُمَّ قَالَ لَهُ: أَدْبِرْ فَأَدْبَرَ، ثُمَّ قَالَ لَهُ وَ عِزَّتِي مَا خَلَقْتُ خَلْقاً هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْكَ وَ لاَ أُكْمِلُكَ إِلاَّ فِيمَنْ أُحِبُّ أَمَا إِنِّي إِيَّاكَ آمُرُ وَ إِيَّاكَ أَنْهَى وَ إِيَّاكَ أُعَاقِبُ وَ إِيَّاكَ أُثِيبُ.

۶. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الاَحْمَرِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ الدَّيْلَمِيِّ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام: فُلاَنٌ مِنْ عِبَادَتِهِ وَ دِينِهِ وَ فَضْلِهِ كَذَا وَ كَذَا قَالَ: فَقَالَ: كَيْفَ عَقْلُهُ؟ فَقُلْتُ: لاَ أَدْرِي فَقَالَ: إِنَّ الثَّوَابَ عَلَى قَدْرِ الْعَقْلِ إِنَّ رَجُلاً مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَ يَعْبُدُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فِي جَزِيرَةٍ مِنْ جَزَائِرِ الْبَحْرِ خَضْرَاءَ نَضِرَةٍ كَثِيرَةِ الشَّجَرِ طَاهِرَةِ الْمَاءِ وَ إِنَّ مَلَكاً مِنَ الْمَلاَئِكَةِ مَرَّ بِهِ، فَقَالَ: يَا رَبِّ أَرِنِي ثَوَابَ عَبْدِكَ هَذَا فَأَرَاهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ ذَلِكَ فَاسْتَقَلَّهُ الْمَلَكُ فَأَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ أَنِ اصْحَبْهُ فَأَتَاهُ الْمَلَكُ فِي صُورَةِ إِنْسِيٍّ فَقَالَ لَهُ: مَنْ أَنْتَ قَالَ أَنَا رَجُلٌ عَابِدٌ بَلَغَنَا مَكَانُكَ وَ عِبَادَتُكَ بِهَذَا الْمَكَانِ فَجِئْتُ لِأَعْبُدَ اللَّهَ مَعَكَ فَكَانَ مَعَهُ يَوْمَهُ ذَلِكَ فَلَمَّا أَصْبَحَ قَالَ لَهُ الْمَلَكُ: إِنَّ مَكَانَكَ لَنَزِهَةٌ، قَالَ: لَيْتَ لِرَبِّنَا بَهِيمَةً فَلَوْ كَانَ لِرَبِّنَا حِمَارٌ لَرَعَيْنَاهُ فِي هَذَا الْمَوْضِعِ فَإِنَّ هَذَا الْحَشِيشَ يَضِيعُ فَقَالَ لَهُ الْمَلَكُ: وَ مَا لِرَبِّكَ حِمَارٌ؟ فَقَالَ: لَوْ كَانَ لَهُ حِمَارٌ مَا كَانَ يَضِيعُ مِثْلُ هَذَا الْحَشِيشِ فَأَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى الْمَلَكِ إِنَّمَا أُثِيبُهُ عَلَى

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ذات خداوند غیر از سرگردانی بیشتر چیزی نیست. بی‌گمان چشم‌ها خداوند را درک نخواهند کرد و نیز حد و مقدارش را وصف نخواهند کرد.

۴. امام صادق علیه السلام فرمود: مبادا در عرصه دین با یکدیگردر ستیز شوید؛ زیرا دل را از یاد خداوند بازمی‌دارد و سبب جدایی و کینه توزی شده و به ورطه دروغ خواهد کشاند.

۵. امام باقر علیه السلام فرمود: آنگاه که خداوند عقل را خلق کرد، از او بازپرسی نمود. فرمود: نزد من آی. عقل نزدیک آمد و آنگاه فرمود: عقب برو. عقب رفت. در این هنگام پروردگار فرمود: به عزت و جلالم سوگند که آفریده‌ای دوست داشتنی‌تر از تو نیافریده‌ام و تو را به سمت کمالی خواهم برد که می‌پسندم. آگاه باش که تو را فرمان دهم و تو را از کاری باز دارم و تو را کیفر و پاداش خواهم داد.

۶. سلیمان دیلمی می‌گوید: به امام صادق علیه السلام گفتم: فلان شخص در عبادت و دین داری خود چنین و چنان است. حضرت فرمود: خردورزی او چگونه است؟ گفتم: چه می‌دانم؟ فرمود: پاداش به مقدار خرد و عقل است. بعد فرمود: شخصی از قوم بنی اسراییل در جزیره‌ای دور افتاده خدا را می‌پرستید که همه جای آن سر سبز و پر درخت و گیاه و خوش آب و هوا بود. فرشته‌ای به او برخورد و گفت: خدایا پاداش این بنده را به من نشان ده. آنگاه که خداوند نشان داد که ناچیز می نمود. خداوند به فرشته خویش فرمود: به شکل آدمی در آی و همدم او شو. فرشته چنین کرد و پیش عابد بنی اسراییل رفت. عابد پرسید: تو کیستی؟ فرشته گفت: عابدی هستم که شهرت تو و عبادت تو را شنیدم و حال آمدم که در کنار تو خداوند را پرستش کنم. آن روز را با عابد سپری کرد و صبح که شد فرشته به عابد گفت: چه جای سرسبز و خرمی داری؟ عابد گفت: ای کاش خداوند حیوان‌هایی داشت. مثلاً اگر خدا خری داشت، او را برای خدا به چرا می‌بردیم و این همه علف از بین نمی‌رفت. فرشته گفت: مگر خدای تو خر ندارد؟ گفت اگر خدا خر داشت، این علف‌ها نابود نمی‌شد. خداوند به فرشته خود وحی فرستاد که من او را به مقدار خردش پاداش خواهم داد. آنگاه امام صادق علیه السلام فرمود: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با مردم هرگز از ژرفای عقل

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قَدْرِ عَقْلِهِ وَ قَالَ الصَّادِقُ: مَا كَلَّمَ رَسُولُ اللهِ ﷺ الْعِبَادَ بِكُنْهِ عَقْلِهِ قَطُّ قَالَ: وَ قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «انَّا مَعَاشِرَ الانْبِيَاءِ أُمِرْنَا أَنْ نُكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ».

٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَعْرُوفٍ عَنْ بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الازْدِيِّ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ، قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ (عَلَيْهِ السَّلامُ) أُصُولُ الْكُفْرِ ثَلاثَةٌ: الْحِرْصُ وَ الاسْتِكْبَارُ وَ الْحَسَدُ، فَأَمَّا الْحِرْصُ فَإِنَّ آدَمَ عليه السلام حِينَ نُهِيَ عَنِ الشَّجَرَةِ حَمَلَهُ الْحِرْصُ إِلَى أَنْ أَكَلَ مِنْهَا، وَ أَمَّا الاسْتِكْبَارُ فَإِبْلِيسُ حِينَ أُمِرَ بِالسُّجُودِ لآدَمَ اسْتَكْبَرَ، وَ أَمَّا الْحَسَدُ فَابْنَا آدَمَ حِينَ قَتَلَ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ حَسَداً.

٨. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ السَّكُونِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ رَسُولِ اللهِ ﷺ: قَالَ: «أَرْكَانُ الْكُفْرِ أَرْبَعَةٌ: الرَّغْبَةُ وَ الرَّهْبَةُ وَ السَّخَطُ وَ الْغَضَبُ».

٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رضي الله عنه قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ زِيَادِ بْنِ مَرْوَانَ الْقَنْدِيِّ عَنْ أَبِي وَكِيعٍ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ السَّبِيعِيِّ عَنِ الْحَارِثِ الاعْوَرِ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ: لا يَصْلُحُ مِنَ الْكَذِبِ جِدٌّ وَ لا هَزْلٌ وَ لا أَنْ يَعِدَ أَحَدُكُمْ صَبِيَّهُ ثُمَّ لا يَفِي لَهُ إِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ وَ مَا يَزَالُ أَحَدُكُمْ يَكْذِبُ حَتَّى يُقَالَ: كَذَبَ وَ فَجَرَ وَ مَا يَزَالُ أَحَدُكُمْ يَكْذِبُ حَتَّى لا يَبْقَى فِي قَلْبِهِ مَوْضِعَ إِبْرَةٍ صِدْقٌ فَيُسَمَّى عِنْدَ اللهِ كَذَّاباً.

١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: «لا تَغْتَبْ فَتُغْتَبْ وَ لا تَحْفِرْ لِأَخِيكَ حُفْرَةً فَتَقَعَ فِيهَا فَإِنَّكَ كَمَا تَدِينُ تُدَانُ».

١١. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

سخن نمی‌راند. بعد حضرت این سخن پیامبر را روایت فرمود: ما پیامبران مأموریت داریم که با مردم به مقدار عقل آنان با آنان سخن بگوییم.

۷. امام صادق علیه السلام فرمود: ریشه‌های کفر سه چیز است: حرص و خود بزرگ‌بینی (تکبر) و حسد. و اما حرص؛ آدم علیه السلام از درخت در بهشت باز داشته شد و حرص او را برانگیخت که از میوه آن بخورد. و اما تکبر؛ ابلیس فرمان سجده بر آدم علیه السلام یافت و خود بزرگ بینی باعث شد که او فرمان نبرد. و اما حسد که در میان دو پسر آدم علیه السلام پدیدار شد که یکی دیگری را به قتل رساند.

۸. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: ارکان های کفر چهار چیز است: رغبت و رهبت و سخط و غضب.

۹. علی علیه السلام فرمود: دروغ کار ناشایستی است؛ چه شوخی باشد و چه جدی. و کسی که به فرزندش وعده‌ای دهد و انجام ندهد دروغ نیست. دروغ آدمی را به پرده دری می‌کشاند و پرده دری به آتش دوزخ هدایت می‌کند. برخی از شما پیاپی دروغ می‌گویید تا اینکه او را به دروغ زن و هرزه خواهید شناخت. برخی از شما پیاپی دروغ می‌گویید تا اینکه در قلب او نشانی از صدق و صفا نماند و پیش خداوند بسیار دروغ گو شناخته شود.

۱۰. امام صادق علیه السلام فرمود: از دیگران بدگویی نکن تا از تو بدگویی نکنند. برای برادرت چاهی نکن که در آن افتی زیرا همان‌گونه که مدیون می‌شوی، صاحب این هم می‌شوی. به هر دست که دهی، به همان دست خواهی گرفت.

۱۱. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: نشستن در مسجد در انتظار نماز، عبادت است تا اینکه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

اللهِ عليه السلام: الْجُلُوسُ فِي الْمَسْجِدِ لِانْتِظَارِ الصَّلاةِ عِبَادَةٌ مَا لَمْ يُحْدِثْ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ وَ مَا الْحَدَثُ؟ قَالَ: الاغْتِيَابُ.

۱۲. حَدَّثَنَا أَبِي رضي الله عنه قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ ثَعْلَبَةَ بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ أَبِي جَمِيلَةَ الْمُفَضَّلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عليه السلام قَالَ: «إِذَا قَالَ الْعَبْدُ: عَلِمَ اللهُ فَكَانَ كَاذِباً قَالَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ: أَمَا وَجَدْتَ أَحَداً تَكْذِبُ عَلَيْهِ غَيْرِي؟)».

۱۳. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى عَنْ وَهْبٍ عَنْ شِهَابِ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ قَالَ: «مَنْ قَالَ اللهُ يَعْلَمُ فِيمَا لَمْ يَعْلَمْ اهْتَزَّ الْعَرْشُ إِعْظَاماً لَهُ».

۱۴. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَصْرِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سَمَاعَةَ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَعْيَنَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا جَعْفَرٍ الْبَاقِرَ عليه السلام مَا حَقُّ اللهِ عَلَى الْعِبَادِ قَالَ: أَنْ يَقُولُوا مَا يَعْلَمُونَ وَ يَقِفُوا عِنْدَ مَا لا يَعْلَمُونَ.

۱۵. حَدَّثَنَا أَبِي رضي الله عنه قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ أَبِي يَعْقُوبَ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى غَيَّرَ عِبَادَهُ بِآيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِهِ أَنْ لا يَقُولُوا: حَتَّى يَعْلَمُوا وَ لا يَرُدُّوا مَا لَمْ يَعْلَمُوا قَالَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لا يَقُولُوا عَلَى اللهِ إِلاَّ الْحَقَّ»[1] وَ قَالَ: «بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَ لَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ»[2].

۱۶. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ دَاوُدَ بْنِ فَرْقَدٍ عَنِ ابْنِ شُبْرُمَةَ قَالَ: مَا ذَكَرْتُ حَدِيثاً سَمِعْتُهُ مِنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام الاكَادَ أَنْ يَتَصَدَّعَ لَهُ قَلْبِي سَمِعْتُهُ يَقُولُ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله، قَالَ: ابْنُ شُبْرُمَةَ وَ أُقْسِمُ بِاللهِ مَا كَذَبَ عَلَى أَبِيهِ وَ لا كَذَبَ أَبُوهُ عَلَى جَدِّهِ وَ لا كَذَبَ جَدُّهُ عَلَى رَسُولِ اللهِ قَالَ: «قَالَ

---

۱. الاعراف / ۱۶۹.
۲. یونس / ۳۹.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

حدث سر نزد. گفتند: ای پیامبر خدا صلی الله علیه و آله! حدث چیست؟ فرمود: بدگویی کردن از دیگران.

۱۲. ابان ابن تغلب از ای عبدالله نقل کرد که ایشان فرمود: چنانچه بنده بگوید خدا می‌داند ولی دروغ بگوید، خداوند می‌فرماید: آیا کسی به جز من نیافتی که دروغت را به او ببندی؟

۱۳. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس از سر نادانی چیزی بگوید و آن گاه بگوید که خدا از این سخن آگاه است، عرش الهی از عظمت دروغ خواهد لرزید.

۱۴. زراره بن اعین می‌گوید که از امام باقر علیه السلام سوال کردم که خداوند را بر بندگان چه حقی می‌باشد؟ فرمود: این است که هنگامی که می‌دانند، سخن بگویند و به هنگام نادانی سکوت کنند.

۱۵. امام صادق علیه السلام فرمود: بی گمان خداوند با دو آیه قرآن بندگان خویش را ملامت کرده است: این که سخنی بر زبان نیاورند، مگر اینکه از آن آگاه باشند، و نیز چیزی را که نمی‌دانند، انکار نکنند. خداوند فرمود:

«آیا پیمانی در کتاب وحی از آنان گرفته نشد که درباره خدا غیر از حق نگویند؟» (اعراف/۱۶۹) و نیز فرمود: «آنان چیزی را تکذیب کردند که فراخور دانایی شان نبود و هنوز به تأویل آن دست نیافته بودند.» (یونس/۳۹).

۱۶. ابن بشرمه می‌گوید: حدیثی را از امام صادق علیه السلام به یاد نمی آورم، مگر اینکه نزدیک است قلبم از آن شکاف بردارد. امام فرمود: پدرم از جدم و از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله روایت فرمود: که هرکس به قیاس رفتار کند، نابود شده و دیگران را به نابودی کشانده است و هرکس به مردم فتوا دهد، در حالی که ناسخ از منسوخ و محکم از متشابه را باز

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ عَمِلَ بِالْمَقَايِيسِ فَقَدْ هَلَكَ وَ أَهْلَكَ وَ مَنْ أَفْتَى النَّاسَ وَ هُوَ لاَ يَعْلَمُ النَّاسِخَ مِنَ الْمَنْسُوخِ وَ الْمُحْكَمَ مِنَ الْمُتَشَابِهِ فَقَدْ هَلَكَ وَ أَهْلَكَ».

۱۷. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مَرَّارٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: «قَامَ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ خَطِيباً فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ فَقَالَ: يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ لاَ تُحَدِّثُوا الْجُهَّالَ بِالْحِكْمَةِ فَتَظْلِمُوهَا وَ لاَ تَمْنَعُوهَا أَهْلَهَا فَتَظْلِمُوهُمْ».

۱۸. حَدَّثَنَا أَبِي رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عليه السلام يَقُولُ: الْعَامِلُ عَلَى غَيْرِ بَصِيرَةٍ كَالسَّائِرِ عَلَى غَيْرِ الطَّرِيقِ وَ لاَ يَزِيدُهُ سُرْعَةُ السَّيْرِ مِنَ الطَّرِيقِ إِلاَّ بُعْداً.

۱۹. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ ابْنِ مُسْكَانَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ زِيَادٍ الصَّيْقَلِ قَالَ: «سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: لاَ يَقْبَلُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَمَلاً إِلاَّ بِمَعْرِفَةٍ وَ لاَ مَعْرِفَةَ إِلاَّ بِعَمَلٍ فَمَنْ عَرَفَ دَلَّتْهُ الْمَعْرِفَةُ عَلَى الْعَمَلِ وَ مَنْ لَمْ يَعْمَلْ فَلاَ مَعْرِفَةَ لَهُ إِنَّ الايمَانَ بَعْضُهُ مِنْ بَعْضٍ».

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نمی‌شناسد نابود شده و دیگران را نابود ساخته است.

۱۷. امام صادق علیه السلام فرمود: عیسی بن مریم در بیان بنی اسرائیل برای موعظه ایستاد، پس گفت: ای بنی‌اسرائیل! حکمت را به جاهلان نگوئید که به آن ستم کرده باشید و از اهلش منع نکنید تا به او ستم کرده باشید.

۱۸. طلحه بن زید می‌گوید که امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس که بدون بصیرت بکوشد، مانند کسی خواهد بود که از راه بیرون رفته است. شتاب او غیر از گمراهی بیشتر نخواهد داشت.

۱۹. امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند عملی را نخواهد پذیرفت، مگر بر پایه معرفت و معرفت نیز بدون عمل نخواهد بود. هرکس به معرفت دست یابد، راهنمای کوشش را به همراه دارد و هرکس که عمل ندارد، شناختی ندارد. هر بخش ایمان از بخش دیگر آن به وجود می‌آید.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السادس و الستون

يوم الثلاثاء لثلاث عشرة ليلة خلت من جمادى الأولى

من سنة ثمان و ستين وثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمْزَةُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو عَبْدِ اللهِ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى الابْهَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدُ بْنُ زَكَرِيَّا الْجَوْهَرِيُّ الْغَلابِيُّ الْبَصْرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ وَاقِدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ زَيْدٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام، قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللهِ ﷺ عَنِ الاكْلِ عَلَى الْجَنَابَةِ وَ قَالَ: إِنَّهُ يُورِثُ الْفَقْرَ وَ نَهَى عَنْ تَقْلِيمِ الاظَافِيرِ بِالأَسْنَانِ وَ عَنِ السِّوَاكِ فِي الْحَمَّامِ وَ التَّنَخُّعِ فِي الْمَسَاجِدِ وَ نَهَى عَنْ أَكْلِ سُؤْرِ الْفَأْرِ وَ قَالَ: لا تَجْعَلُوا الْمَسَاجِدَ طُرُقاً حَتَّى تُصَلُّوا فِيهَا رَكْعَتَيْنِ وَ نَهَى أَنْ يَبُولَ أَحَدٌ تَحْتَ شَجَرَةٍ مُثْمِرَةٍ أَوْ عَلَى قَارِعَةِ الطَّرِيقِ وَ نَهَى أَنْ يَأْكُلَ الانْسَانُ بِشِمَالِهِ وَ أَنْ يَأْكُلَ وَ هُوَ مُتَّكِئٌ وَ نَهَى أَنْ تُجَصَّصَ الْمَقَابِرُ وَ تُصَلَّى فِيهَا، وَ قَالَ: إِذَا اغْتَسَلَ أَحَدُكُمْ فِي فَضَاءٍ مِنَ الارْضِ فَلْيُحَاذِرْ عَلَى عَوْرَتِهِ وَ لا يَشْرَبَنَّ أَحَدُكُمُ الْمَاءَ مِنْ عِنْدِ عُرْوَةِ الاناءِ فَإِنَّهُ مُجْتَمَعُ الْوَسَخِ وَ نَهَى أَنْ يَبُولَ أَحَدٌ فِي الْمَاءِ الرَّاكِدِ فَإِنَّهُ مِنْهُ يَكُونُ ذَهَابُ الْعَقْلِ وَ نَهَى أَنْ يَمْشِيَ الرَّجُلُ فِي فَرْدِ نَعْلٍ أَوْ يَتَنَعَّلَ وَ هُوَ قَائِمٌ وَ نَهَى أَنْ يَبُولَ الرَّجُلُ وَ فَرْجُهُ بَادٍ لِلشَّمْسِ أَوْ لِلْقَمَرِ، وَ قَالَ: إِذَا دَخَلْتُمُ الْغَائِطَ فَتَجَنَّبُوا الْقِبْلَةَ وَ نَهَى عَنِ الرَّنَّةِ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ وَ نَهَى عَنِ النِّيَاحَةِ وَ الاسْتِمَاعِ إِلَيْهَا وَ نَهَى عَنِ اتِّبَاعِ النِّسَاءِ الْجَنَائِزَ وَ نَهَى أَنْ يُمْحَى شَيْءٌ مِنْ كِتَابِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِالْبُزَاقِ أَوْ يُكْتَبَ مِنْهُ وَ نَهَى أَنْ يَكْذِبَ الرَّجُلُ فِي رُؤْيَاهُ مُتَعَمِّداً، وَ قَالَ: يُكَلِّفُهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ يَعْقِدَ شَعِيرَةً وَ مَا هُوَ بِعَاقِدِهَا وَ نَهَى عَنِ التَّصَاوِيرِ، وَ قَالَ: مَنْ صَوَّرَ صُورَةً كُلِّفَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ يَنْفُخَ فِيهَا وَ لَيْسَ بِنَافِخٍ وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس شصت و ششم

سه شنبه سیزدهم جمادی‌اول سال ۳۶۸

۱. امیر مومنان علیه السلام فرمود: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله مسلمانان را از خوردن در حال جنابت باز داشت و فرمود: این کار سبب بینوایی است. و نیز از ناخن چینی با دندان و از مسواک زدن در حمام و از سینه تکانی در مسجد و از خوردن خوراکی دندان زده موش بازداشت. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: از مسجد عبور نکنید مگر آنکه دو رکعت نماز در آن گزارید. و پیامبر صلی الله علیه و آله مسلمانان را از ادرار کردن در پای درخت میوه دار یا کناره راهها و از خوردن با دست چپ و تکیه دادن در حمام و گچ کردن قبرها و نماز در آن بازداشت. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: هر کدام از شما که در فضای آزاد غسل کردید، شرمگاه خود را بپوشانید و از دسته ظرف آبی ننوشید که چرک دارد. و نیز افراد از ادرار در آب ایستاده منع کرد که سبب بی‌خردی می‌شود. و نیز از راه رفتن با یک لنگه کفش و از کفش پوشیدن در حال ایستادن و از ادرار کردن در حال برهنگی در مقابل خورشید و ماه. و فرمود: در حال ادرار غائط رو به روی قبله نباشید. و نیز پیامبر، مسلمانان را از شیون و زاری در هنگام مصیبت و نوحه خوانی و شنیدن و از رفتن زنان در پی جنازه بازداشت نیز از پاک کردن کلمه قرآن یا نوشتن آن با آب دهان و نیز از این که کسی خواب دروغ بسازد. پیامبر فرمود: در روز رستاخیز خداوند او را به گره زدن جو وادارد و او ناتوان باشد. و نیز از تصویرگری بازداشت. فرمود: هرکس تصویری بکشد در رستاخیز او را وا می دارد که روح در آن بدمد و او ناتوان باشد. و نیز پیامبر مسلمانان را از سوزانیدن جانداران بازداشت و از ناسزا گفتن به خروس بازداشت. فرمود: خروس شما را برای نماز بیدار می‌سازد. و پیامبر از دخالت در داد و ستد دو برادر دینی و زیاد حرف زدن

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نَهى أَنْ يُحْرَقَ شَيْءٌ مِنَ الْحَيَوانِ بِالنَّارِ وَ نَهى عَنْ سَبِّ الدِّيكِ، وَ قَالَ: إِنَّهُ يُوقِظُ لِلصَّلاةِ وَ نَهى أَنْ يَدْخُلَ الرَّجُلُ فِي سَوْمِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ وَ نَهى أَنْ يُكْثَرَ الْكَلامُ عِنْدَ الْمُجامَعَةِ، وَ قَالَ: مِنْهُ يَكُونُ خَرَسُ الْوَلَدِ وَ قَالَ: لا تُبَيِّتُوا الْقُمامَةَ فِي بُيُوتِكُمْ وَ أَخْرِجُوها نَهاراً فَإِنَّها مَقْعَدُ الشَّيْطانِ وَ قَالَ: لا يَبِيتَنَّ أَحَدُكُمْ وَ يَدُهُ غَمِرَةٌ فَإِنْ فَعَلَ فَأَصابَهُ لَمَمُ الشَّيْطانِ فَلا يَلُومَنَّ إِلاّ نَفْسَهُ وَ نَهى أَنْ يَسْتَنْجِيَ الرَّجُلُ بِالرَّوْثِ وَ نَهى أَنْ تَخْرُجَ الْمَرْأَةُ مِنْ بَيْتِها بِغَيْرِ إِذْنِ زَوْجِها فَإِنْ خَرَجَتْ لَعَنَها كُلُّ مَلَكٍ فِي السَّماءِ وَ كُلُّ شَيْءٍ تَمُرُّ عَلَيْهِ مِنَ الْجِنِّ وَ الانْسِ حَتّى تَرْجِعَ إِلى بَيْتِها وَ نَهى أَنْ تَتَزَيَّنَ الْمَرْأَةُ لِغَيْرِ زَوْجِها فَإِنْ فَعَلَتْ كانَ حَقّاً عَلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يُحْرِقَها بِالنّارِ وَ نَهى أَنْ تَتَكَلَّمَ الْمَرْأَةُ عِنْدَ غَيْرِ زَوْجِها وَ غَيْرِ ذِي مَحْرَمٍ مِنْها أَكْثَرَ مِنْ خَمْسِ كَلِماتٍ مِمّا لا بُدَّ لَها مِنْهُ وَ نَهى أَنْ تُباشِرَ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ لَيْسَ بَيْنَهُما ثَوْبٌ وَ نَهى أَنْ تُحَدِّثَ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ مِمّا تَخْلُو بِهِ مَعَ زَوْجِها وَ نَهى أَنْ يُجامِعَ الرَّجُلُ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ وَ عَلى طَرِيقٍ عامِرٍ فَمَنْ فَعَلَ ذلِكَ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللهِ وَ الْمَلائِكَةِ وَ النّاسِ أَجْمَعِينَ وَ نَهى أَنْ يَقُولَ: الرَّجُلُ لِلرَّجُلِ زَوِّجْنِي أُخْتَكَ حَتّى أُزَوِّجَكَ أُخْتِي وَ نَهى مِنْ إِتْيانِ الْعَرّافِ وَ قَالَ: مَنْ أَتاهُ وَ صَدَّقَهُ فَقَدْ بَرِأَ مِمّا أَنْزَلَ اللهُ عَلى مُحَمَّدٍ ﷺ وَ نَهى عَنِ اللَّعِبِ بِالنَّرْدِ وَ الشِّطْرَنْجِ وَ الْكُوبَةِ وَ الْعَرْطَبَةِ يَعْنِي الطَّبْلَ وَ الطُّنْبُورَ وَ الْعُودَ وَ نَهى عَنِ الْغِيبَةِ وَ الاسْتِماعِ إِلَيْها وَ نَهى عَنِ النَّمِيمَةِ وَ الاسْتِماعِ إِلَيْها وَ قَالَ: لا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَتّاتٌ يَعْنِي نَمّاماً وَ نَهى عَنْ إِجابَةِ الْفاسِقِينَ إِلى طَعامِهِمْ وَ نَهى عَنِ الْيَمِينِ الْكاذِبَةِ وَ قَالَ: إِنَّها تَتْرُكُ الدِّيارَ بَلاقِعَ وَ قَالَ: مَنْ حَلَفَ بِيَمِينٍ كاذِبَةٍ صَبْراً لِيَقْطَعَ بِها مالَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ لَقِيَ اللّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ هُوَ عَلَيْهِ غَضْبانُ إِلاّ أَنْ يَتُوبَ وَ يَرْجِعَ وَ نَهى عَنِ الْجُلُوسِ عَلى مائِدَةٍ يُشْرَبُ عَلَيْها الْخَمْرُ وَ نَهى أَنْ يُدْخِلَ الرَّجُلُ حَلِيلَتَهُ إِلَى الْحَمّامِ وَ قَالَ: لا يَدْخُلَنَّ أَحَدُكُمُ الْحَمّامَ إِلاّ بِمِئْزَرٍ وَ نَهى عَنِ الْمُحادَثَةِ الَّتِي تَدْعُو إِلى غَيْرِ اللهِ وَ نَهى عَنْ تَصْفِيقِ الْوَجْهِ وَ نَهى عَنِ الشُّرْبِ فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَ الْفِضَّةِ وَ نَهى عَنْ لُبْسِ الْحَرِيرِ وَ الدِّيباجِ وَ الْقَزِّ لِلرِّجالِ فَأَمّا لِلنِّساءِ فَلا بَأْسَ وَ نَهى أَنْ تُباعَ الثِّمارُ حَتّى تَزْهُوَ يَعْنِي تَصْفَرَّ أَوْ تَحْمَرَّ وَ نَهى عَنِ الْمُحاقَلَةِ يَعْنِي بَيْعَ التَّمْرِ بِالرُّطَبِ وَ الزَّبِيبِ بِالْعِنَبِ وَ مَا أَشْبَهَ ذلِكَ يَعْنِي بَيْعَ التَّمْرِ بِالزَّبِيبِ وَ مَا أَشْبَهَ ذلِكَ وَ نَهى عَنْ بَيْعِ النَّرْدِ وَ الشِّطْرَنْجِ وَ قَالَ: مَنْ فَعَلَ ذلِكَ فَهُوَ كَآكِلِ لَحْمِ الْخِنْزِيرِ وَ نَهى عَنْ بَيْعِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

در هنگام نزدیکی با زنان بازداشت. فرمود: این کار سبب لال شدن فرزند می‌شود و نیز فرمود: زباله خانه را در شب نگاه ندارید و آن را خارج سازید که جایگاه شیطان است. فرمود: مبادا کسی با دست آلوده غذا بخورد؛ زیرا در خواب شیطان به وی زیان می‌رساند و او غیر خود را نباید ملامت کند و نیز آنان را از استنجا کردن با سرگین منع کرد و نیز از خارج شدن زن از خانه بدون اجازه همسرش. زیرا تا هنگامی که باز می‌گردد، فرشته‌ها و جن و انس که بر او عبور می‌کنند او را لعن می‌کنند. و نیز از آراستن زن برای مرد دیگر بازداشت؛ زیرا بر خداوند است که او را دچار آتش سازد. از سخن گفتن زن با مردان دیگر بازداشت؛ مگر اینکه فزون‌تر از پنج کلمه نباشد که در هنگام ضرورت پیش می‌آید. از نزدیک شدن بدن زنان به یکدیگر بدون جامه باز داشت. از سخن زنان درباره اسرار همسران و نیز از مجامعت با زنان رو به روی قبله یا در میان راه بازداشت. فرمود: هرکس چنین رفتار کند، گرفتار لعنت خداوند و فرشتگان و مردمان می‌شود. و نیز از اینکه شخصی به دیگری بگوید که خواهر خود را به عقد من در بیاور که خواهرم را به عقد تو در آورم. و نیز پیامبر از مراجعه به فال‌بین بازداشت. فرمود: هرکس به فال بین رجوع کند و به او عقیده داشته باشد، از آنچه بر محمد ﷺ فرود آمده است، بیزاری جوییده است. و نیز از بازی کردن با نرد و شطرنج و طبل و طنبور و تار و نیز از غیبت کردن و شنیدن آن بازداشت. فرمود: سخن چین هرگز وارد بهشت نمی‌شود. همچنین از قبول دعوت زشت کاران برای غذا خوردن و از سوگند دروغ بازداشت. فرمود: سوگند دروغ سبب ویرانی شهرهاست. هرکس سوگند دروغ بخورد که دارایی مسلمانی را به چنگ آورد، خدا را در حالی دیدار می‌کند که بر او خشم گرفته است. مگر اینکه توبه کند. و نیز پیامبر از نشستن بر سر سفره‌ای که برخی می گساری دارند، و از اینکه مردی همسر خویش را به حمام برد منع کرد و فرمود: مبادا بدون پوشش به حمام درآیید. و نیز از سخن گفتنی که دعوت به غیر خداوند داشته باشد و از سیلی زدن بر صورت و از نوشیدن در ظروف طلا و نقره و مردان را از پوشاک حریر و دیبا مردان بازداشت. و نیز از فروختن میوه‌ها در حال جلوگیری در رنگهای زرد و سرخ و از فروختن خرمای تازه در حوض خرمای خشک و مانند آن بازداشت و نیز از فروختن نرد و شطرنج بازداشت. فرمود: آن مانند خوردن گوشت خوک است. و نیز باز داشت از خرید و فروش

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْخَمْرِ وَ أَنْ تُشْتَرَى الْخَمْرُ وَ أَنْ تُسْقَى الْخَمْرُ وَ قَالَ: لَعَنَ اللهُ الْخَمْرَ وَ عَاصِرَهَا وَ غَارِسَهَا وَ شَارِبَهَا وَ سَاقِيَهَا وَ بَائِعَهَا وَ مُشْتَرِيَهَا وَ آكِلَ ثَمَنِهَا وَ حَامِلَهَا وَ الْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ وَ قَالَ: مَنْ شَرِبَهَا لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلاةُ أَرْبَعِينَ يَوْماً وَ إِنْ مَاتَ وَ فِي بَطْنِهِ شَيْءٌ مِنْ ذَلِكَ كَانَ حَقّاً عَلَى اللهِ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ طِينَةِ خَبَالٍ وَ هُوَ صَدِيدُ أَهْلِ النَّارِ وَ مَا يَخْرُجُ مِنْ فُرُوجِ الزُّنَاةِ فَيَجْتَمِعُ ذَلِكَ فِي قُدُورِ جَهَنَّمَ فَيَشْرَبُهَا أَهْلُ النَّارِ فَ يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَ الْجُلُودُ وَ نَهَى عَنْ أَكْلِ الرِّبَا وَ شَهَادَةِ الزُّورِ وَ كِتَابَةِ الرِّبَا وَ قَالَ ﷺ: انَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَعَنَ آكِلَ الرِّبَا وَ مُوكِلَهُ وَ كَاتِبَهُ وَ شَاهِدَيْهِ وَ نَهَى عَنْ بَيْعٍ وَ سَلَفٍ وَ نَهَى عَنْ بَيْعَيْنِ فِي بَيْعٍ وَ نَهَى عَنْ بَيْعِ مَا لَيْسَ عِنْدَكَ وَ نَهَى عَنْ بَيْعِ مَا لَمْ يُضْمَنْ وَ نَهَى مُصَافَحَةَ الذِّمِّيِّ وَ نَهَى أَنْ يُنْشَدَ الشِّعْرُ أَوْ تُنْشَدَ الضَّالَّةُ فِي الْمَسْجِدِ وَ نَهَى أَنْ يُسَلَّ السَّيْفُ فِي الْمَسْجِدِ وَ نَهَى عَنْ ضَرْبِ وُجُوهِ الْبَهَائِمِ وَ نَهَى أَنْ يَنْظُرَ الرَّجُلُ إِلَى عَوْرَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ وَ قَالَ: مَنْ تَأَمَّلَ عَوْرَةَ أَخِيهِ لَعَنَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ نَهَى الْمَرْأَةَ أَنْ تَنْظُرَ إِلَى عَوْرَةِ الْمَرْأَةِ وَ نَهَى أَنْ يُنْفَخَ فِي طَعَامٍ أَوْ فِي شَرَابٍ أَوْ يُنْفَخَ فِي مَوْضِعِ السُّجُودِ وَ نَهَى أَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ فِي الْمَقَابِرِ وَ الطُّرُقِ وَ الْأَرْحِيَةِ وَ الاوْدِيَةِ وَ مَرَابِطِ الابِلِ وَ عَلَى ظَهْرِ الْكَعْبَةِ وَ نَهَى عَنْ قَتْلِ النَّحْلِ وَ نَهَى عَنِ الْوَسْمِ فِي وُجُوهِ الْبَهَائِمِ وَ نَهَى أَنْ يَحْلِفَ الرَّجُلُ بِغَيْرِ اللهِ وَ قَالَ: مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللهِ فَلَيْسَ مِنَ اللهِ فِي شَيْءٍ وَ نَهَى أَنْ يَحْلِفَ الرَّجُلُ بِسُورَةٍ مِنْ كِتَابِ اللهِ وَ قَالَ: مَنْ حَلَفَ بِسُورَةٍ مِنْ كِتَابِ اللهِ فَعَلَيْهِ بِكُلِّ آيَةٍ مِنْهَا يَمِينٌ فَمَنْ شَاءَ بَرَّ وَ مَنْ شَاءَ فَجَرَ وَ نَهَى أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ لِلرَّجُلِ: لاَ وَ حَيَاتِكَ وَ حَيَاةِ فُلاَنٍ وَ نَهَى أَنْ يَقْعُدَ الرَّجُلُ فِي الْمَسْجِدِ وَ هُوَ جُنُبٌ وَ نَهَى عَنِ التَّعَرِّي بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ وَ نَهَى عَنِ الْحِجَامَةِ يَوْمَ الاَرْبِعَاءِ وَ الْجُمُعَةِ وَ نَهَى عَنِ الْكَلاَمِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَ الامَامُ يَخْطُبُ فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَقَدْ لَغِيَ وَ مَنْ لَغِيَ فَلاَ جُمُعَةَ لَهُ وَ نَهَى عَنِ التَّخَتُّمِ بِخَاتَمِ صُفْرٍ أَوْ حَدِيدٍ وَ نَهَى أَنْ يُنْقَشَ شَيْءٌ مِنَ الْحَيَوَانِ عَلَى الْخَاتَمِ وَ نَهَى عَنِ الصَّلاَةِ فِي ثَلاَثِ سَاعَاتٍ: عِنْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَ عِنْدَ غُرُوبِهَا وَ عِنْدَ اسْتِوَائِهَا وَ نَهَى عَنْ صِيَامِ سِتَّةِ أَيَّامٍ: يَوْمِ الْفِطْرِ وَ يَوْمِ الشَّكِّ وَ يَوْمِ النَّحْرِ وَ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ وَ نَهَى أَنْ يُشْرَبَ الْمَاءُ كَرْعاً كَمَا تَشْرَبُ الْبَهَائِمُ وَ قَالَ: اشْرَبُوا بِأَيْدِيكُمْ فَإِنَّهَا أَفْضَلُ أَوَانِيكُمْ وَ نَهَى عَنِ الْبُزَاقِ فِي الْبِئْرِ الَّتِي يُشْرَبُ مِنْهَا وَ نَهَى أَنْ يُسْتَعْمَلَ أَجِيرٌ حَتَّى يَعْلَمَ مَا أُجْرَتُهُ وَ نَهَى عَنِ الْهِجْرَانِ فَإِنْ كَانَ لاَ بُدَّ فَاعِلاً فَلاَ يَهْجُرْ أَخَاهُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

شراب و نوشاندن آن. فرمود: خداوند لعنت کند شراب را و فشار دهنده و کشت کننده و نوشنده و ساقی و فروشنده و خریدار و خورنده و حمل کننده آن را و کسی که برای او حمل می‌شود. فرمود: هرکس شراب نوشد تا چهل شبانه روز نماز او پذیرفته نیست و اگر جان بسپارد و از شراب در معده او باشد، بر خداوند است که او را از گل چنان خوراند که همان چرک و خون دوزخیان است و نیز آن چه که از فرج زنان بدکاره بیرون می‌آید و ریگ‌های جهنم جمع می‌شوند و دوزخیان از آن خواهند نوشید و آن چه در معده‌شان است، با پوست شان تافته خواهد گشت.و نیز پیامبر مسلمانان را از خوردن ربا و شهادت دروغ و نوشتن قرارداد بازداشت. فرمود: خداوند خورنده ربا و وکیل و کاتب و شاهدان آن را لعنت کرده است. و نیز از معاملات بیع و سلف همراه هم و از دو بیع در یک بیع و از بیع کالایی که در دست نداری و از بیع بدون ضمانت عوض بازداشت. و نیز از دست دادن به یهود و ترسا و گبر و از خواندن شعر در پی گمشده رفتن در مسجد، و از شمشیر کشیدن در مسجد و نیز از زدن بر صورت حیوان‌ها و از نگریستن به شرمگاه برادر مسلمان بازداشت. پیامبر فرمود: هرکس به شرمگاه برادرش نگاه کند، هفتاد هزار فرشته او را لعنت کنند. و نیز از نگاه زنان به شرمگاه زنان بازداشت.و نیز پیامبراز نماز گزاردن در قبرستان و در بین راه و در آسیاب و رود خانه و شترخان و بر بالای بام خانه خدا باز داشت و نیز از کشتن زنبور عسل و از کوبیدن خال بر روی حیوان‌ها و از اینکه کسی به غیر نام خداوند سوگند یاد کند، فرمود: هرکس به غیر او سوگند یاد کند، در منظر خداوند ارزشی ندارد. و نیز از سوگند خوردن به سوره‌ای از سوره‌های قرآنی بازداشت، فرمود: هرکس به سوره‌ای از قرآن سوگند یاد کند به شمار هر آیه آن سوگند بر دوش اوست. هرکس که می‌خواهد آن راگزارد و هرکس می‌خواهد فاجر شود و نیز از اینکه کسی به دیگری بگوید: نه به جان تو یا نه به جان فلانی!بازداشت و از این که در حالت جنب در مسجد بنشیند یا در شب یا روز برهنه گردد.و نیز پیامبر از حجامت در روزهای چهارشنبه و جمعه و سخن گفتن در جمعه در هنگام خطبه خواندن امام جمعه بازداشته است. هرکس چنین رفتار کند، به بیهودگی گراییده و هرکس بیهوده بگوید، نماز جمعه ندارد. و نیز از انگشتر مس و زرد و آهن و نقش جانوران بر انگشتری و نماز در هنگام طلوع آفتاب و غروب آن و روزه در عید فطر و روزه شک و رمضان و عید قربان و ایام تشویق و نوشیدن آب حوض و نهر مانند حیوانها بازداشت. فرمود: با دست آب بنوشید که ظرف شماست. و نیز از تف انداختن در چاهی که از آن آب آشامیدنی بر می‌دارند و از استخدام روز مزد پیش از تعیین اجرت وی‌و از قهر کردن بازداشت.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَكْثَرَ مِنْ ثَلاثَةِ أَيّام فَمَنْ كَانَ مُهاجِراً لِأَخِيهِ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ النَّارُ أَوْلَى بِهِ وَ نَهى عَنْ بَيْعِ الذَّهَبِ وَ الْفِضَّةِ بِالنَّسِيَةِ وَ نَهى عَنْ بَيْعِ الذَّهَبِ بِالذَّهَبِ زِيَادَةً إِلاّ وَزْناً بِوَزْنٍ وَ نَهى عَنِ الْمَدْحِ وَ قَالَ: احْثُوا فِي وُجُوهِ الْمَدَّاحِينَ التُّرَابَ وَ قَالَ ﷺ: مَنْ تَوَلّى خُصُومَةَ ظَالِمٍ أَوْ أَعَانَ عَلَيْهَا ثُمَّ نَزَلَ بِهِ مَلَكُ الْمَوْتِ، قَالَ لَهُ: أَبْشِرْ بِلَعْنَةِ اللهِ وَ نَارِ جَهَنَّمَ وَ بِئْسَ الْمَصِيرُ، وَ قَالَ: مَنْ مَدَحَ سُلْطَاناً جَائِراً وَ تَخَفَّفَ وَ تَضَعْضَعَ لَهُ طَمَعاً فِيهِ كَانَ قَرِينَهُ إِلَى النَّارِ وَ قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: قَالَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ -: «وَ لا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النّارُ»[1] وَ قَالَ(صلى الله عليه وآله): «مَنْ دَلَّ جَائِراً عَلَى جَوْرٍ كَانَ قَرِينَ هَامَانَ فِي جَهَنَّمَ وَ مَنْ بَنَى بُنْيَاناً رِيَاءً وَ سُمْعَةً حُمِّلَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الارْضِ السَّابِعَةِ وَ هُوَ نَارٌ تَشْتَعِلُ ثُمَّ يُطَوَّقُ فِي عُنُقِهِ وَ يُلْقَى فِي النَّارِ فَلا يَحْبِسُهُ شَيْءٌ مِنْهَا دُونَ قَعْرِهَا إِلاّ أَنْ يَتُوبَ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ كَيْفَ يَبْنِي رِيَاءً وَ سُمْعَةً، قَالَ: يَبْنِي فَضْلًا عَلَى مَا يَكْفِيهِ اسْتِطَالَةً مِنْهُ عَلَى جِيرَانِهِ وَ مُبَاهَاةً لِإِخْوَانِهِ» وَ قَالَ ﷺ: «مَنْ ظَلَمَ أَجِيراً أَجْرَهُ أَحْبَطَ اللهُ عَمَلَهُ وَ حَرَّمَ عَلَيْهِ رِيحَ الْجَنَّةِ وَ إِنَّ رِيحَهَا لَتُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ وَ مَنْ خَانَ جَارَهُ شِبْراً مِنَ الارْضِ جَعَلَهَا اللهُ طَوْقاً فِي عُنُقِهِ مِنْ تُخُومِ الارَضِينَ السَّابِعَةِ حَتّى يَلْقَى اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُطَوَّقاً إِلاّ أَنْ يَتُوبَ وَ يَرْجِعَ أَلا وَ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ ثُمَّ نَسِيَهُ مُتَعَمِّداً لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْلُولًا يُسَلِّطُ اللهُ عَلَيْهِ بِكُلِّ آيَةٍ مِنْهَا حَيَّةً تَكُونُ قَرِينَهُ إِلَى النَّارِ إِلاّ أَنْ يَغْفِرَ اللهُ» لَهُ وَ قَالَ ﷺ: «مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ ثُمَّ شَرِبَ عَلَيْهِ حَرَاماً أَوْ آثَرَ عَلَيْهِ حُبّاً لِلدُّنْيَا وَ زِينَتِهَا اسْتَوْجَبَ عَلَيْهِ سَخَطَ اللهِ إِلاّ أَنْ يَتُوبَ أَلا وَ إِنَّهُ إِنْ مَاتَ عَلَى غَيْرِ تَوْبَةٍ حَاجَّهُ الْقُرْآنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلا يَزَالُهُ إِلاّ مَدْحُوضاً أَلا وَ مَنْ زَنَى بِامْرَأَةٍ مُسْلِمَةٍ أَوْ يَهُودِيَّةٍ أَوْ نَصْرَانِيَّةٍ أَوْ مَجُوسِيَّةٍ حُرَّةٍ أَوْ أَمَةٍ ثُمَّ لَمْ يَتُبْ وَ مَاتَ مُصِرّاً عَلَيْهِ فَتَحَ اللهُ لَهُ فِي قَبْرِهِ ثَلاثَمِائَةِ بَابٍ تَخْرُجُ مِنْهُ حَيّاتٌ وَ عَقَارِبُ وَ ثُعْبَانُ النَّارِ فَهُوَ يَحْتَرِقُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَإِذَا بُعِثَ مِنْ قَبْرِهِ تَأَذَّى النَّاسُ مِنْ نَتْنِ رِيحِهِ فَيُعْرَفُ بِذَلِكَ وَ بِمَا كَانَ يَعْمَلُ فِي دَارِ الدُّنْيَا حَتّى يُؤْمَرَ بِهِ إِلَى النَّارِ أَلا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ الْحَرَامَ وَ حَدَّ الْحُدُودَ، وَ مَا أَحَدٌ أَغْيَرَ مِنَ اللهِ وَ مِنْ غَيْرَتِهِ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ وَ نَهى أَنْ يَطَّلِعَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِ جَارِهِ، وَ قَالَ: مَنْ نَظَرَ إِلَى عَوْرَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ أَوْ عَوْرَةِ غَيْرِ أَهْلِهِ

---

١. هود / ١١٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

اگر قهر با برادر دینی به ناچار صورت گرفت، نباید از سه روز بگذرد وگر نه دوزخ شایسته اوست. و نیز از فروش نقره و طلا به صورت نسیه و فروش طلا به طلا با محاسبه فزونی در یک طرف بازداشت. و نیز پیامبر مسلمانان را از ستایش یکدیگر بازداشت. فرمود: به صورت ستایش گران خاک فرو پاشید. فرمود: هرکس وکیل ستمکاری در محاکمه‌ای شده و یا به کمک کند، فرشته‌ای بر او نازل می‌شود و می‌گوید تو را لعنت خداوند و آتش دوزخ باد که فرجام بدی است. فرمود: هرکس حاکم ستمگری را به خاطر طمع در بهره‌گیری از قدرت و ثروت او ستایش کند و نیز خود را در برابر او فروتن و خوار سازد، در کنار او راهی دوزخ شود. و فرمود: که خداوند می‌فرماید: «به کسانی که ستم پیشه‌اند، اعتماد نورزید که گرفتار آتش شوید» (هود/۱۱۳). فرمود: هرکس ستم کاری را به ستم راهنمایی کند، همراه هامان در دوزخ خواهد بود. فرمود: هرکس به منظور خود نمایی و مشهور شدن خانه‌ای بسازد، در روز رستاخیز آن را از طبقه هفتم زمین بر دوش دارد و به جان او آتش سوزان در افتاده باشد. آن خانه را طوق گردن او سازد و او را در دوزخ اندازند، به طوری که تا عمق جهنم چیزی او را نگاه ندارد، مگر اینکه به سوی خداوند باز گردد. گفته شد: ای پیامبر خدا! منظور از خانه ریا و شهرت چیست؟ فرمود: خانه‌ای که فزون تر از نیاز آدمی بوده و برای گردن فرازی در برابر همسایه‌ها و سبب فخرفروشی بر دیگران است.

پیامبر اسلام ﷺ فرمود: هرکس دستمزد کارگری را کاهش دهد، خداوند کار او را بی‌اثر می‌کند و بوی بهشت که از فاصلهٔ پانصد سال به مشام می‌رسد، بر او حرام خواهد شد. هرکس یک وجب زمین همسایه را به تصرف خود در آورد، یک هفتم زمین طوق گردن او می‌شود تا اینکه خداوند را در همان حال دیدار کند؛ مگر اینکه به سوی او باز گردد. هرکس قرآن فراگیرد و آن را به طور عمدی از یاد ببرد، خداوند را در روز رستاخیز در حالی که در بند گرفتار است، دیدار می‌کند و خداوند به شمار هر آیه قرآن بر او ماری چیره خواهد کرد که تا دوزخ همراه او باشد؛ مگر اینکه خداوند از گناه او در گذرد. هرکس قرآن تلاوت کند و از آن پس چیز حرامی نوشد یا دوستی دنیا و زیبایی آن را بر قرآن برگزیند، سزاوار خشم الهی خواهد بود؛ مگر اینکه به سوی او باز گردد و اگر او بدون توبه جان سپارد، در روز رستاخیز قرآن دشمن او شود و از او دست نمی‌کشد تا اینکه او را محکوم سازد. هرکس با زن مسلمان یا یهودی یا ترسا یا گبر، آزاد یا بنده، زنا کند و توبه نکند و با اصرار بر زنا از دنیا برود، خداوند سیصد در از قبر او می‌گشاید که مار و عقرب و اژدهای دوزخی از آنها بیرون می‌آیند و او تا رستاخیز در آتش می‌باشد. و آنگاه که از قبرش بیرون آمد، مردم از بوی تعفن آلودش در آزار باشند و آگاه شوند که او در دنیا چه کاری می‌کرده است تا فرمان دوزخ رفتن به او بدهند. بدانید که خداوند شما را از حرام بازداشته و حدود الهی تعیین کرده است. غیرت کسی فزون‌تر از غیرت الهی نیست. و از غیرت است که خداوند زشت کاری و سر کشیدن به خانه همسایه را ممنوع کرده است. و پیامبر فرمود: هرکس عمداً بر شرمگاه برادر مسلمان خود یا غیر خانواده

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مُتَعَمِّداً أَدْخَلَهُ اللهُ مَعَ الْمُنَافِقِينَ الَّذِينَ كَانُوا يَبْحَثُونَ عَنْ عَوْرَاتِ الْمُسْلِمِينَ وَ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَفْضَحَهُ اللهُ إِلاَّ أَنْ يَتُوبَ وَ قَالَ ﷺ: «مَنْ لَمْ يَرْضَ بِمَا قَسَمَ اللهُ لَهُ مِنَ الرِّزْقِ وَ بَثَّ شَكْوَاهُ وَ لَمْ يَصْبِرْ وَ لَمْ يَحْتَسِبْ لَمْ تُرْفَعْ لَهُ حَسَنَةٌ وَ يَلْقَى اللَّهَ وَ هُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانُ إِلاَّ أَنْ يَتُوبَ وَ نَهَى أَنْ يَخْتَالَ الرَّجُلُ فِي مِشْيَتِهِ وَ قَالَ مَنْ لَبِسَ ثَوْباً فَاخْتَالَ فِيهِ خَسَفَ اللهُ بِهِ مِنْ شَفِيرِ جَهَنَّمَ وَ كَانَ قَرِينَ قَارُونَ لِأَنَّهُ أَوَّلُ مَنِ اخْتَالَ فَخَسَفَ اللهُ بِهِ وَ بِدَارِهِ الارْضَ وَ مَنِ اخْتَالَ فَقَدْ نَازَعَ اللَّهَ فِي جَبَرُوتِهِ»، فَقَالَ ﷺ: «مَنْ ظَلَمَ امْرَأَةً مَهْرَهَا فَهُوَ عِنْدَ اللهِ زَانٍ يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ: يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَبْدِي زَوَّجْتُكَ أَمَتِي عَلَى عَهْدِي فَلَمْ تُوفِ بِعَهْدِي وَ ظَلَمْتَ أَمَتِي فَيُؤْخَذُ مِنْ حَسَنَاتِهِ فَيُدْفَعُ إِلَيْهَا بِقَدْرِ حَقِّهَا فَإِذَا لَمْ تَبْقَ لَهُ حَسَنَةٌ أُمِرَ بِهِ إِلَى النَّارِ بِنَكْثِهِ لِلْعَهْدِ – «إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْؤُلًا»[1] وَ نَهَى ﷺ عَنْ كِتْمَانِ الشَّهَادَةِ». وَ قَالَ: مَنْ كَتَمَهَا أَطْعَمَهُ اللهُ لَحْمَهُ عَلَى رُءُوسِ الْخَلاَئِقِ وَ هُوَ قَوْلُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ لاَ تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَ مَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ»[2] وَ قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «مَنْ آذَى جَارَهُ حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِ رِيحَ الْجَنَّةِ – وَ مَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَ بِئْسَ الْمَصِيرُ وَ مَنْ ضَيَّعَ حَقَّ جَارِهِ فَلَيْسَ مِنَّا وَ مَا زَالَ جَبْرَئِيلُ يُوصِينِي بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ وَ مَا زَالَ يُوصِينِي بِالْمَمَالِيكِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيَجْعَلُ لَهُمْ وَقْتاً إِذَا بَلَغُوا ذَلِكَ الْوَقْتَ أَعْتَقُوا وَ مَا زَالَ يُوصِينِي بِالسِّوَاكِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيَجْعَلُهُ فَرِيضَةً وَ مَا زَالَ يُوصِينِي بِقِيَامِ اللَّيْلِ حَتَّى».

ظَنَنْتُ أَنَّ خِيَارَ أُمَّتِي لَنْ يَنَامُوا أَلاَ وَ مَنِ اسْتَخَفَّ بِفَقِيرٍ مُسْلِمٍ فَقَدِ اسْتَخَفَّ بِحَقِّ اللهِ وَ اللهُ يَسْتَخِفُّ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلاَّ أَنْ يَتُوبَ وَ قَالَ ﷺ: مَنْ أَكْرَمَ فَقِيراً مُسْلِماً لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ هُوَ عَنْهُ رَاضٍ وَ قَالَ ﷺ: مَنْ عَرَضَتْ لَهُ فَاحِشَةٌ أَوْ شَهْوَةٌ فَاجْتَنَبَهَا مِنْ مَخَافَةِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِ النَّارَ وَ آمَنَهُ مِنَ الْفَزَعِ الاكْبَرِ وَ أَنْجَزَ لَهُ مَا وَعَدَهُ فِي كِتَابِهِ فِي قَوْلِهِ: «وَ لِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتَانِ»[3] أَلاَ وَ مَنْ عَرَضَتْ لَهُ دُنْيَا وَ آخِرَةٌ فَاخْتَارَ الدُّنْيَا عَلَى الآخِرَةِ لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَيْسَتْ لَهُ حَسَنَةٌ يَتَّقِي بِهَا النَّارَ وَ مَنِ اخْتَارَ الآخِرَةَ عَلَى الدُّنْيَا رَضِيَ اللهُ عَنْهُ وَ غَفَرَ لَهُ مَسَاوِيَ عَمَلِهِ وَ مَنْ مَلَأَ عَيْنَهُ مِنْ حَرَامٍ مَلَأَ اللهُ عَيْنَهُ

---

١. الاسراء / ٣٤.
٢. البقره / ٢٨٣.
٣. الرحمن / ٤٦.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خویش بنگرد، خداوند او را با نفاق ورزان محشور می‌سازد که در پی آشکار ساختن عورت‌ها بودند. چنین کسی از دنیا نخواهد رفت تا اینکه خداوند او را رسوا سازد مگر اینکه به سوی خدا بازگردد.

پیامبرﷺ فرمود: هرکس به رزق مشخص خود از جانب پروردگار خشنود نباشد و نزد هرکس شکوه و شکایت داشته باشد و شکیبایی نورزد و آن را به حساب خداوند نگذارد، هرگز حسنه‌ای از طرف او به آسمان نمی‌رود و خداوند را در حالی دیدار خواهد کرد که بر او خشم دارد؛ مگر اینکه به سوی خدا باز گردد. خداوند ممنوع ساخته که کسی با تکبر گام بردارد. فرمود: هرکس لباسی بر تن کند که با آن تکبرش را نشان دهد، خداوند او را همراه قارون در اعماق دوزخ خواهد برد. زیرا نخستین کسی که تکبر داشت و به خود مباهات کرد و خداوند او و خانه‌اش را در زمین فرو برد، قارون بود. هرکس به خود ببالد، در حقیقت با خداوند در جلال و جبروت او ستیزه‌گری کرده است. پیامبرﷺ فرمود: هرکس در مهریه زنی به او ستم روا دارد، پیش خود زناپیشه است و خداوند در رستاخیز به او می‌فرماید: ای بنده من! کنیزم را بر اساس قرار خود به عقد تو در آورده‌ام. اما تو به پیمان خود وفا نکردی و بر او ستم روا داشتی. آنگاه از حسنه‌های مرد به اندازه‌ای که حق مهریه زن است، بر می‌دارد. اگر حسنه‌های او کافی نباشد، او را به خاطر پیمان شکنی به دوزخ می‌اندازد تا از او درباره پیمان سؤال شود.

و نیز پیامبر اسلامﷺ مسلمانان را از کتمان گواهی بازداشت. فرمود: هرکس شهادت خود را کتمان کند خداوند گوشت او را در پیش روی مردمان خوراکی او گرداند و این کلام اوست: (و لا تکتموا الشهادة و من یکتمها فانّه آثم قلبه) «کتمان نکنید شهادت را. هرکس آن را بپوشاند. دل او گنه پیشه است.(بقره/۲۸۳). فرمود: هرکس همسایه خود را آزار دهد، خداوند بوی بهشت را بر او حرام می‌کند و جایگاه او دوزخ خواهد بود و چه بد فرجامی است. هرکس حق همسایه را ضایع کند، از ما نخواهد بود. جبرییل امین بارها به من درباره همسایه‌ها توصیه داشته تا اینکه پنداشتم می‌خواهد او را وارث من کند. و نیز بارها درباره بنده‌ها توصیه داشت تا اینکه پنداشتم می‌خواهد برای آنان زمانی برای آزادی تعیین کند و نیز بارها درباره مسواک زدن به من توصیه داشت تا اینکه پنداشتم می‌خواهد آن را در شمار واجب‌ها درآورد. و بارها درباره عبادت شبانه توصیه داشت تا اینکه پنداشتم صالحان امت من شبها نمی‌خوابند. هرکس مسلمان بینوایی را خوار به حساب آورد، حق خداوند را خوار شمرده است. و خداوند او را در رستاخیز خوار می‌شمارد. مگر اینکه به سوی خدا بازگردد. پیامبرﷺ فرمود: هرکس مسلمان تنگ دستی را ارج گذارد، خداوند در رستاخیز از او خشنود خواهد بود. و هرکس زشت کاری و شهوت گرایی برای او آماده باشد و او از بیم عذاب خداوند از آن فاصله گیرد، خداوند آتش دوزخ را بر او حرام

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ النَّارِ إِلاَّ أَنْ يَتُوبَ وَ يَرْجِعَ وَ قَالَ ﷺ: مَنْ صَافَحَ امْرَأَةً تَحْرُمُ عَلَيْهِ فَقَدْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللهِ وَ مَنِ الْتَزَمَ امْرَأَةً حَرَاماً قُرِنَ فِي سِلْسِلَةٍ مِنَ النَّارِ مَعَ الشَّيْطَانِ فَيُقْذَفَانِ فِي النَّارِ وَ مَنْ غَشَّ مُسْلِماً فِي شِرَاءٍ أَوْ بَيْعٍ فَلَيْسَ مِنَّا وَ يُحْشَرُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ الْيَهُودِ لِأَنَّهُمْ أَغَشُّ الْخَلْقِ لِلْمُسْلِمِينَ وَ نَهَى رَسُولُ اللهِ ﷺ انْ يَمْنَعَ أَحَدُ الْمَاعُونَ، وَ قَالَ: مَنْ مَنَعَ الْمَاعُونَ جَارَهُ مَنَعَهُ اللهُ خَيْرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَكَلَهُ إِلَى نَفْسِهِ وَ مَنْ وَكَلَهُ إِلَى نَفْسِهِ فَمَا أَسْوَأَ حَالَهُ وَ قَالَ ﷺ: أَيُّمَا امْرَأَةٍ آذَتْ زَوْجَهَا بِلِسَانِهَا لَمْ يَقْبَلِ اللهُ مِنْهَا صَرْفاً وَ لاَ عَدْلاً وَ لاَ حَسَنَةً مِنْ عَمَلِهَا حَتَّى تُرْضِيَهُ وَ إِنْ صَامَتْ نَهَارَهَا وَ قَامَتْ لَيْلَهَا وَ أَعْتَقَتِ الرِّقَابَ وَ حَمَلَتْ عَلَى جِيَادِ الْخَيْلِ فِي سَبِيلِ اللهِ وَ كَانَتْ أَوَّلَ مَنْ يَرِدُ النَّارَ وَ كَذَلِكَ الرَّجُلُ إِذَا كَانَ لَهَا ظَالِماً أَلاَ وَ مَنْ لَطَمَ خَدَّ مُسْلِمٍ أَوْ وَجْهَهُ بَدَّدَ اللهُ عِظَامَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ حُشِرَ مَغْلُولاً حَتَّى يَدْخُلَ جَهَنَّمَ إِلاَّ أَنْ يَتُوبَ وَ مَنْ بَاتَ وَ فِي قَلْبِهِ غِشٌّ لِأَخِيهِ الْمُسْلِمِ بَاتَ فِي سَخَطِ اللهِ وَ أَصْبَحَ كَذَلِكَ حَتَّى يَتُوبَ وَ نَهَى عَنِ الْغِيبَةِ، وَ قَالَ: مَنِ اغْتَابَ امْرَأً مُسْلِماً بَطَلَ صَوْمُهُ وَ نُقِضَ وُضُوؤُهُ وَ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفُوحُ مِنْ فِيهِ رَائِحَةٌ أَنْتَنُ مِنَ الْجِيفَةِ يَتَأَذَّى بِهِ أَهْلُ الْمَوْقِفِ فَإِنْ مَاتَ قَبْلَ أَنْ يَتُوبَ مَاتَ مُسْتَحِلًّا لِمَا حَرَّمَ اللهُ وَ ﷺ مَنْ كَظَمَ غَيْظاً وَ هُوَ قَادِرٌ عَلَى إِنْفَاذِهِ وَ حَلُمَ عَنْهُ أَعْطَاهُ اللهُ أَجْرَ شَهِيدٍ أَلاَ وَ مَنْ تَطَوَّلَ عَلَى أَخِيهِ فِي غِيبَةٍ سَمِعَهَا فِيهِ فِي مَجْلِسٍ فَرَدَّهَا عَنْهُ رَدَّ اللهُ عَنْهُ أَلْفَ بَابٍ مِنَ السُّوءِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فَإِنْ هُوَ لَمْ يَرُدَّهَا وَ هُوَ قَادِرٌ عَلَى رَدِّهَا كَانَ عَلَيْهِ كَوِزْرِ مَنِ اغْتَابَهُ سَبْعِينَ مَرَّةً وَ نَهَى رَسُولُ اللهِ عَنِ الْخِيَانَةِ، وَ قَالَ: مَنْ خَانَ أَمَانَةً فِي الدُّنْيَا وَ لَمْ يَرُدَّهَا إِلَى أَهْلِهَا ثُمَّ أَدْرَكَهُ الْمَوْتُ مَاتَ عَلَى غَيْرِ مِلَّتِي وَ يَلْقَى اللَّهَ وَ هُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانُ، وَ قَالَ ﷺ: مَنْ شَهِدَ شَهَادَةَ زُورٍ عَلَى أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ عُلِّقَ بِلِسَانِهِ مَعَ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرْكِ الاسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَ مَنِ اشْتَرَى خِيَانَةً وَ هُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ كَالَّذِي خَانَهَا وَ مَنْ حَبَسَ عَنْ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ شَيْئاً مِنْ حَقٍّ حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِ بَرَكَةَ الرِّزْقِ إِلاَّ أَنْ يَتُوبَ أَلاَ وَ مَنْ سَمِعَ فَاحِشَةً فَأَفْشَاهَا فَهُوَ كَالَّذِي أَتَاهَا وَ مَنِ احْتَاجَ إِلَيْهِ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ فِي قَرْضٍ وَ هُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَفْعَلْ حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِ رِيحَ الْجَنَّةِ أَلاَ وَ مَنْ صَبَرَ عَلَى خُلُقِ امْرَأَةٍ سَيِّئَةِ الْخُلُقِ وَ احْتَسَبَ فِي ذَلِكَ الاجْرَ أَعْطَاهُ اللهُ ثَوَابَ الشَّاكِرِينَ فِي الْآخِرَةِ أَلاَ وَ أَيُّمَا امْرَأَةٍ لَمْ تَرْفُقْ بِزَوْجِهَا وَ حَمَلَتْهُ عَلَى مَا لاَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ وَ مَا لاَ يُطِيقُ لَمْ تُقْبَلْ مِنْهَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ساخته و هراسناکی بزرگ قیامت برای او تبدیل به آسایش می‌کند و آنچه در قرآن کریم بشارت داده است، برای او ممکن می‌کند «برای کسی که از مقام پروردگار خود بیمناک باشد، دو بهشت خواهد بود». کسی که از دنیا و آخرت در برابر چشمان او جلوه گر شوند و او دنیا را بر آخرت برگزیند، در رستاخیز خداوند را درحالی دیدار می کند که کار شایسته‌ای به همراه ندارد که او را در برابر دوزخ نگاه دارد. اما هرکس که آخرت را بر دنیا برگزیند، خداوند از او خشنود شده و گناهان او را خواهد آمرزید.

هرکس چشمان خویش را از حرام پر کند خداوند در رستاخیز چشمان او را از آتش آکنده می‌سازد، مگر اینکه به سوی خدا باز گردد. پیامبر اکرمﷺ فرمود: هرکس با زن بیگانه‌ای دست بدهد، به خشم خداوند دچار شده است. و هرکس خود را به زن بیگانه‌ای بچسباند، همراه با شیطان به یک زنجیر بسته می‌شود و به آتش دوزخ انداخته می‌شود. و هرکس در داد و ستد به مسلمانی حیله کند، از ما نیست و در روز رستاخیز با قوم یهود گرد آورده می‌شود. زیرا آنان بیشتر از دیگران نسبت به مسلمانان نیرنگ باز می‌باشند.

همچنین پیامبر اسلامﷺ مسلمانان را از اینکه ظرف غذایی را دریغ کنند، بازداشت. فرمود: هرکس کاسه خویش را از همسایه‌اش مضایقه کند، خداوند در رستاخیز نیز خود را از او دریغ خواهد داشت و او را به حال خویش رها خواهد ساخت و او چه حال ناگواری خواهد داشت. فرمود: هر زنی که همسر خود را آزار زبانی دهد، خداوند از او نه صدقه‌ای را خواهد پذیرفت و نه حسنه‌ای تا اینکه همسرش را از خود خشنود و راضی کند. هر چند او روزها را روزه باشد و شبهاعبادت کند و بنده‌ها را در راه خدا آزاد کند و اسبان نیک پای زیر پای مجاهدان راه خداگذارد، با این وصف او نخستین کسی است که وارد دوزخ خواهد شد. و همین گونه است هر مردی که نسبت به همسر خویش ستم روا داشته باشد.

هرکس به‌گونه یا صورت مسلمانی سیلی بزند، خداوند در رستاخیز استخوانهای او را پراکنده خواهد کرد و او همراه با غل و زنجیر وارد صحرای محشر می‌شود تا اینکه به دوزخ وارد شود، مگر اینکه به سوی خدا باز گردد. هرکس شب را سپری کند و در دل خویش حیله‌ای بر ضد مسلمانی پرورش دهد، تا صبح در خشم خداوند خواهد بود مگر اینکه به سوی خدا باز گردد. و نیز پیامبر اسلامﷺ مسلمانان را از غیبت بازداشت. فرمود: هرکس غیبت مسلمانی را انجام دهد، روزه او باطل شده و وضوی او می‌شکند و در رستاخیز بوی گند او گندتر از بوی مردار خواهد بود،به گونه‌ای که مردم از آن آزار خواهند دید. اگر پیش از اینکه توبه کند، از دنیابرود، بی‌گمان حرام الهی به حساب آورده است. و فرمود: هرکس خشم خود را فرو خورده و بردبار باشد، در حالی که توانایی دارد که انتقام بگیرد، خداوند او را پاداش

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

حَسَنَةٌ وَ تَلْقَى اللّٰهَ وَ هُوَ عَلَيْهَا غَضْبَانُ أَلاٰ وَ مَنْ أَكْرَمَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ فَإِنَّمَا يُكْرِمُ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ نَهَى رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ انْ يَؤُمَّ الرَّجُلُ قَوْماً إِلاّٰ بِإِذْنِهِمْ، وَ قَالَ: مَنْ أَمَّ قَوْماً بِإِذْنِهِمْ وَ هُمْ بِهِ رَاضُونَ فَاقْتَصَدَ بِهِمْ فِي حُضُورِهِ وَ أَحْسَنَ صَلاٰتَهُ بِقِيَامِهِ وَ قِرَاءَتِهِ وَ رُكُوعِهِ وَ سُجُودِهِ وَ قُعُودِهِ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ الْقَوْمِ وَ لاٰ يَنْقُصُ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْءٌ أَلاٰ وَ مَنْ أَمَّ قَوْماً بِأَمْرِهِمْ ثُمَّ لَمْ يُتِمَّ بِهِمُ الصَّلاٰةَ وَ لَمْ يُحْسِنْ فِي رُكُوعِهِ وَ سُجُودِهِ وَ خُشُوعِهِ وَ قِرَاءَتِهِ رُدَّتْ عَلَيْهِ صَلاٰتُهُ وَ لَمْ تُجَاوِزْ تَرْقُوَتَهُ وَ كَانَتْ مَنْزِلَتُهُ كَمَنْزِلَةِ إِمَامِ جَائِرٍ مُعْتَمِدٍ لَمْ يُصْلِحْ إِلَى رَعِيَّتِهِ وَ لَمْ يَقُمْ فِيهِمْ بِحَقٍّ وَ لاٰ قَامَ فِيهِمْ بِأَمْرٍ، وَ قَالَ: مَنْ مَشَى إِلَى ذِي قَرَابَةٍ بِنَفْسِهِ وَ مَالِهِ لِيَصِلَ رَحِمَهُ أَعْطَاهُ اللّٰهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَجْرَ مِائَةِ شَهِيدٍ وَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَ يُمْحَى عَنْهُ أَرْبَعُونَ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ يُرْفَعُ لَهُ مِنَ الدَّرَجَاتِ مِثْلُ ذَلِكَ وَ كَأَنَّمَا عَبَدَ اللّٰهَ مِائَةَ سَنَةٍ صَابِراً مُحْتَسِباً وَ مَنْ كَفَى ضَرِيراً حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ مَشَى لَهُ فِيهَا حَتَّى يَقْضِيَ اللّٰهُ لَهُ حَاجَتَهُ أَعْطَاهُ اللّٰهُ بَرَاءَةً مِنَ النِّفَاقِ وَ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَ قَضَى لَهُ سَبْعِينَ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَ لاٰ يَزَالُ يَخُوضُ فِي رَحْمَةِ اللّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَتَّى يَرْجِعَ وَ مَنْ مَرِضَ يَوْماً وَ لَيْلَةً فَلَمْ يَشْكُ إِلَى عُوَّادِهِ بَعَثَهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ خَلِيلِهِ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ الرَّحْمَنِ حَتَّى يَجُوزَ الصِّرَاطَ كَالْبَرْقِ اللاّمِعِ وَ مَنْ سَعَى لِمَرِيضٍ فِي حَاجَةٍ قَضَاهَا أَوْ لَمْ يَقْضِهَا خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الانْصَارِ: بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللّٰهِ فَإِنْ كَانَ الْمَرِيضُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ أَ وَ لَيْسَ ذَاكَ أَعْظَمَ أَجْراً إِذَا سَعَى فِي حَاجَةٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ، قَالَ: نَعَمْ، أَلاٰ وَ مَنْ فَرَّجَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ الدُّنْيَا فَرَّجَ اللّٰهُ عَنْهُ اثْنَتَيْنِ وَ سَبْعِينَ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ الآخِرَةِ وَ اثْنَتَيْنِ وَ سَبْعِينَ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ الدُّنْيَا أَهْوَنُهَا الْمَغْصُ، قَالَ: وَ مَنْ يُبْطِلْ عَلَى ذِي حَقٍّ حَقَّهُ وَ هُوَ يَقْدِرُ عَلَى أَدَاءِ حَقِّهِ فَعَلَيْهِ كُلَّ يَوْمٍ خَطِيئَةُ عَشَّارٍ أَلاٰ وَ مَنْ عَلَّقَ سَوْطاً بَيْنَ يَدَيْ سُلْطَانٍ جَائِرٍ جَعَلَ اللّٰهُ ذَلِكَ السَّوْطَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُعْبَاناً مِنَ النَّارِ طُولُهُ سَبْعُونَ ذِرَاعاً يُسَلَّطُ اللّٰهُ عَلَيْهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ - وَ بِئْسَ الْمَصِيرُ وَ مَنِ اصْطَنَعَ إِلَى أَخِيهِ مَعْرُوفاً فَامْتَنَّ بِهِ أَحْبَطَ اللّٰهُ عَمَلَهُ وَ ثَبَّتَ وِزْرَهُ وَ لَمْ يَشْكُرْ لَهُ سَعْيَهُ، ثُمَّ قَالَ: يَقُولُ اللّٰهُ عَزَّ وَ جَلَّ: (حَرَّمْتُ الْجَنَّةَ عَلَى الْمَنَّانِ وَ الْبَخِيلِ وَ الْقَتَّاتِ وَ هُوَ النَّمَّامُ أَلاٰ وَ مَنْ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَلَهُ بِوَزْنِ كُلِّ دِرْهَمٍ مِثْلُ جَبَلِ أُحُدٍ مِنْ نَعِيمِ الْجَنَّةِ وَ مَنْ مَشَى بِصَدَقَةٍ إِلَى مُحْتَاجٍ كَانَ لَهُ كَأَجْرِ صَاحِبِهَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

شهید خواهد بخشید. و هرکس در مجلس غیبت برادر دینی خود را شنیده و از حق او دفاع کند، خداوند هزار در بدی هم در دنیا و هم در آخرت به روی او می‌بندد. و اگر در دفاع از برادر دینی‌اش نکوشد، هفتاد بار در گناه غیبت گر سهیم خواهد بود. و نیز پیامبر ﷺ همگان را از خیانت بازداشت. فرمود: هرکس در دنیا در امانت خیانت کند و آن را به صاحب امانت باز نگرداند و از دنیا برود، به غیر آیین من مرده و خداوند را در حال خشم دیدار خواهد کرد. و فرمود: هرکس شهادت به دروغ دهد، با نفاق پیشگان در پست‌ترین جای دوزخ آویزان می‌شود. هرکس دانسته امانتی را که در آن خیانتی شده است، خریداری کند، مانند خیانت کار است. و هرکس چیزی را از حق مسلمانی را دور از دسترس او کند، خداوند برکت رزق را بر او حرام می‌کند؛ مگر اینکه به سوی خدابازگردد. و هرکس خبر زشت کاری را بشنود و آن را در میان مسلمانان پراکنده سازد، مانند کسی است که خود را به فحشا آلوده است. و هرکس به برادر دینی خود که نیازمند وام بوده و او می‌تواند نیازش را برآورده سازد، کمک نکند، خداوند بوی بهشت را بر او حرام می‌سازد. هرکس بر اخلاق ناپسند زن خود شکیبایی کند و پاداش بطلبد، خداوند پاداش سپاس گزاران را در آخرت به او خواهد بخشید. و هر زنی که با همسرش نرم خوی نبوده و او را به انجام کاری که توان آن را ندارد، مجبور کند، هیچ حسنه پذیرفته شده‌ای نخواهد داشت و خداوند را در حال خشم دیدار می‌کند. هرکس برادر دینی خود را ارج گذارد، در واقع خدا را ارج گذارده است. و نیز پیامبر اکرم ﷺ مسلمانان را از اینکه بدون اجازه دیگران امام جماعت آنان شوند، بازداشت. فرمود: هرکس با رخصت مردم امام جماعت آنان شود و از او خشنود باشند و او رفتار معتدلی داشته و از لحاظ قیام و قرائت و رکوع و سجود و قعود به خوبی نماز گزارد، پاداشی برابر پاداش همه حاضران خواهد داشت، در حالی که از پاداش آنان چیزی کم نشده است. هرکس با رخصت مردم امام جماعت‌شان شود، اما نماز به نیکی نگزارد، نماز او رد شده و از گلوگاهش عبور نخواهد کرد. و او همانند پیشوای ستم پیشه‌ای است که در اصلاح حال مردم نکوشد و وام آنان را بپردازد، تلاشی برای آنان انجام ندهد. و فرمود: هرکس پیش خویشاوندان رفته و با خود و ثروت خویش صله رحم کند، خداوند به او پاداش صد شهید خواهد داد و برای هر قدم او چهل هزار حسنه نوشته و چهل هزار گناه از او پاک می‌کند و چهل هزار درجه برای او بالا می‌برد. انگار او صد سال خدا را همراه با صبر و نیت شایسته پرستیده است. هرکس به شخص نابینایی در امور دنیایی کمک کند و به خاطر تأمین خواسته او در رفت و آمد باشد که کارش انجام گیرد، خداوند به او برائت از نفاق پیشگی و دوزخ ارزانی می‌کند و هفتاد خواسته دنیوی‌اش را پاسخ می‌دهد و همواره در رحمت پروردگار خواهد بود تا اینکه به خانه‌اش باز گردد و هرکس شب یا روزی بیمار شود و نزد عیادت کنندگان زبان به شکایت نگشاید، خداوند او را در رستاخیز با دوست خود ابراهیم خلیل الرحمن ﷺ محشور خواهد کرد تا اینکه از پل صراط مانند برق فروزان عبور کند و هرکس برای شخص بیماری در موردی بکوشد که خواسته او تأمین شود، از گناهان خود بیرون می‌آید، همانند روزی که از مادر به دنیا آمده است. در این هنگام شخصی از انصار گفت: ای پیامبر خدا! پدر و مادرم فدایت شوند، اگر بیمار از خاندان او باشد، پاداش فزون‌تری ندارد که درباره او بکوشد؟ فرمود: چرا. و بعد چنین فرمود:

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْرِهِ شَيْءٌ وَ مَنْ صَلَّى عَلَى مَيِّتٍ صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ غَفَرَ اللهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ فَإِنْ أَقَامَ حَتَّى يُدْفَنَ وَ يُحْثَى عَلَيْهِ التُّرَابُ كَانَ لَهُ بِكُلِّ قَدَمٍ نَقَلَهَا قِيرَاطٌ مِنَ الاجْرِ وَ الْقِيرَاطُ مِثْلُ جَبَلِ أُحُدٍ أَلاَ مَنْ ذَرَفَتْ عَيْنَاهُ مِنْ خَشْيَةِ اللهِ كَانَ لَهُ بِكُلِّ قَطْرَةٍ قَطَرَتْ مِنْ دُمُوعِهِ قَصْرٌ فِي الْجَنَّةِ مُكَلَّلٌ بِالدُّرِّ وَ الْجَوْهَرِ فِيهِ مَا لاَ عَيْنٌ رَأَتْ وَ لاَ أُذُنٌ سَمِعَتْ وَ لاَ خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ أَلاَ وَ مَنْ مَشَى إِلَى مَسْجِدٍ يَطْلُبُ فِيهِ الْجَمَاعَةَ كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ سَبْعُونَ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَ يُرْفَعُ لَهُ مِنَ الدَّرَجَاتِ مِثْلُ ذَلِكَ وَ إِنْ مَاتَ وَ هُوَ عَلَى ذَلِكَ وَ كَّلَ اللهُ بِهِ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يَعُودُونَهُ فِي قَبْرِهِ وَ يُؤْنِسُونَهُ فِي وَحْدَتِهِ وَ يَسْتَغْفِرُونَ لَهُ حَتَّى يُبْعَثَ أَلاَ وَ مَنْ أَذَّنَ مُحْتَسِباً يُرِيدُ بِذَلِكَ وَجْهَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَعْطَاهُ اللهُ ثَوَابَ أَرْبَعِينَ أَلْفَ شَهِيدٍ وَ أَرْبَعِينَ أَلْفَ صِدِّيقٍ وَ يَدْخُلُ فِي شَفَاعَتِهِ أَرْبَعُونَ أَلْفَ مُسِيءٍ مِنْ أُمَّتِي إِلَى الْجَنَّةِ أَلاَ وَ إِنَّ الْمُؤَذِّنَ إِذَا قَالَ: (أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ) صَلَّى عَلَيْهِ تِسْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ اسْتَغْفَرُوا لَهُ وَ كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ حَتَّى يَفْرُغَ مِنْ حِسَابِ الْخَلاَئِقِ وَ يَكْتُبُ ثَوَابَ قَوْلِهِ: أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللهِ أَرْبَعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ مَنْ حَافَظَ عَلَى الصَّفِّ الاوَّلِ وَ التَّكْبِيرَةِ الاولَى لاَ يُؤْذِي مُسْلِماً أَعْطَاهُ اللهُ مِنَ الاجْرِ مَا يُعْطَى الْمُؤَذِّنُونَ فِي الدُّنْيَا وَ الآخِرَةِ أَلاَ وَ مَنْ تَوَلَّى عِرَافَةَ قَوْمٍ حَبَسَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى شَفِيرِ جَهَنَّمَ بِكُلِّ يَوْمٍ أَلْفَ سَنَةٍ وَ حُشِرَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَدَاهُ مَغْلُولَتَانِ إِلَى عُنُقِهِ فَإِنْ قَامَ فِيهِمْ بِأَمْرِ اللهِ أَطْلَقَهُ اللهُ وَ إِنْ كَانَ ظَالِماً هُوِيَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَ بِئْسَ الْمَصِيرُ، وَ قَالَ: لاَ تُحَقِّرُوا شَيْئاً مِنَ الشَّرِّ وَ إِنْ صَغُرَ فِي أَعْيُنِكُمْ وَ لاَ تَسْتَكْثِرُوا الْخَيْرَ وَ إِنْ كَثُرَ فِي أَعْيُنِكُمْ فَإِنَّهُ لاَ كَبِيرَ مَعَ الاسْتِغْفَارِ وَ لاَ صَغِيرَ مَعَ الاصْرَارِ، قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ زَكَرِيَّا الْغَلاَبِيُّ: سَأَلْتُ عَنْ طُولِ هَذَا الاثَرِ شُعَيْباً الْمُزَنِيَّ، فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللهِ سَأَلْتُ الْحُسَيْنَ بْنَ زَيْدٍ عَنْ طُولِ هَذَا الْحَدِيثِ، فَقَالَ: حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام أَنَّهُ جَمَعَ هَذَا الْحَدِيثَ مِنَ الْكِتَابِ الَّذِي هُوَ إِمْلاَءُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ خَطُّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ (عَلَيْهِ السَّلاَمُ).

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

هرکس گرهی از کار دنیای برادر دینی‌اش باز کند، خداوند هفتاد و دو گره از کار آخرت او باز کرده و هفتاد و دو گره از کار دنیای او باز کند که آسان ترین گره‌ها همان گلوگیری است و فرمود: هرکس حق صاحب حقی را تباه کند، در حالیکه بر ادای آن توانمند است، در هر روز گناه گمرک چی را خواهد داشت. و هرکس تازیانه‌ای در پیش روی حاکم جائر آویزان سازد، خداوند در رستاخیز آن را به صورت اژدهایی از آتش در می‌آورد که در ازای آن هفتاد زراع بوده و آن را در دوزخ بر وی مسلط می‌کند و چه سرانجام ناگواری است. و هرکس به برادر دینی خود نیکی کند و بر وی منت گذارد، خداوند کار او را بی اثر کرده و بار گناهش را نوشته و تلاش او را بی‌پاسخ می‌گذارد و بعد فرمود: خداوند می‌فرماید: بهشت بر شخص منت‌گزار و بخل ورز و سخن چین حرام خواهد بود. هرکس صدقه‌ای بدهد، به وزن هر درهم آن مانند وزن کوه احد از بهشت، نعمت خواهد داشت و هرکس صدقه‌ای به نیازمند دهد پاداش صاحب آن را خواهد داشت در حالی که از پاداش او هیچ کاهش نیابد. هرکس بر مرده‌ای نماز گزارد، هفتاد هزار فرشته برای او درخواست مغفرت خواهند کرد و خداوند گناهان گذشته او را خواهد آمرزید. و اگر تا هنگام دفن و خاک سپاری مرده بماند، به خاطر هرگامی که برداشته است، قیراطی پاداش خواهد داشت و قیراط همانند کوه احد است. و هرکس چشمان او از خوف خداوند گریان شوند، به خاطر هر قطره اشک او قصری از در و گوهر در بهشت خواهد داشت که در آن چیزهایی وجود دارد که نه چشمی مشاهده کرده و نه گوشی شنیده و نه خیال بشری افکنده شده است. و هرکس برای نماز جماعت به سوی مسجد برود، خداوند هفتاد هزار فرشته، بر او موکل می‌کند که از او در قبرش عیادت کرده و در تنهایی گور با او انس داشته و برای او آمرزش می‌طلبند تا اینکه وارد رستاخیز شود. و هرکس برای خدا اذان بگوید، پاداش چهل هزار شهید صدیق خواهد داشت و چهل هزار نفر به خاطر شفاعت او روانه بهشت خواهند شد. آنگاه که مؤذن ندا در دهد، «اشهد ان لا اله الا الله» نود هزار فرشته برای او رحمت می‌فرستند و مغفرت می‌طلبند و او در روز قیامت تا پایان حساب و جزای مردمان زیر سایه عرش می‌ماند. و آنگاه که بگوید: «اشهد ان محمّد رسول الله» چهل هزار فرشته پاداش آن را خواهند نوشت. هرکس صف نخست جماعت را نگاه دارد و همواره تکبیر نخست را بشنود و هیچ مسلمانی را آزار ندهد، خداوند به او پاداش همه مؤذنان را در دنیا و آخرت خواهد داد. و هرکس رهبر ملتی شود، خداوند او را برای هر روزی هزار سال در کنار آتش دوزخ نگاه دارد و آنگاه او را دست به گردن بسته محشور می‌کند. اگر او به فرمان خداوند در میان مردم رفتار کرده باشد، او را آزاد می‌کند و اگر ستم کرده باشد، وی را به آتش دوزخ کشاند و چه سرانجام ناگواری است و فرمود: هیچ کار بدی را خوار نشمارید، هر چند که در نظر ناچیز جلوه کند. و کار خوبی را بسیار به حساب نیاورید، هر چند که در دیدتان بزرگ به نظر آید؛ زیرا با طلب مغفرت هیچ گناه بزرگی بر جای نمی‌ماند و با اصرار بر گناه هیچ گناه کوچکی، کوچک نمی‌ماند.

امام صادق علیه السلام فرمود: این حدیث طولانی از کتابی به دست آمده است که آن را پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله دیکته کرده و امیرمومنان علیه السلام نگاشته است.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السابع و الستون

يوم الجمعة لأربع عشرة ليلة بقيت من جمادى الأولى

من سنة ثمان و ستين وثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَرِيرٍ الطَّبَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ رُشَيْدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ سَعِيدُ بْنُ خَيْثَمٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي سَعْدٌ عَنِ الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ أَنَّهُ بَلَغَهُ أَنَّ زَاعِماً يَزْعُمُ أَنَّهُ يَنْتَقِصُ عَلِيّاً ﷺ فَقَامَ فِي أَصْحَابِهِ يَوْماً، فَقَالَ: لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أُغْلِقَ بَابِي ثُمَّ لاَ أَخْرُجَ مِنْ بَيْتِي حَتَّى يَأْتِيَنِي أَجَلِي بَلَغَنِي أَنَّ زَاعِماً مِنْكُمْ يَزْعُمُ أَنِّي أَنْتَقِصُ خَيْرَ النَّاسِ بَعْدَ نَبِيِّنَا ﷺ وَ أَنِيسَهُ وَ جَلِيسَهُ وَ الْمُفَرِّجَ لِلْكَرْبِ عَنْهُ عِنْدَ الزَّلاَزِلِ وَ الْقَاتِلَ لِلْأَقْرَانِ يَوْمَ التَّنَازُلِ لَقَدْ فَارَقَكُمْ رَجُلٌ قَرَأَ الْقُرْآنَ فَوَقَّرَهُ وَ أَخَذَ الْعِلْمَ فَوَقَّرَهُ وَ حَازَ الْبَأْسَ فَاسْتَعْمَلَهُ فِي طَاعَةِ رَبِّهِ صَابِراً عَلَى مَضَضِ الْحَرْبِ شَاكِراً عِنْدَ اللَّأْوَاءِ وَ الْكَرْبِ فَعَمِلَ بِكِتَابِ رَبِّهِ وَ نَصَحَ لِنَبِيِّهِ وَ ابْنِ عَمِّهِ وَ أَخِيهِ آخَاهُ دُونَ أَصْحَابِهِ وَ جَعَلَ عِنْدَهُ سِرَّهُ وَ جَاهَدَ عَنْهُ صَغِيراً، وَ قَاتَلَ مَعَهُ كَبِيراً يَقْتُلُ الاقْرَانَ وَ يُنَازِلُ الْفُرْسَانَ دُونَ دِينِ اللهِ حَتَّى وَضَعَتِ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا مُتَمَسِّكاً بِعَهْدِ نَبِيِّهِ لاَ يَصُدُّهُ صَادٌّ وَ لاَ يُمَالِي عَلَيْهِ مُضَادٌّ ثُمَّ مَضَى النَّبِيُّ ﷺ، وَ هُوَ عَنْهُ رَاضٍ أَعْلَمُ الْمُسْلِمِينَ عِلْماً وَ أَفْهَمُهُمْ فَهْماً وَ أَقْدَمُهُمْ فِي الاسْلاَمِ لاَ نَظِيرَ لَهُ فِي مَنَاقِبِهِ وَ لاَ شَبِيهَ لَهُ فِي ضَرَائِبِهِ فَظَلَفَتْ نَفْسُهُ عَنِ الشَّهَوَاتِ وَ عَمِلَ لِلَّهِ فِي الْغَفَلاَتِ وَ أَسْبَغَ الطُّهُورَ فِي السَّبَرَاتِ وَ خَشَعَ لِلَّهِ فِي الصَّلَوَاتِ وَ قَطَعَ نَفْسَهُ عَنِ اللَّذَّاتِ مُشَمِّراً عَنْ سَاقٍ طَيِّبَ الاخْلاَقِ كَرِيمَ الاعْرَاقِ اتَّبَعَ سُنَنَ نَبِيِّهِ وَ، اقْتَفَى آثَارَ وَلِيِّهِ فَكَيْفَ أَقُولُ فِيهِ مَا يُوبِقُنِي وَ مَا أَحَدٌ أَعْلَمُهُ يَجِدُ فِيهِ مَقَالاً فَكُفُّوا عَنَّا الاذَى وَ تَجَنَّبُوا طَرِيقَ الرَّدَى.

٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ وَ عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى الدَّقَّاقُ وَ مُحَمَّدُ بْنُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس شصت و هفتم

جمعه شانزدهم جمادی اول سال ۳۶۸

۱. سعد می‌گوید: به حسن بصری گزارش دادند که کسی گمان کرده که او علی‌ﷺ را خوار به حساب می‌آورد. پس او روزی در میان یاران خود بلند شد و گفت: می‌خواستم در خانه را به روی خودم ببندم و هرگز خارج نشوم. گفته‌اند که تنی از شما مرا به خوار شمردن علی‌ﷺ متهم کرده‌اید. علی‌ﷺ بهترین مردمان بعد از پیامبر خداست، و نیز انیس و همنشین او بوده است. او در دشواری از پیامبرﷺ سختی‌ها را دور می‌کرد. او کسی است که در هنگام جنگ دشمنان را به خاک می‌افکند. کسی از شما جدا شده است که به قرآن کریم آگاهی کامل داشت و به آیات آن، دانایی بسیار. در شجاعت نیز بی نظیر بوده و آن را در راه فرمانبری از پروردگارش به کار می‌برد. او در دشواریهای جهاد استوار بوده و در وقت صلح و آسایش سپاسگزار. او به قرآن رفتار کرد و همواره برای پیامبر خیرخواهی داشت. پسر عمو و برادر پیامبرﷺ بود. حضرت با علی‌ﷺ عقد اخوت بست نه با یاران دیگر خود. و اسرار خویش را به او سپرده بود. علی‌ﷺ در نوجوانی برای پیامبرﷺ جهاد می‌کرد و در بزرگ سالی قهرمانان عرب را به خاک می‌افکند تا دین خدا گسترش یابد. تا آنگاه که حکم جهاد در میان بود، علی به توصیه پیامبر تمسک داشت و کسی نتوانست او را از راهش مانع شود و هرگز دشمنی بر علی مسلط نشد. پیامبر اکرمﷺ از او بس خشنود بود. علی‌ﷺ دانشورترین فرد مسلمان بود و نیز فرزانه ترین کس در میان مسلمانان. در اسلام بر همگان پیشی گرفته بود. نه در مناقب نظیری داشت و نه در فضیلت ها. نفس خویش را از خواهشهای نفسانی دور نگاه داشته بود و در بی‌خبری‌ها کوشش خالصانه داشت، و در سرما وضوی کامل می‌گرفت و در نماز برای خداوند فروتنی داشت و خویشتن را از لذت‌ها دور کرده بود. علی‌ﷺ در جهت کسب اخلاق پاک همت می‌ورزید و نیاکان بزرگوار داشت. او از سنت‌های پیامبر تبعیت می‌کرد و در راه او گام بر می‌داشت. من چطور می‌توانم درباره علی‌ﷺ سخنی بر زبان آورم که‌سبب نابودی من شود؟ کسی را سراغ ندارم که بتواند سخنی درباره علی‌ﷺ بگوید. ای یاران! ما را نیازارید و خود را از نابود شدن دور کنید.

۲. اعمش می‌گوید: در نیمه شبی منصور دوانیقی (خلیفه عباسی) مرا احضار کرد.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَحْمَدَ السِّنَانِيُّ وَ عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّائِغُ﵀ قَالُوا: حَدَّثَنَا أَبُو الْعَبَّاسِ أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُحَمَّدٍ بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَبِيبٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ الْعَبَّاسِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقُدُّوسِ الْوَرَّاقُ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ عَنِ الاعْمَشِ وَ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَحْمَدَ الْمُكَتِّبُ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ). قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَبِيبٍ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ بَاطَوَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ عَنِ الاعْمَشِ وَ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَيُّوبَ اللَّخْمِيُّ فِيمَا كَتَبَ إِلَيْنَا مِنَ أَصْبَهَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْقَاسِمِ بْنِ مُسَاوِرٍ الْجَوْهَرِيُّ سَنَةَ سِتٍّ وَ ثَمَانِينَ وَ مِائَتَيْنِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ الْفَضْلِ الْعَنَزِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَنْدَلُ بْنُ عَلِيٍّ الْعَنَزِيُّ عَنِ الاعْمَشِ وَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالَقَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو سَعِيدٍ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْعَدَوِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عِيسَى الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ عَنِ الاعْمَشِ وَ زَادَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي اللَّفْظِ وَ قَالَ بَعْضُهُمْ: مَا لَمْ يَقُلْ بَعْضٌ وَ سِيَاقُ الْحَدِيثِ لِمَنْدَلِ بْنِ عَلِيٍّ الْعَنَزِيِّ عَنِ الاعْمَشِ، قَالَ: بَعَثَ إِلَيَّ أَبُو جَعْفَرٍ الدَّوَانِيقِيُّ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ أَنْ أَجِبْ فَقُمْتُ مُتَفَكِّراً فِيمَا بَيْنِي وَ بَيْنَ نَفْسِي وَ قُلْتُ: مَا بَعَثَ إِلَيَّ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ إِلاَّ يَسْأَلُنِي عَنْ فَضَائِلِ عَلِيٍّ﵇ لَعَلِّي إِنْ أَخْبَرْتُهُ قَتَلَنِي، قَالَ: فَكَتَبْتُ وَصِيَّتِي وَ لَبِسْتُ كَفَنِي وَ دَخَلْتُ عَلَيْهِ فَقَالَ: ادْنُ فَدَنَوْتُ وَ عِنْدَهُ عَمْرُو بْنُ عُبَيْدٍ فَلَمَّا رَأَيْتُهُ طَابَتْ نَفْسِي شَيْئاً ثُمَّ قَالَ: ادْنُ فَدَنَوْتُ حَتَّى كَادَتْ تَمَسُّ رُكْبَتِي رُكْبَتَهُ، قَالَ: فَوَجَدَ مِنِّي رَائِحَةَ الْحَنُوطِ، فَقَالَ: وَ اللهِ لَتَصْدُقُنِي أَوْ لَأُصَلِّبَنَّكَ قُلْتُ مَا حَاجَتُكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، قَالَ: مَا شَأْنُكَ مُتَحَنِّطاً؟ قُلْتُ: أَتَانِي رَسُولُكَ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ أَنْ أَجِبْ، فَقُلْتُ: عَسَى أَنْ يَكُونَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ بَعَثَ إِلَيَّ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ لِيَسْأَلَنِي عَنْ فَضَائِلِ عَلِيٍّ﵇ فَلَعَلِّي إِنْ أَخْبَرْتُهُ قَتَلَنِي فَكَتَبْتُ وَصِيَّتِي وَ لَبِسْتُ كَفَنِي قَالَ: وَ كَانَ مُتَّكِئاً فَاسْتَوَى قَاعِداً فَقَالَ: لاَ حَوْلَ وَ لاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ سَأَلْتُكَ بِاللهِ يَا سُلَيْمَانُ، كَمْ حَدِيثاً تَرْوِيهِ فِي فَضَائِلِ عَلِيٍّ﵇؟ قَالَ: فَقُلْتُ: يَسِيراً يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، قَالَ: كَمْ؟ قُلْتُ: عَشَرَةَ آلاَفِ حَدِيثٍ وَ مَا زَادَ فَقَالَ: يَا سُلَيْمَانُ وَ اللهِ لَأُحَدِّثَنَّكَ بِحَدِيثٍ فِي فَضَائِلِ عَلِيٍّ﵇ تَنْسَى كُلَّ حَدِيثٍ سَمِعْتَهُ قَالَ: قُلْتُ: حَدِّثْنِي يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ، قَالَ: نَعَمْ كُنْتُ هَارِباً مِنْ بَنِي أُمَيَّةَ وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

پیش خودم گفتم که او مرا در این وقت نمی‌طلبد، مگر برای ا ینکه از من درباره فضیلت‌های علی‌ؑ سؤال کند و اگر حقیقت را بازگویم، مرا به قتل می‌رساند. ناچار وصیت کرده و کفن پوشیده و پیش او رفتم. عمروبن عبید را آنجا دیدم و کمی آرام شدم. منصور گفت: پیش من بیا. نزدیک‌تر رفتم تا اینکه زانویم به زانوی او رسید و بوی کافور از جامه من به شمام او رسید و گفت: باید حقیقت را بگویی و گرنه تو را به دار خواهم زد. گفتم: ای امیرمؤمنان! با من چه کاری داشتید؟ گفت: چرا حنوط به خود زده‌ای؟ گفتم: این وقت شب که قاصد تو را دیدم، پیش خود گفتم که می‌خواهی از علی‌ؑ و خوبی‌های او سؤال کنی و من گزارش که دادم، فرمان قتل را بدهی. به همین خاطر وصیت کرده و کفن پوشیدم.

آنگاه منصور که تکیه زده بود، بلند شد و نشست و گفت: «لا حول و لا قوه الا بالله». تو را به خدا ای سلیمان! چند حدیث درباره فضایل علی به خاطر داری؟ گفتم: مقدار کمی. گفت: چند تا؟ گفتم ده هزار حدیث و یا شاید بیشتر. گفت: ای سلیمان! می‌خواهی من یک حدیث درباره علی‌ؑ بخوانم که آنچه در فضیلت‌های علی شنیده‌ای، همه را از یاد ببری؟ گفتم:بفرمایید. گفت: من از امویان گریزان بوده و در شهرها آواره بودم. هر جا از فضیلت علی‌ؑ چیزی می‌گفتند. به من خوراک و رهتوشه می‌دادند تا اینکه به سرزمین شام نزدیک شدم. جامه من در آن روز غیر از یک عبای پاره پاره نبود. صدای اقامه نماز به گوشم خورد. گرسنه به مسجد وارد شدم که نماز بگزارم. قصد داشتم که از شامیان در خواست کمک کنم. امام جماعت که سلام نماز را داد، دو کودک به مسجد وارد شدند وپیش نماز به آنان توجه داشت. گفت: مرحبا به شما و اسم شما. جوانی نزدیک نشسته بود. از او پرسیدم: شیخ چه خویشاوندی با کودکان دارد؟ گفت: نیای آنان است و در این شهر کسی غیر از او شیفته علی‌ؑ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

كُنْتُ أَتَرَدَّدُ فِي الْبُلْدَانِ فَأَتَقَرَّبُ إِلَى النَّاسِ بِفَضَائِلِ عَلِيٍّ وَ كَانُوا يُطْعِمُونِّي وَ يُزَوِّدُونِّي حَتَّى وَرَدْتُ بِلَادَ الشَّامِ وَ إِنِّي لَفِي كِسَاءٍ خَلَقٍ مَا عَلَيَّ غَيْرُهُ فَسَمِعْتُ الاقَامَةَ وَ أَنَا جَائِعٌ فَدَخَلْتُ الْمَسْجِدَ لأُصَلِّيَ وَ فِي نَفْسِي أَنْ أُكَلِّمَ النَّاسَ فِي عَشَاءٍ يُعَشُّونِّي فَلَمَّا سَلَّمَ الامَامُ دَخَلَ الْمَسْجِدَ صَبِيَّانِ فَالْتَفَتَ الامَامُ إِلَيْهِمَا وَمَرْحَباً بِكُمَا وَ مَرْحَباً بِمَنِ اسْمُكُمَا عَلَى اسْمِهِمَا فَكَانَ إِلَى جَنْبِي شَابٌّ، فَقُلْتُ: يَا شَابُّ مَا الصَّبِيَّانِ مِنَ الشَّيْخِ، قَالَ: هُوَ جَدُّهُمَا وَ لَيْسَ بِالْمَدِينَةِ أَحَدٌ يُحِبُّ عَلِيّاً غَيْرَ هَذَا الشَّيْخِ فَلِذَلِكَ سَمَّى أَحَدَهُمَا الْحَسَنَ وَ الآخَرَ الْحُسَيْنَ فَقُمْتُ فَرِحاً فَقُلْتُ لِلشَّيْخِ هَلْ لَكَ فِي حَدِيثٍ أُقِرُّ بِهِ عَيْنَكَ فَقَالَ: إِنْ أَقْرَرْتَ عَيْنِي أَقْرَرْتُ عَيْنَكَ، قَالَ: فَقُلْتُ: حَدَّثَنِي وَالِدِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: كُنَّا قُعُوداً عِنْدَ رَسُولِ اللهِ إِذْ جَاءَتْ فَاطِمَةُ تَبْكِي فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ: مَا يُبْكِيكِ يَا فَاطِمَةُ قَالَتْ: يَا أَبَتِ خَرَجَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ فَمَا أَدْرِي أَيْنَ بَاتَا، فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ: يَا فَاطِمَةُ لاَ تَبْكِينَ فَاللَّهُ الَّذِي خَلَقَهُمَا هُوَ أَلْطَفُ بِهِمَا مِنْكِ وَ رَفَعَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه وآله) يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنْ كَانَا أَخَذَا بَرّاً أَوْ بَحْراً فَاحْفَظْهُمَا وَ سَلِّمْهُمَا فَنَزَلَ جَبْرَئِيلُ مِنَ السَّمَاءِ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ يُقْرِئُكَ السَّلاَمَ وَ هُوَ يَقُولُ: «لاَ تَحْزَنْ وَ لاَ تَغْتَمَّ لَهُمَا فَإِنَّهُمَا فَاضِلاَنِ فِي الدُّنْيَا فَاضِلاَنِ فِي الآخِرَةِ وَ أَبُوهُمَا أَفْضَلُ مِنْهُمَا هُمَا نَائِمَانِ فِي حَظِيرَةِ بَنِي النَّجَّارِ وَ قَدْ وَ كَّلَ اللهُ بِهِمَا مَلَكاً، قَالَ فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ فَرِحاً وَ مَعَهُ أَصْحَابُهُ حَتَّى أَتَوْا حَظِيرَةَ بَنِي النَّجَّارِ فَإِذَا هُمْ بِالْحَسَنِ مُعَانِقاً لِلْحُسَيْنِ وَ إِذَا الْمَلَكُ الْمُوَ كَّلُ بِهِمَا قَدِ افْتَرَشَ أَحَدَ جَنَاحَيْهِ تَحْتَهُمَا وَ غَطَّاهُمَا بِالآخَرِ، قَالَ: فَمَكَثَ النَّبِيُّ ﷺ يُقَبِّلُهُمَا حَتَّى انْتَبَهَا فَلَمَّا اسْتَيْقَظَا حَمَلَ النَّبِيُّ الْحَسَنَ وَ حَمَلَ جَبْرَئِيلُ الْحُسَيْنَ فَخَرَجَ مِنَ الْحَظِيرَةِ وَ هُوَ يَقُولُ: وَ اللهِ لَأُشَرِّفَنَّكُمَا كَمَا شَرَّفَكُمُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ: نَاوِلْنِي أَحَدَ الصَّبِيَّيْنِ أُخَفِّفْ عَنْكَ فَقَالَ: يَا أَبَا بَكْرٍ نِعْمَ الْحَامِلاَنِ وَ نِعْمَ الرَّاكِبَانِ وَ أَبُوهُمَا أَفْضَلُ مِنْهُمَا فَخَرَجَ مِنْهَا حَتَّى أَتَى بَابَ الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: يَا بِلاَلُ هَلُمَّ عَلَيَّ بِالنَّاسِ فَنَادَى مُنَادِي رَسُولِ اللهِ ﷺ فِي الْمَدِينَةِ فَاجْتَمَعَ النَّاسُ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ ﷺ فِي الْمَسْجِدِ فَقَامَ عَلَى قَدَمَيْهِ فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ النَّاسِ أَلاَ أَدُلُّكُمْ عَلَى خَيْرِ النَّاسِ جَدّاً وَ جَدَّةً قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ فَإِنَّ جَدَّهُمَا مُحَمَّدٌ وَ جَدَّتَهُمَا خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ يَا مَعْشَرَ النَّاسِ أَلاَ أَدُلُّكُمْ عَلَى خَيْرِ النَّاسِ أَباً وَ أُمّاً

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نیست. به همین خاطر نوه‌های خود را حسن و حسین نهاده است. شادمان شده و به امام جماعت گفتم: آیا مایلی حدیثی روایت کنم که روشنایی دیدگانت گردد؟ گفت اگر چنین کنی، دیدگانت را روشن خواهم کرد. گفتم: پدرش از پدرش و از جدش به من خبر داد که ما پیش پیامبر خدا ﷺ بودیم که فاطمه ﷺ در حالی‌که اشک می‌ریخت، نزدیک آمد. حضرت فرمود: فاطمه! چرا گریان شدی؟ گفت: پدرجان حسن و حسین از خانه بیرون رفته‌اند. نگران شان هستم که شب کجا خواهند بود؟ پیامبر فرمود: گریان نباش. خدایی که آنان را خلق کرده، از تو نسبت به آنان مهربان‌تر است. آنگاه دستان خود را بلند کرده و فرمود: خدایا اگر حسن و حسین در بیابان یا صحرا هستند، آنان را سالم نگاه دار. جبرئیل از آسمان نازل شد و فرمود: ای محمد ﷺ! پروردگارت درود رساند و فرمود: برای آنان اندوه نداشته باش. چون حسن و حسین در دنیا و آخرت فاضل اند و پدرشان از آنان فاضل‌تر. آنان در «خطیره بنی نجار» خوابیده‌اند و خداوند فرشته‌ای به نگهبانی از آنان واداشته است. آنگاه یاران پیامبر ﷺ به همراه حضرت به آنجا رفتند و مشاهده کردند که حسن ﷺ، حسین را در بغل دارد و فرشته‌ای یک بال خویش را زیر آنان گسترده و بال دیگر را بر روی آنان افکنده است. پیامبر ﷺ در پی هم آنان را بوسه می‌زد تا اینکه از خواب بیدار شدند. حسن ﷺ را به دوش گرفت و جبرئیل حسین ﷺ را بلند کرد. پیامبر از خطیره خارج شد و فرمود: سوگند به خداوند که شما را شریف سازم، همان گونه که پروردگار شما را شریف ساخت. ابوبکر گفت: یکی از کودکان را به من بده تا بارت را سبک سازم. فرمود: ای ابوبکر! من چه نیکو بارکشی هستم و آنان چه نیکو سوارانی، و اما پدرشان نیکوتر از آنان است.

پیامبر اکرم ﷺ که به مسجد نزدیک شد فرمود: ای بلال! مسلمانان را پیش من فرا بخوان. بلال در مدینه فریاد زنان مردم را به مسجد کشاند. آن حضرت ایستاد و چنین فرمود: ای مسلمانان! آیا شما را از نیکوترین کسان از لحاظ نیاکان آگاه نسازم؟ گفتند: چرا. ای پیامبر خدا. بعد فرمود: آنان حسن و حسین علیهم السلام می‌باشند که نیای پدری آنان محمد ﷺ است و نیای مادری شان خدیجه دختر خویلد. ای مردم! آیا شما را به نیکوترین کسان از لحاظ پدر و مادر رهنمون نشوم؟ گفتند: چرا ای پیامبر خدا.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَقَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ فَإِنَّ أَبَاهُمَا عَلِيٌّ يُحِبُّ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ يُحِبُّهُ اللهُ وَ رَسُولُهُ وَ أُمَّهُمَا فَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللهِ يَا مَعَاشِرَ النَّاسِ أَلاَ أَدُلُّكُمْ عَلَى خَيْرِ النَّاسِ عَمّاً وَ عَمَّةً قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ فَإِنَّ عَمَّهُمَا جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ الطَّيَّارُ فِي الْجَنَّةِ مَعَ الْمَلاَئِكَةِ وَ عَمَّتُهُمَا أُمُّ هَانِي بِنْتُ أَبِي طَالِبٍ يَا مَعْشَرَ النَّاسِ أَلاَ أَدُلُّكُمْ عَلَى خَيْرِ النَّاسِ خَالاً وَ خَالَةً قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ فَإِنَّ خَالَهُمَا الْقَاسِمُ بْنُ رَسُولِ اللهِ وَ خَالَتَهُمَا زَيْنَبُ بِنْتُ رَسُولِ اللهِ ﷺ ثُمَّ قَالَ: بِيَدِهِ هَكَذَا يَحْشُرُنَا اللهُ ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّ الْحَسَنَ فِي الْجَنَّةِ وَ الْحُسَيْنَ فِي الْجَنَّةِ وَ جَدَّهُمَا فِي الْجَنَّةِ وَ جَدَّتَهُمَا فِي الْجَنَّةِ وَ أَبَاهُمَا فِي الْجَنَّةِ وَ أُمَّهُمَا فِي الْجَنَّةِ وَ عَمَّهُمَا فِي الْجَنَّةِ وَ عَمَّتَهُمَا فِي الْجَنَّةِ وَ خَالَهُمَا فِي الْجَنَّةِ وَ خَالَتَهُمَا فِي الْجَنَّةِ اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّ مَنْ يُحِبُّهُمَا فِي الْجَنَّةِ وَ مَنْ يُبْغِضُهُمَا فِي النَّارِ قَالَ: فَلَمَّا قُلْتُ: ذَلِكَ لِلشَّيْخِ قَالَ: مَنْ أَنْتَ يَا فَتَى قُلْتُ: مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ قَالَ: أَعَرَبِيٌّ أَنْتَ أَمْ مَوْلًى قَالَ: قُلْتُ: بَلْ عَرَبِيٌّ قَالَ: فَأَنْتَ تُحَدِّثُ بِهَذَا الْحَدِيثِ وَ أَنْتَ فِي هَذَا الْكِسَاءِ فَكَسَانِي خِلْعَتَهُ وَ حَمَلَنِي عَلَى بَغْلَتِهِ فَبِعْتُهَا بِمِائَةِ دِينَارٍ فَقَالَ: يَا شَابُّ أَقْرَرْتَ عَيْنِي فَوَ اللهِ لَأُقِرَّنَّ عَيْنَكَ وَ لَأُرْشِدَنَّكَ إِلَى شَابٍّ يُقِرُّ عَيْنَكَ الْيَوْمَ قَالَ: فَقُلْتُ: أَرْشِدْنِي قَالَ لِي: أَحَوَانِ أَحَدُهُمَا إِمَامٌ وَ الآخَرُ مُؤَذِّنٌ أَمَّا الامَامُ فَإِنَّهُ يُحِبُّ عَلِيّاً مُنْذُ خَرَجَ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ وَ أَمَّا الْمُؤَذِّنُ فَإِنَّهُ يُبْغِضُ عَلِيّاً مُنْذُ خَرَجَ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ قَالَ: قُلْتُ: أَرْشِدْنِي فَأَخَذَ بِيَدِي حَتَّى أَتَى بَابَ الامَامِ فَإِذَا أَنَا بِرَجُلٍ قَدْ خَرَجَ إِلَيَّ فَقَالَ: أَمَّا الْبَغْلَةُ وَ الْكِسْوَةُ فَأَعْرِفُهُمَا وَ اللهِ مَا كَانَ فُلاَنٌ يَحْمِلُكَ وَ يَكْسُوكَ إِلاَّ أَنَّكَ تُحِبُّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ رَسُولَهُ فَحَدِّثْنِي بِحَدِيثٍ فِي فَضَائِلِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قَالَ: فَقُلْتُ: أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: كُنَّا قُعُوداً عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ اذْ جَاءَتْ فَاطِمَةُ تَبْكِي بُكَاءً شَدِيداً فَقَالَ لَهَا: رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَا يُبْكِيكِ يَا فَاطِمَةُ قَالَتْ: يَا أَبَتِ عَيَّرَتْنِي نِسَاءُ قُرَيْشٍ وَ قُلْنَ إِنَّ أَبَاكِ زَوَّجَكِ مِنْ مُعْدِمٍ لاَ مَالَ لَهُ فَقَالَ: لَهَا النَّبِيُّ ﷺ: لاَ تَبْكِينَ فَوَ اللهِ مَا زَوَّجْتُكِ حَتَّى زَوَّجَكِ اللهُ مِنْ فَوْقِ عَرْشِهِ وَ أَشْهَدَ بِذَلِكَ جَبْرَئِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ: «اطَّلَعَ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا فَاخْتَارَ مِنَ الْخَلاَئِقِ أَبَاكِ فَبَعَثَهُ نَبِيّاً ثُمَّ اطَّلَعَ الثَّانِيَةَ فَاخْتَارَ مِنَ الْخَلاَئِقِ عَلِيّاً فَزَوَّجَكِ إِيَّاهُ وَ اتَّخَذَهُ وَصِيّاً فَعَلِيٌّ أَشْجَعُ النَّاسِ قَلْباً وَ أَحْلَمُ النَّاسِ حِلْماً وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فرمود: آنان حسن و حسین علیهم السلام می‌باشند و پدرشان علی علیه السلام است که خدا و پیامبرش را دوست می‌دارد و نیز خدا و پیامبرش او را دوست می‌دارند و مادرشان فاطمه دختر پیامبر خداست. ای مردم! آیا شما را به نیکوترین مردم از لحاظ عمو و عمه‌ها رهنمون نشوم؟ گفتند: چرا ای پیامبر خدا. فرمود: آنان حسن و حسین علیهم السلام می‌باشند. عموی آنان جعفر بن ابی طالب است که چون پرنده‌ای در بهشت همراه فرشتگان خواهد بود و عمه آنان ام هانی دختر ابوطالب است. ای مردم شما را به نیکوترین مردم از لحاظ دایی و خاله رهنمون نشوم؟ گفتند: چرا ای پیامبر خدا. فرمود: آنان حسن و حسین می‌باشند. دایی آنان قاسم پسر پیامبر خداست و خاله آنان زینب دختر پیامبر خداست.

آنگاه رسول اکرم صلی الله علیه و آله با دست اشاره کرد و فرمود: خداوند ما را چنین در رستاخیز گرد آورد. و بعد فرمود: خدایا! تو آگاهی که حسن و حسین در بهشت خواهند بود و نیز نیای پدری و مادری شان و همچنین پدر و مادرشان و عمه و عموشان و خاله و دایی‌شان در بهشت خواهند بود. خدایا! تو آگاهی که هرکس دوستدار حسن و حسین علیهم السلام باشد، در بهشت خواهد بود و هرکس آنان را دشمن بدارد، در دوزخ خواهد بود.

منصور دوانیقی گفت: آنگاه که این حدیث را برای شیخ شام روایت کردم، پرسید: تو کیستی، ای جوان؟ گفتم: از اهالی کوفه هستم. گفت: عرب هستی یا برده؟ گفتم: عرب هستم. گفت: تو که راوی این حدیث هستی، نباید این عبای کهنه را بر دوش بیاندازی. آن گاه عبای خویش را بر من پوشاند. و بر مرکب خود نشاند که آن را به بهای صد اشرفی فروختم. شیخ گفت: ای جوان! دیدگانم را روشن کردی. سوگند به خداوند که دیدگانت را روشن سازم. اکنون تو را به جوانی رهنمون شوم که روشنی چشمانت گردد. گفتم: راهنمایی کن. گفت: من دو برادر دارم که یکی امام جماعت است و دیگری اذان‌گو. برادر پیش نمازم از کودکی دوستدار علی علیه السلام بود و اما آن برادر اذان گو از کودکی دشمن علی علیه السلام بود. گفتم: مرا نزد اولی ببر. آن گاه دست مرا گرفت و بیرون برد. به خانه او نزدیک شدیم. شخصی خارج شد و گفت: من این عبا و مرکب را به خوبی می‌شناسم. تو را به خدا! آیا فلانی آنها را به تو نبخشیده است که تو دوستدار خدا و پیامبری. اکنون حدیثی از فضیلت‌های علی علیه السلام روایت کن. گفتم: پدرم از پدرش و از نیای خود روایت کرده که ما پیش پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بودیم و ناگاه فاطمه علیها السلام که اشک می‌ریخت وارد شد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله سؤال کرد که ای فاطمه چرا اشک می ریزی؟ گفت: پدر جان زنان قوم قریش مرا ملامت کرده و می‌گویند که پدرت تو را همسر کسی ساخته که ثروتی ندارد. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: گریان نباش. سوگند به خداوند که من تو را به عقد علی علیه السلام در نیاورم، مگر اینکه خداوند در فراز عرش تو را به عقد علی علیه السلام در آورد و جبرئیل و میکائیل را بر آن شاهد ساخت. خداوند یکایک ساکنان زمین را نگریست و از میان همگان، پدرت را انتخاب کرده و او را پیامبرش شناساند. و بار دیگر نگریست و از میان همگان، علی را انتخاب کرد و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَسْمَحُ النَّاسِ كَفّاً وَ أَقْدَمُ النَّاسِ سِلْماً وَ أَعْلَمُ النَّاسِ عِلْماً وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ ابْنَاهُ وَ هُمَا سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ اسْمُهُمَا فِي التَّوْرَاةِ شَبَّرُ وَ شَبِيرُ لِكَرَامَتِهِمَا عَلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ: يَا فَاطِمَةُ لاٰ تَبْكِينَ فَوَ اللهِ إِنَّهُ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يُكْسَى أَبُوكِ حُلَّتَيْنِ وَ عَلِيٌّ حُلَّتَيْنِ وَ لِوَاءُ الْحَمْدِ بِيَدِي فَأُنَاوِلُهُ عَلِيّاً لِكَرَامَتِهِ عَلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ: يَا فَاطِمَةُ لاٰ تَبْكِينَ فَإِنِّي إِذَا دُعِيتُ إِلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ يَجِيءُ عَلِيٌّ مَعِي وَ إِذَا شَفَّعَنِي اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ شَفَّعَ عَلِيّاً مَعِي يَا فَاطِمَةُ لاٰ تَبْكِينَ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يُنَادِي مُنَادٍ فِي أَهْوَالِ ذَلِكَ الْيَوْمِ يَا مُحَمَّدُ نِعْمَ الْجَدُّ جَدُّكَ إِبْرَاهِيمُ خَلِيلُ الرَّحْمَنِ وَ نِعْمَ الاٰخُ أَخُوكَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ يَا فَاطِمَةُ عَلِيٌّ يُعِينُنِي عَلَى مَفَاتِيحِ الْجَنَّةِ وَ شِيعَتُهُ هُمُ الْفَائِزُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غَداً فِي الْجَنَّةِ فَلَمَّا قُلْتُ: ذَلِكَ قَالَ: يَا بُنَيَّ مِمَّنْ أَنْتَ؟ قُلْتُ: مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ، قَالَ: أَعَرَبِيٌّ أَمْ مَوْلًى؟ قُلْتُ: بَلْ عَرَبِيٌّ قَالَ: فَكَسَانِي ثَلاٰثِينَ ثَوْباً وَ أَعْطَانِي عَشَرَةَ آلاٰفِ دِرْهَمٍ ثُمَّ قَالَ: يَا شَابُّ قَدْ أَقْرَرْتَ عَيْنِي وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قُلْتُ: قُضِيَتْ إِنْ شَاءَ اللهُ قَالَ: فَإِذَا كَانَ غَداً فَائْتِ مَسْجِدَ آلِ فُلاٰنٍ كَيْمَا تَرَى أَخِيَ الْمُبْغِضَ لِعَلِيٍّ، عليه السلام قَالَ: فَطَالَتْ عَلَيَّ تِلْكَ اللَّيْلَةُ فَلَمَّا أَصْبَحْتُ أَتَيْتُ الْمَسْجِدَ الَّذِي وَصَفَ لِي فَقُمْتُ فِي الصَّفِّ فَإِذَا إِلَى جَانِبِي شَابٌّ مُتَعَمِّمٌ فَذَهَبَ لِيَرْكَعَ فَسَقَطَتْ عِمَامَتُهُ فَنَظَرْتُ فِي وَجْهِهِ فَإِذَا رَأْسُهُ رَأْسُ خِنْزِيرٍ وَ وَجْهُهُ وَجْهُ خِنْزِيرٍ فَوَ اللهِ مَا عَلِمْتُ مَا تَكَلَّمْتُ بِهِ فِي صَلاٰتِي حَتَّى سَلَّمَ الاِمَامُ فَقُلْتُ: يَا وَيْحَكَ مَا الَّذِي أَرَى بِكَ فَبَكَى وَ قَالَ: لِيَ انْظُرْ إِلَى هَذِهِ الدَّارِ فَنَظَرْتُ فَقَالَ لِيَ: ادْخُلْ فَدَخَلْتُ فَقَالَ لِي: كُنْتُ مُؤَذِّناً لِآلِ فُلاٰنٍ كُلَّمَا أَصْبَحْتُ لَعَنْتُ عَلِيّاً أَلْفَ مَرَّةٍ بَيْنَ الاٰذَانِ وَ الاِقَامَةِ وَ كُلَّمَا كَانَ يَوْمُ الْجُمُعَةِ لَعَنْتُهُ أَرْبَعَةَ آلاٰفِ مَرَّةٍ فَخَرَجْتُ مِنْ مَنْزِلِي فَأَتَيْتُ دَارِي فَاتَّكَأْتُ عَلَى هَذَا الدُّكَّانِ الَّذِي تَرَى فَرَأَيْتُ فِي مَنَامِي كَأَنِّي بِالْجَنَّةِ وَ فِيهَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ عَلِيٌّ فَرِحَيْنِ وَ رَأَيْتُ كَأَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وآله عَنْ يَمِينِهِ الْحَسَنُ وَ عَنْ يَسَارِهِ الْحُسَيْنُ وَ مَعَهُ كَأْسٌ فَقَالَ: يَا حَسَنُ اسْقِنِي فَسَقَاهُ ثُمَّ قَالَ: اسْقِ الْجَمَاعَةَ فَشَرِبُوا ثُمَّ رَأَيْتُهُ كَأَنَّهُ قَالَ: اسْقِ الْمُتَّكِئَ عَلَى هَذَا الدُّكَّانِ فَقَالَ لَهُ: الْحَسَنُ عليه السلام: يَا جَدِّ أَ تَأْمُرُنِي أَنْ أَسْقِيَ هَذَا وَ هُوَ يَلْعَنُ وَالِدِي فِي كُلِّ يَوْمٍ أَلْفَ مَرَّةٍ بَيْنَ الاٰذَانِ وَ الاِقَامَةِ وَ قَدْ لَعَنَهُ فِي هَذَا الْيَوْمِ أَرْبَعَةَ آلاٰفِ مَرَّةٍ فَأَتَانِي النَّبِيُّ، فَقَالَ لِي: مَا لَكَ عَلَيْكَ لَعْنَةُ اللهِ تَلْعَنُ عَلِيّاً وَ عَلِيٌّ مِنِّي وَ تَشْتِمُ عَلِيّاً وَ عَلِيٌّ مِنِّي فَرَأَيْتُهُ كَأَنَّهُ تَفَلَ فِي وَجْهِي

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

تو را همسر او ساخت و در اسلام از همگان پیش‌تازتر و دانشورتر است. حسن و حسین علیهما السلام فرزندان علی می‌باشند و آنان سرور جوانان بهشتی‌اند و اسم آنان در تورات «شبر» و «شبیر» بوده و پیش خداوند ارجمندند. ای فاطمه گریان مباش سوگند به خداوند آنگاه که رستاخیز شود پدرت دو «حله» بر تن تپوشاند و علی نیز و حله را. در آن روز پرچم حمد در دست من است که آن را به دست علی خواهم داد و چراکه پیش خداوند ارجمندتر است.

ای فاطمه! گریان مباش که هرگاه پیش پروردگار جهانیان فرا خوانده شوم، علی همراه با من می‌آید. آنگاه که من شفاعت کنم، علی نیز شفاعت گر باشد. ای فاطمه! گریان مباش که در دشواری‌های رستاخیز، ندایی از جانب حق آید که ای محمد! نیای تو چه نیکو نیایی است. نیای تو ابراهیم خلیل الرحمن علیه السلام است و برادرت چه نیکوبرادری است. برادرت علی بن ابی طالب علیه السلام است. ای فاطمه! علی در حمل کلیدهای بهشت با من همراهی داشته و پیروان آن روز کامیاب شده و به بهشت وارد می‌شوند. منصور دانیقی گفت: سخن که به اینجا رسید، شیخ گفت: پسر جانم، اهل کجایی؟ گفتم: از اهالی کوفه هستم. گفت: عرب هستی یا برده؟ گفتم: عرب هستم. آنگاه سی جامه بخشید و ده هزار درهم عطا کرد و گفت: ای جوان! دیدگانم را روشن ساختی. اکنون از تو خواسته‌ای دارم. گفتم: آن را انجام می‌دهم. گفت: فردا به مسجد آل فلان بیا تا برادرم که با علی علیه السلام کین و ستیز دارد، بنگری. منصور گفت: آن شب درازتر از شب‌های دیگر می‌نمود. بامداد به همان مسجد رفته و در صف نماز ایستادم. نزدیک من جوانی بود که عمامه بر سر داشت. به رکوع رفته، ناگهان عمامه افتاد. سر و صورت او را مانند خوک دیدم. اصلاً متوجه نشدم که در نماز خود چه می‌گفت. امام جماعت سلام نماز را داد و گفتم: وای بر تو این چه وضعی است که می بینم؟ در حالی که اشک می‌ریخت، گفت :به این خانه که آن را می بینی، داخل شو. وارد شدم و بعد گفت: من اذان گوی فلانی بودم و هر صبح بین اذان و اقامه هزار بار علی را لعن می‌فرستادم و هر آدینه چهار هزار بار او را لعن می‌کردم. بر این دکه تکیه زدم و در عالم رویا بهشت را مشاهده کردم. من در بهشت بودم و پیامبر و علی را شادمان می‌دیدم. حسن در سمت راست پیامبر بود و حسین در سمت چپ، و جامی پیش روی حضرت بود. فرمود: ای حسن مرا از جام بنوشان. حسن جام را به دست پیامبر داد. بعد فرمود: این گروه را نیز از این جام بنوشان. آنان همه نوشیدند. آنگاه فرمود: به شخصی هم که تکیه زده است بنوشان. حسن به پیامبر فرمود: ای نیای من! آیا مرا فرمان می‌دهی که کسی را از این جام بنوشانم که روزانه بین اذان و اقامه هزار بار پدرم را لعن می‌کند و امروز که آدینه بود، چهار هزار بار او را لعن کرده است؟ پیامبر پیش من آمد و فرمود: تو را چه می‌شود که علی را لعن می‌کنی؟

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَ ضَرَبَنِي بِرِجْلِهِ وَ قَالَ: قُمْ غَيَّرَ اللهُ مَا بِكَ مِنْ نِعْمَةٍ فَانْتَبَهْتُ مِنْ نَوْمِي فَإِذَا رَأْسِي رَأْسُ خِنْزِيرٍ وَ وَجْهِي وَجْهُ خِنْزِيرٍ ثُمَّ قَالَ لِي: أَبُو جَعْفَرٍ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: أَ هَذَانِ الْحَدِيثَانِ فِي يَدِكَ فَقُلْتُ: لاَ فَقَالَ: يَا سُلَيْمَانُ حُبُّ عَلِيٍّ إِيمَانٌ وَ بُغْضُهُ نِفَاقٌ وَ اللهِ لاَ يُحِبُّهُ إِلاَّ مُؤْمِنٌ وَ لاَ يُبْغِضُهُ إِلاَّ مُنَافِقٌ قَالَ: قُلْتُ: الامَانَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ: لَكَ الامَانُ قُلْتُ: فَمَا تَقُولُ فِي قَاتِلِ الْحُسَيْنِ قَالَ إِلَى النَّارِ وَ فِي النَّارِ قُلْتُ: وَ كَذَلِكَ مَنْ قَتَلَ وُلْدَ رَسُولِ اللهِ إِلَى النَّارِ وَ فِي النَّارِ قَالَ: الْمُلْكُ عَقِيمٌ يَا سُلَيْمَانُ اخْرُجْ فَحَدِّثْ بِمَا سَمِعْتَ.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

علی از من است و آنگاه او را ناسزا می‌گویی؟ انگار به روی من آب دهان افکند و لگدی به من زد و سپس فرمود: بلند شو. خداوند نعمتی که به تو عطا داشته است، دگرگون سازد. بعد از خواب بیدار شدم در حالی که سر و صورت من مانند خزیر گشته بود.

منصور دوانیقی گفت: آیا این حدیث را می‌دانستی؟ گفتم: نه. گفت: ای سلیمان! بدان که دوست داشتن علی‌ؑ ایمان است و دشمن داشتن علی نفاق پیشگی. سوگند به خداوند، غیر از مؤمن او را دوست ندارد و غیر از منافق او را دشمن نمی‌دارد. گفتم: ای امیرمومنان! مرا امان بخش. گفت: در امان هستی. گفتم: درباره قاتل حسین‌ؑ چه عقیده‌ای داری؟ گفت: او به دوزخ خواهد رفت و اکنون در دوزخ است. گفتم: آیا هرکس فرزندان پیامبر را به قتل برساند، به سمت دوزخ رفته و در دوزخ است؟ منصور عباسی گفت: ای سلیمان! حکومت نازاست. از این جا برو و هر چه شنیدی بازگوی.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثامن و الستون

يوم الثلاثاء لعشر بقين من جمادى الأولى من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ مَعْرُوفٍ عَنْ سَعْدَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام، قَالَ: النَّوْمُ رَاحَةٌ لِلْجَسَدِ وَ النُّطْقُ رَاحَةٌ لِلرُّوحِ وَ السُّكُوتُ رَاحَةٌ لِلْعَقْلِ.

٢. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: مَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَاعِظٌ مِنْ قَلْبِهِ وَ زَاجِرٌ مِنْ نَفْسِهِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ قَرِينٌ مُرْشِدٌ اسْتَمْكَنَ عَدُوُّهُ مِنْ عُنُقِهِ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مَالِكٍ الْفَزَارِيِّ الْكُوفِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سَهْلٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مَسْعَدَةَ قَالَ: قَالَ لِي أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ: إِنَّ عِيَالَ الرَّجُلِ أُسَرَاؤُهُ فَمَنْ أَنْعَمَ اللهُ عَلَيْهِ نِعْمَةً فَلْيُوَسِّعْ عَلَى أُسَرَائِهِ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ أَوْشَكَ أَنْ تَزُولَ عَنْهُ تِلْكَ النِّعْمَةُ.

٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْخَزَّازِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ وَ مِنْهَالٍ الْقَصَّابِ جَمِيعاً عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام، قَالَ: مَنْ أَصَابَ مَالًا مِنْ أَرْبَعٍ لَمْ يُقْبَلْ مِنْهُ فِي أَرْبَعٍ مَنْ أَصَابَ مَالًا مِنْ غُلُولٍ أَوْ رِبًا أَوْ خِيَانَةٍ أَوْ سَرِقَةٍ لَمْ يُقْبَلْ مِنْهُ فِي زَكَاةٍ وَ لَا فِي صَدَقَةٍ وَ لَا فِي حَجٍّ وَ لَا فِي عُمْرَةٍ وَ قَالَ: أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام: لَا يَقْبَلُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ حَجّاً وَ لَا عُمْرَةً مِنْ مَالٍ حَرَامٍ.

٥. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ جَعْفَرِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس شصت و هشتم

سه شنبه بیستم جمادی‌اول سال ۳۶۸

۱. امام صادق علیه السلام فرمود: خواب سبب آسایش بدن است و سخن گفتن سبب آرامش روان و سکوت سبب آسایش عقل.

۲. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس در باطن پند دهنده‌ای ندارد و خویشتن داری ندارد و همراهی نداردکه او را هدایت کند، بی‌گمان دشمن خود را سوار گردن خویش ساخته است.

۳. امام کاظم علیه السلام فرمود: خانواده، اسیران مرد می‌باشند. هرکس که خداوند به او نعمتی عطا کرده است، بایستی امور مالی خانواده را توسعه بخشد، اگر چنین نکند، ممکن است آن نعمت از دست او برود.

۴. امام باقر علیه السلام فرمود: هرکس ثروت خود را از چهار راه به دست آورد مصرف کردن آن در چهار مورد پذیرفته نیست. کسی که از اختلاس، دزدی و ربا خواری و خیانت در امانت ثروتی فراهم سازد، اگر زکات دهد یا صدقه دهد و یا حج و یا عمره برود، هیچ کدام مقبول نخواهد افتاد. خداوند هرگز ثروت حرام را در راه حج و عمره نخواهد پذیرفت.

۵. امام رضا علیه السلام فرمود: هرکس به مسلمان بینوایی سلام کند، به گونه‌ای که با سلام

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مَالِكٍ الْكُوفِيِّ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ الْمَدَائِنِيُّ عَنْ فَضْلِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام قَالَ: مَنْ لَقِيَ فَقِيراً مُسْلِماً فَسَلَّمَ عَلَيْهِ خِلَافَ سَلَامِهِ عَلَى الْغَنِيِّ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ هُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانُ.

٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هَارُونَ الصُّوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ مُوسَى الرُّوْيَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَظِيمِ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَسَنِيُّ عَنِ الامام مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ الرِّضَا عَلِيِّ بْنِ مُوسَى عَنْ أَبِيهِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عليه السلام قَالَ: دَعَا سَلْمَانُ أَبَا ذَرٍّ إِلَى مَنْزِلِهِ فَقَدَّمَ عَلَيْهِ رَغِيفَيْنِ فَأَخَذَ أَبُو ذَرٍّ الرَّغِيفَيْنِ يُقَلِّبُهُمَا فَقَالَ لَهُ سَلْمَانُ: يَا أَبَا ذَرٍّ لِأَيِّ شَيْءٍ تُقَلِّبُ هَذَيْنِ الرَّغِيفَيْنِ قَالَ: خِفْتُ أَنْ لَا يَكُونَا نَضِيجَيْنِ فَغَضِبَ سَلْمَانُ مِنْ ذَلِكَ غَضَباً شَدِيداً ثُمَّ قَالَ: مَا أَجْرَأَكَ حَيْثُ تُقَلِّبُ هَذَيْنِ الرَّغِيفَيْنِ فَوَ اللهِ لَقَدْ عَمِلَ فِي هَذَا الْخُبْزِ الْمَاءُ الَّذِي تَحْتَ الْعَرْشِ وَ عَمِلَتْ فِيهِ الْمَلَائِكَةُ حَتَّى أَلْقَوْهُ إِلَى الرِّيحِ وَ عَمِلَتْ فِيهِ الرِّيحُ حَتَّى أَلْقَتْهُ إِلَى السَّحَابِ وَ عَمِلَ فِيهِ السَّحَابُ حَتَّى أَمْطَرَهُ إِلَى الارْضِ وَ عَمِلَ فِيهِ الرَّعْدُ وَ الْمَلَائِكَةُ حَتَّى وَضَعُوهُ مَوَاضِعَهُ وَ عَمِلَتْ فِيهِ الارْضُ وَ الْخَشَبُ وَ الْحَدِيدُ وَ الْبَهَائِمُ وَ النَّارُ وَ الْحَطَبُ وَ الْمِلْحُ وَ مَا لَا أُحْصِيهِ أَكْثَرُ فَكَيْفَ لَكَ أَنْ تَقُومَ بِهَذَا الشُّكْرِ فَقَالَ: أَبُو ذَرٍّ إِلَى اللهِ أَتُوبُ وَ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِمَّا أَحْدَثْتُ وَ إِلَيْكَ أَعْتَذِرُ مِمَّا كَرِهْتَ.

٧. حَدَّثَنَا أَبِي رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ نُوحٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ بِشْرِ بْنِ مَسْلَمَةَ عَنْ مِسْمَعٍ أَبِي سَيَّارٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام، قَالَ: مَنْ تَصَدَّقَ حِينَ يُصْبِحُ بِصَدَقَةٍ أَذْهَبَ اللهُ عَنْهُ نَحْسَ ذَلِكَ الْيَوْمِ.

٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ أَيُّوبَ عَنِ الشَّحَّامِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: مَرِضَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله الْمَرْضَةَ الَّتِي عُوفِيَ مِنْهَا فَعَادَتْهُ فَاطِمَةُ عليها السلام سَيِّدَةُ النِّسَاءِ وَ مَعَهَا الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ قَدْ أَخَذَتِ الْحَسَنَ بِيَدِهَا الْيُمْنَى وَ أَخَذَتِ الْحُسَيْنَ بِيَدِهَا الْيُسْرَى وَ هُمَا يَمْشِيَانِ وَ فَاطِمَةُ بَيْنَهُمَا حَتَّى دَخَلُوا مَنْزِلَ عَائِشَةَ فَقَعَدَ الْحَسَنُ عليه السلام عَلَى جَانِبِ رَسُولِ اللهِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

کردن او با توانگران تفاوتی داشته باشد، خداوند را در رستاخیز در حال خشم دیدار می‌کند.

۶. امام رضاعليه‌السلام از جد بزرگوارش روایت فرمود: سلمان، ابوذر را به خانه خویش دعوت کرد و دو پاره نان پیش او گذاشت. ابوذر نان‌ها را زیر و رو کرد. سلمان گفت: چرا اینکار را می کنی؟ ابوذر گفت: بیم آن دارم که نیک پخته نشده باشد. سلمان خشمگین شد و گفت: چه قدر جرئت داری که نان‌ها را بازرسی می‌کنی؟ سوگندبه خدا که آبی که در آن به کار رفته فرشتگان آن را از پای عرش آورده و به باد سپرده و باد بر ابر ریخته و ابر بر زمین باریده و از آن پس به مدد رعد و فرشتگان به جایگاه خود نزدیک شده است. و بعد زمین و چوب و آهن و چهار پایان و آتش و هیزم و نمک و چیزهایی که نمی‌توان از آن نام برد، در تهیه نان شریک بوده‌اند. تو چگونه می‌توانی حق سپاس گزاری آن را به جای آوری؟ ابوذر گفت: به سوی خداوند باز گشته و طلب مغفرت دارم، به خاطر کاری که کردم. و نیز از تو پوزش می‌طلبم از این که کارم ناخوشایند تو شده.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۷. امام صادقعليه‌السلام فرمود: هرکس در بامداد صدقه‌ای بدهد، خداوند شوم بودن آن روز را از او دور می‌کند.

۸. امام باقرعليه‌السلام فرمود: پیامبر اکرمصلى‌الله‌عليه‌وآله بیمار شد و شفا یافت. فاطمه، سرور زنان جهان، همراه با حسن و حسینعليهماالسلام به قصد عیادت از حضرت بیرون آمدند. حسن را به دست راست گرفته و حسین را به دست چپ. آنگاه وارد خانه عایشه شدند. حسن جانب راست پیامبر نشست و حسین جانب چپ. و هر کدام از سویی بدن حضرت را ویشگون گرفتند و او بیدار نشد. فاطمه گفت: ای عزیزان من پدر بزرگوارتان بی هوش است. حالا باز گردیم و او را آسوده گذاریم تا به هوش آید و پیش او آیید. گفتند ما باز نمی‌گردیم.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الايْمَنِ وَ الْحُسَيْنُ عَلَى جَانِبِ رَسُولِ اللهِ الايْسَرِ فَأَقْبَلاَ يَغْمِزَانِ مَا يَلِيهِمَا مِنْ بَدَنِ رَسُولِ اللهِ ﷺ فَمَا أَفَاقَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ نَوْمِهِ فَقَالَتْ: فَاطِمَةُ لِلْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ حَبِيبَيَّ إِنَّ جَدَّكُمَا قَدْ غَفَا فَانْصَرِفَا سَاعَتَكُمَا هَذِهِ وَ دَعَاهُ حَتَّى يُفِيقَ وَ تَرْجِعَانِ إِلَيْهِ فَقَالاَ لَسْنَا بِبَارِحَيْنِ فِي وَقْتِنَا هَذَا فَاضْطَجَعَ الْحَسَنُ عَلَى عَضُدِ النَّبِيِّ ﷺ الْأَيْمَنِ وَ الْحُسَيْنُ عَلَى عَضُدِهِ الايْسَرِ فَغَفَيَا وَ انْتَبَهَا قَبْلَ أَنْ يَنْتَبِهَ النَّبِيُّ ﷺ وَ قَدْ كَانَتْ فَاطِمَةُ عليها السلام لَمَّا نَامَا انْصَرَفَتْ إِلَى مَنْزِلِهَا فَقَالاَ: لِعَائِشَةَ مَا فَعَلَتْ أُمُّنَا قَالَتْ لَمَّا نِمْتُمَا رَجَعَتْ إِلَى مَنْزِلِهَا فَخَرَجَا فِي لَيْلَةٍ ظَلْمَاءَ مُدْلَهِمَّةٍ ذَاتِ رَعْدٍ وَ بَرْقٍ وَ قَدْ أَرْخَتِ السَّمَاءُ عَزَالِيَهَا فَسَطَعَ لَهُمَا نُورٌ فَلَمْ يَزَالاَ يَمْشِيَانِ فِي ذَلِكَ النُّورِ وَ الْحَسَنُ قَابِضٌ بِيَدِهِ الْيُمْنَى عَلَى يَدِ الْحُسَيْنِ الْيُسْرَى وَ هُمَا يَتَمَاشِيَانِ وَ يَتَحَدَّثَانِ حَتَّى أَتَيَا حَدِيقَةَ بَنِي النَّجَّارِ فَلَمَّا بَلَغَا الْحَدِيقَةَ حَارَا فَبَقِيَا لاَ يَعْلَمَانِ أَيْنَ يَأْخُذَانِ فَقَالَ: الْحَسَنُ لِلْحُسَيْنِ إِنَّا قَدْ حِرْنَا وَ بَقِينَا عَلَى حَالَتِنَا هَذِهِ وَ مَا نَدْرِي أَيْنَ نَسْلُكُ فَلاَ عَلَيْكَ أَنْ نَنَامَ فِي وَقْتِنَا هَذَا حَتَّى نُصْبِحَ فَقَالَ لَهُ الْحُسَيْنُ عليه السلام: دُونَكَ يَا أَخِي فَافْعَلْ مَا تَرَى فَاضْطَجَعَا جَمِيعاً وَ اعْتَنَقَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا صَاحِبَهُ وَ نَامَا وَ انْتَبَهَ النَّبِيُّ ﷺ مِنْ نَوْمَتِهِ الَّتِي نَامَهَا فَطَلَبَهُمَا فِي مَنْزِلِ فَاطِمَةَ فَلَمْ يَكُونَا فِيهِ وَ افْتَقَدَهُمَا فَقَامَ عليه السلام قَائِماً عَلَى رِجْلَيْهِ وَ هُوَ يَقُولُ إِلَهِي وَ سَيِّدِي وَ مَوْلاَيَ هَذَانِ شِبْلاَيَ خَرَجَا مِنَ الْمَخْمَصَةِ وَ الْمَجَاعَةِ اللَّهُمَّ أَنْتَ وَ كِيلِي عَلَيْهِمَا فَسَطَعَ لِلنَّبِيِّ نُورٌ فَلَمْ يَزَلْ يَمْضِي فِي ذَلِكَ النُّورِ حَتَّى أَتَى حَدِيقَةَ بَنِي النَّجَّارِ فَإِذَا هُمَا نَائِمَانِ قَدِ اعْتَنَقَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا صَاحِبَهُ وَ قَدْ تَقَشَّعَتِ السَّمَاءُ فَوْقَهُمَا كَطَبَقٍ فَهِيَ تُمْطِرُ كَأَشَدِّ مَطَرٍ مَا رَآهُ النَّاسُ قَطُّ وَ قَدْ مَنَعَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ الْمَطَرَ مِنْهُمَا فِي الْبُقْعَةِ الَّتِي هُمَا فِيهَا نَائِمَانِ لاَ يُمْطِرُ عَلَيْهِمَا قَطْرَةً وَ قَدِ اكْتَنَفَتْهُمَا حَيَّةٌ لَهَا شَعَرَاتٌ كَآجَامِ الْقَصْبِ وَ جَنَاحَانِ جَنَاحٌ قَدْ غَطَّتْ بِهِ الْحَسَنَ وَ جَنَاحٌ قَدْ غَطَّتْ بِهِ الْحُسَيْنَ فَلَمَّا أَنْ بَصُرَ بِهِمَا النَّبِيُّ تَنَحْنَحَ فَانْسَابَتِ الْحَيَّةُ وَ هِيَ تَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أُشْهِدُكَ وَ أُشْهِدُ مَلاَئِكَتَكَ أَنَّ هَذَيْنِ شِبْلاَ نَبِيِّكَ قَدْ حَفِظْتُهُمَا عَلَيْهِ وَ دَفَعْتُهُمَا إِلَيْهِ سَالِمَيْنِ صَحِيحَيْنِ فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ ﷺ: أَيَّتُهَا الْحَيَّةُ مِمَّنْ أَنْتِ قَالَتْ: أَنَا رَسُولُ الْجِنِّ إِلَيْكَ قَالَ: وَ أَيُّ الْجِنِّ قَالَتْ: جِنُّ نَصِيبِينَ نَفَرٌ مِنْ بَنِي مَلِيحٍ نَسِينَا آيَةً مِنْ كِتَابِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَبَعَثُونِي إِلَيْكَ لِتُعَلِّمَنَا مَا نَسِينَا مِنْ كِتَابِ اللهِ فَلَمَّا بَلَغْتُ: هَذَا الْمَوْضِعَ سَمِعْتُ مُنَادِياً

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آنگاه حسن، سر روی بازوی راست پیامبر و حسین سر روی بازوی چپ حضرت گذاشتند و خوابیدند. آنان پیش از اینکه پیامبر از خواب بلند شود، بیدار شدند. مادرشان که آنان را در خواب دیده بود، رهسپار خانه گشته بود. حسن و حسین به عایشه گفتند: مادر مان کجاست؟ گفت: شما که خوابیدید، او به خانه بازگشت. آنان در حالی که شب تار بود و رعد و برق در آسمان می‌زد، از خانه پیامبرﷺ خارج شدند. ناگهان نوری از وجود آنان فروزان شد و حسن و در پرتو آن دست حسین راگرفت و با هم در حال صحبت به باغ بنی نجار نزدیک شدند. اما آگاه نبودند که به کجا می روند. حسن گفت: ما سرگردان شدیم و اکنون نمی‌دانیم که راه کجاست؟ ناچار باید تا بامداد بخوابیم. حسین گفت: هر چه تو می گویی و می‌خواهی انجام بده، یکدیگر را بغل کردند و به خواب رفتند.

پیامبرﷺ که بیدار شد، به خانه فاطمهؑ رفت. اما آنان را در آن جانیافت و گفت: خدایا، ای آقای من، ای مولای من فرزندان من در حالی که گرسنه بودند، از خانه خارج شدند. تو وکیل من برای آنان هستی. ناگهان نور پیش روی حضرت پدیدار شد و او در پرتو آن رفت تا اینکه به باغ بنی نجار نزدیک شد. آنان را خفته در کنار هم پیدا کرد در حالی که آسمان پاره ابری بر سر آنان افکنده بود. باران در آن هنگام چنان باریدن داشت که مردم تاکنون به یاد نداشتند. اما خداوند آنان را از باران محفوظ نگاه داشته بود و حتی یک قطره باران بر سر و صورت شان نچکیده بود. از قضاماری پیرامون حسن و حسین بود که موی او مانند نی بود. و دو بال داشت یک بال خویش را بر حسن افکنده بود و دیگری را بر حسین. آنگاه که نگاه پیامبر اکرم۹ به آنان افتاد، مار خود را به کناری کشاند و گفت: خدایا تو را شاهد می‌گیرم و نیز فرشتگان تو را که این دو تن فرزندان پیامبر بوده و من آنان را نگهبان بوده‌ام و اکنون در سلامت به تو بازگردانیده‌ام. پیامبرﷺ خطاب به مار چنین گفت تو از کدام دسته‌ای؟ گفت: من فرستاده جنیان هستم که پیش تو آمده‌ام. فرمود: کدام دسته از جن؟ گفت: جنیان «نصیبین». گروهی از «بنی ملیح» ما آیه‌ای از قرآن را از یاد برده‌ایم. مرا نزد شما فرستاده‌اند که آن آیه را فراگیرم. آنگاه که به این مکان واردشدم، ندایی به گوشم

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

يُنادِي أَيَّتُهَا الْحَيَّةُ هَذَانِ شِبْلاَ رَسُولِ اللهِ فَاحْفَظِيهِمَا مِنَ الآفَاتِ وَ الْعَاهَاتِ وَ مِنْ طَوَارِقِ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ فَقَدْ حَفِظْتُهُمَا وَ سَلَّمْتُهُمَا إِلَيْكِ سَالِمَيْنِ صَحِيحَيْنِ وَ أَخَذَتِ الْحَيَّةُ الأَيَةَ وَ انْصَرَفَتْ وَ أَخَذَ النَّبِيُّ ﷺ الْحَسَنَ فَوَضَعَهُ عَلَى عَاتِقِهِ الايْمَنِ وَ وَضَعَ الْحُسَيْنَ عَلَى عَاتِقِهِ الايْسَرِ وَ خَرَجَ عَلِيٌّ عليه السلام فَلَحِقَ بِرَسُولِ اللهِ ﷺ فَقَالَ لَهُ: بَعْضُ أَصْحَابِهِ: بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي ادْفَعْ إِلَيَّ أَحَدَ شِبْلَيْكَ أُخَفِّفْ عَنْكَ فَقَالَ: امْضِ فَقَدْ سَمِعَ اللهُ كَلاَمَكَ وَ عَرَفَ مَقَامَكَ وَ تَلَقَّاهُ آخَرُ فَقَالَ: بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي ادْفَعْ إِلَيَّ أَحَدَ شِبْلَيْكَ أُخَفِّفْ عَنْكَ فَقَالَ: امْضِ فَقَدْ سَمِعَ اللهُ كَلاَمَكَ وَ عَرَفَ مَقَامَكَ فَتَلَقَّاهُ عَلِيٌّ عليه السلام فَقَالَ: بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ ادْفَعْ لِي أَحَدَ شِبْلَيَّ وَ شِبْلَيْكَ حَتَّى أُخَفِّفْ عَنْكَ فَالْتَفَتَ النَّبِيُّ ﷺ الَى الْحَسَنِ فَقَالَ: يَا حَسَنُ هَلْ تَمْضِي إِلَى كَتِفِ أَبِيكَ فَقَالَ لَهُ: وَ اللهِ يَا جَدَّاهْ إِنَّ كَتِفَكَ لَأَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ كَتِفِ أَبِي ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَى الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ: يَا حُسَيْنُ هَلْ تَمْضِي إِلَى كَتِفِ أَبِيكَ فَقَالَ لَهُ: وَ اللهِ يَا جَدَّاهْ إِنِّي لَأَقُولُ لَكَ كَمَا أَخِي الْحَسَنُ إِنَّ كَتِفَكَ لَأَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ كَتِفِ أَبِي فَأَقْبَلَ بِهِمَا إِلَى مَنْزِلِ فَاطِمَةَ عليها السلام وَ قَدِ ادَّخَرَتْ لَهُمَا تَمْيِرَاتٍ فَوَضَعَتْهَا بَيْنَ أَيْدِيهِمَا فَأَكَلاَ وَ شَبِعَا وَ فَرِحَا فَقَالَ: لَهُمَا النَّبِيُّ ﷺ: قُومَا الآنَ فَاصْطَرِعَا فَقَامَا لِيَصْطَرِعَا وَ قَدْ خَرَجَتْ فَاطِمَةُ فِي بَعْضِ حَاجَتِهَا فَدَخَلَتْ فَسَمِعَتِ النَّبِيَّ وَ هُوَ يَقُولُ: إِيهِ يَا حَسَنُ شُدَّ عَلَى الْحُسَيْنِ فَاصْرَعْهُ فَقَالَتْ لَهُ: يَا أَبَتِ وَا عَجَبَاهْ أَتُشَجِّعُ هَذَا عَلَى هَذَا أَتُشَجِّعُ الْكَبِيرَ عَلَى الصَّغِيرِ فَقَالَ لَهَا: يَا بُنَيَّةِ أَمَا تَرْضَيْنَ أَنْ أَقُولَ أَنَا يَا حَسَنُ شُدَّ عَلَى الْحُسَيْنِ فَاصْرَعْهُ وَ هَذَا حَبِيبِي جَبْرَئِيلُ يَقُولُ يَا حُسَيْنُ شُدَّ عَلَى الْحَسَنِ فَاصْرَعْهُ.

٩. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هَارُونَ الصُّوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو تُرَابٍ عُبَيْدُ اللهِ بْنُ مُوسَى الرُّوَيَانِيُّ عَنْ عَبْدِ الْعَظِيمِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الْحَسَنِيِّ قَالَ: قُلْتُ: لِأَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الرِّضَا عليه السلام: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ حَدِّثْنِي بِحَدِيثٍ عَنْ آبَائِكَ عليهم السلام فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ قَالَ: أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: لاَ يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا تَفَاوَتُوا فَإِذَا اسْتَوَوْا هَلَكُوا قَالَ: قُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: لَوْ تَكَاشَفْتُمْ مَا تَدَافَنْتُمْ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: (زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خورد که ای مار این دو تن فرزندان پیامبرند. آنان را از هر گونه آسیب و نیز بدی‌های شب نگهبانی کن. من چنین کردم و اینک در سلامت به شما بازمی‌گردانم. مار آیه فراموش شده را که از پیامبرﷺ تعلیم گرفت، به نزد جنیان بازگشت.

آنگاه پیامبر اکرمﷺ حسن را به دوش راست و حسین را به دوش چپ گرفت و به راه افتاد. برخی از یاران با حضرت بر خورد کردند و یکی از آنان گفت: ای پیامبر خدا! پدر و مادرم فدایت شوند، یکی از فرزندان را به من بده که سنگینی بار شما کم شود. فرمود: برو که خداوند سخن تو را شنیده و منزلت تو را شناخت. علیؑ به حضرت رسید و گفت: ای پیامبر خدا! پدر و مادرم فدایت باد. یکی از آنان را به من بده که بارتان را سبک کنم. پیامبر به حسن گفت: آیا بر دوش پدر سواری می‌کنی؟ گفت: ای نیای من! دوش شما نیکوتر است. آنگاه به حسین گفت: آیا بر دوش پدر سواری می‌کنی؟ گفت: ای نیای من! دوش شما نیکوتر است. پیامبر آنان را به خانه فاطمه آورد. فاطمه چند دانه خرما که کنار گذاشته بود، برای آنان آورد و خوردند و شادمان شدند. پیامبر فرمود: حالا بلند شوید و پیش روی من کشتی بگیرید. حسن و حسینؑ مشغول کشتی گرفتن بودند که فاطمه برای انجام کاری خارج شد. آنگاه که بازگشت پیامبر فرمود: ای حسن بر حسین سخت نگیر و پشت او را بر خاک بمال. فاطمه گفت: ای پدر شگفتا او را در این باره تحریک می‌کنی؟ آنهم برادر بزرگ نسبت به برادر کوچک را؟ فرمود: دخترم سخن مرا دوست نداشتی؟ حال این دوست من جبرئیل است که می‌گوید ای حسین! بر حسن سخت بگیر و او را بر زمین بزن.

۹. عبدالعظیم حسنی می‌گوید: امام رضا از علیؑ روایت فرمود: مردم تا آن گاه که با هم تفاوت‌هایی دارند، روابطشان نیکوست. اما آنگاه که با هم برابر شوند، نابود خواهند شد. به حضرت رضا گفتم: باز هم بگوی. امام رضاؑ فرمود: پدرم از پدران خویش چنین روایت کردند که امیرمؤمنانؑ فرمود: اگر شما از اسرار هم آگاهی داشتید، یکدیگر را هیچ گاه به خاک نمی‌سپردید. گفتم: باز هم بگوی ای پسر پیامبر خدا. فرمود: پدرم از پدران خویش روایت کرد که علیؑ فرمود: شما هرگز توانایی ندارید که دیگران را با

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: «انَّكُمْ لَنْ تَسَعُوا النَّاسَ بِأَمْوَالِكُمْ فَسَعُوهُمْ بِطَلَاقَةِ الْوَجْهِ وَ حُسْنِ اللِّقَاءِ» فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله يَقُولُ: إِنَّكُمْ لَنْ تَسَعُوا النَّاسَ بِأَمْوَالِكُمْ فَسَعُوهُمْ بِأَخْلَاقِكُمْ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: مَنْ عَتَبَ عَلَى الزَّمَانِ طَالَتْ مَعْتَبَتُهُ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: مُجَالَسَةُ الْاشْرَارِ تُورِثُ سُوءَ الظَّنِّ بِالْأَخْيَارِ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: بِئْسَ الزَّادُ إِلَى الْمَعَادِ الْعُدْوَانُ عَلَى الْعِبَادِ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: قِيمَةُ كُلِّ امْرِئٍ مَا يُحْسِنُهُ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: الْمَرْءُ مَخْبُوءٌ تَحْتَ لِسَانِهِ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ - فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: مَا هَلَكَ امْرُؤٌ عَرَفَ قَدْرَهُ قَالَ فَقُلْتُ لَهُ زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: التَّدْبِيرُ قَبْلَ الْعَمَلِ يُؤْمِنُكَ مِنَ النَّدَمِ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: مَنْ وَثِقَ بِالزَّمَانِ صُرِعَ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: خَاطِرَ بِنَفْسِهِ مَنِ اسْتَغْنَى بِرَأْيِهِ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: قِلَّةُ الْعِيَالِ أَحَدُ الْيَسَارَيْنِ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: مَنْ دَخَلَهُ الْعُجْبُ هَلَكَ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: مَنْ أَيْقَنَ بِالْخَلَفِ جَادَ بِالْعَطِيَّةِ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: زِدْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: مَنْ رَضِيَ بِالْعَافِيَةِ مِمَّنْ دُونَهُ رُزِقَ السَّلَامَةَ مِمَّنْ فَوْقَهُ قَالَ: فَقُلْتُ: حَسْبِي.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ثروت خود جذب کنید؛ پس با بشاش بودن و نیکو رفتاری آنان را جذب کنید. من از پیامبرﷺ شنیدم که فرمود: دارایی شما به همه مردم نمی‌رسد، پس زیبایی اخلاقتان را به آنان بسپارید. گفتم: ای پسر پیامبر خدا! باز هم بگوی. فرمود: پدرم از پدران خویش روایت کرد که علی‌ؑ فرمود: هرکس از روزگار گلایه داشته باشد، گلایه او دراز خواهد شد. گفتم: ای پسر پیامبر خدا! باز هم بگوی. فرمود: پدرم از پدران خویش روایت فرمود: که امیرمؤمنان‌ؑ فرمود: همنشین شدن با افراد ناشایست باعث سوءتفاهم به شایستگان است. گفتم: ای پسر پیامبر خدا! باز هم بگوی. فرمود: پدرم از پدران خویش روایت کرد که علی‌ؑ فرمود: چه زشت توشه‌ای است ظلم کردن به بندگان خدا. گفتم: ای پسر پیامبر خدا! باز هم بگوی. فرمود: پدرم از پدران خویش روایت کرد که علی‌ؑ فرمود: منزلت هر شخصی به مهارت او بستگی دارد. گفتم: ای پسر پیامبر خدا! باز هم بگوی. فرمود: پدرم از پدران خویش روایت کرد که علی‌ؑ انسان در زیر زبان خود نهان شده است.

بر اساس همین سند حدیث، حضرت رضاؑ در پاسخ جناب عبدالعظیم حسنی‌ؑ سخنان دیگری را از امیرمؤمنان‌ؑ روایت کرده است که اکنون می‌گذرد:

۱. کسی که جایگاه خود را تشخیص دهد، نابود نمی‌شود.

۲. تدبیر پیش از کوشش باعث آسودگی خیال از پشیمانی است.

۳. هرکس به روزگار تکیه زند، شکست می‌خورد.

۴. شخص خود پسند خویشتن را آسیب‌پذیر می‌سازد.

۵. اندک بودن افراد خانوار، یکی از دو فراخی در زندگی است.

۶. خودبینی به سراغ هرکس آید، او را هلاک می‌کند.

۷. هرکس اطمینان داشته باشد که بخشش او جایگزینی دارد، بخشنده خواهد شد.

۸. هرکس تمایل دارد که فرو دست او در سلامت و آسایش بماند، فرا دست به او آسیب نخواهد رساند.

در این هنگام بود که عبدالعظیم حسنی گفت: آنچه فرمود:ی مرا بسنده است.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس التاسع و الستون

يوم الجمعة لسبع بقين من جمادى الأولى من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: لَمَّا أُسْرِيَ بِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ حَمَلَهُ جَبْرَئِيلُ عَلَى الْبُرَاقِ فَأَتَيَا بَيْتَ الْمَقْدِسِ وَ عَرَضَ إِلَيْهِ مَحَارِيبَ الْأَنْبِيَاءِ وَ صَلَّى بِهَا وَ رَدَّهُ فَمَرَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله فِي رُجُوعِهِ بِعِيرٍ لِقُرَيْشٍ وَ إِذَا لَهُمْ مَاءٌ فِي آنِيَةٍ وَ قَدْ أَضَلُّوا بَعِيراً لَهُمْ وَ كَانُوا يَطْلُبُونَهُ فَشَرِبَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله مِنْ ذَلِكَ الْمَاءِ وَ أَهْرَقَ بَاقِيَهُ فَلَمَّا أَصْبَحَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله قَالَ: لِقُرَيْشٍ إِنَّ اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ قَدْ أَسْرَى بِي إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَ أَرَانِي آثَارَ الْأَنْبِيَاءِ وَ مَنَازِلَهُمْ وَ إِنِّي مَرَرْتُ بِعِيرٍ لِقُرَيْشٍ فِي مَوْضِعِ كَذَا وَ كَذَا وَ قَدْ أَضَلُّوا بَعِيراً لَهُمْ فَشَرِبْتُ مِنْ مَائِهِمْ وَ أَهْرَقْتُ بَاقِيَ ذَلِكَ فَقَالَ: أَبُو جَهْلٍ قَدْ أَمْكَنَتْكُمُ الْفُرْصَةُ مِنْهُ فَاسْأَلُوهُ كَمِ الْأَسَاطِينُ فِيهَا وَ الْقَنَادِيلُ فَقَالُوا: يَا مُحَمَّدُ إِنَّ هَاهُنَا مَنْ قَدْ دَخَلَ بَيْتَ الْمَقْدِسِ فَصِفْ لَنَا كَمْ أَسَاطِينُهُ وَ قَنَادِيلُهُ وَ مَحَارِيبُهُ فَجَاءَ جَبْرَئِيلُ فَعَلَّقَ صُورَةَ بَيْتِ الْمَقْدِسِ تُجَاهَ وَجْهِهِ فَجَعَلَ يُخْبِرُهُمْ بِمَا يَسْأَلُونَهُ عَنْهُ فَلَمَّا أَخْبَرَهُمْ قَالُوا: حَتَّى يَجِيءَ الْعِيرُ وَ نَسْأَلَهُمْ عَمَّا قُلْتَ: فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللهِ: تَصْدِيقُ ذَلِكَ أَنَّ الْعِيرَ تَطْلُعُ عَلَيْكُمْ مَعَ طُلُوعِ الشَّمْسِ يَقْدُمُهَا جَمَلٌ أَوْرَقُ فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ أَقْبَلُوا يَنْظُرُونَ إِلَى الْعَقَبَةِ وَ يَقُولُونَ هَذِهِ الشَّمْسُ تَطْلُعُ السَّاعَةَ فَبَيْنَمَا هُمْ كَذَلِكَ إِذَا طَلَعَتْ عَلَيْهِمُ الْعِيرُ حِينَ طَلَعَ الْقُرْصُ يَقْدُمُهَا جَمَلٌ أَوْرَقُ فَسَأَلُوهُمْ عَمَّا قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: فَقَالُوا: لَقَدْ كَانَ هَذَا ضَلَّ جَمَلٌ لَنَا فِي مَوْضِعِ كَذَا وَ كَذَا وَ وَضَعْنَا مَاءً فَأَصْبَحْنَا وَ قَدْ أُهْرِيقَ الْمَاءُ فَلَمْ يَزِدْهُمْ ذَلِكَ إِلَّا عُتُوّاً.

٢. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ الْهَاشِمِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا فُرَاتُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ فُرَاتٍ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس شصت و نهم

جمعه بیست وسوم جمادی اول سال ۳۶۸

۱. امام صادق علیه السلام فرمود: آنگاه که پیامبر را در شب به سرزمین بیت المقدس بردند، جبرئیل خودش را با براق به آنجا رسانید و محراب پیامبران را به او نشان داد. حضرت در آنجا نماز گزارد و بعد جبرئیل پیامبر را بازگردانید. حضرت در هنگام بازگشت، با کاروانی از قریش روبرو شد که مقداری آب در ظرفی داشته و نیز شتری از آنان ناپدید شده بود و در پی آن در جستجو بودند. پیامبر صلی الله علیه و آله از آن آب نوشید و مانده را فرو ریخت. در بامداد پیامبر بر قریش گفت که دیشب خداوند مرا به بیت المقدس برد و آثار انبیا را نشانم داد و در فلان نقطه به کاروان قریش برخورد کردم که شتری گم کرده بودند و از آب کاروان نوشیدم و مانده‌اش را بر خاک ریختم.

ابوجهل گفت: اکنون فرصت مناسبی به دست شما قوم قریش افتاده است. از او سوال کنید که ستون‌ها و قندیل‌های مسجد بیت المقدس چندتاست؟ آنان پرسیدند: ای محمد در میان ما کسی هست که به آنجا رفته است. اکنون بگو که آن مسجد چند ستون و قندیل و محراب دارد؟ جبرئیل فرود آمد و تصویری از بیت المقدس پیش روی پیامبر گرفت. او همه چیز مسجد را برای آنان توصیف کرد. آنگاه گفتند: بگذارید تا کاروان قریش بازگردد و از ادعایی که کردی سؤالی کنیم. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: نشان راست‌گویی من این است که کاروان در وقت آفتاب بر شما آشکار می‌شود و پیشاپیش آن یک شتر سفید خواهد بود.

روز بعد به استقبال کاروان قریش رفتند و نگاه به گردنه دوختند و گفتند نزدیک است که آفتاب بتابد. در این هنگام کاروان نمایان شد و پیشاپیش آن شتر سفیدی جلو می‌آمد. قریش از کاروانیان درباره ادعای پیامبر صلی الله علیه و آله سؤال کردند. آنان گفتند: این اتفاق دیشب افتاد و در فلان نقطه شتری از ماگم شد و نیز آبی در جایی داشتیم که صبح دیدیم آن مقدار روی خاک ریخته است. با این همه معجزه پیامبر اسلام جز فزونی طغیان قریش اثری نداشت.

۲. عبدالله بن الرحمن غنم می‌گوید: جبرئیل برای پیامبر خدا صلی الله علیه و آله مرکبی آورد که از

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْكُوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الشَّامِيُّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو جَرِيرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَطَاءُ الْخُرَاسَانِيُّ رَفَعَهُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَنْمٍ قَالَ: جَاءَ جَبْرَئِيلُ إِلَى رَسُولِ اللهِ ﷺ بِدَابَّةٍ دُونَ الْبَغْلِ وَ فَوْقَ الْحِمَارِ رِجْلاَهَا أَطْوَلُ مِنْ يَدَيْهَا خَطْوُهَا مَدَّ الْبَصَرِ فَلَمَّا أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَرْكَبَ امْتَنَعَتْ فَقَالَ: جَبْرَئِيلُ إِنَّهُ مُحَمَّدٌ فَتَوَاضَعَتْ حَتَّى لَصِقَتْ بِالْأَرْضِ قَالَ: فَرَكِبَ فَكُلَّمَا هَبَطَتِ ارْتَفَعَتْ يَدَاهَا وَ قَصُرَتْ رِجْلاَهَا وَ إِذَا صَعِدَتِ ارْتَفَعَتْ رِجْلاَهَا وَ قَصُرَتْ يَدَاهَا فَمَرَّتْ بِهِ فِي ظُلْمَةِ اللَّيْلِ عَلَى عِيرٍ مُحَمَّلَةٍ فَنَفَرَتِ الْعِيرُ مِنْ دَفِيفِ الْبُرَاقِ فَنَادَى رَجُلٌ فِي آخِرِ الْعِيرِ غُلاَماً لَهُ فِي أَوَّلِ الْعِيرِ يَا فُلاَنُ إِنَّ الابِلَ قَدْ نَفَرَتْ وَ إِنَّ فُلاَنَةَ أَلْقَتْ حَمْلَهَا وَ انْكَسَرَ يَدُهَا وَ كَانَتِ الْعِيرُ لِأَبِي سُفْيَانَ قَالَ: ثُمَّ مَضَى حَتَّى إِذَا كَانَ بِبَطْنِ الْبَلْقَاءِ قَالَ: يَا جَبْرَئِيلُ: قَدْ عَطِشْتُ فَتَنَاوَلَ جَبْرَئِيلُ قَصْعَةً فِيهَا مَاءٌ فَنَاوَلَهُ فَشَرِبَ ثُمَّ مَضَى فَمَرَّ عَلَى قَوْمٍ مُعَلَّقِينَ بِعَرَاقِيبِهِمْ بِكَلاَلِيبَ مِنْ نَارٍ فَقَالَ: مَا هَؤُلاَءِ يَا جَبْرَئِيلُ فَقَالَ: هَؤُلاَءِ الَّذِينَ أَغْنَاهُمُ اللهُ بِالْحَلاَلِ فَيَبْتَغُونَ الْحَرَامَ قَالَ: ثُمَّ مَرَّ عَلَى قَوْمٍ تُخْلَطُ جُلُودُهُمْ بِمَخَايِطَ مِنْ نَارٍ فَقَالَ: مَا هَؤُلاَءِ يَا جَبْرَئِيلُ؟ فَقَالَ: هَؤُلاَءِ الَّذِينَ يَأْخُذُونَ عُذْرَةَ النِّسَاءِ بِغَيْرِ حِلٍّ ثُمَّ مَضَى فَمَرَّ عَلَى رَجُلٍ يَرْفَعُ حُزْمَةً مِنْ حَطَبٍ كُلَّمَا لَمْ يَسْتَطِعْ أَنْ يَرْفَعَهَا زَادَ فِيهَا فَقَالَ: مَنْ هَذَا يَا جَبْرَئِيلُ؟ قَالَ: هَذَا صَاحِبُ الدَّيْنِ يُرِيدُ أَنْ يَقْضِيَ فَإِذَا لَمْ يَسْتَطِعْ زَادَ عَلَيْهِ ثُمَّ مَضَى حَتَّى إِذَا كَانَ بِالْجَبَلِ الشَّرْقِيِّ مِنْ بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَجَدَ رِيحاً حَارَّةً وَ سَمِعَ صَوْتاً قَالَ: مَا هَذِهِ الرِّيحُ يَا جَبْرَئِيلُ الَّتِي أَجِدُهَا وَ هَذَا الصَّوْتُ الَّذِي أَسْمَعُ قَالَ: هَذِهِ جَهَنَّمُ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ جَهَنَّمَ ثُمَّ وَجَدَ رِيحاً عَنْ يَمِينِهِ طَيِّبَةً وَ سَمِعَ صَوْتاً فَقَالَ: مَا هَذِهِ الرِّيحُ الَّتِي أَجِدُهَا وَ هَذَا الصَّوْتُ الَّذِي أَسْمَعُ قَالَ: هَذِهِ الْجَنَّةُ فَقَالَ: أَسْأَلُ اللَّهَ الْجَنَّةَ قَالَ: ثُمَّ مَضَى حَتَّى انْتَهَى إِلَى بَابِ مَدِينَةِ بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَ فِيهَا هِرَقْلُ وَ كَانَتْ أَبْوَابُ الْمَدِينَةِ تُغْلَقُ كُلَّ لَيْلَةٍ وَ يُؤْتَى بِالْمَفَاتِيحِ وَ تُوضَعُ عِنْدَ رَأْسِهِ فَلَمَّا كَانَتْ تِلْكَ اللَّيْلَةُ امْتَنَعَ الْبَابُ أَنْ يَنْغَلِقَ فَأَخْبَرُوهُ فَقَالَ: ضَاعِفُوا عَلَيْهَا مِنَ الْحَرَسِ قَالَ: فَجَاءَ رَسُولُ اللهِ ﷺ فَدَخَلَ بَيْتَ الْمَقْدِسِ فَجَاءَ جَبْرَئِيلُ إِلَى الصَّخْرَةِ فَرَفَعَهَا فَأَخْرَجَ مِنْ تَحْتِهَا ثَلاَثَةَ أَقْدَاحٍ قَدَحاً مِنْ لَبَنٍ وَ قَدَحاً مِنْ عَسَلٍ وَ قَدَحاً مِنْ خَمْرٍ فَنَاوَلَهُ قَدَحَ اللَّبَنِ فَشَرِبَ ثُمَّ نَاوَلَهُ قَدَحَ الْعَسَلِ فَشَرِبَ ثُمَّ نَاوَلَهُ قَدَحَ الْخَمْرِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

استر کوچک‌تر بود و از خر بزرگ‌تر. پای آن بلندتر از دستان او بود. و هر قدم او به اندازه مدّ چشم بود. آنگاه که پیامبر اراده کرد که بر آن سوار شود، مرکب تسلیم نشد. جبرئیل به او گفت: این شخص محمدﷺ است. ناگاه او خود را فرود آورد تا آن که نزدیک زمین رسید و حضرت بر او سوار شد. در سراشیبی، دست‌های خود را بالا می‌آورد و پاها را کوتاه می‌ساخت و در سربالایی معکوس عمل می‌کرد. در سیاهی شب به کاروان بزرگی رسید و شتران از صدای پر مرکب پیامبر(براق) ناگهان رمیدند. شخصی که در پی کاروان بود، بر غلامش که جلودار کاروان بود بانگ زد، که ای فلانی شترها رمیدند و فلان شتر بار افکند و دستهای او شکست. کاروان متعلق به ابوسفیان بود. آنان رفتند تا اینکه به «بطن البقاء» نزدیک شدند.

پیامبر اکرمﷺ فرمود: ای جبرئیل تشنه شدم. جبرئیل جام آبی به دست حضرت داد و او آن را نوشید. و بعد رفت تا اینکه به گروهی برخورد که از گردن‌های خویش به قلاب‌هایی از آتش آویزان بودند. فرمود: اینان چه کسانی هستند؟ جبرئیل گفت: کسانی هستند که خداوند آنان را از ثروت حلال بی نیاز شان ساخته بود، اما در پی ثروت حرام بودند. و بعد به گروهی دیگر برخورد که در پوست آنان سیخ آهنین فرو می‌کردند. فرمود: اینان چه کسانی هستند؟ گفت اینان کسانی هستند که به ناروا پرده بکارت زنان را برداشته‌اند. آنگاه به شخصی برخورد که پشته هیزم را بلند می‌کرد و نمی توانست آن را بر پشت گیرد، با این همه هیزم بر هیزم‌ها می‌افزود. فرمود: او کیست؟ جبرئیل گفت این قرض‌داری است که قصد پرداخت دارد در حالی که توانایی آن را ندارد. ولی باز از دیگران قرض می‌گیرد. رفتند تا اینکه به کوه شرقی بیت المقدس نزدیک شدند. باد گرم وزیدن گرفت و هیاهویی شنیده شد. فرمود: این باد و هیاهو برای چیست؟ گفت: از دوزخ می‌آید. پیامبر فرمود: از دوزخ به خداوند پناهنده‌ام. ناگاه از سمت راست باد مطبوع و صدایی به گوش رسید. فرمود: این نسیم گوارا و صدای نیکو چیست؟ جبرئیل گفت: از بهشت می‌آید. پیامبر فرمود: از خداوند بهشت را تمنا دارم. رفتند تا اینکه به دروازه بیت المقدس نزدیک شدند که «هرقل» در آنجا بود و هر شب دروازه‌های آن را می‌بستند و کلیدها را پیش او می‌آوردند که زیر سر خود بگذارد. دروازه‌های بیت‌المقدس آن شب بسته نشد، اما هرقل فرمان داد که نگهبان آن را دو برابر کنند.

پیامبر اکرمﷺ به شهر بیت المقدس وارد شد. جبرئیل در این هنگام صخره‌ای را بلند کرد و از زیر آن سه قدح خارج کرد که یکی شیر داشت و دیگری عسل و سومی شراب. جبرئیل قدح شیر را به دست پیامبر داد و حضرت نوشید و بعد قدح عسل را داد و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَقَالَ: قَدْ رَوِيتُ يَا جَبْرَئِيلُ قَالَ: أَمَا إِنَّكَ لَوْ شَرِبْتَهُ ضَلَّتْ أُمَّتُكَ وَ تَفَرَّقَتْ عَنْكَ قَالَ: ثُمَّ أَمَّ رَسُولُ اللهِ ﷺ فِي مَسْجِدِ بَيْتِ الْمَقْدِسِ بِسَبْعِينَ نَبِيّاً قَالَ: وَ هَبَطَ مَعَ جَبْرَئِيلَ مَلَكٌ لَمْ يَطَإِ الارْضَ قَطُّ مَعَهُ مَفَاتِيحُ خَزَائِنِ الارْضِ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ إِنَّ رَبَّكَ يُقْرِئُكَ السَّلاَمَ وَ يَقُولُ: هَذِهِ مَفَاتِيحُ خَزَائِنِ الارْضِ فَإِنْ شِئْتَ فَكُنْ نَبِيّاً عَبْداً وَ إِنْ شِئْتَ فَكُنْ نَبِيّاً مَلِكاً فَأَشَارَ إِلَيْهِ جَبْرَئِيلُ عليه السلام انْ تَوَاضَعْ يَا مُحَمَّدُ فَقَالَ: بَلْ أَكُونُ نَبِيّاً عَبْداً ثُمَّ صَعِدَ إِلَى السَّمَاءِ فَلَمَّا انْتَهَى إِلَى بَابِ السَّمَاءِ اسْتَفْتَحَ جَبْرَئِيلُ فَقَالُوا: مَنْ هَذَا؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ قَالُوا: نِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ فَدَخَلَ فَمَا مَرَّ عَلَى مَلَإٍ مِنَ الْمَلاَئِكَةِ إِلاَّ سَلَّمُوا عَلَيْهِ وَ دَعَوْا لَهُ وَ شَيَّعَهُ مُقَرَّبُوهَا فَمَرَّ عَلَى شَيْخٍ قَاعِدٍ تَحْتَ شَجَرَةٍ وَ حَوْلَهُ أَطْفَالٌ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ هَذَا الشَّيْخُ يَا جَبْرَئِيلُ؟ قَالَ: هَذَا أَبُوكَ إِبْرَاهِيمُ قَالَ: فَمَا هَؤُلاَءِ الاطْفَالُ حَوْلَهُ قَالَ: هَؤُلاَءِ أَطْفَالُ الْمُؤْمِنِينَ حَوْلَهُ يَغْذُوهُمْ ثُمَّ مَضَى فَمَرَّ عَلَى شَيْخٍ قَاعِدٍ عَلَى كُرْسِيٍّ إِذَا نَظَرَ عَنْ يَمِينِهِ ضَحِكَ وَ فَرِحَ وَ إِذَا نَظَرَ عَنْ يَسَارِهِ حَزِنَ وَ بَكَى فَقَالَ: مَنْ هَذَا يَا جَبْرَئِيلُ؟ قَالَ: هَذَا أَبُوكَ؟ آدَمُ إِذَا رَأَى مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ ضَحِكَ وَ فَرِحَ وَ إِذَا رَأَى مَنْ يَدْخُلُ النَّارَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ حَزِنَ وَ بَكَى ثُمَّ مَضَى فَمَرَّ عَلَى مَلَكٍ قَاعِدٍ عَلَى كُرْسِيٍّ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرَ مِنْهُ مِنَ الْبِشْرِ مَا رَأَى مِنَ الْمَلاَئِكَةِ فَقَالَ: يَا جَبْرَئِيلُ مَا مَرَرْتُ بِأَحَدٍ مِنَ الْمَلاَئِكَةِ إِلاَّ رَأَيْتُ مِنْهُ مَا أُحِبُّ إِلاَّ هَذَا فَمَنْ هَذَا الْمَلَكُ قَالَ: هَذَا مَالِكٌ خَازِنُ النَّارِ أَمَا إِنَّهُ قَدْ كَانَ مِنْ أَحْسَنِ الْمَلاَئِكَةِ بِشْراً وَ أَطْلَقِهِمْ وَجْهاً فَلَمَّا جُعِلَ خَازِنَ النَّارِ اطَّلَعَ فِيهَا اطِّلاَعَةً فَرَأَى مَا أَعَدَّ اللهُ فِيهَا لِأَهْلِهَا فَلَمْ يَضْحَكْ بَعْدَ ذَلِكَ ثُمَّ مَضَى حَتَّى إِذَا انْتَهَى حَيْثُ انْتَهَى فُرِضَتْ عَلَيْهِ الصَّلاَةُ خَمْسُونَ صَلاَةً قَالَ: فَأَقْبَلَ عَلَى مُوسَى عليه السلام، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ كَمْ فُرِضَ عَلَى أُمَّتِكَ خَمْسُونَ صَلاَةً قَالَ: ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْ أُمَّتِكَ قَالَ: فَرَجَعَ ثُمَّ مَرَّ عَلَى مُوسَى فَقَالَ: كَمْ فُرِضَ عَلَى أُمَّتِكَ قَالَ كَذَا وَ كَذَا قَالَ: فَإِنَّ أُمَّتَكَ أَضْعَفُ الامَمِ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسَلْهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْ أُمَّتِكَ فَإِنِّي كُنْتُ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ فَلَمْ يَكُونُوا يُطِيقُونَ إِلاَّ دُونَ هَذَا فَلَمْ يَزَلْ يَرْجِعُ إِلَى رَبِّهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَتَّى جَعَلَهَا خَمْسَ صَلَوَاتٍ قَالَ: ثُمَّ مَرَّ عَلَى مُوسَى فَقَالَ: كَمْ فُرِضَ عَلَى أُمَّتِكَ قَالَ: خَمْسُ صَلَوَاتٍ قَالَ: ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسَلْهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْ أُمَّتِكَ قَالَ: قَدِ اسْتَحْيَيْتُ مِنْ رَبِّي مِمَّا أَرْجِعُ إِلَيْهِ ثُمَّ مَضَى فَمَرَّ عَلَى

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

حضرت نوشید و بعد قدح شراب را داد که حضرت آن را ننوشید و فرمود: دیگر سیراب هستم. جبرئیل گفت: اگر از شراب می‌نوشیدی، امت تو گمراه می‌شد و از تو می‌بریدند. سپس حضرت در بیت المقدس بر هفتاد پیامبر امام شد و فرشته‌ای همراه با جبرئیل به زمین نازل شد که تاکنون نیامده بود. او کلید گنجینه‌های زمین را همراه خود آورده بود و گفت: ای محمد پروردگارت درود می‌فرستد و می‌فرماید: این کلیدهای خزانه‌های زمین است. اگر مایلی پیامبری باش که سلطنت نیز دارد. جبرئیل فرمان فروتنی به حضرت داد و پیامبر فرمود: من پیامبری بنده‌ام.

آنگاه پیامبر اکرمﷺ به آسمان بالا رفت. به دروازه آسمان که نزدیک شد، جبرئیل ندا داد که دروازه را بگشایند. گفتند: همراهت کیست؟ جبرئیل گفت: او محمد است. گفتند: خوش آمد. سپس پیامبر وارد آسمان شد. پیامبر به هر فرشته‌ای که بر می‌خورد، بر او درود می‌فرستادند و نیز برای پیروان و نزدیکان او نیایش می‌کردند. پیامبر به مرد پیری نزدیک شد که زیر درختی نشسته بود. پیروان او چند کودک بودند. حضرت فرمود: کیست؟ جبرئیل گفت: او پدرت ابراهیمؑ است. فرمود: این کودکان چه کسانی هستند؟ گفت: فرزندان اهل ایمان هستند که ابراهیمؑ به آنان خوراکی می‌دهد. آنگاه پیامبر به مرد پیر دیگری نزدیک شد که بالای کرسی نشسته بود و هرگاه به سمت راست خویش می‌نگرد، می‌خندد و شادمان است. و هرگاه به سمت چپ خود می‌نگرد، اندوهگین می‌شد و می‌گریید. فرمود: او کیست؟ گفت: پدرت آدمؑ است که هرگاه می‌بیند، فرزندان او به بهشت وارد می‌شوند، خندان و شادمان است و هرگاه می نگرد که فرزندان او به دوزخ در می‌آیند، اندوهگین و گریان است. آنگاه پیامبر اسلامﷺ به فرشته‌ای نزدیک شد که بالای کرسی نشسته بود و به او درود می‌فرستاد، اما برخورد خوش فرشتگان دیگر را نداشت. پیامبر فرمود: من به هریک از فرشتگان برخوردم، آن طور که می‌خواستم مشاهده کردم. اما این یکی متفاوت است. او چه کسی است؟ جبرئیل گفت: او «مالک»، نگهبان دوزخیان است. مالک نیک خوترین و نیک رفتار ترین فرشته خداوند بود. اما از هنگامی که سری به دوزخ کشید و آنچه خداوند برای دوزخیان مهیا کرده بود، نگریست، دیگرلبخند نزد. آنگاه پیامبر رفت تا به جایی رسید که پنجاه رکعت نماز بر او واجب شد و بعد حضرت موسیؑ را دید. موسیؑ پرسید: ای محمد؟ چند رکعت نماز بر امت تو واجب شد؟ فرمود: پنجاه رکعت. موسیؑ گفت: بازگرد و از پروردگارت بخواه که آن را کم کند. پیامبر رفت و بازگشت. باز موسیؑ گفت: نماز واجب بر امت تو چند رکعت شد؟ فرمود: چنان و چنین شد. باز موسیؑ گفت: بازگرد و بخواه که خداوند کاهش دهد. من در قوم بنی اسرائیل پیامبر شدم و آنان کمتر از این را می‌توانستند، انجام دهند. پیامبر اسلامﷺ آنقدر رفت و بازگشت تا اینکه نماز واجب مسلمانان به پنج نماز کاهش یافت. بعد به موسی برخورد و او سؤال کرد: سرانجام چند نماز بر امت تو واجب شد؟ پیامبر اکرمﷺ فرمود: نمازهای پنج‌گانه. موسیؑ گفت: بازگرد و از خداوند برای امت خویش کمتر از آن درخواست کن. پیامبر فرمود: آنقدر نزد او رفته و تمنا کردم که شرمگین شدم.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

إِبْرَاهِيمَ خَلِيلِ الرَّحْمَنِ فَنَادَاهُ مِنْ خَلْفِهِ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَقْرِئْ أُمَّتَكَ عَنِّي السَّلاَمَ وَ أَخْبِرْهُمْ أَنَّ الْجَنَّةَ مَاؤُهَا عَذْبٌ وَ تُرْبَتَهَا طَيِّبَةٌ فِيهَا قِيعَانٌ بِيضُ غَرْسُهَا سُبْحَانَ اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ اللهُ أَكْبَرُ وَ لاَ حَوْلَ وَ لاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ فَمُرْ أُمَّتَكَ فَلْيُكْثِرُوا مِنْ غَرْسِهَا ثُمَّ مَضَى حَتَّى مَرَّ بِعِيرٍ يَقْدُمُهَا جَمَلٌ أَوْرَقُ ثُمَّ أَتَى أَهْلَ مَكَّةَ فَأَخْبَرَهُمْ بِمَسِيرِهِ وَ قَدْ كَانَ بِمَكَّةَ قَوْمٌ مِنْ قُرَيْشٍ قَدْ أَتَوْا بَيْتَ الْمَقْدِسِ فَأَخْبَرَهُمْ ثُمَّ قَالَ: آيَةُ ذَلِكَ أَنَّهَا تَطْلُعُ عَلَيْكُمُ السَّاعَةَ عِيرٌ مَعَ طُلُوعِ الشَّمْسِ يَقْدُمُهَا جَمَلٌ أَوْرَقُ قَالَ فَنَظَرُوا فَإِذَا هِيَ قَدْ طَلَعَتْ وَ أَخْبَرَهُمْ أَنَّهُ قَدْ مَرَّ بِأَبِي سُفْيَانَ وَ أَنَّ إِبِلَهُ نَفَرَتْ فِي بَعْضِ اللَّيْلِ وَ أَنَّهُ نَادَى غُلاَماً لَهُ فِي أَوَّلِ الْعِيرِ يَا فُلاَنُ إِنَّ الابِلَ قَدْ نَفَرَتْ وَ إِنَّ فُلاَنَةَ قَدْ أَلْقَتْ حَمْلَهَا وَ انْكَسَرَ يَدُهَا فَسَأَلُوا عَنِ الْخَبَرِ فَوَجَدُوهُ كَمَا قَالَ: النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ الاسْتَرْآبَادِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ أَحْمَدَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو يَحْيَى مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ يَزِيدَ الْقُمِّيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنِ الزُّهْرِيِّ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَجَاءَهُ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ لَهُ: عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام: مَا خَبَرُكَ أَيُّهَا الرَّجُلُ؟ فَقَالَ الرَّجُلُ: خَبَرِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ أَنِّي أَصْبَحْتُ وَ عَلَيَّ أَرْبَعُمِائَةِ دِينَارٍ دَيْنٌ لاَ قَضَاءَ عِنْدِي لَهَا وَ لِي عِيَالٌ ثِقَالٌ لَيْسَ لِي مَا أَعُودُ عَلَيْهِمْ بِهِ قَالَ: فَبَكَى عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام بُكَاءً شَدِيداً فَقُلْتُ لَهُ: مَا يُبْكِيكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ؟ فَقَالَ: وَ هَلْ يُعَدُّ الْبُكَاءُ إِلاَّ لِلْمَصَائِبِ وَ الْمِحَنِ الْكِبَارِ قَالُوا كَذَلِكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ قَالَ فَأَيَّةُ مِحْنَةٍ وَ مُصِيبَةٍ أَعْظَمُ عَلَى حُرِّ مُؤْمِنٍ مِنْ أَنْ يَرَى بِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ خَلَّةً فَلاَ يُمْكِنُهُ سَدُّهَا وَ يُشَاهِدُهُ عَلَى فَاقَةٍ فَلاَ يُطِيقُ رَفْعَهَا قَالَ: فَتَفَرَّقُوا عَنْ مَجْلِسِهِمْ ذَلِكَ فَقَالَ: بَعْضُ الْمُخَالِفِينَ وَ هُوَ يَطْعَنُ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَجَباً لِهَؤُلاَءِ يَدَّعُونَ مَرَّةً أَنَّ السَّمَاءَ وَ الارْضَ وَ كُلَّ شَيْءٍ يُطِيعُهُمْ وَ أَنَّ اللَّهَ لاَ يَرُدُّهُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْ طَلِبَاتِهِمْ ثُمَّ يَعْتَرِفُونَ أُخْرَى بِالْعَجْزِ عَنْ إِصْلاَحِ خَوَاصِّ إِخْوَانِهِمْ فَاتَّصَلَ ذَلِكَ بِالرَّجُلِ صَاحِبِ الْقِصَّةِ فَجَاءَ إِلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَالَ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ بَلَغَنِي عَنْ فُلاَنٍ كَذَا وَ كَذَا وَ كَانَ ذَلِكَ أَغْلَظَ عَلَيَّ مِنْ مِحْنَتِي فَقَالَ: عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَقَدْ أَذِنَ اللهُ فِي فَرَجِكَ يَا فُلاَنَةُ احْمِلِي سَحُورِي وَ فَطُورِي فَحَمَلَتْ قُرْصَتَيْنِ فَقَالَ: عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام لِلرَّجُلِ خُذْهُمَا فَلَيْسَ عِنْدَنَا غَيْرُهُمَا فَإِنَّ اللَّهَ يَكْشِفُ عَنْكَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آنگاه پیامبر اسلامﷺ حضرت ابراهیم خلیل الرحمنؑ را نگریست که از پی او ندادر داد: ای محمدﷺ! درود مرا به امت خود برسان و آنان را آگاه ساز که بهشت آب خوش گوارا دارد و خاک عطرآگین. و در بهشت زمین‌هایی وجود دارد که بذرهای «سبحان الله و الحمدلله و لا اله الا الله و الله اکبر» و «لا حول و لا قوة الاّ بالله العلی العظیم» در آن کشت می‌شود و نیز بگو که از این درخت‌ها بسیار در آن زمین‌ها بکارند. آنگاه پیامبر عبورکرد تا به کاروانی نزدیک شد که پیشاپیش آن شتر سفیدی به چشم می‌خورد و بعد وارد شهر مکه شد و به خاندان خود گزارش داد که سفری به معراج داشته است. گروهی از قوم قریش به شهر بیت المقدس سفر کرده بودند، به آنان گفت: نشان صداقت من این است که در هنگام طلوع خورشید کاروانی به شهر مکه می‌آید که شتر سفیدی پیشاپیش آن است. آنان به دروازه شهر نگریستند که ناگاه کاروان پدیدار شد. پیامبر فرمود: دیشب به ابوسفیان برخورد کردم، در حالی که شتران وی رمیده بودند و او به غلام خود که جلودار کاروان بود، فریاد زد که ای فلانی! شتران رسیدند و فلان شتر بار خود را افکنده و دست او شکست. از ابوسفیان در این باره جویا شدند و او بر این حادثه گواهی داد.

۳. زهری می‌گوید: نزد امام سجادؑ بودم که یکی از یاران حضرت پیش او آمد. حضرت فرمود: ای مرد! در چه حال هستی؟ گفت: ای پسر پیامبر خدا! امروز چهار صد اشرفی وام بی محل دارم و نیز خانوار بسیاری و تنگ دستی چنان است که نمی‌توانم خوراکی برای آنان به خانه ببرم. حضرت گریه کرد. گفتم: چرا اشک می‌ریزی؟ فرمود: مگر گریه برای مصیبت‌ها و محنت‌های بزرگ نیست؟ گفتند: چنین است. فرمود: چه محنت و مصیبت از این دشوارتر که مومن آزاد برادرش را نیازمند نگرد و توانایی کمک به وی را نداشته باشد؟ او را بینوا ببیند و از کمک به وی ناتوان باشد؟ مجلس پایان یافت و یکی از کسانی که مخالف امام بود، بر او طعنه زد و گفت: از اینان در شگفت می‌شویم که یک دفعه مدعی میشوند آسمان و زمین و همه چیز از آنان فرمان می‌برند و خداوند خواسته آنان را برمی آورد، و یک دفعه اقرار به ناتوانی و بیچارگی خود نسبت به دوستان خود دارند! این سخن به گوش آن شیعه تنگ دست و وام دار رسید. پیش حضرت سجادؑ رفت و گفت: ای پسر پیامبر خدا! فلانی درباره شما چنین و چنان بر زبان رانده است. فرمود: خداوند اجازه داده که گرفتاری تو بر طرف شود. بعد به اهل خانه فرمود: که افطاری و سحری مرا بیاور. او دو پاره نان آورد. امام سجادؑ فرمود: این نان‌ها را بگیر. غیر از آن چیزی نداریم که خداوند به کمک آن دشواری زندگی‌ات را از بین ببرد. شخص وام دار نان‌ها را گرفت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بِهِمَا وَ يُنِيلُكَ خَيْراً وَاسِعاً مِنْهُمَا فَأَخَذَهُمَا الرَّجُلُ وَ دَخَلَ السُّوقَ لاَ يَدْرِي مَا يَصْنَعُ بِهِمَا يَتَفَكَّرُ فِي ثِقْلِ دَيْنِهِ وَ سُوءِ حَالِ عِيَالِهِ وَ يُوَسْوِسُ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ أَيْنَ مَوَاقِعُ هَاتَيْنِ مِنْ حَاجَتِكَ فَمَرَّ بِسَمَّاكٍ قَدْ بَارَتْ عَلَيْهِ سَمَكَتُهُ قَدْ أَرَاحَتْ فَقَالَ لَهُ: سَمَكَتُكَ هَذِهِ بَائِرَةٌ عَلَيْكَ وَ إِحْدَى قُرْصَتَيَّ هَاتَيْنِ بَائِرَةٌ عَلَيَّ فَهَلْ لَكَ أَنْ تُعْطِيَنِي سَمَكَتَكَ الْبَائِرَةَ وَ تَأْخُذَ قُرْصَتِي هَذِهِ الْبَائِرَةَ فَقَالَ: نَعَمْ فَأَعْطَاهُ السَّمَكَةَ وَ أَخَذَ الْقُرْصَةَ ثُمَّ مَرَّ بِرَجُلٍ مَعَهُ مِلْحٌ قَلِيلٌ مَزْهُودٌ فِيهِ فَقَالَ لَهُ: هَلْ لَكَ أَنْ تُعْطِيَنِي مِلْحَكَ هَذَا الْمَزْهُودَ فِيهِ بِقُرْصَتِي هَذِهِ الْمَزْهُودِ فِيهَا؟ قَالَ: نَعَمْ فَفَعَلَ فَجَاءَ الرَّجُلُ بِالسَّمَكَةِ وَ الْمِلْحِ فَقَالَ: أُصْلِحُ هَذَا بِهَذَا فَلَمَّا شَقَّ بَطْنَ السَّمَكَةِ وَجَدَ فِيهِ لُؤْلُؤَتَيْنِ فَاخِرَتَيْنِ فَحَمِدَ اللَّهَ عَلَيْهِمَا فَبَيْنَمَا هُوَ فِي سُرُورِهِ ذَلِكَ إِذْ قُرِعَ بَابُهُ فَخَرَجَ يَنْظُرُ مَنْ بِالْبَابِ فَإِذَا صَاحِبُ السَّمَكَةِ وَ صَاحِبُ الْمِلْحِ قَدْ جَاءَا يَقُولُ: كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا لَهُ يَا عَبْدَ اللهِ جَهَدْنَا أَنْ نَأْكُلَ نَحْنُ أَوْ أَحَدٌ مِنْ عِيَالِنَا هَذَا الْقُرْصَ فَلَمْ تَعْمَلْ فِيهِ أَسْنَانُنَا وَ مَا نَظُنُّكَ إِلاَّ وَ قَدْ تَنَاهَيْتَ فِي سُوءِ الْحَالِ وَ مَرَنْتَ عَلَى الشَّقَاءِ قَدْ رَدَدْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْخُبْزَ وَ طَيَّبْنَا لَكَ مَا أَخَذْتَهُ مِنَّا فَأَخَذَ الْقُرْصَتَيْنِ مِنْهُمَا فَلَمَّا اسْتَقَرَّ بَعْدَ انْصِرَافِهِمَا عَنْهُ قُرِعَ بَابُهُ فَإِذَا رَسُولُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام فَدَخَلَ فَقَالَ: إِنَّهُ يَقُولُ لَكَ: إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَتَاكَ بِالْفَرَجِ فَارْدُدْ إِلَيْنَا طَعَامَنَا فَإِنَّهُ لاَ يَأْكُلُهُ غَيْرُنَا وَ بَاعَ الرَّجُلُ اللُّؤْلُؤَتَيْنِ بِمَالٍ عَظِيمٍ قَضَى مِنْهُ دَيْنَهُ وَ حَسُنَتْ بَعْدَ ذَلِكَ حَالُهُ فَقَالَ: بَعْضُ الْمُخَالِفِينَ مَا أَشَدَّ هَذَا التَّفَاوُتَ بَيْنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام لاَ يَقْدِرُ أَنْ يَسُدَّ مِنْهُ فَاقَةً إِذْ أَغْنَاهُ هَذَا الْغِنَاءَ الْعَظِيمَ كَيْفَ يَكُونُ هَذَا وَ كَيْفَ يَعْجِزُ عَنْ سَدِّ الْفَاقَةِ مَنْ يَقْدِرُ عَلَى هَذَا الْغِنَاءِ الْعَظِيمِ فَقَالَ: عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام هَكَذَا قَالَتْ: قُرَيْشٌ لِلنَّبِيِّ (صلى الله عليه وآله) كَيْفَ يَمْضِي إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَ يُشَاهِدُ مَا فِيهِ مِنْ آثَارِ الأَنْبِيَاءِ مِنْ مَكَّةَ وَ يَرْجِعُ إِلَيْهَا فِي لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ مَنْ لاَ يَقْدِرُ أَنْ يَبْلُغَ مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ إِلاَّ فِي اثْنَيْ عَشَرَ يَوْماً وَ ذَلِكَ حِينَ هَاجَرَ مِنْهَا ثُمَّ قَالَ: عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام جَهِلُوا وَ اللهِ أَمْرَ اللهِ وَ أَمْرَ أَوْلِيَائِهِ مَعَهُ إِنَّ الْمَرَاتِبَ الرَّفِيعَةَ لاَ تُنَالُ إِلاَّ بِالتَّسْلِيمِ لِلَّهِ جَلَّ ثَنَاؤُهُ وَ تَرْكِ الاقْتِرَاحِ عَلَيْهِ وَ الرِّضَا بِمَا يُدَبِّرُهُمْ بِهِ إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللهِ صَبَرُوا عَلَى الْمِحَنِ وَ الْمَكَارِهِ صَبْراً لَمْ يُسَاوِهِمْ فِيهِ غَيْرُهُمْ فَجَازَاهُمُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْ ذَلِكَ بِأَنْ أَوْجَبَ لَهُمْ نُجْحَ جَمِيعِ طَلِبَاتِهِمْ لَكِنَّهُمْ مَعَ ذَلِكَ لاَ يُرِيدُونَ مِنْهُ إِلاَّ مَا يُرِيدُهُ لَهُمْ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

و به بازار رفت. اما سرگردان بود و اندیشناک که با این وام زیاد و فقر خانواده‌اش چه چاره اندیشد. شیطان او را وسوسه می‌کرد که دو پاره نان چگونه خواسته تو را تأمین می‌کند؟ آن مرد گذرش به ماهی فروشی رسید که بازارش کساد شده بود. گفت: نه ماهی تو را می‌خرند و نه نان‌های مرا. آیا می‌خواهی که این دو را عوض کنیم؟ ماهی فروش گفت: آری. ماهی را داد و نان‌ها را گرفت. مرد رفت تا به نمک فروشی برخورد که بازار او کساد شده بود. گفت: مایلی یک نمک بدهی و یک پاره نان بگیری؟ گفت: آری. نمک را گرفت و همراه با ماهی به خانه بازگشت. پیش خود گفت: این ماهی را نمک می‌زنم. آنگاه درون ماهی را شکافت، چشمش به دو لؤلؤ گران قیمت افتاد. خدا را سپاس گفت: آن گاه در خانه را کوبیدند. پشت در آمد که صدای ماهی فروش و نمک فروش به گوش او خورد: ای بنده خداوند! ما و زن و بچه‌ها هر چه دندان زدیم، نتوانستیم نان تو را بخوریم و پنداشتیم که تو از بدبختی است که این نان‌ها را می خوری. اکنون این نان‌ها ارزانی خودت باد و هم ماهی و نمک. مرد وامی نان‌ها را گرفت. آنان که رفتند، دوباره در خانه او را کوبیدند. حالا قاصد حضرت بود که وارد خانه شد و گفت: امام می‌فرماید: خداوند تو را در زندگی گشایش داد: نان ما را بده که غیر از ما کسی نمی‌تواند آن را بخورد.

شخص بینوا جواهرات را به قیمت بالایی فروخت و وام خویش را پرداخت و زندگی اش به سامان برگشت. تنی از مخالفان اهل بیت علیهم‌السلام گفت بنگر تفاوت از کجا تا کجاست؟ علی بن حسین علیه‌السلام نمی‌تواند فقر دوستش را بزداید اما او را به چنین توانگری رسانیده است. این چگونه است؟ کسی که از کمک کردن به یک شخص وام دار ناتوان است، اما بر رساندن این سرمایه زیاد توانایی دارد.

امام سجاد علیه‌السلام فرمود: قریش هم نسبت به پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله همین سخن را می‌گفتند. آنان می‌گفتند: چگونه ممکن است پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در سفر شبانه‌اش به بیت المقدس رفته و باز می‌گردد، در حالی که فاصله مکه تا مدینه در دوازده شبانه روز پیمود؟ هجرت حضرت از مکه به مدینه در این مدت زمانی بود. آنگاه حضرت سجاد علیه‌السلام فرمود: اینان نسبت به خداوند و اولیای او نادانی دارند. بی گمان مقام و منزلت‌ها درک نمی‌شود، مگر با تسلیم شدن در برابر خداوند و امر او و نیز رها ساختن تعیین تکلیف برای او و خشنودی به آنچه پروردگار عطا کرده است. بی‌گمان اولیای الهی، محنت‌های آنان را اجابت خواهد کرد. دوستان خدا غیر از آنچه بخواهد، درخواست نمی‌کند.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السبعون

يوم الثلاثاء لثلاث بقين من جمادى الأولى من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ﷺ قَالَ: دُعَاءُ الرَّجُلِ لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ يُدِرُّ الرِّزْقَ وَ يَدْفَعُ الْمَكْرُوهَ.

٢. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ قَالَ: رَأَيْتُ عَبْدَ اللهِ بْنَ جُنْدَبٍ بِالْمَوْقِفِ فَلَمْ أَرَ مَوْقِفاً أَحْسَنَ مِنْ مَوْقِفِهِ مَا زَالَ مَادّاً يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ وَ دُمُوعُهُ تَسِيلُ عَلَى خَدَّيْهِ حَتَّى تَبْلُغَ الارْضَ فَلَمَّا صَدَرَ النَّاسُ قُلْتُ لَهُ: يَا أَبَا مُحَمَّدٍ مَا رَأَيْتُ مَوْقِفاً أَحْسَنَ مِنْ مَوْقِفِكَ؟ قَالَ: وَ اللهِ مَا دَعَوْتُ إِلاّ لِإِخْوَانِي وَ ذَلِكَ أَنَّ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ ﷺ اخْبَرَنِي أَنَّهُ مَنْ دَعَا لِأَخِيهِ بِظَهْرِ الْغَيْبِ نُودِيَ مِنَ الْعَرْشِ وَ لَكَ مِائَةُ أَلْفِ ضِعْفٍ فَكَرِهْتُ أَنْ أَدَعَ مِائَةَ أَلْفِ ضِعْفٍ مَضْمُونَةً لِوَاحِدَةٍ لاَ أَدْرِي تُسْتَجَابُ أَمْ لاَ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِصَامٍ الْكُلَيْنِيُّ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ الْكُلَيْنِيُّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ التَّمِيمِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ أَوْ مُؤْمِنَةٍ مَضَى مِنْ أَوَّلِ الدَّهْرِ أَوْ هُوَ آتٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلاّ وَ هُمْ شُفَعَاءُ لِمَنْ يَقُولُ: فِي دُعَائِهِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيُؤْمَرُ بِهِ إِلَى النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيُسْحَبُ فَيَقُولُ: الْمُؤْمِنُونَ وَ الْمُؤْمِنَاتُ يَا رَبَّنَا هَذَا الَّذِي كَانَ يَدْعُو لَنَا فَشَفِّعْنَا فِيهِ فَيُشَفِّعُهُمُ اللهُ فِيهِ فَيَنْجُو.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتادم

سه شنبه بیست وهفتم جمادی اول سال ۳۶۸

۱. امام صادق علیه السلام فرمود: دعا برای برادر مسلمان در غیاب او، رزق نیایش گر را فراوان نموده و بدی را از او دور می‌کند.

۲. ابراهیم بن هاشم می‌گوید: عبدالله بن جندب را در موقف عرفات نگاه کردم و حالی نیکوتر از حال او ندیدم. پیوسته دست به سوی آسمان بلند می‌کرد و اشک از گونه‌هایش جاری بود تا اینکه بر خاک می‌ریخت. آن گاه که مردم بازگشتند، گفتم: ای ابو محمد حالی نیکوتر از حال تو در آنجا مشاهده نکردم. گفت: سوگند به خدا که فقط برای برادران مسلمان خواستم. زیرا امام کاظم علیه السلام فرمود: هرکس در غیاب برادر دینی خود دعا کند، از عرش پاسخ می‌رسد که پاداش هر دعای تو صد هزار است. اگر برای خودم نیایش کنم به راستی نمی‌دانم که پذیرفته می‌شود یا نمی‌شود؟

۳. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: هیچ مرد و زن ایمان آوردنده‌ای از آغاز آفرینش تا رستاخیز نیست، مگر اینکه شفاعت گر کسی باشد که در دعای خود چنین گوید: اللهم اغفرللمؤمنین و المؤمنات. در رستاخیز بنده‌ای هست که فرمان بردن او را به دوزخ دهند و او را به سمت دوزخ کشانند و در همان هنگام همه زنان و مردان ایمان آورده بگویند: خدایا او کسی است که برای ما نیایش می‌کرد. ما را شفاعت گر او ساز و آنگاه خداوند شفاعت آنان را می پذیرد و او از دوزخ نجات می‌یابد.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: مَنْ قَدَّمَ فِي دُعَائِهِ أَرْبَعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ دَعَا لِنَفْسِهِ اسْتُجِيبَ لَهُ.

٥. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ أَبِي الْعُقْبَةِ الصَّيْرَفِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ خَالِدٍ الصَّيْرَفِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام: الرَّجُلُ يَسْتَنْجِي وَ خَاتَمُهُ فِي إِصْبَعِهِ وَ نَقْشُهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ فَقَالَ: أَكْرَهُ ذَلِكَ لَهُ فَقُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ أَوَ لَيْسَ كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْ آبَائِكَ يَفْعَلُ ذَلِكَ وَ خَاتَمُهُ فِي إِصْبَعِهِ؟ قَالَ: بَلَى وَ لَكِنَّ أُولَئِكَ كَانُوا يَخْتِمُونَ فِي الْيَدِ الْيُمْنَى فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ انْظُرُوا لِأَنْفُسِكُمْ قُلْتُ: مَا كَانَ نَقْشُ خَاتَمِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَقَالَ: وَ لِمَ لاَ تَسْأَلُنِي عَمَّنْ كَانَ قَبْلَهُ قُلْتُ: فَإِنِّي أَسْأَلُكَ قَالَ: كَانَ نَقْشُ خَاتَمِ آدَمَ عليه السلام لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ هُبِطَ بِهِ مَعَهُ وَ إِنَّ نُوحاً عليه السلام لَمَّا رَكِبَ السَّفِينَةَ أَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ يَا نُوحُ إِنْ خِفْتَ الْغَرَقَ فَهَلِّلْنِي أَلْفاً ثُمَّ سَلْنِي النَّجَاةَ أُنَجِّكَ مِنَ الْغَرَقِ وَ مَنْ آمَنَ مَعَكَ قَالَ: فَلَمَّا اسْتَوَى نُوحٌ عليه السلام وَ مَنْ مَعَهُ فِي السَّفِينَةِ وَ رَفَعَ الْقَلْسَ عَصَفَتِ الرِّيحُ عَلَيْهِمْ فَلَمْ يَأْمَنْ نُوحٌ الْغَرَقَ فَأَعْجَلَتْهُ الرِّيحُ فَلَمْ يُدْرِكْ أَنْ يُهَلِّلَ أَلْفَ مَرَّةٍ فَقَالَ: بِالسُّرْيَانِيَّةِ هلوليا أَلْفاً أَلْفاً يَا ماريا أتقن قَالَ: فَاسْتَوَى الْقَلْسُ وَ اسْتَمَرَّتِ السَّفِينَةُ فَقَالَ: نُوحٌ عليه السلام انْ كَلاَماً نَجَّانِيَ اللهُ بِهِ مِنَ الْغَرَقِ لَحَقِيقٌ أَنْ لاَ يُفَارِقَنِي قَالَ: فَنَقَشَ فِي خَاتَمِهِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ أَلْفَ مَرَّةٍ يَا رَبِّ أَصْلِحْنِي قَالَ: وَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَمَّا وُضِعَ فِي كِفَّةِ الْمَنْجَنِيقِ غَضِبَ جَبْرَئِيلُ فَأَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ مَا يُغْضِبُكَ يَا جَبْرَئِيلُ يَا رَبِّ خَلِيلُكَ لَيْسَ مَنْ يَعْبُدُكَ عَلَى وَجْهِ الارْضِ غَيْرُهُ سَلَّطْتَ عَلَيْهِ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَأَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ اسْكُتْ إِنَّمَا يَعْجَلُ الْعَبْدُ الَّذِي يَخَافُ الْفَوْتَ مِثْلُكَ فَأَمَّا أَنَا فَإِنَّهُ عَبْدِي آخُذُهُ إِذَا شِئْتُ قَالَ: فَطَابَتْ نَفْسُ جَبْرَئِيلَ فَالْتَفَتَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ فَقَالَ: هَلْ لَكَ مِنْ حَاجَةٍ؟ فَقَالَ: أَمَّا إِلَيْكَ فَلاَ فَأَهْبَطَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عِنْدَهَا خَاتَماً فِيهِ سِتَّةُ أَحْرُفٍ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ لاَ حَوْلَ وَ لاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ فَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَى اللهِ أَسْنَدْتُ ظَهْرِي إِلَى اللهِ حَسْبِيَ اللهُ فَأَوْحَى اللهُ جَلَّ جَلاَلُهُ إِلَيْهِ أَنْ تَخَتَّمْ بِهَذَا الْخَاتَمِ فَإِنِّي أَجْعَلُ النَّارَ عَلَيْكَ بَرْداً وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۴. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس نیایش برای چهل مؤمن را بر نیایش خود جلو بیاندازد، دعای او برای خودش پذیرفته می‌شود.

۵. حسین بن خالد صیرفی می‌گوید: به امام رضا علیه السلام گفتم: مردی در حال استنجا است، در حالی که نقش انگشتر وی لا اله الا الله است. فرمود: کار او را نمی‌پسندم. گفتم: فدایت شوم، مگر پیامبر خدا و نیز پدران شما انگشتر بر دست داشتند، چنین نمی‌کردند؟ فرمود: چرا. اما آنان انگشتر خود را به دست راست می‌کردند. از خدا بترسید و مراقب خویشتن باشید. گفتم: نقش انگشتر علی علیه السلام چه بود؟ فرمود: چرا از نقش انگشتر کسانی که پیش از وی بودند، سوال نکردی؟ گفتم: بعد سؤال می‌کنم. فرمود: نقش انگشتر آدم علیه السلام لا اله الا الله محمد رسول الله بود که همراه خویش از بهشت آورده بود و آن گاه که نوح علیه السلام سوارکشتی شد، خداوند به او وحی فرستاد: ای نوح! اگر از غرق شدن بیمناک هستی، هزار بار مرا تهلیل گوی و از من نجات بخواه. من تو و هر مؤمنی را که همراه توست، می‌رهانم. بعد امام فرمود: نوح و مؤمنان در کشتی بادبانها را بالا کشیدند و باد تندی وزیدن گرفت و نوح از این که غرق شود، بیمناک شد. سرعت تندباد چنان بود که نتوانست هزاربار لااله الا الله بگوید. به زبان سریانی گفت: هلولیا هزار بار هزار بار. ای کشتی برجا باش. از آن پس نوح علیه السلام گفت: چیزی که خداوند مرابه کمک آن از غرق شدن رهانید، نباید از من جدا شود. از این رو نقش انگشترش را «لا اله الاالله الف مره یارب اصلحنی» ساخت.

امام رضا علیه السلام فرمود: و آنگاه که ابراهیم علیه السلام را در کفه «منجنیق» گذاشتند، جبرئیل خشمگین شد. خداوند به او فرمود: ای جبرئیل! چرا خشمگین شدی؟ گفت: برای دوست تو که غیر از تو کسی را پرستش نمی‌کند و تو دشمن خود و او را بر او مسلط نمودی. خداوند فرمود: ساکت شو. بنده‌ای مانند تو شتاب زده است که دچار هراس شده است. من هرگاه اراده کنم، بنده خود را نجات می‌دهم. پس جبرئیل شادمان شد. آنگاه جبرئیل به ابراهیم گفت: آیا خواسته‌ای نداری؟ فرمود: از تو نه. در این هنگام بود که خداوند انگشتری برای او فرستاد که شش حرف بر آن نقش بسته بود: «لا اله الا لله. محمد رسول الله. لا حول و لا قوه الا بالله. فوضت امری الی الهه. اسندت ظهری الی الله». حسبی الهه. خدا وحی فرستاد که آن انگشتر را در انگشت خود کن و آتش را بر تو سرد و سلامت خواهم نمود.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

سَلاماً قَالَ: وَكَانَ نَقْشُ خَاتَمِ مُوسَىعليه السلام حَرْفَيْنِ اشْتَقَّهُمَا مِنَ التَّوْرَاةِ اصْبِرْ تُؤْجَرْ اصْدُقْ تَنْجُ قَالَ: وَكَانَ نَقْشُ خَاتَمِ سُلَيْمَانَعليه السلام سُبْحَانَ مَنْ أَلْجَمَ الْجِنَّ بِكَلِمَاتِهِ وَكَانَ نَقْشُ خَاتَمِ عِيسَىعليه السلام حَرْفَيْنِ اشْتَقَّهُمَا مِنَ الانْجِيلِ طُوبَى لِعَبْدٍ ذُكِرَ اللهُ مِنْ أَجْلِهِ وَوَيْلٌ لِعَبْدٍ نُسِيَ اللهُ مِنْ أَجْلِهِ وَكَانَ نَقْشُ خَاتَمِ مُحَمَّدٍصلى الله عليه وآله لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ وَكَانَ نَقْشُ خَاتَمِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ(عَلَايِهِ السَّلاَمُ) لَمُلْكُ لِلَّهِ وَكَانَ نَقْشُ خَاتَمِ الْحَسَنِعليه السلام الْعِزَّةُ لِلَّهِ وَكَانَ نَقْشُ خَاتَمِ الْحُسَيْنِعليه السلام انَّ اللهَ بَالِغُ أَمْرِهِ وَكَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ يَتَخَتَّمُ بِخَاتَمِ أَبِيهِ الْحُسَيْنِعليه السلام وَكَانَ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّعليه السلام يَتَخَتَّمُ بِخَاتَمِ الْحُسَيْنِ وَكَانَ نَقْشُ خَاتَمِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍعليه السلام اللهُ وَلِيِّي وَعِصْمَتِي مِنْ خَلْقِهِ وَكَانَ نَقْشُ خَاتَمِ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍعليه السلام حَسْبِيَ اللهُ قَالَ: الْحُسَيْنُ بْنُ خَالِدٍ وَبَسَطَ أَبُو الْحَسَنِ الرِّضَاعليه السلام كَفَّهُ وَخَاتَمُ أَبِيهِعليه السلام فِي إِصْبَعِهِ حَتَّى أَرَانِيَ النَّقْشَ.

٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِصَامٍرحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ الْكُلَيْنِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ التَّمِيمِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبِي سَيِّدَ الْعَابِدِينَعليه السلام فَقُلْتُ لَهُ: يَا أَبَتِ أَخْبِرْنِي عَنْ جَدِّنَا رَسُولِ اللهِ لَمَّا عُرِجَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ وَأَمَرَهُ رَبُّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِخَمْسِينَ صَلاَةً كَيْفَ لَمْ يَسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ عَنْ أُمَّتِهِ حَتَّى قَالَ لَهُ: مُوسَى بْنُ عِمْرَانَعليه السلام ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسَلْهُ التَّخْفِيفَ فَإِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تُطِيقُ ذَلِكَ فَقَالَ: يَا بُنَيَّ إِنَّ رَسُولَ اللهِصلى الله عليه وآله لاَ يَقْتَرِحُ عَلَى رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَلاَ يُرَاجِعُهُ فِي شَيْءٍ يَأْمُرُهُ بِهِ فَلَمَّا سَأَلَهُ مُوسَىعليه السلام ذَلِكَ وَصَارَ شَفِيعاً لأُمَّتِهِ إِلَيْهِ لَمْ يَجُزْ لَهُ رَدُّ شَفَاعَةِ أَخِيهِ مُوسَى فَرَجَعَ إِلَى رَبِّهِ يَسْأَلُهُ التَّخْفِيفَ إِلَى أَنْ رَدَّهَا إِلَى خَمْسِ صَلَوَاتٍ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: يَا أَبَتِ فَلِمَ لَمْ يَرْجِعْ إِلَى رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَلَمْ يَسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ مِنْ خَمْسِ صَلَوَاتٍ وَقَدْ سَأَلَهُ مُوسَى أَنْ يَرْجِعَ إِلَى رَبِّهِ وَيَسْأَلَهُ التَّخْفِيفَ فَقَالَ: يَا بُنَيَّ أَرَادَعليه السلام انْ يُحَصِّلَ لأُمَّتِهِ التَّخْفِيفَ مَعَ أَجْرِ خَمْسِينَ صَلاَةً لِقَوْلِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ: «مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا»[1] أَلاَ تَرَى أَنَّهُصلى الله عليه وآله لَمَّا هَبَطَ إِلَى الارْضِ نَزَلَ عَلَيْهِ جَبْرَئِيلُ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ إِنَّ رَبَّكَ يُقْرِئُكَ السَّلاَمَ وَيَقُولُ: إِنَّهَا خَمْسُ

---

١. الانعام / ١٦٠.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

و اما نقش انگشتر موسی علیه السلام دو حرف بود که از تورات گرفته شده بود. «شکیبایی کن و پاداش ببر. راست‌گو، نجات بخواه» و نقش انگشتری سلیمان علیه السلام این بود «سبحان من الجم الجن بکلماته» و نقش انگشتری عیسی علیه السلام دو حرف بود که از انجیل گرفته شده بود: «خوش به حال بنده‌ای که خدا را به یاد آورد و بدا به حال بنده‌ای که خدا را از یاد ببرد» و نقش انگشتری محمد صلی الله علیه و آله «لا اله الا الله محمد رسول الله» بود. و نقش انگشتری امیرمؤمنان علیه السلام «الملک لله» بود. و نقش انگشتری حسن علیه السلام «العزة لله» بود و نقش انگشتری حسین علیه السلام «ان الله بالغ امره» بود و علی بن حسین علیه السلام انگشتر پدرش را دست داشت. و امام باقر علیه السلام همان را به دست می‌کرد. و نقش انگشتری امام صادق علیه السلام «الله ولیی وعصمتی من خلقه» بود و نقش انگشتری امام کاظم علیه السلام «حسبی الله» بود.

حسین بن خالد می‌گوید: آن گاه امام رضا علیه السلام دست خود را دراز کرد و من انگشتری پدرش را دیدم. حضرت آنرا چرخاند و نقش آنرا نمایاند.

۶ زید بن علی می‌گوید: از پدرم سؤال کردم که نیای ما پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را به معراج بردند و خداوند به او پنجاه نماز تکلیف کرد، چرا او برای امت خویش درخواست کم شدن آن را نداشت تا آن که موسی بن عمران علیه السلام به حضرت گفت که بازگرد و به پروردگارت کم شدن نمازها را درخواست کن، زیرا امت تو نمی‌توانند آن همه را بگزارند؟ فرمود: پسرم پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله شیوه‌اش این نبود که روی حرف خدا حرفی بزند یا به خاطر کاستن چیزی از فرمان الهی نزد او برود.

اما موسی که از او خواست و شفاعت گر امت او شد، سزاوار نبود که شفاعت برادر خود را رد کند. از این رو پیش پروردگارش بازگشت و کاستن از نمازها را خواست تا اینکه نمازها پنج‌گانه شد. گفتم: ای پدر! چرا پیامبر خدا صلی الله علیه و آله خواسته آخر موسی علیه السلام را نپذیرفت که کاهش بیشتر از نمازها را خواسته بود؟ فرمود: پسرم پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از خداوند درخواست کرد که امت او با نمازهای پنج گانه پاداش پنجاه نماز را به دست آورند. زیرا خداوند فرموده است: «هرکس حسنه‌ای نزد حق آورده، ده برابر پاداش خواهد برد». جبرئیل بر او فرود آمد و گفت: ای محمد صلی الله علیه و آله! پروردگارت درورد می‌فرستد و می‌فرماید: پنج همان پنجاه می‌باشد. سخن من هیچ تغییر نیابد و به بندگانم ستم روا ندارم.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بِخَمْسِينَ - مَا يُبَدَّلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَ مَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: يَا أَبَتِ أَلَيْسَ اللهُ تَعَالَى ذِكْرُهُ لَا يُوصَفُ بِمَكَانٍ؟ فَقَالَ: بَلَى تَعَالَى اللهُ عَنْ ذَلِكَ فَقُلْتُ: فَمَا مَعْنَى قَوْلِ مُوسَى لِرَسُولِ اللهِ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ؟ فَقَالَ: مَعْنَاهُ مَعْنَى قَوْلِ إِبْرَاهِيمَ عليه السلام: «إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَيَهْدِينِ»[١] وَ مَعْنَى قَوْلِ مُوسَى عليه السلام «وَ عَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضى»[٢] وَ مَعْنَى قَوْلِهِ عَزَّوَجَلَّ: «فَفِرُّوا إِلَى اللهِ»[٣] يَعْنِي حُجُّوا إِلَى بَيْتِ اللهِ يَا بُنَيَّ إِنَّ الْكَعْبَةَ بَيْتُ اللهِ فَمَنْ حَجَّ بَيْتَ اللهِ فَقَدْ قَصَدَ إِلَى اللهِ وَ الْمَسَاجِدُ بُيُوتُ اللهِ فَمَنْ سَعَى إِلَيْهَا فَقَدْ سَعَى إِلَى اللهِ وَ قَصَدَ إِلَيْهِ وَ الْمُصَلِّي مَا دَامَ فِي صَلَاتِهِ فَهُوَ وَاقِفٌ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ جَلَّ جَلَالُهُ وَ أَهْلُ مَوْقِفِ عَرَفَاتٍ هُمْ وُقُوفٌ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بِقَاعاً فِي سَمَاوَاتِهِ فَمَنْ عُرِجَ بِهِ إِلَى بُقْعَةٍ مِنْهَا فَقَدْ عُرِجَ بِهِ إِلَيْهِ أَلَا تَسْمَعُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ: «تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَ الرُّوحُ إِلَيْهِ»[٤] وَ يَقُولُ: عَزَّ وَ جَلَّ فِي قِصَّةِ عِيسَى عليه السلام: «بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ»[٥] وَ يَقُولُ عَزَّ وَ جَلَّ: «إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَ الْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ»[٦].

٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ رضي الله عنه قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ عَبْدِ السَّلَامِ بْنِ صَالِحٍ الْهَرَوِيِّ قَالَ: قُلْتُ: لِعَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ مَا تَقُولُ فِي الْحَدِيثِ الَّذِي يَرْوِيهِ أَهْلُ الْحَدِيثِ أَنَّ الْمُؤْمِنِينَ يَزُورُونَ رَبَّهُمْ مِنْ مَنَازِلِهِمْ فِي الْجَنَّةِ؟ فَقَالَ عليه السلام: يَا أَبَا الصَّلْتِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فَضَّلَ نَبِيَّهُ محمد مُحَمَّداً صلى الله عليه وآله عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الْمَلَائِكَةِ وَ جَعَلَ طَاعَتَهُ طَاعَتَهُ وَ مُتَابَعَتَهُ مُتَابَعَتَهُ وَ زِيَارَتَهُ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ زِيَارَتَهُ فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: «مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللهَ»[٧]، وَ قَالَ: «إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللهَ يَدُ اللهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ»[٨] وَ قَالَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه وآله): مَنْ زَارَنِي فِي حَيَاتِي أَوْ بَعْدَ مَوْتِي فَقَدْ زَارَ اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ وَ دَرَجَةُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله فِي الْجَنَّةِ أَرْفَعُ الدَّرَجَاتِ فَمَنْ زَارَهُ إِلَى دَرَجَتِهِ فِي الْجَنَّةِ مِنْ مَنْزِلِهِ فَقَدْ زَارَ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَمَا مَعْنَى الْخَبَرِ الَّذِي رَوَوْهُ

---

١. الصافات / ٩٩.
٢. طه / ٨٤.
٣. الذاريات / ٥١.
٤. المعارج / ٤.
٥. النساء / ١٥٨.
٦. فاطر / ١٠.
٧. النساء / ٨٠.
٨. الفتح / ١٠.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

گفتم: ای پدر! مگر نه این است که خداوند جایی ندارد؟ فرمود: آری او برتر است از اینکه مکانی داشته باشد. گفتم: پس منظور چیست که موسی علیه السلام به پیامبر اسلام می‌گوید که نزد پروردگار خود باز گرد؟ فرمود: همان مفهومی دارد که در سخن ابراهیم علیه السلام نهفته است که فرمود: «من سوی پروردگارم می‌روم و او مرا هدایت می‌کند» و نیز در کلام موسی علیه السلام است که: «ای پروردگارا به سوی تو شتاب ورزیدم که از من خشنود شوی». و همان مفهوم در کلام خداوند دارد که فرمود: «به سوی خداوند کوچ کنید». ای پسرم! بی‌گمان کعبه، خانه خداوند است و هرکس حج آن را به جای آورد، آهنگ خدا کرده است. و مسجدها خانه‌های خداوند می‌باشند و هرکس به سمت آن برود، به سمت خداوند رفته و آهنگ او را کرده است. و نمازگزار تا هنگامی که در نماز است، در مقابل خدا ایستاده است. و اهل موقوف عرفات مقابل خداوند ایستادند. پسرم خداوند در آسمانهای خود بقعه‌هایی دارد که هرکس وارد یکی از آن بقعه‌ها شود، یعنی به سوی خداوند رفته است. آیا سخن خدا را نمی‌شنوی که می‌فرماید: «فرشتگان دوزخ به سوی او بالا می روند»؟ و نیز خداوند در ماجرای عیسی علیه السلام می فرماید: «خداوندا او را به سوی خود بالا برد.» و نیز می‌فرماید: «سخنهای شایسته به سوی او بالا می‌روند و کار شایسته را بالا می‌برند»؟

۷. عبدالسلام بن صالح هروی می‌گوید: به امام رضا علیه السلام گفتم: ای پسر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله! درباره حدیثی که راویان حدیث نقل می‌کنند، چه می‌گویی؟ آنان می‌گویند که اهل ایمان پروردگارشان را در سراهای بهشتی خودشان دیدار خواهند کرد. امام رضا علیه السلام فرمود: ای اباصلت! بی‌گمان خداوند پیامبرش را بر همه آفریدگان برتری بخشیده است، از پیامبران تا فرشتگان او، فرمان بردن از او را واجب ساخته است و نیز پیروی کردن از او را پیروی کردن از فرمانهای خود به شمار آورده و دیدارش را دیدار خویش در دنیا و آخرت نمایانده است: ﴿مَن یطع الرسول فقد أطاع الله﴾ ﴿انّ الذین یبایعونک انّما یبایعون الله یدالله فوق ایدیهم﴾ «هرکس پیامبر را فرمان برد، خداوند را فرمان برده است» (نساء/۸۰). «بی گمان آنان که با تو ای پیامبر بیعت کنند، بی‌گمان با خدا بیعت کرده‌اند. دست خداوند بالای دستهاست.» (سوره فتح/۱۰). پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس مرا در زندگی و پس از وفاتم زیارت کند، خدا را زیارت کرده است. منزلت پیامبر در بهشت بالاترین منزلت‌هاست. هرکس او را در منزلت بهشتی او زیارت کند، خداوند را زیارت کرده است. گفتم: ای پسر

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَنَّ ثَوَابَ لاٰ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ النَّظَرُ إِلَى وَجْهِ اللهِ فَقَالَ عليه السلام: يَا أَبَا الصَّلْتِ مَنْ وَصَفَ اللّٰهَ بِوَجْهٍ كَالْوُجُوهِ فَقَدْ كَفَرَ وَ لٰكِنْ وَجْهَ اللهِ أَنْبِيَاؤُهُ وَ رُسُلُهُ وَ حُجَجُهُ صلى الله عليه وآله هُمُ الَّذِينَ بِهِمْ يُتَوَجَّهُ إِلَى اللهِ وَ إِلَى دِينِهِ وَ مَعْرِفَتِهِ وَ قَالَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَ يَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ»[1] وَ قَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: «كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلاَّ وَجْهَهُ»[2] فَالنَّظَرُ إِلَى أَنْبِيَاءِ اللهِ وَ رُسُلِهِ وَ حُجَجِهِ عليهم السلام فِي دَرَجَاتِهِمْ ثَوَابٌ عَظِيمٌ لِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ قَدْ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله: مَنْ أَبْغَضَ أَهْلَ بَيْتِي وَ عِتْرَتِي لَمْ يَرَنِي وَ لَمْ أَرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ قَالَ: إِنَّ فِيكُمْ مَنْ لاٰ يَرَانِي بَعْدَ أَنْ يُفَارِقَنِي يَا أَبَا الصَّلْتِ إِنَّ اللّٰهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لاٰ يُوصَفُ بِمَكَانٍ وَ لاٰ يُدْرَكُ بِالْأَبْصَارِ وَ الاٰوْهَامِ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْجَنَّةِ وَ النَّارِ أَهُمَا الْيَوْمَ مَخْلُوقَتَانِ فَقَالَ: نَعَمْ وَ إِنَّ رَسُولَ اللهِ قَدْ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَ رَأَى النَّارَ لَمَّا عُرِجَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ: فَإِنَّ قَوْماً يَقُولُونَ إِنَّهُمَا الْيَوْمَ مُقَدَّرَتَانِ غَيْرُ مَخْلُوقَتَيْنِ فَقَالَ عليه السلام: مَا أُولٰئِكَ مِنَّا وَ لاٰ نَحْنُ مِنْهُمْ مَنْ أَنْكَرَ خَلْقَ الْجَنَّةِ وَ النَّارِ فَقَدْ كَذَّبَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وآله وَ كَذَّبَنَا وَ لَيْسَ مِنْ وَلاٰيَتِنَا عَلَى شَيْءٍ وَ خُلِّدَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ قَالَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «هٰذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ. يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَ بَيْنَ حَمِيمٍ آنٍ»[3] وَ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله: لَمَّا عُرِجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ أَخَذَ بِيَدِي جَبْرَئِيلُ فَأَدْخَلَنِي الْجَنَّةَ فَنَاوَلَنِي مِنْ رُطَبِهَا فَأَكَلْتُهُ فَتَحَوَّلَ ذٰلِكَ نُطْفَةً فِي صُلْبِي فَلَمَّا هَبَطْتُ إِلَى الاٰرْضِ وَاقَعْتُ خَدِيجَةَ فَحَمَلَتْ بِفَاطِمَةَ فَفَاطِمَةُ حَوْرَاءُ إِنْسِيَّةٌ فَكُلَّمَا اشْتَقْتُ إِلَى رَائِحَةِ الْجَنَّةِ شَمِمْتُ رَائِحَةَ ابْنَتِي فَاطِمَةَ.

٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّهِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ النَّضْرِ الْخَزَّازِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شِمْرٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي رَاغِبٌ فِي الْجِهَادِ نَشِيطٌ قَالَ: فَجَاهِدْ فِي سَبِيلِ اللهِ فَإِنَّكَ إِنْ تُقْتَلْ كُنْتَ حَيّاً عِنْدَ اللهِ تُرْزَقْ وَ إِنْ مِتَّ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُكَ عَلَى اللهِ وَ إِنْ رَجَعْتَ خَرَجْتَ مِنَ الذُّنُوبِ كَمَا وُلِدْتَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ لِي وَالِدَيْنِ كَبِيرَيْنِ يَزْعُمَانِ أَنَّهُمَا يَأْنَسَانِ بِي وَ

---

١. الرحمن / ٢٦-٢٧.
٢. القصص / ٨٨.
٣. الرحمن / ٤٣-٤٤.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

پیامبر خدا ﷺ! حدیثی که نقل کرده است که پاداش «لا اله الا الله» همانا نگریستن به صورت خداوند است چه مفهومی دارد؟ امام رضا ﷺ فرمود: ای اباصلت هرکس خداوند را به‌صورتی همانند صورتها توصیف کند به او کفرورزیده است. مراد از «وجه الله» همان پیامبران و حجت‌های الهی هستند که به وسیله آنان سوی پروردگار رفته و از آنان دین و معارف الهی فرا می‌گیرند. «هرکس روی زمین است سرانجام به فنا گراید و فقط روی پروردگارت ماندگار است.» (الرحمن/۲۷-۲۶) و نیز فرموده: «هر چیز فناپذیر است، مگر روی او». ای اباصلت نگریستن به رخسار پیامبران خدا و حجت‌های او در قیامت در منزلت‌های والایشان پاداش بزرگی برای اهل ایمان خواهد داشت. پیامبر اکرم ﷺ فرمود: هرکس خاندان مرا دشمن بدارد، در رستاخیز نه مرا دیدار کند و نه خاندانم را و من او را نخواهم نگریست. و پیامبر ﷺ فرمود: در میان شما کسانی هستند که پس از جدایی من از آنان دیگر مرا نخواهند دید. ای اباصلت!بی‌گمان خداوند نه به مکان توصیف می‌شود و نه به دیدگان و اوهام درک می‌شود.

گفتم: ای پسر پیامبر خدا! مرا از این که آیا بهشت و دوزخ آفریده شده‌اند، آگاهم کن. امام رضا ﷺ فرمود: آری، پیامبر خدا ﷺ در معراج وارد بهشت شده و دوزخ را نگریسته است. گفتم: برخی باور دارند که امروز تقدیر بر گشته غیر مخلوق‌اند. فرمود: آنان از ما نیستند و ما هم از آنان نیستیم. هرکس وجود بهشت و دوزخ را انکار کند، ما را تکذیب کرده و به ولایت ما اعتقاد ندارد و در آتش دوزخ خواهد ماند. خداوند فرموده: است: این همان دوزخی است که گناهکاران آن را یاوه می پنداشتند. آنان میان آتش و حمیم داغ خواهند شد. رسول اکرم ﷺ فرمود: آنگاه که مرا به آسمان بالا بردند، جبرئیل دستم را گرفته و به بهشت وارد ساخت و از خرمای بهشتی به من داد و خوردم. خرما در صلب من به صورت نطفه در آمد آنگاه که به زمین بازگشتم با خدیجه هم بستر شدم و فاطمه ﷺ را آبستن گشت. فاطمه همان حوری انسیه است. هرگاه اشتیاق شنیدن بوی بهشت را پیدا کنم فاطمه دخترم را می بویم.

۸. امام صادق ﷺ فرمود: شخصی نزد پیامبر اکرم ﷺ آمد و گفت: ای پیامبر خدا! شیفته جهاد در راه خدا هستم و شادابی من در آن است. فرمود: در راه خدا نبرد کن. اگر شهید شدی که زنده‌ای و پیش او روزی خواری و اگر مردی، پاداش تو با خداوند است. و اگر از جهاد بازگشتی، گویی از گناهان جدا شده‌ای مانند روزی که از مادر به دنیا آمده‌ای.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

يَكْرَهَانِ خُرُوجِي فَقَالَ رَسُولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله): اَقِمْ مَعَ وَالِدَيْكَ فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَأُنْسُهُمَا بِكَ يَوْماً وَ لَيْلَةً خَيْرٌ مِنْ جِهَادِ سَنَةٍ.

٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْقَاسِمِ الْكُوفِيُّ عَنْ حَنَانِ بْنِ سَدِيرٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قُلْتُ: لِأَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام هَلْ يَجْزِي الْوَلَدُ وَالِدَهُ فَقَالَ: لَيْسَ لَهُ جَزَاءُ إِلاَّ فِي خَصْلَتَيْنِ أَنْ يَكُونَ الْوَالِدُ مَمْلُوكاً فَيَشْتَرِيَهُ فَيُعْتِقَهُ أَوْ يَكُونَ عَلَيْهِ دَيْنٌ فَيَقْضِيَهُ عَنْهُ.

١٠. حَدَّثَنَا أَبُو عَلِيٍّ أَحْمَدُ بْنُ زِيَادٍ الْهَمَدَانِيُّ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ الْيَقْطِينِيِّ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ ابْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ثَابِتِ بْنِ أَبِي صَفِيَّةَ قَالَ: نَظَرَ سَيِّدُ الْعَابِدِينَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام إِلَى عُبَيْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَاسْتَعْبَرَ ثُمَّ قَالَ: مَا مِنْ يَوْمٍ أَشَدَّ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله مِنْ يَوْمِ أُحُدٍ قُتِلَ فِيهِ عَمُّهُ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَسَدُ اللهِ وَ أَسَدُ رَسُولِهِ وَ بَعْدَهُ يَوْمَ مُؤْتَةَ قُتِلَ فِيهِ ابْنُ عَمِّهِ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ثُمَّ قَالَ عليه السلام: وَ لاَ يَوْمَ كَيَوْمِ الْحُسَيْنِ عليه السلام ازْدَلَفَ عَلَيْهِ ثَلاَثُونَ أَلْفَ رَجُلٍ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ مِنْ هَذِهِ الاُمَّةِ كُلٌّ يَتَقَرَّبُ إِلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِدَمِهِ وَ هُوَ بِاللهِ يُذَكِّرُهُمْ فَلاَ يَتَّعِظُونَ حَتَّى قَتَلُوهُ بَغْياً وَ ظُلْماً وَ عُدْوَاناً ثُمَّ(عَلَيهِ السَّلامُ) رَحِمَ اللهُ الْعَبَّاسَ فَلَقَدْ آثَرَ وَ أَبْلَى وَ فَدَى أَخَاهُ بِنَفْسِهِ حَتَّى قُطِعَتْ يَدَاهُ فَأَبْدَلَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِمَا جَنَاحَيْنِ يَطِيرُ بِهِمَا مَعَ الْمَلاَئِكَةِ فِي الْجَنَّةِ كَمَا جَعَلَ لِجَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ إِنَّ لِلْعَبَّاسِ عِنْدَ اللهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مَنْزِلَةً يَغْبِطُهُ بِهَا جَمِيعُ الشُّهَدَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

الْحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ و صلى الله على خير خلقه محمد و أهل بيته الطاهرين و حَسْبُنَا اللهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

گفت: ای پیامبر خدا پدر و مادر سالمندی دارم که مرا مونس خود می شمارند و جهاد رفتن من، برای آن‌ها خوشایند نیست. فرمود: همراه پدر و مادرت باش. سوگند به کسی که جان من در دست اوست، انس گرفتن آنان به تو در یک شبانه روز برتر از جهاد یک ساله است.

۹. حنان بن سدیر از پدرش روایت می‌کند که به امام باقر علیه السلام گفتم: آیا فرزند در عوض پدر به کیفر می‌رسد؟ فرمود: کیفری برای او نیست؛ مگر در دو مورد. نخست اینکه پدر او بنده باشد که باید او را آزاد کند، و دیگر اینکه پدرش وام دار باشد که فرزند باید وام او را بپردازد.

۱۰. امام سجاد علیه السلام به عبیدالله بن عباس بن علی علیه السلام نگریست و سپس گریست. و بعد فرمود: روزی دشوارتر از «احد» بر پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله نبود که عمویش حمزه علیه السلام در آن روز به شهادت رسید. و از آن پس جنگ «موته» بود که پسر عموی ایشان، جعفربن‌ابی طالب علیه السلام شهید شد. و آنگاه فرمود: ای حسین علیه السلام! روزی همانند روز تو نیست. روزی که سی هزار تن که خود را از این امت می‌پنداشتند، او را محاصره کردند و هریک در قتل حسین علیه السلام نیت تقرب به خداوند داشت. حسین علیه السلام پروردگار را به یاد آنان می‌آورد و آنان هوشیار نمی‌گشتند تا اینکه او را به ستم و دشمنی شهید کردند».

در این هنگام امام سجاد علیه السلام به فرزند ابوالفضل علیه السلام فرمود: خداوند عموی من عباس را بیامرزد که جان باخت و خویشتن را فدای برادرش کرد تا اینکه دستان او افتاد. اما خداوند در برابر این فداکاری دو بال به عباس علیه السلام عطا کرد که همراه فرشتگان در بهشت پرواز کنان می‌گردد، همان سان که به جعفربن ابی طالب علیه السلام عطا نمود. برای عباس علیه السلام پیش خداوند منزلتی والاست که در رستاخیز شهیدان تاریخ به آن غبطه می‌خورند.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الحادي و السبعون

يوم الجمعة غرة جمادى الآخر من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ عَنْ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ النَّخَعِيِّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو نَعِيمٍ الْبَلْخِيُّ عَنْ مُقَاتِلِ بْنِ حَيَّانَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبْزَى عَنْ أَبِي ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ قَالَ: كُنْتُ آخِذاً بِيَدِ النَّبِيِّ وَ نَحْنُ نَتَمَاشَى جَمِيعاً فَمَا زِلْنَا نَنْظُرُ إِلَى الشَّمْسِ حَتَّى غَابَتْ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَيْنَ تَغِيبُ قَالَ: فِي السَّمَاءِ ثُمَّ تَرْفَعُ مِنْ سَمَاءٍ إِلَى سَمَاءٍ حَتَّى تَرْفَعَ إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ الْعُلْيَا حَتَّى تَكُونَ تَحْتَ الْعَرْشِ فَتَخِرَّ سَاجِدَةً فَتَسْجُدَ مَعَهَا الْمَلَائِكَةُ الْمُوَكَّلُونَ بِهَا ثُمَّ تَقُولُ: يَا رَبِّ مِنْ أَيْنَ تَأْمُرُنِي أَنْ أَطْلُعَ أَمِنْ مَغْرِبِي أَمْ مِنْ مَطْلِعِي فَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ -: «وَ الشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ»[1] يَعْنِي بِذَلِكَ صُنْعَ الرَّبِّ الْعَزِيزِ فِي مُلْكِهِ بِخَلْقِهِ قَالَ: فَيَأْتِيهَا جَبْرَئِيلُ بِحُلَّةٍ ضَوْءٍ مِنْ نُورِ الْعَرْشِ عَلَى مَقَادِيرِ سَاعَاتِ النَّهَارِ فِي طُولِهِ فِي الصَّيْفِ أَوْ قِصَرِهِ فِي الشِّتَاءِ أَوْ مَا بَيْنَ ذَلِكَ فِي الْخَرِيفِ وَ الرَّبِيعِ قَالَ: فَتَلْبَسُ تِلْكَ الْحُلَّةَ كَمَا يَلْبَسُ أَحَدُكُمْ ثِيَابَهُ ثُمَّ تَنْطَلِقُ بِهَا فِي جَوِّ السَّمَاءِ حَتَّى تَطْلُعَ مِنْ مَطْلِعِهَا قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: فَكَأَنِّي بِهَا قَدْ حُبِسَتْ مِقْدَارَ ثَلَاثِ لَيَالٍ ثُمَّ لَا تُكْسَى ضَوْءاً وَ تُؤْمَرُ أَنْ تَطْلُعَ مِنْ مَغْرِبِهَا فَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ وَ إِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ»[2] وَ الْقَمَرُ كَذَلِكَ مِنْ مَطْلِعِهِ وَ مَجْرَاهُ فِي أُفُقِ السَّمَاءِ وَ مَغْرِبِهِ وَ ارْتِفَاعِهِ إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ وَ يَسْجُدُ تَحْتَ الْعَرْشِ وَ جَبْرَئِيلُ يَأْتِيهِ بِالْحُلَّةِ مِنْ نُورِ الْكُرْسِيِّ فَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَ الْقَمَرَ

---

١. يس / ٣٨.

٢. التكوير / ١-٢.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتاد و یکم

جمعه اول جمادی الاخر سال ۳۶۸

۱. ابوذر غفاری می‌گوید: دست در دست پیامبر اکرمﷺ قدم می‌زدیم و هر دو به آفتاب خیره شده بودیم تا آنکه غروب کرد. گفتم: ای پیامبر خدا! خورشید کجا می‌رود؟ فرمود: آسمان. و از آسمانی به آسمانی بالا خواهد رفت تا اینکه به آسمان هفتم نزدیک می‌شود که زیر عرش است. آنجا به سجده می‌افتد و فرشتگان نگهبان خورشید همراه او سجده خواهند کرد. آنگاه خورشید می‌گوید: خدایا! فرمانم می‌دهی که از مغرب طلوع کنم یا از مشرق؟ و این همان کلام خداوند است: «خورشید به قرار گاهش می‌رود. این است تقدیر خدای توانا و دانا». (یس/۳۶) یعنی این حرکت صنع پروردگار توانمند در عرصه حکومت خویش است. آنگاه جبرئیل برای خورشید جامه تابانی از نور عرش خواهد آورد که اندازه‌اش برابر است با زمان روزهای تابستان و زمستان و فصل‌های میانی. خورشید آن جامه را خواهد پوشید همان سان که یکی از شما جامه خود را بر تن می‌کنید. در این هنگام خورشید را به وسط آسمان آوردند تا اینکه از مطلع خویش طلوع کند. گویی خورشید را می‌بینیم که سه شب محبوس گشته و جامه نورانی را از او دور نگاه داشته‌اند و به او فرمان می‌دهند که اینک از مغرب طلوع کند. و این همان مفهوم کلام خداوند است: «آنگاه که خورشید گرفتگی پدید آید، تیرگی ستارگان آغاز گردد» (تکویر/۱).

پیامبر فرمود: ماه نیز مانند خورشید طلوع و غروب دارد و در ارتفاع به هفت آسمان رفته و در پایین عرش به سجده افتاده و جبرئیل بر او جامه‌ای از نور کرسی عرش خواهد آورد. و این است کلام خداوند: «اوست که آفتاب را تابان و ماه را فروزان ساخته است» (یونس/۵)

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نُوراً»[١] قَالَ: أَبُو ذَرٍّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ ثُمَّ اعْتَزَلْتُ مَعَ رَسُولِ اللهِ فَصَلَّيْنَا الْمَغْرِبَ.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيُّ عَنْ عِيسَى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: إِنَّ ذَا الْقَرْنَيْنِ لَمَّا انْتَهَى إِلَى السَّدِّ جَاوَزَهُ فَدَخَلَ فِي الظُّلُمَاتِ فَإِذَا هُوَ بِمَلَكٍ قَائِمٍ عَلَى جَبَلٍ طُولُهُ خَمْسُمِائَةِ ذِرَاعٍ فَقَالَ لَهُ الْمَلَكُ: يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ أَمَا كَانَ خَلْفَكَ مَسْلَكٌ فَقَالَ لَهُ ذُو الْقَرْنَيْنِ: مَنْ أَنْتَ قَالَ: أَنَا مَلَكٌ مِنْ مَلَائِكَةِ الرَّحْمَنِ مُوَكَّلٌ بِهَذَا الْجَبَلِ فَلَيْسَ مِنْ جَبَلٍ خَلَقَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَّا وَ لَهُ عِرْقٌ إِلَى هَذَا الْجَبَلِ فَإِذَا أَرَادَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يُزَلْزِلَ مَدِينَةً أَوْحَى إِلَيَّ فَزَلْزَلْتُهَا.

٣. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: انَّ الصَّاعِقَةَ لَا تُصِيبُ ذَاكِراً لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ.

٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ السُّكَّرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زَكَرِيَّا الْبَصْرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَارَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ الزَّلَازِلَ وَ الْكُسُوفَيْنِ وَ الرِّيَاحَ الْهَائِلَةَ مِنْ عَلَامَاتِ السَّاعَةِ فَإِذَا رَأَيْتُمْ شَيْئاً مِنْ ذَلِكَ فَتَذَكَّرُوا قِيَامَ الْقِيَامَةِ وَ أَفْزِعُوا إِلَى مَسَاجِدِكُمْ.

٥. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ وَهْبٍ الْبَغْدَادِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَعْبَدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ سُلَيْمَانَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ فِطْرِ بْنِ خَلِيفَةَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ: «وَ الَّذِينَ إِذا فَعَلُوا فاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ»[٢] صَعِدَ إِبْلِيسُ جَبَلًا بِمَكَّةَ يُقَالُ لَهُ: ثَوْرٌ فَصَرَخَ بِأَعْلَى صَوْتِهِ بِعَفَارِيتِهِ فَاجْتَمَعُوا إِلَيْهِ فَقَالُوا: يَا سَيِّدَنَا لِمَ دَعَوْتَنَا؟ قَالَ: نَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ فَمَنْ لَهَا فَقَامَ عِفْرِيتٌ مِنَ الشَّيَاطِينِ؟ فَقَالَ: أَنَا لَهَا بِكَذَا وَ كَذَا قَالَ: لَسْتَ لَهَا فَقَامَ آخَرُ فَقَالَ: مِثْلَ ذَلِكَ فَقَالَ: لَسْتَ لَهَا؟ فَقَالَ: الْوَسْوَاسُ الْخَنَّاسُ أَنَا لَهَا قَالَ: بِمَا ذَا؟ قَالَ: أَعِدُهُمْ وَ أُمَنِّيهِمْ حَتَّى يُوَاقِعُوا الْخَطِيئَةَ فَإِذَا وَاقَعُوا الْخَطِيئَةَ أَنْسَيْتُهُمُ الاسْتِغْفَارَ

---

١. يونس / ٥.
٢. آل‌عمران / ١٣٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ابوذر می‌گوید: آنگاه همراه با رسول اکرمﷺ در کنجی نماز مغرب را به پا داشتیم.

۲. امام صادق‌علیه‌السلام فرمود: آن گاه که «ذوالقرنین» از سد عبور کرد و در تاریکی‌ها پا نهاد، به فرشته‌ای برخورد که به کوهی به درازای پانصد ذراع ایستاده بود. او چنین گفت: ای ذوالقرنین! مگر در پشت سرت راهی نبود؟ گفت: تو چه کسی هستی؟ گفت: از فرشتگان پروردگار جهان هستم. مرا نگهبان این کوه ساخته است که شاهرگ کوهها در آن است و هرگاه خداوند اراده کند که زلزله‌ای در سرزمینی پدید آورد، مرا فرما داده و آن را خواهم لرزانید.

۳. امام صادق‌علیه‌السلام فرمود: صاعقه به کسی که خداوند را یاد می‌کند، آسیب نمی‌رساند.

۴. محمد بن عماره از پدرش نقل می‌کند که امام صادق‌علیه‌السلام از پدرش روایت فرمود: زلزله‌ها و ماه گرفتگی و خورشید گرفتگی و بادهای وحشتناک از نشانه‌های رستاخیزند. هرگاه پاره‌ای از آنها را مشاهده کردید، رستاخیز را به یاد آورده و به سجده‌گاههای خویش پناهنده شوید.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۵. امام صادق‌علیه‌السلام فرمود: آنگاه که آیه «و الذین اذا فعلوا فاحشه او ظلمو انفسهم ذکرو الله فاستغفروا» و کسانی که فاحشه‌ای را انجام دادند، یاد خدا می‌افتند و آمرزش گناهان خود را طلب می‌کنند. (آل عمران/۱۲۵) نازل شد، ابلیس بر فراز کوهی در مکه به نام «ثور» رفت و فریاد کنان عفاریت خویش را فرا خواند. آنان در اطراف او گرد آمده و گفتند: ای سرور ما! چه شده که ما را فرا خوانده‌ای؟ ابلیس گفت: چنین آیه‌ای فرود آمده است. چه کسی یارای مقابله با آن را دارد؟ یکی گفت: من با فلان وسیله چنین می‌کنم. ابلیس گفت: از تو بر نمی‌آید. دیگری گفت: چنین و چنان می‌کنم. ابلیس گفت: تو هم این کاره نیستی. بعد «وسوسه گر پنهان شونده» آمد و گفت: این کار من است. ابلیس گفت: چگونه؟ او گفت: آنان را وعده داده و آرزومندشان می‌کنم تا اینکه خدا را نافرمانی کنند. آنگاه که در ورطه افتادند، آمرزش خواهی را از یادشان خواهم برد. ابلیس گفت: تو شایسته این کاری. از

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَقَالَ: أَنْتَ لَهَا فَوَ كَّلَهُ بِهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

٦. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى قَالَ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْخَزَّازُ قَالَ: حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام قَالَ: إِنَّ يَهُودِيّاً كَانَ لَهُ عَلَى رَسُولِ اللهِ دَنَانِيرُ فَتَقَاضَاهُ فَقَالَ لَهُ: يَا يَهُودِيُّ مَا عِنْدِي مَا أُعْطِيكَ؟ قَالَ: فَإِنِّي لاَ أُفَارِقُكَ يَا مُحَمَّدُ حَتَّى تَقْضِيَنِي فَقَالَ: إِذاً أَجْلِسَ مَعَكَ فَجَلَسَ مَعَهُ حَتَّى صَلَّى فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ الظُّهْرَ وَ الْعَصْرَ وَ الْمَغْرِبَ وَ الْعِشَاءَ الآخِرَةَ وَ الْغَدَاةَ وَ كَانَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللهِ يَتَهَدَّدُونَهُ وَ يَتَوَاعَدُونَهُ فَنَظَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله إِلَيْهِمْ فَقَالَ: مَا الَّذِي تَصْنَعُونَ بِهِ؟ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ يَهُودِيٌّ يَحْبِسُكَ؟ فَقَالَ: صلى الله عليه وآله لَمْ يَبْعَثْنِي رَبِّي عَزَّ وَ جَلَّ بِأَنْ أَظْلِمَ مُعَاهَداً وَ لاَ غَيْرَهُ فَلَمَّا عَلاَ النَّهَارُ قَالَ: الْيَهُودِيُّ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ وَ شَطْرُ مَالِي فِي سَبِيلِ اللهِ أَمَا وَ اللهِ مَا فَعَلْتُ بِكَ الَّذِي فَعَلْتُ إِلاَّ لِأَنْظُرَ إِلَى نَعْتِكَ فِي التَّوْرَاةِ فَإِنِّي قَرَأْتُ فِي التَّوْرَاةِ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ مَوْلِدُهُ بِمَكَّةَ وَ مُهَاجَرُهُ بِطَيْبَةَ وَ لَيْسَ بِفَظٍّ وَ لاَ غَلِيظٍ وَ لاَ سَخَّابٍ وَ لاَ مُتَزَيِّنٍ بِالْفُحْشِ وَ لاَ قَوْلِ الْخَنَى وَ أَنَا أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ أَنَّكَ رَسُولُ اللهِ وَ هَذَا مَالِي فَاحْكُمْ فِيهِ بِمَا أَنْزَلَ اللهُ وَ كَانَ الْيَهُودِيُّ كَثِيرَ الْمَالِ ثُمَّ قَالَ: عَلِيٌّ عليه السلام كَانَ فِرَاشُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله عَبَاءَةً وَ كَانَتْ مِرْفَقَتُهُ مِنْ أَدَمٍ حَشْوُهَا لِيفٌ فَثُنِيَتْ لَهُ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَلَمَّا أَصْبَحَ قَالَ: لَقَدْ مَنَعَنِي الْفِرَاشُ اللَّيْلَةَ الصَّلاَةَ فَأَمَرَ صلى الله عليه وآله انْ يُجْعَلَ بِطَاقٍ وَاحِدٍ.

٧. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ قَالَ: قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: انَّ رَسُولَ اللهِ دَخَلَ عَلَى ابْنَتِهِ فَاطِمَةَ عليها السلام وَ إِذَا فِي عُنُقِهَا قِلاَدَةٌ فَأَعْرَضَ عَنْهَا فَقَطَعَتْهَا وَ رَمَتْ بِهَا فَقَالَ لَهَا: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: انْتِ مِنِّي يَا فَاطِمَةُ ثُمَّ جَاءَ سَائِلٌ فَنَاوَلَتْهُ الْقِلاَدَةَ ثُمَّ قَالَ: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: اشْتَدَّ غَضَبُ اللهِ وَ غَضَبِي عَلَى مَنْ أَهْرَقَ دَمِي وَ آذَانِي فِي عِتْرَتِي.

٨. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: انَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله بَعَثَ سَرِيَّةً فَلَمَّا رَجَعُوا قَالَ: مَرْحَباً بِقَوْمٍ قَضَوُا الْجِهَادَ الاصْغَرَ وَ بَقِيَ عَلَيْهِمُ الْجِهَادُ الاكْبَرُ قِيلَ يَا رَسُولَ اللهِ وَ مَا الْجِهَادُ الاكْبَرُ؟ قَالَ: جِهَادُ النَّفْسِ ثُمَّ قَالَ: أَفْضَلُ الْجِهَادِ مَنْ جَاهَدَ نَفْسَهُ الَّتِي بَيْنَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

این پس او را بر این کار تا رستاخیز گماشت.

۶. امام کاظم علیه السلام از پدران خود روایت فرمود: که یک شخص یهودی چند اشرفی از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله طلب داشت و از حضرت آن را خواست. رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: اکنون چیزی ندارم که به تو بپردازم. یهودی گفت: ای محمد! از تو جدا نخواهم شد تا طلب مرا بدهی. حضرت فرمود: پس در کنار تو خواهم نشست. تا وقت نماز ظهر و عصر و از آن پس تا اقامه نماز صبح روز بعد نشستند. یاران پیامبر شخص یهودی را می‌ترساندند. حضرت به آنان نگریست و فرمود: با او چه کار دارید؟ گفتند: ای پیامبر خدا! سزاوار نیست که یک یهودی شما را بازداشت کند. فرمود: خداوند مرا ارسال نکرده است که به کافری که با او پیمان دارم یا هر فرد دیگری ستم روا دارم. خورشید که طلوع کرد، فرد یهودی گفت: «اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمد رسول الله» من اکنون نصف دارایی را در راه خدا می‌بخشم. به خدا سوگند، اصرار بر گرفتن طلب خود نکردم، مگر به خاطر اینکه درباره اخلاق تو در تورات خوانده بودم و می‌خواستم حقیقت آن را بنگرم. در تورات چنین دیدم که محمدبن عبدالله صلی الله علیه و آله در مکه به دنیا می‌آید و از آن پس به مدینه هجرت دارد. او کج خلقی و سخت‌گیری ندارد و نیز یاوه‌گو نیست. اکنون ثروت من در اختیار تو بوده و به فرمان خداوند درباره آن رفتار کن. علی علیه السلام که این حدیث را روایت کرد، فرمود: آن شخص یهودی دارایی بسیار اندوخته بود.

علی علیه السلام نیز فرمود: بستر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله یک عبا بود و یک بالش از پوست که لیف خرما در آن نهاده بودند. یک شب بسترش را گستردم. بامداد بیدار شد و فرمود: این بستر، امشب مرا از اقامه نماز شب بی‌نصیب ساخت. آنگاه فرمان داد که یک رویه از آن بردارند.

۷. علی علیه السلام فرمود: رسول خدا داخل خانهٔ دخترش فاطمه شد و گردنبندی را بر گردن دخترش دید، پس از او روی گردانید. فاطمه آن را برید و دور انداخت. رسول خدا فرمود: ای فاطمه تو از من هستی. سپس فقیری آمد پس آن گردنبند را به او داد. سپس رسول خدا فرمود: خشم خدا و غضب من شدید باد بر کسی که خون مرا بریزد و از اهل بیتم کسی را اذیت کند که مرا اذیت کرده است.

۸. علی علیه السلام فرمود: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله سپاهی را برای جهاد روانه ساخت. آنگاه که بازگشتند، فرمود: آفرین بر کسانی که پیکار کوچکتر را کرده و اکنون پیکار بزرگتر بر دوش آنان است. گفتند: ای پیامبر خدا! پیکار بزرگتر چیست؟ فرمود: پیکار با نفس اماره و بعد فرمود: برترین جهاد، جهاد کسی است که با نفس خویش که بین پهلوهای اوست، همواره

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جَنْبَيْهِ.

٩. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: عَادَ رَسُولُ اللهِ سَلْمَانَ الْفَارِسِيَّ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) فِي عِلَّتِهِ فَقَالَ: يَا سَلْمَانُ إِنَّ لَكَ فِي عِلَّتِكَ ثَلاثَ خِصَالٍ أَنْتَ مِنَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِذِكْرٍ وَ دُعَاؤُكَ فِيهِ مُسْتَجَابٌ وَ لا تَدَعُ الْعِلَّةُ عَلَيْكَ ذَنْباً إِلاَّ حَطَّتْهُ مَتَّعَكَ اللهُ بِالْعَافِيَةِ إِلَى انْقِضَاءِ أَجَلِكَ.

١٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ سَهْلِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ الدِّينَوَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الصَّائِغُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ رِبْعِيٍّ قَالَ: إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام دَخَلَ مَكَّةَ فِي بَعْضِ حَوَائِجِهِ فَوَجَدَ أَعْرَابِيّاً مُتَعَلِّقاً بِأَسْتَارِ الْكَعْبَةِ وَ هُوَ يَقُولُ: يَا صَاحِبَ الْبَيْتِ الْبَيْتُ بَيْتُكَ وَ الضَّيْفُ ضَيْفُكَ وَ لِكُلِّ ضَيْفٍ مِنْ مُضِيفِهِ قِرًى فَاجْعَلْ قِرَايَ مِنْكَ اللَّيْلَةَ الْمَغْفِرَةَ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام لِأَصْحَابِهِ أَمَا تَسْمَعُونَ كَلامَ الاعْرَابِيِّ قَالُوا نَعَمْ فَقَالَ اللهُ أَكْرَمُ مِنْ أَنْ يَرُدَّ ضَيْفَهُ قَالَ فَلَمَّا كَانَ اللَّيْلَةُ الثَّانِيَةُ وَجَدَهُ مُتَعَلِّقاً بِذَلِكَ الرُّكْنِ وَ هُوَ يَقُولُ يَا عَزِيزاً فِي عِزِّكَ فَلا أَعَزَّ مِنْكَ فِي عِزِّكَ أَعِزَّنِي بِعِزِّ عِزِّكَ فِي عِزٍّ لا يَعْلَمُ أَحَدٌ كَيْفَ هُوَ؟ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ وَ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ عَلَيْكَ أَعْطِنِي مَا لا يُعْطِينِي أَحَدٌ غَيْرُكَ وَ اصْرِفْ عَنِّي مَا لا يَصْرِفُهُ أَحَدٌ غَيْرُكَ قَالَ: فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: لِأَصْحَابِهِ هَذَا وَ اللهِ الاسْمُ الاكْبَرُ بِالسُّرْيَانِيَّةِ أَخْبَرَنِي بِهِ حَبِيبِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله سَأَلَهُ الْجَنَّةَ فَأَعْطَاهُ وَ سَأَلَهُ صَرْفَ النَّارِ وَ قَدْ صَرَفَهَا عَنْهُ قَالَ: فَلَمَّا كَانَ اللَّيْلَةُ الثَّالِثَةُ وَجَدَهُ وَ هُوَ مُتَعَلِّقٌ بِذَلِكَ الرُّكْنِ وَ هُوَ يَقُولُ: يَا مَنْ لا يَحْوِيهِ مَكَانٌ وَ لا يَخْلُو مِنْهُ مَكَانٌ بِلا كَيْفِيَّةٍ كَانَ ارْزُقِ الاعْرَابِيَّ أَرْبَعَةَ آلافِ دِرْهَمٍ قَالَ: فَتَقَدَّمَ إِلَيْهِ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فَقَالَ: يَا أَعْرَابِيُّ سَأَلْتَ رَبَّكَ الْقِرَى فَقَرَاكَ وَ سَأَلْتَهُ الْجَنَّةَ فَأَعْطَاكَ وَ سَأَلْتَهُ أَنْ يَصْرِفَ عَنْكَ النَّارَ وَ قَدْ صَرَفَهَا عَنْكَ وَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ تَسْأَلُهُ أَرْبَعَةَ آلافِ دِرْهَمٍ؟ قَالَ: الاعْرَابِيُّ مَنْ أَنْتَ؟ أَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: الاعْرَابِيُّ أَنْتَ وَ اللهِ بُغْيَتِي وَ بِكَ أَنْزَلْتُ حَاجَتِي قَالَ سَلْ يَا أَعْرَابِيُّ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بستیزد.

۹. امام صادق علیه السلام فرمود: پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به عیادت سلمان فارسی رفت و فرمود: ای سلمان! در بیماری برای تو سه بهره است. در یاد پروردگارت هستی و خواسته تو اجابت می‌شود و گناه تو فرو خواهد ریخت و تو را تا هنگام وفات عافیت خواهد بخشید.

۱۰. خالد بن یحیی می‌گوید: امیرمؤمنان علیه السلام برای انجام کاری راهی مکه شد. در آنجا صحراگردی را دید که به پرده کعبه چنگ می‌زد و می‌گفت: ای صاحب خانه این خانه تو است و مهمان، مهمان تو است. و هر مهمانی بر میزبان حق پذیرایی دارد. امشب مرا با مغفرت خویش پذیرایی کن. علی علیه السلام به یاران خویش فرمود: آیا دعای این مرد را نشنیدید؟ گفتند: چرا. فرمود: خداوند بزرگوارتر از این است که مهمان خویش را از خود براند. شب دیگر عرب صحراگرد را نگریست که به رکن نزدیک شده و می‌گوید: ای توانمندی که توانمندتر از تو نیست، مرا به عزت خویش توانمندی ده که دیگران از وصف آن ناتوان باشند. اکنون سوی تو آمدم و متوسل شده‌ام. به حق محمد و آل محمد صلی الله علیه و آله بر تو، مرا عطا کن آن چه را که دیگری عطا نمی‌کند و از من دور ساز آنچه را که دیگری نمی‌تواند دور کند.

علی علیه السلام فرمود: سوگند به خداوند که این نیایش همان اسم اعظم به زبان سریانی است. دوستم رسول اکرم صلی الله علیه و آله مرا آگاه ساخت که مرد صحراگرد از خداوند درخواست بهشت کرد، به او عطا فرمود، و نیز دوری از دوزخ خواست که خداوند آن را از او دور ساخت. در شب سوم در همانجا صحراگرد چنین می‌گفت: خدایا! ای کسی که جایی گنجایش تو را ندارد و قابل توصیف نیستی، به این بنده‌ات چهار هزار درهم عطا کن.

علی علیه السلام نزدیک‌تر رفت و فرمود: ای اعرابی از خداوند درخواست میزبانی کردی که کرد. و بهشت تمنا کردی که داد، و دوری از دوزخ را آرزو کردی که بخشید. و حال چهار هزار درهم مطالبه می‌کنی. اعرابی گفت: تو کیستی؟ علی علیه السلام فرمود: من علی بن ابی‌طالب هستم. اعرابی گفت: تو خواسته من هستی و از خدایت خواهش کردم. فرمود:

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قَالَ: أُرِيدُ أَلْفَ دِرْهَمٍ لِلصَّدَاقِ وَ أَلْفَ دِرْهَمٍ أَقْضِي بِهِ دَيْنِي وَ أَلْفَ دِرْهَمٍ أَشْتَرِي بِهِ دَاراً وَ أَلْفَ دِرْهَمٍ أَتَعَيَّشُ مِنْهُ قَالَ: أَنْصَفْتَ يَا أَعْرَابِيُّ فَإِذَا خَرَجْتَ مِنْ مَكَّةَ فَسَلْ عَنْ دَارِي بِمَدِينَةِ الرَّسُولِ ﷺ فَأَقَامَ الاعْرَابِيُّ بِمَكَّةَ أُسْبُوعاً وَ خَرَجَ فِي طَلَبِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى مَدِينَةِ الرَّسُولِ وَ نَادَى مَنْ يَدُلُّنِي عَلَى دَارِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٍّ ؑ؟ فَقَالَ: الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ مِنْ بَيْنِ الصِّبْيَانِ أَنَا أَدُلُّكَ عَلَى دَارِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَنَا ابْنُهُ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ فَقَالَ: الاعْرَابِيُّ مَنْ أَبُوكَ؟ قَالَ: أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ؑ قَالَ: مَنْ أُمُّكَ؟ قَالَ: فَاطِمَةُ الزَّهْرَاءُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ قَالَ: مَنْ جَدُّكَ؟ قَالَ: رَسُولُ اللهِ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ مَنْ جَدَّتُكَ؟ قَالَ: خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ قَالَ: مَنْ أَخُوكَ؟ قَالَ: أَبُو مُحَمَّدٍ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ قَدْ أَخَذْتَ الدُّنْيَا بِطَرَفَيْهَا امْشِ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ قُلْ لَهُ إِنَّ الاعْرَابِيَّ صَاحِبَ الضَّمَانِ بِمَكَّةَ عَلَى الْبَابِ قَالَ: فَدَخَلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ ؑ وَ قَالَ: يَا أَبَتِ أَعْرَابِيٌّ بِالْبَابِ يَزْعُمُ أَنَّهُ صَاحِبُ الضَّمَانِ بِمَكَّةَ قَالَ فَقَالَ يَا فَاطِمَةُ عِنْدَكِ شَيْءٌ تَأْكُلُهُ؟ الاعْرَابِيُّ قَالَ: اللَّهُمَّ لاَ قَالَ فَتَلَبَّسَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ؑ وَ خَرَجَ وَ قَالَ ادْعُوا إِلَيَّ أَبَا عَبْدِ اللهِ سَلْمَانَ الْفَارِسِيَّ قَالَ: فَدَخَلَ إِلَيْهِ سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ رَحِمَهُ اللهُ فَقَالَ: يَا أَبَا عَبْدِ اللهِ اعْرِضِ الْحَدِيقَةَ الَّتِي غَرَسَهَا رَسُولُ اللهِ لِي عَلَى التُّجَّارِ قَالَ: فَدَخَلَ سَلْمَانُ إِلَى السُّوقِ وَ عَرَضَ الْحَدِيقَةَ فَبَاعَهَا بِاثْنَيْ عَشَرَ أَلْفَ دِرْهَمٍ وَ أَحْضَرَ الْمَالَ وَ أَحْضَرَ الاعْرَابِيَّ فَأَعْطَاهُ أَرْبَعَةَ آلاَفِ دِرْهَمٍ وَ أَرْبَعِينَ دِرْهَماً نَفَقَةً وَ وَقَعَ الْخَبَرُ إِلَى سُؤَّالِ الْمَدِينَةِ فَاجْتَمَعُوا وَ مَضَى رَجُلٌ مِنَ الانْصَارِ إِلَى فَاطِمَةَ فَأَخْبَرَهَا بِذَلِكَ فَقَالَتْ آجَرَكَ اللهُ فِي مَمْشَاكَ فَجَلَسَ عَلِيٌّ ؑ وَ الدَّرَاهِمُ مَصْبُوبَةٌ بَيْنَ يَدَيْهِ حَتَّى اجْتَمَعَ إِلَيْهِ أَصْحَابُهُ فَقَبَضَ قَبْضَةً قَبْضَةً وَ جَعَلَ يُعْطِي رَجُلًا رَجُلًا حَتَّى لَمْ يَبْقَ مَعَهُ دِرْهَمٌ وَاحِدٌ فَلَمَّا أَتَى الْمَنْزِلَ قَالَتْ لَهُ: فَاطِمَةُ (عَلَيْهَا السَّلامُ) يَا ابْنَ عَمٍّ بِعْتَ الْحَائِطَ الَّذِي غَرَسَهُ لَكَ وَالِدِي؟ قَالَ: نَعَمْ بِخَيْرٍ مِنْهُ عَاجِلًا وَ آجِلًا قَالَتْ: فَأَيْنَ الثَّمَنُ؟ قَالَ: دَفَعْتُهُ إِلَى أَعْيُنٍ اسْتَحْيَيْتُ أَنْ أُذِلَّهَا بِذُلِّ الْمَسْأَلَةِ قَبْلَ أَنْ تَسْأَلَنِي قَالَتْ: فَاطِمَةُ أَنَا جَائِعَةٌ وَ ابْنَايَ جَائِعَانِ وَ لاَ أَشُكُّ إِلاَّ وَ أَنَّكَ مِثْلُنَا فِي الْجُوعِ لَمْ يَكُنْ لَنَا مِنْهُ دِرْهَمٌ؟ وَ أَخَذَتْ بِطَرَفِ ثَوْبِ عَلِيٍّ ؑ فَقَالَ: عَلِيٌّ يَا فَاطِمَةُ خَلِّينِي فَقَالَتْ: لاَ وَ اللهِ أَوْ يَحْكُمَ بَيْنِي وَ بَيْنَكَ أَبِي فَهَبَطَ جَبْرَئِيلُ عَلَى رَسُولِ اللهِ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ السَّلاَمُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ای مرد آن چه می‌خواهی بگو. گفت: هزار درهم برای مهریه خواستم و هزار درهم برای پرداخت وام و هزار درهم برای خرید خانه و هزار درهم برای هزینه‌های زندگی. علی‌علیه‌السلام فرمود: انصاف دادی. آنگاه که به مدینه، شهر پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله بازگشتم به سراغم بیا. صحراگرد پس از یک هفته‌ای به مدینه رفت و در پی امیرمومنان‌علیه‌السلام گشت. بانگ می‌زد: چه کسی مرا به سرای امیر مومنان‌علیه‌السلام رهنمون می‌شود؟ حسین‌علیه‌السلام او را دید و فرمود: من تو را به خانه او می‌برم که فرزند او هستم. گفت: پدر تو کیست؟ فرمود: علی بن ابی طالب امیرمومنان‌علیه‌السلام. گفت: مادر تو کیست؟ فرمود: فاطمه زهراعلیهاالسلام، سرور زنان جهان. گفت: نیای تو کیست؟ فرمود: پیامبر خدا، محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب‌صلی‌الله‌علیه‌وآله. گفت: نیای مادری تو کیست؟ فرمود: خدیجه دختر خویلد. گفت: برادر تو کیست؟ فرمود: ابو محمد حسن بن علی‌علیه‌السلام. گفت: چهار گوشه جهان را گرد آوردی. پیش امیرمومنان‌علیه‌السلام بر و بگو که مرد اعرابی صاحب ضمانت تو در مکه اینک در آستانه خانه توست. حسین‌علیه‌السلام به خانه درآمد و گفت: ای پدر یک اعرابی آمده و شما را ضمانت گر خویش در شهر مکه می‌خواند. علی‌علیه‌السلام فرمود: ای فاطمه‌علیهاالسلام چیزی در خانه داری که بخورد؟ فرمود: سوگند به خدا که ندارم. آن گاه علی‌علیه‌السلام جامه پوشید و خارج شد و فرمود: سلمان را پیش من آورید. سلمان که آمد، علی‌علیه‌السلام فرمود: بوستانی که پیامبر اکرم‌صلی‌الله‌علیه‌وآله برای من ساخته بود، به فروش برسان. سلمان آن را فروخت و دوازده هزار درهم نزد علی‌علیه‌السلام آورد. حضرت هشت هزار درهم برای مهریه و خانه به آن اعرابی بخشید. بینوایان مدینه از این ماجرا آگاه شده و گرد علی‌علیه‌السلام حلقه زدند. یکی از انصار خبر را به فاطمه‌علیهاالسلام داد. او فرمود: خداوند تو را خیر دهد. علی‌علیه‌السلام درهم ها را پیش روی نهاد و یاران گرد آمدند. او مشت مشت به آنان داد تا اینکه حتی یک درهم برای او نماند.

آنگاه که علی‌علیه‌السلام به خانه بازگشت، فاطمه گفت: پسر عمو بوستانی را که پدرم برایت مهیا کرده بود، فروختی؟ فرمود: آری. آن را در برابر بوستانی نیکوتر در دنیا و آخرت فروختم. گفت: پس پول آن کو؟ فرمود: به چشمانی بخشیدم که خواری آن را نمی‌توانستم تحمل کنم. گفت: می‌دانی که من و فرزندان تو گرسنگی می‌کشیم و بی گمان تو هم مثل ما گرسنه هستی. آیا یک درهم آن سهم ما نبود؟ و بعد دامن علی‌علیه‌السلام را گرفت. علی‌علیه‌السلام فرمود: فاطمه دامن مرا آزاد کن. او گفت: هرگز تا اینکه پدرم میان من و تو داوری کند. در این هنگام جبرئیل بر پیامبر خداصلی‌الله‌علیه‌وآله فرود آمد. و گفت: ای محمد پروردگارت درود می‌فرستد

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

يُقْرِئُكَ السَّلامَ وَ يَقُولُ: اقْرَأْ عَلِيّاً مِنِّي السَّلامَ وَ قُلْ لِفاطِمَةَ لَيْسَ لَكِ أَنْ تَضْرِبِي عَلَى يَدَيْهِ وَ لا تَلْزِمِي بِثَوْبِهِ فَلَمَّا أَتَى رَسُولُ اللهِ ﷺ مَنْزِلَ عَلِيٍّ عليه السلام وَجَدَ فاطِمَةَ مُلازِمَةً لِعَلِيٍّ؟ فَقالَ لَها: يا بُنَيَّةِ ما لَكِ مُلازِمَةً لِعَلِيٍّ؟ قالَتْ: يا أَبَتِ باعَ الْحائِطَ الَّذِي غَرَسْتَهُ لَهُ بِاثْنَيْ عَشَرَ أَلْفَ دِرْهَمٍ وَ لَمْ يَحْبِسْ لَنا مِنْهُ دِرْهَماً نَشْتَرِي بِهِ طَعاماً فَقالَ: يا بُنَيَّةِ إِنَّ جَبْرَئِيلَ يُقْرِئُنِي مِنْ رَبِّيَ السَّلامَ وَ يَقُولُ اقْرَأْ عَلِيّاً مِنْ رَبِّهِ السَّلامَ وَ أَمَرَنِي أَنْ أَقُولَ لَكِ لَيْسَ لَكِ أَنْ تَضْرِبِي عَلَى يَدَيْهِ وَ لا تَلْزِمِي بِثَوْبِهِ قالَتْ فاطِمَةُ فَإِنِّي أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ لا أَعُودُ أَبَداً قالَتْ: فاطِمَةُ عليها السلام فَخَرَجَ أَبِي فِي ناحِيَةٍ وَ زَوْجِي عَلِيٌّ فِي ناحِيَةٍ فَما لَبِثَ أَنْ أَتَى أَبِي ﷺ وَ مَعَهُ سَبْعَةُ دَراهِمَ سُودٍ هَجَرِيَّةٍ فَقالَ: يا فاطِمَةُ أَيْنَ ابْنُ عَمِّي؟ فَقُلْتُ لَهُ: خَرَجَ فَقالَ: رَسُولُ اللهِ هاكِ هَذِهِ الدَّراهِمَ فَإِذا جاءَ ابْنُ عَمِّي فَقُولِي لَهُ يَبْتاعُ لَكُمْ بِها طَعاماً فَما لَبِثْتُ إِلاّ يَسِيراً حَتَّى جاءَ عَلِيٌّ عليه السلام فَقالَ رَجَعَ ابْنُ عَمِّي فَإِنِّي أَجِدُ رائِحَةً طَيِّبَةً قالَتْ نَعَمْ وَ قَدْ دَفَعَ إِلَيَّ شَيْئاً تَبْتاعُ لَنا بِهِ طَعاماً قالَ: عَلِيٌّ عليه السلام هاتِيهِ فَدَفَعَتْ إِلَيْهِ سَبْعَةَ دَراهِمَ سُودٍ هَجَرِيَّةٍ: فَقالَ بِسْمِ اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيراً طَيِّباً وَ هَذا مِنْ رِزْقِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ ثُمَّ قالَ: يا حَسَنُ قُمْ مَعِي فَأَتَيا السُّوقَ فَإِذا هُما بِرَجُلٍ واقِفٍ وَ هُوَ يَقُولُ: مَنْ يُقْرِضُ الْمَلِيَّ الْوَفِيَّ؟ قالَ: يا بُنَيَّ تُعْطِيهِ؟ قالَ: إِي وَ اللهِ يا أَبَتِ فَأَعْطاهُ عَلِيٌّ عليه السلام الدَّراهِمَ فَقالَ: الْحَسَنُ يا أَبَتاهْ أَعْطَيْتَهُ الدَّراهِمَ كُلَّها قالَ: نَعَمْ يا بُنَيَّ إِنَّ الَّذِي يُعْطِي الْقَلِيلَ قادِرٌ عَلَى أَنْ يُعْطِيَ الْكَثِيرَ فَمَضَى عَلِيٌّ عليه السلام بِبابِ رَجُلٍ يَسْتَقْرِضُ مِنْهُ شَيْئاً فَلَقِيَهُ أَعْرابِيٌّ وَ مَعَهُ ناقَةٌ فَقالَ: يا عَلِيُّ اشْتَرِ مِنِّي هَذِهِ النّاقَةَ؟ قالَ: لَيْسَ مَعِي ثَمَنُها؟ قالَ: فَإِنِّي أَنْظِرُكَ؟ بِهِ إِلَى الْقَبْضِ بِكَمْ يا أَعْرابِيُّ قالَ: بِمِائَةِ دِرْهَمٍ قالَ عَلِيٌّ عليه السلام خُذْها يا حَسَنُ فَأَخَذَها فَمَضَى عَلِيٌّ فَلَقِيَهُ أَعْرابِيٌّ آخَرُ الْمِثالُ واحِدٌ وَ الثِّيابُ مُخْتَلِفَةٌ فَقالَ: يا عَلِيُّ تَبِيعُ النّاقَةَ قالَ: عَلِيٌّ عليه السلام وَ ما تَصْنَعُ بِها قالَ: أَغْزُو عَلَيْها أَوَّلَ غَزْوَةٍ يَغْزُوها ابْنُ عَمِّكَ قالَ: إِنْ قَبِلْتَها فَهِيَ لَكَ بِلا ثَمَنٍ قالَ: مَعِي ثَمَنُها وَ بِالثَّمَنِ أَشْتَرِيها فَبِكَمْ اشْتَرَيْتَها قالَ: بِمِائَةِ دِرْهَمٍ قالَ: الاعْرابِيُّ فَلَكَ سَبْعُونَ وَ مِائَةُ دِرْهَمٍ قالَ: عَلِيٌّ عليه السلام خُذِ السَّبْعِينَ وَ الْمِائَةَ وَ سَلِّمِ النّاقَةَ الْمِائَةُ لِلْأَعْرابِيِّ الَّذِي باعَنَا النّاقَةَ وَ السَّبْعُونَ لَنا نَبْتاعُ بِها شَيْئاً فَأَخَذَ الْحَسَنُ عليه السلام الدَّراهِمَ وَ سَلَّمَ النّاقَةَ، قالَ عَلِيٌّ عليه السلام: فَمَضَيْتُ أَطْلُبُ الاعْرابِيَّ الَّذِي ابْتَعْتُ مِنْهُ النّاقَةَ لأُعْطِيَهُ ثَمَنَها، فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ جالِساً فِي مَكانٍ لَمْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

و می‌فرماید: به علی درود مرا برسان و به فاطمه بگوی که نباید دامن او را بگیری.

پیامبرﷺ به خانه علی‌ؑ رفت و فاطمه را نگریست که به دامن علی چنگ زده بود. فرمود: دخترم چرا اینکار را کردی؟ گفت: ای پدر! بوستانی را که تو برای علی مهیا ساخته بودی، به دوازده هزار درهم فروخته است، در حالی که یک درهم از آن را، برای خوراکی ما بر نداشته است. فرمود: دخترم! جبرئیل از پروردگار سلام رسانده و می‌فرماید که به علی درود مرا برسان. و بعد فرمان داده که به تو بگویم که حق نداری دامن علی را چنگ بگیری. فاطمهؑ گفت: اکنون از خداوند درخواست آمرزش دارم و دیگر تکرار نمی‌کنم. فاطمه می‌گوید: پیامبر و علی هر کدام به سمتی رفتند. چیزی نگذشت که پدرم هفت درهم برایم آورد و فرمود: ای فاطمه! پسر عموی من کجاست؟ گفتم: نمی‌دانم. فرمود: این درهم ها را بگیر و هرگاه که علی‌ؑ آمد، بگوی که با آن خوراک تهیه کند. زمانی نگذشت که علی‌ؑ آمد و فرمود: آیا پسر عمویم بازگشت؟ بوی خوش پیامبر به مشامم می‌رسد. فاطمه گفت: آری. پدرم به من هفت درهم داد که خوراکی مهیا کنیم. علی‌ؑ فرمود: آن را نزد من بیاور. درهم‌ها را به او دادم. علی‌ؑ فرمود: «بسم الله و الحمدلله کثیرا طیبا». این رزق از جانب خداوند است. بعد فرمود: ای حسن! همراه من بیا که به بازار رویم.

در راه علی‌ؑ به شخصی برخورد که می‌گفت: آیا کسی هست که به توانگر وفاپیشه وام دهد؟ علی فرمود: حسن جان درهم‌ها را به او بدهیم؟ حسن گفت: آری. علی‌ؑ هفت درهم را به مرد بینوابخشید. حسن گفت: آیا همه درهم‌ها را به او بخشیدی؟ فرمود: آری پسرم. کسی که کم عطا کرده است می‌تواند بسیار عطا کند. آنگاه علی‌ؑ به سراغ کسی رفت که از او وام بگیرد. ناگهان یک صحراگرد به او برخورد و گفت: ای علی شتر مرا خریداری کن. فرمود: پولش را ندارم. گفت: تو مهلت خواهم داد. فرمود: چند درهم می‌فروشی؟ گفت: صد درهم. فرمود: ای حسن شتر را بگیر. در راه صحراگرد دیگری نزدیک شد و گفت: ای علی! شترت را می‌فروشی؟ فرمود: آن را برای چه کاری می‌خواهی؟ گفت: برای نخستین جنگی که پسر عمویت پیامبرﷺ داشته باشد، از آن بهره می‌برم. فرمود: اگر مایلی آن را هدیه خواهم کرد. گفت: پول آن را دارم و می‌خواهم آن را از تو بخرم. آن را چند درهم خریدی؟ علی‌ؑ فرمود: صد درهم. صحراگرد گفت: آن را صد و هفتاد درهم خواهم خرید. فرمود: صد هفتاد درهم را بده که صد درهم آن را به صاحب شتر دهم و بقیه آن را هزینه زندگی کنم. حسن درهم ها را

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَرَهُ فِيهِ قَبْلَ ذَلِکَ وَ لاٰ بَعْدَهُ عَلَى قَارِعَةِ الطَّرِيقِ فَلَمَّا نَظَرَ النَّبِيُّ ﷺ اِلَيَّ تَبَسَّمَ ضَاحِكاً حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ، قَالَ عَلِيٌّ: أُضْحَکَ اللهُ سِنَّکَ وَ بَشَّرَکَ بِيَوْمِکَ، فَقَالَ: يَا أَبَا الْحَسَنِ إِنَّکَ تَطْلُبُ الاعْرَابِيَّ الَّذِي بَاعَکَ النَّاقَةَ لِتُوَفِّيَهُ الثَّمَنَ، فَقُلْتُ: إِي وَ اللهِ فِدَاکَ أَبِي وَ أُمِّي، فَقَالَ: يَا أَبَا الْحَسَنِ الَّذِي بَاعَکَ النَّاقَةَ جَبْرَئِيلُ وَ الَّذِي اشْتَرَاهَا مِنْکَ مِيكَائِيلُ وَ النَّاقَةُ مِنْ نُوقِ الْجَنَّةِ وَ الدَّرَاهِمُ مِنْ عِنْدِ رَبِّ الْعَالَمِينَ عَزَّ وَ جَلَّ فَأَنْفِقْهَا فِي خَيْرٍ وَ لاٰ تَخَفْ إِقْتَاراً.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

گرفت و شتر را داد.

آنگاه علی‌علیه‌السلام در پی شتر رفت که قیمت آن را بپردازد. علی‌علیه‌السلام می‌فرماید: ناگهان پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله را در بین راه دیدم که نشسته بود، جایی که تاکنون حضرت را ندیده بودم. چشم حضرت که به من افتاد، چنان لبخند زد که دندان‌های سپید آسیاب او هویدا شد. گفتم: همواره خندان و شاداب بمانید. فرمود: ای ابوالحسن! آیا در پی آن اعرابی هستی که شتر را به تو فروخت و پول آن را نگرفت؟ گفتم: پدر و مادرم فدایت آری. فرمود: ای ابوالحسن او جبرئیل بود و آن اعرابی که شترت را خرید، میکائیل بود و درهم‌ها از پروردگار جهانیان. آنها را به نیکویی هزینه کن و هیچ‌گاه از تنگ دستی بیمناک نباش.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثاني و السبعون

يوم الثلاثاء لخمس خلون من جمادى الآخرة من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ يَحْيَى بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عِيسَى الْجَلُودِيُّ الْبَصْرِي قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَهْلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْخَضِرُ بْنُ أَبِي فَاطِمَةَ الْبَلْخِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا وُهَيْبُ بْنُ نَافِعٍ قَالَ حَدَّثَنِي كَادِحُ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيٍّ ﷺ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «سَلامٌ عَلَى آلِ يَاسِينَ» [1]، قَالَ: يَاسِينُ مُحَمَّدٌ ﷺ وَ نَحْنُ آلُ يَاسِينَ.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ يَحْيَى، قَالَ: حَدَّثَنِي الْحُسَيْنُ بْنُ مُعَاذٍ قَالَ: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَكَمُ بْنُ ظُهَيْرٍ عَنِ السُّدِّيِّ عَنْ أَبِي مَالِكٍ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «سَلامٌ عَلَى آلِ يَاسِينَ» [2] قَالَ: يَاسِينُ مُحَمَّدٌ ﷺ.

٣. حَدَّثَنَا أَبِي ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَدِّبُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الاصْبَهَانِيِّ، قَالَ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عُمَرَ النَّهْدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «سَلامٌ عَلَى آلِ يَاسِينَ»، قَالَ: عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ ﷺ.

٤. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَدِّبُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الاصْبَهَانِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنَا مُخَوَّلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْجَبَّارِ بْنُ الْعَبَّاسِ الْهَمْدَانِيُّ عَنْ عَمَّارٍ أَبِي مُعَاوِيَةَ الدُّهْنِيِّ عَنْ عَمْرَةَ ابْنَةِ أَفْعَى قَالَتْ: سَمِعْتُ أُمَّ سَلَمَةَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهَا) تَقُولُ: نَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ فِي بَيْتِي - (إِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً) قَالَتْ: وَ فِي الْبَيْتِ سَبْعَةٌ رَسُولُ اللهِ

---

١. الصافات / ١٣٠.

٢. الصافات / ١٣٠.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتاد و دوم

سه شنبه پنجم جمادی الاخر سال ۳۶۸

۱. علی علیه السلام در تفسیر آیه «السلام علی آل یاسین» (یس) فرمود: یاسین همان محمد صلی الله علیه و آله و خاندان یاسین ما هستیم.

۲. ابی مالک در تفسیر «سلام علی آل یاسین» می‌گوید: مراد از آل یاسین همان خاندان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله است.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۳. ابن عباس در تفسیر «سلام علی آل یاسین» می‌گوید یاسین همان محمد صلی الله علیه و آله است و خاندان یاسین ما هستیم.

۴. ام سلمه می‌گوید: آیه شریفه «انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیرا» به درستی که خداوند می‌خواهد پلیدی را از شما خاندان دور کند و شما را پاکیزه کند. در خانه من فرود آمده است. آن هنگام هفت تن در اینجا بودند. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و جبرئیل و میکائیل و علی علیه السلام و فاطمه علیها السلام و حسن علیه السلام و حسین علیه السلام. من در

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَ جَبْرَئِيلُ وَ مِيكَائِيلُ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عليهم السلام قَالَتْ: وَ أَنَا عَلَى الْبَابِ، فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ أَلَسْتُ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ قَالَ: إِنَّكِ مِنْ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ وَ مَا قَالَ إِنَّكِ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ.

٥. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَبَانٍ الازْدِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ خِرَاشٍ الشَّيْبَانِيُّ عَنِ الْعَوَّامِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنِ التَّمِيمِيِّ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَحَدَّثَتْنَا أَنَّهَا رَأَتْ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله دَعَا عَلِيّاً وَ فَاطِمَةَ وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ عليهم السلام فَقَالَ: اللَّهُمَّ هَؤُلاءِ أَهْلُ بَيْتِي فَأَذْهِبْ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَ طَهِّرْهُمْ تَطْهِيراً.

٦. حَدَّثَنَا أَبِي رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنِ الْمُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَصْرِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله: انَّ عَلِيّاً وَصِيِّي وَ خَلِيفَتِي وَ زَوْجَتُهُ فَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ابْنَتِي وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَلَدَايَ مَنْ وَالاهُمْ فَقَدْ وَالانِي وَ مَنْ عَادَاهُمْ فَقَدْ عَادَانِي وَ مَنْ نَاوَاهُمْ فَقَدْ نَاوَانِي وَ مَنْ جَفَاهُمْ فَقَدْ جَفَانِي وَ مَنْ بَرَّهُمْ فَقَدْ بَرَّنِي وَصَلَ اللهُ مَنْ وَصَلَهُمْ وَ قَطَعَ مَنْ قَطَعَهُمْ وَ نَصَرَ مَنْ نَصَرَهُمْ وَ أَعَانَ مَنْ أَعَانَهُمْ وَ خَذَلَ مَنْ خَذَلَهُمْ اللَّهُمَّ مَنْ كَانَ لَهُ مِنْ أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ ثَقَلٌ وَ أَهْلُ بَيْتٍ فَعَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ أَهْلُ بَيْتِي وَ ثَقَلِي أَذْهَبَ عَنْهُمُ الرِّجْسَ وَ طَهَّرَهُمْ تَطْهِيراً».

٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ النَّخَعِيُّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ثَابِتِ بْنِ أَبِي صَفِيَّةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَجْمَعَ اللهُ لَهُ الْخَيْرَ كُلَّهُ فَلْيُوَالِ عَلِيّاً بَعْدِي وَ لْيُوَالِ أَوْلِيَاءَهُ وَ لْيُعَادِ أَعْدَاءَهُ».

٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو زُرْعَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ الْعَبْسِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ النُّمَيْرِ عَنِ الْحَارِثِ بْنِ حَصِيرَةَ عَنْ أَبِي سُلَيْمَانَ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: وَلايَتِي وَ وَلايَةُ أَهْلِ بَيْتِي أَمَانٌ مِنَ النَّارِ».

٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آستانه خانه بودم و گفتم: ای پیامبر خدا! آیا من از اهل بیت نیستم؟ فرمود: تو از زنان پیامبری. اما نفرمود که تو از اهل بیت من هستی.

۵. تمیمی می‌گوید نزد عایشه رفتم و او گفت پیامبرﷺ را دید که علی و فاطمه و حسن و حسینؑ را فرا خواند و بعد فرمود: خدایا اینان اهل بیت من هستند. پلیدی را از آنان دور ساز و آنان را به نیکویی تطهیر گردان.

۶. عبدالله بن عباس می‌گوید که پیامبر اکرمﷺ فرمود: بی گمان علی وصی و جانشین من است و همسرش فاطمهؑ سرور زنان جهان، دختر من است، و حسن و حسینؑ سرور جوانان بهشتی فرزندان من هستند. هرکس آنان را دوست داشته باشد، مرا دوست می‌دارد و هرکس آنان را دشمن داشته باشد، مرا دشمن داشته می‌دارد. هرکس آنان را طرد کند و هرکس بر آنان ستم روا دارد، بر من ستم روا داشته است. هرکس به آنان خوبی کند، به من خوبی کرده است. خداوند با کسی پیوند دارد که با آنان پیوند داشته باشد و پیوند خویش را با کسی قطع کند که از آنان جدا شده است. هرکس آنان را مدد رساند، خداوند او را کمک می‌رساند و هرکس آنان را رها سازد، خداوند او را رها می‌سازد. خداوندا! هریک از پیامبران تو چیز گران بهایی داشتند و نیز اهل بیتی. علی و فاطمه و حسن و حسین اهل بیت من و همان چیز گران بهای من می‌باشند. پلیدی را از آنان دور ساز و به نیکویی آنان را تطهیر کن.

۷. پیامبر اسلامﷺ فرمود: هرکس که مایل است خداوند همه خوبی‌ها را برای او آماده سازد، می‌بایستی علیؑ را پس از من دوست داشته باشد و دشمنان علی را دشمن بدارد.

۸. پیامبرﷺ فرمود: ولایت من و خاندانم شما را از آتش دوزخ در امان نگاه می‌دارد.

۹. پیامبرﷺ فرمود: خداوند هر که را به خاطر معرفت و ولایت خاندان من منت نهاد

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْفَزَارِيِّ عَنْ عَبَّادِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ أَبِي نُوَيْرَةَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَيَّاشٍ عَنْ أَبِي قُدَامَةَ الْفَدَّانِيِّ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ مَنَّ اللهُ عَلَيْهِ بِمَعْرِفَةِ أَهْلِ بَيْتِي وَ وَلَايَتِهِمْ فَقَدْ جَمَعَ اللهُ لَهُ الْخَيْرَ كُلَّهُ».

١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ النَّخَعِيُّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: «قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام مَنْ أَقَامَ فَرَائِضَ اللهِ وَ اجْتَنَبَ مَحَارِمَ اللهِ وَ أَحْسَنَ الْوَلَايَةَ لِأَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّ اللهِ وَ تَبَرَّأَ مِنْ أَعْدَاءِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَلْيَدْخُلْ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ شَاءَ».

١١. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ شُعَيْبٍ الْجَوْهَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَلَوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ الْحِمْيَرِيُّ بِالْكُوفَةِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الْحُسَيْنِ الْعُرَنِيُّ عَنْ عَمْرِو بْنِ جُمَيْعٍ عَنْ أَبِي الْمِقْدَامِ قَالَ: «قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام جَعْفَرُ: بْنُ مُحَمَّدٍ نَزَلَتْ هَاتَانِ الْآيَتَانِ فِي أَهْلِ وَلَايَتِنَا وَ أَهْلِ عَدَاوَتِنَا - «فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ فَرَوْحٌ وَ رَيْحَانٌ» يَعْنِي فِي قَبْرِهِ «وَ جَنَّةُ نَعِيمٍ»[1] يَعْنِي فِي الْآخِرَةِ - «وَ أَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ فَنُزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ»[2] يَعْنِي فِي قَبْرِهِ وَ «تَصْلِيَةُ جَحِيمٍ»[3] يَعْنِي فِي الْآخِرَةِ».

١٢. حَدَّثَنَا أَبِي وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَا: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْقَاسِمِ عَبْدُ الرَّحْمَنِ الْكُوفِيُّ وَ أَبُو يُوسُفَ يَعْقُوبُ بْنُ يَزِيدَ الْأَنْبَارِيُّ الْكَاتِبُ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْغِفَارِيِّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَى أَوَّلِ النِّعَمِ قِيلَ وَ مَا أَوَّلُ النِّعَمِ، قَالَ: طِيبُ الْوِلَادَةِ وَ لَا يُحِبُّنَا إِلَّا مَنْ طَابَتْ وِلَادَتُهُ.

١٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ

---

١. الواقعه / ٨٨-٨٩.
٢. الواقعه / ٩٢-٩٣.
٣. الواقعه / ٩٤.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خیرات را برای او گرد خواهد آورد.

۱۰. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس که واجب‌های الهی را نگاه دارد و خویشتن را از حرام‌ها دور نگاه دارد و به ولایت اهل بیتم تمسک ورزد، و از دشمنان خدا بیزاری جوید، از هر در بهشت که مایل باشد، وارد خواهد شد.

۱۱. امام صادق علیه السلام فرمود: دو آیه از قرآن درباره دوستان و دشمنان ما فرود آمده است.

نخست این آیه: «فاما ان کان من المقربین فروح و ریحان» (سوره واقعه). هر کس از مقربان باشد، به راستی او روح و ریحان است: یعنی در گورش و در آخرت بهشت «نعیم» دارد. و آیه: «و اما ان کان من المکذبین الظالمین فنزل من حمیم» و اگر از دروغگویان گمراه باشد، با حمیم خواهد بود؛ یعنی در گورش و در آخرت «حمیم» دارد.

۱۲. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس ما خاندان را دوست داشته باشد، خداوند را باید به خاطر نخستین نعمت او سپاس گزارد. گفتند: منظور کدام نعمت است؟ فرمود: حلال زاده بودن. زیرا غیر از حلال زاده ما را دوست نمی‌دارد.

۱۳. امام باقر علیه السلام فرمود: هر کس در حالی صبح کند که بیابد که ما را دوست دارد،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْبَاقِرِ قَالَ: مَنْ أَصْبَحَ يَجِدُ بَرْدَ حُبِّنَا عَلَى قَلْبِهِ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَى بَادِيِّ النِّعَمِ قِيلَ وَ مَا بَادِيُّ النِّعَمِ؟ فَقَالَ: طِيبُ الْمَوْلِدِ.

١٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبِي زِيَادٍ النَّهْدِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: يَا عَلِيُّ مَنْ أَحَبَّنِي وَ أَحَبَّكَ وَ أَحَبَّ الاَئِمَّةَ مِنْ وُلْدِكَ فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ عَلَى طِيبِ مَوْلِدِهِ فَإِنَّهُ لاَ يُحِبُّنَا إِلاَّ مَنْ طَابَتْ وِلاَدَتُهُ وَ لاَ يُبْغِضُنَا إِلاَّ مَنْ خَبُثَتْ وِلاَدَتُهُ.

١٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ قَالَ: أَخْبَرَنِي إِسْمَاعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْحُلْوَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنْصُورٍ زَاجٍ قَالَ: حَدَّثَنَا هُدْبَةُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ زِيَادٍ الْيَمَانِيُّ عَنْ عِكْرِمَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: نَحْنُ بَنُو عَبْدِ الْمُطَّلِبِ سَادَةُ أَهْلِ الْجَنَّةِ رَسُولُ اللهِ وَ حَمْزَةُ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ وَ جَعْفَرٌ ذُو الْجَنَاحَيْنِ وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ الْمَهْدِيُّ (عَلَيْهِ السَّلاَمُ).

١٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْوَرَّاقُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي خَلَفٍ الاَشْعَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا الْهَيْثَمُ بْنُ أَبِي مَسْرُوقٍ النَّهْدِيُّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ عَنِ الاَصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: أَنَا سَيِّدُ وُلْدِ آدَمَ وَ أَنْتَ يَا عَلِيُّ وَ الاَئِمَّةُ مِنْ بَعْدِكَ سَادَةُ أُمَّتِي مَنْ أَحَبَّنَا فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ وَ مَنْ أَبْغَضَنَا فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ وَ مَنْ وَالاَنَا فَقَدْ وَالَى اللَّهَ وَ مَنْ عَادَانَا فَقَدْ عَادَى اللَّهَ وَ مَنْ أَطَاعَنَا فَقَدْ أَطَاعَ اللهَ وَ مَنْ عَصَانَا فَقَدْ عَصَى اللَّهَ.

١٧. حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مَنْصُورٍ الصَّيْقَلِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: لَمَّا أُسْرِيَ بِي إِلَى السَّمَاءِ عَهِدَ إِلَيَّ رَبِّي فِي عَلِيٍّ عليه السلام ثَلاَثَ كَلِمَاتٍ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ فَقُلْتُ: لَبَّيْكَ رَبِّي فَقَالَ: إِنَّ عَلِيّاً إِمَامُ الْمُتَّقِينَ وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خداوند را بر نعمت اوّلینش شکر بگذارد. گفتند: نعمت اولین چیست؟ فرمود: پاک‌زادگی.

۱۴. پیامبرﷺ فرمود: ای علی! هرکس مرا و تو را و پیشوایان معصوم از نسل تو را دوست داشته باشد، خداوند را سپاس گزارد که حلال زاده، است. زیرا غیر از حلال زاده خاندان مرا دوست نخواهد داشت و نیز غیر از حرام زاده خاندان مرا دشمن نخواهد داشت.

۱۵. پیامبر اسلامﷺ فرمود: ما فرزندان عبدالمطلب سروران اهل بهشت هستیم. یعنی پیامبرﷺ و حمزه سیدالشهدا و جعفر طیار و علی و فاطمه و حسن و حسین و مهدی(عج).

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۱۶. امیرمومنانؑ فرمود: از پیامبر خداﷺ شنیدم که فرمود: من سرور فرزندان آدمؑ هستم و ای علیؑ تو و پیشوایان پس از تو، سروران امت من خواهید بود. هرکس ما را دوست داشته باشد، خداوند را دوست دارد و هرکس ما را دشمن داشته باشد، خداوند را دشمن داشته دارد. و هرکس از ما فرمان ببرد، از خدا فرمان برده است و هرکس نافرمانی کند، خدا را نافرمانی کرده است.

۱۷. پیامبرﷺ فرمود: آنگاه که مرا به آسمان بالا بردند، پروردگارم در ارتباط با علیؑ سه کلمه را توصیه کرد و فرمود: ای محمدا گفتم: لبیک ربی. فرمود: علی امام

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَ يَعْسُوبُ الْمُؤْمِنِينَ».

١٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ رضي الله عنه قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سَلَمَةَ الاهْوَازِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عِمْرَانَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي لَيْلَى الانْصَارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ خَالِدِ بْنِ عِيسَى الانْصَارِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى رَفَعَهُ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: الصِّدِّيقُونَ ثَلاثَةٌ حَبِيبُ النَّجَّارُ مُؤْمِنُ آلِ يَاسِينَ الَّذِي يَقُولُ: «اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ. اتَّبِعُوا مَنْ لا يَسْئَلُكُمْ أَجْراً وَ هُمْ مُهْتَدُونَ» [1] وَ حِزْقِيلُ مُؤْمِنُ آلِ فِرْعَوْنَ وَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ هُوَ أَفْضَلُهُمْ».

١٩. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ، قَالَ: أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَلِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الاسْوَدِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: احَبُّ أَهْلِ بَيْتِي إِلَيَّ وَ أَفْضَلُ مَنْ أَتْرُكُ بَعْدِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ (عَلَيهِ السَّلامُ)».

٢٠. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَكَمُ بْنُ سُلَيْمَانَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ هَاشِمٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ حُرَيْثٍ الاشْجَعِيِّ عَنْ بَرْدَعَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي الْخَلِيلِ عَنْ سَلْمَانَ رضي الله عنه قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله عِنْدَ الْمَوْتِ، فَقَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام: أَفْضَلُ مَنْ تَرَكْتُ بَعْدِي.

٢١. حَدَّثَنَا أَبِي رضي الله عنه قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَدِّبُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الاصْبَهَانِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي هَاشِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ الْحُسَيْنِ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ عَنْ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله يَقُولُ: يَا مَعَاشِرَ الْمُهَاجِرِينَ وَ الانْصَارِ أَلا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي أَبَداً؟ قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: هَذَا عَلِيٌّ أَخِي وَ وَصِيِّي وَ وَزِيرِي وَ وَارِثِي وَ خَلِيفَتِي إِمَامُكُمْ فَأَحِبُّوهُ لِحُبِّي وَ أَكْرِمُوهُ لِكَرَامَتِي فَإِنَّ جَبْرَئِيلَ أَمَرَنِي أَنْ أَقُولَهُ لَكُمْ.

---

١. يس / ٢٠-٢١.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

پارسایان و رهبر نیک نهادان و سرور مؤمنان است.

۱۸. پیامبرﷺ فرمود: راستگویان سه کس هستند: «حبیب نجار» مومن آل یاسین که می‌گفت: از پیامبران تبعیت کنید؛ از کسانی که از شما دستمزد نمی‌خواهند و به راه حق هدایت شده‌اند و «حزقیل» مومن آل فرعون، و علی بن ابی‌طالبؑ که شایسته‌ترین آنها است.

۱۹. پیامبرﷺ فرمود: دوست داشتنی ترین فرد از اهل بیتم و نیز نیکوترین فرد برای جانشینی‌ام و همانا علی بن ابی طالبؑ است.

۲۰. سلمان فارسی می‌گوید: به هنگام رحلت حضرت رسولﷺ نزد حضرت رفتم و فرمود: نیکوترین کس برای جانشینی‌ام همانا علی بن ابی طالبؑ است.

۲۱. سلمان فارسی می‌گوید: پیامبر اکرمﷺ فرمود: ای مهاجران! ای نصارا! آیاشما را رهنمون نباشم به چیزی که اگر به آن چنگ زنید، هرگز بعد از من دچار گمراهی نخواهید شد؟ گفتند: چرا ای پیامبر خدا! فرمود: همانا این علیؑ برادرو وصی و وزیر و جانشین و پیشوای شما خواهد بود. او را به خاطر من دوست داشته و ارج گذارید. زیرا جبرئیل فرمانم داده که این سخن را به شما برسانم.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

٢٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْعَلَوِيَّةِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ حَدَّثَنَا: الْمَسْعُودِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْقَاسِمِ الْكِنْدِيُّ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَالِبٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ الْقَاسِمِ الانْصَارِيِّ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: الا أَدُلُّكُمْ عَلَى مَا إِنِ اسْتَدْلَلْتُمْ بِهِ لَنْ تَهْلِكُوا وَ لَنْ تَضِلُّوا؟ قَالُوا بَلَى: يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: إِنَّ إِمَامَكُمْ وَ وَلِيَّكُمْ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَوَازِرُوهُ وَ نَاصِحُوهُ وَ صَدِّقُوهُ فَإِنَّ جَبْرَئِيلَ أَمَرَنِي بِذَلِكَ.

٢٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْحَافِظُ بِمَدِينَةِ السَّلامِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ بْنِ زَكَرِيَّا أَبُو عَبْدِ اللهِ وَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ السَّكُونِيُّ قَالا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ السَّكُونِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ أَبِي الاسْوَدِ عَنْ أَبِي الْمُطَهَّرِ الْمَذَارِيِّ عَنْ سَلامٍ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام عَنْ أَبِي بَرْزَةَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ عَهِدَ إِلَيَّ فِي عَلِيٍّ عليه السلام عَهْداً قُلْتُ: يَا رَبِّ بَيِّنْهُ لِي قَالَ: اسْمَعْ قُلْتُ: قَدْ سَمِعْتُ قَالَ: إِنَّ عَلِيّاً رَايَةُ الْهُدَى وَ إِمَامُ أَوْلِيَائِي وَ نُورُ مَنْ أَطَاعَنِي وَ هُوَ الْكَلِمَةُ الَّتِي أَلْزَمْتُهَا الْمُتَّقِينَ مَنْ أَحَبَّهُ أَحَبَّنِي وَ مَنْ أَطَاعَهُ أَطَاعَنِي.

٢٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام فِي حَدِيثٍ طَوِيلٍ يَقُولُ: فِيهِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمَّا أَسْرَى نَبِيَّهُ ﷺ قَالَ لَهُ: يَا مُحَمَّدُ إِنَّهُ قَدِ انْقَضَتْ نُبُوَّتُكَ وَ انْقَطَعَ أَكْلُكَ فَمَنْ لأُمَّتِكَ مِنْ بَعْدِكَ فَقُلْتُ: يَا رَبِّ إِنِّي قَدْ بَلَوْتُ خَلْقَكَ فَلَمْ أَجِدْ أَحَداً أَطْوَعَ لِي مِنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام فَقَالَ: عَزَّ وَ جَلَّ وَ لِي يَا مُحَمَّدُ فَأَبْلِغْهُ أَنَّهُ رَايَةُ الْهُدَى وَ إِمَامُ أَوْلِيَائِي وَ نُورٌ لِمَنْ أَطَاعَنِي.

٢٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْحَافِظُ بِمَدِينَةِ السَّلامِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ رَفِيعٍ الْبَاهِلِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو غَسَّانَ الْمِسْمَعِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ الصَّبَّاحِ قَالَ: حَدَّثَنَا عِمْرَانُ بْنُ جَرِيرٍ عَنِ الْحَسَنِ قَالَ: قَالَ عُمَرُ: إِنِّي لا أَرَى فِي الْقَوْمِ أَحَداً أَحْرَى أَنْ يَحْمِلَهُمْ عَلَى كِتَابِ اللهِ وَ سُنَّةِ نَبِيِّهِ مِنْهُ يَعْنِي عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ (عَلَيْهِ السَّلامُ).

٢٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ غَنْمٍ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۲۲. پیامبرﷺ فرمود: آیا شما را به چیزی رهنمون نشوم که آن را راهنمای راه خویش شناخته و هرگز نابود و سرگردان نشوید؟ گفتند: چرا ای پیامبر خدا. فرمود: پیشوا و سرپرست شما علی بن ابی طالب است. از او حمایت کنید و خیرخواه علی باشید و نیز او را تصدیق کنید. زیرا جبرئیل چنین فرمانم داد.

۲۳. پیامبرﷺ فرمود: خداوند درباره علیؑ به من توصیه کرد. راوی حدیث می‌گوید که گفتم: برای من توضیح بده. پیامبر فرمود: گوش بسپار. گفتم: گوش سپرده‌ام. فرمود: بی گمان علیؑ پرچم هدایت، پیشوای دوستان من و روشنایی کسی است که از من فرمان می‌برد. علی همان «کلمه» است که پارسایان به آن تمسک می‌ورزند. هرکس علی را دوست بدارد، مرا دوست داشته و هرکس فرمان علی ببرد، مرا فرمان برده است.

۲۴. امام باقرؑ در حدیثی طولانی چنین فرمود: آنگاه که خداوند پیامبر خود را به معراج برد، چنین فرمود: ای محمد! دوران پیامبری ات که به آخر رسید و عمرت به پایان نزدیک شد، پس از خویش چه کسی را پیشوای امت خود قرار می‌دهی؟ گفتم: پروردگارا من همگان را آزمودم و غیر از علی بن ابی طالبؑ کسی را فرمان برتر ندیده‌ام. خداوند فرمود: علی نسبت به من هم چنین است. ای محمد! به علی ابلاغ کن که پرچم هدایت و رهبر دوستان من و روشنایی کسانی است که از من فرمان می‌برند.

۲۵. عمربن خطاب می‌گوید: در میان مسلمانان کسی را نیکوتر از علی بن ابی طالبؑ برای دعوت آنان به کتاب خدا و سنت پیامبر او نمی‌بینم.

۲۶. علیؑ فرمود: این آیه برای ما و درباره ما خاندان است: «و نرید ان نمن علی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بْنِ حَكِيمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا شُرَيْحُ بْنُ مَسْلَمَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُوسُفَ عَنْ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنِ الاعْشَى الثَّقَفِيِّ عَنْ أَبِي صَادِقٍ قَالَ: قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: هِيَ لَنَا أَوْ فِينَا هَذِهِ الآيَةُ: «وَ نُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الارْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوارِثِينَ»[1].

٢٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ مَاجِيلَوَيْهِ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْكُوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْفَضْلِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي إِلَى السَّمَاءِ كَلَّمَنِي رَبِّي جَلَّ جَلالُهُ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ فَقُلْتُ: لَبَّيْكَ رَبِّي فَقَالَ: عَلِيٌّ عليه السلام حُجَّتِي بَعْدَكَ عَلَى خَلْقِي وَ إِمَامُ أَهْلِ طَاعَتِي مَنْ أَطَاعَهُ أَطَاعَنِي وَ مَنْ عَصَاهُ عَصَانِي فَانْصِبْهُ لأُمَّتِكَ يَهْتَدُونَ بِهِ بَعْدَكَ.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

١. القصص / ٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الذین استضعفوا فی الارض و نجعلهم الوارثین» و می‌خواهیم بر کسانی که بر روی زمین ناتوان و ضعیف نگه داشته شده‌اند منت گذاشته و وارث زمین قرار دهیم.(قصص/۵).

۲۷. پیامبر اسلامﷺ فرمود: شبی که مرا به معراج بردند، پروردگارم چنین فرمود: ای محمدﷺ! گفتم: لبیک پروردگارا. فرمود: پس از تو، علی حجت من بر مردمان است و نیز پیشوای هرکس که از من فرمان برد و هرکس از علی فرمان ببرد، از من فرمان برده است و هرکس او را نافرمانی کند، مرا نافرمانی کرده است. ای محمد! علی را پیشوای امت خویش ساز که پس از تو به وسیله او هدایت شوند.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثالث و السبعون

يوم الجمعة لثمان خلون من جمادى الآخرة من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ وَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالُوا: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مُرَازِمِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ عليه السلام: (لِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِهِ أَلاَ أُخْبِرُكَ كَيْفَ كَانَ سَبَبُ إِسْلاَمِ سَلْمَانَ وَ أَبِي ذَرٍّ رَحِمَهُمَا اللهُ؟ فَقَالَ: الرَّجُلُ وَا حَظَّاهُ أَمَّا إِسْلاَمُ سَلْمَانَ فَقَدْ عَلِمْتُ فَأَخْبِرْنِي كَيْفَ كَانَ سَبَبُ إِسْلاَمِ أَبِي ذَرٍّ فَقَالَ: أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ عليه السلام: انَّ أَبَا ذَرٍّ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ كَانَ فِي بَطْنِ مَرٍّ يَرْعَى غَنَماً لَهُ إِذْ جَاءَ ذِئْبٌ عَنْ يَمِينِ غَنَمِهِ فَهَشَّ أَبُو ذَرٍّ بِعَصَاهُ عَلَيْهِ فَجَاءَ الذِّئْبُ عَنْ يَسَارِ غَنَمِهِ فَهَشَّ أَبُو ذَرٍّ بِعَصَاهُ عَلَيْهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ: وَ اللهِ مَا رَأَيْتُ ذِئْباً أَخْبَثَ مِنْكَ وَ لاَ شَرّاً فَقَالَ: الذِّئْبُ شَرٌّ وَ اللهِ مِنِّي أَهْلُ مَكَّةَ بَعَثَ اللهُ إِلَيْهِمْ نَبِيّاً فَكَذَّبُوهُ وَ شَتَمُوهُ فَوَقَعَ كَلاَمُ الذِّئْبِ فِي أُذُنِ أَبِي ذَرٍّ فَقَالَ: لأُخْتِهِ هَلُمِّي مِزْوَدِي وَ أَدَوَاتِي وَ عَصَايَ ثُمَّ خَرَجَ يَرْكُضُ حَتَّى دَخَلَ مَكَّةَ فَإِذَا هُوَ بِحَلْقَةٍ مُجْتَمِعِينَ فَجَلَسَ عَلَيْهِمْ فَإِذَا هُمْ يَشْتِمُونَ النَّبِيَّ وَ يَسُبُّونَهُ كَمَا قَالَ: الذِّئْبُ فَقَالَ: أَبُو ذَرٍّ هَذَا وَ اللهِ أَخْبَرَنِي بِهِ الذِّئْبُ فَمَا زَالَتْ هَذِهِ حَالَتَهُمْ حَتَّى إِذَا كَانَ آخِرُ النَّهَارِ وَ أَقْبَلَ أَبُو طَالِبٍ قَالَ: بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ كُفُّوا فَقَدْ جَاءَ عَمُّهُ فَلَمَّا دَنَا مِنْهُمْ أَكْرَمُوهُ وَ عَظَّمُوهُ فَلَمْ يَزَلْ أَبُو طَالِبٍ مُتَكَلِّمَهُمْ وَ خَطِيبَهُمْ إِلَى أَنْ تَفَرَّقُوا فَلَمَّا قَامَ أَبُو طَالِبٍ تَبِعْتُهُ فَالْتَفَتَ إِلَيَّ فَقَالَ: مَا حَاجَتُكَ؟ فَقُلْتُ: هَذَا النَّبِيُّ الْمَبْعُوثُ فِيكُمْ قَالَ: وَ مَا حَاجَتُكَ إِلَيْهِ؟ فَقَالَ لَهُ أَبُو ذَرٍّ: أُومِنُ بِهِ وَ أُصَدِّقُهُ وَ لاَ يَأْمُرُنِي بِشَيْءٍ إِلاَّ أَطَعْتُهُ فَقَالَ: أَبُو طَالِبٍ تَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللهِ فَقَالَ: نَعَمْ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللهِ قَالَ: فَقَالَ إِذَا كَانَ غَداً فِي هَذِهِ السَّاعَةِ فَائْتِنِي. قَالَ: فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ جَاءَ أَبُو ذَرٍّ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتاد و سوم

جمعه هشتم جمادی الاخر سال ۳۶۸

۱. امام صادق﵇ به یکی از یاران خود چنین فرمود: آیا تو را آگاه کنم که چرا سلمان و ابوذر به اسلام گراییدند؟ او گفت: آنگاه چه بهره‌ای خواهم برد؟از اسلام آوردن سلمان آگاهم، از مسلمان شدن ابوذر آگاهم ساز. امام فرمود:ابوذر در رودخانه «مر» سرگرم چرانیدن گوسفندان خویش بود، ناگهان گرگی از جانب راست گله پیدا شد. ابوذر با عصایش او را عقب راند. ناگهان از جانب چپ گله بازگشت. ابوذر او را با عصا عقب راند و گفت: سوگند به خدا که بدتر و پلیدتر از تو گرگی تاکنون ندیده‌ام. گرگ به سخن درآمد که بدتر و پلیدتر از من مردمان مکه هستند که خداوند پیامبری در میان آنان بر انگیخته و او را تکذیب کرده و ناسزا می‌گویند. این سخن گرگ در قلب ابوذر تأثیر گذاشت و به خواهر خود گفت: وسایل سفرم را بیاور و تا شهر مکه دوان دوان رفت تا وارد شد و گروهی را مشغول صحبت دید. آنان از پیامبرﷺ بدگویی کرده و به او دشنام می‌دادند. تا پایان روز شیوه شان همین بود که ابوطالب نزدیک آنان آمد. یکی گفت: عموی محمد آمد، سخن را کوتاه کنید. آنگاه ابوطالب را تکریم کردند. او سخن گفت تا همگان پراکنده شدند.

زمانی که ابوطالب به راه افتاد، من نیز در پی او رفتم. سر برگرداند و گفت: با من کاری داری؟ گفتم: مایلم که پیامبرتان را از نزدیک ببینم. ابوطالب گفت: با او چه کار داری؟ گفتم: قصد ایمان آوردن دارم. او را باور کرده و به هر چیز که فرمان دهد، رفتار خواهم کرد. فرمود: آیا تو شهادت می‌دهی که غیر از خداوند معبود شایسته‌ای نیست و محمد فرستاده اوست؟ گفتم: آری. اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمد رسول الله. فرمود: فردا همین ساعت پیش من بیا. روز بعد ابوذر

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَإِذَا الْحَلْقَةُ مُجْتَمِعُونَ وَ إِذَا هُمْ يَسُبُّونَ النَّبِيَّ وَ يَشْتِمُونَهُ كَمَا قَالَ فَجَلَسَ مَعَهُمْ حَتَّى أَقْبَلَ أَبُو طَالِبٍ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ كُفُّوا وَ قَدْ جَاءَ عَمُّهُ فَكَفُّوا فَجَاءَ أَبُو طَالِبٍ فَجَلَسَ فَمَا زَالَ مُتَكَلِّمُهُمْ وَ خَطِيبُهُمْ إِلَى أَنْ قَامَ فَلَمَّا قَامَ تَبِعَهُ أَبُو ذَرٍّ فَالْتَفَتَ إِلَيْهِ أَبُو طَالِبٍ فَقَالَ مَا حَاجَتُكَ فَقَالَ هَذَا النَّبِيُّ الْمَبْعُوثُ فِيكُمْ قَالَ وَ مَا حَاجَتُكَ إِلَيْهِ قَالَ فَقَالَ لَهُ: أُومِنُ بِهِ وَ أُصَدِّقُهُ وَ لاٰ يَأْمُرُنِي بِشَيْءٍ إِلاّٰ أَطَعْتُهُ فَقَالَ أَبُو طَالِبٍ تَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاّٰ اللّٰهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ فَقَالَ نَعَمْ أَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاّٰ اللّٰهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ. قَالَ: فَرَفَعَنِي إِلَى بَيْتٍ فِيهِ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: فَلَمَّا دَخَلْتُ سَلَّمْتُ فَرَدَّ عَلَيَّ السَّلاٰمَ ثُمَّ قَالَ: مَا حَاجَتُكَ؟ قَالَ: فَقُلْتُ: هَذَا النَّبِيُّ الْمَبْعُوثُ فِيكُمْ قَالَ: وَ مَا حَاجَتُكَ إِلَيْهِ قُلْتُ أُومِنُ بِهِ وَ أُصَدِّقُهُ وَ لاٰ يَأْمُرُنِي بِشَيْءٍ إِلاّٰ أَطَعْتُهُ قَالَ: تَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاّٰ اللّٰهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ قَالَ: قُلْتُ: أَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاّٰ اللّٰهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ فَرَفَعَنِي إِلَى بَيْتٍ فِيهِ حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَلَمَّا دَخَلْتُ سَلَّمْتُ فَرَدَّ عَلَيَّ السَّلاٰمَ ثُمَّ قَالَ: مَا حَاجَتُكَ فَقُلْتُ: هَذَا النَّبِيُّ ﷺ الْمَبْعُوثُ فِيكُمْ قَالَ: وَ مَا حَاجَتُكَ إِلَيْهِ قُلْتُ: أُومِنُ بِهِ وَ أُصَدِّقُهُ وَ لاٰ يَأْمُرُنِي بِشَيْءٍ إِلاّٰ أَطَعْتُهُ قَالَ: تَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاّٰ اللّٰهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ قَالَ: قُلْتُ: أَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاّٰ اللّٰهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ قَالَ: فَرَفَعَنِي إِلَى بَيْتٍ فِيهِ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَلَمَّا دَخَلْتُ سَلَّمْتُ فَرَدَّ عَلَيَّ السَّلاٰمَ ثُمَّ قَالَ: مَا حَاجَتُكَ؟ قُلْتُ: هَذَا النَّبِيُّ الْمَبْعُوثُ فِيكُمْ قَالَ: وَ مَا حَاجَتُكَ إِلَيْهِ قُلْتُ: أُومِنُ بِهِ وَ أُصَدِّقُهُ وَ لاٰ يَأْمُرُنِي بِشَيْءٍ إِلاّٰ أَطَعْتُهُ قَالَ: «تَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاّٰ اللّٰهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ» قَالَ: قُلْتُ: «أَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاّٰ اللّٰهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ» قَالَ: فَرَفَعَنِي إِلَى بَيْتٍ فِيهِ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ وَ هُوَ إِذَا نُورٌ عَلَى نُورٍ فَلَمَّا دَخَلْتُ سَلَّمْتُ فَرَدَّ عَلَيَّ السَّلاٰمَ ثُمَّ قَالَ: مَا حَاجَتُكَ؟ قُلْتُ: هَذَا النَّبِيُّ الْمَبْعُوثُ فِيكُمْ قَالَ: وَ مَا حَاجَتُكَ إِلَيْهِ؟ فَقُلْتُ: أُومِنُ بِهِ وَ أُصَدِّقُهُ وَ لاٰ يَأْمُرُنِي بِشَيْءٍ إِلاّٰ أَطَعْتُهُ قَالَ: تَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاّٰ اللّٰهُ وَحْدَهُ لاٰ شَرِيكَ لَهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ قُلْتُ: أَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاّٰ اللّٰهُ وَحْدَهُ لاٰ شَرِيكَ لَهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللّٰهِ فَقَالَ ﷺ: انَا رَسُولُ اللّٰهِ يَا أَبَا ذَرٍّ انْطَلِقْ إِلَى بِلاٰدِكَ فَإِنَّكَ تَجِدُ ابْنَ عَمٍّ لَكَ قَدْ مَاتَ فَخُذْ مَالَهُ وَ كُنْ بِهَا حَتَّى يَظْهَرَ أَمْرِي قَالَ أَبُو ذَرٍّ فَانْطَلَقْتُ إِلَى بِلاٰدِي فَإِذَا ابْنُ عَمٍّ لِي قَدْ مَاتَ وَ خَلَّفَ مَالاً كَثِيراً فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ الَّذِي أَخْبَرَنِي فِيهِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آمد و باز همان گروه سرگرم ناسزا گفتن از پیامبرﷺ بودند، همانگونه که گرگ گفته بود. کنارشان نشست و سخن گفت و بعد از گروه بیرون آمد. ابوذر در پی ابوطالب راه افتاد. او گفت: چه خواسته‌ای داری؟ ابوذر گفت: «به او ایمان می‌آورم وتصدیقش می‌کنم وبه هر چیزی که فرمان دهد اطاعت می‌کنم .ابوطالب گفت: گواهی می‌دهی که خدایی جز الله نیست و محمد رسول خداست.

گفت: من را به خانه جعفر بن ابی طالب برد. وقتی وارد شدم سلام کردم. پاسخ سلام مرا داد. سپس گفت: چه خواهی؟. گفتم همین پیامبری که در بین شما مبعوث شده است گفت: با او چه کار داری؟. ابوذر به وی گفت: به او ایمان می‌آورم و تصدیقش می‌کنم و به هر چیزی که فرمان دهد، اطاعت می‌کنم. گفت: «گواهی می‌دهی که خدایی جز الله نیست ومحمد رسول خداست؟». گفت: آری، گواهی می‌دهم که خدایی جز الله نیست ومحمد رسول خداست.

مرا به خانه حمزه فرزند عبدالمطلب برد. وقتی وارد شدم، سلام کردم. پاسخ سلام مرا داد. سپس گفت: «چه می‌خواهی؟». گفتم: «همین پیامبری که دربین شما مبعوث شده است». گفت: با او چه کار داری؟. ابوذر گفت: «به او ایمان می‌آورم وتصدیقش می‌کنم وبه هر چیزی که فرمان دهد، اطاعت می‌کنم. گفت: «گواهی می‌دهی که خدایی جز الله نیست و محمد رسول خداست» گفت: «آری، گواهی می‌دهم که خدایی جز الله نیست و محمد رسول خداست».

مرا به خانه علی بن ابی طالب برد. وقتی وارد شدم سلام کردم پاسخ سلام مرا داد. سپس گفت: «چه می‌خواهی» گفتم: «همین پیامبری که در بین شما مبعوث شده است» گفت: «با او چه کار داری» ابوذر به وی گفت: «گواهی می‌دهی که خدایی جز الله نیست و محمد رسول خداست؟» گفت: آری گواهی می‌دهم که خدایی جز الله نیست و محمد رسول خداست».

مرا به خانه رسول خدا برد. وقتی وارد شدم، سلام کردم. پاسخ سلام مرا داد. سپس گفت: «چه می‌خواهی» گفتم: «همین پیامبری که در بین شما مبعوث شده است» گفت: «با او چه کار داری؟» باوذر به وی گفت: «به او ایمان می‌آورم و تصدیقش می‌کنم و به هر چیزی که فرمان دهد، اطاعت می‌کنم» گفت: گواهی می‌دهی که خدایی جز الله نیست. یگانه است و شریکی ندارد و محمد رسول خداست؟» گفت: «آری گواهی می‌دهم که خدایی جز الله نیست. یگانه است و شریکی ندارد و محمد رسول خداست» فرمود: من رسول خدا هستم ای ابوذر! به شهر خودت برگرد. در آنجا خواهی دید که پسر عمویت مرده است. اموال وی را بردار و در همان جا باش تا کار من سامان بگیرد.»

ابوذر گفت: به سوی شهر خودم حرکت کردم. پسر عمویم مرده بود و اموال بسیاری در آن وقت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رَسُولُ اللهِ ﷺ فَاحْتَوَيْتُ عَلَى مَالِهِ وَ بَقِيتُ بِبِلَادِي حَتَّى ظَهَرَ أَمْرُ رَسُولِ اللهِ فَأَتَيْتُهُ.

٢. حَدَّثَنَا أَبِي ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ ﷺ قَالَ: شَاهِدُ الزُّورِ لَا تَزُولُ قَدَمَاهُ حَتَّى تَجِبَ لَهُ النَّارُ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ أَبَانِ بْنِ الاحْمَرِ عَنْ صَالِحِ بْنِ مِيثَمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ ﷺ قَالَ: مَا مِنْ رَجُلٍ يَشْهَدُ شَهَادَةَ زُورٍ عَلَى رَجُلٍ مُسْلِمٍ لِيَقْطَعَهُ إِلَّا كَتَبَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَكَانَهُ صَكّاً إِلَى النَّارِ.

٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي نَجْرَانَ عَنْ أَبِي جَمِيلَةَ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عَنْ آبَائِهِ ﷺ قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ كَتَمَ شَهَادَةً أَوْ شَهِدَ بِهَا لِيَهْدِرَ بِهَا دَمَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ أَوْ لِيَزْوِيَ مَالَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ أَتَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لِوَجْهِهِ ظُلْمَةٌ مَدَّ الْبَصَرِ وَ فِي وَجْهِهِ كُدُوحٌ يَعْرِفُهُ الْخَلَائِقُ بِاسْمِهِ وَ نَسَبِهِ وَ مَنْ شَهِدَ شَهَادَةَ حَقٍّ لِيُحْيِيَ بِهَا حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ أَتَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لِوَجْهِهِ نُورٌ مَدَّ بَصَرِ يَعْرِفُهُ الْخَلَائِقُ بِاسْمِهِ وَ نَسَبِهِ ثُمَّ قَالَ: أَبُو جَعْفَرٍ ﷺ: أَلَا تَرَى أَنَّ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ -: «وَ أَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ»[1].

٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي الْجَارُودِ عَنْ رَجُلٍ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ عَنْ سَلْمَانَ رَحِمَهُ اللهُ أَنَّهُ مَرَّ عَلَى الْمَقَابِرِ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَهْلَ الْقُبُورِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُسْلِمِينَ يَا أَهْلَ الدِّيَارِ هَلْ عَلِمْتُمْ أَنَّ الْيَوْمَ جُمُعَةٌ؟ فَلَمَّا انْصَرَفَ إِلَى مَنْزِلِهِ وَ نَامَ وَ مَلَكَتْهُ عَيْنَاهُ أَتَاهُ آتٍ فَقَالَ: وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا أَبَا عَبْدِ اللهِ تَكَلَّمْتَ فَسَمِعْنَا وَ سَلَّمْتَ فَرَدَدْنَا وَ قُلْتَ: هَلْ تَعْلَمُونَ؟ أَنَّ الْيَوْمَ جُمُعَةٌ وَ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَقُولُ: الطَّيْرُ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ قَالَ: وَ مَا تَقُولُ: الطَّيْرُ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ قَالَ: تَقُولُ: قُدُّوسٌ قُدُّوسٌ رَبُّنَا الرَّحْمَنُ

---

١. الطلاق / ٢.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

برایم گذاشته بود. همانگونه که پیامبر به من خبر داده بود. من آن اموال را برداشتم و در شهر خودم ماندم تا آن که کار رسول خدا بالا گرفت و من نزد وی آمدم.

۲. امام صادق علیه السلام فرمود: کسی که شاهد شخص دروغگو شده است، قدم از قدم بر ندارد تا اینکه بر دوزخ افکنده شود.

۳. امام باقر علیه السلام فرمود: هرکس نسبت به ثروت مسلمانی شهادت باطل دهد و او را محروم سازد، خداوند عوض آن شهادت برات جهنم را به او خواهد داد.

۴. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس شهادت، جواز را پوشیده بدارد یا اینکه شهادت باطل بدهد و سبب هدر شدن خون مسلمانی شود یا ثروت او نابود شود، در روز رستاخیز در حالی محشور خواهد شد که رو سیاه بوده و سیمایی نفرت‌انگیز دارد. و همگان که او را می‌نگرند و به اسم و خاندانش می‌شناسند. و هرکس شهادت حق بدهد تا حق مسلمانی را احیا کند، در رستاخیز در حالی محشور می‌شود که رو سفید بوده و همگان که او را می‌نگرند به نام و خاندانش خواهند شناخت. امام باقر علیه السلام که این حدیث نبوی را روایت کرده است، فرمود: آیا آگاه نیستید که خداوند فرمود: برای خداوند، شهادت را به پای دارید؟

۵. سلمان فارسی گذرش به قبرستانی افتاد و فرمود: سلام بر شمایان ای ساکنان گورستان. ای مومنان و مسلمانان! ای اهالی این سرزمین! آگاهید که امروز جمعه است؟ آنگاه به سرای خویش بازگشت، در عالم رویا دید که کسی به سراغش آمد و گفت: سلام بر تو ای بنده خداوند. با ما سخن گفتی و ما همگان شنیدیم. درود فرستادی و همه پاسخ دادیم. از ما پرسیدی که آیا آگاهید که روز آدینه است؟ ما آگاهیم که پرنده جمعه چه بر زبان می‌آورد. سلمان فرمود: او چه به زبان می‌آورد؟ گفت: می‌گوید: قدوس قدوس. پروردگار ما بخشایش‌گر است و پادشاه. بی گمان کسی که سوگند به دورغ می‌خورد، هرگز

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْمَلِكُ مَا يَعْرِفُ عَظَمَةَ رَبِّنَا مَنْ يَحْلِفُ بِاسْمِهِ كَاذِباً.

٦. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ الْمُخْتَارِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَيُبْغِضُ الْمُنَفِّقَ سِلْعَتَهُ بِالْأَيْمَانِ.

٧. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْخَزَّازِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: مَنْ حَلَفَ بِاللَّهِ فَلْيَصْدُقْ وَ مَنْ لَمْ يَصْدُقْ فَلَيْسَ مِنَ اللهِ وَ مَنْ حُلِفَ لَهُ بِاللَّهِ فَلْيَرْضَ وَ مَنْ لَمْ يَرْضَ فَلَيْسَ مِنَ اللهِ.

٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ رحمه الله قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ جَدِّهِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ بُكَيْرٍ عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَعْيَنَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ الْبَاقِرَ عليه السلام يَقُولُ: دَخَلَ رَجُلٌ مَسْجِداً فِيهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله فَخَفَّفَ سُجُودَهُ دُونَ مَا يَنْبَغِي وَ دُونَ مَا يَكُونُ مِنَ السُّجُودِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: نَقَرَ كَنَقْرِ الْغُرَابِ لَوْ مَاتَ عَلَى هَذَا مَاتَ عَلَى غَيْرِ دِينِ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وآله.

٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنِي عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ الْقُرَشِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ غَزْوَانَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لَا يَزَالُ الشَّيْطَانُ هَائِباً لِابْنِ آدَمَ ذَعِراً مِنْهُ مَا صَلَّى الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ لِوَقْتِهِنَّ فَإِذَا ضَيَّعَهُنَّ اجْتَرَأَ عَلَيْهِ فَأَدْخَلَهُ فِي الْعَظَائِمِ.

١٠. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ الْحَسَنِ الْمِيثَمِيِّ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ حَمِيدَةَ أُعَزِّيهَا بِأَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام فَبَكَتْ وَ بَكَيْتُ لِبُكَائِهَا ثُمَّ قَالَتْ: يَا أَبَا مُحَمَّدٍ لَوْ رَأَيْتَ أَبَا عَبْدِ اللهِ عليه السلام عِنْدَ الْمَوْتِ لَرَأَيْتَ عَجَباً فَتَحَ عَيْنَيْهِ ثُمَّ قَالَ: اجْمَعُوا إِلَيَّ كُلَّ مَنْ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ قَرَابَةٌ قَالَتْ: فَلَمْ نَتْرُكْ أَحَداً إِلَّا جَمَعْنَاهُ قَالَتْ: فَنَظَرَ إِلَيْهِمْ ثُمَّ قَالَ: إِنَّ شَفَاعَتَنَا لَا تَنَالُ مُسْتَخِفّاً بِالصَّلَاةِ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بزرگ بودن پروردگارمان را درک نکرده است.

۶. امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند کسی را که با سوگند خوردن، بازارش را داغ می‌کند، دشمن می‌دارد.

۷. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس به خداوند سوگند یاد کند، باید سخن او راست باشد و هرکس سوگند به دروغ یاد کند، از خداوند نیست. و هرکس به خاطر او سوگند به خداوند یاد کنند، می‌بایستی راضی شود وگرنه او از خداوند نیست.

۸. امام باقر علیه السلام فرمود: شخصی به مسجدی وارد شد که پیامبر صلی الله علیه و آله در آنجا بود. او چنان چه شایسته بود، در نماز خویش سجده نکرد. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: او مانند کلاغ نوک بر زمین زد. اگر او با این شیوه از دنیا برود، بر کیش محمد نمرده است.

۹. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: شیطان از فرزند آدم علیه السلام ترس دارد تا آنگاه که وی نمازهای خویش را در وقت خود می‌گزارد و آنگاه که وقت نماز را نادیده بگیرد، نسبت به او جرأت پیدا کرده و او را به ورطه گناهان خواهد کشاند.

۱۰. ابو بصیر می‌گوید: نزد ام حمیده رفتم که او را در وفات امام صادق علیه السلام دلداری دهم. او اشک می‌ریخت. پس رازش را جویا شدم. فرمود: ای ابا محمد! اگر حضرت را در هنگام مرگ مشاهده می‌کردی، شگفت زده شدی. حضرت چشمان خود را باز کرد و فرمود: همه خویشاوندان مرا حاضر کنید به طوری که کسی نمانده باشد. همه را گرد آوردیم، آنگاه امام صادق علیه السلام به آنان نگریست و فرمود: بی گمان شفاعت ما به کسی که نماز را خوار می‌شمارد، نخواهد رسید.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

١١. حَدَّثَنَا أَبِي ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بَشِيرٍ عَنْ حُجْرِ بْنِ زَائِدَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ ﷺ قَالَ: مَنْ تَرَكَ شَعْرَةً مِنَ الْجَنَابَةِ مُتَعَمِّداً فَهُوَ فِي النَّارِ.

١٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عِيسَى (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ مَاجِيلَوَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ الْبَرْقِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَسَّانَ السُّلَمِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ ﷺ قَالَ: نَزَلَ جَبْرَئِيلُ عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ السَّلَامُ يُقْرِئُكَ السَّلَامَ وَ يَقُولُ: خَلَقْتُ السَّمَاوَاتِ السَّبْعَ وَ مَا فِيهِنَّ وَ الْارَضِينَ السَّبْعَ وَ مَنْ عَلَيْهِنَّ وَ مَا خَلَقْتُ مَوْضِعاً أَعْظَمَ مِنَ الرُّكْنِ وَ الْمَقَامِ وَ لَوْ أَنَّ عَبْداً دَعَانِي هُنَاكَ مُنْذُ خَلَقْتُ السَّمَاوَاتِ وَ الْارَضِينَ ثُمَّ لَقِيَنِي جَاحِداً لِوَلَايَةِ عَلِيٍّ ﷺ لَأَكْبَبْتُهُ فِي سَقَرَ.

١٣. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ حَرِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ زُرَارَةَ بْنِ أَعْيَنَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ ﷺ قَالَ: صَلَاةُ الْجُمُعَةِ فَرِيضَةٌ وَ الِاجْتِمَاعُ إِلَيْهَا فَرِيضَةٌ مَعَ الْامَامِ فَإِنْ تَرَكَ رَجُلٌ مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ ثَلَاثَ جُمَعٍ فَقَدْ تَرَكَ ثَلَاثَ فَرَائِضَ وَ لَا يَدَعُ ثَلَاثَ فَرَائِضَ مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ إِلَّا مُنَافِقٌ وَ قَالَ ﷺ مَنْ تَرَكَ الْجَمَاعَةَ رَغْبَةً عَنْهَا وَ عَنْ جَمَاعَةِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ فَلَا صَلَاةَ لَهُ.

١٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَيْمُونٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ ﷺ قَالَ: اشْتَرَطَ رَسُولُ اللهِ ﷺ عَلَى جِيرَانِ الْمَسْجِدِ شُهُودَ الصَّلَاةِ وَ قَالَ لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ لَا يَشْهَدُونَ الصَّلَوَاتِ أَوْ لَآمُرَنَّ مُؤَذِّناً يُؤَذِّنُ ثُمَّ يُقِيمُ وَ آمُرُ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِي وَ هُوَ عَلِيٌّ فَلَيُحْرِقَنَّ عَلَى أَقْوَامٍ بُيُوتَهُمْ بِحَزْمِ الْحَطَبِ لِأَنَّهُمْ لَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ.

١٥. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللهِ ﷺ الْفَجْرَ فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ بِوَجْهِهِ عَلَى أَصْحَابِهِ فَسَأَلَ عَنْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۱۱. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس به طور عمدی یک مو از جنابت خود را بی غسل رها کند، در دوزخ خواهد بود.

۱۲. جبرئیل بر پیامبر درآمد و گفت: ای محمد! پروردگارت درود می‌فرستد و می‌فرماید: هفت آسمان و هر چه در آنهاست و نیز هفت زمین و هر چه در آنهاست، همه را خلق کردم؛ اما مکانی بزرگتر از «رکن» و «مقام» خلق نکردم. اگر در آن مکان بنده‌ای، از هنگامی که آسمانها و زمین را خلق کردم، مرا صدا کند و انکار کننده ولایت علی باشد، آنگاه که مرا دیدار کند، او را به دوزخ می‌افکنم.

۱۳. امام باقر علیه السلام فرمود: نماز جمعه با حضور امام علیه السلام واجب است. اگر شخصی بدون عذر موجه سه جمعه پیاپی در نماز جمعه حاضر نشود، سه واجب را رها ساخته است. بعد فرمود: هرکس نماز جماعت را به دلیل علاقه نداشتن به آن و نیز جماعت مسلمانان رها سازد و عذری نداشته باشد، نماز ندارد.

۱۴. امام صادق علیه السلام فرمود: پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله، همسایگان مسجد را ملزم ساخت که در نماز جماعت حضور پیدا کنند و فرمود: کسانی که در نماز جماعت حاضر نمی‌شوند، باید آنان را از این شیوه باز دارند. یا اینکه علی را وادارم که خانه‌های کسانی را با پشته‌های هیزم به آتش کشد که صدای اذان و اقامه را می‌شوند و در مسجد حاضر نمی‌شوند.

۱۵. امام صادق علیه السلام فرمود: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نماز بامداد را گزارد و آن گاه از کسانی جویا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أُنَاسٍ هَلْ حَضَرُوا فَقَالُوا: لاٰ يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ: أَ غُيَّبٌ هُمْ؟ قَالُوا: لاٰ فَقَالَ: أَمَا إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ صَلاٰةٍ أَشَدَّ عَلَى الْمُنَافِقِينَ مِنْ هَذِهِ الصَّلاٰةِ وَ الْعِشَاءِ.

١٦. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عُمَرَ الْيَمَانِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَخْذُلُ أَخَاهُ وَ هُوَ يَقْدِرُ عَلَى نُصْرَتِهِ إِلاّٰ خَذَلَهُ اللهُ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ.

١٧. حَدَّثَنَا أَبِي ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: مَنْ رَوَى عَلَى مُؤْمِنٍ رِوَايَةً يُرِيدُ بِهَا شَيْنَهُ وَ هَدْمَ مُرُوَّتِهِ لِيَسْقُطَ مِنْ أَعْيُنِ النَّاسِ أَخْرَجَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ وَلاٰيَتِهِ إِلَى وَلاٰيَةِ الشَّيْطَانِ.

١٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سَلَمَةَ الاهْوَازِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيُّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُوسَى ابْنِ أُخْتِ الْوَاقِدِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو قَتَادَةَ الْحَرَّانِيُّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْعَلاٰءِ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ كَانَ جَالِساً ذَاتَ يَوْمٍ وَ عِنْدَهُ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عليهم السلام فَقَالَ: اللّٰهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّ هَؤُلاٰءِ أَهْلُ بَيْتِي وَ أَكْرَمُ النَّاسِ عَلَيَّ فَأَحِبَّ مَنْ أَحَبَّهُمْ وَ أَبْغِضْ مَنْ أَبْغَضَهُمْ وَ وَالِ مَنْ وَالاٰهُمْ وَ عَادِ مَنْ عَادَاهُمْ وَ أَعِنْ مَنْ أَعَانَهُمْ وَ اجْعَلْهُمْ مُطَهَّرِينَ مِنْ كُلِّ رِجْسٍ مَعْصُومِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ وَ أَيِّدْهُمْ بِرُوحِ الْقُدُسِ مِنْكَ ثُمَّ صلى الله عليه وآله يَا عَلِيُّ أَنْتَ إِمَامُ أُمَّتِي وَ خَلِيفَتِي عَلَيْهَا بَعْدِي وَ أَنْتَ قَائِدُ الْمُؤْمِنِينَ إِلَى الْجَنَّةِ وَ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى ابْنَتِي فَاطِمَةَ قَدْ أَقْبَلَتْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى نَجِيبٍ مِنْ نُورٍ عَنْ يَمِينِهَا سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ عَنْ يَسَارِهَا سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ بَيْنَ يَدَيْهَا سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ وَ خَلْفَهَا سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ تَقُودُ مُؤْمِنَاتِ أُمَّتِي إِلَى الْجَنَّةِ فَأَيُّمَا امْرَأَةٍ صَلَّتْ فِي الْيَوْمِ وَ اللَّيْلَةِ خَمْسَ صَلَوَاتٍ وَ صَامَتْ شَهْرَ رَمَضَانَ وَ حَجَّتْ بَيْتَ اللهِ الْحَرَامَ وَ زَكَّتْ مَالَهَا وَ أَطَاعَتْ زَوْجَهَا وَ وَالَتْ عَلِيّاً بَعْدِي دَخَلَتِ الْجَنَّةَ بِشَفَاعَةِ ابْنَتِي فَاطِمَةَ وَ إِنَّهَا لَسَيِّدَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله اهِيَ سَيِّدَةُ لِنِسَاءِ عَالَمِهَا؟ فَقَالَ: صلى الله عليه وآله

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

شد که در مسجد حاضر نبودند. فرمود: آیا آنان در سفر هستند؟ گفتند: نه. فرمود: بر نفاق ورزان نمازی دشوارتر از نماز مغرب و عشا نیست.

۱۶. امام صادق علیه السلام فرمود: ایمان آورده‌ای نیست که به رغم توانمندی، کمک رساندن به برادر مسلمان خود را رها سازد، مگر این که خداوند در دنیا و آخرت او، از کمک رساندن خویش بی‌نصیب سازد.

۱۷. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس به نیت نکوهش و بدنام ساختن برادر مسلمان خویش، ماجرایی نقل کند که او را در چشم مردم بی آبرو کند، خداوند او را از ولایت خود به ولایت شیطان خارج می‌کند.

۱۸. عبدالله بن عباس می‌گوید: روزی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نشسته بود و علی و فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام نیز پیش حضرت بودند. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: خدایا! تو آگاهی که این کسان خاندان من هستند و نیز ارجمندترین مردمان در چشم من. خدایا! دوستان آنان را دوست بدار و دشمنان آنان را دشمن بدار. با کسانی که به آنان مهر ورزند، مهربان باش و با کسانی که بدخواه آنان هستند، نا مهربان باش. خدایا! مدد رسان به کمک رسان آنان و آنان را از پلیدی پاک ساز و به عصمت از گناه آراسته گردان و آنان را به روح القدس تأیید فرما. آنگاه فرمود: ای علی! تو پیشوای امت من هستی و پس از من جانشین من در میان آنان هستی. ای علی! تو پیشتاز بهشتیانی و انگار من مشاهده می‌کنم فاطمه دخترم را که در رستاخیز بر اسبی از نور سوار است. از سمت راست فاطمه علیها السلام، هفتاد هزار فرشته و از سمت چپ او هفتاد هزار فرشته و نیز در پیش رو هفتاد هزار فرشته و در پشت سر هفتاد هزار فرشته خواهند بود. فاطمه زنان امت مرا به بهشت رهنمون خواهد ساخت.

آنگاه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله چنین فرمود: هر زن مسلمان در شبانه روز نمازهای پنج گانه‌اش را بگزارد و روزه رمضان را بگیرد و حج خدا را و زکات دارایی خود پردازد و از همسرش فرمان برد و پس از من از علی پیروی کند، با شفاعت دخترم فاطمه علیها السلام به بهشت درآید. فاطمه سرور زنان جهان است. گفتند: ای پیامبر خدا! آیا فاطمه سرور زنان

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ذَاكَ لِمَرْيَمَ بِنْتِ عِمْرَانَ فَأَمَّا ابْنَتِي فَاطِمَةُ فَهِيَ سَيِّدَةُ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ مِنَ الاوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ إِنَّهَا لَتَقُومُ فِي مِحْرَابِهَا فَيُسَلِّمُ عَلَيْهَا سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَ يُنَادُونَهَا بِمَا نَادَتْ بِهِ الْمَلَائِكَةُ مَرْيَمَ فَيَقُولُونَ: يَا فَاطِمَةُ إِنَّ اللهَ اصْطَفَاكِ وَ طَهَّرَكِ وَ اصْطَفَاكِ عَلَىٰ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَى عَلِيٍّ فَقَالَ: يَا عَلِيُّ إِنَّ فَاطِمَةَ بَضْعَةٌ مِنِّي وَ هِيَ نُورُ عَيْنِي وَ ثَمَرَةُ فُؤَادِي يَسُوؤُنِي مَا سَاءَهَا وَ يَسُرُّنِي مَا سَرَّهَا وَ إِنَّهَا أَوَّلُ مَنْ يَلْحَقُنِي مِنْ أَهْلِ بَيْتِي فَأَحْسِنْ إِلَيْهَا بَعْدِي وَ أَمَّا الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ فَهُمَا ابْنَايَ وَ رَيْحَانَتَايَ وَ هُمَا سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَلْيُكْرَمَا عَلَيْكَ كَسَمْعِكَ وَ بَصَرِكَ ثُمَّ رَفَعَ ﷺ يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِنِّي أُشْهِدُكَ أَنِّي مُحِبٌّ لِمَنْ أَحَبَّهُمْ وَ مُبْغِضٌ لِمَنْ أَبْغَضَهُمْ وَ سِلْمٌ لِمَنْ سَالَمَهُمْ وَ حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ وَ عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاهُمْ وَ وَلِيٌّ لِمَنْ وَالَاهُمْ.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جهان در روزگار خویش است؟ فرمود: مریم دختر عمران علیها السلام چنین بود. اما فاطمه دخترم سرور زنان جهان است و از نخستین تا واپسین آن. آنگاه که فاطمه در محراب خود بایستد، هفتاد هزار فرشته مقرب بر او درود می‌فرستند و همان ندایی بر فاطمه آید که بر مردم فرود آمد. به فاطمه خواهند گفت: ای فاطمه بی گمان خداوند تو را برگزید و تطهیر کرد و بر زنان جهان پیشوا قرار داد. آن گاه پیامبر خطاب به علی علیه السلام چنین فرمود: ای علی! فاطمه پاره تن من است و نیز روشنایی چشم من و میوه قلب من. ناخوشایند فاطمه، ناخوشایند من است و شادمانی او، شادمانی من است. فاطمه نخستین کس از خاندان من است که به من می‌پیوندد. پس از وفات من به او نیکی کن. حسن و حسین پسران من هستند و نیز ریحان من و همچنین سرور جوانان بهشتی. آنان نزد تو باید مانند گوش و دیدگانت عزیز باشند. آنگاه پیامبر صلی الله علیه و آله دست سوی آسمان بلند کرد و گفت: خدایا! شاهد باش که من دوستدار دوست تو و دشمن بدخواه آنان هستم. با هرکس که با آنان سازگار باشد، سازگارم و با هرکس که با آنان بجنگد، خواهم جنگید. نسبت به دشمنان آنان کین خواهم داشت و به دوست آنان مهر خواهم ورزید.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الرابع و السبعون

يوم الثلاثاء لاثنتي عشرة ليلة خلت من جمادى الآخرة

من سنة ثمان و ستين وثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِي الصَّبَّاحِ الْكِنَانِيِّ قَالَ: قُلْتُ: لِلصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام اخْبِرْنِي عَنْ هَذَا الْقَوْلِ قَوْلُ مَنْ هُوَ؟ أَسْأَلُ اللَّهَ الايمَانَ وَ التَّقْوَى وَ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ عَاقِبَةِ الامُورِ إِنَّ أَشْرَفَ الْحَدِيثِ ذِكْرُ اللهِ وَ رَأْسَ الْحِكْمَةِ طَاعَتُهُ وَ أَصْدَقَ الْقَوْلِ وَ أَبْلَغَ الْمَوْعِظَةِ وَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ كِتَابُ اللهِ وَ أَوْثَقَ الْعُرَى الايمَانُ بِاللَّهِ وَ خَيْرَ الْمِلَلِ مِلَّةُ إِبْرَاهِيمَ وَ أَحْسَنَ السُّنَنِ سُنَّةُ الانْبِيَاءِ وَ أَحْسَنَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ وَ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى وَ خَيْرَ الْعِلْمِ مَا نَفَعَ وَ خَيْرَ الْهُدَى مَا اتُّبِعَ وَ خَيْرَ الْغِنَى غِنَى النَّفْسِ وَ خَيْرَ مَا أُلْقِيَ فِي الْقَلْبِ الْيَقِينُ وَ زِينَةَ الْحَدِيثِ الصِّدْقُ وَ زِينَةَ الْعِلْمِ الاحْسَانُ وَ أَشْرَفَ الْمَوْتِ قَتْلُ الشَّهَادَةِ وَ خَيْرَ الامُورِ خَيْرُهَا عَاقِبَةً وَ مَا قَلَّ وَ كَفَى خَيْرٌ مِمَّا كَثُرَ وَ أَلْهَى وَ الشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ وَ السَّعِيدُ مَنْ وُعِظَ بِغَيْرِهِ وَ أَكْيَسَ الْكَيْسِ التُّقَى وَ أَحْمَقَ الْحُمْقِ الْفُجُورُ وَ شَرَّ الرِّوَايَةِ الْكَذِبُ وَ شَرَّ الامُورِ مُحْدَثَاتُهَا وَ شَرَّ الْعَمَى عَمَى الْقَلْبِ وَ شَرَّ النَّدَامَةِ نَدَامَةُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ أَعْظَمَ الْمُخْطِئِينَ عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ لِسَانٌ كَذَّابٌ وَ شَرَّ الْكَسْبِ كَسْبُ الرِّبَا وَ شَرَّ الْمَأْكَلِ أَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ ظُلْماً وَ أَحْسَنَ زِينَةِ الرَّجُلِ السَّكِينَةُ مَعَ الايمَانِ وَ مَنْ يَتَّبِعِ السُّمْعَةَ يُسَمِّعِ اللهُ بِهِ وَ مَنْ يَعْرِفِ الْبَلاءَ يَصْبِرْ عَلَيْهِ وَ مَنْ لا يَعْرِفْهُ يُنْكِرْهُ وَ الرَّيْبُ كُفْرٌ وَ مَنْ يَسْتَكْبِرْ يَضَعْهُ اللهُ وَ مَنْ يُطِعِ الشَّيْطَانَ يَعْصِ اللَّهَ وَ مَنْ يَعْصِ اللَّهَ يُعَذِّبْهُ اللهُ وَ مَنْ يَشْكُرِ اللَّهَ يَزِدْهُ اللهُ وَ مَنْ يَصْبِرْ عَلَى الرَّزِيَّةِ يُغِثْهُ اللهُ وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ فَحَسْبُهُ اللهُ لا تُسْخِطُوا اللَّهَ بِرِضَا أَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ وَ لا تَتَقَرَّبُوا إِلَى أَحَدٍ مِنَ الْخَلْقِ بِتَبَاعُدٍ مِنَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ لَيْسَ بَيْنَهُ وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتاد و چهار

سه شنبه دوازدهم جمادی الاخر سال ۳۶۸

۱. ابو صباح کنانی می‌گوید: از امام صادق علیه السلام سؤال کردم که گوینده این سخن کیست؟

«از خداوند ایمان می‌طلبم و از بدفرجامی به او پناه می‌برم. برترین سخن یاد خداست و آغاز حکمت فرمان بردن است. و راست‌ترین سخن و گویاترین موعظه و زیباترین داستان قرآن است. محکم ترین رشته ایمان به خداوند است و نیکوترین آیین ،آیین ابراهیم است. نیکوترین شیوه شیوه، پیامبران است و نیکوترین راه حق، راه محمد صلی الله علیه و آله است. نیکوترین رهتوشه تقواست و نیکوترین دانایی آن است که سودمند باشد و نیکوترین راه راست، آن است که پیروی شود. نیکوترین سرمایه اعتماد به نفس است و نیکوترین پس‌انداز دل، یقین است. آراستگی کلام به راست بودن است و آراستگی دانایی به نیکی کردن. والاترین مرگ شهادت است و نیکوترین کارها نیک فرجامی. آنچه اندک و بسنده است، بهتر از آن چه خواهد بود که افزون و بیهوده است. شور بخت در درون مادرش شوربخت است و نیک بخت کسی است که از دیگری عبرت بگیرد. هوشیارترین مردم پارساست. و ابله‌ترین مردم گناه پیشه. زشت ترین روایت روایت دروغ است و زشت‌ترین حرکت‌ها، بدعت‌ها. ناگوارترین نابینایی، نابینایی قلب است و سخت‌ترین ندامت ندامت در رستاخیز. بزرگترین خطاپیشه پیش خداوند، زبان دروغگو است و زشت‌ترین کوشش ریاکاری و زشت ترین خوراکی، خوردن مال بی سرپرست به ناروا. نیکوترین آراستگی مرد، آرامش مومنانه است. (هر کس پیرو شمعی باشد، خداوند او را با آن شمع همراه می‌کند) هرکس مصیبت شناس باشد، شکیبایی ورزد. هرکس خدا را نشناسد، او را انکار کند. شک، کفرورزی است. هرکس خود بزرگ بین شود خداوند او را بی مقدار سازد. هرکس از شیطان اطاعت کند، معصیت پروردگار است و سزاوار مجازات خواهد بود. هرکس سپاس حق گزارد، خداوند بر نعمت او می‌افزاید و هرکس در مصیبت شکیبا باشد، خداوند او را کمک می‌کند. هرکس بر خداوند توکل داشته باشد، او را بسنده است. هرگز خداوند را به خاطر خرسندی کسی خشمگین نسازید و با نافرمانی خداوند به هیچ کس نزدیک نشوید. زیرا او به کسی نمی‌بخشاید، آسیب از او دور نمی‌سازد، مگر در

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بَيْنَ أَحَدٍ مِنَ الْخَلْقِ شَيْءٌ يُعْطِيهِ بِهِ خَيْراً أَوْ يَصْرِفُ بِهِ عَنْهُ سُوءاً إِلاَّ بِطَاعَتِهِ وَ ابْتِغَاءِ مَرْضَاتِهِ إِنَّ طَاعَةَ اللهِ نَجَاحُ كُلِّ خَيْرٍ يُبْتَغَى وَ نَجَاةٌ مِنْ كُلِّ شَرٍّ يُتَّقَى وَ إِنَّ اللَّهَ يَعْصِمُ مَنْ أَطَاعَهُ وَ لاَ يَعْتَصِمُ مِنْهُ مَنْ عَصَاهُ وَ لاَ يَجِدُ الْهَارِبُ مِنَ اللهِ مَهْرَباً فَإِنَّ أَمْرَ اللهِ نَازِلٌ بِإِذْلاَلِهِ وَ لَوْ كَرِهَ الْخَلاَئِقُ وَ كُلُّ مَا هُوَ آتٍ قَرِيبٌ مَا شَاءَ اللهُ كَانَ وَ مَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ - «تَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَ التَّقْوىٰ وَ لاَ تَعَاوَنُوا عَلَى الاثْمِ وَ الْعُدْوَانِ وَ اتَّقُوا اللهَ إِنَّ اللهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ» قَالَ: فَقَالَ لِيَ: الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام هَذَا قَوْلُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ عليه السلام: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام عَنْ رَسُولِ اللهِ (صلى الله عليه وآله) قَالَ: قَالَ اللهُ «جَلَّ جَلاَلُهُ أَيُّمَا عَبْدٍ أَطَاعَنِي لَمْ أَكِلْهُ إِلَى غَيْرِي وَ أَيُّمَا عَبْدٍ عَصَانِي وَ كَلْتُهُ إِلَى نَفْسِهِ ثُمَّ لَمْ أُبَالِ فِي أَيِّ وَادٍ هَلَكَ».

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ قَالَ: حَدَّثَنِي مَنْ سَمِعَ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: مَا أَحَبَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ مَنْ عَصَاهُ ثُمَّ تَمَثَّلَ فَقَالَ:

تَعْصِي الاِلَهَ وَ أَنْتَ تُظْهِرُ حُبَّهُ ... هَذَا مُحَالٌ فِي الْفِعَالِ بَدِيعُ

لَوْ كَانَ حُبُّكَ صَادِقاً لَأَطَعْتَهُ ... إِنَّ الْمُحِبَّ لِمَنْ يُحِبُّ مُطِيعُ

وَ بِهَذَا الاِسْنَادِ، قَالَ: كَانَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ يَقُولُ:

لِكُلِّ أُنَاسٍ دَوْلَةٌ يَرْقُبُونَهَا ... وَ دَوْلَتُنَا فِي آخِرِ الدَّهْرِ تَظْهَرُ

وَ بِهَذَا الاِسْنَادِ، قَالَ: كَانَ الصَّادِقُ عليه السلام كَثِيراً مَا يَقُولُ:

عِلْمُ الْمَحَجَّةِ وَاضِحٌ لِمُرِيدِهِ ... وَ أَرَى الْقُلُوبَ عَنِ الْمَحَجَّةِ فِي عَمَى

وَ لَقَدْ عَجِبْتُ لِهَالِكٍ وَ نَجَاتُهُ ... مَوْجُودَةٌ وَ لَقَدْ عَجِبْتُ لِمَنْ نَجَا

وَ بِهَذَا الاِسْنَادِ، قَالَ: كَانَ الصَّادِقُ يَقُولُ:

اعْمَلْ عَلَى مَهَلٍ فَإِنَّكَ مَيِّتٌ ... وَ اخْتَرْ لِنَفْسِكَ أَيُّهَا الاِنْسَانُ

فَكَأَنَّ مَا قَدْ كَانَ لَمْ يَكُ إِذْ مَضَى ... وَ كَأَنَّ مَا هُوَ كَائِنٌ قَدْ كَانَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

طریق طاعت و رضایت. فرمان بری از خداوند، گرفتن هر خوبی است که انسان می‌طلبد و نیز رها شدن از هر بدی است که مردم از آن می‌گریزند. خداوند، نگهبان کسی است که در طاعت او کوشیده است و رها کننده کسی است که در معصیت اوست. هر چه پیش می‌آید و آن چه خداوند اراده کند، همان واقع می‌شود و آن چه او نخواهد، واقع نمی‌شود. بر پایه نیکی و پارسایی تعاون داشته باشید، نه بر پایه گناه و دشمنی. و از خداوند پروا داشته باشید که او سخت عقوبت خواهد داد.»

امام صادق علیه السلام فرمود: این حدیث کلام پیامبر صلی الله علیه و آله است.

۲. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند می‌فرماید: هرکس از من فرمان ببرد، او را به دیگری وا نخواهم گذاشت و هرکس در نافرمانی من بکوشد، او را به حال خودش وا خواهم گذاشت و نگران نیستم که در چه راهی هلاک می‌شود.

۳. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس معصیت پروردگار را انجام دهد، او را دوست نخواهم داشت. آن گاه سخنی به نظم گفت که مضمون آن این است: اگر دوست در محبت خود صادقانه بکوشد، فرمان دوست می‌برد. زیرا کسی که عشق در دل دارد، فرمانبر محبوب خویش است.

امام صادق علیه السلام بیتی به این مضمون را می فرمود:

برای هر گروهی از مردم اقبالی است و اقبال ما اهل بیت در آخرالزمان آشکار می‌شود.

امام صادق علیه السلام این دو بیت را در موارد بسیاری می‌فرمود:

علم برای کوشنده ی حقیقت واضح است و این کوردلان هستند که راه را نمی یابند و در شگفتند از هلاک شده‌ای که رهایی یابد.

امام صادق علیه السلام نیز این بیت را می فرمود:

از مهلت داده شده بهره ببر زیرا سرانجام خواهی رفت و برای خویشتن کاری بکن. گذشته تو را مغرور سازد آینده ات را بنگر.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ السُّكَّرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زَكَرِيَّا الْجَوْهَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ ضَحَّاكٍ قَالَ: حَدَّثَنِي هِشَامُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ هِشَامٌ وَ أَخْبَرَنِي بِبَعْضِهِ أَبُو مِخْنَفٍ لُوطُ بْنُ يَحْيَى وَ غَيْرُ وَاحِدٍ مِنَ الْعُلَمَاءِ فِي كَلَامٍ كَانَ بَيْنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ بَيْنَ الْوَلِيدِ بْنِ عُقْبَةَ فَقَالَ: لَهُ الْحَسَنُ عليه السلام: لَا أَلُومُكَ أَنْ تَسُبَّ عَلِيّاً عليه السلام وَ قَدْ جَلَدَكَ فِي الْخَمْرِ ثَمَانِينَ سَوْطاً وَ قَتَلَ أَبَاكَ صَبْراً بِأَمْرِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله فِي يَوْمِ بَدْرٍ وَ قَدْ سَمَّاهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِي غَيْرِ آيَةٍ مُؤْمِناً وَ سَمَّاكَ فَاسِقاً وَ قَدْ قَالَ: الشَّاعِرُ فِيكَ وَ فِي عَلِيٍّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ).

أَنْزَلَ اللهُ فِي الْكِتَابِ عَلَيْنَا ... فِي عَلِيٍّ وَ فِي الْوَلِيدِ قُرْآناً
فَتَبَوَّأَ الْوَلِيدُ مَنْزِلَ كُفْرٍ ... وَ عَلِيٌّ تَبَوَّأَ الْإِيمَانَا
لَيْسَ مَنْ كَانَ مُؤْمِناً يَعْبُدُ اللَّهَ ... كَمَنْ كَانَ فَاسِقاً خَوَّاناً
سَوْفَ يُدْعَى الْوَلِيدُ بَعْدَ قَلِيلٍ ... وَ عَلِيٌّ إِلَى الْجَزَاءِ عِيَاناً
فَعَلِيٌّ يُجْزَى هُنَاكَ جِنَاناً ... وَ هُنَاكَ الْوَلِيدُ يُجْزَى هَوَاناً

٥. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى الدَّقَّاقُ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْعَبَّاسِ أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ الْعَاصِمِ قَالَ: حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ: حَدَّثَنِي سَلْمَانُ الْخَيْرُ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) فَقَالَ: يَا أَبَا الْحَسَنِ قَلَّمَا أَقْبَلْتَ أَنْتَ وَ أَنَا عِنْدَ رَسُولِ اللهِ إِلَّا قَالَ: يَا سَلْمَانُ هَذَا وَ حِزْبُهُ هُمُ الْمُفْلِحُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

٦. وَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ، عَنْ بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ: حَدَّثَنِي عَطِيَّةُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ الْأَنْصَارِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عُمَارَةَ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ الْخَشَّابُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ يَزِيدَ النَّجْرَانِيُّ وَ إِسْحَاقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْوَرَّاقُ قَالَا: حَدَّثَنَا ضِرَارُ بْنُ صُرَدٍ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله: عَلِيٌّ يُبَيِّنُ لِأُمَّتِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنْ بَعْدِي.

٧. وَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ، عَنْ بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللهِ وَ عَبْدُ اللهِ بْنُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۴. گروهی از دانشوران گفت و شنودی روایت کردند که حسن بن علی علیهما السلام و «ولید بن عقبه» داشته‌اند. اما حسن علیه السلام فرمود: ای ولیدا هرگز سرزنش گر تو نیستم که علی را ناسزا می‌گویی. زیرا علی علیه السلام به دلیل شراب خوردن بر تو هشتاد تازیانه زده است و نیز او پدرت را به فرمان پیامبر صلی الله علیه و آله دست بسته در جنگ «بدر» به قتل رسانده است. بدان که خداوند علی علیه السلام را در آیاتی چند مومن شناسانده است در حالی‌که تو را بدکار خوانده است. و شاعر در حق تو و علی چنین گفته است:

خداوند در کتابی که برای ما فرو فرستاده در حق ولید و علی قرآنی برای ما نازل کرده است؛ پس منزلگاه ولید، خانهٔ کفر است و علی دارای منزل ایمان کسی که مؤمن بوده و خداوند را عبادت می‌کند مانند کسی نیست که فاسق است و خیانت می‌کند. ولید، به زودی بعد از کمی دعوت خواهد شد و علی نیز به سوی پاداشی آشکار. علی در آنجا بهشت را خواهد برد و ولید در آنجا دوزخ را.

۵. علی علیه السلام فرمود: سلمان به من گفت: ای علی علیه السلام! کم پیش آمد که تو پیش پیامبر صلی الله علیه و آله حاضر شوی و من نیز باشم، مگر اینکه حضرت فرمود: ای سلمان! این علی و گروه او همان رستگاران رستاخیز می‌باشند.

۶. انس بن مالک می‌گوید: پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: علی کسی است که پس از من در آن چه امت من اختلاف داشته باشند، حقیقت را بیان خواهد کرد.

۷. عبدالرحمن همدانی از پدرش نقل می‌کند: آنگاه که علی بن ابی طالب علیه السلام فاطمه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الصَّلْتِ الْجَحْدَرِيُّ قَالا: حَدَّثَنَا ابْنُ عَائِشَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْهَمْدَانِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: لَمَّا دَفَنَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَاطِمَةَ عليها السلام قَامَ عَلَى شَفِيرِ الْقَبْرِ وَ ذَلِكَ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ لِأَنَّهُ كَانَ دَفَنَهَا لَيْلًا ثُمَّ أَنْشَأَ يَقُولُ:

لِكُلِّ اجْتِمَاعٍ مِنْ خَلِيلَيْنِ فُرْقَةٌ ... وَ كُلُّ الَّذِي دُونَ الْمَمَاتِ قَلِيلُ
وَ إِنَّ افْتِقَادِي وَاحِداً بَعْدَ وَاحِدٍ ... دَلِيلٌ عَلَى أَنْ لَا يَدُومَ خَلِيلُ
سَيُعْرَضُ عَنْ ذِكْرِي وَ تُنْسَى مَوَدَّتِي ... وَ يَحْدُثُ بَعْدِي لِلْخَلِيلِ خَلِيلُ

٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عِيسَى الْفَرَّاءِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي يَعْفُورٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ يَقُولُ: قَالَ: أَبُو جَعْفَرٍ الْبَاقِرُ مَنْ كَانَ ظَاهِرُهُ أَرْجَحَ مِنْ بَاطِنِهِ خَفَّ مِيزَانُهُ.

٩. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ مِسْمَعٍ بْنِ مَالِكٍ عَنْ سَمَاعَةَ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: قَالَ يَا سَمَاعَةُ: لَا يَنْفَكُّ الْمُؤْمِنُ مِنْ خِصَالٍ أَرْبَعٍ مِنْ جَارٍ يُؤْذِيهِ وَ شَيْطَانٍ يُغْوِيهِ وَ مُنَافِقٍ يَقْفُو أَثَرَهُ وَ مُؤْمِنٍ يَحْسُدُهُ قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ مُؤْمِنٌ يَحْسُدُهُ؟ قَالَ: يَا سَمَاعَةُ أَمَا إِنَّهُ أَشَدُّهُمْ عَلَيْهِ قُلْتُ: وَ كَيْفَ ذَاكَ؟ قَالَ: لِأَنَّهُ يَقُولُ: فِيهِ الْقَوْلَ فَيُصَدِّقُ عَلَيْهِ.

١٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سَلَمَةَ الاهْوَازِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا هَمَّامٌ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ جَمِيلٍ الرَّقِّيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا لَيْثٌ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كُنَّا جُلُوساً فِي مَحْفِلٍ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ رَسُولُ اللهِ فِينَا فَرَأَيْنَا رَسُولَ اللهِ وَ قَدْ أَشَارَ بِطَرْفِهِ إِلَى السَّمَاءِ فَنَظَرْنَا فَرَأَيْنَا سَحَابَةً قَدْ أَقْبَلَتْ فَقَالَ لَهَا: أَقْبِلِي فَأَقْبَلَتْ ثُمَّ قَالَ لَهَا: أَقْبِلِي فَأَقْبَلَتْ ثُمَّ قَالَ لَهَا: أَقْبِلِي فَأَقْبَلَتْ فَرَأَيْنَا رَسُولَ اللهِ وَ قَدْ قَامَ قَائِماً عَلَى قَدَمَيْهِ فَأَدْخَلَ يَدَيْهِ إِلَى السَّحَابِ حَتَّى اسْتَبَانَ لَنَا بَيَاضُ إِبْطَيْ رَسُولِ اللهِ فَاسْتَخْرَجَ مِنْ ذَلِكَ السَّحَابِ جَامَةً بَيْضَاءَ مَمْلُوءَةً رُطَباً فَأَكَلَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله مِنَ الْجَامِ وَ سَبَّحَ الْجَامُ فِي كَفِّ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله فَنَاوَلَهُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

زهراعليها را دفن کرد، نیمه شب کنار گور حضرت فاطمه ایستاد و به نظم سخنی فرمود: که مضمون آن این است:

هر جمع دوستانه‌ای پراکندگی دارد و جدایی از دوست در پیشگاه مرد ناچیز است. دوستان را یکی پس از دیگری از دست می‌دهم و این همه گواه است که دوستی ناپایدار است. چه زود مرا از یاد می برد و عشق را بر جای می‌گذارد و از آن پس دوستدار دیگری بر می‌گزیند.

۸. امام باقرعليه السلام فرمود: هرکس که ظاهر او بر باطن او ترجیح داشته باشد، میزان اعمال او سبک خواهد بود.

۹. امام صادقعليه السلام به سماعه فرمود: مومن از چهار کس در امان نیست: همسایه‌ای که او آزار می‌دهد و شیطانی که می‌خواهد او راگمراه سازد و نفاق پیشه‌ای که همواره در کمین اوست و مومنی که نسبت به منزلت او رشک می‌ورزد. گفتم: فدایت شوم، آیا مؤمنی هم حسود خواهد بود؟ فرمود: ای سماعه! خطر مؤمن حسود برای او سخت‌تر است. گفتم: چگونه؟ فرمود: او بدگویی می‌کند و دیگران هم می‌پذیرند.

۱۰. عبدالله بن عباس می‌گوید: ما با گروهی نزد پیامبر خداصلى الله عليه وآله بودیم که حضرت گوشه نگاهی به آسمان افکند و ما نیز به آن جا خیره شدیم. ناگاه ابری پدیدار شد. حضرت آن تکه ابر را دوبار به جانب خود فراخواند. ابر آمد و آن گاه پیامبر بلند شد و دست در میان برد تا آن جا که سفیدی زیر بغل آشکار شد. دست خویش را که بیرون آورد، جام سفید و پر از رطب را دیدیم. حضرت از آن رطب خورد و آن گاه جام در دست او تسبیح حق گفت. پیامبر جام را به دست علیعليه السلام داد.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

طَالِب فَأَكَلَ عَلِيٌّ عليه السلام مِنَ الْجَامِ فَسَبَّحَ الْجَامُ فِي كَفِّ عَلِيٍّ فَقَالَ: رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللهِ أَكَلْتَ مِنَ الْجَامِ؟ وَ نَاوَلْتَهُ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام فَأَنْطَقَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ الْجَامَ وَ هُوَ يَقُولُ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ خَالِقُ الظُّلُمَاتِ وَ النُّورِ اعْلَمُوا مَعَاشِرَ النَّاسِ أَنِّي هَدِيَّةُ الصَّادِقِ إِلَى نَبِيِّهِ النَّاطِقِ وَ لاَ يَأْكُلُ مِنِّي إِلاَّ نَبِيٌّ أَوْ وَصِيُّ نَبِيٍّ.

١١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ شَاذَوَيْهِ الْمُؤَدِّبُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ الْحَسَنِ بْنِ مُوسَى الْخَشَّابِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ زَكَرِيَّا بْنِ مُحَمَّدٍ الْمُؤْمِنِ عَنِ الْمُشْمَعِلِّ الاسَدِيِّ قَالَ: خَرَجْتُ ذَاتَ سَنَةٍ حَاجّاً فَانْصَرَفْتُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ فَقَالَ: مِنْ أَيْنَ بِكَ يَا مُشْمَعِلُّ؟ فَقُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ كُنْتُ حَاجّاً فَقَالَ: أَوَ تَدْرِي؟ مَا لِلْحَاجِّ مِنَ الثَّوَابِ فَقُلْتُ: مَا أَدْرِي حَتَّى تُعَلِّمَنِي فَقَالَ: إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا طَافَ بِهَذَا الْبَيْتِ أُسْبُوعاً وَ صَلَّى رَكْعَتَيْهِ وَ سَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةِ كَتَبَ اللهُ لَهُ سِتَّةَ آلاَفِ حَسَنَةٍ وَ حَطَّ عَنْهُ سِتَّةَ آلاَفِ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ لَهُ سِتَّةَ آلاَفِ دَرَجَةٍ وَ قَضَى لَهُ سِتَّةَ آلاَفِ حَاجَةٍ لِلدُّنْيَا كَذَا وَ ادَّخَرَ لَهُ لِلآخِرَةِ كَذَا فَقُلْتُ لَهُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنَّ هَذَا لَكَثِيرٌ قَالَ: أَلاَ أُخْبِرُكَ بِمَا هُوَ أَكْثَرُ مِنْ ذَلِكَ؟ قَالَ: قُلْتُ: بَلَى فَقَالَ عليه السلام: لَقَضَاءُ حَاجَةِ امْرِئٍ مُؤْمِنٍ أَفْضَلُ مِنْ حِجَّةٍ وَ حِجَّةٍ وَ حِجَّةٍ حَتَّى عَدَّ عَشْرَ حِجَجٍ.

١٢. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ عَطِيَّةَ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ عَنْ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عليه السلام قَالَ: الْمُؤْمِنُ خَلَطَ عِلْمَهُ بِالْحِلْمِ يَجْلِسُ لِيَعْلَمَ وَ يُنْصِتُ لِيَسْلَمَ وَ يَنْطِقُ لِيَفْهَمَ لاَ يُحَدِّثُ أَمَانَتَهُ الاصْدِقَاءَ وَ لاَ يَكْتُمُ شَهَادَتَهُ الاعْدَاءَ وَ لاَ يَفْعَلُ شَيْئاً مِنَ الْحَقِّ رِيَاءً وَ لاَ يَتْرُكُهُ حَيَاءً إِنْ زُكِّيَ خَافَ مِمَّا يَقُولُونَ وَ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِمَّا لاَ يَعْلَمُونَ لاَ يَغُرُّهُ قَوْلُ مَنْ جَهِلَهُ وَ يَخْشَى إِحْصَاءَ مَنْ قَدْ عَلِمَهُ وَ الْمُنَافِقُ يَنْهَى وَ لاَ يَنْتَهِي وَ يَأْمُرُ بِمَا لاَ يَأْتِي إِذَا قَامَ فِي الصَّلاَةِ اعْتَرَضَ وَ إِذَا رَكَعَ رَبَضَ وَ إِذَا سَجَدَ نَقَرَ وَ إِذَا جَلَسَ شَغَرَ يُمْسِي وَ هَمُّهُ الطَّعَامُ وَ هُوَ مُفْطِرٌ وَ يُصْبِحُ وَ هَمُّهُ النَّوْمُ وَ لَمْ يَسْهَرْ إِنْ حَدَّثَكَ كَذَبَكَ وَ إِنْ وَعَدَكَ أَخْلَفَكَ وَ إِنِ ائْتَمَنْتَهُ خَانَكَ وَ إِنْ خَالَفْتَهُ اغْتَابَكَ.

١٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ جَدِّهِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

علی‌ﷺ رطب خورد و باز جام سرگرم تسبیح شد. شخصی گفت: ای پیامبر! خود از رطب جام خوردی و به علی‌ﷺ نیز عطا کردی. در این هنگام جام به رخصت پروردگار گفت: لا اله الا الله خالق الظلمات و النور. ای مردم آگاه باشید که من هدیهٔ صادق پروردگار برای امتی هستم که گویای خیر است. و از من غیر از پیامبر یا وصی او بهره نخواهد برد.

۱۱. صمیری از پدرش نقل می‌کند که گفت: سالی خارج شدم تا به حج بروم. در راه بازگشت به خدمت امام صادقﷺ رسیدم. پرسید: از کجا می‌آیی؟ گفتم: فدایت شوم، از مکه و حج. فرمود: آیا می‌دانی حج چه ثواب بزرگی دارد؟ گفتم: تا شما نیاموزید، نمی‌دانم. فرمود: هر گاه بنده‌ای هفت بار دور این خانه طواف کند و دو رکعت نماز بخواند و سعی صفا و مروه نماید، خداوند شش هزار حسنه برای او می‌نویسد و شش هزار گناه از گناهان او می‌ریزد و بر درجات او شش هزار درجه می‌افزاید و از حاجاتش در دنیا شش هزار حاجات برآورده می‌کند و به همان مقدار نیز در آخرت برایش ذخیره می‌کند. عرض کردم: فدایت شوم، براستی که اجر بسیاری است. امام فرمود: آیا به بیش از آن آگاهت کنم؟ گفتم: آری، فرمود: هر کس که حاجت مؤمنی را برآورده کند، برایش از یک حج، دو حج و تا ده حج بالاتر است.

۱۲. امام سجادﷺ فرمود: مؤمن، دانش خویش را با بردباری به هم می‌آمیزد و آن گاه بنشیند که بیاموزد و گوش سپارد که تسلیم باشد. دانایی‌اش را اظهار کند تا آن را درک کند، او اسرار خویش را به دوستان می‌گوید و درباره دشمنان کتمان شهادت نمی‌کند. او کار شایسته را برای ریا انجام نمی‌دهد و نیز به خاطر شرم رها نمی‌کند. اگر او خود ستایی کند، از آن چه دیگران بگویند، بیمناک می‌شود و نیز از آن چه مردم درباره او آگاه نیستند، از پروردگارش آمرزش می‌طلبد. سخن جاهل، مؤمن را فریب نمی‌دهد و از فزونی دانایی خویش هراس دارد. اما منافق کسی است که دیگران را از زشتی باز می دارد در حالی که خود باز نمی‌ایستد و او دیگران را به خوبی‌ها فرا نمی‌خواند، در حالی که خود به آن رفتار نمی‌کند. آن گاه که منافق نماز گزارد، سینه می‌گشاید و آن گاه که رکوع رود، می‌خوابد و آنگاه که در سجده می‌شود، نوک به زمین می‌زند و آن گاه که نشیند، هیاهوگر است و آنگاه که شب به سراغ منافق آید، همت او در خوراک است. در حالی که روزش را روزه نبوده است. منافق بامداد در فکر خواب است، در حالی که شب زنده دار نبوده است. اگر او با تو سخن شروع کند، دروغ خواهد گفت. او به تو وعده‌ای دهد، عمل نخواهد نکرد و اگر به او امانتی بسپاری، خیانت در امانت خواهد کرد و اگر از او جدا شوی، از تو بدگویی خواهد کرد.

۱۳. امام باقرﷺ از پدران خویش روایت فرمود: که پیامبر اکرمﷺ روزی سواره خارج شد،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

سَهْلُ بْنُ الْمَرْزُبَانِ الْفَارِسِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَيْضِ بْنِ الْمُخْتَارِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عليه السلام قَالَ: خَرَجَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله ذَاتَ يَوْمٍ وَ هُوَ رَاكِبٌ وَ خَرَجَ عَلِيٌّ عليه السلام وَ هُوَ يَمْشِي فَقَالَ لَهُ: يَا أَبَا الْحَسَنِ إِمَّا أَنْ تَرْكَبَ وَ إِمَّا أَنْ تَنْصَرِفَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَمَرَنِي أَنْ تَرْكَبَ إِذَا رَكِبْتُ وَ تَمْشِيَ إِذَا مَشَيْتُ وَ تَجْلِسَ إِذَا جَلَسْتُ إِلاَّ أَنْ يَكُونَ حَدٌّ مِنْ حُدُودِ اللهِ لاَ بُدَّ لَكَ مِنَ الْقِيَامِ وَ الْقُعُودِ فِيهِ وَ مَا أَكْرَمَنِيَ اللهُ بِكَرَامَةٍ إِلاَّ وَ قَدْ أَكْرَمَكَ بِمِثْلِهَا وَ خَصَّنِي بِالنُّبُوَّةِ وَ الرِّسَالَةِ وَ جَعَلَكَ وَلِيِّي فِي ذَلِكَ تَقُومُ فِي حُدُودِهِ وَ فِي صَعْبِ أُمُورِهِ وَ الَّذِي بَعَثَ مُحَمَّداً بِالْحَقِّ نَبِيّاً مَا آمَنَ بِي مَنْ أَنْكَرَكَ وَ لاَ أَقَرَّ بِي مَنْ جَحَدَكَ وَ لاَ آمَنَ بِاللَّهِ مَنْ كَفَرَ بِكَ وَ إِنَّ فَضْلَكَ لَمِنْ فَضْلِي وَ إِنَّ فَضْلِي لَكَ لَفَضْلُ اللهِ وَ هُوَ قَوْلُ رَبِّي عَزَّ وَ جَلَّ: «قُلْ بِفَضْلِ اللهِ وَ بِرَحْمَتِهِ فَبِذلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ»[1] فَفَضْلُ اللهِ نُبُوَّةُ نَبِيِّكُمْ وَ رَحْمَتُهُ وَلاَيَةُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ «فَبِذلِكَ» قَالَ: بِالنُّبُوَّةِ وَ الْوَلاَيَةِ «فَلْيَفْرَحُوا» يَعْنِي الشِّيعَةَ «هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ» يَعْنِي مُخَالِفِيهِمْ مِنَ الاَهْلِ وَ الْمَالِ وَ الْوَلَدِ فِي دَارِ الدُّنْيَا وَ اللهِ يَا عَلِيُّ مَا خُلِقْتَ إِلاَّ لِيُعْبَدَ بِكَ رَبُّكَ وَ لِيُعْرَفَ بِكَ مَعَالِمُ الدِّينِ وَ يُصْلَحَ بِكَ دَارِسُ السَّبِيلِ وَ لَقَدْ ضَلَّ مَنْ ضَلَّ عَنْكَ وَ لَنْ يُهْدَى إِلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَنْ لَمْ يَهْتَدِ إِلَيْكَ وَ إِلَى وَلاَيَتِكَ وَ هُوَ قَوْلُ رَبِّي عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ إِنِّي لَغَفَّارٌ لِمَنْ تَابَ وَ آمَنَ وَ عَمِلَ صَالِحاً ثُمَّ اهْتَدَى»[2] يَعْنِي إِلَى وَلاَيَتِكَ وَ لَقَدْ أَمَرَنِي رَبِّي تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَنْ أَفْتَرِضَ مِنْ حَقِّكَ مَا أَفْتَرِضُهُ مِنْ حَقِّي وَ إِنَّ حَقَّكَ لَمَفْرُوضٌ عَلَى مَنْ آمَنَ وَ لَوْلاَكَ لَمْ يُعْرَفْ حِزْبُ اللهِ وَ بِكَ يُعْرَفُ عَدُوُّ اللهِ وَ مَنْ لَمْ يَلْقَهُ بِوَلاَيَتِكَ لَمْ يَلْقَهُ بِشَيْءٍ وَ لَقَدْ أَنْزَلَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيَّ: «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ» يَعْنِي فِي وَلاَيَتِكَ يَا عَلِيُّ «وَ إِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ»[3] وَ لَوْ لَمْ أُبَلِّغْ مَا أُمِرْتُ بِهِ مِنْ وَلاَيَتِكَ لَحَبِطَ عَمَلِي وَ مَنْ لَقِيَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِغَيْرِ وَلاَيَتِكَ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَعْدٌ يُنْجَزُ لِي وَ مَا أَقُولُ إِلاَّ قَوْلَ رَبِّي تَبَارَكَ وَ تَعَالَى وَ إِنَّ الَّذِي أَقُولُ لَمِنَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْزَلَهُ فِيكَ.

---

١. يونس / ٥٨.
٢. طه / ٨٢.
٣. المائده / ٦٧.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

در حالی که علی‌علیه‌السلام همراه حضرت پیاده می‌رفت. پیامبر فرمود: ای ابولحسن یا بر مرکب من سوار شو و یا به خانه بازگرد. زیرا خداوند مرا فرمان داده است که هرگاه من سوارم، تو سواره باشی و هرگاه پیاده‌ام، پیاده باشی و هرگاه نشسته‌ام، تو بنشینی؛ مگر در هنگام اجرای حدود الهی که ناگزیر از قیام و قعود خواهی شد. ای علی! خداوند مرا منزلتی عطا نکرده است، مگر اینکه نظیرش را به تو ارزانی داشته است. مرا به پیامبر و رسالت ویژگی بخشیده و تو را در آن ولی من شناسانده که حدود آن را اقامه کنی و در دشواری‌های آن بر پاخیزی. ای علی! سوگند به کسی که مرا به راستی برای پیامبری برانگیخته است. هرکس تو را انکار کند، به من ایمان نیاورده است و کسی که به تو کفر ورزیده است، به خداوند ایمان ندارد. فضیلت تو از فضیلت من است و فضیلت من از فضل الهی است و این است معنای کلام خداوند: «قل بفضل الله و برحمته فبذلک فلیفرحواهه خیر ممایجمعون». فضل خداوند همان نبوت پیامبرتان است و رحمت او همان ولایت علی‌علیه‌السلام است. خداوند فرمود: که باید به نبوت و ولایت شادمان باشید. یعنی شیعه بودن نیکوتر است از آن چه مخالفان پیامبر از زن و فرزند و ثروت و قدرت دنیا گرد می‌آوردند. سوگند به خدا ای علی! تو خلق نشدی، مگر برای اینکه خداوند پرستش شود و از طریق تو نشانه‌های اسلام شناسانده شود و راه کهن اصلاح شود.

ای علی! هرکس از راه تو بیرون آید، گمراه شده است و کسی که به تو و ولایت تو راهی نجسته است، راهی به سوی خداوند نخواهد داشت. و این همان کلام پروردگار ماست که فرمود: «و انی لغفارلمن تاب و امن و عمل صالحاثم اهتدی» به درستی من بسیار آمرزندهٔ کسی هستم که بازگردد و ایمان بیاورد و اکر شایسته انجام دهد و هدایت شود.(طه/۸۲) یعنی ای علی او به ولایت تو هدایت یافته است. پروردگارم فرمانم داده است که همان حقی که برای من فرض شده است، برای تو فرض قرار دهم. زیرا حق تو بر هر مومن مفروض شناخته شده است. ای علی! اگر تو نبودی، حزب خداوند بازشناخته نمی‌شد. به وسیله تو می‌توان دشمن او را شناخت. هرکس با اعتقاد به ولایت تو خداوند را دیدار نکند، تهی دست خواهد بود و خداوند فرمود: «یا ایها الذین الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک» ای پیامبر! آنچه برایت نازل شده، از پروردگارت تبلیغ کن. مراد از «ما انزل الیک» ولایت تو است، اگر آنچه در این باره فرمان داشتم، ابلاغ نمی‌کردم، عمل من بی اثر می‌شد و هرکس خداوند را بدون ولایت تو دیدار کند، اعمال او حبط و بی‌اثر خواهد شد. این وعده‌ای است که برای من قطعی است. من جز آن چه پروردگارم فرمان دهد، چیزی به زبان نمی‌آورم و آن چه اظهار می‌کنم، از خداوند است که در ارتباط با تو فرو فرستاده است.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الخامس و السبعون

يوم الجمعة للنصف من جمادى الآخرة من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: مَرَّ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عليه السلام عَلَى قَوْمٍ يَبْكُونَ فَقَالَ: عَلَى مَا يَبْكِي هَؤُلَاءِ؟ فَقِيلَ يَبْكُونَ عَلَى ذُنُوبِهِمْ قَالَ: فَلْيَدَعُوهَا يُغْفَرْ لَهُمْ.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَبَانٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْخَزَّازِ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرِّضَا عليه السلام يَقُولُ: قَالَ: عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ مِنْ دُنْيَاكُمْ إِذَا سَلِمَ دِينُكُمْ كَمَا لَا يَأْسَى أَهْلُ الدُّنْيَا عَلَى مَا فَاتَهُمْ مِنْ دِينِهِمْ إِذَا سَلِمَتْ دُنْيَاهُمْ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الدِّهْقَانِ عَنْ وَاصِلِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ صَلَاةٍ يَحْضُرُ وَقْتُهَا إِلَّا نَادَى مَلَكٌ بَيْنَ يَدَيِ النَّاسِ قُومُوا إِلَى نِيرَانِكُمُ الَّتِي أَوْقَدْتُمُوهَا عَلَى ظُهُورِكُمْ فَأَطْفِئُوهَا بِصَلَاتِكُمْ.

٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ خَالِدِ بْنِ حَمَّادٍ الاسَدِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْعَبْدِيِّ عَنِ الاعْمَشِ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ قَالَ: سُئِلَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الانْصَارِيُّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام فَقَالَ: ذَاكَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتاد و پنجم

جمعه نیمه جمادی الاخر سال ۳۶۸

۱. امام صادق علیه السلام فرمود: روزی عیسی بن مریم علیه السلام به گروهی برخورد که گریه می‌کردند. فرمود: اینان چرا گریه می‌کنند؟ گفتند: آنان بر گناهان خویش می‌گریند. فرمود: ترک گناهان کنند تا مغفرت الهی نصیب‌شان شود.

۲. در حدیث دیگر از امام رضا علیه السلام آمده است که عیسی بن مریم علیه السلام به حواریون خود فرمود: ای فرزندان اسرائیل! بر آنچه از دنیای شما نابود شده است، اندوهگین نباشید، در صورتی که ایمانتان در سلامت است، همان سان که دنیا پرستان بر آن چه از این سان نابود گشته است، اندوهگین نمی‌شوند.

۳. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: در هنگام هر نماز فرشته‌ای در زمین فریاد می‌زند که ای مردم برخیزید و آتشی را که در روان خویش افروخته‌اید، با نماز خویش خاموش سازید.

۴. سالم بن ابی جهل می‌گوید: از جابر بن عبدالله انصاری درباره علی علیه السلام سؤال کردم، او چنین پاسخ داد: علی علیه السلام برترین مردمان از نسل نخستین و واپسین آدم علیه السلام است، به

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خَيْرُ خَلْقِ اللهِ مِنَ الاوَّلِينَ وَ الآخِرِينَ مَا خَلاَ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ إِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَمْ يَخْلُقْ خَلْقاً بَعْدَ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ أَكْرَمَ عَلَيْهِ مِنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ الائِمَّةِ مِنْ وُلْدِهِ بَعْدَهُ قُلْتُ: فَمَا تَقُولُ: فِيمَنْ يُبْغِضُهُ وَ يَنْتَقِصُهُ فَقَالَ: لاَ يُبْغِضُهُ إِلاَّ كَافِرٌ وَ لاَ يَنْتَقِصُهُ إِلاَّ مُنَافِقٌ قُلْتُ: فَمَا تَقُولُ: فِيمَنْ يَتَوَلاَّهُ وَ يَتَوَلَّى الائِمَّةَ مِنْ وُلْدِهِ بَعْدَهُ فَقَالَ: إِنَّ شِيعَةَ عَلِيٍّ وَ الائِمَّةِ مِنْ وُلْدِهِ هُمُ الْفَائِزُونَ الآمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ قَالَ: مَا تَرَوْنَ لَوْ أَنَّ رَجُلاً خَرَجَ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى ضَلاَلَةٍ مَنْ كَانَ أَقْرَبَ النَّاسِ مِنْهُ؟ قَالُوا: شِيعَتُهُ وَ أَنْصَارُهُ قَالَ: فَلَوْ أَنَّ رَجُلاً خَرَجَ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى هُدًى مَنْ كَانَ أَقْرَبَ النَّاسِ مِنْهُ قَالُوا شِيعَتُهُ وَ أَنْصَارُهُ؟ قَالَ: فَكَذَلِكَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ بِيَدِهِ لِوَاءُ الْحَمْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبُ النَّاسِ مِنْهُ شِيعَتُهُ وَ أَنْصَارُهُ.

٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِاللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: مَنْ دَخَلَ مَوْضِعاً مِنْ مَوَاضِعِ التُّهَمَةِ فَاتُّهِمَ لاَ يَلُومَنَّ إِلاَّ نَفْسَهُ.

٦. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَاشِمٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي نَجْرَانَ عَنْ عَاصِمِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: كَانَ عَلِيٌّ عليه السلام كُلَّ بُكْرَةٍ يَطُوفُ فِي أَسْوَاقِ الْكُوفَةِ سُوقاً سُوقاً وَ مَعَهُ الدِّرَّةُ عَلَى عَاتِقِهِ وَ كَانَ لَهَا طَرَفَانِ وَ كَانَتْ تُسَمَّى السَّبِيبَةَ فَيَقِفُ عَلَى سُوقٍ سُوقٍ فَيُنَادِي يَا مَعْشَرَ التُّجَّارِ قَدِّمُوا الاسْتِخَارَةَ وَ تَبَرَّكُوا بِالسُّهُولَةِ وَ اقْتَرِبُوا مِنَ الْمُبْتَاعِينَ وَ تَزَيَّنُوا بِالْحِلْمِ وَ تَنَاهَوْا عَنِ الْكَذِبِ وَ الْيَمِينِ وَ تَجَافَوْا عَنِ الظُّلْمِ وَ أَنْصِفُوا الْمَظْلُومِينَ وَ لاَ تَقْرَبُوا الرِّبَا «وَ أَوْفُوا الْكَيْلَ وَ الْمِيزَانَ وَ لاَ تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَ لاَ تَعْثَوْا فِي الارْضِ مُفْسِدِينَ»[1] يَطُوفُ فِي جَمِيعِ أَسْوَاقِ الْكُوفَةِ فَيَقُولُ هَذَا ثُمَّ يَقُولُ:

تَفْنَى اللَّذَاذَةُ مِمَّنْ نَالَ صَفْوَتَهَا ... مِنَ الْحَرَامِ وَ يَبْقَى الاثْمُ وَ الْعَارُ
تَبْقَى عَوَاقِبُ سُوءٍ فِي مَغَبَّتِهَا ... لاَ خَيْرَ فِي لَذَّةٍ مِنْ بَعْدِهَا النَّارُ

---

١. الانعام / ١٥٢.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جز پیامبران و فرستادگان خداوند و چه گرامی هستند علی و پیشوایان از اولاد او پس از وی؟ مگر کسی که دشمن علی‌ؑ است و او را خوار می‌شمارد، چه می‌گویی؟ جابر گفت غیر از کفر پیشه علی‌ؑ را دشمن نمیدارد و غیر از نفاق پیشه علی‌ؑ را خوار نمی‌شمارد. گفتم: درباره کسی که علی‌ؑ و فرزندان او را دوست می‌دارد، چه پاسخی داری؟ جابر گفت: پیروان علی‌ؑ و فرزندان او که پیشوایان بعد از او شناخته شده‌اند. به وسیله آنان در رستاخیز کامیابان و آسودگان خواهند بود. جابر افزود: درباره کسی که برخیزد و مردم را به گمراهی فراخواند، چه کسی به او نزدیک‌تر است؟ گفتند: پیروان و همراهان وی. جابر گفت: اگر کسی مردم را به حق فراخواند، چه کسی به او نزدیک‌تر است؟ گفتند: پیروان و همراهان او. جابر گفت: چنین است که می‌گویید. در رستاخیز پرچم حمد به دست علی‌ؑ خواهد بود و نزدیکترین کسان به علی‌ؑ پیروان و همراهان او خواهند بود.

۵. امام صادق‌ؑ فرمود: کسی که در یکی از مواضع تهمت قرار گیرد، غیر از خویشتن نبایدکسی را سرزنش کند.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۶. امام باقرؑ فرمود: علی‌ؑ هر صبح تازیانه به دوش بازارهای شهر کوفه را بازرسی می‌کرد. تازیانه علی که «سبیبه» نام بود و دو سر داشت. آن گاه علی‌ؑ بر سر هر بازاری ایستاده و فریاد می‌زد: ای بازرگانان! خیرجویی از خداوند را سر لوحه کارتان کنید و به آسانی تبرک کنید و در انصاف به خریدارانِ کالای خود نزدیک شوید و خود را از دروغ و سوگند به دور نگاه دارید همچنین از ستم پیشگی پیراسته باشید. و درباره ستم دیدگان به انصاف رفتار کنید و پیرامون ربا نچرخید و پیمانه و ترازو را تمام کامل سازید و از حق مردم کم نکنید و در زمین فساد نکنید و آن گاه دو بیت می‌خواند که مضمون آن این بود: لذت حرام از نزد جوینده‌اش خواهد رفت، در حالی که مایه ننگ آن باقی می‌ماند و خوبی در لذتی نیست که سرانجام آن دوزخ است.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۷. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، قَالَ: قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عليه السلام: كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام بِالْكُوفَةِ إِذَا صَلَّى الْعِشَاءَ الآخِرَةَ يُنَادِي النَّاسَ ثَلاثَ مَرَّاتٍ حَتَّى يُسْمِعَ أَهْلَ الْمَسْجِدِ أَيُّهَا النَّاسُ تَجَهَّزُوا رَحِمَكُمُ اللهُ فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ فَمَا التَّعَرُّجُ عَلَى الدُّنْيَا؟ بَعْدَ نِدَاءٍ فِيهَا بِالرَّحِيلِ تَجَهَّزُوا رَحِمَكُمُ اللهُ وَ انْتَقِلُوا بِأَفْضَلِ مَا بِحَضْرَتِكُمْ مِنَ الزَّادِ وَ هُوَ التَّقْوَى وَ اعْلَمُوا أَنَّ طَرِيقَكُمْ إِلَى الْمَعَادِ وَ مَمَرَّكُمْ عَلَى الصِّرَاطِ وَ الْهَوْلَ الاعْظَمَ أَمَامَكُمْ وَ عَلَى طَرِيقِكُمْ عَقَبَةٌ كَئُودٌ وَ مَنَازِلُ مَهُولَةٌ مَخُوفَةٌ لا بُدَّ لَكُمْ مِنَ الْمَمَرِّ عَلَيْهَا وَ الْوُقُوفِ بِهَا فَإِمَّا بِرَحْمَةٍ مِنَ اللهِ فَنَجَاةٌ مِنْ هَوْلِهَا وَ عِظَمِ خَطَرِهَا وَ فَظَاعَةِ مَنْظَرِهَا وَ شِدَّةِ مُخْتَبَرِهَا وَ إِمَّا بِهَلَكَةٍ لَيْسَ بَعْدَهَا انْجِبَارٌ.

۸. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ عَنْ مُوسَى بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عليه السلام قَالَ: قَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله: بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي الْمَرْأَةُ يَكُونُ لَهَا زَوْجَانِ فَيَمُوتُونَ وَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ لِأَيِّهِمَا تَكُونُ؟ فَقَالَ: يَا أُمَّ سَلَمَةَ تَخَيَّرْ أَحْسَنَهُمَا خُلُقاً وَ خَيْرَهُمَا لِأَهْلِهِ يَا أُمَّ سَلَمَةَ إِنَّ حُسْنَ الْخُلُقِ ذَهَبَ بِخَيْرِ الدُّنْيَا وَ الآخِرَةِ.

۹. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْوَرَّاقُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ بَزِيعٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: قَالَ بَعْضُ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله: لِلنَّبِيِّ يَا رَسُولَ اللهِ مَا بَالُنَا نَجِدُ بِأَوْلادِنَا مَا لا يَجِدُونَ بِنَا؟ فَقَالَ: لِأَنَّهُمْ مِنْكُمْ وَ لَسْتُمْ مِنْهُمْ.

۱۰. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَاشِمٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ الْمُهْتَدِي عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِي يَعْفُورٍ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: يَا عَبْدَ اللهِ إِذَا صَلَّيْتَ صَلاةً فَرِيضَةً فَصَلِّهَا لِوَقْتِهَا صَلاةَ مُوَدِّعٍ يَخَافُ أَنْ لا يَعُودَ إِلَيْهَا ثُمَّ اصْرِفْ بِبَصَرِكَ إِلَى مَوْضِعِ سُجُودِكَ فَلَوْ تَعْلَمُ مَنْ عَنْ يَمِينِكَ وَ عَنْ شِمَالِكَ لَأَحْسَنْتَ صَلاتَكَ وَ اعْلَمْ أَنَّكَ بَيْنَ يَدَيْ مَنْ يَرَاكَ وَ لا تَرَاهُ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۷. امام باقر علیه السلام فرمود: روش امیرمؤمنان علیه السلام در شهر کوفه این بود که پس از نماز عشا سه نوبت فریاد می‌زد و می‌فرمود: ای مردم! بار سفر ببندید. خداوند رحمت خود را نصیبتان کند و اینک برای کوچیدن ابدی جار کشیدند. این چه گرایشی است که پس از جار زدن کوچ از آن به دنیا دارید؟ مهیای ابدیت شوید. خدا شما را از رحمت خویش برخوردار کند. نیکوترین ره توشه‌ای که دارید، بردارید که همانا تقواست. آگاه باشید که سرانجام شما معاد و عبور شما بر پل صراط است و هراس بزرگ‌تر پیش روی شماست. باید از گردنه دشواری عبور کنید. منزل‌های وحشتناک در راه خود دارید که ناگزیر باید از آن‌ها عبورکنید. مراقب آن باشید. یا با رحمت الهی از دلهره‌های آن رها شوید و از خطر چشم انداز دلخراش و ابتلای بزرگ بگذرید و یا دچار نابودی شوید که از آن پس بازگشتی برای جبران نخواهد بود.

۸. ام سلمه به پیامبر صلی الله علیه و آله گفت: پدر و مادرم فدایت شوند، زنی دو بار ازدواج کرده و همراه همسران از دنیا خواهد رفت. آن گاه که انسان وارد بهشت شوند، آن زن همسر کدامیک از دو مرد خواهد بود؟ فرمود: ای ام سلمه او همسر کسی خواهد شد که اخلاق نیکوتری داشته و نسبت به زن خویش نیک رفتارتر بوده است. ای ام سلمه! اخلاق نیکو، خوبی‌های دنیا و آخرت را همراه خود دارد.

۹. امام صادق علیه السلام فرمود: یکی از یاران پیامبر گفت: ای پیامبر خدا صلی الله علیه و آله اندوه فرزند داریم، در حالی که آنان اندوه ما را ندارند؟ فرمود: زیرا آنان از شما هستند و شما از آنان نیستید.

۱۰. امام صادق علیه السلام به عبدالله بن ابی یعفور فرمود: ای عبدالله! آن گاه که نماز واجب می‌گزاری، سعی کنید در وقت آن بوده و نیز در حال وداع با نماز باش. بیمناک باش که شاید توفیق نماز نداشته باشی. چشم بر سجده گاهت بدوز. اگر آگاه باشی که در جانب راست و چپ تو کیست، بی گمان نماز را نیکو می گزاری. آگاه باش که در پیشگاه کسی هستی که او تو را می‌نگرد، هر چند که او را نمی‌نگری.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

١١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَعْرُوفٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْهَاشِمِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْعَطَّارِ شَيْخٍ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ قَالَ: سَمِعْتُ الصَّادِقَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عليه السلام يَقُولُ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله كَثُرَتْ ذُنُوبِي وَ ضَعُفَ عَمَلِي فَقَالَ: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: اكْثِرِ السُّجُودَ فَإِنَّهُ يَحُطُّ الذُّنُوبَ كَمَا تَحُطُّ الرِّيحُ وَرَقَ الشَّجَرِ.

١٢. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: انَّ الْمُؤْمِنَ لَيُهَوَّلُ عَلَيْهِ فِي مَنَامِهِ فَتُغْفَرُ لَهُ ذُنُوبُهُ وَ إِنَّهُ لَيُمْتَهَنُ فِي بَدَنِهِ فَتُغْفَرُ لَهُ ذُنُوبُهُ.

١٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عِيسَى (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ الْمُجَاوِرِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ نَصْرٍ الطَّحَّانِ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ (عَلَايِهِ السَّلَامُ) أَنَّ عِيسَى رُوحَ اللهِ مَرَّ بِقَوْمٍ مُجَلِّبِينَ فَقَالَ: مَا لِهَؤُلَاءِ؟ قِيلَ: يَا رُوحَ اللهِ إِنَّ فُلَانَةَ بِنْتَ فُلَانٍ تُهْدَى إِلَى فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ فِي لَيْلَتِهَا هَذِهِ قَالَ يُجَلِّبُونَ الْيَوْمَ وَ يَبْكُونَ غَداً؟ فَقَالَ: قَائِلٌ مِنْهُمْ وَ لِمَ يَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله قَالَ: لِأَنَّ صَاحِبَتَهُمْ مَيِّتَةٌ فِي لَيْلَتِهَا هَذِهِ فَقَالَ: الْقَائِلُونَ بِمَقَالَتِهِ صَدَقَ اللهُ وَ صَدَقَ رَسُولُهُ وَ قَالَ: أَهْلُ النِّفَاقِ مَا أَقْرَبَ غَداً فَلَمَّا أَصْبَحُوا جَاءُوا فَوَجَدُوهَا عَلَى حَالِهَا لَمْ يَحْدُثْ بِهَا شَيْءٌ فَقَالُوا: يَا رُوحَ اللهِ إِنَّ الَّتِي أَخْبَرْتَنَا أَمْسِ أَنَّهَا مَيِّتَةٌ لَمْ تَمُتْ فَقَالَ: عِيسَى عليه السلام يَفْعَلُ اللهُ مَا يَشَاءُ فَاذْهَبُوا بِنَا إِلَيْهَا فَذَهَبُوا يَتَسَابَقُونَ حَتَّى قَرَعُوا الْبَابَ فَخَرَجَ زَوْجُهَا فَقَالَ لَهُ عِيسَى عليه السلام: اسْتَأْذِنْ لِي إِلَى صَاحِبَتِكَ قَالَ: فَدَخَلَ عَلَيْهَا فَأَخْبَرَهَا أَنَّ رُوحَ اللهِ وَ كَلِمَتَهُ بِالْبَابِ مَعَ عِدَّةٍ قَالَ: فَتَخَدَّرَتْ فَدَخَلَ عَلَيْهَا فَقَالَ لَهَا: مَا صَنَعْتِ لَيْلَتَكِ هَذِهِ؟ قَالَتْ: لَمْ أَصْنَعْ شَيْئاً إِلَّا وَ قَدْ كُنْتُ أَصْنَعُهُ فِيمَا مَضَى إِنَّهُ كَانَ يَعْتَرِينَا سَائِلٌ فِي كُلِّ لَيْلَةِ جُمُعَةٍ فَنُنِيلُهُ مَا يَقُوتُهُ إِلَى مِثْلِهَا وَ إِنَّهُ جَاءَنِي فِي لَيْلَتِي هَذِهِ وَ أَنَا مَشْغُولَةٌ بِأَمْرِي وَ أَهْلِي فِي مَشَاغِيلَ فَهَتَفَ فَلَمْ يُجِبْهُ أَحَدٌ ثُمَّ هَتَفَ فَلَمْ يُجَبْ حَتَّى هَتَفَ مِرَاراً

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۱۱. امام صادق علیه السلام فرمود: شخصی پیش رسول اکرم صلی الله علیه و آله آمد و گفت: ای پیامبر خدا! گناه من زیاد شده و کارم به سستی منحرف شده است. پیامبر فرمود: زیاد سجده کن که گناه تو را فرو خواهد ریخت، همان سان که باد برگ درخت را فرو می‌ریزد.

۱۲. امام صادق علیه السلام فرمود: مؤمن رویای ترسناک می‌بیند و گناه او می‌ریزد و بدن او سختی می‌کشد و خطاهای او آمرزیده می‌شود.

۱۳. ابو بصیر می‌گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که عیسی بن مریم علیه السلام به گروهی برخورد که شادمانی داشتند. فرمود: اینان را چه شده است؟ گفتند: ای روح خدا! امشب دختری را به حجله می‌برند و آنان شادی می‌کنند. فرمود: آنان امروز شادمان هستند، در حالی که فردا گریان خواهند گشت. یکی از آنان گفت: چرا ای پیامبر خدا؟ فرمود: زیرا عروس امشب خواهد مرد. حواریون گفتند: خدا و پیامبرش راست می‌گویند. نفاق ورزان گفتند: به فردا چیزی نمانده است. بامداد که همگان آمدند، عروس را زنده دیدند. گفتند: ای روح خدا! گفتی عروس خواهد مرد، حال آن که او زنده است. فرمود: خداوند هر چه اراده کند، انجام می‌دهد. ما را نزد او ببرید. آنها در رفتن بر یکدیگر سبقت می‌گرفتند تا اینکه در آنها را زدند. شوهرش بیرون آمد. عیسی بن مریم به او گفت: از همسرت اجازه بگیر تا من نزد او بروم. شوهر رفت و به همسرش گفت: روح و کلمه خدا همراه با گروهی می‌خواهند با تو دیدار کنند. عروس خود را پوشید و بیرون آمد. عیسی علیه السلام فرمود: دیشب چه کار نیکی انجام دادی؟ گفت: کاری کردم که شیوه من بود. هر شب جمعه بینوایی بر ما می‌گذشت و خوراک هفتگی‌مان را به او می‌بخشیدیم. دیشب او آمد در حالی که من سرگرم کار خویش بودم و خویشاوندان به کار خود مشغول بودند. کسی به فریاد او پاسخ نداد. چند بار کمک خواست و جوابی نگرفت. ناگاه صدایی به گوشم خورد. با سیمایی ناشناس رفتم و مانند همیشه خوراکی برای او بردم.

عیسی علیه السلام فرمود: از جای خود کنار برو. آنگاه که عروس تکان خورد از زیر جامه‌ای که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَلَمَّا سَمِعْتُ مَقَالَتَهُ قُمْتُ مُتَنَكِّرَةً حَتَّى أَنَلْتُهُ كَمَا كُنَّا نُنِيلُهُ فَقَالَ لَهَا: تَنَحَّيْ عَنْ مَجْلِسِكِ فَإِذَا تَحْتَ ثِيَابِهَا أَفْعًى مِثْلَ جِذْعَةِ عَاضٍّ عَلَى ذَنَبِهِ فَقَالَ عليه السلام: بِمَا صَنَعْتِ صَرَفَ اللهُ عَنْكِ هَذَا.

١٤. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ قَالَ: مَرِضَ عَوْنُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ فَأَتَيْتُهُ أَعُودُهُ؟ فَقَالَ: أَ فَلاَ أُحَدِّثُكَ؟ بِحَدِيثٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: بَلَى قَالَ: قَالَ عَبْدُ اللهِ: بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله اذْ تَبَسَّمَ؟ فَقُلْتُ: مَا لَكَ يَا رَسُولَ اللهِ تَبَسَّمْتَ قَالَ: عَجِبْتُ مِنَ الْمُؤْمِنِ وَ جَزَعِهِ مِنَ السُّقْمِ وَ لَوْ يَعْلَمُ مَا لَهُ فِي السُّقْمِ مِنَ الثَّوَابِ لَأَحَبَّ أَنْ لَا يَزَالَ سَقِيماً حَتَّى يَلْقَى رَبَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ.

١٥. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيِّ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ بَشَّارٍ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الدِّهْقَانِ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ أَبِي الدَّيْلَمِ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: «مَنْ كَنَسَ مَسْجِداً يَوْمَ الْخَمِيسِ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ فَأَخْرَجَ مِنْهُ مِنَ التُّرَابِ مَا يُدَرُّ فِي الْعَيْنِ غُفِرَ لَهُ».

١٦. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ الْكُوفِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا جَدِّي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ السَّكُونِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: «مَنْ كَانَ الْقُرْآنُ حَدِيثَهُ وَ الْمَسْجِدُ بَيْتَهُ بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتاً فِي الْجَنَّةِ».

١٧. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: «مَنْ سَمِعَ النِّدَاءَ فِي الْمَسْجِدِ فَخَرَجَ مِنْهُ مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ فَهُوَ مُنَافِقٌ إِلاَّ أَنْ يُرِيدَ الرُّجُوعَ إِلَيْهِ».

١٨. أَخْبَرَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ أَحْمَدَ اللَّخْمِيُّ فِيمَا كَتَبَ إِلَيَّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُحَمَّدٍ عَبْدُ اللهِ بْنُ رُمَاحِسِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدِ بْنِ حَبِيبِ بْنِ قَيْسِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ بْنِ غَزِيَّةَ بْنِ جُشَمَ بْنِ بَكْرِ بْنِ هَوَازِنَ بِرَمَادَةِ الْقَيْسِيِّينَ رَمَادَةِ الْعُلْيَا وَ كَانَ فِيمَا ذُكِرَ ابْنَ مِائَةٍ وَ عِشْرِينَ سَنَةً قَالَ: حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ طَارِقٍ الْجُشَمِيُّ وَ كَانَ ابْنَ تِسْعِينَ سَنَةً قَالَ: حَدَّثَنَا جَدِّي أَبُو جَرْوَلٍ زُهَيْرُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

پوشیده بود یک افعی پایین افتاد. گویی تنه درخت خرماست. دم خود را گاز گرفته بود. عیسی علیه السلام فرمود: به خاطر رفتار نیکی که انجام دادی خداوند این خطر را از جان تو دور نمود.

۱۴. محمد بن منکدر می گوید: عون بن عبدالله بیمار شد و به عیادت او رفتم. او گفت: از عبدالله بن مسعود، حدیثی برای تو روایت نکنم؟ گفتم: چرا. عون از عبدالله بن مسعود نقل کرد که ما پیش پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بودیم. حضرت لبخند زد. گفتم: ای پیامبر خدا! چرا لبخند زدی؟ فرمود: از مؤمن در شگفتم که به هنگام بیمار شدن بیتابی دارد. اگر او آگاه بود که در دوران بیماری پیش خداوند چه پاداشی خواهد داشت، مایل بود که همواره بیمار باشد تا او را دیدار کند.

۱۵. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس روزهای پنجشنبه و جمعه مسجدی را جارو زند و به مقدار گرد و غباری که به دیده می‌کشند، از مسجد خارج سازد، خداوند او را خواهد آمرزید.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۱۶. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس که سخن او آیه قرآن است و سرای او مسجد است، خداوند برای وی سرایی در بهشت فراهم آرد.

۱۷. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس در مسجد صدای اذان را بشنود و بدون عذر موجه خارج شود نفاق ورزیده است، مگر اینکه قصد بازگشت داشته باشد.

۱۸. ابوجرول زهیر که رئیس قوم خویش است، می‌گوید: پیامبر خدا در روز فتح قلعه خیبر، ما را به اسارت گرفت. آنگاه که زنان و مردان ما را از هم جدا کردند من جست زدم و روبروی پیامبر صلی الله علیه و آله نشستم و شعری برای حضرت خواندم که روزگار کودکی او را در

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَكَانَ رَئِيسَ قَوْمِهِ قَالَ: أَسَرَنَا رَسُولُ اللهِ يَوْمَ فَتْحِ خَيْبَرَ فَبَيْنَا هُوَ يَمِيزُ الرِّجَالَ مِنَ النِّسَاءِ إِذْ وَثَبْتُ حَتَّى جَلَسْتُ بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللهِ فَأَسْمَعْتُهُ شِعْراً أُذَكِّرُهُ حِينَ شَبَّ فِينَا وَ نَشَأَ فِي هَوَازِنَ وَ حِينَ أَرْضَعُوهُ فَأَنْشَأْتُ أَقُولُ:

امْنُنْ عَلَيْنَا رَسُولَ اللهِ فِي كَرَمٍ ... فَإِنَّكَ الْمَرْءُ نَرْجُوهُ وَ نَنْتَظِرُ

امْنُنْ عَلَى بَيْضَةٍ قَدْ عَاقَهَا قَدَرٌ ... مُفَرِّقٍ شَمْلُهَا فِي دَهْرِهَا غِيَرُ

أَبْقَتْ لَنَا الْحَرْبُ هُتَّافاً عَلَى حَزَنٍ ... عَلَى قُلُوبِهِمُ الْغَمَّاءُ وَ الْغَمَرُ

إِنْ لَمْ تَدَارَكْهُمْ نَعْمَاءُ تَنْشُرُهَا ... يَا أَرْجَحَ النَّاسِ حِلْماً حِينَ يُخْتَبَرُ

امْنُنْ عَلَى نِسْوَةٍ قَدْ كُنْتَ تَرْضَعُهَا ... إِذْ فُوكَ يَمْلَأُهَا مِنْ مَخْضِهَا الدُّرَرُ

إِذْ أَنْتَ طِفْلٌ صَغِيرٌ كُنْتَ تَرْضَعُهَا ... وَ إِذْ يَرِينُكَ مَا تَأْتِي وَ مَا تَذَرُ

يَا خَيْرَ مَنْ مَرِحَتْ كُمْتُ الْجِيَادِ بِهِ ... عِنْدَ الْهِيَاجِ إِذَا مَا اسْتَوْقَدَ الشَّرَرُ

لَا تَتْرُكَنَّا كَمَنْ شَالَتْ نَعَامَتُهُ ... وَ اسْتَبْقِ مِنَّا فَإِنَّا مَعْشَرٌ زُهَرُ

إِنَّا لَنَشْكُرُ لِلنَّعْمَى وَ قَدْ كُفِرَتْ ... وَ عِنْدَنَا بَعْدَ هَذَا الْيَوْمِ مُدَّخَرُ

فَأَلْبِسِ الْعَفْوَ مَنْ قَدْ كُنْتَ تَرْضَعُهُ ... مِنْ أُمَّهَاتِكَ إِنَّ الْعَفْوَ مُشْتَهَرُ

إِنَّا نُؤَمِّلُ عَفْواً مِنْكَ تُلْبِسُهُ ... هَادِي الْبَرِيَّةِ أَنْ تَعْفُوَ وَ تَنْتَصِرَ

فَاعْفُ عَفَا اللهُ عَمَّا أَنْتَ رَاهِبُهُ ... يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِذْ يُهْدَى لَكَ الظَّفَرُ

فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: أَمَّا مَا كَانَ لِي وَ لِبَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَهُوَ لِلَّهِ وَ لَكُمْ وَ قَالَتِ الْأَنْصَارُ مَا كَانَ لَنَا فَهُوَ لِلَّهِ وَ رَسُولِهِ فَرَدَّتِ الْأَنْصَارُ مَا كَانَ فِي أَيْدِيهَا مِنَ الذَّرَارِيِّ وَ الْأَمْوَالِ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

«هوازن» به یاد حضرت می‌آورد؛ آن گاه که شیرخواره‌ای بیش نبود. مضمون ابیات ابوجرول این است:

ای پیامبر! نسبت به ما بزرگواری کن که تو در چشم ما بزرگ مردی هستی و به تو امید داریم. بر ما منت گذار که از هم پاشیده شده و همه افسرده و دل مرده گشته‌ایم. اگر بزرگواری ات بر ما سایه نیفکند، همگی بیچاره‌ایم. ای بهترین انسان! در صبوری دل به تو بسته‌ایم. بر زنانی منت گذار که به هنگام شیرخوارگی ات دایه تو بودند. اینک ای بزرگوار! ما را خوار رها نکن که همه از هم گشته‌ایم. امروز چشم به گذشت تو دوخته‌ایم که رهبران را کامیاب می‌کند. خداوند هر چه که تو بخشایی، در رستاخیز به تو خواهد بخشید.

آنگاه پیامبر اکرمﷺ فرمود: من سهم خود و فرزندان عبدالمطلب را بخشیدم. انصار نیز گفتند: ما از سهم خود گذشتیم. سهم ما سهم خدا و پیامبر اوست. آن گاه هر چه از فرزندان و ثروت ما گرفته بودند، به ما بازگردانیدند.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السادس و السبعون

يوم الثلاثاء لإحدى عشرة ليلة بقيت من جمادى الآخرة

من سنة ثمان و ستين وثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ غَالِبٍ الاسَدِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ قَالَ: كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عليه السلام يَعِظُ النَّاسَ وَ يُزَهِّدُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَ يُرَغِّبُهُمْ فِي أَعْمَالِ الآخِرَةِ بِهَذَا الْكَلَامِ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ فِي مَسْجِدِ الرَّسُولِ صلى الله عليه وآله وَ حُفِظَ عَنْهُ وَ كُتِبَ كَانَ يَقُولُ: «أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا اللهَ وَ اعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ» «فَتَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ»[1] فِي هَذِهِ الدُّنْيَا «مِنْ خَيْرٍ مُحْضَراً وَ مَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَ بَيْنَهُ أَمَداً بَعِيداً وَ يُحَذِّرُكُمُ اللهُ نَفْسَهُ»[2] وَيْحَكَ ابْنَ آدَمَ الْغَافِلَ وَ لَيْسَ بِمَغْفُولٍ عَنْهُ ابْنَ آدَمَ إِنَّ أَجَلَكَ أَسْرَعُ شَيْءٍ إِلَيْكَ قَدْ أَقْبَلَ نَحْوَكَ حَثِيثاً يَطْلُبُكَ وَ يُوشِكُ أَنْ يُدْرِكَكَ وَ كَأَنْ قَدْ أَوْفَيْتَ أَجَلَكَ وَ قَبَضَ الْمَلَكُ رُوحَكَ وَ صِرْتَ إِلَى مَنْزِلٍ وَحِيداً فَرَدَّ إِلَيْكَ فِيهِ رُوحَكَ وَ اقْتُحِمَ عَلَيْكَ فِيهِ مَلَكَاكَ مُنْكَرٌ وَ نَكِيرٌ لِمُسَاءَلَتِكَ وَ شَدِيدِ امْتِحَانِكَ أَلَا وَ إِنَّ أَوَّلَ مَا يَسْأَلَانِكَ عَنْ رَبِّكَ الَّذِي كُنْتَ تَعْبُدُهُ، وَ عَنْ نَبِيِّكَ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكَ، وَ عَنْ دِينِكَ الَّذِي كُنْتَ تَدِينُ بِهِ، وَ عَنْ كِتَابِكَ الَّذِي كُنْتَ تَتْلُوهُ، وَ عَنْ إِمَامِكَ الَّذِي كُنْتَ تَتَوَلَّاهُ، ثُمَّ عَنْ عُمُرِكَ فِيمَا أَفْنَيْتَهُ، وَ مَالِكَ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبْتَهُ؟ وَ فِيمَا أَتْلَفْتَهُ فَخُذْ حِذْرَكَ وَ انْظُرْ لِنَفْسِكَ وَ أَعِدَّ لِلْجَوَابِ قَبْلَ الامْتِحَانِ وَ الْمُسَاءَلَةِ وَ الاخْتِبَارِ فَإِنْ تَكُ مُؤْمِناً تَقِيّاً عَارِفاً بِدِينِكَ مُتَّبِعاً لِلصَّادِقِينَ مُوَالِياً لِأَوْلِيَاءِ اللهِ لَقَّاكَ اللهُ حُجَّتَكَ وَ أَنْطَقَ لِسَانَكَ بِالصَّوَابِ فَأَحْسَنْتَ الْجَوَابَ فَبُشِّرْتَ بِالْجَنَّةِ وَ الرِّضْوَانِ مِنَ اللهِ وَ الْخَيْرَاتِ الْحِسَانِ وَ

---

١. آل عمران / ٣٠.

٢. آل عمران / ٣٠.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتادو ششم

سه شنبه نوزدهم جمادی الاخر سال ۳۶۸

۱. سعید بن مسیب می‌گوید: هر جمعه امام سجاد علیه السلام در مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله در هنگام اندرز دادن به مردم در ارتباط با ترک دنیا و آخرت گرایی این سخن را می‌فرمود: که همه آنرا به خاطر می‌سپردند و می‌نوشتند:

ای مردم! از خدا پروا داشته باشید و آگاه باشید که به سوی او بازگشت می‌کنید و هرکس هر چه در این دنیا انجام داده است، حاضر می‌نگرد. چه کار نیک و چه کار بد. انسان در آن روز آرزو می‌کند که کاشکی میان او و کار بد فرسنگ‌ها فاصله بود. خداوند، شما را از عذاب خویش بر حذر داشته است. وای بر تو ای فرزند آدم! که هنوز غفلت زده‌ای و حساب اعمال تو را نگاه می‌دارند. ای فرزند آدم! مرگ که شتابان به سوی تو می‌آید و تو را می‌طلبد که سخت آزمندی. چه نزدیک است که به تو برسد. تو عمر خویش را به سر آورده و فرشته مرگ، جان تو را گرفته باشد و آنگاه به سرای تنهایی رفته و روح به سوی او بازگردد و نکیر و منکر به منظور پرس و جو و آزمودن تو به سراغت آیند. نخستین چیزی که از تو جویا شوند، پروردگارت خواهد بود، که او را پرستیده باشی، بعد پیامبرش که به سوی تو فرستاده است و نیز آیین خدا که بر اساس آن پرستش کرده باشی و پیامبر که فرمان او پذیرفته باشی و امام که با محبت از او پیروی کرده باشی و عمر که در چه راه به پایان بردی و ثروت که از کجا آورده‌ای و در چه راه هزینه کردی.

پس اکنون خویشتن را برای دفاع مهیا کن و مراقب خود باش و پاسخ خویش آماده ساز؛ قبل از اینکه هنگام سؤال و آزمون تو فرا برسد. اگر تو ایمان و تقوا و معرفت به آیین خود داری و از راستان پیروی می‌کنی و دوستان خداوند را دوست می‌داری، زبان تو راهنما خواهد شد و گویا به حق. آنگاه نیکو پاسخ خواهی داد و بشارت بهشت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

اسْتَقْبَلَتْكَ الْمَلائِكَةُ بِالرَّوْحِ وَ الرَّيْحَانِ وَ إِنْ لَمْ تَكُنْ كَذَلِكَ تَلَجْلَجَ لِسَانُكَ وَ دُحِضَتْ حُجَّتُكَ وَ عَمِيتَ عَنِ الْجَوَابِ وَ بُشِّرْتَ بِالنَّارِ وَ اسْتَقْبَلَتْكَ مَلائِكَةُ الْعَذَابِ بِنُزُلٍ مِنْ حَمِيمٍ وَ تَصْلِيَةِ جَحِيمٍ فَاعْلَمْ ابْنَ آدَمَ أَنَّ مِنْ وَرَاءِ هَذَا مَا هُوَ أَعْظَمُ وَ أَقْطَعُ وَ أَوْجَعُ لِلْقُلُوبِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ «ذٰلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعٌ لَهُ النّٰاسُ وَ ذٰلِكَ يَوْمٌ مَشْهُودٌ»[1] وَ يَجْمَعُ اللهُ فِيهِ الاوَّلِينَ وَ الآخِرِينَ ذَلِكَ يَوْمٌ يُنْفَخُ فِيهِ فِي الصُّورِ وَ تُبْعْثَرُ فِيهِ الْقُبُورُ ذَلِكَ يَوْمُ «الآزِفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ»[2] كَاظِمَةٌ ذَلِكَ يَوْمٌ لاٰ يُقَالُ: فِيهِ عَثْرَةٌ وَ لاٰ تُؤْخَذُ مِنْ أَحَدٍ فِيهِ فِدْيَةٌ وَ لاٰ تُقْبَلُ مِنْ أَحَدٍ فِيهِ مَعْذِرَةٌ وَ لاٰ لِأَحَدٍ فِيهِ مُسْتَقْبَلُ تَوْبَةٍ لَيْسَ إِلاّٰ الْجَزَاءَ بِالْحَسَنَاتِ وَ الْجَزَاءَ بِالسَّيِّئَاتِ فَمَنْ كَانَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ عَمِلَ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا مِثْقَالَ ذَرَّةٍ مِنْ خَيْرٍ وَجَدَهُ وَ مَنْ كَانَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ عَمِلَ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا مِثْقَالَ ذَرَّةٍ مِنْ شَرٍّ وَجَدَهُ فَاحْذَرُوا أَيُّهَا النَّاسُ مِنَ الْمَعَاصِي وَ الذُّنُوبِ فَقَدْ نَهَاكُمُ اللهُ عَنْهَا وَ حَذَّرَكُمُوهَا فِي الْكِتَابِ الصَّادِقِ وَ الْبَيَانِ النَّاطِقِ وَ لاٰ تَأْمَنُوا مَكْرَ اللهِ وَ شِدَّةَ أَخْذِهِ عِنْدَ مَا يَدْعُوكُمْ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ اللَّعِينُ مِنْ عَاجِلِ الشَّهَوَاتِ وَ اللَّذَّاتِ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا فَإِنَّ اللهَ يَقُولُ: «إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذٰا مَسَّهُمْ طٰائِفٌ مِنَ الشَّيْطٰانِ تَذَكَّرُوا فَإِذٰا هُمْ مُبْصِرُونَ»[3] فَأَشْعِرُوا قُلُوبَكُمْ خَوْفَ اللهِ وَ تَذَكَّرُوا مَا قَدْ وَعَدَكُمُ اللهُ فِي مَرْجِعِكُمْ إِلَيْهِ مِنْ حُسْنِ ثَوَابِهِ كَمَا قَدْ خَوَّفَكُمْ مِنْ شَدِيدِ الْعِقَابِ فَإِنَّهُ مَنْ خَافَ شَيْئاً حَذِرَهُ وَ مَنْ حَذِرَ شَيْئاً نَكَلَهُ فَلاٰ تَكُونُوا مِنَ الْغَافِلِينَ الْمَائِلِينَ إِلَى زَهْرَةِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَتَكُونُوا مِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ وَ قَدْ قَالَ اللهُ تَعَالَى: «أَ فَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئٰاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللّٰهُ بِهِمُ الارْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذٰابُ مِنْ حَيْثُ لاٰ يَشْعُرُونَ؟ أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقَلُّبِهِمْ فَمٰا هُمْ بِمُعْجِزِينَ. أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلىٰ تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَؤُفٌ رَحِيمٌ»[4] فَاحْذَرُوا مَا قَدْ حَذَّرَكُمُ اللهُ وَ اتَّعِظُوا بِمَا فَعَلَ بِالظَّلَمَةِ فِي كِتَابِهِ وَ لاٰ تَأْمَنُوا أَنْ يُنْزِلَ بِكُمْ بَعْضَ مَا تَوَاعَدَ بِهِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ فِي الْكِتَابِ تَاللهِ لَقَدْ وُعِظْتُمْ بِغَيْرِكُمْ وَ إِنَّ السَّعِيدَ مَنْ وُعِظَ بِغَيْرِهِ وَ لَقَدْ أَسْمَعَكُمُ اللهُ فِي الْكِتَابِ مَا فَعَلَ بِالْقَوْمِ الظَّالِمِينَ مِنْ أَهْلِ الْقُرىٰ قَبْلَكُمْ حَيْثُ قَالَ: «وَ كَمْ قَصَمْنٰا مِنْ قَرْيَةٍ كٰانَتْ ظٰالِمَةً وَ أَنْشَأْنٰا

---

١. هود / ٣.
٢. غافر / ١٨.
٣. الاعراف / ٢٠١.
٤. النحل / ٤٧-٤٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

و رضوان الهی و خوبی‌ها برای تو خواهد بود، فرشتگان با شادمانی به استقبال تو خواهند آمد. اما اگر چنین نباشی، زبان تو لکنت می‌گیرد و راهنمای تو باطل می‌شود و آنگاه هنگام پاسخ می‌مانی و تو را به دوزخ بشارت دهند و فرشتگان عذاب، همراه با «حمیم» و «جحیم» به پیشوازت می‌آیند.

ای فرزند آدم! آگاه باش که در پی این واقعه ،واقعه بزرگ‌تر و برنده‌تر و دل گدازتر خواهد بود که همان واقعه قیامت است؛ روزی که اسرافیل در صور می‌دمد و هرکس که در گور خویش است به در می‌آید. روزی که قلب‌هابه گلوگاه‌ها خواهد رسید و از لغزش‌ها نخواهد گذشت و از کسی نه هدیه ستانند و نه عذری پذیرند و نه توبه‌ای مقبول گردد. روزی که غیر از پاداش خوبی‌ها و کیفر بدی‌ها نیست. هرکس که ایمان دارد و در این جهان به اندازه ذره‌ای کوشش نیک کرده است، آن را می‌نگرد و اگر به اندازه ذره‌ای کوشش بد کرده است، آن را نیز می‌نگرد.

ای مردم! خود را از گناهان و خطاها دور کنید که خداوند شما را از آن همه، درکتاب صادق و بیان ناطق ترسانده است. از مکر الهی در امان نباشید و نیز از سخت‌گیری او؛ آنگاه که شیطان رانده شده شما را به شهوت و کام طلبی فرا می‌خواند. زیرا خداوند می‌فرماید: بی گمان پارسایان به هنگام برخورد باشیطان وسوسه گر به یاد خدا افتاده و هوشیار شوند. دلهای خویشتن را از خوف الهی پر سازید و پاداش‌هایی که به شما وعده داده است و نیز کیفرهایی که شما را از آن بیم داده است، به یاد آورید. هرکس از هر چیزی هراسان باشد، پیرامون آن نگردد. از غفلت زدگان که به زیبایی زندگی دنیا تمایل یافته‌اند و از آنان نباشید که در اندیشه تبهکاری در دنیا بوده و خداوند آنان را به زمین فرو می برد یا عذابی بر آنان فرود آید که ندانند از کجا به سراغشان آمده است. یا خداوند آنان را ناگهان بگیرد و توان مقابله نداشته باشند یا آنان راگرفتار ترس و عذاب خود سازد. با این همه خداوند نسبت به شما مهربان است. پس خود را دور سازید از آن چه که خداوند به شما فرمان داده که درباره آنها خویشتن را پاس دارید. از آن چه خداوند با ستمگران رفتار کرده است، اندرز گیرید و این همه در قرآن کریم آمده است. و خود را در امان نپندارید که بخشی از وعده‌های عذاب ظالمان بر شما نازل شود. سوگند به خداوند، اینک به شما اندرز داده می‌شود و نیک بخت، کسی است که از سرنوشت دیگری اندرز گیرد. خداوند به

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بَعْدَها قَوْماً آخَرِينَ. فَلَمّا أَحَسُّوا بَأْسَنا إِذا هُمْ مِنْها يَرْكُضُونَ»[١] يَعْنِي يَهْرُبُونَ «لا تَرْكُضُوا وَ ارْجِعُوا إِلى ما أُتْرِفْتُمْ فِيهِ وَ مَساكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْئَلُونَ»[٢] فَلَمّا أَتاهُمُ الْعَذابُ «قالُوا يا وَيْلَنا إِنّا كُنّا ظالِمِينَ. فَما زالَتْ تِلْكَ دَعْواهُمْ حَتّى جَعَلْناهُمْ حَصِيداً خامِدِينَ»[٣] وَ ايْمُ اللهِ إِنَّ هذِهِ لَعِظَةٌ لَكُمْ وَ تَخْوِيفٌ إِنِ اتَّعَظْتُمْ وَ خِفْتُمْ ثُمَّ رَجَعَ إِلَى الْقَوْلِ مِنَ اللهِ فِي الْكِتابِ عَلَى أَهْلِ الْمَعاصِي وَ الذُّنُوبِ فَقالَ: «وَ لَئِنْ مَسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يا وَيْلَنا إِنّا كُنّا ظالِمِينَ»[٤] فَإِنْ قُلْتُمْ أَيُّهَا النّاسُ إِنَّ اللّهَ إِنَّمَا عَنى بِهذَا أَهْلَ الشِّرْكِ فَكَيْفَ ذاكَ؟ وَ هُوَ يَقُولُ: «وَ نَضَعُ الْمَوازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيامَةِ فَلا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئاً وَ إِنْ كانَ مِثْقالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنا بِها وَ كَفى بِنا حاسِبِينَ»[٥] اعْلَمُوا عِبادَ اللهِ أَنَّ أَهْلَ الشِّرْكِ لا تُنْصَبُ لَهُمُ الْمَوازِينُ وَ لا تُنْشَرُ لَهُمُ الدَّواوِينُ وَ إِنَّما تُنْشَرُ الدَّواوِينُ لِأَهْلِ الاسْلامِ فَاتَّقُوا اللّهَ عِبادَ اللهِ وَ اعْلَمُوا أَنَّ اللّهَ لَمْ يَخْتَرْ هذِهِ الدُّنْيا وَ عاجِلَها لِأَحَدٍ مِنْ أَوْلِيائِهِ وَ لَمْ يُرَغِّبْهُمْ فِيها وَ فِي عاجِلِ زَهْرَتِها وَ ظاهِرِ بَهْجَتِها وَ إِنَّما خَلَقَ الدُّنْيا وَ خَلَقَ أَهْلَها لِيَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلاً لِآخِرَتِهِ؟ وَ ايْمُ اللهِ لَقَدْ ضَرَبَ لَكُمْ فِيها الامْثالَ وَ صَرَّفَ الآياتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ فَكُونُوا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ يَعْقِلُونَ وَ لا قُوَّةَ إِلاّ بِاللّهِ وَ ازْهَدُوا فِيما زَهَّدَكُمُ اللهُ فِيهِ مِنْ عاجِلِ الْحَياةِ الدُّنْيا فَإِنَّ اللّهَ يَقُولُ: وَ قَوْلُهُ الْحَقُّ: «إِنَّما مَثَلُ الْحَياةِ الدُّنْيا كَماءٍ أَنْزَلْناهُ مِنَ السَّماءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَباتُ الارْضِ الآيَةَ فَكُونُوا عِبادَ اللهِ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ يَتَفَكَّرُونَ وَ لا تَرْكَنُوا إِلَى الدُّنْيا فَإِنَّ اللّهَ» قَدْ قالَ: لِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ ﷺ وَ لِأَصْحابِهِ: «وَ لا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النّارُ»[٦] وَ لا تَرْكَنُوا إِلى زَهْرَةِ الْحَياةِ الدُّنْيا وَ ما فِيها رُكُونَ مَنِ اتَّخَذَها دارَ قَرارٍ وَ مَنْزِلَ اسْتِيطانٍ فَإِنَّها دارُ قُلْعَةٍ وَ بُلْغَةٍ وَ دارُ عَمَلٍ فَتَزَوَّدُوا الاعْمالَ الصّالِحَةَ» مِنْها قَبْلَ أَنْ تَخْرُجُوا مِنْها وَ قَبْلَ الاذْنِ مِنَ اللهِ فِي خَرابِها فَكانَ قَدْ أَخْرَبَها الَّذِي عَمَّرَها أَوَّلَ مَرَّةٍ وَ ابْتَدَأَها وَ هُوَ وَلِيُّ مِيراثِها وَ أَسْأَلُ اللّهَ لَنا وَ لَكُمُ الْعَوْنَ عَلى تَزَوُّدِ التَّقْوى وَ الزُّهْدِ فِيها جَعَلَنَا اللهُ وَ إِيّاكُمْ مِنَ الزّاهِدِينَ فِي عاجِلِ

---

١. الانبياء / ١٢-١١.
٢. الانبياء / ١٣.
٣. الانبياء / ١٥-١٤.
٤. الانبياء / ٤٦.
٥. الانبياء / ٤٧.
٦. هود / ١١٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

شما یادآوری کرده است که با ستم پیشگان پیشین و شهرهای آنان چه برخوردی داشته است. آنجاکه فرمود: چه شهرها که در هم شکستیم، چراکه مردمان آن ستم پیشه بودند و از آن پس نسل دیگری خلق کردیم. آنگاه که عذاب ما را حس کردند، ناگهان گریختند. فرار نکنید و به عیش و زادگاهتان بازگردید. امید است که از شما پرس و جو شود و آنگاه که عذاب بر آنان نازل شد گفتند: وای بر ما که واقعاً قومی ستم پیشه بودیم. این ماجرا ادامه یافت تا اینکه آنان را نابود ساختیم. به خدا سوگند که این موعظه‌ای برای شماست و نیز شما را می‌ترساند، اگر پذیرا باشید و از عذاب او هراسان باشید.

آن گاه امام سجاد علیه السلام این آیه را تلاوت فرمود: «ولئن مستهم نفخه من عذاب ربک لیقولن یا ویلنا انا کنا ظالمین» اگر دمی از عذاب خداوند به آنها برسد، می‌گویند وای بر ما! به درستی که ما ستمکار هستیم(انبیاء /۴۶). و بعد فرمود: ای مردم! اگر بگویید که مراد خداوند در این گونه آیات مشرکان است چگونه برداشت تان راست باشد که پس از آن فرمود: ما در رستاخیز ترازوی دادگری نهادیم و به هیچ کس ستم روا نداریم. اگر کار کسی به اندازه دانه خردلی باشد، آن را را محاسبه خواهیم کرد و همین بس است که ما حسابگر هستیم. ای مردم! آگاه باشید که برای مشرکان ترازویی نخواهد بود. نامه اعمالی برای مسلمانان خواهد بود. از خداوند پروا داشته باشید. ای بندگان خداوند! آگاه باشید که خداوند این جهان فانی را برای هیچ یک از دوستان خود برنگزیده است و آنان را بدان گرایش نداده است. بی گمان خداوند دنیا و مردمان را خلق کرده است که آنان را امتحان کند و آشکار شود که چه کسی برای آخرت نیکوتر کوشیده است. خداوند برای شما درباره دنیا مثل‌ها آورده و نیز نشانه‌های گوناگون برای خردورزان آشکار کرده است.

ای اهل ایمان! از کسانی باشید که خردورزی دارند. بی گمان قدرتی غیر از قدرت حق نیست و نسبت به دنیا بی رغبت بمانید که خداوند دلهای شما را نسبت به دنیابی‌رغبت ساخته است و چنین فرمود: همانا مثل دنیا به بارانی می‌ماند که از آسمان نازل شده و آنگاه باگیاه زمین به هم می‌آمیزد. (یونس/۲۴) ای مردم از گروه مردمی باشید که می‌اندیشند و به دنیا اعتماد نمی‌کنند. خداوند به پیامبرش فرمود: که به دنیا اعتماد نکن که گرفتار آتش شوی. نباید دل به زیبایی دنیا بست. و نباید مانند کسانی بود که دنیا را سرای همیشگی خود می‌پندارند. زیرا دنیا سرای کوچ است و کفایت و رفتار. پس از اعمال شایسته رهتوشه بردارید، پیش از اینکه از دنیا بیرون بروید و خداوند فرمان نابودی دنیا را دهد و آن را برای همیشه نابود سازد کسی که دنیا را ساخته و آباد کرده است و وارث آن خواهد بود. از خداوند برای خویشتن و شمااستعانت در راه کسب توشه تقوا و زهد در دنیا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

زَهْرَةِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ الرَّاغِبِينَ الْعَامِلِينَ لِأَجْلِ ثَوَابِ الْآخِرَةِ فَإِنَّمَا نَحْنُ بِهِ وَ لَهُ.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ السَّكُونِيِّ قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: لِلدَّابَّةِ عَلَى صَاحِبِهَا سَبْعَةُ حُقُوقٍ لَا يُحَمِّلُهَا فَوْقَ طَاقَتِهَا وَ لَا يَتَّخِذُ ظَهْرَهَا مَجْلِساً يَتَحَدَّثُ عَلَيْهِ وَ يَبْدَأُ بِعَلْفِهَا إِذَا نَزَلَ وَ لَا يَسِمُهَا فِي وَجْهِهَا وَ لَا يَضْرِبُهَا فِي وَجْهِهَا فَإِنَّهَا تُسَبِّحُ وَ يَعْرِضُ عَلَيْهَا الْمَاءَ إِذَا مَرَّ بِهِ وَ لَا يَضْرِبُهَا عَلَى النِّفَارِ وَ يَضْرِبُهَا عَلَى الْعِثَارِ لِأَنَّهَا تَرَى مَا لَا تَرَوْنَ.

٣. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِي جَمِيلَةَ الْمُفَضَّلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ قَالَ: أَمْسَكْتُ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام بِالرِّكَابِ وَ هُوَ يُرِيدُ أَنْ يَرْكَبَ فَرَفَعَ رَأْسَهُ ثُمَّ تَبَسَّمَ فَقُلْتُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ رَأَيْتُكَ رَفَعْتَ رَأْسَكَ وَ تَبَسَّمْتَ قَالَ: نَعَمْ يَا أَصْبَغُ أَمْسَكْتُ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله الشَّهْبَاءَ فَرَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَ تَبَسَّمَ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ رَفَعْتَ رَأْسَكَ إِلَى السَّمَاءِ وَ تَبَسَّمْتَ فَقَالَ: يَا عَلِيُّ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ يَرْكَبُ ثُمَّ يَقْرَأُ آيَةَ الْكُرْسِيِّ ثُمَّ يَقُولُ: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ»[1] وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ» اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ إِلَّا قَالَ: السَّيِّدُ الْكَرِيمُ يَا مَلَائِكَتِي عَبْدِي يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ غَيْرِي فَاشْهَدُوا أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُ ذُنُوبَهُ.

٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ الْجُرْجَانِيِّ قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: أَوَّلُ جَمَاعَةٍ كَانَتْ أَنَّ رَسُولَ اللهِ كَانَ يُصَلِّي وَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام مَعَهُ إِذْ مَرَّ أَبُو طَالِبٍ بِهِ وَ جَعْفَرٌ مَعَهُ فَقَالَ: يَا بُنَيَّ صِلْ جَنَاحَ ابْنِ عَمِّكَ فَلَمَّا أَحَسَّهُ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله تَقَدَّمَهَا وَ انْصَرَفَ أَبُو طَالِبٍ مَسْرُوراً وَ هُوَ يَقُولُ:

إِنَّ عَلِيّاً وَ جَعْفَراً ثِقَتِي ... عِنْدَ مُلِمِّ الزَّمَانِ وَ الْكُرَبِ

وَ اللهِ لَا أَخْذُلُ النَّبِيَّ وَ لَا ... يَخْذُلُهُ مِنْ بَنِيَّ ذُو حَسَبِ

---

١. البقره / ٢٥٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

را می‌طلبم. خداوند ما را در شمار کسانی درآورد که نسبت به دنیا دلبستگی ندارند و نیز از کسانی که عمل شایسته کرد و به پاداش آخرت امید دارند. بی گمان ما با او بوده و برای او هستیم.

۲. امام صادق علیه السلام فرمود: حیوان، هفت حق برگردن صاحب خویش دارد: بیش از توان بر او بار نگذارند و پشت او را جلسه خود نسازند. و هرگاه رسیدند نخست خوراک او را دهند و نیز داغ بر صورت او نگذارند چرا که او تسبیح گوی حق است و آنگاه که به آب نزدیک شوند، او را سیراب کنند و اگر رم کرد، او را آزار ندهند ولی اگر پای او لغزید، او را می‌توانند تنبیه کنند، همانا آنچه او می‌نگرد، شما نمی‌بینید.

۳. اصبغ بن نباته می‌گوید: آن گاه که علی علیه السلام می‌خواست سوار شود رکاب حضرت را گرفتم. او سر بلند کرد و لبخند زد. گفتم: آقا! سر بلند کردید و لبخند زدید. فرمود: آری ای اصبغ. من رکاب مرکب «شهبا» را برای پیامبر صلی الله علیه و آله گرفتم. حضرت سر به آسمان بلند کرد و لبخند زد. گفتم: ای پیامبر خدا! سر بلند کردی و لبخند زدی. فرمود: ای علی کسی نیست که هنگام سوار شدن آیه الکرسی تلاوت کرده و بگوید:

«استغفر الله الذی لا اله الا هوا لحی القیوم. و اتوب الیه» خدایا! گناهان مرا بیامرز که گناه را جز تو کسی نمی‌آمرزد. مگر آنکه خدای کریم فرماید ای فرشتگان: من بنده‌ام آگاه است که غیر از من کسی گناهان او را نخواهد آمرزید و شاهد باشید که من گناهان او را آمرزیدم.

۴. امام صادق علیه السلام فرمود: در نخستین نماز جماعتی که پیامبر داشت، فقط علی علیه السلام به او اقتدا کرد. ابوطالب همراه پسرش جعفر از محل نماز عبور کرد و گفت: پسرم خودت را به پسر عمویت نزدیک‌تر ساز. آنگاه که پیامبر حس کرد، جعفر به نماز ایستاده است، جلو ایستاد.

ابوطالب شادمان بازگشت و چنین خواند: علی و جعفر من پشتیبان پیامبر به هنگام دشواریها خواهد بود و من هرگز او را رها و خوار نخواهم ساخت.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

لاٰ تَخْذُلاٰ وَ انْصُرَا ابْنَ عَمِّكُمَا أَخِي لأُمِّي مِنْ بَيْنِهِمْ وَ أَبِي

قَالَ: فَكَانَتْ أَوَّلَ جَمَاعَةٍ جُمِّعَتْ ذَلِكَ الْيَوْمَ.

٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ إِسْحَاقَ التَّاجِرِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارَ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: انَّ أَقْرَبَكُمْ مِنِّي غَداً وَ أَوْجَبَكُمْ عَلَيَّ شَفَاعَةً أَصْدَقُكُمْ لِساناً وَ أَدَّاكُمْ لِلْأَمَانَةِ وَ أَحْسَنُكُمْ خُلُقاً وَ أَقْرَبُكُمْ مِنَ النَّاسِ.

٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ يُونُسَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ ﷺ بَيْنَا رَسُولُ اللهِ ﷺ يَسِيرُ مَعَ بَعْضِ أَصْحَابِهِ فِي بَعْضِ طُرُقِ الْمَدِينَةِ إِذْ ثَنَى رِجْلَهُ عَنْ دَابَّتِهِ ثُمَّ خَرَّ سَاجِداً فَأَطَالَ فِي سُجُودِهِ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَعَادَ ثُمَّ رَكِبَ فَقَالَ لَهُ أَصْحَابُهُ: يَا رَسُولَ اللهِ رَأَيْنَاكَ ثَنَيْتَ رِجْلَكَ عَنْ دَابَّتِكَ ثُمَّ سَجَدْتَ فَأَطَلْتَ السُّجُودَ فَقَالَ: إِنَّ جَبْرَئِيلَ أَتَانِي فَأَقْرَأَنِي السَّلاَمَ مِنْ رَبِّي وَ بَشَّرَنِي أَنَّهُ لَنْ يُخْزِيَنِي فِي أُمَّتِي فَلَمْ يَكُنْ لِي مَالٌ فَأَتَصَدَّقَ بِهِ وَ لاٰ مَمْلُوكٌ فَأُعْتِقَهُ فَأَحْبَبْتُ أَنْ أَشْكُرَ رَبِّي عَزَّ وَ جَلَّ.

٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْخَزَّازِ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ ﷺ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: اطْوَلُكُمْ قُنُوتاً فِي دَارِ الدُّنْيَا أَطْوَلُكُمْ رَاحَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي الْمَوْقِفِ.

٨. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَالِكٍ الْكُوفِيُّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ بِشْرِ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: كَتَبَ هَارُونُ الرَّشِيدُ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عِظْنِي وَ أَوْجِزْ قَالَ: فَكَتَبَ إِلَيْهِ مَا مِنْ شَيْءٍ تَرَاهُ عَيْنُكَ إِلاَّ وَ فِيهِ مَوْعِظَةٌ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۵. پیامبرﷺ فرمود: نزدیکترین شما در روز رستاخیز به من و نیز سزاوارترین شما به شفاعت من کسی است که راستگوتر است و خوش خلق‌تر بوده و بیش از دیگران در ادای امانت و نزدیکی به مردم کوشا باشد.

۶. امام صادقؑ فرمود: آن گاه که پیامبر اکرمﷺ با جمعی از یاران خویش در راهی از راههای مدینه می‌رفت، فرود آمد و سجده کنان به خاک افتاد. پس از سجده طولانی سر بلند کرد و بعد سوار شد. یاران سبب را جویا شدند. فرمود: جبرئیل پیش من آمد و درود پروردگارم را فرستاد و بشارتم داد که خداوند مرا در میان امتم هرگز رسوا نخواهد ساخت. من سرمایه‌ای نداشتم که آن را در راه خدا صدقه داده و بنده‌ای نیز نداشتم که آزادش کنم. این گونه خواستم سپاسگزار پروردگارم باشم.

۷. پیامبر اسلامﷺ فرمود: هریک از شما در دنیا قنوت طولانی‌تر داشته باشد، در رستاخیز آسودگی طولانی مدّت خواهد داشت.

۸. اسماعیل بن بشر می گوید: هارون الرشید نامه‌ای برای امام کاظمؑ نوشت که مرا اندرزی کوتاه ده. حضرت در پاسخ نوشت: چیزی نیست که چشم تو نگرد مگر اینکه در آن اندرزی است.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السابع و السبعون

يوم الجمعة لثمان بقين من جمادى الآخرة من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَسْبَاطٍ قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله قَالَ: لَمْ يَبْقَ مِنْ أَمْثَالِ الأَنْبِيَاءِ إِلاَّ قَوْلُ النَّاسِ إِذَا لَمْ تَسْتَحْيِ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ قَالَ: أَبُو عَبْدِاللهِ عليه السلام انَّ قَوْماً أَتَوْا نَبِيّاً لَهُمْ فَقَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّنَا يَرْفَعْ عَنَّا الْمَوْتَ فَدَعَا لَهُمْ فَرَفَعَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى عَنْهُمُ الْمَوْتَ وَ كَثُرُوا حَتَّى ضَاقَتْ بِهِمُ الْمَنَازِلُ وَ كَثُرُوا النَّسْلَ وَ كَانَ الرَّجُلُ يُصْبِحُ فَيَحْتَاجُ أَنْ يُطْعِمَ أَبَاهُ وَ أُمَّهُ وَ جَدَّهُ وَ جَدَّ جَدِّهِ وَ يُوَضِّيَهُمْ وَ يَتَعَاهَدَهُمْ فَشُغِلُوا عَنْ طَلَبِ الْمَعَاشِ فَأَتَوْهُ فَقَالُوا: سَلْ رَبَّكَ أَنْ يَرُدَّنَا إِلَى آجَالِنَا الَّتِي كُنَّا عَلَيْهَا فَسَأَلَ رَبَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فَرَدَّهُمْ إِلَى آجَالِهِمْ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ النَّضْرِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ «فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَ أَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ»[1] يَقُولُ: سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ مِنْ أَنْ أَسْأَلَكَ رُؤْيَةً وَ أَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّكَ لاَ تُرَى.

٤. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ

---

١. الاعراف / ١٤٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتاد و هفتم

جمعه بیست ودوم جمادی الاخر سال ۳۶۸

۱. پیامبرﷺ فرمود: از امثال پیامبران چیزی ناگفته نمانده است و مردم آن همه را بر زبان می‌آورند: اگر شرم نداری هرکاری مایلی انجام ده.

۲. امام صادق‌ؑ فرمود: گروهی پیش پیامبرشان رفتند و گفتند: نیایش کن که خداوند مرگ را از میان ما بر دارد. پیامبر آنان در دعا خواست و خداوند اجابت کرد. سرانجام جمعیت به اندازه‌ای زیاد شد که جا برای آنان تنگ و دشوار گشت و هر بامداد هر مردی ناگزیر از غذا خوردن به پدر و مادر و حتی نیای سوم خویش بود. و نیز در وضو گرفتن و نظافت‌شان بکوشند. بدین گونه آنان از کار و کوشش و زندگی خویش باز می‌ماندند. ناچار پیش پیامبر خود بازگشتند و گفتند: از خدایت درخواست کن که ما را به همان عمرهای خودمان بازگرداند. او دعا کرد و خداوند شیوه پیشین را بازگرداند.

۳. عبدالله بن عباس در تفسیر آیه شریفه «فلماافاق قال سبحانک تبت الیک وانا اول المومنین» (اعراف/۱۴۳) گفت: یعنی از اینکه درخواست رؤیت تو را داشته باشم به تو باز می گردم و نخستین مومنی خواهم بود که به عدم مشاهده تو باور آورده است.

۴. امام صادق‌ؑ فرمود: آن گاه که حضرت موسیؑ به طور سینا برای مناجات رفت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ مُقَاتِلِ بْنِ سُلَيْمَانَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ: لَمَّا صَعِدَ مُوسَى عليه السلام الَى الطُّورِ فَنَاجَى رَبَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ: يَا رَبِّ أَرِنِي خَزَائِنَكَ قَالَ: يَا مُوسَى إِنَّمَا خَزَائِنِي إِذَا أَرَدْتُ شَيْئاً أَنْ أَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ.

٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) ٠ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أُورَمَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ الْخَزَّازِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شِمْرٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ: قَالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ: يَا رَبِّ أَوْصِنِي قَالَ: أُوصِيكَ بِي فَقَالَ: يَا رَبِّ أَوْصِنِي قَالَ: أُوصِيكَ بِي ثَلَاثاً قَالَ: يَا رَبِّ أَوْصِنِي قَالَ: أُوصِيكَ بِأُمِّكَ قَالَ: يَا رَبِّ أَوْصِنِي قَالَ: أُوصِيكَ بِأُمِّكَ قَالَ: أَوْصِنِي قَالَ: أُوصِيكَ بِأَبِيكَ قَالَ: فَكَانَ يُقَالُ: لِأَجْلِ ذَلِكَ إِنَّ لِلْأُمِّ ثُلُثَيِ الْبِرِّ وَ لِلْأَبِ الثُّلُثَ.

٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ جَدِّهِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْخَيَّاطِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: كَانَ فِيمَا أَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عليه السلام يَا مُوسَى كُنْ خَلَقَ الثَّوْبِ نَقِيَّ الْقَلْبِ حِلْسَ الْبَيْتِ مِصْبَاحَ اللَّيْلِ تُعْرَفُ فِي أَهْلِ السَّمَاءِ وَ تَخْفَى عَلَى أَهْلِ الارْضِ يَا مُوسَى إِيَّاكَ وَ اللَّجَاجَةَ وَ لَا تَكُنْ مِنَ الْمَشَّاءِينَ فِي غَيْرِ حَاجَةٍ وَ لَا تَضْحَكْ مِنْ غَيْرِ عَجَبٍ وَ ابْكِ عَلَى خَطِيئَتِكَ يَا ابْنَ عِمْرَانَ.

٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ رضي الله عنه قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: عَاشَ نُوحٌ عليه السلام الْفَيْ سَنَةٍ وَ خَمْسَمِائَةِ سَنَةٍ مِنْهَا ثَمَانُمِائَةٍ وَ خَمْسُونَ سَنَةً قَبْلَ أَنْ يُبْعَثَ وَ أَلْفُ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَاماً وَ هُوَ فِي قَوْمِهِ يَدْعُوهُمْ وَ مِائَتَا سَنَةٍ فِي عَمَلِ السَّفِينَةِ وَ خَمْسُمِائَةِ عَامٍ بَعْدَ مَا نَزَلَ مِنَ السَّفِينَةِ وَ نَضَبَ الْمَاءُ فَمَصَّرَ الامْصَارَ وَ أَسْكَنَ وُلْدَهُ الْبُلْدَانَ ثُمَّ إِنَّ مَلَكَ الْمَوْتِ جَاءَهُ وَ هُوَ فِي الشَّمْسِ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكَ فَرَدَّ عَلَيْهِ نُوحٌ وَ قَالَ لَهُ: مَا جَاءَ بِكَ يَا مَلَكَ الْمَوْتِ؟ فَقَالَ: جِئْتُ لِأَقْبِضَ رُوحَكَ؟ فَقَالَ لَهُ: تَدَعُنِي

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وگفت خدایا خزائن خویش را به من نشان ده. خدا فرمود: ای موسی خزائن من این است که هر چه اراده کنم، و بگویم: باش، پس، پدیدار می‌شود.

۵. امام باقر علیه السلام فرمود: موسی بن عمران علیه السلام گفت خدایا! مرا توصیه کن. خداوند تا سه دفعه فرمود: که تو را به دوست داشتن خودم توصیه می‌کنم. در دفعه چهارم و پنجم او را نسبت به مادر توصیه کرد و دفعه ششم نسبت به پدر توصیه کرد. اینجا به دست می‌آید که مادر دو سوم از حق احسان فرزند را داراست و پدر یک سوم را.

۶. امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند به موسی علیه السلام وحی فرمود: ای موسی! کهن جامه و پاک دل و خانه نشین و شب افروز بمان که در آسمانها تو را به نیکی می‌شناسند. و از مردمان چهره پنهان کن. ای موسی! هرگز لجاجت نداشته باش و بی‌هدف به راهی نروی و بی‌انگیزه خنده نکنی. ای پسر عمران! بر گناه خویش گریان باش.

۷. امام صادق علیه السلام فرمود: حضرت نوح علیه السلام دو هزار و پانصد سال زنده بود. هشتصد و پنجاه سال در پیامبری سپری کرد و پنجاه سال در فراخواندن مردم به توحید و دویست سال در ساختن کشتی کوشید تا اینکه آن را آماده ساخت. پانصد سال پس از فرود آمدن کشتی و خشک شدن آبها و ساختن شهرها و جایگزین ساختن فرزندان خود در سرزمینها روزی آفتاب گرفته بود که فرشته مرگ پیش او آمد و گفت: درود بر نوح. حضرت پاسخ داد و گفت: چه کار داری؟ گفت: برای ستاندن جان تو آمده‌ام. نوح گفت: آیا مرا مهلت می‌دهی که به سایه بروم؟ گفت: آری. نوح که به سایه رفت فرمود: ای فرشته مرگ!

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَدْخُلُ مِنَ الشَّمْسِ إِلَى الظِّلِّ؟ فَقَالَ لَهُ: نَعَمْ. فَتَحَوَّلَ نُوحٌ عليه السلام ثُمَّ قَالَ يَا مَلَكَ الْمَوْتِ فَكَأَنَّ مَا مَرَّ بِي فِي الدُّنْيَا مِثْلُ تَحَوُّلِي مِنَ الشَّمْسِ إِلَى الظِّلِّ فَامْضِ لِمَا أُمِرْتَ بِهِ قَالَ فَقَبَضَ رُوحَهُ(عَلَيهِ السَّلامُ).

٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنْ شَرِيفِ بْنِ سَابِقٍ التَّفْلِيسِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَرَّ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عليه السلام بِقَبْرٍ يُعَذَّبُ صَاحِبُهُ ثُمَّ مَرَّ بِهِ مِنْ قَابِلٍ فَإِذَا هُوَ لَيْسَ يُعَذَّبُ فَقَالَ: يَا رَبِّ مَرَرْتُ بِهَذَا الْقَبْرِ عَامَ أَوَّلَ فَكَانَ صَاحِبُهُ يُعَذَّبُ ثُمَّ مَرَرْتُ بِهِ الْعَامَ فَإِذَا هُوَ لَيْسَ يُعَذَّبُ فَأَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَيْهِ: يَا رُوحَ اللهِ إِنَّهُ أَدْرَكَ لَهُ وَلَدٌ صَالِحٌ فَأَصْلَحَ طَرِيقاً وَ آوَى يَتِيماً فَغَفَرْتُ لَهُ بِمَا عَمِلَ ابْنُهُ قَالَ: وَعِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عليه السلام لِيَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا عليه السلام اذَا قِيلَ: فِيكَ مَا فِيكَ فَاعْلَمْ أَنَّهُ ذَنْبٌ ذُكِّرْتَهُ فَاسْتَغْفِرِ اللَّهَ مِنْهُ وَ إِنْ قِيلَ فِيكَ مَا لَيْسَ فِيكَ فَاعْلَمْ أَنَّهَا حَسَنَةٌ كُتِبَتْ لَكَ لَمْ تَتْعَبْ فِيهَا.

٩. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ خَلَفِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْعَبْدِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ.

عَمْرِو بْنِ حَبَشِيٍّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قَالَ: مَا قَدِمَتْ رَايَةٌ قُوتِلَ تَحْتَهَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام الاَّ نَكَسَهَا اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: وَ غُلِبَ أَصْحَابُهَا وَ انْقَلَبُوا صَاغِرِينَ وَ مَا ضَرَبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام بِسَيْفِهِ ذِي الْفَقَارِ أَحَداً فَنَجَا وَ كَانَ إِذَا قَاتَلَ جَبْرَئِيلُ عَنْ يَمِينِهِ وَ مِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِهِ وَ مَلَكُ الْمَوْتِ بَيْنَ يَدَيْهِ.

١٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ صَقْرٍ الصَّائِغُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ بْنِ بَسَّامٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ قَالَ: حَدَّثَنَا سُوَيْدُ بْنُ عَزِيزٍ الدِّمَشْقِيُّ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ لَهِيعَةَ عَنِ ابْنِ قُنْبُلٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله دَفَعَ الرَّايَةَ يَوْمَ خَيْبَرَ إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فَرَجَعَ مُنْهَزِماً فَدَفَعَهَا إِلَى آخَرَ فَرَجَعَ يُجَبِّنُ أَصْحَابَهُ وَ يُجَبِّنُونَهُ قَدْ رَدَّ الرَّايَةَ مُنْهَزِماً فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لَأُعْطِيَنَّ الرَّايَةَ غَداً رَجُلًا يُحِبُّ اللَّهَ وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عمر من در این جهان به مقداری بود که از آفتاب به سایه رفتم. اکنون فرمان پروردگارت را اجرا کن. خداوند فرمود: و او جان نوح علیه السلام را گرفت.

۸. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: حضرت عیسی علیه السلام از کنار قبری عبور کرد که صاحب آن را عذاب می‌دادند. سال دیگر از آنجا گذشت عذاب از او برداشته شده بود. گفت: خدایا! سال پیش او گرفتار عذاب بود و امسال نجات یافته است. خداوند وحی فرمود: ای روح خدا! او پسر شایسته‌ای داشته که به بلوغ رسیده و راهی را ساخت و بی سرپرستی را پناهی داد. او را به خاطر فرزندش آمرزیدم. و نیز پیامبر فرمود: که عیسی علیه السلام به یحیی علیه السلام فرمود: اگر با گفتن عیب تو گناهت را به یاد می‌آورند، از خداوند درخواست آمرزش کن و اگر عیبی را به تو نسبت می‌دهند، حسنه‌ای خواهی برد که برای آن نکوشیدی.

۹. امام حسن مجتبی علیه السلام فرمود: هیچ پرچمی پیش روی علی علیه السلام افراشته نشد، مگر اینکه با آن جنگ کرد و خداوند آن پرچم را وازگون ساخت و سپاهیان آن را شکست داد و با ذلت بازگشتند. امیرمؤمنان علیه السلام شمشیر ذوالفقار بر کسی فرود نیاورد، مگر اینکه او هلاک شد. و هرگاه پیکار می‌کرد، جبرئیل در راست او بود و میکائیل در جانب چپ و عزرائیل در پیش روی او.

۱۰. عبدالله بن عمر و بن عاص می‌گوید: در روز خیبر پیامبر صلی الله علیه و آله پرچم را به دست یکی از یارن خویش داد. ولی در حال گریز بازگشت و مسلمانان را از خطر دشمن ترسان ساخت. آنان وی را بزدل داشتند که با پرچم شکست خورده بازگشته است. پیامبر فرمود: فردا پرچم را به دست کسی خواهم سپرد که خداوند و پیامبرش را دوست دارد و خداوند و پیامبرش او را دوست می‌دارند و او تا فتح نکند بازنگردد. روز بعد فرمود: علی را پیش من

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رَسُولَهُ وَ يُحِبُّهُ اللهُ وَ رَسُولُهُ لا يَرْجِعُ حَتّى يَفْتَحَ اللهُ عَلى يَدَيْهِ فَلَمّا أَصْبَحَ قالَ: ادْعُوا إِلَيَّ عَلِيّاً فَقِيلَ لَهُ: يا رَسُولَ اللهِ هُوَ رَمِدٌ فَقالَ: ادْعُوهُ فَلَمّا جاءَ تَفَلَ رَسُولُ اللهِ ﷺ فِي عَيْنَيْهِ، وَ قالَ: اللّهُمَّ ادْفَعْ عَنْهُ الْحَرَّ وَ الْبَرْدَ ثُمَّ دَفَعَ الرّايَةَ إِلَيْهِ وَ مَضى فَما رَجَعَ إِلى رَسُولِ اللهِ إِلاّ بِفَتْحِ خَيْبَرَ ثُمَّ قالَ: إِنَّهُ لَمّا دَنا مِنَ الْغُمُوصِ أَقْبَلَ أَعْداءُ اللهِ مِنَ الْيَهُودِ يَرْمُونَهُ بِالنَّبْلِ وَ الْحِجارَةِ فَحَمَلَ عَلَيْهِمْ عَلِيٌّ حَتّى دَنا مِنَ الْبابِ فَثَنى رِجْلَهُ ثُمَّ نَزَلَ مُغْضَباً إِلى أَصْلِ عَتَبَةِ الْبابِ فَاقْتَلَعَهُ ثُمَّ رَمى بِهِ خَلْفَ ظَهْرِهِ أَرْبَعِينَ ذِراعاً قالَ ابْنُ عَمْرٍو ما عَجِبْنا مِنْ فَتْحِ اللهِ خَيْبَرَ عَلى يَدَيْ عَلِيٍّ وَ لَكِنّا عَجِبْنا مِنْ قَلْعِهِ الْبابَ وَ رَمْيِهِ خَلْفَهُ أَرْبَعِينَ ذِراعاً وَ لَقَدْ تَكَلَّفَ حَمْلَهُ أَرْبَعُونَ رَجُلًا فَما أَطاقُوهُ فَأُخْبِرَ النَّبِيُّ ﷺ بِذلِكَ فَقالَ: وَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ أَعانَهُ عَلَيْهِ أَرْبَعُونَ مَلَكاً فَرُوِيَ أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام قالَ: فِي رِسالَتِهِ إِلى سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ رَحِمَهُ اللهُ وَ اللهِ ما قَلَعْتُ بابَ خَيْبَرَ وَ رَمَيْتُ بِهِ خَلْفَ ظَهْرِي أَرْبَعِينَ ذِراعاً بِقُوَّةٍ جَسَدِيَّةٍ وَ لا حَرَكَةٍ غِذائِيَّةٍ لَكِنِّي أُيِّدْتُ بِقُوَّةٍ مَلَكُوتِيَّةٍ وَ نَفْسٍ بِنُورِ رَبِّها مُضِيئَةٍ وَ أَنا مِنْ أَحْمَدَ كَالضَّوْءِ مِنَ الضَّوْءِ وَ اللهِ لَوْ تَظاهَرَتِ الْعَرَبُ عَلى قِتالِي لَما وَلَّيْتُ وَ لَوْ مَكَّنَتْنِي الْفُرْصَةُ مِنْ رِقابِها لَما بَقَّيْتُ وَ مَنْ لَمْ يُبالِ مَتى حَتْفُهُ عَلَيْهِ ساقِطٌ فَجَنانُهُ فِي الْمُلِمّاتِ رابِطٌ حَدَّثَنِي بِذلِكَ وَ بِجَمِيعِ الرِّسالَةِ الَّتِي فِيها هذَا الْفَصْلُ عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى الدَّقّاقُ (رِضْوانُ اللهِ عَلَيْهِ) قالَ: حَدَّثَنا مُحَمَّدُ بْنُ هارُونَ الصُّوفِيُّ عَنْ أَبِي بَكْرٍ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ مُوسَى الْحَبّالِ الطَّبَرِيِّ قالَ: حَدَّثَنا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الْخَشّابُ قالَ: حَدَّثَنا مُحَمَّدُ بْنُ مِحْصَنٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ ظَبْيانَ عَنِ الصّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ (عَلَيْهِ السَّلامُ).

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آورید گفتند ای پیامبر خدا علی دچار چشم درد شده. فرمود: او را حاضر سازید. علی که آمد، پیامبرﷺ آب دهان به چشمان علیؑ مالید و فرمود: خدایا گزند گرما و سرما را از او دور ساز. آن گاه پرچم را به دستش داد. علی به سپاه پیامبر بازنگشت، مگر پس از فتح قلعه خیبر.

علیؑ آن گاه که به قلعه «غموص» رسید، دشمنان او را با تیر و سنگ می‌زدند. اما او پیش می‌تاخت تا اینکه خود را به دروازه قلعه نزدیک ساخت و آن را از جابلند کرد و چهل ذراع پشت سر خویش افکند. ما از اینکه خداوند قلعه را به دست علیؑ گشود، شگفت زده نشدیم. اما حیران این بودیم که علیؑ چگونه در قلعه را جدا نمود و چهل ذراع آن سو افکند در حالی که چهل مرد نتوانستند آن را بلند کنند. پیامبرﷺ مسلمانان را از راز آن آگاه ساخت و فرمود: چهل فرشته همراه او در کندن در قلعه بودند.

نقل کرده‌اند که امیرمومنانؑ در نامه‌ای که به سهل بن حنیف نگاشت فرمود: من در قلعه خیبر را به نیروی ملکوتی الهی جدا ساختم، نه به نیروی بدنی و خوراکی. من نسبت به پیامبرﷺ پرتوی بیش نیستم. سوگند به خداوند اگر همه عرب برای پیکار با من همداستان شوند، هرگز پشت به آنان نخواهم کرد و اگر فرصت به دست آید، همگان را گردن خواهم زد. و هرکس از من ترس و دلهره نداشته باشد، مرگ او را در چنگ خویش خواهد گرفت.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثامن و السبعون

يوم الثلاثاء لأربع بقين من جمادى الآخرة من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ﷺ قَالَ: كَانَ فِيمَا وَعَظَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: بِهِ عِيسَى بْنَ مَرْيَمَ ﷺ انْ لَهُ يَا عِيسَى أَنَا رَبُّكَ وَ رَبُّ آبَائِكَ اسْمِي وَاحِدٌ وَ أَنَا الاحَدُ الْمُتَفَرِّدُ بِخَلْقِ كُلِّ شَيْءٍ وَ كُلُّ شَيْءٍ مِنْ صُنْعِي وَ كُلُّ خَلْقِي.

إِلَيَّ رَاجِعُونَ يَا عِيسَى أَنْتَ الْمَسِيحُ بِأَمْرِي وَ أَنْتَ تَخْلُقُ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي وَ أَنْتَ تُحْيِي الْمَوْتَى بِكَلامِي فَكُنْ إِلَيَّ رَاغِباً وَ مِنِّي رَاهِباً فَإِنَّكَ لَنْ تَجِدَ مِنِّي مَلْجَأً إِلاَّ إِلَيَّ يَا عِيسَى أُوصِيكَ وَصِيَّةَ الْمُتَحَنِّنِ عَلَيْكَ بِالرَّحْمَةِ حِينَ حَقَّتْ لَكَ مِنِّي الْوَلايَةُ بِتَحَرِّيكَ مِنِّي الْمَسَرَّةَ فَبُورِكْتَ كَبِيراً وَ بُورِكْتَ صَغِيراً حَيْثُ مَا كُنْتَ أَشْهَدُ أَنَّكَ عَبْدِي ابْنُ أَمَتِي يَا عِيسَى أَنْزِلْنِي مِنْ نَفْسِكَ كَهَمِّكَ وَ اجْعَلْ ذِكْرِي لِمَعَادِكَ وَ تَقَرَّبْ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ وَ تَوَكَّلْ عَلَيَّ أَكْفِكَ وَ لا تَوَلَّ غَيْرِي فَأَخْذُلَكَ يَا عِيسَى اصْبِرْ عَلَى الْبَلاءِ وَ ارْضَ بِالْقَضَاءِ وَ كُنْ كَمَسَرَّتِي فِيكَ فَإِنَّ مَسَرَّتِي أَنْ أُطَاعَ فَلا أُعْصَى يَا عِيسَى أَحْيِ ذِكْرِي بِلِسَانِكَ وَ لْيَكُنْ وُدِّي فِي قَلْبِكَ يَا عِيسَى تَيَقَّظْ فِي سَاعَاتِ الْغَفْلَةِ وَ احْكُمْ لِي بِلَطِيفِ الْحِكْمَةِ يَا عِيسَى كُنْ رَاغِباً رَاهِباً وَ أَمِتْ قَلْبَكَ بِالْخَشْيَةِ يَا عِيسَى رَاعِ اللَّيْلَ لِتَحَرِّي مَسَرَّتِي وَ اظْمَأْ نَهَارَكَ لِيَوْمِ حَاجَتِكَ عِنْدِي يَا عِيسَى نَافِسْ فِي الْخَيْرِ جُهْدَكَ لِتُعْرَفَ بِالْخَيْرِ حَيْثُ مَا تَوَجَّهْتَ يَا عِيسَى احْكُمْ فِي عِبَادِي بِنُصْحِي وَ قُمْ فِيهِمْ بِعَدْلِي فَقَدْ أَنْزَلْتُ عَلَيْكَ شِفَاءً لِمَا فِي الصُّدُورِ مِنْ مَرَضِ الشَّيْطَانِ يَا عِيسَى حَقّاً أَقُولُ مَا آمَنَتْ بِي خَلِيقَةٌ إِلاَّ خَشَعَتْ لِي وَ مَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتاد و هشتم

سه شنبه بیست‌وششم جمادی الاخر سال ۳۶۸

۱. امام صادق علیه السلام فرمود: در اندرز های الهی به عیسی بن مریم علیه السلام آمده است: ای عیسی! من پروردگار تو و پدرانت هستم و یک اسم دارم و من یگانه و تنها در خلق همه چیز هستم. و همه چیز فراهم آمدهٔ من است و همه چیز به سوی من بازگشت خواهند داشت. ای عیسی! تو به فرمان مسیح هستی و با رخصت من پرنده‌ای از گِل می‌آفرینی و با سخن من مرده‌ها را زنده خواهی کرد. پس به من اشتیاق بورز و از من خوف داشته باش که غیر از من پناهی نداری. ای عیسی! تو را مهربانانه توصیه می‌کنم. تو از جانب من سزاوار ولایت گشتی و در بزرگسالی مبارک شدی و در دوران کودکی مبارک بودی. من شاهدم که تو بنده من هستی و نیز فرزند کنیز من. ای عیسی! مرا در یاد خود ارجمند شمار و یاد مرا پس انداز ابدیت ساز و با نافله‌ها به من نزدیک شو و بر من توکل کن تا او را کفایت کنم و هرگز به دیگری تکیه و اعتماد نکن که تو را وا خواهم نهاد.

ای عیسی در مصیبت شکیباباش و به خواست من خرسند باش و مرا از خود شاد گردان. شادی من در فرمان بردن از من است و دوری از نافرمانی من. ای عیسی! یادم را با زبان زنده بدار و محبت مرا در قلب خویش پرورش ده. ای عیسی! در غفلت هوشیار بمان و به لطف حکمت داوری کن. ای عیسی! همواره اشتیاق و خوف داشته باش و قلب خود را با ترس به هم‌آمیز. ای عیسی! در شب مناجات کن تا شادی مرا به دست آوری و روز خویش را روزه بگیر. برای خواسته‌ای که از من داری. ای عیسی! در کار خوب بکوش و تا هر جا رفتی، شایسته شناسانده شوی. ای عیسی! در میان بندگانم با اندرزم داوری کن و به عدل رفتار کن. بی گمان شفا را بر تو نازل کردم، به خاطر بیماری شیطانی که در دلهاست. ای عیسی! راست می‌گویم: کسی به من ایمان ندارد. مگر اینکه برای من خاشع

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خَشَعَتْ لِي إِلاّ رَجَتْ ثَوَابِي فَأُشْهِدُكَ أَنَّهَا آمِنَةٌ مِنْ عِقَابِي مَا لَمْ تُغَيِّرْ أَوْ تُبَدِّلْ سُنَّتِي يَا عِيسَى ابْنَ الْبِكْرِ الْبَتُولِ ابْكِ عَلَى نَفْسِكَ بُكَاءَ مَنْ قَدْ وَدَّعَ الاهْلَ وَ قَلَى الدُّنْيَا وَ تَرَكَهَا لِأَهْلِهَاوَ صَارَتْ رَغْبَتُهُ فِيمَا عِنْدَ اللهِ يَا عِيسَى كُنْ مَعَ ذَلِكَ تُلِينُ الْكَلاَمَ وَ تُفْشِي السَّلاَمَ يَقْظَانَ إِذَا نَامَتْ عُيُونُ الابْرَارِ حِذَاراً لِلْمَعَادِ وَ الزَّلاَزِلِ الشِّدَادِ وَ أَهْوَالِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ حَيْثُ لاَ يَنْفَعُ أَهْلٌ وَ لاَ وَلَدٌ وَ لاَ مَالٌ يَا عِيسَى اكْحُلْ عَيْنَيْكَ بِمِيلِ الْحُزْنِ إِذَا ضَحِكَ الْبَطَّالُونَ يَا عِيسَى كُنْ خَاشِعاً صَابِراً فَطُوبَى لَكَ إِنْ نَالَكَ مَا وُعِدَ الصَّابِرُونَ يَا عِيسَى رُحْ مِنَ الدُّنْيَا يَوْماً فَيَوْماً وَ ذُقْ مَا قَدْ ذَهَبَ طَعْمُهُ فَحَقّاً أَقُولُ: مَا أَنْتَ إِلاّ بِسَاعَتِكَ وَ يَوْمِكَ فَرُحْ مِنَ الدُّنْيَا بِالْبُلْغَةِ وَ لْيَكْفِكَ الْخَشِنُ الْجَشِبُ فَقَدْ رَأَيْتَ إِلَى مَا تَصِيرُ وَ مَكْتُوبُ مَا أَخَذْتَ وَ كَيْفَ أَتْلَفْتَ يَا عِيسَى إِنَّكَ مَسْئُولٌ فَارْحَمِ الضَّعِيفَ كَرَحْمَتِي إِيَّاكَ وَ لاَ تَقْهَرِ الْيَتِيمَ يَا عِيسَى ابْكِ عَلَى نَفْسِكَ فِي الصَّلاَةِ وَ انْقُلْ قَدَمَيْكَ إِلَى مَوَاضِعِ الصَّلَوَاتِ وَ أَسْمِعْنِي لَذَاذَةَ نُطْقِكَ بِذِكْرِي فَإِنَّ صَنِيعِي إِلَيْكَ حَسَنٌ يَا عِيسَى كَمْ مِنْ أُمَّةٍ قَدْ أَهْلَكْتُهَا بِسَالِفِ ذَنْبٍ قَدْ عَصَمْتُكَ مِنْهُ يَا عِيسَى ارْفُقْ بِالضَّعِيفِ وَ ارْفَعْ طَرْفَكَ الْكَلِيلَ إِلَى السَّمَاءِ وَ ادْعُنِي فَإِنِّي مِنْكَ قَرِيبٌ وَ لاَ تَدْعُنِي إِلاّ مُتَضَرِّعاً إِلَيَّ وَ هَمُّكَ هَمٌّ وَاحِدٌ فَإِنَّكَ مَتَى تَدْعُنِي كَذَلِكَ أُجِبْكَ يَا عِيسَى إِنِّي لَمْ أَرْضَ بِالدُّنْيَا ثَوَاباً لِمَنْ كَانَ قَبْلَكَ وَ لاَ عِقَاباً لِمَنْ كَانَ قَبْلَكَ وَ لاَ عِقَاباً لِمَنِ انْتَقَمْتُ مِنْهُ يَا عِيسَى إِنَّكَ تَفْنَى وَ أَنَا أَبْقَى وَ مِنِّي رِزْقُكَ وَ عِنْدِي مِيقَاتُ أَجَلِكَ وَ إِلَيَّ إِيَابُكَ وَ عَلَيَّ حِسَابُكَ فَسَلْنِي وَ لاَ تَسْأَلْ غَيْرِي فَيَحْسُنَ مِنْكَ الدُّعَاءُ وَ مِنِّي الاجَابَةُ يَا عِيسَى مَا أَكْثَرَ الْبَشَرَ وَ أَقَلَّ عَدَدَ مَنْ صَبَرَ؟ الاشْجَارُ كَثِيرَةٌ وَ طَيِّبُهَا قَلِيلٌ؟ فَلاَ يَغُرَّنَّكَ حُسْنُ شَجَرَةٍ حَتَّى تَذُوقَ ثَمَرَتَهَا يَا عِيسَى لاَ يَغُرَّنَّكَ الْمُتَمَرِّدُ عَلَيَّ بِالْعِصْيَانِ يَأْكُلُ رِزْقِي وَ يَعْبُدُ غَيْرِي ثُمَّ يَدْعُونِي عِنْدَ الْكَرْبِ فَأُجِيبُهُ ثُمَّ يَرْجِعُ إِلَى مَا كَانَ أَفَعَلَيَّ يَتَمَرَّدُ؟ أَمْ لِسَخَطِي يَتَعَرَّضُ؟ فَبِي حَلَفْتُ لآخُذَنَّهُ أَخْذَةً لَيْسَ مِنْهَا مَنْجًى وَ لاَ دُونِي مُلْتَجًى أَيْنَ يَهْرُبُ مِنْ سَمَائِي وَ أَرْضِي؟ يَا عِيسَى قُلْ لِظَلَمَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ لاَ تَدْعُونِي وَ السُّحْتُ تَحْتَ أَحْضَانِكُمْ وَ الاصْنَامُ فِي بُيُوتِكُمْ فَإِنِّي رَأَيْتُ أَنْ أُجِيبَ مَنْ دَعَانِي وَ أَنْ أَجْعَلَ إِجَابَتِي إِيَّاهُمْ لَعْناً عَلَيْهِمْ حَتَّى يَتَفَرَّقُوا يَا عِيسَى كَمْ أُجْمِلُ النَّظَرَ وَ أُحْسِنُ الطَّلَبَ وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

باشد و کسی خشوع ندارد مگر اینکه به پاداشم امیدوار باشد. و تو را شاهد می‌گیرم که چنین کسی از عذابم در آسایش است تا هنگامی که از خشوع و اخلاص بیرون نرود و سنت مرا دگرگون نسازد.

ای عیسی! که پسر بتول هستی، بر خود گریان باش؛ مانند کسی که با خانواده خود در حال وداع است و نیز همانند کسی که دنیا ناخوشایندش باشد و آن را به دنیاپرستان واگذارد و به آن چه پیش خداوند است گرایش داشته باشد. ای عیسی! همواره نرم سخن گوی و آشکارا بر دیگران درود فرست. و هوشیار بمان آنگاه که چشم خوبان در خواب است؛ از ترس معاد و لرزیدن‌ها و هراس‌های بزرگ رستاخیز که در روزنه خاندان سودمند افتد و نه ثروت و فرزند. ای عیسی! به چشمان خویش سرمه اندوه بکش و آن گاه که غفلت زدگان قهقهه می‌زنند. ای عیسی! پیوسته در خشوع و شکیبایی بمان. خوشا به حال تو اگر به آن چه نزدیک می‌شوی که به شکیبایی وعده داده شده است. ای عیسی! روز در پی روزی دیگر از دنیا خارج شو و طعم آنچه از دست رفته بچش. راست می‌گویم: بهره تو از دنیا همان ساعت و روزی است که در آن هستی و از آن خرسند باش و یا دشواری بساز. دیده‌ای که آن چه از دنیا گرفتی چه خواهد شد و آنچه هزینه کنی نوشته می‌شود.

ای عیسی! از تو پرس وجو خواهد شد. پس بر ناتوان مهربان باش تا بر تو مهربان باشم و بر یتیم درشتی مکن. ای عیسی! در نماز بر خویشتن گریان باش و به سوی جایگاه نماز قدم بردار و لذت سخن خویشتن را در رابطه با من جست وجو کن که من با تو نیک رفتاری می کنم. ای عیسی! چه بسا مردمی را به خاطر گناهان گذشته شان نابود ساختم اما تو را حفظ کردم. ای عیسی! به ناتوان لطف کن و چشمانت را به سوی آسمان بگشای و مرا صدا کن که به تو نزدیک هستم. و مرا نیایش نکن مگر در حال انابه و زاری و اخلاص. هر گاه مرا در این حال صدا کنی، تو را اجابت خواهم کرد. ای عیسی! دنیا را پاداش و کیفر پیشینیان نساختم و نه کیفر کسانی که از آنان انتقام ستانم. ای عیسی! تو خواهی رفت و من خواهم ماند. رزق تو پیش من است و نیز هنگام مرگ تو. و سرانجام به سوی من باز خواهی گشت و حساب تو با من خواهد بود. از من تمنا کن نه از دیگری. از تو خواستن است و از من اجابت کردن. ای عیسی! انسانها بسیارند اما شکیبایی‌شان چه قدر اندکند. درختان بسیارند اما درخت نیکو چه اندک است. مبادا جمال درختی تو را فریب دهد تا هنگامی که طعم میوه آن را نچشیده‌ی. ای عیسی! سرکشی گناهکار تو را فریب ندهد که او رزق مرا می‌خورد و دیگری را پرستش می‌کند. اما در دشواری مرا صدا می کند و او را اجابت می‌کنم. و او باز همان رفتار پیشین خود را دنبال می‌کند. آیا او از فرمان من سرپیچی می‌کند یا خشم مرا می‌طلبد؟ سوگند به خودم که او را چنان بگیرم که راه رهایی پیدا نکند و پناهگاهی غیر از من نیابد. او در آسمان و زمین من به کجا می‌تواند بگریزد؟ ای عیسی! به ستم پیشگان قوم بنی اسرائیل برسان تا هنگامی که حرام در دامن می‌پرورید و بت در خانه نگاه می‌دارید مرا صدا نکنید؛ زیرا من سوگند یاد کرده‌ام هرکس مرا صدا کند او را اجابت خواهم کرد و اجابت صدای آنان را لعنت بر آنان خواهم ساخت که پراکندگی پیدا کنند. ای عیسی! تا کی نیک گمان باشم و مهربان؟ حال آنکه اینان غفلت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْقَوْمُ فِي غَفْلَةٍ لاٰ يَرْجِعُونَ؟ تَخْرُجُ الْكَلِمَةُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ لاٰ تَعِي قُلُوبُهُمْ يَتَعَرَّضُونَ لِمَقْتِي وَ يَتَحَبَّبُونَ بِي إِلَى الْمُؤْمِنِينَ يَا عِيسَى لِيَكُنْ لِسَانُكَ فِي السِّرِّ وَ الْعَلاٰنِيَةِ وَاحِداً وَ كَذَلِكَ فَلْيَكُنْ قَلْبُكَ وَ بَصَرُكَ وَ اطْوِ قَلْبَكَ وَ لِسَانَكَ عَنِ الْمَحَارِمِ وَ غُضَّ طَرْفَكَ عَمَّا لاٰ خَيْرَ فِيهِ فَكَمْ نَاظِرٍ نَظْرَةٍ زَرَعَتْ فِي قَلْبِهِ شَهْوَةً وَ وَرَدَتْ بِهِ مَوَارِدَ الْهَلَكَةِ يَا عِيسَى كُنْ رَحِيماً مُتَرَحِّماً وَ كُنْ لِلْعِبَادِ كَمَا تَشَاءُ أَنْ يَكُونَ الْعِبَادُ لَكَ وَ أَكْثِرْ ذِكْرَ الْمَوْتِ وَ مُفَارَقَةَ الاٰهِلِينَ وَ لاٰ تَلْهُ فَإِنَّ اللَّهْوَ يُفْسِدُ صَاحِبَهُ وَ لاٰ تَغْفُلْ فَإِنَّ الْغَافِلَ مِنِّي بَعِيدٌ وَ اذْكُرْنِي بِالصَّالِحَاتِ حَتَّى أَذْكُرَكَ يَا عِيسَى تُبْ إِلَيَّ بَعْدَ الذَّنْبِ وَ ذَكِّرْ بِيَ الاٰوَّابِينَ وَ آمِنْ بِي وَ تَقَرَّبْ إِلَى الْمُؤْمِنِينَ وَ مُرْهُمْ يَدْعُونِي مَعَكَ وَ إِيَّاكَ وَ دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنِّي وَأَيْتُ عَلَى نَفْسِي أَنْ أَفْتَحَ لَهَا بَاباً مِنَ السَّمَاءِ وَ أَنْ أُجِيبَهُ وَ لَوْ بَعْدَ حِينٍ يَا عِيسَى اعْلَمْ أَنَّ صَاحِبَ السَّوْءِ يُغْوِي وَ أَنَّ قَرِينَ السَّوْءِ يُرْدِي فَاعْلَمْ مَنْ تُقَارِنُ وَ اخْتَرْ لِنَفْسِكَ إِخْوَاناً مِنَ الْمُؤْمِنِينَ يَا عِيسَى تُبْ إِلَيَّ فَإِنَّهُ لاٰ يَتَعَاظَمُنِي ذَنْبٌ أَنْ أَغْفِرَهُ وَ أَنَا أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ يَا عِيسَى اعْمَلْ لِنَفْسِكَ فِي مُهْلَةٍ مِنْ أَجَلِكَ قَبْلَ أَنْ لاٰ يَعْمَلَ لَهَا غَيْرُكَ وَ اعْبُدْنِي لِيَوْمٍ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ فَإِنِّي أَجْزِي بِالْحَسَنَةِ أَضْعَافَهَا وَ إِنَّ السَّيِّئَةَ تُوبِقُ صَاحِبَهَا وَ تَنَافَسْ فِي الْعَمَلِ الصَّالِحِ فَكَمْ مِنْ مَجْلِسٍ قَدْ نَهَضَ أَهْلُهُ وَ هُمْ مُجَاوِرُونَ مِنَ النَّارِ يَا عِيسَى، ازْهَدْ فِي الْفَانِي الْمُنْقَطِعِ وَ طَأْ رُسُومَ مَنَازِلِ مَنْ كَانَ قَبْلَكَ فَادْعُهُمْ وَ نَاجِهِمْ هَلْ تُحِسُّ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ فَخُذْ مَوْعِظَتَكَ مِنْهُمْ وَ اعْلَمْ أَنَّكَ سَتَلْحَقُهُمْ فِي اللاّحِقِينَ يَا عِيسَى قُلْ لِمَنْ تَمَرَّدَ بِالْعِصْيَانِ وَ عَمِلَ بِالْإِدْهَانِ لِيَتَوَقَّعْ عُقُوبَتِي وَ يَنْتَظِرْ إِهْلاٰكِي إِيَّاهُ سَيُصْطَلَمُ مَعَ الْهَالِكِينَ طُوبَى لَكَ يَا ابْنَ مَرْيَمَ ثُمَّ طُوبَى لَكَ إِذَا أَخَذْتَ بِأَدَبِ إِلٰهِكَ الَّذِي يَتَحَنَّنُ عَلَيْكَ تَرَحُّماً وَ بَدَأَكَ بِالنِّعَمِ مِنْهُ تَكَرُّماً وَ كَانَ لَكَ فِي الشَّدَائِدِ لاٰ تَعْصِهِ يَا عِيسَى فَإِنَّهُ لاٰ يَحِلُّ لَكَ عِصْيَانُهُ قَدْ عَهِدْتُ إِلَيْكَ كَمَا عَهِدْتُ إِلَى مَنْ كَانَ قَبْلَكَ وَ أَنَا عَلَى ذَلِكَ مِنَ الشَّاهِدِينَ يَا عِيسَى مَا أَكْرَمْتُ خَلِيقَةً بِمِثْلِ دِينِي وَ لاٰ أَنْعَمْتُ عَلَيْهَا بِمِثْلِ رَحْمَتِي يَا عِيسَى اغْسِلْ بِالْمَاءِ مِنْكَ مَا ظَهَرَ وَ دَاوِ بِالْحَسَنَاتِ مَا بَطَنَ فَإِنَّكَ إِلَيَّ رَاجِعٌ يَا عِيسَى شَمِّرْ فَكُلُّ مَا هُوَ آتٍ قَرِيبٌ وَ اقْرَأْ كِتَابِي وَ أَنْتَ طَاهِرٌ وَ أَسْمِعْنِي مِنْكَ صَوْتاً حَزِيناً قَالَ: وَ كَانَ فِيمَا وَعَظَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهِ: عِيسَى بْنَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

زده‌اند و باز نخواهند گشت. از دهان سخنی خارج می‌شود که در قلب شان تأثیر نمی‌گذارد و خود را گرفتار غضب من سازند و اسم مرا وسیله دوستی در میان مؤمنان قرار می‌دهند. ای عیسی! بکوش که زبان تو در پنهان و آشکار یکی باشد و دل و چشمانت نیز یک سو باشند. دل و زبان خویش را از حرام بیرون آور و از هر چه شایسته نیست، دیده برگیر. چه بسیار تماشاگری که به یک نظر بذر شهوتی در قلب خود کشت کند و خویشتن را نابود گرداند.

ای عیسی! مهربان و صمیمی باش و بامردم چنان رفتار کن که مایلی که با تو رفتار کنند. زیاد به یاد مرگ و جدایی از خانواده باش. سرگرم بازی نشو که تو را نابود می‌سازد و غافل نشو که از من دور خواهی شد. با کارهای شایسته مرا یاد کن که تو را یاد کنم. ای عیسی! پس از هر معصیت به سوی من بازگشت کن و توبه‌گران به حساب من یاد کن و به من گرایش پیدا کن و به اهل ایمان نزدیک شو و آنان را فرمان ده که مرا همراه تو یاد کنند. از نفرین مظلوم دور بمان که با خود پیمان بستم که دری از آسمان به سوی او باز کرده و او را اجابت کنم، هر چند که زمانی سپری شده باشد.

ای عیسی! آگاه باش که رفیق ناشایست انسان را به گمراهی می‌کشاند و نابود می‌سازد. پس هوشیار باش که با چه کسی باید همنشینی نکنی. برای خود دوستان مؤمن انتخاب کن. ای عیسی! به سوی من بازگشت کن که هیچ گناهی پیش من برای آمرزش خواهی سنگین نیست و من مهربانترین مهربانان هستم. ای عیسی تا از فرشته مرگ مهلت داری برای خویشتن بکوش پیش از اینکه دیگری برای تو نکوشد. مرا برای رستاخیز عبادت کن که حسنه را چند برابر پاداش می‌دهم. اما معصیت صاحب خود را نابود می‌سازد. در کار نیک رقابت داشته باش چه بسیار نشست‌هایی که کسان از آن برخیزند و از آتش دوزخ در امان باشند. ای عیسی! در چیزی که فناپذیر است، دلبستگی نداشته باش و قدم آنجا گذار که پیشینیان نهادند و آنان را صدا کن و همراز خویشتن شناس. آنگاه بنگر که یکی از آنان پاسخ می‌دهد. از حال عبرت گیر و باور کن که تو هم به گذشتگان خواهی پیوست. ای عیسی! به کسی که مرا فرمان نمی‌برد و سهل‌انگاری دارد، بگوی که باید چشم به راه کیفر من و نابودی خویش و همراه نابود شدگان باشد.

خوشا به حال تو ای فرزند مریم آنگاه که در پیشگاه پروردگارت ادب می‌ورزی به کسی که مهرورزید و در نعمت آغازگر بوده و تو را ارجمند داشته و در دشواری‌ها فریادرس تو بوده است. ای عیسی! او را نافرمانی مکن که برای تو سزاوار نیست. من با تو پیمان بستم همانگونه که با کسانی که پیش از تو بودند و خود شاهد آن هستم. ای عیسی! آفریده‌ای را به اندازه دینم تکریم نکردم و نعمتی مانند به او ندادم. ای عیسی! ظاهر خود را با آب شستشو ده و باطن خود را با خوبی‌ها که به سوی من بازخواهی گشت. ای عیسی! خود را مهیا کن که آینده نزدیک است. در پاکی کتاب مرا بخوان و صدای اندوه آلود خود را به گوش من برسان.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مَرْيَمَ عليها السلام ايْضاً أَنْ قَالَ لَهُ: يَا عِيسَى لاَ تَأْمَنْ إِذَا مَكَرْتَ مَكْرِي وَ لاَ تَنْسَ عِنْدَ خَلْوَتِكَ بِالذَّنْبِ ذِكْرِي يَا عِيسَى تَيَقَّظْ وَ لاَ تَيْأَسْ مِنْ رَوْحِي وَ سَبِّحْنِي مَعَ مَنْ يُسَبِّحُنِي وَ بِطَيِّبِ الْكَلاَمِ فَقَدِّسْنِي يَا عِيسَى إِنَّ الدُّنْيَا سِجْنٌ ضَيِّقٌ مُنْتِنُ الرِّيحِ وَ خَشِنٌ فِيهَا مَا قَدْ تَرَى مِمَّا قَدْ أَلَحَّ عَلَيْهِ الْجَبَّارُونَ فَإِيَّاكَ وَ الدُّنْيَا فَكُلُّ نَعِيمِهَا يَزُولُ وَ مَا نَعِيمُهَا إِلاَّ قَلِيلٌ يَا عِيسَى إِنَّ الْمُلْكَ لِي وَ بِيَدِي وَ أَنَا الْمَلِكُ فَإِنْ تُطِعْنِي أَدْخَلْتُكَ جَنَّتِي فِي جِوَارِ الصَّالِحِينَ يَا عِيسَى ادْعُنِي دُعَاءَ الْغَرِيقِ الَّذِي لَيْسَ لَهُ مُغِيثٌ يَا عِيسَى لاَ تَحْلِفْ بِاسْمِي كَاذِباً فَيَهْتَزَّ عَرْشِي غَضَباً يَا عِيسَى الدُّنْيَا قَصِيرَةُ الْعُمْرِ طَوِيلَةُ الاَمَلِ وَ عِنْدِي دَارُ خَيْرٍ مِمَّا يَجْمَعُونَ يَا عِيسَى قُلْ لِظَلَمَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَيْفَ أَنْتُمْ صَانِعُونَ إِذَا خَرَجْتُ لَكُمْ كِتَاباً يَنْطِقُ بِالْحَقِّ فَتَنْكَشِفُ سَرَائِرَ قَدْ كَتَمْتُمُوهَا يَا عِيسَى قُلْ لِظَلَمَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ غَسَلْتُمْ وُجُوهَكُمْ وَ دَنَّسْتُمْ قُلُوبَكُمْ أَبِي تَغْتَرُّونَ أَمْ عَلَيَّ تَجْتَرُونَ تَتَطَيَّبُونَ بِالطِّيبِ؟ لِأَهْلِ الدُّنْيَا وَ أَجْوَافُكُمْ عِنْدِي بِمَنْزِلَةِ الْجِيَفِ الْمُنْتِنَةِ كَأَنَّكُمْ أَقْوَامٌ مَيِّتُونَ يَا عِيسَى قُلْ لَهُمْ قَلِّمُوا أَظْفَارَكُمْ مِنْ كَسْبِ الْحَرَامِ وَ أَصِمُّوا أَسْمَاعَكُمْ عَنْ ذِكْرِ الْخَنَى وَ أَقْبِلُوا عَلَيَّ بِقُلُوبِكُمْ فَإِنِّي لَسْتُ أُرِيدُ صُوَرَكُمْ يَا عِيسَى افْرَحْ بِالْحَسَنَةِ فَإِنَّهَا لِي رِضًى وَ ابْكِ عَلَى السَّيِّئَةِ فَإِنَّهَا لِي سَخَطٌ وَ مَا لاَ تُحِبُّ أَنْ يُصْنَعَ بِكَ فَلاَ تَصْنَعْهُ بِغَيْرِكَ وَ إِنْ لُطِمَ خَدُّكَ الأَيْمَنُ فَأَعْطِ الأَيْسَرَ وَ تَقَرَّبْ إِلَيَّ بِالْمَوَدَّةِ جُهْدَكَ وَ أَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ يَا عِيسَى قُلْ لِظَلَمَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ الْحِكْمَةُ تَبْكِي فَرَقاً مِنِّي وَ أَنْتُمْ بِالضَّحِكِ تَهْجُرُونَ أَتَتْكُمْ بَرَاءَتِي أَمْ لَدَيْكُمْ أَمَانٌ مِنْ عَذَابِي أَمْ تَتَعَرَّضُونَ لِعُقُوبَتِي؟ فَبِي حَلَفْتُ لَتَأْثَرُ كَنُكُمْ مَثَلاً لِلْغَابِرِينَ ثُمَّ إِنِّي أُوصِيكَ يَا ابْنَ مَرْيَمَ الْبِكْرِ الْبَتُولِ بِسَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَ حَبِيبِي مِنْهُمْ أَحْمَدَ صَاحِبِ الْجَمَلِ الاَحْمَرِ وَ الْوَجْهِ الاَقْمَرِ الْمُشْرِقِ بِالنُّورِ الطَّاهِرِ الْقَلْبِ الشَّدِيدِ الْبَأْسِ الْحَيِيِّ الْمُتَكَرِّمِ فَإِنَّهُ رَحْمَةٌ لِلْعَالَمِينَ وَ سَيِّدُ وُلْدِ آدَمَ عِنْدِي يَوْمَ يَلْقَانِي أَكْرَمُ السَّابِقِينَ عَلَيَّ وَ أَقْرَبُ الْمُرْسَلِينَ مِنِّي الْعَرَبِيُّ الاُمِّيُّ الدَّيَّانُ بِدِينِي الصَّابِرُ فِي ذَاتِي الْمُجَاهِدُ لِلْمُشْرِكِينَ بِبَدَنِهِ عَنْ دِينِي يَا عِيسَى آمُرُكَ أَنْ تُخْبِرَ بِهِ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَ تَأْمُرَهُمْ أَنْ يُصَدِّقُوا وَ يُؤْمِنُوا بِهِ وَ يَتَّبِعُوهُ وَ يَنْصُرُوهُ قَالَ: عِيسَى إِلَهِي مَنْ هُوَ؟ قَالَ: يَا عِيسَى ارْضَهُ فَلَكَ الرِّضَا اللَّهُمَّ رَضِيتُ فَمَنْ هُوَ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ إِلَى النَّاسِ كَافَّةً

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

امام صادق علیه السلام در ادامه گفتار خویش پاره‌ای دیگر از اندرزهای الهی به حضرت مسیح علیه السلام را یاد آورگشت: ای عیسی! درباره نیرنگ من آسایش نداشته باش و در نافرمانی به هنگام خلوت، مرا فراموش نکن. ای عیسی! هوشیار بمان و هرگز از رحمت من مأیوس نشو. و همراه با تسبیح گویان مرا تسبیح گوی باش. و مرا در سخن خود تقدیس کن. ای عیسی! دنیا مانند زندانی تنگ و ناگوار و زشت و ناهموار است. و در دنیا کار و شیوه ستم گران را خواهی دید. مبادا به دنیا دل سپاری که هر نعمت آن نابود شدنی است و نعمت آن کم است. ای عیسی! پادشاهی به من تعلق دارد و در دست من است و من پادشاهم. اگر فرمان ببری، تو را به بهشت خویش خواهم برد و آنگاه نزدیک شایستگان خواهی بود. ای عیسی! مانند غرق شده‌ای مرا صدا کن که فریادرسی نمی‌بیند. ای عیسی! هرگز به اسم من سوگند یاد مکن که عرش من از خشم خواهد لرزید. ای عیسی! عمر دنیا کوتاه است و آرزو دراز. پیش من سرایی نیکوتر از آن است که دنیاپرستان فراهم می‌سازند. ای عیسی! به ستم پیشگان قوم بنی اسرائیل بگوی که صورت خویش شسته‌اید، اما قلب‌های خود را آلوده‌اید. به جهت من مغرور شده‌اید و نسبت به من عرض اندام می‌کنید. برای دنیاطلبان بوی خوش به کار می‌برید، در حالیکه باطن شما مانند مردار بوی گند می‌دهد. انگار شما مردگانی هستید. ای عیسی! به آنان بگوی که از کسب حرام دست بکشید و از سخن حرام گوش فروببندید و قلب را متمایل به من سازید که من سیرت شما را خواهانم، نه صورت تان را. ای عیسی! برای خوبی شادمانی کن که مرا خرسند می‌سازد و از بدی گریان باش که مرا به خشم می‌آورد. ای عیسی! آنچه مایلی با تو انجام دهند با دیگران رفتار مکن. اگر به گونه راست تو سیلی زدند گونه چپ خود را پیش کش.

ای عیسی! تا می‌توانی با دوستی من به من نزدیکی جو و از جاهل‌ها روی بگردان. ای عیسی! به ستم گران بنی‌اسراییل بگوی که حکمت از بیم من اشک ریزان است و حال آنکه شما با خنده‌های زشت تان اظهار می‌کنید که نامه آزادی از کیفرم را دارید یا خویشتن را به طور عمدی در برابر کیفر من قرار می‌دهید. سوگند به خودم که شما را عبرت‌آموز آیندگان خواهم ساخت. ای فرزند مریم که زنی بکر و بتول بود تو را درباره سرور پیامبران توصیه می‌کنم؛دوست من در میان آنان که همان «احمد» است.

ای عیسی! «احمد» صاحب شتر سرخ موی است و دارنده صورتی چون ماه تابان. او پاکدل است و سخت کوش در پیکار. او حیا دارد و کرامت و برای مردمان رحمت است. او پیشوای فرزند آدم علیه السلام است. در روز دیدار با من، او ارجمندترین فرد از پیشینیان است و نزدیکترین پیامبر به من. احمد عرب امی است و نیز دین ورز و شکیبا در راه من و کوشا در پیکار با شرک ورزان در راه دین من. ای عیسی! تو را فرمان می‌دهم که خبر بعثت احمد صلی الله علیه و آله را به بنی اسرائیل برسان و آنان را وادار که او را باور کنند و به او بگرایند و از او پیروی کنند و او را مدد رسانند. آنگاه عیسی علیه السلام گفت: خدایا احمد کیست؟ خداوند فرمود: ای عیسی! به وجود او خرسند باش که مایه خرسندی تو است. گفت: خدایا به وجود او خرسندم. او چه کسی است؟فرمود: او «محمد رسول الله» است، در میان مردمان. در منزلت از همگان به من

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَقْرَبُهُمْ مِنِّي مَنْزِلَةً وَ أَوْجَبُهُمْ عِنْدِي شَفَاعَةً طُوبَاهُ مِنْ نَبِيٍّ وَ طُوبَى لِأُمَّتِهِ إِنْ هُمْ لَقُونِي عَلَى سَبِيلِهِ يَحْمَدُهُ أَهْلُ الارْضِ وَ يَسْتَغْفِرُ لَهُ أَهْلُ السَّمَاءِ أَمِينٌ مَيْمُونٌ مُطَيَّبٌ خَيْرُ الْمَاضِينَ وَ الْبَاقِينَ عِنْدِي يَكُونُ فِي آخِرِ الزَّمَانِ إِذَا خَرَجَ أَرْخَتِ السَّمَاءُ عَزَالِيَهَا وَ أَخْرَجَتِ الارْضُ زَهْرَتَهَا وَ أُبَارِكُ فِيمَا وَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهِ كَثِيرُ الازْوَاجِ قَلِيلُ الاوْلَادِ يَسْكُنُ بَكَّةَ مَوْضِعَ أَسَاسِ إِبْرَاهِيمَ يَا عِيسَى دِينُهُ الْحَنِيفِيَّةُ وَ قِبْلَتُهُ مَكِّيَّةٌ وَ هُوَ مِنْ حِزْبِي وَ أَنَا مَعَهُ فَطُوبَاهُ طُوبَاهُ لَهُ الْكَوْثَرُ وَ الْمَقَامُ الاكْبَرُ مِنْ جَنَّاتِ عَدْنٍ - يَعِيشُ أَكْرَمَ مَعَاشٍ وَ يُقْبَضُ شَهِيداً لَهُ حَوْضٌ أَبْعَدُ مِنْ مَكَّةَ إِلَى مَطْلِعِ الشَّمْسِ - مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ فِيهِ آنِيَةٌ مِثْلُ نُجُومِ السَّمَاءِ مَاؤُهُ عَذْبٌ فِيهِ مِنْ كُلِّ شَرَابٍ وَ طَعْمُ كُلِّ ثِمَارٍ فِي الْجَنَّةِ مَنْ شَرِبَ مِنْهُ شَرْبَةً لَمْ يَظْمَأْ بَعْدَهَا أَبَداً أَبْعَثُهُ عَلَى فَتْرَةٍ بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ يُوَافِقُ سِرُّهُ عَلَانِيَتَهُ وَ قَوْلُهُ فِعْلَهُ لا يَأْمُرُ النَّاسَ إِلاَّ بِمَا يَبْدَؤُهُمْ بِهِ دِينُهُ الْجِهَادُ فِي عُسْرٍ وَ يُسْرٍ تَنْقَادُ لَهُ الْبِلادُ وَ يَخْضَعُ لَهُ صَاحِبُ الرُّومِ عَلَى دِينِهِ وَ دِينِ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ يُسَمِّي عِنْدَ الطَّعَامِ وَ يُفْشِي السَّلامَ وَ يُصَلِّي وَ النَّاسُ نِيَامٌ لَهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسُ صَلَوَاتٍ مُتَوَالِيَاتٍ يَفْتَتِحُ بِالتَّكْبِيرِ وَ يَخْتِمُ بِالتَّسْلِيمِ وَ يَصُفُّ قَدَمَيْهِ فِي الصَّلاةِ كَمَا تَصُفُّ الْمَلائِكَةُ أَقْدَامَهَا وَ يَخْشَعُ لِي قَلْبُهُ النُّورُ فِي صَدْرِهِ وَ الْحَقُّ فِي لِسَانِهِ وَ هُوَ مَعَ الْحَقِّ حَيْثُ مَا كَانَ تَنَامُ عَيْنَاهُ وَ لا يَنَامُ قَلْبُهُ لَهُ الشَّفَاعَةُ وَ عَلَى أُمَّتِهِ تَقُومُ السَّاعَةُ وَ يَدِي فَوْقَ أَيْدِيهِمْ إِذَا بَايَعُوهُ - فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَ مَنْ أَوْفَى وَفَيْتُ لَهُ بِالْجَنَّةِ فَمُرْ ظَلَمَةَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لا يَدْرُسُوا كُتُبَهُ وَ لا يُحَرِّفُوا سُنَّتَهُ وَ أَنْ يُقْرِءُوهُ السَّلامَ فَإِنَّ لَهُ فِي الْمَقَامِ شَأْناً مِنَ الشَّأْنِ يَا عِيسَى كُلُّ مَا يُقَرِّبُكَ مِنِّي فَقَدْ دَلَلْتُكَ عَلَيْهِ وَ كُلُّ مَا يُبَاعِدُكَ مِنِّي قَدْ نَهَيْتُكَ عَنْهُ فَارْتَدْ لِنَفْسِكَ يَا عِيسَى إِنَّ الدُّنْيَا حُلْوَةٌ وَ إِنَّمَا أَسْتَعْمِلُكَ فِيهَا لِتُطِيعَنِي فَجَانِبْ مِنْهَا مَا حَذَّرْتُكَ وَ خُذْ مِنْهَا مَا أَعْطَيْتُكَ عَفْواً انْظُرْ فِي عَمَلِكَ نَظَرَ الْعَبْدِ الْمُذْنِبِ الْخَاطِئِ وَ لا تَنْظُرْ فِي عَمَلِ غَيْرِكَ نَظَرَ الرَّبِّ وَ كُنْ فِيهَا زَاهِداً وَ لا تَرْغَبْ فِيهَا فَتَعْطَبَ يَا عِيسَى اعْقِلْ وَ تَفَكَّرْ وَ انْظُرْ فِي نَوَاحِي الارْضِ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ يَا عِيسَى كُلُّ وَصِيَّتِي نَصِيحَةٌ لَكَ وَ كُلُّ قَوْلِي حَقٌّ وَ أَنَا الْحَقُّ الْمُبِينُ وَ حَقّاً أَقُولُ لَئِنْ أَنْتَ عَصَيْتَنِي بَعْدَ أَنْ أَنْبَأْتُكَ مَا لَكَ مِنْ دُونِي وَلِيٌّ وَ لا نَصِيرٌ يَا عِيسَى ذَلِّلْ قَلْبَكَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نزدیک‌تر است و شفاعت او پذیرفته‌تر است. خوشا به او در پیامبری و خوشا به امت او که با سنت او مرا دیدار خواهند کرد. ساکنان زمین محمدﷺ را ستایش می‌کنند و ساکنان آسمان برای او در خواست آمرزش دارند. او امین و مبارک و طاهر است. او نیکوترین مردمان در پیشینیان و پسینیان ،پیش من در آخرالزمان است. ای عیسی! آن گاه که محمدﷺ ظهور کند، آسمان پرده‌ها را خواهد افکند و زمین گلهای خویش را خواهد رویاند.او بر هر چه دست گذارد، برکت خواهد شد. او زنان زیاد خواهد گرفت. ولی فرزندان اندک خواهد گذاشت. در شهر مکه سکونت داشته و جایگاه ابراهیم خلیلؑ است. ای عیسی! دین محمدﷺ یگانه گرایی است و قبله او مکه. او از حزب من است و من همراه او خواهم بود. خوشا به او حوض کوثر را داراست. و نیز برترین منزلت در بهشت عدن را. حیاتی بس کریمانه دارد. جان او در حال شهادت ستانده می‌شود. حوضی فراخ‌تر از مسافت مکه تا مطلع آفتاب دارد دارای نوشیدنی‌های گوارا. در آن حوض جامها به شمار ستارگان است. طعم میوه‌های بهشتی در آب گوارای جامهاست. هرکس جرعه‌ای از آن بنوشد هرگز دچار تشنگی نگردد.

محمدﷺ را در روزگار فترت میان تو عصر و او بر خواهم انگیخت. ظاهر و باطن او هم خوانی دارد. سخن و کوشش او یکی است. او به دیگران فرمان نمی‌دهد، مگر آنچه را که خود عمل بدان را آغازیده است. دین محمد جهاد در سختی و آسانی است. سرزمین‌ها زیر فرمان او در آیند. فرمانروای روم در برابرش خضوع کند. آیین او آیین پدرش ابراهیم است. او هنگام خوردن بسم الله می‌گوید. درود بلند می‌فرستدو آن گاه که دیگران خفته‌اند، نماز خالصانه می‌گذارد. روزانه نمازهای پنج گانه دارد که با تکبیر آغاز شده و با سلام پایان می‌یابد. همانند فرشتگان در نماز در صف خواهند ایستاد. قلب او برای من خشوع دارد. روشنایی در باطن اوست و حقیقت در زبان او. محمد همواره با حق است. دیدگان او خفته‌اند اما قلب او بیدار است. شفاعت به او تعلق دارد و همراه با امت خود در رستاخیز قیام می‌کنند. آنگاه که با او بیعت می‌کنند، دستهای من بالای دست اوست. هرکس بیعت شکنی کند، به خود زیان رسانده است. و هرکس وفادار بماند، به او بهشت را خواهم بخشید. ای عیسی! به ستم گران بنی اسرائیل برسان که کتاب او را کهن نگرفته و سنت او را دگرگون نسازند. بر او درود فرستند که منزلت والایی دارد. ای عیسی! تو را به آن چه تو را به من نزدیک سازد، رهنمون می‌شوم. آنچه تو را از من دور می‌سازد، تو را باز می‌دارم. پس خود را مراقبت کن. ای عیسی! دنیا شیرین است و من تو را در دنیا گماشتم که مرا فرمان بری. تو را از هر چه باز داشتم بر کنار بمان و هر چه به تو رخصت آن را دادم، بستان. همواره در کوشش خود نگاه کن؛ همانند بنده‌ای که گناه و خطا دارد. و هرگز در کوشش دیگران نگاه مکن؛ آن سان که پروردگارت می‌نگرد.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بِالْخَشْيَةِ وَ انْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكَ وَ لاٰ تَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكَ وَ اعْلَمْ أَنَّ رَأْسَ كُلِّ خَطِيئَةٍ وَ ذَنْبٍ حُبُّ الدُّنْيَا فَلاٰ تُحِبَّهَا فَإِنِّي لاٰ أُحِبُّهَا يَا عِيسَى أَطِبْ لِي قَلْبَكَ وَ أَكْثِرْ ذِكْرِي فِي الْخَلَوَاتِ اعْلَمْ أَنَّ سُرُورِي أَنْ تَتَبَصْبَصَ إِلَيَّ وَ كُنْ فِي ذَلِكَ حَيّاً وَ لاٰ تَكُنْ مَيِّتاً يَا عِيسَى لاٰ تُشْرِكْ بِي شَيْئاً وَ كُنْ مِنِّي عَلَى حَذَرٍ وَ لاٰ تَغْتَرَّ بِالصِّحَّةِ وَ لاٰ تُغَبِّطْ نَفْسَكَ فَإِنَّ الدُّنْيَا كَفَيْءٍ زَائِلٍ وَ مَا أَقْبَلَ مِنْهَا كَمَا أَدْبَرَ فَنَافِسْ فِي الصَّالِحَاتِ جُهْدَكَ وَ كُنْ مَعَ الْحَقِّ حَيْثُ مَا كَانَ وَ إِنْ قُطِعْتَ وَ أُحْرِقْتَ بِالنَّارِ فَلاٰ تَكْفُرْ بِي بَعْدَ الْمَعْرِفَةِ وَ لاٰ تَكُنْ مَعَ الْجَاهِلِينَ يَا عِيسَى صُبَّ الدُّمُوعَ مِنْ عَيْنَيْكَ وَ اخْشَعْ لِي بِقَلْبِكَ يَا عِيسَى اسْتَغْفِرْنِي فِي حَالاتِ الشِّدَّةِ فَإِنِّي أُغِيثُ الْمَكْرُوبِينَ وَ أُجِيبُ الْمُضْطَرِّينَ وَ أَنَا أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ای عیسی! در دنیا زهد بورز و بدان رغبت نورز تاگرفتار نشوی. ای عیسی! بیندیش و خرد ورزی کن و در جای جای زمین نیک بنگر که سرانجام ستم پیشگان را به دست آوری. ای عیسی! آن چه تو را توصیه کردم یک سر اندرز برای تو بود. همه سخن‌های من راست است. من حق روشن هستم و راست می‌گویم. اگر تو پس از آنکه اندرزت دادم، نافرمانی کنی، غیر از من مددکار و سرپرست نخواهی داشت.

و هرگز به بالا دست خود نگاه نکن. و آگاه باش که ریشه هر گناهی و خطایی دوست داشتن دنیاست. دنیا را رفیق خود قرار نده. ای عیسی! دل خویش را با من صاف کن و در تنهایی‌ها بسیار یادم کن. و آگاه باش که شادی من در آن است که نزد من نیاز و تمنای خویش را بیاوری. در مناجات من زنده باش نه مرده.

ای عیسی! هرگز چیزی را شریک من نکن و از کیفر من خود را دور نگاه دار و هرگز سلامت تو را فریب ندهد و بر خود رشک نورز. زیرا دنیا همانند سایه‌ای است که خواهد رفت. و هر چه از دنیا بیاید، همانند چیزی است که در گذشته دنیا است. تا توان داری در خوبی‌ها رقابت کن و همواره با حق بمان. ای عیسی! پاره پاره شوی و در آتش فرو روی، پس از اینکه مرا به یکتایی شناختی، به من کفر نورز؛ و از جاهلان مباش. ای عیسی! چشمان اشک بار داشته باش و از ژرفای قلب خویش از من بیمناک باش. ای عیسی! در هنگام دشواری‌ها از من درخواست آمرزش کن که من فریادرس گرفتاران هستم. صدای بی کسان را اجابت می‌کنم و من مهربانترین مهربانان هستم.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس التاسع و السبعون

يوم الجمعة سلخ جمادى الآخرة من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ شَاذَوَيْهِ الْمُؤَدِّبُ وَ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالا: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الرَّيَّانِ بْنِ الصَّلْتِ قَالَ: حَضَرَ الرِّضَامَجْلِسَ الْمَأْمُونِ بِمَرْوَ وَ قَدِ اجْتَمَعَ فِي مَجْلِسِهِ جَمَاعَةٌ مِنْ عُلَمَاءِ أَهْلِ الْعِرَاقِ وَ خُرَاسَانَ فَقَالَ: الْمَأْمُونُ أَخْبِرُونِي عَنْ مَعْنَى هَذِهِ الآيَةِ: «ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا»[1] فَقَالَتِ الْعُلَمَاءُ أَرَادَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِذَلِكَ الامَّةَ كُلَّهَا فَقَالَ: الْمَأْمُونُ مَا تَقُولُ: يَا أَبَا الْحَسَنِ فَقَالَ الرِّضَا ﷺ: لا أَقُولُ كَمَا قَالُوا وَ لَكِنِّي أَقُولُ أَرَادَ اللهُ الْعِتْرَةَ الطَّاهِرَةَ فَقَالَ: الْمَأْمُونُ وَ كَيْفَ عَنَى الْعِتْرَةَ مِنْ دُونِ الامَّةِ فَقَالَ لَهُ الرِّضَا ﷺ: انَّهُ لَوْ أَرَادَ الامَّةَ لَكَانَتْ بِأَجْمَعِهَا فِي الْجَنَّةِ لِقَوْلِ اللهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: «فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَ مِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَ مِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ بِإِذْنِ اللهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ»[2] ثُمَّ جَمَعَهُمْ كُلَّهُمْ فِي الْجَنَّةِ فَقَالَ: «جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ»[3] فَصَارَتِ الْوِرَاثَةُ لِلْعِتْرَةِ الطَّاهِرَةِ لا لِغَيْرِهِمْ فَقَالَ: الْمَأْمُونُ مَنِ الْعِتْرَةُ الطَّاهِرَةُ فَقَالَ الرِّضَا: الَّذِينَ وَصَفَهُمُ اللهُ فِي كِتَابِهِ فَقَالَ جَلَّ عَزَّ وَ جَلَّ: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً»[4] وَ هُمُ الَّذِينَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: انِّي مُخَلِّفٌ فِيكُمُ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللهِ وَ عِتْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي وَ إِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ وَ انْظُرُوا كَيْفَ تَخْلُفُونِّي فِيهِمَا أَيُّهَا النَّاسُ لا تُعَلِّمُوهُمْ فَإِنَّهُمْ أَعْلَمُ مِنْكُمْ قَالَتِ: الْعُلَمَاءُ أَخْبِرْنَا يَا أَبَا الْحَسَنِ عَنِ الْعِتْرَةِ أَهُمُ الآلُ أَوْ غَيْرُ الآلِ؟ فَقَالَ الرِّضَا ﷺ: هُمُ الآلُ فَقَالَتِ:

---

١. فاطر / ٣٢.
٢. فاطر / ٣٢.
٣. فاطر / ٣٣.
٤. الاحزاب / ٣٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتاد و نهم

جمعه پایان جمادی الاخر سال ۳۶۸

۱. ریان بن صلت می‌گوید: امام رضاؑ در شهر مرو، در مجلس مأمون عباسی بود که گروهی از عالمان عراق و خراسان نیز در آنجا بودند. مأمون به آنان گفت: مرا از تفسیر آیه «ثم اورثنا الکتاب الذین اصطفینا من عبادنا» (فاطر/۳۲) آگاه سازید. آنان گفتند: مراد همه مسلمانان هستند. مأمون گفت: ای ابوالحسن تو چه عقیده‌ای داری؟ امام فرمود: من با آنان موافق نیستم. مقصود از بندگان برگزیده خداوند، خاندان پیامبرند. مأمون گفت: چرا؟ امام رضاؑ فرمود: اگر همه مسلمانان مقصود آیه می‌باشند، باید همه بهشتی باشند. زیرا سپس خداوند فرمود: برخی از آنان به خود ظلم می‌کنند و برخی میانه بوده و برخی در خوبی‌ها با رخصت الهی پیشتازند. و این همان فضل الهی است و آنگاه همگان را در بهشت گرد می‌آورد و بعد فرمود: در بهشت عدن وارد می‌شوند در حالی که دست‌بندهای زرین دارند.

از این رو وراثت خاص خاندان پیامبر است، نه همه مسلمانان. مأمون گفت: عترت طاهره چه کسانی هستند؟ فرمود: کسانی که خدا آنان را به نیکی شناسانده است: «انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیرا» (احزاب/۲۳) و نیز کسانی هستند که پیامبر اکرمﷺ درباره آنان چنین فرمود: من در میان شما دو چیز گرانبها خواهم نهاد؛ کتاب خدا و خاندان خود را. این دو، تا سر حوض از هم جدا نخواهند گشت. آنگاه آنان نزد من آیند. حال نگاه کنید که با آنان چگونه پس از من رفتار خواهید کرد. ای مردم! به آنان دانش نیاموزید که دانایی شان از دانایی شما فزون تر است.

عالمان گفتند: ای ابوالحسن! آیا عترت همان «آل» می‌باشند یا غیر آل؟ امام رضاؑ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْعُلَمَاءُ فَهَذَا رَسُولُ اللهِ ﷺ يُؤْثَرُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ أُمَّتِي آلِي وَ هَؤُلَاءِ أَصْحَابُهُ يَقُولُونَ بِالْخَبَرِ الْمُسْتَفَاضِ الَّذِي لَا يُمْكِنُ دَفْعُهُ آلُ مُحَمَّدٍ أُمَّتُهُ؟ فَقَالَ أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام: اخْبِرُونِي هَلْ تَحْرُمُ الصَّدَقَةُ عَلَى الْآلِ قَالُوا:نَعَمْ قَالَ: فَتَحْرُمُ عَلَى الامَّةِ قَالُوا: لَا قَالَ: هَذَا فَرْقُ مَا بَيْنَ الْآلِ وَ الامَّةِ وَيْحَكُمْ أَيْنَ يُذْهَبُ بِكُمْ أَ ضَرَبْتُمْ عَنِ الذِّكْرِ صَفْحاً أَمْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ أَ مَا عَلِمْتُمْ أَنَّهُ وَقَعَتِ الْوِرَاثَةُ وَ الطَّهَارَةُ عَلَى الْمُصْطَفَيْنَ الْمُهْتَدِينَ دُونَ سَائِرِهِمْ قَالُوا: وَ مِنْ أَيْنَ يَا أَبَا الْحَسَنِ قَالَ: مِنْ قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ لَقَدْ أَرْسَلْنا نُوحاً وَ إِبْراهِيمَ وَ جَعَلْنا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَ الْكِتابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ وَ كَثِيرٌ مِنْهُمْ فاسِقُونَ»[1] فَصَارَتْ وِرَاثَةُ النُّبُوَّةِ وَ الْكِتَابِ لِلْمُهْتَدِينَ دُونَ الْفَاسِقِينَ أَ مَا عَلِمْتُمْ أَنَّ نُوحاً حِينَ سَأَلَ رَبَّهُ «فَقالَ: رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي وَ إِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَ أَنْتَ أَحْكَمُ الْحاكِمِينَ»[2] وَ ذَلِكَ أَنَّ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ «وَعَدَهُ أَنْ يُنْجِيَهُ وَ أَهْلَهُ» فَقَالَ لَهُ رَبُّهُ: «يا نُوحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صالِحٍ فَلا تَسْئَلْنِ ما لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجاهِلِينَ»[3] فَقَالَ: الْمَأْمُونُ هَلْ فَضَّلَ اللهُ الْعِتْرَةَ عَلَى سَائِرِ النَّاسِ؟ فَقَالَ أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام: إِنَّ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ: «أَبَانَ فَضْلَ الْعِتْرَةِ عَلَى سَائِرِ النَّاسِ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ» فَقَالَ لَهُ الْمَأْمُونُ: أَيْنَ ذَلِكَ مِنْ كِتَابِ اللهِ؟ فَقَالَ لَهُ الرِّضَا عليه السلام: فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «إِنَّ اللهَ اصْطَفى آدَمَ وَ نُوحاً وَ آلَ إِبْراهِيمَ وَ آلَ عِمْرانَ عَلَى الْعالَمِينَ ذُرِّيَّةً بَعْضُها مِنْ بَعْضٍ»[4] وَ قَالَ عَزَّ وَ جَلَّ فِي مَوْضِعٍ آخَرَ: «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلى ما آتاهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنا آلَ إِبْراهِيمَ الْكِتابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ آتَيْناهُمْ مُلْكاً عَظِيماً»[5] ثُمَّ رَدَّ الْمُخَاطَبَةَ فِي أَثَرِ هَذَا إِلَى سَائِرِ الْمُؤْمِنِينَ» فَقَالَ: «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الامْرِ مِنْكُمْ»[6] يَعْنِي الَّذِينَ قَرَنَهُمْ بِالْكِتَابِ وَ الْحِكْمَةِ وَ حَسَدُوا عَلَيْهِمْ فَقَوْلُهُ «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلى ما آتاهُمُ اللهُ مِنْ فَضْلِهِ؟ فَقَدْ آتَيْنا آلَ إِبْراهِيمَ الْكِتابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ آتَيْناهُمْ مُلْكاً عَظِيماً» يَعْنِي الطَّاعَةَ لِلْمُصْطَفَيْنَ الطَّاهِرِينَ فَالْمُلْكُ هَاهُنَا هُوَ الطَّاعَةُ لَهُمْ قَالَتِ الْعُلَمَاءُ: فَأَخْبِرْنَا هَلْ فَسَّرَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ الاصْطِفَاءَ فِي الْكِتَابِ

---

١. الحديد / ٢٦.
٢. هود / ٤٥.
٣. هود / ٤٦.
٤. آل عمران / ٣٤.
٥. النساء / ٥٤.
٦. النساء / ٥٩.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فرمود: همان آل رسول هستند. گفتند: پیامبر فرمود: امت من آل من هستند و اینان اصحاب او می‌باشند. در خبر مورد اعتماد که انکارپذیر است، آمده که آل محمد همان امت محمدﷺ هستند. امام رضاؑ فرمود: صدقه بر آل حرام است یا نه؟ گفتند: آری. فرمود: آیا صدقه بر امت محمدﷺ حرام است؟ گفتند: نه. فرمود: این همان تفاوت آل و امت است. وای بر شما. شما را کجا می‌برند؟ از آیات قرآن اعراض کرده‌اید یا شیوه مسرفانه در پیش گرفته‌اید؟ آیا آگاه نیستید که وارث و طهارت، ویژگی برگزیدگان خداوند است نه دیگران؟ گفتند به چه دلیل؟ امام رضاؑ فرمود: در کلام خداوند: «و لقد ارسلنا نوحاً و ابراهیم و جعلنا فی ذریتهما النبوة و الکتاب فمنهم مهتد و کثیر منهم فاسقون» (حدید/۲۶). بنابراین وراثت و نبوت و کتاب ویژه هدایت یافتگان است، نه تبهکاران. آیا آگاه نیستید که نوح به پروردگارش گفت: پسرم بی گمان از خاندان من بود و وعده تو حق است و تو احکم الحاکمین هستی. نوحؑ به این دلیل نجات پسرش را خواهان شد که خداوند او را وعده داده بود که او و خاندان او را از غرق شدن برهاند. خداوند پاسخ داد! ای نوح! او از خاندان تو نبود و یک رفتار ناشایست بود. از چیزی که آگاه نیستی درخواست نکن. و من تو را اندرز می‌دهم که از جاهلان نباش.

مأمون گفت: آیا عترت بر امت فضیلت دارند؟ امام رضاؑ فرمود: خداوند فضیلت عترت را بر دیگران در قرآن کریم نمایانده است. مأمون گفت: کجای قرآن؟ امام فرمود: در آیه «ان الله اصطفی و نوحاً و آل ابراهیم و آل عمران علی العالمین ذریه بعضهامن بعض» (آل عمران/۳۴) و نیز آیه «ام یحسدون الناس علی ما آتاهم الله من فضله فقد آتینا آل ابراهیم الکتاب و الحکمه و آتینا هم ملکا عظیما» (نساء/۵۴). و آنگاه در ادامه مومنان را مخاطب ساخته «یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله و اطیعو الرسول و اولی الامر منکم». مراد از «اولی الامر» کسانی هستند که خداوند آنان را همراه قرآن و حکمت نمایانده است. نسبت به آنان رشک می‌ورزند. علت حسدورزی نسبت به آنان همان فرمان بردن همگان از برگزیدگان و پاکان است. مل یعنی حق فرمان بری.

عالمان گفتند: آیا خداوند «اصطفا» (برگزیدگان) را در قرآن کریم تفسیر کرده است؟

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَقَالَ الرِّضَا عليه السلام: فَسَّرَ الاصْطِفَاءَ فِي الظَّاهِرِ سِوَى الْبَاطِنِ فِي اثْنَيْ عَشَرَ مَوْضِعاً وَ مَوْطِناً فَأَوَّلُ ذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ أَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الاقْرَبِينَ وَ رَهْطَكَ الْمُخْلَصِينَ»[1] هَكَذَا فِي قِرَاءَةِ أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ وَ هِيَ: ثَابِتَةٌ فِي مُصْحَفِ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَ هَذِهِ مَنْزِلَةٌ رَفِيعَةٌ وَ فَضْلٌ عَظِيمٌ وَ شَرَفٌ عَالٍ حِينَ عَنَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِذَلِكَ الآلَ فَذَكَرَهُ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله فَهَذِهِ وَاحِدَةٌ وَ الآيَةُ الثَّانِيَةُ فِي الاصْطِفَاءِ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً»[2] وَ هَذَا الْفَضْلُ الَّذِي لا يَجْهَلُهُ أَحَدٌ مُعَانِدٌ أَصْلًا لِأَنَّهُ فَضْلٌ بَعْدَ طَهَارَةٍ تُنْتَظَرُ فَهَذِهِ الثَّانِيَةُ وَ أَمَّا الثَّالِثَةُ حِينَ مَيَّزَ اللهُ الطَّاهِرِينَ مِنْ خَلْقِهِ فَأَمَرَ نَبِيَّهُ صلى الله عليه وآله بِالْمُبَاهَلَةِ فِي آيَةِ الابْتِهَالِ فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: فَقُلْ يَا مُحَمَّدُ «تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ أَبْنَاءَكُمْ وَ نِسَاءَنَا وَ نِسَاءَكُمْ وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ»[3] فَأَبْرَزَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله عَلِيّاً وَ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ وَ فَاطِمَةَ صلى الله عليها وَ قَرَنَ أَنْفُسَهُمْ بِنَفْسِهِ فَهَلْ تَدْرُونَ مَا مَعْنَى قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ «وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ»[4] قَالَتِ الْعُلَمَاءُ عَنَى بِهِ نَفْسَهُ فَقَالَ أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام: غَلِطْتُمْ إِنَّمَا عَنَى بِهَا عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ مِمَّا يَدُلُّ عَلَى ذَلِكَ قَوْلُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله: حِينَ لَيَنْتَهِيَنَّ بَنُو وَلِيعَةَ أَوْ لَأَبْعَثَنَّ إِلَيْهِمْ رَجُلًا كَنَفْسِي يَعْنِي عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ ٧ فَهَذِهِ خُصُوصِيَّةٌ لا يَتَقَدَّمُهُ فِيهَا أَحَدٌ وَ فَضْلٌ لا يَلْحَقُهُ فِيهِ بَشَرٌ وَ شَرَفٌ لا يَسْبِقُهُ إِلَيْهِ خَلْقٌ أَنْ جَعَلَ نَفْسَ عَلِيٍّ كَنَفْسِهِ فَهَذِهِ الثَّالِثَةُ وَ أَمَّا الرَّابِعَةُ فَإِخْرَاجُهُ ٩ النَّاسَ مِنْ مَسْجِدِهِ مَا خَلَا الْعِتْرَةَ حَتَّى تَكَلَّمَ النَّاسُ فِي ذَلِكَ وَ تَكَلَّمَ الْعَبَّاسُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ تَرَكْتَ عَلِيّاً وَ أَخْرَجْتَنَا فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَا أَنَا تَرَكْتُهُ وَ أَخْرَجْتُكُمْ وَ لَكِنَّ اللهَ تَرَكَهُ وَ أَخْرَجَكُمْ وَ فِي هَذَا تِبْيَانُ قَوْلِهِ لِعَلِيٍّ عليه السلام أَنْتَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى قَالَتِ: الْعُلَمَاءُ فَأَيْنَ هَذَا مِنَ الْقُرْآنِ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام: أُوجِدُكُمْ فِي ذَلِكَ قُرْآناً أَقْرَؤُهُ عَلَيْكُمْ قَالُوا: هَاتِ قَالَ: قَالَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ -: «وَ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى وَ أَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَا لِقَوْمِكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتاً وَ اجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً»[5] فَفِي هَذِهِ الآيَةِ مَنْزِلَةُ هَارُونَ مِنْ مُوسَى

---

١. الشعرا / ٢١٤.
٢. الاحزاب / ٣٣.
٣. آل عمران / ٦١.
٤. آل عمران / ٦١.
٥. يونس / ٨٧.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

امام رضاعليه‌السلام فرمود: در کلام آشکاری که برای همگان قابل درک باشد، تفسیر نشده است. اما در باطن در دوازده مورد از آیات قرآن بیان شده است:

آیه یکم: «وانذر عشیرتک الاقربین و رهطک المخلصین». (شعراء/۲۱۴): «ای محمدصلی‌الله‌علیه‌وآله نزدیکان خود را آگاه ساز». این منزلت والا و فضل بزرگ و شرف بر جسته‌ای را می‌نمایاند؛ زیرا خداوند در این آیه از «آل» سخن رانده و آن را به یاد پیامبر آورده است.

آیه دوم: «انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیرا» (احزاب/۳۳). این فضیلتی است که هیچ معاندی نمی‌تواند آن را انکار کند. زیرا فضیلت پس از تطهیر است که انتظار آن است.

آیه سوم: «قل یا محمد تعاونوا ندع ابنائنا و ابنائکم و نسائنا و نسائکم وانفسنا و انفسکم ثم نبتهل فنجعل لعنته الله علی الکاذبین» (مائده/۶۷). پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله علی و فاطمه و حسن و حسینعليهم‌السلام را همراه خود آورد. آیا آگاه هستید که مفهوم «انفسنا» چیست؟ گفتند: خود پیامبر است. امام فرمود: شما اشتباه کردید. مقصود علیعليه‌السلام است. زیرا پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود: «بنی ولیعه» از سرکشی دست بردارند و گر نه کسی را به سراغشان خواهم فرستاد که خودم می‌باشد: «رجلاً کنفسی». در این ویژگی هیچ کس از علی سبقت نگرفته است و آن فضیلتی است که بدان نرسیده و شرفی است که برتر از آن وجود نداشته است که علیعليه‌السلام نفس پیامبر نمایاند.

آیه چهارم: «و اوحینا الی موسی و اخیه ان تبوء القومکما بمصر بیوتا و اجعلوا بیوتکم قلبة». در این آیه منزلت هارون نسبت به موسیعليه‌السلام آشکار می‌شود.

امام رضاعليه‌السلام پیش از تلاوت این آیه یادآور شد که پیامبر اکرمصلی‌الله‌علیه‌وآله غیر از عترت همگان را از مسجد خارج نمود. عباس عموی پیامبر گفت: علی را در مسجد گذاشتی و ما را خارج ساختی؟ فرمود: خداوند او

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَ فِيهَا أَيْضاً مَنْزِلَةُ عَلِيٍّ عليه السلام مِنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ مَعَ هَذِهِ دَلِيلٌ ظَاهِرٌ فِي قَوْلِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله حِينَ قَالَ: أَلاَ إِنَّ هَذَا الْمَسْجِدَ لاَ يَحِلُّ لِجُنُبٍ إِلاَّ لِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صلى الله عليه وآله فَقَالَتِ الْعُلَمَاءُ: يَا أَبَا الْحَسَنِ هَذَا الشَّرْحُ وَ هَذَا الْبَيَانُ لاَ يُوجَدُ إِلاَّ عِنْدَكُمْ مَعْشَرَ أَهْلِ بَيْتِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله فَقَالَ: وَ مَنْ يُنْكِرُ لَنَا ذَلِكَ؟ وَ رَسُولُ اللهِ يَقُولُ: أَنَا مَدِينَةُ الْحِكْمَةِ وَ عَلِيٌّ بَابُهَا فَمَنْ أَرَادَ الْمَدِينَةَ فَلْيَأْتِهَا مِنْ بَابِهَا فَفِيمَا أَوْضَحْنَا وَ شَرَحْنَا مِنَ الْفَضْلِ وَ الشَّرَفِ وَ التَّقْدِمَةِ وَ الاصْطِفَاءِ وَ الطَّهَارَةِ مَا لاَ يُنْكِرُهُ مُعَانِدٌ وَ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: الْحَمْدُ عَلَى ذَلِكَ فَهَذِهِ الرَّابِعَةُ وَ الآيَةُ الْخَامِسَةُ قَوْلُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ آتِ ذَا الْقُرْبى حَقَّهُ» [١] خُصُوصِيَّةٌ خَصَّهُمُ اللهُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ بِهَا وَ اصْطَفَاهُمْ عَلَى الامَّةِ فَلَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله قَالَ: ادْعُوا لِي فَاطِمَةَ فَدُعِيَتْ لَهُ فَقَالَ: يَا فَاطِمَةُ قَالَتْ لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ صلى الله عليه وآله: هَذِهِ فَدَكُ هِيَ مِمَّا لَمْ يُوجِفْ عَلَيْهِ بِ خَيْلٍ وَ لاَ رِكَابٍ وَ هِيَ لِي خَاصَّةً دُونَ الْمُسْلِمِينَ وَ قَدْ جَعَلْتُهَا لَكِ لِمَا أَمَرَنِيَ اللهُ بِهِ فَخُذِيهَا لَكِ وَ لِوُلْدِكِ فَهَذِهِ الْخَامِسَةُ وَ الآيَةُ السَّادِسَةُ قَوْلُ اللهِ جَلَّ جَلاَلُهُ: «قُلْ لاَ أَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْراً إِلاَّ الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبى» [٢] وَ هَذِهِ خُصُوصِيَّةٌ» لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وآله يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ خُصُوصِيَّةٌ لِلآلِ دُونَ غَيْرِهِمْ وَ ذَلِكَ أَنَّ اللهَ حَكَى فِي ذِكْرِ نُوحٍ عليه السلام: فِي كِتَابِهِ: «يَا قَوْمِ لاَ أَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالاً إِنْ أَجْرِيَ إِلاَّ عَلَى اللهِ وَ مَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُلاَقُوا رَبِّهِمْ وَ لَكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْماً تَجْهَلُونَ» [٣] وَ حَكَى» عَزَّ وَ جَلَّ عَنْ هُودٍ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: لاَ أَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْراً إِنْ أَجْرِيَ إِلاَّ عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلاَ تَعْقِلُونَ وَ قَالَ عَزَّ وَ جَلَّ لِنَبِيِّهِ صلى الله عليه وآله قُلْ يَا مُحَمَّدُ: «لاَ أَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْراً إِلاَّ الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبى» [٤] وَ لَمْ يَفْرِضِ اللهُ مَوَدَّتَهُمْ إِلاَّ وَ قَدْ عَلِمَ أَنَّهُمْ لاَ يَرْتَدُّونَ عَنِ الدِّينِ أَبَداً وَ لاَ يَرْجِعُونَ إِلَى ضَلاَلٍ أَبَداً وَ أُخْرَى أَنْ يَكُونَ الرَّجُلُ وَاداً لِلرَّجُلِ فَيَكُونَ بَعْضُ أَهْلِ بَيْتِهِ عَدُوّاً لَهُ فَلاَ يَسْلَمُ قَلْبُ الرَّجُلِ لَهُ فَأَحَبَّ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ لاَ يَكُونَ فِي قَلْبِ رَسُولِ اللهِ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ شَيْءٌ فَفَرَضَ عَلَيْهِمْ مَوَدَّةَ ذَوِي الْقُرْبَى فَمَنْ أَخَذَ بِهَا وَ أَحَبَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ أَحَبَّ أَهْلَ بَيْتِهِ لَمْ يَسْتَطِعْ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله أَنْ يُبْغِضَهُ وَ مَنْ تَرَكَهَا وَ لَمْ يَأْخُذْ بِهَا أَبْغَضَ أَهْلَ بَيْتِهِ فَعَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله

---

١. الاسراء / ٢٦.
٢. الشورى / ٢٣.
٣. هود / ٢٩.
٤. الشورى / ٢٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

راگذاشت و شما را خارج کرد، نه من. در این جاست شرح حدیث نبوی که فرمود: ای علی! تو نسبت به من همانند هارون نسبت به موسی هستی. امام رضا پس از تلاوت آیه چنین فرمود: در این مقام نسبت علی نسبت به رسول خداﷺ به دست می‌آید. و این دلیل آشکاری است بر حدیث پیامبر که فرمود: این مسجد جای شخص جنب نیست مگر محمد و آل او. عالمان مجلس مأمون گفتند: این بیان را غیر از شما خاندان که اهل بیت پیامبر هستید، جای دیگر نمی‌توان سراغ گرفت. امام فرمود: چه کسی می‌تواند آن را منکر شود، با توجه به اینکه پیامبر فرمود: من شهر حکمت هستم و علی دروازه آن است و هر کس می‌خواهد به شهر در آید می‌باید، از دروازه آن وارد شود؟ در ارتباط با فضل و شرف و تقدم و اصطفا و طهارت که سخن به میان آمد این حدیث بسنده است و هیچ معاندی نمی‌تواند منکر آن شود.

آیه پنجم: «وات ذالقربی حقه». (اسراء/۲۶). مراد چیزی است که خداوند ویژه آنان ساخته و آنان را در امت برگزیده است. آنگاه که این آیه بر پیامبر فرود آمد، چنین فرمود: فاطمه را پیش من آورید. بعد رو به فاطمهؑ فرمود: ای فاطمه! گفت: لبیک پیامبر خدا. فرمود: این حق فدک است که با نیروی نظامی و اسب و شتر فتح نشده و ویژه من است، نه فردی از مسلمانان. به فرمان خداوند آن را به تو بخشیدم. آن را برای خود و فرزندانت بستان.

آیه ششم: «قل لااسئلکم علیه اجراً الا المودة فی القربی» (شوری/۲۳) این ویژگی تا رستاخیز برای پیامبر اسلامﷺ است و در حقیقت ویژگی «آل» است، نه دیگران. زیرا خداوند در ماجرای نوحؑ فرمود: به قوم خویش بگو من از شما ثروتی نمی‌خواهم و اجرتم با خداوند است و من اهل ایمان را از خود نخواهم راند.

کسانی که ایمان آوردند، زیرا آن‌ها با پروردگار خود ملاقات می‌کنند اما من شما را مردمانی نادان می‌دانم. و از هود نقل کرده که مرا آفریده است. آیا اندیشه اجری نمی‌کنید؟ ولی خداوند به پیامبرش فرمود: بگو ای محمد! من از شما اجری نمی‌خواهم، جز مودت ذی القربی و خداوند مودت آن‌ها را واجب نکرد، تا دانسته شود کسانی که هرگز از این موضوع برنمی‌گردند و به گمراهی بازگشت نمی‌کنند.

دیگر این که: اگر مردی، مردی را دوست دارد و دشمن یکی از خاندان او باشد، دلِ آن مرد درست نخواهد بود، پس خداوند خواست که در دل رسول خداﷺ نسبت به مؤمنان نگرانی نباشد و مودت ذی‌القربی را بر آن‌ها واجب کرد و هر کس که به آن عمل کند، باید رسول خدا و خاندان او را دوست داشته باشد. کدام فضل و شرف با این برابر است که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

انْ يُبْغِضَهُ لِأَنَّهُ قَدْ تَرَكَ فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللهِ فَأَيُّ فَضِيلَةٍ وَ أَيُّ شَرَفٍ يَتَقَدَّمُ هَذَا أَوْ يُدَانِيهِ فَأَنْزَلَ اللهُ هَذِهِ الآيَةَ عَلَى نَبِيِّهِ ﷺ: «قُلْ لاٰ أَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْراً إِلاَّ الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبىٰ»[1] فَقَامَ رَسُولُ اللهِ ﷺ فِي أَصْحَابِهِ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ وَ قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ قَدْ فَرَضَ لِي عَلَيْكُمْ فَرْضاً فَهَلْ أَنْتُمْ مُؤَدُّوهُ فَلَمْ يُجِبْهُ أَحَدٌ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ لَيْسَ بِذَهَبٍ وَ لاٰ فِضَّةٍ وَ لاٰ مَأْكُولٍ وَ لاٰ مَشْرُوبٍ فَقَالُوا: هَاتِ إِذاً فَتَلاٰ عَلَيْهِمْ هَذِهِ الآيَةَ فَقَالُوا: أَمَّا هَذَا فَنَعَمْ فَمَا وَفَى بِهَا أَكْثَرُهُمْ وَ مَا بَعَثَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ نَبِيّاً إِلاَّ أَوْحَى إِلَيْهِ أَنْ لاٰ يَسْأَلَ قَوْمَهُ أَجْراً لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُوفِي أَجْرَ الأَنْبِيَاءِ وَ مُحَمَّدٌ ﷺ فَرَضَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَوَدَّةَ قَرَابَتِهِ عَلَى أُمَّتِهِ وَ أَمَرَهُ أَنْ يَجْعَلَ أَجْرَهُ فِيهِمْ لِيَوَدُّوهُ فِي قَرَابَتِهِ بِمَعْرِفَةِ فَضْلِهِمُ الَّذِي أَوْجَبَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُمْ فَإِنَّ الْمَوَدَّةَ إِنَّمَا تَكُونُ عَلَى قَدْرِ الْفَضْلِ فَلَمَّا أَوْجَبَ اللهُ ذَلِكَ ثَقُلَ لِثِقْلِ وُجُوبِ الطَّاعَةِ فَتَمَسَّكَ بِهَا قَوْمٌ أَخَذَ اللهُ مِيثَاقَهُمْ عَلَى الْوَفَاءِ وَ عَانَدَ أَهْلُ الشِّقَاقِ وَ النِّفَاقِ وَ أَلْحَدُوا فِي ذَلِكَ فَصَرَفُوهُ عَنْ حَدِّهِ الَّذِي حَدَّهُ اللهُ فَقَالُوا: الْقَرَابَةُ هُمُ الْعَرَبُ كُلُّهَا وَ أَهْلُ دَعْوَتِهِ فَعَلَى أَيِّ الْحَالَتَيْنِ كَانَ فَقَدْ عَلِمْنَا أَنَّ الْمَوَدَّةَ هِيَ لِلْقَرَابَةِ فَأَقْرَبُهُمْ مِنَ النَّبِيِّ ﷺ اوْلاٰهُمْ بِالْمَوَدَّةِ كُلَّمَا قَرُبَتِ الْقَرَابَةُ كَانَتِ الْمَوَدَّةُ عَلَى قَدْرِهَا وَ مَا أَنْصَفُوا نَبِيَّ اللهِ فِي حِيطَتِهِ وَ رَأْفَتِهِ، وَ مَا مَنَّ اللهُ بِهِ عَلَى أُمَّتِهِ مِمَّا يَعْجِزُ الأَلْسُنُ عَنْ وَصْفِ الشُّكْرِ عَلَيْهِ أَنْ لاٰ يُؤْذُوهُ فِي ذُرِّيَّتِهِ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ، وَ أَنْ يَجْعَلُوهُمْ مِنْهُمْ كَمَنْزِلَةِ الْعَيْنِ مِنَ الرَّأْسِ حِفْظاً لِرَسُولِ اللهِ ﷺ وَ حُبّاً لِنَبِيِّهِ فَكَيْفَ وَ الْقُرْآنُ يَنْطِقُ بِهِ وَ يَدْعُو إِلَيْهِ وَ الاٰخْبَارُ ثَابِتَةٌ بِأَنَّهُمْ أَهْلُ الْمَوَدَّةِ وَ الَّذِينَ فَرَضَ اللهُ مَوَدَّتَهُمْ وَ وَعَدَ الْجَزَاءَ عَلَيْهَا أَنَّهُ مَا وَفَى أَحَدٌ بِهَذِهِ الْمَوَدَّةِ مُؤْمِناً مُخْلِصاً إِلاَّ اسْتَوْجَبَ الْجَنَّةَ لِقَوْلِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي هَذِهِ الآيَةِ: «وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصّٰالِحٰاتِ فِي رَوْضٰاتِ الْجَنّٰاتِ لَهُمْ مٰا يَشٰاؤُنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ. ذٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللّٰهُ عِبٰادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصّٰالِحٰاتِ، قُلْ: لاٰ أَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْراً إِلاَّ الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبىٰ مُفَسَّراً وَ مُبَيَّناً»[2] ثُمَّ قَالَ أَبُو الْحَسَنِ عليه السلام: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّهِ عَنْ آبَائِهِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ، قَالَ: اجْتَمَعَ الْمُهَاجِرُونَ وَ الأَنْصَارُ إِلَى رَسُولِ اللهِ ﷺ، فَقَالُوا: إِنَّ لَكَ يَا رَسُولَ اللهِ مَئُونَةً فِي نَفَقَتِكَ وَ فِيمَنْ يَأْتِيكَ مِنَ الْوُفُودِ وَ هَذِهِ أَمْوَالُنَا مَعَ

---

١. الشورى / ٢٣.
٢. الشورى / ٢٢-٢٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خداوند این آیه را به پیامبر فرو فرستاد: قل لا اسئلکم علیه اجراً الاّ المودة فی القربی و رسول خدا در میان اصحابش بر پا ایستاد و حمد و ثنای خداوند را به جای آورد و فرمود: ای مردمان! خداوند بر من، برای شما چیزی را واجب کرده، آیا آن را ادا خواهید کرد؟ کسی جواب نداد.

فرمود: ای مردم، بدانید که طلا و نقره و خوردنی و نوشیدنی نیست. گفتند: چیست؟ و این آیه را برایشان خواند، گفتند: اگر این است آری، ولی بیشتر آنها به آن عمل نکردند. خداوند پیامبری را مبعوث نکرد، جُز آن که به او وحی کرد از قومش اجری طلب نکند، زیرا خداوند خود اجر پیامبران را می‌دهد، ولی در مورد محمد، مودّت ذوی القربی را بر اُمتش واجب کرد و دستور داد که امامت را در ذوی القربی قرار دهید، تا حق ذوی القربی با شناختن فضل آن‌ها که خداوند برایشان واجب کرده است، ادا کنند زیرا مودّت و دوستی به اندازه فضیلت است، زمانی که خداوند آن را واجب کرد، پس سنگین شد، چون وجوبِ اطاعت سنگین، گروهی که خداوند از آن‌ها عهد و وفاداری گرفته بود، به آن تمسّک جستند، ولی اهل شقاق و نفاق، در خصوص آن عناد کردند و به ناروا تأویل نمودند و از حدّی که خداوند مقرر کرده بود، منحرفش کردند و گفتند: خویشان پیامبر همه اعراب هستند و همهٔ مسلمانان! امّا می‌دانیم که مودّت از آن قرابت است و نزدیکترین شخص به پیامبر، اولی به مودّت است و هر چه خویشاوندی نزدیک‌تر باشد، مودّت به همان اندازه لازم‌تر است و دربارهٔ پیامبر، نسبت به خاندان او با انصاف رفتار نکردند و مهر منّتی که خداوند بر امتش نهاد، زبان از بیان آن عاجز است و از شکر آن، پس در ذریّه او مراعات نکردند تا او را نسبت به خاندانش نیازارند و آن‌ها را مانند چشم در سر، محترم بشمارند، به خاطر رسول خدا ﷺ و دوستی او با آنان که قرآن و اخبار ناطق به آن است و به آن دعوت می‌کند.

می‌گویند: آنان اهل مودّت هستند و کسانی هستند که خداوند مودت‌شان را واجب کرده و وعده پاداش به آن داده است. کسی نیست که به آن از روی ایمان و اخلاص عمل کند، جُز آن که بهشت بر او واجب می‌شود زیرا خداوند در آیه مودت فرموده است: کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام دادند، در باغ‌های بهشت خواهند بود و هر چه بخواهند، نزد پروردگار دارند، این است آن فضیلت بزرگ و این است چیزی که خداوند به آن مژده می‌دهد بندگان خود را که ایمان آورده و عمل صالح انجام دادند، بگو من از شما مُزدی طلب نمی‌کنم، جز دوستی ذوی القربی.

آنگاه فرمود: پدرم از جدّش از پدرانش برای من نقل کرد که حسین پسر علی فرمود: همه مهاجر و انصار نزد رسول خدا ﷺ جمع شده گفتند: یا رسول الله! برای مخارج

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

دمائنا فاحكم فيها بارا ماجورا أعط ما شئت و أمسك ما شئت من غير حرج فأنزل الله عز و جل عليه الروح الامين، فقال: يا محمد «قل: لا أسئلكم عليه أجرا إلا المودة في القربى»[1] يعني أن تودوا قرابتي من بعدي فخرجوا فقال المنافقون: ما حمل رسول الله ﷺ على ترك ما عرضنا عليه إلا ليحثنا على قرابته من بعده إن هو إلا شيء افتراه في مجلسه و كان ذلك من قولهم عظيما فأنزل الله عز و جل جبرئيل بهذه الآية: «أم يقولون افتراه قل إن افتريته فلا تملكون لي من الله شيئا هو أعلم بما تفيضون فيه كفى به شهيدا بيني و بينكم و هو الغفور الرحيم»[2] فبعث إليهم النبي فقال هل من حدث، فقالوا: إي و الله يا رسول الله لقد قال: بعضنا كلاما غليظا كرهناه فتلا عليهم رسول الله ﷺ الآية فبكوا و اشتد بكاؤهم فأنزل الله عز و جل «و هو الذي يقبل التوبة عن عباده و يعفوا عن السيئات و يعلم ما تفعلون»[3] فهذه السادسة و أما الآية السابعة فقول الله تبارك و تعالى: «إن الله و ملائكته يصلون على النبي يا أيها الذين آمنوا صلوا عليه و سلموا تسليما»[4] و قد علم المعاندون منهم أنه لما نزلت هذه الآية قيل: يا رسول الله قد عرفنا التسليم عليك فكيف الصلاة عليك فقال: تقولون: اللهم صل على محمد و آل محمد كما صليت على إبراهيم و آل إبراهيم إنك حميد مجيد، فهل بينكم معاشر الناس في هذا خلاف؟ قالوا: لا، قال المأمون هذا مما لا خلاف فيه أصلا و عليه الاجماع فهل عندك في الآل شيء أوضح من هذا في القرآن، قال أبو الحسن عليه السلام: نعم أخبروني عن قول الله عز و جل: «يس و القرآن الحكيم إنك لمن المرسلين. على صراط مستقيم»[5] فمن عنى بقوله: يس قالت: العلماء يس محمد لم يشك فيه أحد، قال أبو الحسن عليه السلام: فإن الله أعطى محمدا ﷺ و آل محمد من ذلك فضلا لا يبلغ أحد كنه وصفه إلا من عقله و ذلك أن الله لم يسلم على أحد إلا على الانبياء فقال تبارك و تعالى: «سلام على نوح في العالمين»[6] و قال: «سلام على إبراهيم»[7] و قال: «سلام

---

١. الشورى / ٢٣.
٢. الاحقاف / ٨.
٣. الشورى / ٢٥.
٤. الاحزاب / ٥٦.
٥. يس / ١-٤.
٦. الصافات / ٧٩.
٧. الصافات / ١٠٩.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خودت و واردین خود، نفقه لازم داری، جان و مال ما همه در اختیار توست، هر چه می‌خواهی درباره‌اش دستور ده و به خواست ما هر مقدار که می‌خواهی، ببخش و هر چه می‌خواهی، فرو بگذار! پس خداوند روح الامین را نازل کرد و گفت: ای محمد! بگو من از شما اجری نمی‌خواهم، جُز دوستی ایشان، یعنی: ادای حق خویشانم، پس از من. همه بیرون رفتند و منافقان گفتند: رسول خدا آن چه را عرضه داشته بودیم، نپذیرفت تا ما را برای بعد از خودش، به قرابتش ترغیب کند و به خدا افترا بستند و این گفتار آن‌ها بسیار بزرگ بود و خداوند این آیه را فرو فرستاد: بلکه می‌گویند آن را افترا بسته است، بگو اگر افترا می‌بستیم، شما از طرف خداوند نسبت به من مالک چیزی نیستید، او بهتر می‌داند که چه می‌گویید و بس است گواه میان من و شما و اوست آمرزنده و مهربان.

پس، آن‌ها را احضار کرد و فرمود: خبر تازه‌ای وجود دارد؟ گفتند: آری، ای رسول خدا! بعضی از ما، حرف درشت و ناهمواری زد که ما را بد آمده است. رسول خدا آن آیه را بر ایشان خواند و آنها به سختی گریستند و خداوند این آیه را فرستاد: اوست که توبهٔ بندگان را می‌پذیرد از بدکرداری آنها می‌گذارد و می‌داند که چه می‌کنند.

آیه هفتم: «ان الله و ملائکته یصلون النبی یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه و سلموا تسلیما» (احزاب /۵۶). معاندان از نزول این آیه آگاه شدند. گفتند: ای پیامبر خدا! فرض درود بر تو را می‌دانیم اما چگونه بر تو درود بفرستیم؟ فرمود: بگویید: «اللّهم صل علی محمد و آل محمد کما صلیت علی ابراهیم و آل ابراهیم انک حمید مجید» خدایا! بر محمد و آل محمد درود فرست همان سان که بر ابراهیم و آل ابراهیم درود فرستادی. بی گمان تو خدای حمید و مجید هستی. آنگاه امام رضاؑ فرمود: ای حاضران! آیا در این باره با هم اختلاف دارید؟ گفتند: نه. مامون گفت اصلاً در اختلاف نبوده و اجماع عالمان بر آن قرار دارد. اما آیا در نگاه تو چیزی شفاف‌تر از این درباره «آل» در قرآن کریم وجود دارد؟ امام رضاؑ فرمود: آری. شما نظرتان را درباره آیه «یس و القرآن الحکیم انک لمن المرسلین علی صراط مستقیم» بگویید. مراد از «یس» کیست؟ گفتند: منظور پیامبرﷺ بوده و کسی در آن تردید ندارد. امام فرمود: بنابراین خداوند محمد و آل محمد را فضیلتی بخشیده است که کسی به ژرفای آن پی نمی‌برد؛ مگر اینکه بتواند در آن درست بیندیشد. خداوند به کسی غیر از پیامبران درود نفرستاده و فرموده است: سلام بر نوح در جهانیان و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَلىٰ مُوسىٰ وَ هٰارُونَ»[١] وَ لَمْ يَقُلْ سَلاٰمٌ عَلَى آلِ نُوحٍ وَ لَمْ يَقُلْ سَلاٰمٌ عَلَى آلِ مُوسَى وَ لاٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ وَ قَالَ: «سَلاٰمٌ عَلَى آلِ يس»[٢] يَعْنِي آلَ مُحَمَّدٍ ﷺ فَقَالَ الْمَأْمُونُ: قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ فِي مَعْدِنِ النُّبُوَّةِ شَرْحُ هَذَا وَ بَيَانُهُ فَهَذِهِ السَّابِعَةُ وَ أَمَّا الثَّامِنَةُ فَقَوْلُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ اعْلَمُوا أَنَّمٰا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَأَنَّ لِلّٰهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبىٰ»[٣] فَقَرَنَ سَهْمَ ذِي الْقُرْبَى مَعَ سَهْمِهِ وَ سَهْمِ رَسُولِهِ فَهَذَا فَصْلٌ أَيْضاً بَيْنَ الْآلِ وَ الاٰمَّةِ لِأَنَّ اللَّهَ جَعَلَهُمْ فِي حَيِّزٍ وَ جَعَلَ النَّاسَ فِي حَيِّزٍ دُونَ ذَلِكَ وَ رَضِيَ لَهُمْ مَا رَضِيَ لِنَفْسِهِ وَ اصْطَفَاهُمْ فِيهِ فَبَدَأَ بِنَفْسِهِ ثُمَّ بِرَسُولِهِ ثُمَّ بِذِي الْقُرْبَى بِكُلِّ مَا كَانَ مِنَ الْفَيْءِ وَ الْغَنِيمَةِ وَ غَيْرِ ذَلِكَ مِمَّا رَضِيَهُ جَلَّ وَ عَزَّ لِنَفْسِهِ وَ رَضِيَهُ لَهُمْ فَقَالَ: وَ قَوْلُهُ الْحَقُّ: «وَ اعْلَمُوا أَنَّمٰا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَأَنَّ لِلّٰهِ خُمُسَهُ وَ لِلرَّسُولِ وَ لِذِي الْقُرْبىٰ»[٤] فَهَذَا تَأْكِيدٌ مُؤَكَّدٌ وَ أَثَرٌ قَائِمٌ لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فِي كِتَابِ اللهِ النَّاطِقِ الَّذِي «لاٰ يَأْتِيهِ الْبٰاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ لاٰ مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ»[٥] وَ أَمَّا قَوْلُهُ: «وَ الْيَتٰامىٰ وَ الْمَسٰاكِينِ»[٦] فَإِنَّ الْيَتِيمَ إِذَا انْقَطَعَ يُتْمُهُ خَرَجَ مِنَ الْغَنَائِمِ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ فِيهَا نَصِيبٌ وَ كَذَلِكَ الْمِسْكِينُ إِذَا انْقَطَعَ مَسْكَنَتُهُ لَمْ يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنَ الْمَغْنَمِ وَ لاٰ يَحِلُّ لَهُ أَخْذُهُ وَ سَهْمُ ذِي الْقُرْبَى إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ قَائِمٌ لَهُمْ لِلْغَنِيِّ وَ الْفَقِيرِ مِنْهُمْ لِأَنَّهُ لاٰ أَحَدَ أَغْنَى مِنَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لاٰ مِنْ رَسُولِهِ فَجَعَلَ لِنَفْسِهِ مَعَهُمَا سَهْماً وَ لِرَسُولِهِ سَهْماً فَمَا رَضِيَهُ لِنَفْسِهِ وَ لِرَسُولِهِ رَضِيَهُ لَهُمْ وَ كَذَلِكَ الْفَيْءُ مَا رَضِيَهُ مِنْهُ لِنَفْسِهِ وَ لِنَبِيِّهِ رَضِيَهُ لِذِي الْقُرْبَى كَمَا أَجْرَاهُمْ فِي الْغَنِيمَةِ فَبَدَأَ بِنَفْسِهِ جَلَّ جَلاٰلُهُ ثُمَّ بِرَسُولِهِ ثُمَّ بِهِمْ وَ قَرَنَ سَهْمَهُمْ بِسَهْمِ اللهِ وَ سَهْمِ رَسُولِهِ وَ كَذَلِكَ فِي الطَّاعَةِ قَالَ: «يٰا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الاٰمْرِ مِنْكُمْ»[٧] فَبَدَأَ بِنَفْسِهِ ثُمَّ بِرَسُولِهِ ثُمَّ بِأَهْلِ بَيْتِهِ وَ كَذَلِكَ آيَةُ الْوَلاٰيَةِ: «إِنَّمٰا وَلِيُّكُمُ اللهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا»[٨] فَجَعَلَ وَلاٰيَتَهُمْ مَعَ طَاعَةِ الرَّسُولِ مَقْرُونَةً بِطَاعَتِهِ كَمَا جَعَلَ سَهْمَهُمْ مَعَ سَهْمِ الرَّسُولِ مَقْرُوناً بِسَهْمِهِ فِي الْغَنِيمَةِ وَ الْفَيْءِ فَتَبَارَكَ اللهُ وَ تَعَالَى مَا أَعْظَمَ نِعْمَتَهُ عَلَى أَهْلِ هَذَا الْبَيْتِ فَلَمَّا جَاءَتْ

---

١. الصافات / ١٢٠.
٢. الصافات / ١٣٠.
٣. الانفال / ٤١.
٤. الانفال / ٤١.
٥. فصلت / ٤٢.
٦. الانفال / ٤١.
٧. النساء / ٥٩.
٨. المائدة / ٥٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فرمود: سلام بر ابراهیم و سلام بر موسی و هارون. اما نفرمود سلام بر آل محمد و سلام بر آل موسی و بر آل ابراهیم. اما فرمود: سلام بر آل یاسین که همان آل محمدﷺ می‌باشند. مأمون گفت: کنون آگاه شدم که بیان مفهوم «آل» در معدن نبوت است.

آیه هشتم: «و اعلموا انما غنمتم من شی فان لله خمسه و للرسول ولذی القربی» (انفال/۴۱) این آیه در کتاب ناطق که باطل از پیش و پس بدان راه ندارد. تأکید مؤکد و اثر استواری است که بر آل محمدﷺ که تا رستاخیز ماندگار است.امّا این که فرمود: برای ایتام و مساکین، یتیم زمانی که بالغ شود، از حکم غنیمت بیرون می‌رود و بهره‌ای در آن ندارد و همچنین است فقیر و مسکین که هرگاه ثروتمند شوند، بهره‌ای از غنیمت ندارند و جایز نیست از آن بگیرند، ولی سهم ذی القربی، تا روز قیامت ثابت است، برای غنی و فقیرشان، زیرا کسی از خدا غنی‌تر نیست و از رسول خدا و خدا برای خود و رسولش، همراه ذی القربی سهمی مقرّر ساخته و آن چه را که برای خود و رسولش پسندیده، برای آن‌ها هم پسندیده است و در غنیمت جاری کرده و با خودش آغاز نموده است.

و آنگاه به رسول خدا و باز به آن‌ها، و سهمِ آن‌ها را به سهم الله و الرسول مقرون کرده است و هم چنان است در وجوب طاعت که فرمود: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از خدا اطاعت کنید از رسول و اولوالامر، پس باخود آغاز کرده، سپس به رسولش، و کسانی که ایمان آورده‌اند، ولایت آن‌ها بر طاعت رسول را مقرون به طاعت خود ساخته است، چنان چه سهم آن‌ها را با سهم رسول خدا به سهم خود مقرون ساخته و غنیمت و نیز فیء، و چه بزرگ است نعمت او بر اهل این خاندان و زمانی که داستان صدقه پیش آمد، خود و رسول و اهل بیت را از آن منزّه نمود و فرمود: همانا صدقات برای فقراء و مساکین است و کارکنندگان در آن و در کسانی که با آن تألیف قلوب می‌شوند، و در بندگان و قرض داران و در راه خدا و ابن سبیل، فریضه‌ای است از طرف خداوند. این جا درک می‌کنی که خداوند عزوجل ـ نه بر خود سهمی مقرّر داشته و نه بر رسولش نه بر ذوی القربی، زیرا خود را از

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قِصَّةُ الصَّدَقَةِ نَزَّهَ نَفْسَهُ وَ نَزَّهَ رَسُولَهُ وَ نَزَّهَ أَهْلَ بَيْتِهِ فَقَالَ: «إِنَّمَا الصَّدَقاتُ لِلْفُقَراءِ وَ الْمَساكِينِ وَ الْعامِلِينَ عَلَيْها وَ الْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَ فِي الرِّقابِ وَ الْغارِمِينَ وَ فِي سَبِيلِ اللهِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِنَ اللهِ»[1] فَهَلْ تَجِدُ فِي شَيْءٍ مِنْ ذَلِكَ أَنَّهُ جَعَلَ عَزَّ وَ جَلَّ سَهْماً لِنَفْسِهِ أَوْ لِرَسُولِهِ أَوْ لِذِي الْقُرْبَى لِأَنَّهُ لَمَّا نَزَّهَ نَفْسَهُ عَنِ الصَّدَقَةِ وَ نَزَّهَ رَسُولَهُ نَزَّهَ أَهْلَ بَيْتِهِ لا بَلْ حَرَّمَ عَلَيْهِمْ لِأَنَّ الصَّدَقَةَ مُحَرَّمَةٌ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ هِيَ أَوْساخُ أَيْدِي النَّاسِ لا تَحِلُّ لَهُمْ لِأَنَّهُمْ طُهِّرُوا مِنْ كُلِّ دَنَسٍ وَ وَسَخٍ فَلَمَّا طَهَّرَهُمُ اللهُ وَ اصْطَفاهُمْ رَضِيَ لَهُمْ ما رَضِيَ لِنَفْسِهِ وَ كَرِهَ لَهُمْ ما كَرِهَ لِنَفْسِهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَهَذِهِ الثَّامِنَةُ وَ أَمَّا التَّاسِعَةُ فَنَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ الَّذِينَ قالَ اللهُ فِي مُحْكَمِ كِتابِهِ: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لا تَعْلَمُونَ»[2] فَقالَتِ الْعُلَماءُ إِنَّما عَنَى بِذَلِكَ الْيَهُودَ وَ النَّصارى فَقالَ أَبُو الْحَسَنِ: سُبْحانَ اللهِ وَ هَلْ يَجُوزُ ذَلِكَ إِذاً يَدْعُونَّا إِلى دِينِهِمْ وَ يَقُولُونَ: إِنَّهُ أَفْضَلُ مِنْ دِينِ الاسْلامِ، فَقالَ الْمَأْمُونُ: فَهَلْ عِنْدَكَ فِي ذَلِكَ شَرْحٌ بِخِلافِ ما قالُوا يا أَبَا الْحَسَنِ؟ فَقالَ عليه السلام: نَعَمْ الذِّكْرُ رَسُولُ اللهِ وَ نَحْنُ أَهْلُهُ وَ ذَلِكَ بَيِّنٌ فِي كِتابِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَيْثُ يَقُولُ فِي سُورَةِ الطَّلاقِ: «فَاتَّقُوا اللهَ يا أُولِي الاَلْبابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللهُ إِلَيْكُمْ ذِكْراً رَسُولاً يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آياتِ اللهِ مُبَيِّناتٍ»[3] فَالذِّكْرُ رَسُولُ اللهِ وَ نَحْنُ أَهْلُهُ فَهَذِهِ التَّاسِعَةُ وَ أَمَّا الْعاشِرَةُ فَقَوْلُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي آيَةِ التَّحْرِيمِ: «حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهاتُكُمْ وَ بَناتُكُمْ وَ أَخَواتُكُمْ[4] »الآيَةَ إِلى آخِرِها) فَأَخْبِرُونِي أَهَلْ تَصْلُحُ ابْنَتِي وَ ابْنَةُ ابْنِي وَ ما تَناسَلَ مِنْ صُلْبِي لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله أَنْ يَتَزَوَّجَها لَوْ كانَ حَيّاً، قالُوا: لا قالَ فَأَخْبِرُونِي هَلْ كانَتِ ابْنَةُ أَحَدِكُمْ تَصْلُحُ لَهُ أَنْ يَتَزَوَّجَها لَوْ كانَ حَيّاً؟ قالُوا: «بَلى» قالَ: فَفِي هَذا بَيانٌ لِأَنِّي أَنا مِنْ آلِهِ وَ لَسْتُمْ مِنْ آلِهِ وَ لَوْ كُنْتُمْ مِنْ آلِهِ لَحَرُمَ عَلَيْهِ بَناتُكُمْ كَما حَرُمَ عَلَيْهِ بَناتِي لِأَنِّي مِنْ آلِهِ وَ أَنْتُمْ مِنْ أُمَّتِهِ فَهَذا فَرْقُ ما بَيْنَ الآلِ وَ الامَّةِ لِأَنَّ الآلَ مِنْهُ وَ الامَّةَ - إِذا لَمْ تَكُنْ مِنَ الآلِ لَيْسَتْ مِنْهُ فَهَذِهِ الْعاشِرَةُ وَ أَمَّا الْحادِيَ عَشَرَ، فَقَوْلُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي سُورَةِ الْمُؤْمِنِ: حِكايَةً عَنْ قَوْلِ رَجُلٍ مُؤْمِنٍ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ «وَ قالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ: يَكْتُمُ إِيمانَهُ أَ تَقْتُلُونَ رَجُلاً أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللهُ وَ (قَدْ

---

١. التوبه / ٦٠.
٢. النحل / ٤٣.
٣. الطلاق / ١٠-١١.
٤. النساء / ٢٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

صدقه منزه دانست و رسول و اهل بیت او را نیز منزه دانست، بل آن را بر آن‌ها حرام کرد که همانا آن بر آل محمد حرام است و آن، چرک‌های دست مردم است و از این رو بر آن‌ها حلال نیست، چون خود آن‌ها از هر آلودگی و پاک کرده است و چون آن‌ها را خداوند پاک کرد، برایشان آن چه را برای خود پسندید، برگزید و پسندید و بد داشت برای شان آن چه را برای خود بد داشت.

آیه نهم: «فاسألوا اهل الذکر ان کنتم لا تعلمون» (نحل/۴۳). امام رضاؑ فرمود: ما همان اهل ذکر هستیم. عالمان گفتند: مراد از اهل ذکر یهودیان و مسیحیان هستند. امام فرمود: سبحان الله. آیا این درست است؟بنابراین آنان را به آیین خود فرا خوانده و ادعا کنند که آیین شان از آیین اسلام نیکوتر است. مأمون گفت: شما در این ارتباط بیانی دیگر داری؟ فرمود: آری. مراد از ذکر پیامبر خداﷺ است و ما هم اهل (خاندان) او می‌باشیم. این حقیقت را خداوند در سوره طلاق فرموده است: «فاتقوالله یا اولی الالباب الذین آمنوا قد أنزل الله اءلیکم ذکراً رسولاً یتلوا علیکم آیات الله مبینات» (طلاق /۱۰). بنابراین ذکر یعنی پیامبر خداﷺ است و ما اهل ذکر می‌باشیم.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

آیه دهم: «حرمت علیکم امهاتکم و بناتکم واخواتکم. . . » (نساء/۲۳). اکنون از شما سؤالی می‌کنم. آیا رواست که پیامبر دخترم و دختر پسرم را نسل در نسل به عقد خود در آورد؟ گفتند نه. امام رضاؑ فرمود: اما پیامبر اگر زنده باشد، می‌تواند دختران شما را به عقد خود در آورد. گفتند: آری. فرمود: این دلیلی است بر اینکه من از آل او می‌باشم و شما از آل او نمی‌باشید. اگر از خاندان او بودید دختران شما بر پیامبر حرام بود، همان سان که دختران من بر او حرام است. پس ما آل رسول هستیم و شما امت رسولﷺ هستید. این است تفاوت آل و امت.

آیه یازدهم: «رجل مومن من آل فرعون یکتم ایمانه اتقتلون رجلاً أن یقول ربی الله و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جاءَكُمْ بِالْبَيِّناتِ مِنْ رَبِّكُمْ»[1] تَمامَ الآيَةِ) فَكانَ ابْنَ خالِ فِرْعَوْنَ فَنَسَبَهُ إِلَى فِرْعَوْنَ بِنَسَبِهِ وَ لَمْ يُضِفْهُ إِلَيْهِ بِدِينِهِ وَ كَذَلِكَ خُصِّصْنا نَحْنُ إِذْ كُنَّا مِنْ آلِ رَسُولِ اللهِ ﷺ بِوِلادَتِنا مِنْهُ وَ عُمِّمْنَا النَّاسَ بِالدِّينِ فَهَذَا فَرْقٌ بَيْنَ الآلِ وَ الامَّةِ فَهَذِهِ الْحادِيَ عَشَرَ وَ أَمَّا الثّانِيَ عَشَرَ قَوْلُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ أْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلاةِ وَ اصْطَبِرْ عَلَيْها فَخَصَّنَا اللهُ»[2] بِهَذِهِ الْخُصُوصِيَّةِ أَنْ أَمَرَنا مَعَ الامَّةِ بِإِقامَةِ الصَّلاةِ ثُمَّ خَصَّنا مِنْ دُونِ الامَّةِ فَكانَ رَسُولُ اللهِ يَجِيءُ إِلَى بابِ عَلِيٍّ وَ فاطِمَةَ بَعْدَ نُزُولِ هَذِهِ الآيَةِ تِسْعَةَ أَشْهُرٍ كُلَّ يَوْمٍ عِنْدَ حُضُورِ كُلِّ صَلاةٍ خَمْسَ مَرّاتٍ فَيَقُولُ: الصَّلاةَ رَحِمَكُمُ اللهُ وَ ما أَكْرَمَ اللهُ أَحَداً مِنْ ذَرارِيِّ الانْبِياءِ بِمِثْلِ هَذِهِ الْكَرامَةِ الَّتِي أَكْرَمَنا بِها وَ خَصَّنا مِنْ دُونِ جَمِيعِ أَهْلِ بَيْتِهِ، فَقالَ الْمَأْمُونُ وَ الْعُلَماءُ: جَزاكُمُ اللهُ أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّكُمْ عَنِ الامَّةِ خَيْراً فَما نَجِدُ الشَّرْحَ وَ الْبَيانَ فِيما اشْتَبَهَ عَلَيْنا إِلاّ عِنْدَكُمْ.

و صلى الله على محمد و آله و سلم كثيرا.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

١. غافر / ٢٨.

٢. طه / ١٣٢.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قد جائکم بالبینات من ربکم» (سوره مومن). امام علیه السلام فرمود: آن شخص پسر خاله فرعون بود. خداوند او را به لحاظ خاندان به فرعون منسوب ساخت نه به لحاظ آیین او که یکتاگرایی بود. ما نیز به لحاظ خاندان و میلادمان به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله منسوب هستیم در عین حال با امت در دین مشترک هستیم. این است تفاوت آل و امت.. آیه دوازدهم: «و أمر أهلک بالصلوة واصطبر علیها» (طه/۱۲۲) خداوند ما را به این ویژگی ممتاز ساخته است که همراه با امت می‌باید نماز را به پای داریم و در عین حال جداگانه هم بدان تکلیف داریم. امام رضا علیه السلام سپس فرمود: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پس از فرود آمدن این آیه تا نه ماه هر روز به هنگام نماز در آستانه خانه علی و فاطمه علیهما السلام می‌آمد و می‌فرمود: «الصلوة رحمکم الله». خداوند به هیچ کدام از نسل پیامبران این گونه منزلت را نبخشیده است و مانند آنان را ارجمند و خاص خویش نشناسانده است. مامون عباسی و عالمان اهل سنت گفتند: خداوند شما اهل بیت را پاداش نیک دهد که در هر موضع دچار خطایی شویم، بیان روشن آن را جز در مکتب شما نخواهیم یافت.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثمانون

يوم الثلاثاء لأربع خلون من رجب من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، (رَحِمَهُ اللهُ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي إِسْحَاقَ بْنِ أَحْمَدَ اللَّيْثِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الرَّازِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو حُسَيْنٍ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْمُفْتِي قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ يَحْيَى بْنِ عَيَّاشٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَاصِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو هَارُونَ الْعَبْدِيُّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: أَلاَ إِنَّ رَجَباً شَهْرُ اللهِ الاَصَمُّ وَ هُوَ شَهْرٌ عَظِيمٌ وَ إِنَّمَا سُمِّيَ الاَصَمَّ لِأَنَّهُ لا يُقَارِنُهُ شَهْرٌ مِنَ الشُّهُورِ حُرْمَةً وَ فَضْلًا عِنْدَ اللهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى وَ كَانَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ يُعَظِّمُونَهُ فِي جَاهِلِيَّتِهَا فَلَمَّا جَاءَ الاِسْلاَمُ لَمْ يَزْدَدْ إِلاَّ تَعْظِيماً وَ فَضْلًا أَلاَ إِنَّ رَجَباً وَ شَعْبَانَ شَهْرَايَ وَ شَهْرَ رَمَضَانَ شَهْرُ أُمَّتِي أَلاَ فَمَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ يَوْماً إِيمَاناً وَ احْتِسَاباً اسْتَوْجَبَ رِضْوَانَ اللهِ الاَكْبَرَ وَ أَطْفَى صَوْمُهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ غَضَبَ اللهِ وَ أَغْلَقَ عَنْهُ بَاباً مِنْ أَبْوَابِ النَّارِ وَ لَوْ أَعْطَى مِلْءَ الاَرْضِ ذَهَباً مَا كَانَ بِأَفْضَلَ مِنْ صَوْمِهِ وَ لاَ يَسْتَكْمِلُ أَجْرَهُ بِشَيْءٍ مِنَ الدُّنْيَا دُونَ الْحَسَنَاتِ إِذَا أَخْلَصَهُ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَهُ إِذَا أَمْسَى عَشْرَ دَعَوَاتٍ مُسْتَجَابَاتٍ إِنْ دَعَا بِهِ دَاعٍ بِشَيْءٍ فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا أَعْطَاهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ إِلاَّ ادَّخَرَ لَهُ مِنَ الْخَيْرِ أَفْضَلَ مِمَّا دَعَا مِنْ أَوْلِيَائِهِ وَ أَحِبَّائِهِ وَ أَصْفِيَائِهِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ يَوْمَيْنِ لَمْ يَصِفِ الْوَاصِفُونَ مِنْ أَهْلِ السَّمَاءِ وَ الاَرْضِ مَا لَهُ عِنْدَ اللهِ مِنَ الْكَرَامَةِ وَ كُتِبَ لَهُ مِنَ الاَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ عَشَرَةٍ مِنَ الصَّادِقِينَ فِي عُمُرِهِمْ بَالِغَةً أَعْمَارُهُمْ مَا بَلَغَتْ وَ يَشْفَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي مِثْلِ مَا يَشْفَعُونَ فِيهِ وَ يُحْشَرُ مَعَهُمْ فِي زُمْرَتِهِمْ حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ وَ يَكُونَ مِنْ رُفَقَائِهِمْ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ جَعَلَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ النَّارِ خَنْدَقاً أَوْ حِجَاباً طُولُهُ مَسِيرَةُ سَبْعِينَ عَاماً وَ يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ: عِنْدَ إِفْطَارِهِ لَقَدْ وَجَبَ حَقُّكَ عَلَيَّ وَ وَجَبَتْ لَكَ مَحَبَّتِي وَ وَلاَيَتِي أُشْهِدُكُمْ يَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هشتادم

سه شنبه چهارم رجب سال ۳۶۸

۱. پیامبر اکرمﷺ فرمود: آگاه باشید که ماه رجب ماه بزرگ خداوند است. آن را ماه «اصم» خوانده‌اند زیرا ماهی پیش خداوند در حرمت و فضل بدان پایه نمی‌رسد. مردم در عصر جاهلی رجب را تکریم می‌کردند و اسلام بر فضل و تعظیم آن افزود. رجب و شعبان ماههای من هستند و رمضان ماه امت من است. هرکس یک روز رجب را با ایمان و اخلاص روزه بگیرد، سزاوار خشنودی بزرگ خداوند بوده و خشم او را خاموش خواهد ساخت و در پی از درهای دوزخ را به روی او خواهد بست. اگر خداوند بر زمین طلا ارزانی دارد، نیکوتر از روزه ماه رجب نخواهد بود و پاداش روزه‌اش به چیزی از متاع دنیا تکمیل نشود، مگر خوبی‌های روزه دار که خالصانه کوشیده است. آن گاه که شب فرا رسد، خواسته روزه دار اجابت می‌شود و اگر از دنیا چیزی طلبد، به او ارزانی می‌دارد وگرنه پس انداز نیکوتری برای او در آخرت قرار خواهد داد، پس اندازی برتر از دعایی که کسی از دوستان و برگزیدگان حق دارد. هرکس دو روز از رجب را روزه بگیرد، آسمان و زمین نمی‌توانند وصف کننده چیزی باشند که او در منزلت کریمانه‌اش جسته است. و نیز پاداش ده راست گفتار در همه عمر خویش برای او ثبت خواهد شد، هر چند که زندگانی شان دراز باشد. و در رستاخیز به شمار شفاعت کنندگان، او می‌تواند دیگران را شفاعت کند و همراه آنان محشور شود تا اینکه به بهشت درآید و از دوستان‌شان باشد.

هرکس سه روز رجب را روزه بگیرد، خداوند میان او و دوزخ خندقی یا پرده‌ای به درازای هفتاد سال خواهد زد و هنگام افطاری به او خواهد گفت: بی‌گمان حق تو بر من

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مَلائِكَتِي أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ عُوفِيَ مِنَ الْبَلايَا كُلِّهَا مِنَ الْجُنُونِ وَ الْجُذَامِ وَ الْبَرَصِ وَ فِتْنَةِ الدَّجَّالِ وَ أُجِيرَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَ كُتِبَ لَهُ مِثْلُ أُجُورِ أُولِي الالْبَابِ التَّوَّابِينَ الاوَّابِينَ وَ أُعْطِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فِي أَوَائِلِ الْعَابِدِينَ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ خَمْسَةَ أَيَّامٍ كَانَ حَقّاً عَلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يُرْضِيَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ بُعِثَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ وَجْهُهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ وَ كُتِبَ لَهُ عَدَدَ رَمْلِ عَالِجٍ الْحَسَنَاتُ وَ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ، وَ يُقَالُ لَهُ: تَمَنَّ عَلَى رَبِّكَ مَا شِئْتَ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سِتَّةَ أَيَّامٍ خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَ لِوَجْهِهِ نُورٌ يَتَلَأْلَأُ أَشَدُّ بَيَاضاً مِنْ نُورِ الشَّمْسِ وَ أُعْطِيَ سِوَى ذَلِكَ نُوراً يَسْتَضِيءُ بِهِ أَهْلُ الْجَمْعِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ بُعِثَ مِنَ الآمِنِينَ حَتَّى يَمُرَّ عَلَى الصِّرَاطِ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَ يُعَافَى مِنْ عُقُوقِ الْوَالِدَيْنِ وَ قَطِيعَةِ الرَّحِمِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سَبْعَةَ أَيَّامٍ فَإِنَّ لِجَهَنَّمَ سَبْعَةَ أَبْوَابٍ يُغْلِقُ اللهُ عَنْهُ بِصَوْمِ كُلِّ يَوْمٍ بَاباً مِنْ أَبْوَابِهَا وَ حَرَّمَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ فَإِنَّ لِلْجَنَّةِ ثَمَانِيَةَ أَبْوَابٍ يَفْتَحُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ بِصَوْمِ كُلِّ يَوْمٍ بَاباً مِنْ أَبْوَابِهَا، وَ قَالَ لَهُ: ادْخُلْ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجِنَانِ شِئْتَ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ تِسْعَةَ أَيَّامٍ خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَ هُوَ يُنَادِي بِلا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ لا يُصْرَفُ وَجْهُهُ دُونَ الْجَنَّةِ وَ خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَ لِوَجْهِهِ نُورٌ يَتَلَأْلَأُ لِأَهْلِ الْجَمْعِ حَتَّى يَقُولُوا: هَذَا نَبِيٌّ مُصْطَفًى وَ إِنَّ أَدْنَى مَا يُعْطَى أَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ عَشَرَةَ أَيَّامٍ جَعَلَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ جَنَاحَيْنِ أَخْضَرَيْنِ مَنْظُومَيْنِ بِالدُّرِّ وَ الْيَاقُوتِ يَطِيرُ بِهِمَا عَلَى الصِّرَاطِ كَالْبَرْقِ الْخَاطِفِ إِلَى الْجِنَانِ وَ يُبَدِّلُ اللهُ سَيِّئَاتِهِ حَسَنَاتٍ، وَ كُتِبَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ الْقَوَّامِينَ لِلَّهِ بِالْقِسْطِ وَ كَأَنَّهُ عَبَدَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَلْفَ عَامٍ قَائِماً صَابِراً مُحْتَسِباً، وَ مَنْ صَامَ أَحَدَ عَشَرَ يَوْماً مِنْ رَجَبٍ - لَمْ يُوَافَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَبْدٌ أَفْضَلُ ثَوَاباً مِنْهُ إِلاَّ مَنْ صَامَ مِثْلَهُ أَوْ زَادَ عَلَيْهِ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ اثْنَيْ عَشَرَ يَوْماً كُسِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حُلَّتَيْنِ خَضْرَاوَيْنِ مِنْ سُنْدُسٍ وَ إِسْتَبْرَقٍ وَ يُحَبَّرُ بِهِمَا لَوْ أُدْلِيَتْ حُلَّةٌ مِنْهُمَا إِلَى الدُّنْيَا لَأَضَاءَ مَا بَيْنَ شَرْقِهَا وَ غَرْبِهَا، وَ لَصَارَتِ الدُّنْيَا أَطْيَبَ مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَلاثَةَ عَشَرَ يَوْماً وُضِعَتْ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَائِدَةٌ مِنْ يَاقُوتٍ أَخْضَرَ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ قَوَائِمُهَا مِنْ دُرٍّ أَوْسَعُ مِنَ الدُّنْيَا سَبْعِينَ مَرَّةً عَلَيْهَا صِحَافُ الدُّرِّ وَ الْيَاقُوتِ فِي كُلِّ صَحْفَةٍ سَبْعُونَ أَلْفَ لَوْنٍ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

روشن است و حق و ولایت تو بر من است. ای فرشتگان! شاهد باشید که گناهان گذشته و آینده‌اش را آمرزیدم. هرکس چهار روز رجب را روزه بگیرد از تمام گرفتاری‌ها و نیز دیوانگی و جذام و برص در امان ماند و نیز از فتنه دجال و عذاب گور رهایی یابد و پاداش صاحب دلان و توبه گران و زاری کنندگان برای او ثبت شده و نامه اعمال او را به دست راستش خواهند داد. هرکس پنج روز از رجب را روزه بگیرد بر خداوند است که او را در رستاخیز خرسند سازد و صورت او مانند ماه شب چهارده شود و به شمار ریگ های «عالج» برای او خوبی ثبت شده و بی حساب به بهشت درآید و ناگاه به وی می‌گویند: حالا هر چه که مایلی برای معبود خویش ناز کن.

هرکس شش روز از رجب را روزه بگیرد آن گاه که از گورش بیرون آید، رخسار او نوری خواهد داشت که تابان‌تر از نور خورشید است. و نیز افزون بر آن،نوری به او داده می شود که مردم در رستاخیز از آن بهره خواهند داشت. او آسوده برانگیخته شده و بی‌حساب بر صراط خواهد گذشت و نیز از عقوق والدین و قطع رحم معاف می‌شود. هرکس هفت روز رجب را روزه بگیرد برای روزه هر روز، دری از دوزخ برای او بسته می‌شود و خداوند بدن او را به آتش دوزخ حرام می‌سازد. هرکس هشت روز رجب را روزه بگیرد، خداوند برای هر روز او یک در از هشت در بهشت را برای او گشوده و می‌فرماید: از هر در که مایلی وارد شو. هرکس نه روز از رجب را روزه بگیرد از قبرش که خارج شود، فریاد لا اله الا الله می‌زند و چیزی او را از رفتن به بهشت باز نمی‌دارد و سیمای تابانی پیدا می‌کند تا آنجا که می‌گویند: او از کسان پیامبر مصطفی صلی الله علیه و آله است و کمترین لطف درباره وی این است که او بدون حساب وارد بهشت شود.

هرکس ده روز از رجب را روزه بگیرد، خداوند دو بال به او می‌دهد که رشته در و یاقوت داشته و با آن مانند برق خاطف از پل صراط گذشته و به بهشت در می‌آید. خداوند بدی‌های وی را به خوبی‌ها تبدیل می‌کند و او را در شمار نزدیکان و قیام کنندگان در راه قسط قرار خواهد داد. انگار او خداوند را در حال قیام و شکیبایی و اخلاص هزار سال پرستیده است. هرکس یازده روز رجب را روزه بگیرد در رستاخیز کسی در پاداش به او نمی‌رسد، مگر اینکه همانند وی یا بیشتر از او روزه گرفته باشد. هرکس دوازده روز رجب را روزه بگیرد در آسمان دنیا آویخته می‌شود فاصله مغرب و مشرق را روشن می‌سازد و دنیا از مشک سبز خوشبوتر می‌شود. هر کس سیزده روز ماه رجب را روزه بگیرد در قیامت سفره‌ای از یاقوت سبز در سایه عرش خواهد گسترد که پایه‌های آن از در بوده و هفتاد بار فراخ‌تر از دنیاست. در آن سفره سینی‌های در و یاقوت است و روی هر سینی هفتاد هزار

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مِنَ الطَّعَامِ لاٰ يُشْبِهُ اللَّوْنُ اللَّوْنَ وَ لاٰ الرِّيحُ الرِّيحَ فَيَأْكُلُ مِنْهَا وَ النَّاسُ فِي شِدَّةٍ شَدِيدَةٍ وَ كَرْبٍ عَظِيمٍ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ أَرْبَعَةَ عَشَرَ يَوْماً أَعْطَاهُ اللهُ مِنَ الثَّوَابِ مَا لاٰ عَيْنٌ رَأَتْ وَ لاٰ أُذُنٌ سَمِعَتْ وَ لاٰ خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ مِنْ قُصُورِ الْجِنَانِ الَّتِي بُنِيَتْ بِالدُّرِّ وَ الْيَاقُوتِ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْماً وَقَفَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَوْقِفَ الْآمِنِينَ فَلاٰ يَمُرُّ بِهِ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَ لاٰ نَبِيٌّ مُرْسَلٌ وَ لاٰ رَسُولٌ إِلاّٰ قَالَ: طُوبَاكَ أَنْتَ آمِنٌ مُقَرَّبٌ مُشْرِفٌ مَغْبُوطٌ مَحْبُورٌ سَاكِنٌ لِلْجِنَانِ وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سِتَّةَ عَشَرَ يَوْماً كَانَ فِي أَوَائِلِ مَنْ يَرْكَبُ عَلَى دَوَابَّ مِنْ نُورٍ تَطِيرُ بِهِمْ فِي عَرْصَةِ الْجِنَانِ إِلَى دَارِ الرَّحْمَنِ، وَ مَنْ صَامَ سَبْعَةَ عَشَرَ يَوْماً مِنْ رَجَبٍ وُضِعَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى الصِّرَاطِ سَبْعُونَ أَلْفَ مِصْبَاحٍ مِنْ نُورٍ حَتَّى يَمُرَّ عَلَى الصِّرَاطِ بِنُورِ تِلْكَ الْمَصَابِيحِ إِلَى الْجِنَانِ تُشَيِّعُهُ الْمَلاٰئِكَةُ بِالتَّرْحِيبِ وَ التَّسْلِيمِ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَمَانِيَةَ عَشَرَ يَوْماً زَاحَمَ إِبْرَاهِيمَ فِي قُبَّتِهِ فِي قُبَّةِ الْخُلْدِ عَلَى سُرُرِ الدُّرِّ وَ الْيَاقُوتِ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ تِسْعَةَ عَشَرَ يَوْماً بَنَى اللهُ لَهُ قَصْراً مِنْ لُؤْلُؤٍ رَطْبٍ بِحِذَاءِ قَصْرِ آدَمَ وَ إِبْرَاهِيمَ فِي جَنَّةِ عَدْنٍ فَيُسَلِّمُ عَلَيْهِمَا وَ يُسَلِّمَانِ عَلَيْهِ تَكْرِمَةً لَهُ وَ إِيجَاباً لِحَقِّهِ وَ كَتَبَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ يَصُومُ مِنْهَا كَصِيَامِ أَلْفِ عَامٍ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ عِشْرِينَ يَوْماً فَكَأَنَّمَا عَبَدَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ عِشْرِينَ أَلْفَ عَامٍ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ يَوْماً شَفَعَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي مِثْلِ رَبِيعَةَ وَ مُضَرَ كُلِّهِمْ مِنْ أَهْلِ الْخَطَايَا وَ الذُّنُوبِ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ اثْنَيْنِ وَ عِشْرِينَ يَوْماً نَادَى مُنَادٍ مِنْ أَهْلِ السَّمَاءِ أَبْشِرْ يَا وَلِيَّ اللهِ مِنَ اللهِ بِالْكَرَامَةِ الْعَظِيمَةِ وَ مُرَافَقَةِ ـ «الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَ الصِّدِّيقِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ وَ حَسُنَ أُولٰئِكَ رَفِيقاً»[1]، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَلاٰثَةً وَ عِشْرِينَ يَوْماً نُودِيَ مِنَ السَّمَاءِ طُوبَى لَكَ يَا عَبْدَ اللهِ نَصِبْتَ قَلِيلاً وَ نَعِمْتَ طَوِيلاً طُوبَى لَكَ إِذَا كُشِفَ الْغِطَاءُ عَنْكَ وَ أُفْضِيتَ إِلَى جَسِيمِ ثَوَابِ رَبِّكَ الْكَرِيمِ وَ جَاوَرْتَ الْخَلِيلَ فِي دَارِ السَّلاٰمِ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ أَرْبَعَةً وَ عِشْرِينَ يَوْماً فَإِذَا نَزَلَ بِهِ مَلَكُ الْمَوْتِ تَرَاءَى لَهُ فِي صُورَةِ شَابٍّ عَلَيْهِ حُلَّةٌ مِنْ دِيبَاجٍ أَخْضَرَ عَلَى فَرَسٍ مِنْ أَفْرَاسِ الْجِنَانِ وَ بِيَدِهِ حَرِيرٌ أَخْضَرُ مُمَسَّكٌ بِالْمِسْكِ الاذْفَرِ وَ بِيَدِهِ قَدَحٌ مِنْ ذَهَبٍ مَمْلُوءٌ مِنْ شَرَابِ الْجِنَانِ، فَسَقَاهُ إِيَّاهُ عِنْدَ خُرُوجِ

---

١. النساء / ٦٩.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رنگ خوراکی است که رنگ و بوی آن‌ها به یکدیگر در نیامیزد و از آن بخورد در حالی که دیگران در رنج سخت گرفتار باشند.

هرکس چهار ده روز رجب را روزه بگیرد، خداوند او را پاداشی عطا می‌کند که نه دیده‌ای آن را تماشا کرده و نه گوشی خبر آن را شنیده و نه بر خیال انسانی درباره قصرهای بهشتی و آکنده از در و یاقوت گذشته است. هرکس پانزده روز رجب را روزه بگیرد، در رستاخیز در جایگاه ایمنی یافتگان ایستاده و هیچ فرشته مقرب و پیامبر مرسل به او برنخورد، مگر اینکه بگوید: خوشا به حال تو که به تقرب و شرف نخست آنان است که بر اسب نور سوار بوده و آنان را در فراخنای بهشت پرواز می‌دهند تا اینکه به پیشگاه الهی نزدیک می‌شوند. هرکس هفده روز رجب را روزه بگیرد، در رستاخیز هفتاد هزار چراغ بر صراط می گذارند که او در روشنایی آنهابه سمت بهشت رفته و فرشته‌ها با خوشآمد گویی و سلام همراهی‌اش می‌کنند. هرکس هجده روز رجب را روزه بگیرد، در گنبد ابراهیم که در بهشت قرار دارد، با او روی تخت‌های در و یاقوت هم مرتبه خواهد بود. هرکس نوزده روز رجب را روزه بگیرد، خداوند قصری از لؤلؤ برای او در بهشت خواهد ساخت که روبروی قصر ابرهیم علیه السلام باشد. آنگاه آدم بر آنها درود می‌فرستد و آنان بر آدم علیه السلام درود می‌فرستند. به سبب تکریم و حق او. و نیز به خاطر هر روز که روزه بوده است، پاداش روزهٔ هزار سال برای او ثبت خواهند کرد. هرکس بیست روز رجب را روزه بگیرد، انگار بیست هزار سال خداوند را پرستیده است. هرکس بیست و یک روز رجب را روزه بگیرد، در رستاخیز همانند اقوام «ربیعه» و «مضر» را شفاعت کند که یک سر در خطاپیشگی و گناه کاری اند. هرکس بیست و دو روز رجب را روزه بگیرد، از آسمان ندا می‌آید که ای دوست خداوند! تو را بشارت باد از سوی خداوند به کرامت بزرگ و دوستی با کسانی که خداوند به آنان نعمت ارزانی داشته؛ از پیامبران و راستان و شهیدان و شایستگان که چه خوب دوستانی هستند. هرکس بیست و سه روز رجب را روزه بگیرد از آسمان او را ندا می‌آید: خوشا به حال تو ای بنده حق که سختی کم کشیدی و نعمت دراز یافتی. خوشا به حال تو که به هنگام مردن پاداش بزرگ خداوند کریم و همسایگی دوست ابراهیم علیه السلام را در بهشت نصیب خویش ساخته‌ای. هرکس بیست و چهار روز رجب را روزه بگیرد فرشته مرگ در سیمای نوجوانی بر او ظاهر می‌گردد که جامه دیبای سبز بر تن دارد و سوار اسب بهشتی بوده و حریر سبز مشک آلودی به دست دارد و نیز جامی زرین

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نَفْسِهِ يُهَوِّنُ بِهِ عَلَيْهِ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ، ثُمَّ يَأْخُذُ رُوحَهُ فِي تِلْكَ الْحَرِيرِ فَتَفُوحُ مِنْهَا رَائِحَةٌ يَسْتَنْشِقُهَا أَهْلُ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ فَيَظَلُّ فِي قَبْرِهِ رَيَّانَ وَ يُبْعَثُ مِنْ قَبْرِهِ رَيْحَانُ حَتَّى يَرِدَ حَوْضَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ خَمْسَةً وَ عِشْرِينَ يَوْماً فَإِنَّهُ إِذَا خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ تَلَقَّاهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ بِيَدِ كُلِّ مَلَكٍ مِنْهُمْ لِوَاءٌ مِنْ دُرٍّ وَ يَاقُوتٍ وَ مَعَهُمْ طَرَائِفُ الْحُلِيِّ وَ الْحُلَلِ، فَيَقُولُونَ: يَا وَلِيَّ اللهِ النَّجَاةُ إِلَى رَبِّكَ، فَهُوَ مِنْ أَوَّلِ النَّاسِ دُخُولًا فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ مَعَ الْمُقَرَّبِينَ الَّذِينَ «رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَ رَضُوا عَنْهُ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ»[1]، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سِتَّةً وَ عِشْرِينَ يَوْماً بَنَى اللهُ لَهُ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ مِائَةَ قَصْرٍ مِنْ دُرٍّ وَ يَاقُوتٍ عَلَى رَأْسِ كُلِّ قَصْرٍ خَيْمَةٌ حَمْرَاءُ مِنْ حَرِيرِ الْجِنَانِ يَسْكُنُهَا نَاعِماً وَ النَّاسُ فِي الْحِسَابِ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ سَبْعَةً وَ عِشْرِينَ يَوْماً أَوْسَعَ اللهُ عَلَيْهِ الْقَبْرَ مَسِيرَةَ أَرْبَعِمِائَةِ عَامٍ وَ مَلَأَ جَمِيعَ ذٰلِكَ مِسْكاً وَ عَنْبَراً وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَمَانِيَةً وَ عِشْرِينَ يَوْماً جَعَلَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ النَّارِ سَبْعَةَ خَنَادِقَ كُلُّ خَنْدَقٍ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ مَسِيرَةَ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ تِسْعَةً وَ عِشْرِينَ يَوْماً غَفَرَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ وَ لَوْ كَانَ عَشَّاراً وَ لَوْ كَانَتِ امْرَأَةً فَجَرَتْ بِسَبْعِينَ مَرَّةً بَعْدَ مَا أَرَادَتْ بِهِ وَجْهَ اللهِ وَ الْخَلَاصَ مِنْ جَهَنَّمَ - لَغَفَرَ اللهُ لَهَا، وَ مَنْ صَامَ مِنْ رَجَبٍ ثَلَاثِينَ يَوْماً نَادَى مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ يَا عَبْدَ اللهِ أَمَّا مَا مَضَى فَقَدْ غُفِرَ لَكَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فِيمَا بَقِيَ وَ أَعْطَاهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِي الْجِنَانِ كُلِّهَا فِي كُلِّ جَنَّةٍ أَرْبَعِينَ أَلْفَ مَدِينَةٍ مِنْ ذَهَبٍ فِي كُلِّ مَدِينَةٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ قَصْرٍ فِي كُلِّ قَصْرٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ بَيْتٍ وَ فِي كُلِّ بَيْتٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ مَائِدَةٍ مِنْ ذَهَبٍ عَلَى كُلِّ مَائِدَةٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ قَصْعَةٍ فِي كُلِّ قَصْعَةٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ لَوْنٍ مِنَ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ لِكُلِّ طَعَامٍ وَ شَرَابٍ مِنْ ذٰلِكَ لَوْنٌ عَلَى حِدَةٍ وَ فِي كُلِّ بَيْتٍ أَرْبَعُونَ أَلْفَ أَلْفِ سَرِيرٍ مِنْ ذَهَبٍ طُولُ كُلِّ سَرِيرٍ أَلْفَا ذِرَاعٍ فِي أَلْفَيْ ذِرَاعٍ عَلَى كُلِّ سَرِيرٍ جَارِيَةٌ مِنَ الْحُورِ عَلَيْهَا ثَلَاثُمِائَةِ أَلْفِ ذُؤَابَةٍ مِنْ نُورٍ تَحْمِلُ كُلُّ ذُؤَابَةٍ مِنْهَا أَلْفَ أَلْفِ وَصِيفَةٍ تُعَلِّفُهَا بِالْمِسْكِ وَ الْعَنْبَرِ إِلَى أَنْ يُوَافِيَهَا صَائِمُ رَجَبٍ هٰذَا لِمَنْ صَامَ شَهْرَ رَجَبٍ كُلَّهُ قِيلَ يَا نَبِيَّ اللهِ فَمَنْ عَجَزَ عَنْ صِيَامِ رَجَبٍ لِضَعْفٍ أَوْ لِعِلَّةٍ كَانَتْ بِهِ أَوِ امْرَأَةٍ غَيْرِ طَاهِرٍ يَصْنَعُ مَا ذَا لِيَنَالَ مَا وَصَفْتَهُ، قَالَ: يَتَصَدَّقُ كُلَّ يَوْمٍ

---

١. المائدة / ١١٩.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آکنده از شراب بهشتی که در هنگام احتضار بر او می‌نوشاند و تلخی آن را بر او آسان می‌سازد و جان او را در حریر سبزی که دارد، خواهد پیچید. از آن جامه، بوی مطبوعی در می‌آید که ساکنان هفت آسمان از آن بهره برند و نیز در گور خویش پیوسته سیراب می‌باشد تا اینکه بر حوض کوثر درآید.

هرکس بیست و پنج روز رجب را روزه بگیرد، آن گاه که از قبرش بیرون می‌آید، با هفتاد هزار فرشته برخورد می‌کند که هریک پرچمی از در و یاقوت در دست دارند. همراه آنان زینت‌ها و جامه‌های طرفه است. آنان خواهند گفت: ای دوست پروردگار! هر چه سریع‌تر خود را به پروردگارت برسان. او نخستین کسی است که همراه با مقربان در بهشت عدن وارد می شود. آنان از خدا خرسند هستند و خداوند از آنان خرسند است و این همان کامیابی بزرگ است. هرکس بیست و شش روز رجب را روزه بگیرد خداوند برای وی صد قصر در و یاقوت در سایه عرش خواهد ساخت که بر سر در هر قصری خیمه‌ای سرخ از حریر بهشتی بوده و او در ناز و نعمت آسودگی داشته باشد، در حالی که دیگران گرفتار حساب و جزا هستند.

هرکس بیست و هفت روز رجب را روزه بگیرد خداوند قبر او را به مسافت چهار صد سال فراخی می‌بخشد و آکنده از مشک و عنبر می‌سازد. هرکس بیست و هشت روز رجب را روزه بگیرد، خداوند میان او و آتش دوزخ هفت خندق حفر کند که هر خندقی از آسمان تا زمین است و پانصد سال راه دارد. هرکس بیست و نه روز رجب را روزه بگیرد خداوند او را خواهد آمرزید، هرچند که گمرک چی باشد یا زنی باشد که هفتاد زنا داده است، به شرطی که آهنگ تقرب به حق و خلاصی از دوزخ داشته باشد.

هرکس سی روز رجب را روزه بگیرد، ندا از آسمان می‌آید: ای بنده حق! گناهان گذشته تو آمرزیده شد. اکنون کوششی دیگر آغاز کن. خداوند به او چهل هزار شهر در بهشتی از بهشت‌های خود عطا می‌کند که هر شهری از طلاست و در هر شهری چهل هزار هزار قصر است و در هر قصری چهل هزار هزار سرای. و در هر سرای چهل هزار هزار سفره زرین و بر هر سفره چهل هزار هزار کاسه و در هر کاسه‌ای چهل هزار هزار خوراکی و نوشیدنی است که هریک رنگی جداگانه دارند و نیز در هر سرایی چهل هزار تخت طلایی و هر تختی هزار ذراع در دو هزار ذراع درازی دارد. و بر هر تخت دوشیزه‌ای از حورالعین است که سیصد رشته گیسوی تابان دارد و گیسو را هزار هزار کنیز جوان در دست دارد و به مشک و عنبر می‌آلایند تا اینکه به دست روزه دار ماه رجب بسپارند. این همه پاداش کسی است که تمام ماه رجب را روزه بوده است. گفتند ای پیامبر! خدا هرکس به خاطر ناتوانی یا بیماری

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بِرَغِيفٍ عَلَى الْمَسَاكِينِ وَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُ إِذَا تَصَدَّقَ بِهَذِهِ الصَّدَقَةِ كُلَّ يَوْمٍ نَالَ مَا وَصَفْتُ وَ أَكْثَرَ إِنَّهُ لَوِ اجْتَمَعَ جَمِيعُ الْخَلَائِقِ كُلُّهُمْ مِنْ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ عَلَى أَنْ يُقَدِّرُوا قَدْرَ ثَوَابِهِ مَا بَلَغُوا عُشْرَ مَا يُصِيبُ فِي الْجِنَانِ مِنَ الْفَضَائِلِ وَ الدَّرَجَاتِ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ فَمَنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَى هَذِهِ الصَّدَقَةِ يَصْنَعُ مَا ذَا لِيَنَالَ مَا وَصَفْتَ قَالَ: يُسَبِّحُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ كُلَّ يَوْمٍ مِنْ رَجَبٍ إِلَى تَمَامِ ثَلَاثِينَ يَوْماً بِهَذَا التَّسْبِيحِ مِائَةَ مَرَّةٍ سُبْحَانَ الْإِلَهِ الْجَلِيلِ سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنْبَغِي التَّسْبِيحُ إِلَّا لَهُ سُبْحَانَ الْأَعَزِّ الْأَكْرَمِ سُبْحَانَ مَنْ لَبِسَ الْعِزَّ وَ هُوَ لَهُ أَهْلٌ.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَاشِمٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ السَّكُونِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: ضَغْطَةُ الْقَبْرِ لِلْمُؤْمِنِ كَفَّارَةٌ لِمَا كَانَ مِنْهُ مِنْ تَضْيِيعِ النِّعَمِ».

٣. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ أَبِي مَسْرُوقٍ النَّهْدِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ غَالِبٍ عَنْ سَعْدٍ الْإِسْكَافِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ: «أَيُّمَا مُؤْمِنٍ غَسَّلَ مُؤْمِناً فَقَالَ إِذَا قَلَّبَهُ اللَّهُمَّ هَذَا بَدَنُ عَبْدِكَ الْمُؤْمِنِ وَ قَدْ أَخْرَجْتَ رُوحَهُ مِنْهُ وَ فَرَّقْتَ بَيْنَهُمَا فَعَفْوَكَ عَفْوَكَ غَفَرَ اللهُ لَهُ ذُنُوبَ سَنَةٍ إِلَّا الْكَبَائِرَ».

٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مَرَّارٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: «مَنْ غَسَّلَ مَيِّتاً مُؤْمِناً فَأَدَّى فِيهِ الْأَمَانَةَ غُفِرَ لَهُ قِيلَ: وَ كَيْفَ يُؤَدِّي فِيهِ الْأَمَانَةَ؟ قَالَ: لَا يُخْبِرُ بِمَا يَرَى.

٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رحمه الله قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الْأَشْعَرِيِّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُوسَى الْخَشَّابِ عَنْ غِيَاثِ بْنِ كَلُّوبٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ عَنِ.

الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام: «أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله قَالَ: لَقِّنُوا أَمْوَاتَكُمْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نتواند تمام سی روز را روزه باشد یا زنی که در حیض و نفاس باشد، چه کنند؟ فرمود: آنان روزانه یک گرده نان به بینوایان صدقه دهند. قسم به کسی که جان من در دست اوست، هرکس روزانه این صدقه را بدهد، به آنچه وصف کردم و حتی بیشتر از آنها خواهد رسید. و اگر همه آفریده شدگان از ساکنان آسمانها و زمین گرد هم می‌آیند که پاداش او را اندازه گیری کنند، نخواهند توانست به یک دهم آن پاداش‌ها در بهشت به لحاظ فضیلت و منزلت نزدیک شوند. گفتند: ای پیامبر خدا! اگر کسی نتواند این صدقه را بپردازند، چه کاری انجام دهند که همان پاداش را به دست آورد؟ فرمود: در هر روز رجب تا پایان آن صد بار این تسبیح را بر زبان آورد: سبحان الله له الجلیل سبحان من لاینبغی التسبیح الا له سبحان الاعز الاکرم. سبحان من لیس العز و هو له اهل.

۲. پیامبر اکرمﷺ فرمود: فشار قبر مؤمن همان کفاره گناهان از جمله ضایع شدن نعمت او می‌باشد.

۳. امام باقرؑ فرمود: هر مؤمنی که می‌خواهد، مومن دیگر را غسل دهد، آن گاه که بدن او را می‌گرداند، چنین بگوید: خدایا! این تن بنده ایمان آورده توست که جان او را گرفتی و بین روح و جسم او فاصله انداختی، عفو تو نیاز اوست. سپس خداوند گناهان یک سال او را مگر گناهان کبیره‌اش را خواهد آمرزید.

۴. امام صادقؑ فرمود: هرکس مرد ایمان آورده‌ای را غسل دهد و امانت را رعایت کند، گناهانش آمرزیده خواهد شد. گفتند: منظور از امانت داری چیست؟ فرمود: هر چه مشاهده کرد به زبان نیاورد.

۵. پیامبرﷺ فرمود: به مردگان خویش کلمه لا اله الا الله را تلقین کنید، چرا که اگر

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

(لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ) فَإِنَّ مَنْ كَانَ آخِرُ كَلاَمِهِ (لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ) دَخَلَ الْجَنَّةَ».

٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ عَلِيِّ بْنِ سَيْفٍ عَنْ أَخِيهِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ سَيْفِ بْنِ عَمِيرَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شِمْرٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ ﷺ قَالَ: مَنْ قَدَّمَ أَوْلاَداً يَحْتَسِبُهُمْ عِنْدَ اللهِ حَجَبُوهُ مِنَ النَّارِ بِإِذْنِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ.

٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ سَيْفِ بْنِ عَمِيرَةَ عَنْ أَشْعَثَ بْنِ سَوَّارٍ عَنِ الاَحْنَفِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَبِي ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ ﷺ قَالَ: كُنَّا ذَاتَ يَوْمٍ عِنْدَ رَسُولِ اللهِ ﷺ فِي مَسْجِدِ قُبَا وَ نَحْنُ نَفَرٌ مِنْ أَصْحَابِهِ إِذْ قَالَ: مَعَاشِرَ أَصْحَابِي يَدْخُلُ عَلَيْكُمْ مِنْ هَذَا الْبَابِ رَجُلٌ هُوَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِمَامُ الْمُسْلِمِينَ قَالَ: فَنَظَرُوا وَ كُنْتُ فِيمَنْ نَظَرَ فَإِذَا نَحْنُ بِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ﷺ قَدْ طَلَعَ فَقَامَ النَّبِيُّ ﷺ فَاسْتَقْبَلَهُ وَ عَانَقَهُ وَ قَبَّلَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَ جَاءَ بِهِ حَتَّى أَجْلَسَهُ إِلَى جَانِبِهِ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، فَقَالَ: هَذَا إِمَامُكُمْ مِنْ بَعْدِي طَاعَتُهُ طَاعَتِي وَ مَعْصِيَتُهُ مَعْصِيَتِي وَ طَاعَتِي طَاعَةُ اللهِ وَ مَعْصِيَتِي مَعْصِيَةُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

کلام واپسین او لا اله الا لله باشد، به بهشت خواهد رفت.

۶.امام باقر علیه السلام فرمود: هرکس فرزندانی بیاورد و آنان را به حساب خداوند گذارد، آنان با رخصت حق از دوزخی شدن او پیشگیری کنند.

۷. ابوذر غفاری می‌گوید: روزی در مسجد قبا نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بودیم. حضرت خطاب به یاران خود چنین فرمود: اکنون از این در شخصی وارد می‌شود که او امیرمومنان و پیشوای مسلمانان است. آن گاه همگان چشم به در دوختند و من گوشه نگاهی به در داشتم که ناگهان علی علیه السلام در آمد. پیامبر بلند شد و به پیشوازش رفت و او را در بغل گرفت و بین چشمان علی علیه السلام را بوسه زد و او را کنار خویش نشاند و فرمود: این علی پس از من رهبر شما خواهد بود. فرمان بردن از علی علیه السلام، فرمان بردن از من است و نافرمانی علی، نافرمانی من است. و فرمان بردن از من، فرمان بردن از خداوند است و نافرمانی من، نافرمانی اوست.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الحادي و الثمانون

يوم الجمعة لسبع خلون من رجب من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ ﷺ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْوَرَّاقُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنِ الْهَيْثَمِ بْنِ أَبِي مَسْرُوقٍ النَّهْدِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مِهْرَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَخِيهِ الْحَسَنِ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ﷺ قَالَ: مَنْ صَامَ يَوْماً مِنْ رَجَبٍ فِي أَوَّلِهِ أَوْ فِي وَسَطِهِ أَوْ فِي آخِرِهِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ، وَ مَنْ صَامَ ثَلاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ رَجَبٍ فِي أَوَّلِهِ وَ ثَلاثَةَ أَيَّامٍ فِي وَسَطِهِ وَ ثَلاثَةَ أَيَّامٍ فِي آخِرِهِ غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ مَنْ أَحْيَا لَيْلَةً مِنْ لَيَالِي رَجَبٍ أَعْتَقَهُ اللهُ مِنَ النَّارِ وَ قُبِلَ شَفَاعَتُهُ فِي سَبْعِينَ أَلْفَ رَجُلٍ مِنَ الْمُذْنِبِينَ، وَ مَنْ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فِي رَجَبٍ ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللهِ أَكْرَمَهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي الْجَنَّةِ مِنَ الثَّوَابِ بِمَا لا عَيْنٌ رَأَتْ وَ لا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَ لا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ.

٢. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ الْحَنَفِيُّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ، قَالَ: سَمِعْتُ مَالِكَ بْنَ أَنَسٍ الْفَقِيهَ، يَقُولُ: وَ اللهِ مَا رَأَتْ عَيْنِي أَفْضَلَ مِنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ﷺ زُهْداً وَ فَضْلاً وَ عِبَادَةً وَ وَرَعاً وَ كُنْتُ أَقْصِدُهُ فَيُكْرِمُنِي وَ يُقَبِّلُ عَلَيَّ، فَقُلْتُ: لَهُ يَوْماً يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ مَا ثَوَابُ مَنْ صَامَ يَوْماً مِنْ رَجَبٍ إِيمَاناً وَ احْتِسَاباً؟ فَقَالَ: وَ كَانَ وَ اللهِ إِذَا قَالَ: صَدَقَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ «رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ صَامَ يَوْماً مِنْ رَجَبٍ إِيمَاناً وَ احْتِسَاباً غُفِرَ لَهُ، فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ فَمَا ثَوَابُ مَنْ صَامَ يَوْماً مِنْ شَعْبَانَ؟

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هشتاد و یکم

جمعه هفتم رجب سال ۳۶۸

۱. علی بن ابی طالب علیه السلام فرمود: هرکس یک روزه ماه رجب را از آغاز یا میانه یا آخر آن روزه بگیرد، گناهان گذشته او آمرزیده می‌شود. و هرکس سه روز نخست و میانه و آخر رجب را روزه بگیرد، گناهان گذشته و آینده او آمرزیده می‌شود. و هرکس یک شب ماه رجب را احیا کند، خداوند او را از دوزخ رها می‌سازد و شفاعت وی را درباره هفتاد هزار گناه پیشه خواهد پذیرفت. و هرکس در ماه رجب صدقه خالصانه‌ای بدهد، خداوند او را در رستاخیز به پاداشی ارجمند خواهد داشت که نه دیده‌ای آن را نگریسته و نه گوشی خبرش را شنیده و نه به خیال انسانی عبور کرده است.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۲. مالک بن انس، فقیه مدینه می‌گوید: سوگند به خداوند که دیده‌ای برتر از امام صادق علیه السلام را در زهد و فضیلت و عبادت و ورع مشاهده نکرده است. من که پیش او می‌رفتم، مرا ارج می‌نهاد و به من التفات داشت. روزی گفتم: ای پسر پیامبر خدا! برای کسی که یک روز رجب را مومنانه و خالصانه روزه بگیرد، چه پاداشی خواهد بود؟ فرمود: پدرم از پدرش و از نیای من روایت کرد که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس یک روز از رجب را مؤمنانه و خالصانه روزه بگیرد، آمرزیده خواهد بود. گفتم: کسی که یک روز از شعبان را روزه بگیرد، چه پاداشی خواهد داشت؟ از قول پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس یک روز از

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ صَامَ يَوْماً مِنْ شَعْبَانَ إِيمَاناً وَ احْتِسَاباً غُفِرَ لَهُ.

٣. حَدَّثَنَا أَبِي (رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ) قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ عُبَيْدِ اللهِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الدِّهْقَانِ عَنْ دُرُسْتَ بْنِ أَبِي مَنْصُورٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ عليه السلام: لَا تَمْزَحْ فَيَذْهَبَ نُورُكَ وَ لَا تَكْذِبْ فَيَذْهَبَ بَهَاؤُكَ وَ إِيَّاكَ وَ خَصْلَتَيْنِ الضَّجَرَ وَ الْكَسَلَ فَإِنَّكَ إِنْ ضَجِرْتَ لَمْ تَصْبِرْ عَلَى حَقٍّ وَ إِنْ كَسِلْتَ لَمْ تُؤَدِّ حَقّاً، قَالَ: وَ كَانَ الْمَسِيحُ عليه السلام يَقُولُ: مَنْ كَثُرَ هَمُّهُ سَقِمَ بَدَنُهُ وَ مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ وَ مَنْ كَثُرَ كَلَامُهُ كَثُرَ سَقَطُهُ وَ مَنْ كَثُرَ كَذِبُهُ ذَهَبَ بَهَاؤُهُ وَ مَنْ لَاحَى الرِّجَالَ ذَهَبَتْ مُرُوَّتُهُ.

٤. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ دُرُسْتَ بْنِ أَبِي مَنْصُورٍ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ عَوَّاضٍ الطَّائِيِّ عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: الْأَكْلُ عَلَى الشِّبَعِ يُورِثُ الْبَرَصَ».

٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ نُوحٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: إِنَّ آدَمَ شَكَا إِلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَا يَلْقَى مِنْ حَدِيثِ النَّفْسِ وَ الْحُزْنِ فَنَزَلَ عَلَيْهِ جَبْرَئِيلُ فَقَالَ لَهُ: يَا آدَمُ قُلْ (لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ) فَقَالَهَا: فَذَهَبَ عَنْهُ الْوَسْوَسَةُ وَ الْحَزَنُ».

٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ قَالَ: أَخْبَرَنَا الْمُنْذِرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ قَالَ: قَالَ زَيْدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليهم السلام: فِي كُلِّ زَمَانٍ رَجُلٌ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ يَحْتَجُّ اللهُ بِهِ عَلَى خَلْقِهِ وَ حُجَّةُ زَمَانِنَا ابْنُ أَخِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ لَا يَضِلُّ مَنْ تَبِعَهُ وَ لَا يَهْتَدِي مَنْ خَالَفَهُ.

٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَعْبَدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام عَنْ أَبِيهِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

شعبان را مومنانه و خالصانه روزه بگیرد، آمرزیده خواهد بود.

۳. امام صادق علیه السلام فرمود: شوخی نکن که روشنی سیمای تو از بین برود و دروغ مگوی که شادابی تو از بین برود. و نیز از دو صفت خود را برکنار دار؛ تنگ خلقی و تنبلی. هرکس که اندوهگین است، بدن او دردمند خواهد شد و هرکس تنگ خلقی دارد، خویشتن را آزار می دهد. و هرکس زیاد حرف می‌زند زیاد، به اشتباه می‌افتد. و هرکس زیاد خطا می‌کند، منزلت خود را از دست می‌دهد. و هرکس با مردان بزرگوار درگیر شود، جوانمردی‌اش از بین خواهد رفت.

۴. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: خوردن بعد از سیر شدن سبب پیسی است.

۵. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: آدم علیه السلام از حدیث نفس و غم به سوی خداوند شکلایت کرد. جبرئیل بر او فرود آمد و فرمود: ای آدم! بگوی لا حول و لا قوه الا بالله. آدم علیه السلام این جمله را گفت و از وسوسه شیطان و اندوهگینی رها شد.

۶. زید بن علی علیه السلام می‌گوید: در هر دورانی شخصی از خاندان ما خواهد بود که خداوند او را حجت بر مردمان سازد و حجت دوران ما پسر برادرم امام جعفر صادق علیه السلام است. هرکس از او پیروی کند، سرگردان نگردد و هرکس به مخالفت با او برخیزد، هدایت نشود.

۷. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: جبرئیل از جانب پروردگارم فرمود: که علی بن ابی طالب حجت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: اخْبَرَنِي جَبْرَئِيلُ عَنِ اللهِ جَلَّ جَلالُهُ أَنَّهُ قَالَ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ حُجَّتِي عَلَى خَلْقِي وَ دَيَّانُ دِينِي أُخْرِجُ مِنْ صُلْبِهِ أَئِمَّةً يَقُومُونَ بِأَمْرِي وَ يَدْعُونَ إِلَى سَبِيلِي بِهِمْ أَدْفَعُ الْعَذَابَ عَنْ عِبَادِي وَ إِمَائِي وَ بِهِمْ أُنْزِلُ رَحْمَتِي».

٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: ثَلاثَةٌ هُنَّ فَخْرُ الْمُؤْمِنِ وَ زِينَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَ الآخِرَةِ الصَّلاةُ فِي آخِرِ اللَّيْلِ وَ يَأْسُهُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَ وَلايَةُ الامَامِ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وآله.

٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَعْرُوفٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ حَرِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ أَوْ غَيْرِهِ قَالَ: نَزَلَ عَلَى أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَوْمٌ مِنْ جُهَيْنَةَ فَأَضَافَهُمْ فَلَمَّا أَرَادُوا الرِّحْلَةَ زَوَّدَهُمْ وَ وَصَلَهُمْ وَ أَعْطَاهُمْ ثُمَّ قَالَ لِغِلْمَانِهِ: تَنَحَّوْا لا تُعِينُوهُمْ فَلَمَّا فَرَغُوا جَاءُوا لِيُوَدِّعُوهُ فَقَالُوا لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ لَقَدْ أَضَفْتَ فَأَحْسَنْتَ الضِّيَافَةَ وَ أَعْطَيْتَ فَأَجْزَلْتَ الْعَطِيَّةَ ثُمَّ أَمَرْتَ غِلْمَانَكَ أَنْ لا يُعِينُونَا عَلَى الرِّحْلَةِ فَقَالَ عليه السلام: انَّا أَهْلُ بَيْتٍ لا نُعِينُ أَضْيَافَنَا عَلَى الرِّحْلَةِ مِنْ عِنْدِنَا.

١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى الْعُبَيْدِيِّ عَنْ أَبِي زَكَرِيَّا الْمُؤْمِنِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله أَتَى شَبَاباً مِنَ الانْصَارِ فَقَالَ: إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكُمْ فَمَنْ بَكَى فَلَهُ الْجَنَّةُ فَقَرَأَ آخِرَ الزُّمَرِ «وَ سِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ زُمَراً»[1] إِلَى آخِرِ السُّورَةِ فَبَكَى الْقَوْمُ جَمِيعاً إِلاَّ شَابٌّ، فَقَالَ: يَا

---

١. الزمر / ٧١.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

من بر خلق من است و نیز جزا بخش در دین من است. از نسل علی پیشوایانی خواهم آورد که به فرمان من قیام کرده و به راه من فرا خوانده و به وسیله آنان عذاب خویش را از زنان و مردان بر دارم و رحمت را بر آنان فرو فرستم.

۸. امام صادق علیه السلام فرمود: سه چیز مایه مباهات مومن و نیز آراستگی او در دنیا و آخرت خواهد بود: نماز شب و مأیوس بودن از چیزی که در دست مردم است و نیز ولایت امامی از خاندان محمد صلی الله علیه و آله.

۹. گروهی از «جهینه» مهمان امام صادق علیه السلام شدند. آن گاه که آنان آهنگ سفر داشتند، امام به آنان رهتوشه وصله و عطا نمود و به خدمت کاران خود فرمود: کنار بروید و در چیدن اسباب سفر کمک نکنید. آن گاه که بار سفر بستند، پیش امام آمدند که وداع کنند. گفتند: ای پسر پیامبر خدا! نیکو میزبانی بودی و ما را عطای بسیار دادی. اما به خدمت کاران خود فرمان دادی که ما را در کوچیدن کمک نکنند. فرمود: ما خاندانی هستیم که در کوچیدن مهمان خویش کوشش نمی‌کنیم.

۱۰. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به سراغ جوانانی از انصار آمد و فرمود: می‌خواهم برای شما قرآن تلاوت کنم. هر کس در هنگام شنیدن آیات بگرید، به بهشت خواهد رفت. آن گاه آیات پایانی سوره زمر را خواند: «و سیق الذین کفروا الی جهنم زمرا» تا پایان سوره زمر جوانان همه اشک ریختند، مگر یک تن از آنان. او گفت: ای پیامبر خدا من گریه نکردم، اما خود را به حالت گریان درآورده و قطره اشکی ریختم. پیامبر فرمود: من دوباره آن آیات را تلاوت می‌کنم. هرکس خود را به حالت گریان درآورد، به بهشت خواهد رفت. همه اشک

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رَسُولَ اللهِ قَدْ تَبَا كَيْتُ فَمَا قَطَرَتْ عَيْنِي، قَالَ: إِنِّي مُعِيدُ عَلَيْكُمْ فَمَنْ تَبَا كَى فَلَهُ الْجَنَّةُ، قَالَ فَأَعَادَ عَلَيْهِمْ فَبَكَى الْقَوْمُ وَ تَبَا كَى الْفَتَى فَدَخَلُوا الْجَنَّةَ جَمِيعاً.

١١. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَحْمَدَ الْمُؤَدِّبُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبَرْمَكِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ دَاهِرٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَأَلْتُ الصَّادِقَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عليه السلام فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ مَا تَقُولُ فِي الْقُرْآنِ؟ فَقَالَ هُوَ كَلَامُ اللهِ وَ قَوْلُ اللهِ وَ كِتَابُ اللهِ وَ وَحْيُ اللهِ وَ تَنْزِيلُهُ وَ هُوَ الْكِتَابُ الْعَزِيزُ الَّذِي «لاٰ يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ لاٰ مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ»(١).

١٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَعْبَدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: قُلْتُ لِلرِّضَا: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ أَخْبِرْنِي عَنِ الْقُرْآنِ أَ خَالِقٌ أَوْ مَخْلُوقٌ؟ فَقَالَ: لَيْسَ بِخَالِقٍ وَ لاٰ مَخْلُوقٍ وَ لٰكِنَّهُ كَلَامُ اللهِ.

١٣. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنِ الرَّيَّانِ بْنِ الصَّلْتِ قَالَ: قُلْتُ لِلرِّضَا عليه السلام: مَا تَقُولُ فِي الْقُرْآنِ؟ فَقَالَ: كَلَامُ اللهِ لاٰ تَتَجَاوَزُوهُ وَ لاٰ تَطْلُبُوا الْهُدَى فِي غَيْرِهِ فَتَضِلُّوا.

١٤. حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ الْيَقْطِينِيُّ، قَالَ: كَتَبَ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام إِلَى بَعْضِ شِيعَتِهِ بِبَغْدَادَ (بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ) عَصَمَنَا اللهُ وَ إِيَّاكَ مِنَ الْفِتْنَةِ فَإِنْ يَفْعَلْ فَأَعْظِمْ بِهَا نِعْمَةً وَ إِلاّٰ يَفْعَلْ فَهِيَ الْهَلَكَةُ نَحْنُ نَرَى أَنَّ الْجِدَالَ فِي الْقُرْآنِ بِدْعَةٌ اشْتَرَكَ فِيهَا السَّائِلُ وَ الْمُجِيبُ فَتَعَاطَى السَّائِلُ مَا لَيْسَ لَهُ وَ تَكَلَّفَ الْمُجِيبُ مَا لَيْسَ عَلَيْهِ وَ لَيْسَ الْخَالِقُ إِلاّٰ اللهَ وَ مَا سِوَاهُ مَخْلُوقٌ وَ الْقُرْآنُ كَلَامُ اللهِ لاٰ تَجْعَلْ لَهُ اسْماً مِنْ عِنْدِكَ فَتَكُونَ مِنَ الضَّالِّينَ جَعَلَنَا اللهُ وَ إِيَّاكَ مِنَ «الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَ هُمْ مِنَ السّٰاعَةِ مُشْفِقُونَ»(٢).

---

١. فصلت / ٤٢.

٢. الانبياء / ٤٩.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ریختند در حالی که آن جوان خویشتن را به حالت گریه درآورده بوده و آن گاه همه راهی بهشت شدند.

۱۱. علی بن سالم از قول پدرش می‌گوید که از امام صادق علیه السلام سؤال کردم: ای پسر پیامبر خدا! دربارهٔ قرآن چه می‌گویی؟ فرمود: قرآن سخن و کتاب وحی و تنزیل خداوند است. قرآن کتابی ارجمند است که نه باطل از پیش بدان راه می‌یابد و نه از پس. قرآن کتابی است که از جانب پروردگار حلیم و حمید فرود آمده است.

۱۲. حسین بن خالد می‌گوید: از امام رضا علیه السلام پرسیدم: ای پسر پیامبر خدا! آیا قرآن خالق است یا مخلوق؟ فرمود: قرآن کلام خداوند است نه خالق و نه مخلوق.

۱۳. ریان بن صلت همان پرسش را مطرح کرد و حضرت رضا علیه السلام فرمود: قرآن کلام خداوند است. از قرآن فراتر نروید و در غیر قرآن هدایت خود را سراغ نگیرید که سرگردان می‌شوید.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۱۴. امام هادی علیه السلام به یکی از شیعیان خود در شهر بغداد چنین نوشت: بسم الله الرحمن الرحیم. خداوند ما و تو را از فتنه در امان دارد. اگر چنین کرد چه نعمت بزرگی است و اگر چنین نکرد، ما نابود خواهیم شد. از دیدگان ما جدال در ارتباط با قرآن کریم بدعت بوده و سؤال کننده و پاسخ دهنده در گناه آن سهیم هستند. آنکه پرسش کرده است، چیزی طلب کرده که حق او نیست و آن که جواب او داده است، بیان چیزی را به عهده گرفته که حق او نیست. آفریدگار غیر از خداوند نبوده و غیر از او همه آفریده‌اند. قرآن همان کلام خداوند است. از این رو بر قرآن اسمی مگذار که از گمراهان می‌شوی. خداوند مرا و تو را از کسانی قرار دهد که در خلوت خویش از پروردگارشان خوف داشته و نیز از رستاخیز ترسان هستند.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

١٥. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ جَدِّهِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عُقْبَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عليه السلام قَالَ: ضَحِكَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله ذَاتَ يَوْمٍ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ ثُمَّ قَالَ: أَلَا تَسْأَلُونِّي مِمَّ ضَحِكْتُ؟ قَالُوا: «بَلَى» يَا رَسُولَ اللهِ عَجِبْتُ لِلْمَرْءِ الْمُسْلِمِ أَنَّهُ لَيْسَ مِنْ قَضَاءٍ يَقْضِيهِ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ إِلَّا كَانَ خَيْراً لَهُ فِي عَاقِبَةِ أَمْرِهِ.

١٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عِيسَى رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ مَاجِيلَوَيْهِ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ زِيَادِ بْنِ الْمُنْذِرِ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام يَقُولُ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله عَنْ صِفَةِ الْمُؤْمِنِ فَنَكَسَ رَأْسَهُ ثُمَّ رَفَعَهُ، فَقَالَ: فِي الْمُؤْمِنِينَ عِشْرُونَ خَصْلَةً فَمَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ لَمْ يَكْمُلْ إِيمَانُهُ يَا عَلِيُّ إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ هُمُ الْحَاضِرُونَ لِلصَّلَاةِ وَ الْمُسَارِعُونَ إِلَى الزَّكَاةِ وَ الْحَاجُّونَ لِبَيْتِ اللهِ الْحَرَامِ وَ الصَّائِمُونَ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ وَ الْمُطْعِمُونَ الْمِسْكِينَ وَ الْمَاسِحُونَ رَأْسَ الْيَتِيمِ الْمُطَهِّرُونَ أَظْفَارَهُمُ الْمُتَّزِرُونَ عَلَى أَوْسَاطِهِمُ الَّذِينَ إِنْ حَدَّثُوا لَمْ يَكْذِبُوا وَ إِذَا وَعَدُوا لَمْ يُخْلِفُوا وَ إِذَا اؤْتُمِنُوا لَمْ يَخُونُوا وَ إِنْ تَكَلَّمُوا صَدَقُوا رُهْبَانٌ بِاللَّيْلِ أُسْدٌ بِالنَّهَارِ صَائِمُونَ بِالنَّهَارِ قَائِمُونَ بِاللَّيْلِ لَا يُؤْذُونَ جَاراً وَ لَا يَتَأَذَّى بِهِمْ جَارُ الَّذِينَ مَشْيُهُمْ عَلَى الارْضِ هَوْناً وَ خُطَاهُمْ إِلَى بُيُوتِ الارَامِلِ، وَ عَلَى أَثَرِ الْجَنَائِزِ جَعَلَنَا اللهُ وَ إِيَّاكُمْ مِنَ الْمُتَّقِينَ.

١٧. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا قَالَ: مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ أَبِي أَحْمَدَ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ الازْدِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ الْفَضْلِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ثَابِتِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: انَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَيَّ أَنَّهُ جَاعِلٌ لِي مِنْ أُمَّتِي أَخاً وَ وَارِثاً وَ خَلِيفَةً وَ وَصِيّاً فَقُلْتُ: يَا رَبِّ مَنْ هُوَ؟ فَأَوْحَى إِلَيَّ عَزَّ وَ جَلَّ يَا مُحَمَّدُ إِنَّهُ إِمَامُ أُمَّتِكَ وَ حُجَّتِي عَلَيْهَا بَعْدَكَ فَقُلْتُ: يَا رَبِّ مَنْ هُوَ؟ فَأَوْحَى إِلَيَّ عَزَّ وَ جَلَّ يَا مُحَمَّدُ ذَاكَ مَنْ أَحَبَّهُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۱۵. امام صادق علیه السلام فرمود: روزی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله چنان خندید که دندان‌های آسیاب او پدیدار شد. و بعد فرمود: از من سوال نمی‌کنید که چرا این گونه خندیدم؟ گفتند: چرا ای پیامبر خدا! فرمود: از مسلمانی شگفت زده شدم که هرچه خداوند برای او مقدر ساخته است، فرجام آن نیکو است.

۱۶. امیرمؤمنان علیه السلام فرمود: از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درباره شناخت مؤمن سؤال کردم. حضرت سر پایین افکند و بعد بالا کرد و چنین فرمود: در ایمان آورندگان بیست خصلت است و هرکسی که آن همه را نداشته باشد ایمان او به کمال نرسیده است. خصال مؤمنانه عبارتند از: برای نماز آماده باشند و در زکات دادن عجله داشته باشند و حج خانه خدا را به جای آورند و رمضان را روزه بگیرند و نیز بینوا را خوراکی دهند و یتیمان را نوازش کنند و شرمگاه خویش بپوشانند. و اگر سخن می‌رانند، دروغ بر زبان نیاورند. و آن گاه که وعده‌ای دادند، از آن سرباز نزنند و در امانت خیانت نکنند و سخن صدق بر زبان آورند. شبها عبادت کرده و روزها همانند شیرها در پیکار باشند. روز ها را با روزه سپری کنند و شبها را با نماز. و به همسایه خود آزار نرسانند و از آنان آزار نبینند. بر زمین آرام گام بردارند و به خانه بیوه زنان سرکشی کنند و به دنبال جنازه مردگان روند.

۱۷. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: خداوند مرا وحی فرمود: که برای من از امت من برادر و وارث و جانشین و وصی تعیین کند. گفتم: پروردگارا! او چه کسی خواهد بود؟ فرمود: ای محمد! او پیشوای امت و پس از تو حجت من بر آنان است. گفتم: او چه کسی است؟ فرمود: ای محمد! او کسی است که من او را دوست دارم و او مرا دوست دارد. او مجاهد راه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَ يُحِبُّنِي ذَاكَ الْمُجَاهِدُ فِي سَبِيلِي وَ الْمُقَاتِلُ لِنَاكِثِي عَهْدِي وَ الْقَاسِطِينَ فِي حُكْمِي وَ الْمَارِقِينَ مِنْ دِينِي ذَاكَ وَلِيِّي حَقّاً زَوْجُ ابْنَتِكَ وَ أَبُو وُلْدِكَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ(عَلَيْهِ السَّلامُ).

١٨. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سَلَمَةَ الاهْوَازِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ قَالَ: أَخْبَرَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ بَشَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ بَلْجٍ الْمِصْرِيُّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي يَحْيَى الْمَدَنِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ يَقُولُ: كَانَ عَلِيٌّ عليه السلام اذَا قَالَ: شَيْئاً لَمْ نَشُكَّ فِيهِ وَ ذَلِكَ أَنَّا سَمِعْنَا رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله يَقُولُ: خَازِنُ سِرِّي بَعْدِي عَلِيٌّ(عَلَيْهِ السَّلامُ).

١٩. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ قَالَ: حَدَّثَنِي الْمَسْعُودِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَالِمٍ الْعَبْدِيُّ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ مَيْسَرَةَ عَنِ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ، قَالَ: مَرَّ عَلِيٌّ عليه السلام عَلَى بَغْلَةِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ سَلْمَانُ فِي مِلاءٍ، فَقَالَ سَلْمَانُ رَحِمَهُ اللهُ: أَلا تَقُومُونَ تَأْخُذُونَ بِحُجْزَتِهِ تَسْأَلُونَهُ هُوَ الَّذِي فَلَقَ الْحَبَّةَ وَ بَرَأَ النَّسَمَةَ إِنَّهُ لا يُخْبِرُكُمْ بِسِرِّ نَبِيِّكُمْ أَحَدٌ غَيْرُهُ وَ إِنَّهُ لَعَالِمُ الارْضِ وَ رَبَّانِيُّهَا وَ إِلَيْهِ تَسْكُنُ لَوْ فَقَدْتُمُوهُ لَفَقَدْتُمُ الْعِلْمَ وَ أَنْكَرْتُمُ النَّاسَ.

٢٠. حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَدِّبُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الاصْبَهَانِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّرَّافُ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ الاشْقَرُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ عَنْ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ سَلْمَانَ عَنِ النَّبِيِّ قَالَ: أَقْضَى أُمَّتِي وَ أَعْلَمُ أُمَّتِي بَعْدِي عَلِيٌّ.

٢١. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ الْحَسَنِ الاشْقَرِ عَنْ صَالِحِ بْنِ أَبِي الاسْوَدِ عَنْ أَخِيهِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ الْوَحْيُ نَهَاراً لَمْ يَمَسَّ حَتَّى يُخْبِرَ بِهِ عَلِيّاً وَ إِذَا نَزَلَ عَلَيْهِ لَيْلاً لَمْ يُصْبِحْ حَتَّى يُخْبِرَ بِهِ عَلِيّاً.

٢٢. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَحْمَدَ الصَّائِغُ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ عُبَيْدِ اللهِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

من است و با پیمان شکنان و بیدادگران و بیرون شدگان از دین من می‌خواهد جنگید. او به راستی ولی من است و همسر دختر تو و پدر فرزندان تو. او علی بن ابی طالب است.

۱۸. ابا امامه می‌گوید: هر چه علی‌ؑ می‌فرمود: در آن تردید نداشتم؛ زیرا از پیامبرﷺ شنیده بودیم که می‌فرمود: علی پس از من گنجینه رازهای من خواهد بود.

۱۹. زر بن جبیش می‌گوید: علی‌ؑ در حالی که بر شتر پیامبرﷺ سوار بود گذشت. سلمان با گروهی از بزرگان نشسته بود و به آنان گفت: از علی‌ؑ سؤال کنیم. سوگند به کسی که دانه را می‌شکافد و آدمی را حیات می‌بخشد، غیر از علی کسی به رازهای رسول اکرمﷺ دانا نیست. او دانای ربانی زمین است و زمین به او آرام گرفته است. اگر علی‌ؑ را از دست بدهید، در حقیقت علم را از کف داده‌اید و مردم را نشناسید.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۲۰. پیامبرﷺ فرمود: علی بیش از دیگران در میان امت من در داوری کردن و دانایی به دین توانمندی دارد.

۲۱. عبدالله بن حسن چنین روایت کرده است: آنگاه که در روز وحی به پیامبر اکرمﷺ می‌رسید، هنوز شب هنگام نشده بود که آن را به علی‌ؑ باز می‌گفت. اگر در شب وحی می‌شد، هنوز بامداد نشده بود که خبرش را به علی‌ؑ می‌رساند.

۲۲. امام باقرؑ فرمود: روزی پیامبر اسلامﷺ نماز صبح را با یاران خود گزارد و نشست و با آنان سخن گفت تا اینکه خورشید طلوع کرد و غیر از دو مرد انصاری و ثقفی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رِئَابٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ صَلَّى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: ذَاتَ يَوْمٍ بِأَصْحَابِهِ الْفَجْرَ ثُمَّ جَلَسَ مَعَهُمْ يُحَدِّثُهُمْ حَتَّى طَلَعَتِ الشَّمْسُ فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَقُومُ بَعْدَ الرَّجُلِ حَتَّى لَمْ يَبْقَ مَعَهُ إِلاَّ رَجُلاَنِ أَنْصَارِيٌّ وَ ثَقَفِيٌّ فَقَالَ لَهُمَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ لَكُمَا حَاجَةً تُرِيدَانِ أَنْ تَسْأَلاَنِي عَنْهَا فَإِنْ شِئْتُمَا أَخْبَرْتُكُمَا بِحَاجَتِكُمَا قَبْلَ أَنْ تَسْأَلاَنِي وَ إِنْ شِئْتُمَا فَاسْأَلاَنِي، قَالا: بَلْ تُخْبِرُنَا أَنْتَ يَا رَسُولَ اللهِ فَإِنَّ ذَلِكَ أَجْلَى لِلْعَمَى وَ أَبْعَدُ مِنَ الارْتِيَابِ وَ أَثْبَتُ لِلْإِيمَانِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: امَّا أَنْتَ يَا أَخَا الانْصَارِ فَإِنَّكَ مِنْ قَوْمٍ يُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَ أَنْتَ قَرَوِيٌّ وَ هَذَا الثَّقَفِيُّ بَدَوِيٌّ، أَفَتُؤْثِرُهُ بِالْمَسْأَلَةِ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: امَّا أَنْتَ يَا أَخَا ثَقِيفٍ فَإِنَّكَ جِئْتَ تَسْأَلُنِي عَنْ وُضُوئِكَ وَ صَلاَتِكَ وَ مَا لَكَ فِيهِمَا مِنَ الثَّوَابِ، فَاعْلَمْ أَنَّكَ إِذَا ضَرَبْتَ يَدَكَ فِي الْمَاءِ وَ قُلْتَ: بِسْمِ اللهِ تَنَاثَرَتِ الذُّنُوبُ الَّتِي اكْتَسَبَتْهَا يَدَاكَ فَإِذَا غَسَلْتَ وَجْهَكَ تَنَاثَرَتِ الذُّنُوبُ الَّتِي اكْتَسَبَتْهَا عَيْنَاكَ بِنَظَرِهِمَا وَ فُوكَ بِلَفْظِهِ وَ إِذَا غَسَلْتَ ذِرَاعَيْكَ تَنَاثَرَتِ الذُّنُوبُ عَنْ يَمِينِكَ وَ شِمَالِكَ، فَإِذَا مَسَحْتَ رَأْسَكَ وَ قَدَمَيْكَ تَنَاثَرَتِ الذُّنُوبُ الَّتِي مَشَيْتَ إِلَيْهَا عَلَى قَدَمَيْكَ فَهَذَا لَكَ فِي وُضُوئِكَ فَإِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلاَةِ وَ تَوَجَّهْتَ وَ قَرَأْتَ أُمَّ الْكِتَابِ وَ مَا تَيَسَّرَ لَكَ مِنَ السُّوَرِ ثُمَّ رَكَعْتَ فَأَتْمَمْتَ رُكُوعَهَا وَ سُجُودَهَا وَ تَشَهَّدْتَ وَ سَلَّمْتَ غُفِرَ لَكَ كُلُّ ذَنْبٍ فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ الصَّلاَةِ الَّتِي قَدَّمْتَهَا إِلَى الصَّلاَةِ الْمُؤَخَّرَةِ فَهَذَا لَكَ فِي صَلاَتِكَ، وَ أَمَّا أَنْتَ يَا أَخَا الانْصَارِ فَإِنَّكَ جِئْتَ تَسْأَلُنِي عَنْ حَجِّكَ وَ عُمْرَتِكَ، وَ مَا لَكَ فِيهِمَا مِنَ الثَّوَابِ، فَاعْلَمْ أَنَّكَ إِذَا أَنْتَ تَوَجَّهْتَ إِلَى سَبِيلِ الْحَجِّ ثُمَّ رَكِبْتَ رَاحِلَتَكَ وَ مَضَتْ بِكَ رَاحِلَتُكَ لَمْ تَضَعْ رَاحِلَتُكَ خُفّاً وَ لَمْ تَرْفَعْ خُفّاً إِلاَّ كَتَبَ اللهُ لَكَ حَسَنَةً وَ مَحَا عَنْكَ سَيِّئَةً فَإِذَا أَحْرَمْتَ وَ لَبَّيْتَ كَتَبَ اللهُ لَكَ بِكُلِّ تَلْبِيَةٍ عَشْرَ حَسَنَاتٍ وَ مَحَا عَنْكَ عَشْرَ سَيِّئَاتٍ فَإِذَا طُفْتَ بِالْبَيْتِ أُسْبُوعاً كَانَ لَكَ بِذَلِكَ عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَهْداً وَ ذِكْراً يَسْتَحْيِي مِنْكَ رَبُّكَ أَنْ يُعَذِّبَكَ بَعْدَهُ فَإِذَا صَلَّيْتَ عِنْدَ الْمَقَامِ رَكْعَتَيْنِ كَتَبَ اللهُ لَكَ بِهِمَا أَلْفَيْ رَكْعَةٍ مَقْبُولَةً فَإِذَا سَعَيْتَ بَيْنَ الصَّفَا وَ الْمَرْوَةِ سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ كَانَ لَكَ بِذَلِكَ عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ حَجَّ مَاشِياً مِنْ بِلاَدِهِ وَ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ أَعْتَقَ سَبْعِينَ رَقَبَةً مُؤْمِنَةً وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

همه رفتند. پیامبر رو به آنان فرمود: آگاهم که شما از من می‌خواهید چیزی بپرسید. اگر مایل هستید، شما را آگاه سازم و پیش از اینکه آن را بر زبان آورید و گر نه سؤال کنید. گفتند: شما ما را آگاه ساز که نابینایی و تردید را از بین می‌برد و ایمان را استوار دارد. آنگاه پیامبر فرمود: ای برادر انصاری! تو از کسانی هستی که دیگران را بر خود ترجیح می‌دهی و شهر نشین هستی و اما این مرد صحرا گرد است. او را در پرسیدن برخود ترجیح بده. گفت: باشد ای پیامبر خدا.

پیامبر اکرمﷺ به مرد ثقفی فرمود: ای برادر ثقفی! آمده‌ای که از وضو و نماز و پاداش آن سؤال کنی.

آن گاه که به آب دست زنی و نام خداوند را بر زبان آوری، گناهان دستان خویش را خواهی ریخت و آن گاه که صورت خود بشویی گناهان چشمان و زبان تو خواهند ریخت و آنگاه که صورت خود بشویی، گناهان چشمان و دهان و زبان تو خواهند ریخت و آن گاه که بر سر و پاها مسح بکشی، گناهانی را که سمت آنها قدم زدی، خواهد ریخت. این پاداش وضوی تو است. اما آنگاه که به نماز ایستادی و رو به قبله ایستادی و حمد و سوره را خواندی و رکوع و سجود تمام انجام دادی و تشهد و سلام را دادی، گناهانی که بعد از نماز گذشته‌ات داشتی آمرزیده می‌شود. این هم پاداش نماز تو است.

اما تو ای برادر انصاری! آمده‌ای که از پاداش حج و عمره سوال کنی. آگاه باش که عزم حج کردی و بر مرکب خود سوار شدی و رفتی اسب سم برنمی‌دارد؛ مگر اینکه خداوند برای تو خوبی ثبت کند و بدی از تو محو سازد. و آن گاه که احرام بستی و تلبیه بر زبان آوردی، خداوند برای هر تلبیه تو، ده خوبی ثبت کرده و ده بدی از تو پاک می‌کند. و آن گاه که هفت بار پیرامون خانه خدا طواف کردی، در آن حرکت با خداوند پیمان و ذکری داری که او شرم می‌کند تو را پس از آن عذاب کند و آن گاه که در مقام دو رکعت نماز گزاردی، خداوند دو هزار رکعت نماز پذیرفته شده در نامه اعمال تو ثبت کند. آن گاه که بین صفا و مروه هفت نوبت رفتی و برگشتی خداوند به خاطر آن همانند پاداش کسی را دهد که از شهر خود پیاده به عزم حج آمده است و نیز پاداش کسی که هفتاد بنده و مومن را آزادی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

إِذَا وَقَفْتَ بِعَرَفَاتٍ إِلَى غُرُوبِ الشَّمْسِ فَلَوْ كَانَ عَلَيْكَ مِنَ الذُّنُوبِ قَدْرِ رَمْلِ عَالِجٍ وَ زَبَدِ الْبَحْرِ لَغَفَرَهَا اللهُ لَكَ فَإِذَا رَمَيْتَ الْجِمَارَ كَتَبَ اللهُ لَكَ بِكُلِّ حَصَاةٍ عَشْرَ حَسَنَاتٍ تُكْتَبُ لَكَ لِمَا تَسْتَقْبِلُ مِنْ عُمُرِكَ فَإِذَا ذَبَحْتَ هَدْيَكَ أَوْ نَحَرْتَ بَدَنَتَكَ كَتَبَ اللهُ لَكَ بِكُلِّ قَطْرَةٍ مِنْ دَمِهَا حَسَنَةً تُكْتَبُ لَكَ لِمَا تَسْتَقْبِلُ مِنْ عُمُرِكَ فَإِذَا طُفْتَ بِالْبَيْتِ أُسْبُوعاً لِلزِّيَارَةِ وَ صَلَّيْتَ عِنْدَ الْمَقَامِ رَكْعَتَيْنِ ضَرَبَ مَلَكٌ كَرِيمٌ عَلَى كَتِفَيْكَ ثُمَّ قَالَ: أَمَّا مَا مَضَى فَقَدْ غُفِرَ لَكَ فَاسْتَأْنِفِ الْعَمَلَ فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ عِشْرِينَ وَ مِائَةِ يَوْمٍ.

و صلى الله على محمد و آله الطاهرين و حَسْبُنَا اللهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بخشیده است. و آنگاه که تا غروب آفتاب در عرفات بایستی، اگر گناهان تو به اندازه ریگ های عالج یا سطح دریا باشد، آمرزیده می‌شود. و آنگاه که رمی جمره را انجام دادی، خداوند برای هریک ده خوبی در فردای عمرت خواهد نوشت. و آن گاه که گوسفند یا شتری قربانی کردی، خداوند برای هر یک قطره خون قربانی یک خوبی خواهد نوشت. و آن گاه که هفت شرط طواف زیارت پیرامون خانه خدا کردی و در مقام دو رکعت نماز گزاردی، فرشته‌ای ارجمند بر شانه تو زده و می‌گوید که گناهان گذشته‌ات آمرزیده شد و اکنون کوشش جدید خود را آغاز کن. تا چهار ماه دیگر مهلت داری.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثاني و الثمانون

يوم الثلاثاء الحادي عشر من رجب من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ النُّعْمَانِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ طَلْحَةَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: الصَّائِمُ فِي عِبَادَةِ اللهِ وَ إِنْ كَانَ نَائِماً عَلَى فِرَاشِهِ مَا لَمْ يَغْتَبْ مُسْلِماً».

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ غِيَاثِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ صَامَ يَوْماً تَطَوُّعاً ابْتِغَاءَ ثَوَابِ اللهِ وَجَبَتْ لَهُ الْمَغْفِرَةُ».

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي قَتَادَةَ الْقُمِّيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ يَحْيَى عَنْ أَبَانٍ الاحْمَرِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: إِنَّ النَّاسَ تَذَاكَرُوا عِنْدَهُ الْفُتُوَّةَ، فَقَالَ: أَتَظُنُّونَ أَنَّ الْفُتُوَّةَ بِالْفِسْقِ وَ الْفُجُورِ؟ كَلاَّ إِنَّ الْفُتُوَّةَ وَ الْمُرُوءَةَ طَعَامٌ مَوْضُوعٌ وَ نَائِلٌ مَبْذُولٌ وَ اصْطِنَاعُ الْمَعْرُوفِ وَ أَذًى مَكْفُوفٌ فَأَمَّا تِلْكَ فَشَطَارَةٌ وَ فِسْقٌ، ثُمَّ قَالَ عليه السلام مَا الْمُرُوءَةُ؟ فَقُلْنَا: لاَ نَعْلَمُ الْمُرُوءَةُ وَ اللهِ أَنْ يَضَعَ الرَّجُلُ خِوَانَهُ بِفِنَاءِ دَارِهِ وَ الْمُرُوَّةُ مُرُوَّتَانِ مُرُوَّةٌ فِي الْحَضَرِ وَ مُرُوَّةٌ فِي السَّفَرِ فَأَمَّا الَّتِي فِي الْحَضَرِ فَتِلاَوَةُ الْقُرْآنِ وَ لُزُومُ الْمَسَاجِدِ وَ الْمَشْيُ مَعَ الاخْوَانِ فِي الْحَوَائِجِ وَ الانْعَامُ عَلَى الْخَادِمِ فَإِنَّهُ مِمَّا يَسُرُّ الصَّدِيقَ وَ يَكْبِتُ الْعَدُوَّ وَ أَمَّا الَّتِي فِي السَّفَرِ فَكَثْرَةُ الزَّادِ وَ طِيبُهُ وَ بَذْلُهُ لِمَنْ كَانَ مَعَكَ وَ كِتْمَانُكَ عَلَى الْقَوْمِ سِرَّهُمْ بَعْدَ مُفَارَقَتِكَ إِيَّاهُمْ وَ كَثْرَةُ الْمِزَاحِ فِي غَيْرِ مَا يُسْخِطُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ، ثُمَّ قَالَ عليه السلام: وَ الَّذِي بَعَثَ جَدِّي صلى الله عليه وآله بِالْحَقِّ نَبِيّاً إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَيَرْزُقُ الْعَبْدَ عَلَى

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هشتاد و دوم

سه شنبه یازدهم رجب سال ۳۶۸

۱. پیامبر اسلام ﷺ فرمود: روزه دار پیوسته در حال عبادت خداوند است هرچند در بستر خوابیده باشد؛ اما آن گاه که از مسلمانی بدگویی کند از عبادت بیرون می‌آید.

۲. پیامبر ﷺ فرمود: هرکس یک روزه استحبابی به منظور کسب پاداش الهی بگیرد، آمرزش او حتمی است.

۳. ابان الاحمر می‌گوید در حضور امام صادق ؈ سرگرم گفت وگو بودیم. حضرت فرمود: شما عقیده دارید که جوانمردی به فسق و فجور است؟ هرگز چنین نیست. جوانمردی یعنی خوان گسترده و بزرگواری و نیک کوشیدن و باز داشتن دیگران از آزار رسانی. اما جوانمردی که اکنون رواج دارد، همان تبهکاری است. آن گاه فرمود: مروت یعنی چه؟ گفتیم: معنای آنرا نمی دانیم. فرمود: مروت یعنی در زادگاه قرآن را تلاوت کردن و مسجد رفتن و همکاری با برادران مسلمان در برآوردن نیازها و عطا کردن به خدمت کار. این شیوه خوشایند دوست است و ناخوشایند دشمن. اما مروت در سفر عبارت است از رهتوشه بسیار بخشیدن به همراهان و پوشاندن راز دوستان پس از جدایی از آنان و نیز شوخی کردن به گونه‌ای که خشم خداوند پدید نیاورد. و بعد چنین فرمود: سوگند به کسی که نیای مرا به پیامبری برانگیخت خداوند بنده خود را به اندازه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قَدْرِ الْمُرُوَّةِ، وَ إِنَّ الْمَعُونَةَ لَتَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ عَلَى قَدْرِ الْمَئُونَةِ، وَ إِنَّ الصَّبْرَ لَيَنْزِلُ عَلَى قَدْرِ شِدَّةِ الْبَلاءِ.

٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبْدِ الْخَالِقِ وَ أَبِي الصَّبَّاحِ الْكِنَانِيِّ جَمِيعاً عَنْ أَبِي بَصِيرٍ قَالَ: «سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام، يَقُولُ: مَنْ كَفَّ أَذَاهُ عَنْ جَارِهِ أَقَالَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَثْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْ عَفَّ بَطْنُهُ وَ فَرْجُهُ كَانَ فِي الْجَنَّةِ مَلِكاً مَحْبُوراً وَ مَنْ أَعْتَقَ نَسَمَةً مُؤْمِنَةً بَنَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ بَيْتاً فِي الْجَنَّةِ».

٥. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ هِشَامٍ الْمُؤَدِّبُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبَرْمَكِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ قَالَ: حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ جَعْفَرٍ الْجَعْفَرِيُّ، قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليه السلام: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ مَا تَقُولُ فِي الْقُرْآنِ فَقَدِ اخْتَلَفَ فِيهِ مَنْ قِبَلَنَا؟ فَقَالَ: قَوْمٌ إِنَّهُ مَخْلُوقٌ، وَ قَالَ: قَوْمٌ إِنَّهُ غَيْرُ مَخْلُوقٍ فَقَالَ عليه السلام: امَا إِنِّي لا أَقُولُ فِي ذَلِكَ مَا يَقُولُونَ وَ لَكِنِّي أَقُولُ إِنَّهُ كَلامُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ.

٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنِي عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْكُوفِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ عِيسَى النَّهْرِيزِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ عَرَفَ اللَّهَ وَ عَظَّمَهُ مَنَعَ فَاهُ مِنَ الْكَلامِ وَ بَطْنَهُ مِنَ الطَّعَامِ وَ عَنَّى نَفْسَهُ بِالصِّيَامِ وَ الْقِيَامِ قَالُوا بِآبَائِنَا وَ أُمَّهَاتِنَا يَا رَسُولَ اللهِ هَؤُلاءِ أَوْلِيَاءُ اللهِ؟ قَالَ: إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللهِ سَكَتُوا فَكَانَ سُكُوتُهُمْ ذِكْراً وَ نَظَرُوا فَكَانَ نَظَرُهُمْ عِبْرَةً وَ نَطَقُوا فَكَانَ نُطْقُهُمْ حِكْمَةً وَ مَشَوْا فَكَانَ مَشْيُهُمْ بَيْنَ النَّاسِ بَرَكَةً لَوْ لا الْآجَالُ الَّتِي كُتِبَتْ عَلَيْهِمْ لَمْ تَسْتَقِرَّ أَرْوَاحُهُمْ فِي أَجْسَادِهِمْ خَوْفاً مِنَ الْعَذَابِ وَ شَوْقاً إِلَى الثَّوَابِ».

٧. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ الْكُوفِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنِي جَدِّي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ السَّكُونِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مروت او رزق می‌بخشد. امداد الهی به اندازه خرج کردن نازل می‌شود و صبر به اندازه دشواری.

۴. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس همسایه‌اش را آزار نرساند، خداوند در رستاخیز گناه وی را خواهد آمرزید و هرکس شکم و شرمگاهش را از گناه پیراسته دارد، در بهشت آقای مکرم است و هرکس بنده مومنی را رها سازد، خداوند در بهشت سرایی برای خود مهیا خواهد ساخت.

۵. سلیمان جعفری می‌گوید: از امام کاظم علیه السلام سؤال کردم درباره قرآن چه می‌گویی؟ ای پسر پیامبر خدا! برخی در میان ما اختلاف دارند و برخی باور دارند که قرآن مخلوق است و برخی می‌گویند که قرآن مخلوق نیست. فرمود: من چیزی را که دیگران بر زبان می‌آورند، اظهار نمی‌کنم. من می‌گویم قرآن همان کلام خداست.

۶. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس خداوند را نیک بشناسد و بزرگ بشمارد، دهان از سخن فروبندد و معده از غذا و خویشتن را به روزه و نماز در شب رنجور سازد. گفتند: پدران و مادران ما فدایت شوند، ای پیامبر خدا! آیا این کسان هم اولیای الهی هستند. فرمود: اولیا الله سکوت اختیار کرده و خاموشی‌شان همان پروردگار است. آنان نگاه می‌کنند و عبرت می‌آموزند و هر گاه سخنی بر زبان می‌آورند، همان حکمت است. در میان مردم راه می‌روند و برکت دارند. اگر عمر مقدر نبود، روحشان از هراس عذاب و اشتیاق پاداش قرار نداشت.

۷. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: محبوب‌ترین برادران من پیش من علی بن ابی طالب علیه السلام

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ أَحَبُّ أَعْمَامِي إِلَيَّ حَمْزَةُ».

٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْفَضْلِ بْنِ شَاذَانَ الْمُقْرِي، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ هَارُونَ عَنْ عَزْرَةَ الْقَطَّانَ قَالَ: حَدَّثَنَا مَسْعُودُ أَبُو عَبْدِ اللهِ الْخَلاَّدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي تَلِيدُ عَنْ أَبِي الْحَجَّافِ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لِي يَا عَلِيُّ مَنْ فَارَقَكَ فَقَدْ فَارَقَنِي وَ مَنْ فَارَقَنِي فَقَدْ فَارَقَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ».

٩. حَدَّثَنَا أَبِي -رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ- قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو يُوسُفَ يَعْقُوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْبَصْرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ عُمَارَةَ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي الزَّعْزَاعِ الْبَرْقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو ثَابِتٍ الْخَرَزِيُّ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ الْخَرَزِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: جَاعَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله جُوعاً شَدِيداً فَأَتَى الْكَعْبَةَ فَتَعَلَّقَ بِأَسْتَارِهَا، فَقَالَ: رَبِّ مُحَمَّدٍ لاَ تُجِعْ مُحَمَّداً أَكْثَرَ مِمَّا أَجَعْتَهُ قَالَ فَهَبَطَ جَبْرَئِيلُ وَ مَعَهُ لَوْزَةٌ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ جَلَّ جَلاَلُهُ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلاَمَ، فَقَالَ: يَا جَبْرَئِيلُ اللهُ السَّلاَمُ وَ مِنْهُ السَّلاَمُ وَ إِلَيْهِ يَعُودُ السَّلاَمُ، فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكَ أَنْ تَفُكَّ عَنْ هَذِهِ اللَّوْزَةِ فَفَكَّ عَنْهَا فَإِذَا فِيهَا وَرَقَةٌ خَضْرَاءُ نَضِرَةٌ مَكْتُوبَةٌ عَلَيْهَا لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ أَيَّدْتُ مُحَمَّداً بِعَلِيٍّ وَ نَصَرْتُهُ بِهِ مَا أَنْصَفَ اللهُ مِنْ نَفْسِهِ مَنِ اتَّهَمَ اللَّهَ فِي قَضَائِهِ وَ اسْتَبْطَأَهُ فِي رِزْقِهِ.

١٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ وَهْبِ بْنِ وَهْبٍ الْقَاضِي عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: تَنَفَّلُوا فِي سَاعَةِ الْغَفْلَةِ وَ لَوْ بِرَكْعَتَيْنِ خَفِيفَتَيْنِ فَإِنَّهُمَا تُورِثَانِ دَارَ الْكَرَامَةِ قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ وَ مَا سَاعَةُ الْغَفْلَةِ قَالَ: بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَ الْعِشَاءِ».

١١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانَ الْوَاسِطِيِّ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ الْهَاشِمِيِّ مَوْلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عليه السلام، قَالَ: بَيْنَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام ذَاتَ يَوْمٍ جَالِسٌ مَعَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

است و محبوب‌ترین عموها حمزه است.

۸. پیامبرﷺ فرمود: ای علی هرکس از تو جدا شود، از من جدا شده است و هرکس از من جدا شود، از خداوند جدا شده است.

۹. عبدالله بن عباس می‌گوید روزی پیامبر سخت گرسنه گشت و خود را بر پرده کعبه آویخت و فرمود:

ای پروردگار محمدا محمد از این بیشتر گرسنه نگاه مدار. جبرئیل نازل گشت و بادامی برای حضرت آورد و گفت: ای محمدا خداوند تو را درود می فرستد و می‌فرماید که این بادام رابگشای. حضرت آن را گشود و برگ سبز و تازه‌ای در آن یافت که روی آن چنین نوشته شده بود: لا اله الا الله محمد رسول الله. محمد را به وسیله علی مدد رساندم و او را به وسیله محمد. کسی که خداوند را درباره رزق خویش متهم ساخته و او را در رزق رساندن کاهل بدانند، درباره خداوند داوری منصفانه نداشته است.

۱۰. پیامبرﷺ فرمود: در هنگام غفلت زدگی نماز نافله بخوانید، هر چند که دو رکعت سبک باشد، زیرا سبب ورود در سرای کرامت خواهد شد. گفتند: ای پیامبر خدا! هنگام غفلت زدگی کدام است؟ فرمود: بین مغرب و عشا است.

۱۱. امام باقرؑ فرمود: روزی امیرمومنانؑ با فرزندش محمدبن حنیفه نشسته بود. حضرت به او فرمود: ای محمدا ظرف آبی برای من مهیا ساز تا وضو برای نماز بگیرم.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ابْنِ الْحَنَفِيَّةِ إِذْ قَالَ: يَا مُحَمَّدُ ائْتِنِي بِإِنَاءٍ مِنْ مَاءٍ أَتَوَضَّأُ لِلصَّلاةِ فَأَتَاهُ مُحَمَّدٌ بِالْمَاءِ فَأَكْفَأَ بِيَدِهِ الْيُمْنَى عَلَى يَدِهِ الْيُسْرَى ثُمَّ، قَالَ: بِسْمِ اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ طَهُوراً وَ لَمْ يَجْعَلْهُ نَجِساً، قَالَ: ثُمَّ اسْتَنْجَى، فَقَالَ: اللَّهُمَّ حَصِّنْ فَرْجِي وَ أَعِفَّهُ وَ اسْتُرْ عَوْرَتِي وَ حَرِّمْنِي عَلَى النَّارِ قَالَ: ثُمَّ تَمَضْمَضَ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ لَقِّنِّي حُجَّتِي يَوْمَ أَلْقَاكَ وَ أَطْلِقْ لِسَانِي بِذِكْرِكَ ثُمَّ اسْتَنْشَقَ فَقَالَ: اللَّهُمَّ لا تُحَرِّمْ عَلَيَّ رِيحَ الْجَنَّةِ وَ اجْعَلْنِي مِمَّنْ يَشَمُّ رِيحَهَا وَ رَوْحَهَا وَ طِيبَهَا، قَالَ: ثُمَّ غَسَلَ وَجْهَهُ فَقَالَ: اللَّهُمَّ بَيِّضْ وَجْهِي يَوْمَ تَسْوَدُّ فِيهِ الْوُجُوهُ وَ لا تُسَوِّدْ وَجْهِي يَوْمَ تَبْيَضُّ فِيهِ الْوُجُوهُ ثُمَّ غَسَلَ يَدَهُ الْيُمْنَى فَقَالَ: اللَّهُمَّ أَعْطِنِي كِتَابِي بِيَمِينِي وَ الْخُلْدَ فِي الْجِنَانِ بِيَسَارِي وَ حَاسِبْنِي حِساباً يَسِيراً، ثُمَّ غَسَلَ يَدَهُ الْيُسْرَى فَقَالَ: اللَّهُمَّ لا تُعْطِنِي كِتَابِي بِشِمَالِي وَ لا تَجْعَلْهَا مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِي وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُقَطَّعَاتِ النِّيرَانِ، ثُمَّ مَسَحَ رَأْسَهُ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ غَشِّنِي بِرَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ عَفْوِكَ ثُمَّ مَسَحَ رِجْلَيْهِ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمَيَّ عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزِلُّ فِيهِ الاقْدَامُ وَ اجْعَلْ سَعْيِي فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّي، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَنَظَرَ إِلَى مُحَمَّدٍ، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ مَنْ تَوَضَّأَ مِثْلَ وُضُوئِي وَ قَالَ: مِثْلَ قَوْلِي خَلَقَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ كُلِّ قَطْرَةٍ مَلَكاً يُقَدِّسُهُ وَ يُسَبِّحُهُ وَ يُكَبِّرُهُ وَ يَكْتُبُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ ثَوَابَ ذَلِكَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

١٢. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ سَيْفِ بْنِ عَمِيرَةَ عَنْ مَنْصُورِ بْنِ حَازِمٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: كَانَ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ يَقُولُ لِأَصْحَابِهِ: يَا بَنِي آدَمَ اهْرَبُوا مِنَ الدُّنْيَا إِلَى اللهِ وَ أَخْرِجُوا قُلُوبَكُمْ عَنْهَا فَإِنَّكُمْ لا تَصْلُحُونَ لَهَا وَ لا تَصْلُحُ لَكُمْ وَ لا تَبْقَوْنَ فِيهَا وَ لا تَبْقَى لَكُمْ هِيَ الْخَدَّاعَةُ الْفَجَّاعَةُ الْمَغْرُورُ مَنِ اغْتَرَّ بِهَا الْمَغْبُونُ مَنِ اطْمَأَنَّ إِلَيْهَا الْهَالِكُ مَنْ أَحَبَّهَا وَ أَرَادَهَا - فَتُوبُوا إِلَى اللهِ بَارِئِكُمْ «وَ اتَّقُوا رَبَّكُمْ وَ اخْشَوْا يَوْماً لا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَ لا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنْ وَالِدِهِ شَيْئاً»[1] أَيْنَ آبَاؤُكُمْ أَيْنَ أُمَّهَاتُكُمْ أَيْنَ إِخْوَتُكُمْ أَيْنَ أَخَوَاتُكُمْ أَيْنَ أَوْلادُكُمْ دُعُوا فَأَجَابُوا وَ اسْتُودِعُوا الثَّرَى وَ جَاوَرُوا الْمَوْتَى وَ صَارُوا فِي الْهَلَكَى وَ خَرَجُوا عَنِ الدُّنْيَا وَ فَارَقُوا الاحِبَّةَ وَ احْتَاجُوا إِلَى

١. لقمان / ٣٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

او ظرف آب را آورده و حضرت یکی کف آب به دست چپ ریخت و فرمود: «بسم الله و الحمدلله الذی جعل الماء طهورا ولم یجعله نجسا» به نام خداوند و سپاس خداوندی که آب را پاک کننده قرار داد و نجسش ننمود. آنگاه که استنجا کرد، فرمود: «اللهم حصن فرجی و اعفه واسترعورتی و حرمتی علی النار» خدایا! فرجم را پاک بدار و عورتم را بپوشان و بر دوزخ فراهم کن. آنگاه که آب در دهان چرخانید فرمود: «اللهم لقنی حجتی یوم القاک واطلق لسانی بذکرک» و آن گاه که استنشاق کرد چنین فرمود: «اللهم لا تحرم علیّ ریح الجنته واجعلنی ممن یشم ریحهاو روحهاو طیبها» خدایا! بوی بهشت را از من بازندار و مرا از کسانی که نسیم خوش آن را می‌بویند، قرار بده. و آن گاه که صورت خود را شست، فرمود: «اللهم بیض وجهی یوم تسودفیه الوجوه ولا تسود وجهی یوم تبیض فیه الوجوه» خداوندا! صورتم را سفید کن در روزی که صورت‌ها سیاه خواهند بود و در برابر سفیدرویان صورت مرا سیاه مگردان. و آن گاه که دست راست خود را شست، فرمود: «اللهم اعطنی کتابی بیمینی والخلدفی الجنان بیساری و حاسبنی وحسابایسیرا» خدایا! نامهٔ اعمالم را به دست راستم بده و جاودانگی بهشتی را در کنارم قرار ده، حسابم را آسان کن و آن گاه که دست چپ خود را شست، فرمود: «اللهم لاتعطنی کتابی بشمالی و لا تجعلها مغلوله عنقی و اعوذ بک من مقطعات النیران. خداوندا! نامه عملم را به دست چپم نده و آن را بر گردنم غل مکن، به تو پناه می‌برم از تکه‌های آتش. سپس سرش را مسح کرد و فرمود: «اللهم غشنی برحمتک وبرکاتک وعفوک» خدایا! مرا در رحمت و برکات و عفوت فرو ببر. و آنگاه که پاها را مسح کشید، فرمود: «اللهم ثبت قدمی علی الصراط یوم تزل فیه الاقدام واجعل سعیی فیما یرضیک عنی» خداوندا! دو گامم را روی پل صراط پابرجا کن، روزی که گام‌ها خواهند لغزید. تلاشم را در کناری بگذار که تو را از من خشنود گرداند و آن گاه به محمد فرزندش نگریست و فرمود: ای محمد! هرکس مانند من وضو بگیرد و سپس آنچه راکه گفته‌ام بر زبان آورد خداوند از هر قطره آب وضوی وی فرشته‌ای خواهد آفرید که او را تقدیس کرده و تسبیح و تکبیر گویند و خداوند پاداش آن را برای چنین وضو گیرنده‌ای ثبت خواهد کرد.

۱۲. امام صادق علیه السلام فرمود: عیسی بن مریم علیه السلام به حواریون خویش فرمود: ای فرزندان آدم علیه السلام! از دنیا به جانب خداوند گریز داشته باشید و دل از محبت آن جدا سازید که نه شما شایسته آن هستید و نه آن شایسته شما. و نیز در دنیا نخواهید ماند و دنیا نیز برای شما نخواهد ماند. دنیا آکنده از فریب است و حکایت فریب خوردگان.

کسی که به دنیا مغرور گردد، باخته است. از خداوند پروا کنید و نیز از روزی که پدر کیفر را تحمل نکند و او بر جای پدرکیفر نشود. کجا هستند پدران شما؟ کجا هستند برادران شما؟ کجا هستند خواهران شما؟ کجا هستند فرزندان شما؟ آنان را فرا خواندند و پذیرفتند و با دنیا وداع کردند و در کنار مردگان خفتند و در حلقه نابود شدگان در آمدند. آنان از دنیا سر بر آوردند و از دوستان جدا شدند و به آن چه پیش‌تر فرستاده بودند،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مَا قَدَّمُوا وَ اسْتَغْنَوْا عَمَّا خَلَّفُوا فَكَمْ تُوعَظُونَ وَ كَمْ تُزْجَرُونَ وَ أَنْتُمْ لاٰهُونَ سَاهُونَ مَثَلُكُمْ فِي الدُّنْيَا مَثَلُ الْبَهَائِمِ هِمَّتُكُمْ بُطُونُكُمْ وَ فُرُوجُكُمْ أَمَا تَسْتَحْيُونَ مِمَّنْ خَلَقَكُمْ وَ قَدْ أَوْعَدَ مَنْ عَصَاهُ النَّارَ وَ لَسْتُمْ مِمَّنْ يَقْوَى النَّارَ وَ وَعَدَ مَنْ أَطَاعَهُ الْجَنَّةَ وَ مُجَاوَرَتَهُ فِي الْفِرْدَوْسِ الاعْلَى فَتَنَافَسُوا فِيهِ وَ كُونُوا مِنْ أَهْلِهِ، وَ أَنْصِفُوا مِنْ أَنْفُسِكُمْ وَ تَعَطَّفُوا عَلَى ضُعَفَائِكُمْ وَ أَهْلِ الْحَاجَةِ مِنْكُمْ، وَ تُوبُوا إِلَى اللهِ تَوْبَةً نَصُوحاً وَ كُونُوا عَبِيداً أَبْرَاراً، وَ لاٰ تَكُونُوا مُلُوكاً جَبَابِرَةً، وَ لاٰ مِنَ الْعُتَاةِ الْفَرَاعِنَةِ الْمُتَمَرِّدِينَ عَلَى مَنْ قَهَرَهُمْ بِالْمَوْتِ جَبَّارِ الْجَبَابِرَةِ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَ رَبِّ الارَضِينَ وَ إِلَهِ الاوَّلِينَ وَ الآخِرِينَ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ شَدِيدِ الْعِقَابِ أَلِيمِ الْعَذَابِ لاٰ يَنْجُو مِنْهُ ظَالِمٌ، وَ لاٰ يَفُوتُهُ شَيْءٌ وَ لاٰ يَعْزُبُ عَنْهُ شَيْءٌ وَ لاٰ يَتَوَارَى مِنْهُ شَيْءٌ أَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عِلْمُهُ وَ أَنْزَلَهُ مَنْزِلَتَهُ فِي جَنَّةٍ أَوْ نَارِ ابْنَ آدَمَ الضَّعِيفُ، أَيْنَ يَهْرُبُ مَنْ يَطْلُبُكَ فِي سَوَادِ لَيْلِكَ وَ بَيَاضِ نَهَارِكَ وَ فِي كُلِّ حَالٍ مِنْ حَالاتِكَ قَدْ أَبْلَغَ مَنْ وَعَظَ وَ أَفْلَحَ مَنِ اتَّعَظَ.

١٣. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ تَظَاهَرَتْ عَلَيْهِ النِّعَمُ فَلْيَقُلِ: الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ مَنْ أَلَحَّ عَلَيْهِ الْفَقْرُ فَلْيُكْثِرْ مِنْ قَوْلِ لاٰ حَوْلَ وَ لاٰ قُوَّةَ إِلاّٰ بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ فَإِنَّهُ كَنْزٌ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ وَ فِيهِ الشِّفَاءُ مِنِ اثْنَيْنِ وَ سَبْعِينَ دَاءً أَدْنَاهَا الْهَمُّ.

١٤. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ دِينَارٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ أَهْلَ النَّارِ يَتَعَاوَوْنَ فِيهَا كَمَا يَتَعَاوَى الْكِلاٰبُ وَ الذِّئَابُ مِمَّا يَلْقَوْنَ مِنْ أَلَمِ الْعَذَابِ مَا ظَنُّكَ يَا عَمْرُو بِقَوْمٍ لاٰ يُقْضَى عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَ لاٰ يُخَفَّفُ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا عِطَاشٍ فِيهَا جِيَاعٍ كَلِيلَةٍ أَبْصَارُهُمْ صُمٍّ بُكْمٍ عُمْيٍ مُسْوَدَّةٍ وُجُوهُهُمْ خَاسِئِينَ فِيهَا نَادِمِينَ مَغْضُوبٍ عَلَيْهِمْ فَلاٰ يُرْحَمُونَ وَ مِنَ الْعَذَابِ فَلاٰ يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ وَ مِنَ الْحَمِيمِ يَشْرَبُونَ وَ مِنَ الزَّقُّومِ يَأْكُلُونَ وَ بِكَلاٰئِبِ النَّارِ يُحْطَمُونَ وَ بِالْمَقَامِعِ يُضْرَبُونَ وَ الْمَلاٰئِكَةُ الْغِلاٰظُ الشِّدَادُ لاٰ يَرْحَمُونَ وَ هُمْ فِي النَّارِ يُسْحَبُونَ عَلَى وُجُوهِهِمْ وَ مَعَ الشَّيَاطِينِ يُقَرَّنُونَ وَ فِي الانْكَالِ وَ الاغْلاٰلِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نیاز پیدا کردند و از آن چه در دنیا نهادند، بی نیاز شدند. تا کی به شما اندرز داده شود که تا کی شما را باز دارند؟ و شما هنوز سرگرم باشید و کار ابدیت را پشت سرافکنید؟ شمایان در دنیا همانند چهارپایان هستید و در فکر شکم و شهوت. آیا از کسی که شما را خلق کرده است، شرم نمی‌کنید. با دانستن اینکه بنده او نافرمان را از دوزخ ترسانده است؟ و شما تحمل آن را نخواهید داشت. خداوند بنده فرمان بردار خود را در بهشت و جوار فردوس اعلی بشارت داده است. در آن سو رقابت داشته و از راهیان آن باشید. با خود منصفانه رفتار کنید و به فرودستان و نیازمندان مهربانی کنید.

بازگشت خالصانه به سوی خداوند داشته باشید. پیوسته شایستگان باشید نه حاکمان سلطه گر و نه سرکشانی که شیوه فرعون را دارند و از فرمان کسی که با مرگ بر آنان چیره گشته است سر باز می‌زنند. او جبار جباران است و پروردگار آسمانها و زمین. و نیز خدای نسل نخستین و نسل واپسین و نیز صاحب روز رستاخیز و سخت کیفر دهنده و دارای عذاب دردناک. ستم پیشه‌ای از چنگ قدرت او نمی‌تواند بگریزد و چیزی از یاد او نخواهد رفت و نیز چیزی بر او پنهان نخواهد ماند. هر چیز در علم او آمده و در جای خویش نهاده شده است؛ از بهشت یا دوزخ. ای فرزند آدم که ناتوانی از قدرت کسی که تو را در روشنایی روز و سیاهی شب تو جویاست کجا خواهی گریخت؟او در همه حال از احوال توبه نیکویی اندرزت داد و بی گمان کسی راه رستگاری را پیمود که اندرز خداوند در روح او کارگر افتاد.

۱۳. امام صادق علیه السلام از اجدادش نقل فرمود که رسول الله فرموده است: هر کس که نعمت‌ها به سویش هجوم آوردند. پس الحمدالله رب العالمین بگوید و کسی که بر فقر پافشاری کند، بسیار لا حول و لا قوة الاّ بالله العلی العظیم بگوید، همانا آن، یکی از گنج‌های بهشت است که در آن شقای هفتاد و دو نوع بلا است که کمترین آن اندوه است.

۱۴. عمر و بن ثابت می‌گوید که امام باقر علیه السلام فرمود: اهل دوزخ از دشواری عذاب الهی مانند سگ می‌نالند. آنگاه امام رو به من کرد و فرمود: ای عمرو! درباره کسانی که نه مرگ دارند تا خود را از عذاب برهانند و نه عذابشان کاهش می‌یابد و پیوسته تشنگی و گرسنگی دارند و کر و کور و سیاه چهره‌اند، چه پنداری داری؟ آنان راندگان به سوی دوزخ و نیز پشیمان شدگان می‌باشند. خشم خداوند بر آنان چیره گشته و از «حمیم» می‌نوشند و از «زقوم» می‌خورند و با قلاب آتشین به پایین کشانده می‌شوند و با گرز بر فرق سرشان فرود می‌آورند و فرشتگان غلاظ و شداد به آنان رحم نخواهند کرد و آنان را به جانب خود

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

يُصَفِّدُونَ إِنْ دَعَوْا لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُمْ، وَ إِنْ سَأَلُوا حَاجَةً لَمْ تُقْضَ لَهُمْ هَذِهِ حَالُ مَنْ دَخَلَ النَّارَ.

١٥. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مُوسَى، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْعَبَّاسِ أَحْمَدُ بْنُ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَبِيبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ عَلِيِّ بْنِ سَعِيدٍ الْجَبَلِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ نَضْرٍ الْخَزَّازُ، قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ طَلْحَةَ عَنْ أَسْبَاطِ بْنِ نَضْرٍ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ، قَالَ: أَتَيْتُ عَبْدَ اللهِ بْنَ عَبَّاسٍ، فَقُلْتُ لَهُ: يَا ابْنَ عَمِّ رَسُولِ اللهِ إِنِّي جِئْتُكَ أَسْأَلُكَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ اخْتِلَافِ النَّاسِ فِيهِ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: يَا ابْنَ جُبَيْرٍ جِئْتَنِي، تَسْأَلُنِي عَنْ خَيْرِ خَلْقِ اللهِ مِنَ الاُمَّةِ بَعْدَ مُحَمَّدٍ نَبِيِّ اللهِ جِئْتَنِي، تَسْأَلُنِي عَنْ رَجُلٍ كَانَتْ لَهُ ثَلاثَةُ آلافِ مَنْقَبَةٍ فِي لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ وَ هِيَ: لَيْلَةُ الْقِرْبَةِ يَا ابْنَ جُبَيْرٍ جِئْتَنِي، تَسْأَلُنِي عَنْ وَصِيِّ رَسُولِ اللهِ ﷺ وَ وَزِيرِهِ وَ خَلِيفَتِهِ وَ صَاحِبِ حَوْضِهِ وَ لِوَائِهِ وَ شَفَاعَتِهِ، وَ الَّذِي نَفْسُ ابْنِ عَبَّاسٍ بِيَدِهِ لَوْ كَانَتْ بِحَارُ الدُّنْيَا مِدَاداً وَ الاشْجَارُ أَقْلاماً وَ أَهْلُهَا كُتَّاباً، فَكَتَبُوا مَنَاقِبَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ فَضَائِلِهِ مِنْ يَوْمَ خَلَقَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ الدُّنْيَا إِلَى أَنْ يُفْنِيَهَا مَا بَلَغُوا مِعْشَارَ مَا آتَاهُ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى.

١٦. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ بَكْرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَبِيبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا تَمِيمُ بْنُ بُهْلُولٍ، عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبَانٍ، عَنْ سَلاَّمِ بْنِ أَبِي عَمْرَةَ، عَنْ مَعْرُوفِ بْنِ خَرَّبُوذَ، عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ، عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، قَالَ: «سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ ﷺ يَقُولُ: أَنَا سَيِّدُ النَّبِيِّينَ وَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ سَيِّدُ الْوَصِيِّينَ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ الائِمَّةُ بَعْدَهُمَا سَادَاتُ الْمُتَّقِينَ وَلِيُّنَا وَلِيُّ اللهِ وَ عَدُوُّنَا عَدُوُّ اللهِ وَ طَاعَتُنَا طَاعَةُ اللهِ وَ مَعْصِيَتُنَا مَعْصِيَةُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ حَسْبُنَا اللهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ».

١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ -رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ- قَالَ: أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام: «انَّهُ قَالَ: نَحْنُ سَادَةٌ فِي الدُّنْيَا وَ مُلُوكٌ فِي الآخِرَةِ».

و صلى الله على رسوله محمد و آله الطاهرين و حَسْبُنَا اللهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

می‌کشانند. آنان با شیطان‌ها همنشین بوده و در دشواری‌ها و بندهای سنگین گرفتارند. اگر فریاد کنند، فریادرسی ندارند و اگر خواسته‌ای اظهار کنند، اجابت نشود.

۱۵. سعید بن جبیر می‌گوید پیش عبدالله بن عباس رفته و گفتم ای پسر عم با پیامبر خدا می‌خواهم درباره علی بن ابی طالب علیه السلام سؤال کنم و از اختلافی که مردم در ارتباط با حضرت دارند. ابن عباس گفت: ای پسر جبیر! از من درباره کسی سؤال می‌کنی که پس از محمد رسول الله صلی الله علیه و آله بهترین آفریدگان خداوند در امت اسلام است؛ از کسی که در شبی سه هزار منقبت داشته و آن شب قربت است. ای پسر جبیر! از من درباره وصی پیامبر خدا و نیز جانشین و دارنده حوض پیامبر و پرچم و شفاعت او جویا شده‌ای. ای پسر جبیرا سوگند به کسی که جان عبدالله بن عباس در دست اوست، اگر تمام جهان به صورت مرکب درآید، تمام درختان قلم شوند و تمام مردمان کاتب و بخواهند مناقب و فضایل علی علیه السلام را از روز نخست آفرینش جهان تا روز پایانی آن بنگارند، یک دهم آن را نمی‌توانند ثبت کنند.

۱۶. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: من سرور پیامبران هستم و علی بن ابی طالب سرور اوصیاست و حسن و حسین سرور جوانان بهشتی هستند و پیشوایان معصوم پس از آنان سرور پارسایان می‌باشند. دوست ما دوست خداوند است و دشمن ما دشمن خداوند است. فرمان بردن از ما فرمان بردن از خداست و نافرمانی ما، نافرمانی اوست.

۱۷. امام رضا علیه السلام فرمود: ما در دنیا سروریم و در آخرت شادمان خواهیم بود.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثالث و الثمانون

يوم الجمعة الرابع عشر من رجب من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ - رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ - قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْخَطَّابِ الْبَرَاوِسْتَانِيِّ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُقَاتِلٍ قَالَ: حَدَّثَنِي حَامِدُ بْنُ مُحَمَّدٍ، عَنْ عَمْرِو بْنِ هَارُونَ، عَنِ الصَّادِقِ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ، عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام، قَالَ: لَقَدْ هَمَمْتُ بِتَزْوِيجِ فَاطِمَةَ عليها السلام ابْنَةِ مُحَمَّدٍ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) حِيناً، وَ لَمْ أَتَجَرَّأْ أَنْ أَذْكُرَ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صلى الله عليه وآله وَ إِنَّ ذَلِكَ اخْتَلَجَ فِي صَدْرِي لَيْلِي وَ نَهَارِي حَتَّى دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله، فَقَالَ: يَا عَلِيُّ قُلْتُ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ، قَالَ: هَلْ لَكَ فِي التَّزْوِيجِ؟ قُلْتُ: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله أَعْلَمُ وَ إِذَا هُوَ يُرِيدُ أَنْ يُزَوِّجَنِي بَعْضَ نِسَاءِ قُرَيْشٍ وَ إِنِّي لَخَائِفٌ عَلَى فَوْتِ فَاطِمَةَ فَمَا شَعَرْتُ بِشَيْءٍ إِذْ أَتَانِي رَسُولُ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله، فَقَالَ لِي: أَجِبِ النَّبِيَّ وَ أَسْرِعْ فَمَا رَأَيْنَا رَسُولَ اللهِ أَشَدَّ فَرَحاً مِنْهُ الْيَوْمَ، قَالَ: فَأَتَيْتُهُ مُسْرِعاً فَإِذَا هُوَ فِي حُجْرَةِ أُمِّ سَلَمَةَ، فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيَّ تَهَلَّلَ وَجْهُهُ فَرَحاً وَ تَبَسَّمَ حَتَّى نَظَرْتُ إِلَى بَيَاضِ أَسْنَانِهِ يَبْرُقُ، فَقَالَ: أَبْشِرْ يَا عَلِيُّ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَدْ كَفَانِي مَا قَدْ كَانَ هَمَّنِي مِنْ أَمْرِ تَزْوِيجِكَ فَقُلْتُ: وَ كَيْفَ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ: أَتَانِي جَبْرَئِيلُ وَ مَعَهُ مِنْ سُنْبُلِ الْجَنَّةِ وَ قَرَنْفُلِهَا فَنَاوَلَنِيهِمَا فَأَخَذْتُهُمَا وَ شَمِمْتُهُمَا، فَقُلْتُ: مَا سَبَبُ هَذَا السُّنْبُلِ وَ الْقَرَنْفُلِ؟ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَمَرَ سُكَّانَ الْجِنَانِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ، وَ مَنْ فِيهَا أَنْ يُزَيِّنُوا الْجِنَانَ كُلَّهَا بِمَغَارِسِهَا وَ أَشْجَارِهَا وَ ثِمَارِهَا وَ قُصُورِهَا، وَ أَمَرَ رِيحَهَا، فَهَبَّتْ بِأَنْوَاعِ الْعِطْرِ وَ الطِّيبِ، وَ أَمَرَ حُورَ عِينِهَا بِالْقِرَاءَةِ فِيهَا بِسُورَةِ طه وَ طَوَاسِينَ وَ يس وَ حمعسق، ثُمَّ نَادَى مُنَادٍ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ، أَلَا إِنَّ الْيَوْمَ يَوْمُ وَلِيمَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام، أَلَا إِنِّي أُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هشتادوسوم

جمعه چهاردهم رجب سال ۳۶۸

۱. علی علیه‌السلام فرمود: من می‌خواستم با فاطمه ازدواج کنم که دختر محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله است. اما نمی‌توانستم آن را به پیامبر بگویم. روز و شب این فکر را داشتم تا اینکه نزد حضرت رفتم. فرمود: ای علی! گفتم: لبیک ای پیامبر خدا. فرمود: مایلی که ازدواج کنی؟ گفتم: پیامبر خداوند داناتر است و پیش خود گفتم: شاید حضرت قصد دارد که زنی از زنان قریش را به عقد من درآورد. نگران بودم که مبادا فاطمه علیهاالسلام را از دست بدهم. روزی ناگهان پیک پیامبر نزد من آمد و گفت: شتاب کن که پیامبر تو را طلبیده است. امروز پیامبر خدا را بسیار شادمان دیدم. بی‌درنگ و شتابان پیش حضرت رفتم. او در خانه ام سلمه بود. نگاهش که به من افتاد، شادمان شد و خندید به طوری که سفیدی دندان‌هایش برق می‌زد. پس، فرمود: ای علی! تو را بشارت باد که خداوند چیزی را که من در قلب درباره ازدواج تو پنهان می‌داشتم، برآورد. گفتم: چگونه؟ فرمود: جبرئیل فرود آمد و سنبل قرنفل بهشتی آورد و به دستم داد و آن را بو کشیدم. گفتم: اینها را برای چه کاری آورده‌ای؟ گفت: خداوند به فرشتگان بهشت و دیگران فرمان داد که بهشت را با درخت و میوه هاو قصر یکسر تزئین کنند و به باد فرمان داد که عطرهای گوناگون را پراکنده کنند و به حوریان فرمان داد که سوره‌های طه و طواسین و یس و حمعسق را تلاوت کنند. وآن‌گاه ندا از عرش بر آمد که امروز روز ولیمه دادن علی بن ابی طالب علیه‌السلام است و همگان شاهد باشید که فاطمه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

زَوَّجْتُ فَاطِمَةَ بِنْتَ مُحَمَّدٍ(صلى الله عليه وآله)مِنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رِضًى مِنِّي بَعْضُهُمَا لِبَعْضٍ، ثُمَّ بَعَثَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى سَحَابَةً بَيْضَاءَ، فَقَطَرَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ لُؤْلُؤِهَا وَ زَبَرْجَدِهَا وَ يَوَاقِيتِهَا وَ قَامَتِ الْمَلَائِكَةُ فَنَثَرَتْ مِنْ سُنْبُلِ الْجَنَّةِ وَ قَرَنْفُلِهَا هَذَا مِمَّا نَثَرَتِ الْمَلَائِكَةُ، ثُمَّ أَمَرَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مَلَكاً مِنْ مَلَائِكَةِ الْجَنَّةِ، يُقَالُ لَهُ: رَاحِيلُ وَ لَيْسَ فِي الْمَلَائِكَةِ أَبْلَغُ مِنْهُ، فَقَالَ: اخْطُبْ يَا رَاحِيلُ فَخَطَبَ بِخُطْبَةٍ لَمْ يَسْمَعْ بِمِثْلِهَا أَهْلُ السَّمَاءِ وَ لَا أَهْلُ الْأَرْضِ، ثُمَّ نَادَى مُنَادٍ أَلَا يَا مَلَائِكَتِي وَ سُكَّانَ جَنَّتِي بَارِكُوا عَلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام حَبِيبِ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وآله وَ فَاطِمَةَ بِنْتِ مُحَمَّدٍ فَقَدْ بَارَكْتُ عَلَيْهِمَا أَلَا إِنِّي زَوَّجْتُ أَحَبَّ النِّسَاءِ إِلَيَّ مِنْ أَحَبِّ الرِّجَالِ إِلَيَّ بَعْدَ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ فَقَالَ رَاحِيلُ الْمَلَكُ يَا رَبِّ وَ مَا بَرَكَتُكَ فِيهِمَا بِأَكْثَرَ مِمَّا رَأَيْنَا لَهُمَا فِي جِنَانِكَ وَ دَارِكَ، فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: يَا رَاحِيلُ إِنَّ مِنْ بَرَكَتِي عَلَيْهِمَا أَنْ أَجْمَعَهُمَا عَلَى مَحَبَّتِي وَ أَجْعَلَهُمَا حُجَّةً عَلَى خَلْقِي وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي لَأَخْلُقَنَّ مِنْهُمَا خَلْقاً وَ لَأُنْشِأَنَّ مِنْهُمَا ذُرِّيَّةً أَجْعَلُهُمْ خُزَّانِي فِي أَرْضِي وَ مَعَادِنَ لِعِلْمِي وَ دُعَاةً إِلَى دِينِي بِهِمْ أَحْتَجُّ عَلَى خَلْقِي بَعْدَ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ، فَأَبْشِرْ يَا عَلِيُّ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَكْرَمَكَ كَرَامَةً لَمْ يُكْرِمْ بِمِثْلِهَا أَحَداً وَ قَدْ زَوَّجْتُكَ ابْنَتِي فَاطِمَةَ عَلَى مَا زَوَّجَكَ الرَّحْمَنُ وَ قَدْ رَضِيتُ لَهَا بِمَا رَضِيَ اللهُ لَهَا فَدُونَكَ أَهْلَكَ فَإِنَّكَ أَحَقُّ بِهَا مِنِّي وَ لَقَدْ أَخْبَرَنِي جَبْرَئِيلُ أَنَّ الْجَنَّةَ مُشْتَاقَةٌ إِلَيْكُمَا، وَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَدَّرَ أَنْ يُخْرِجَ مِنْكُمَا مَا يَتَّخِذُهُ عَلَى الْخَلْقِ حُجَّةً لَأَجَابَ فِيكُمَا الْجَنَّةَ وَ أَهْلَهَا فَنِعْمَ الْأَخُ أَنْتَ وَ نِعْمَ الْخَتَنُ أَنْتَ وَ نِعْمَ الصَّاحِبُ أَنْتَ وَ كَفَاكَ بِرِضَى اللهِ رِضًى قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ بَلَغَ مِنْ قَدْرِي حَتَّى إِنِّي ذُكِرْتُ فِي الْجَنَّةِ وَ زَوَّجَنِي اللهُ فِي مَلَائِكَتِهِ، فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ إِذَا أَكْرَمَ وَلِيَّهُ وَ أَحِبَّهُ أَكْرَمَهُ بِمَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَ لَا أُذُنٌ سَمِعَتْ فَأَحْيَاهَا اللهُ لَكَ يَا عَلِيُّ، فَقَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: «رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ»[1]، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: آمِينَ.

٢. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ

---

١. النحل / ١٩.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

دختر محمدﷺ را به عقد علیؑ در آوردم و آنان را برای یکدیگر پسند کردم. از آن پس ابر سفیدی روانه کرد و لؤلؤ و زبرجد و یاقوت بهشتی بر همگان بارید و نیزاز سنبل و قرنفل نثارکرد و این اندکی از نثار کردن فرشتگان است. آن گاه خداوند به فرشته‌ای از بهشت راکه نام او «راحیل» است و در سخن وری میان فرشتگان چیره دست است، فرمان داد که خطبه عقد علی و فاطمه را بخوانند. او به گونه‌ای خطبه را خواند که ساکنان آسمانها و زمین نظیر آن را نشنیده بودند. در این هنگام ندایی طنین افکند: ای فرشتگان و ای ساکنان بهشت من! به علی بن ابی طالبؑ تبریک بگویید که او دوست محمدﷺ و فاطمهؑ است. من آنان را مبارک ساختم. آگاه باشید که محبوب‌ترین زنان در پیش خودم را به عقد محبوب‌ترین مردان خود پس از پیامبران درآوردم.

راحیل گفت: خدایا! تاکنون مشاهده نکردیم که چه برکتی به آنان عطاکردی. خداوند فرمود: رازش این است که آنان را بر محبت خود سرشته و یک دل ساخته و بر خلق خویش حجت قرار دادم. سوگند به عزت و جلالم که من از آنان مردمانی ایجاد کرده و نسلی پرورش می‌دهم که در زمین خزانه دار و معدن دانش من بوده و نیز دعوتگران به آیین من باشند. به وسیله آنان بر مردمان پس از پیامبران حجت آوردم.

ای علی! تو را بشارت باد که خداوند تو راکرامتی ارزانی داشته است که هیچ کس نظیر آن نداده است. من دخترم فاطمه را بر اساس تزویج الهی به عقدت درآوردم و همان را پسند کردم که پروردگارم پسند کرد. اکنون خانواده خود را بستان که تو به او از من سزاوارتری. جبرئیل مرا آگاه ساخت که بهشت مشتاق شما دو تن است. اگر خداوند حجت خود را درباره شما مقدر نساخته بود، اینک بهشت و بهشتیان به وجود شما مباهات می‌کردند. ای علی! چه نیک برادری هستی و چه نیک دامادی هستی و چه نیک دوست و همنشین هستی. خدای تو بسنده است.

علیؑ می‌گوید: به پیامبر خداﷺ گفتم: آیا منزلت من به اندازه‌ای است که مرا در بهشت یاد کرده که خداوند در حضور فرشتگان مرا همسر ارزانی می‌دارد؟ پیامبر فرمود: آن گاه که خداوند دوست خویش را ارجمند دارد و او را از لطفی برخوردار می سازد که نه دیده‌ای تماشاکرده و نه گوشی وصف آن را شنیده است. ای علی! آن همه خداوند برای تو نگاه دارد. بعد گفتم: خدایا! مرا توفیق بخش که سپاسگزار این نعمت تو باشم. پیامبر؟ فرمود: آمین.

۲. پیامبر اکرمﷺ بر فراز منبر چنین فرمود: ای علی! خداوند محبت بینوایان و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ يَحْيَى عَنْ جَدِّهِ الْحَسَنِ بْنِ رَاشِدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: عَلَى مِنْبَرِهِ يَا عَلِيُّ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَهَبَ لَكَ حُبَّ الْمَسَاكِينِ وَ الْمُسْتَضْعَفِينَ فِي الارْضِ فَرَضِيتَ بِهِمْ إِخْوَاناً وَ رَضُوا بِكَ إِمَاماً فَطُوبَى لِمَنْ أَحَبَّكَ وَ صَدَّقَ عَلَيْكَ، وَ وَيْلٌ لِمَنْ أَبْغَضَكَ وَ كَذَّبَ عَلَيْكَ يَا عَلِيُّ أَنْتَ الْعَالِمُ لِهَذِهِ الامَّةِ مَنْ أَحَبَّكَ فَازَ وَ مَنْ أَبْغَضَكَ هَلَكَ، يَا عَلِيُّ أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَ أَنْتَ بَابُهَا وَ هَلْ تُؤْتَى الْمَدِينَةُ إِلاَّ مِنْ بَابِهَا، يَا عَلِيُّ أَهْلُ مَوَدَّتِكَ كُلُّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ وَ كُلُّ ذِي طِمْرٍ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لَأَبَرَّ قَسَمَهُ، يَا عَلِيُّ إِخْوَانُكَ كُلُّ طَاهِرٍ زَاكٍ مُجْتَهِدٍ يُحِبُّ فِيكَ وَ يُبْغِضُ فِيكَ مُحْتَقَرٌ عِنْدَ الْخَلْقِ عَظِيمُ الْمَنْزِلَةِ عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ يَا عَلِيُّ مُحِبُّوكَ جِيرَانُ اللهِ فِي دَارِ الْفِرْدَوْسِ لاَ يَأْسَفُونَ عَلَى مَا خَلَّفُوا مِنَ الدُّنْيَا، يَا عَلِيُّ أَنَا وَلِيٌّ لِمَنْ وَالَيْتَ وَ أَنَا عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَيْتَ يَا عَلِيُّ مَنْ أَحَبَّكَ فَقَدْ أَحَبَّنِي وَ مَنْ أَبْغَضَكَ فَقَدْ أَبْغَضَنِي يَا عَلِيُّ إِخْوَانُكَ ذُبُلُ الشِّفَاهِ تُعْرَفُ الرَّهْبَانِيَّةُ فِي وُجُوهِهِمْ يَا عَلِيُّ إِخْوَانُكَ يَفْرَحُونَ فِي ثَلاَثَةِ مَوَاطِنَ عِنْدَ خُرُوجِ أَنْفُسِهِمْ وَ أَنَا شَاهِدُهُمْ وَ أَنْتَ وَ عِنْدَ الْمُسَاءَلَةِ فِي قُبُورِهِمْ وَ عِنْدَ الْعَرْضِ الاكْبَرِ وَ عِنْدَ الصِّرَاطِ إِذَا سُئِلَ الْخَلْقُ عَنْ إِيمَانِهِمْ فَلَمْ يُجِيبُوا يَا عَلِيُّ حَرْبُكَ حَرْبِي وَ سِلْمُكَ سِلْمِي وَ حَرْبِي حَرْبُ اللهِ، وَ مَنْ سَالَمَكَ فَقَدْ سَالَمَنِي وَ مَنْ سَالَمَنِي فَقَدْ سَالَمَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ، يَا عَلِيُّ بَشِّرْ إِخْوَانَكَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَدْ رَضِيَ عَنْهُمْ إِذْ رَضِيَكَ لَهُمْ قَائِداً وَ رَضُوا بِكَ وَلِيّاً، يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ، يَا عَلِيُّ شِيعَتُكَ الْمُنْتَجَبُونَ وَ لَوْ لاَ أَنْتَ وَ شِيعَتُكَ مَا قَامَ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ دِينٌ وَ لَوْ لاَ مَنْ فِي الارْضِ مِنْكُمْ لَمَا أَنْزَلَتِ السَّمَاءُ قَطْرَهَا، يَا عَلِيُّ لَكَ كَنْزٌ فِي الْجَنَّةِ وَ أَنْتَ ذُو قَرْنَيْهَا وَ شِيعَتُكَ تُعْرَفُ بِحِزْبِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ، يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَ شِيعَتُكَ الْقَائِمُونَ بِالْقِسْطِ وَ خِيَرَةُ اللهِ مِنْ خَلْقِهِ، يَا عَلِيُّ أَنَا أَوَّلُ مَنْ يَنْفُضُ التُّرَابَ عَنْ رَأْسِهِ وَ أَنْتَ مَعِي ثُمَّ سَائِرُ الْخَلْقِ يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَ شِيعَتُكَ عَلَى الْحَوْضِ تَسْقُونَ مَنْ أَحْبَبْتُمْ وَ تَمْنَعُونَ مَنْ كَرِهْتُمْ وَ أَنْتُمُ الآمِنُونَ يَوْمَ الْفَزَعِ الاكْبَرِ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ يَفْزَعُ النَّاسُ وَ لاَ تَفْزَعُونَ وَ يَحْزَنُ النَّاسُ وَ لاَ تَحْزَنُونَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ناتوان نگهداشته شدگان را به تو عطا کرده است و تو در زمین به برادری خرسندی و آنان به پیشوایی تو. خوشا به حال آنکه تو را دوست داشته و باور کرده است و بدا به حال آن که تو را دشمن داشته و باور نکرده است. ای علی! تو دانشمند این امت هستی و هرکس دوستدار تو است کامیاب خواهد بود و هرکس دشمن تو است، نابود می‌شود. ای علی! من شهر دانش هستم و تو دروازه آن هستی. آیا به شهر جز از دروازه آن وارد می‌شوند؟ ای علی! دوستداران تو توبه گر و پارسا و بینوا خواهند بود که اگر سوگند به خداوند یاد کنند او سوگندشان را بپذیرد. ای علی! دوستدار تو پاک و طاهر و کوشنده است که برای تو دوستی و دشمنی داشته و همواره در دیه خلق بی‌مقدار است؛ اما نزد خداوند منزلت والایی دارد.

ای علی! دوستان تو در فردوس همسایه خداوند بوده و بر آن چه از دنیا نهاده‌اند! هرگز حسرت نخورند. ای علی! من دوستدار دوستان تو هستم و دشمن دشمنان تو. ای علی! هرکس تو را دوست دارد، مرا دوست می‌دارد و هرکس تو را دشمن می‌دارد، مرا دشمن داشته است. ای علی! دوستان تو لب تشنگان و ژولیده‌اند. ای علی! دوستان تو در سه جا شادمانی دارند: هنگام احتضار که بر بالین آنان هستم. هنگام پرسش نکیر و منکر که تو حاضر می‌شوی و هنگام عبور از صراط که از همگان سؤال می‌کنند و نمی‌توانند پاسخ دهند.

ای علی! پیکار با تو پیکار با من است و صلح با تو صلح با من است و پیکار با من پیکار خداوند است. هرکس با تو سازگار گردد با من سازگار است و هرکس با من سازگار آید، با خداوند سازگار است. ای علی! دوستانت را بشارت ده که خداوند آنان را پسند کرده است، زیرا تو را امام آنان پسندیده و آنان تو را برای ولایت پسند کردند. ای علی! تو امیر مومنان هستی و رهبر نیک نهادان. ای علی پیروان تو نجابت دارند. اگر تو و آنان نبودید، هرگز آیین خداوند استوار نمی‌ماند و اگر تنی از شمایان در زمین ساکن نبود، خداوند قطره بارانی از آسمان نازل نمی‌کرد.

ای علی! تو در بهشت صاحب گنج هستی. تو ذوالقرنین امت من هستی و پیروان تو به حزب خداوند شهرت دارند. ای علی! تو و پیروانت دادگستری می‌کنید و نیکوترین مردمان هستید. ای علی! من نخستین کسی هستم که زنده شده و از قبرم بیرون می‌آیم و تو آنگاه همراه من هستی وآن گاه دیگران. ای علی! تو و پیروانت بر سر حوض حاضر خواهید بود و هرکس را که خواهان باشید، سیراب می‌کنید و از دیگران دریغ خواهید ورزید. شما در رستاخیز در سایه عرش الهی هستید و دیگران در هراس بزرگ. آنان اندوهگین هستند و شما بی‌اندوه.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فِيكُمْ نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ -: «إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنىٰ أُولٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ»[1] وَ فِيكُمْ نَزَلَتْ «لا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الاكْبَرُ وَ تَتَلَقّاهُمُ الْمَلائِكَةُ هٰذا يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ»[2]، يَا عَلِيُّ أَنْتَ وَ شِيعَتُكَ تُطْلَبُونَ فِي الْمَوْقِفِ وَ أَنْتُمْ فِي الْجِنانِ تَتَنَعَّمُونَ، يَا عَلِيُّ إِنَّ الْمَلائِكَةَ وَ الْخُزّانَ يَشْتاقُونَ إِلَيْكُمْ وَ إِنَّ حَمَلَةَ الْعَرْشِ وَ الْمَلائِكَةَ الْمُقَرَّبِينَ لَيَخُصُّونَكُمْ بِالدُّعاءِ، وَ يَسْأَلُونَ اللّٰهَ لِمُحِبِّيكُمْ وَ يَفْرَحُونَ بِمَنْ قَدِمَ عَلَيْهِمْ مِنْكُمْ كَمَا يَفْرَحُ الاهْلُ بِالْغائِبِ الْقادِمِ بَعْدَ طُولِ الْغَيْبَةِ، يَا عَلِيُّ شِيعَتُكَ الَّذِينَ يَخافُونَ اللّٰهَ فِي السِّرِّ وَ يَنْصَحُونَهُ فِي الْعَلانِيَةِ، يَا عَلِيُّ شِيعَتُكَ الَّذِينَ يَتَنافَسُونَ فِي الدَّرَجاتِ لِأَنَّهُمْ يَلْقَوْنَ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ ذَنْبٍ يَا عَلِيُّ أَعْمالُ شِيعَتِكَ سَتُعْرَضُ عَلَيَّ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ فَأَفْرَحُ بِصالِحِ مَا يَبْلُغُنِي مِنْ أَعْمالِهِمْ وَ أَسْتَغْفِرُ لِسَيِّئاتِهِمْ، يَا عَلِيُّ ذِكْرُكَ فِي التَّوْراةِ وَ ذِكْرُ شِيعَتِكَ قَبْلَ أَنْ يُخْلَقُوا بِكُلِّ خَيْرٍ وَ كَذٰلِكَ فِي الانْجِيلِ فَسَلْ أَهْلَ الانْجِيلِ وَ أَهْلَ الْكِتابِ عَنْ إِلْيا يُخْبِرُوكَ مَعَ عِلْمِكَ بِالتَّوْراةِ وَ الانْجِيلِ وَ مَا أَعْطاكَ اللّٰهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ عِلْمِ الْكِتابِ وَ إِنَّ أَهْلَ الانْجِيلِ لَيَتَعاظَمُونَ إِلْيا وَ مَا يَعْرِفُونَهُ وَ مَا يَعْرِفُونَ شِيعَتَهُ وَ إِنَّمَا يَعْرِفُونَهُمْ بِمَا يَجِدُونَهُمْ فِي كُتُبِهِمْ، يَا عَلِيُّ إِنَّ أَصْحابَكَ ذِكْرُهُمْ فِي السَّماءِ أَكْبَرُ وَ أَعْظَمُ مِنْ ذِكْرِ أَهْلِ الارْضِ لَهُمْ بِالْخَيْرِ فَلْيَفْرَحُوا بِذٰلِكَ وَ لْيَزْدادُوا اجْتِهاداً، يَا عَلِيُّ إِنَّ أَرْواحَ شِيعَتِكَ لَتَصْعَدُ إِلَى السَّماءِ فِي رُقّادِهِمْ وَ وَفاتِهِمْ فَتَنْظُرُ الْمَلائِكَةُ إِلَيْهَا كَمَا يَنْظُرُ النّاسُ إِلَى الْهِلالِ شَوْقاً إِلَيْهِمْ وَ لِمَا يَرَوْنَ مِنْ مَنْزِلَتِهِمْ عِنْدَ اللّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ، يَا عَلِيُّ قُلْ لِأَصْحابِكَ: الْعارِفِينَ بِكَ يَتَنَزَّهُونَ عَنِ الاعْمالِ الَّتِي يُفارِقُهَا عَدُوُّهُمْ فَمَا مِنْ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ إِلاّ وَ رَحْمَةٌ مِنَ اللّٰهِ تَبارَكَ وَ تَعالَى تَغْشاهُمْ فَلْيَجْتَنِبُوا الدَّنَسَ، يَا عَلِيُّ اشْتَدَّ غَضَبُ اللّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى مَنْ قَلاهُمْ وَ بَرَأَ مِنْكَ وَ مِنْهُمْ وَ اسْتَبْدَلَ بِكَ وَ بِهِمْ وَ مالَ إِلَى عَدُوِّكَ وَ تَرَكَكَ وَ شِيعَتَكَ وَ اخْتارَ الضَّلالَ وَ نَصَبَ الْحَرْبَ لَكَ وَ لِشِيعَتِكَ وَ أَبْغَضَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ أَبْغَضَ مَنْ وَالاكَ وَ نَصَرَكَ وَ اخْتارَكَ وَ بَذَلَ مُهْجَتَهُ وَ مالَهُ فِينَا، يَا عَلِيُّ أَقْرِئْهُمْ مِنِّي السَّلامَ مَنْ لَمْ أَرَ مِنْهُمْ وَ لَمْ يَرَنِي وَ أَعْلِمْهُمْ أَنَّهُمْ إِخْوانِيَ الَّذِينَ أَشْتاقُ إِلَيْهِمْ فَلْيَلْقَوْا عِلْمِي إِلَى مَنْ يَبْلُغُ

---

١. الانبياء / ١٠١.
٢. الانبياء / ١٠٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

درباره شما این آیه فرود آمده است: «ان الذین سبقت لهم منا الحسنی اولئک عنها مبعدون» به درستی که کسانی که سابقه‌ای خوب از طرف ما دارند، آنان از دوزخ به دور هستند(انبیاء/۱۰۱). و نیز این آیه: «لا یحزنهم الفزع الاکبر و تتلقاهم الملائکه هذا یومکم الذی کنتم توعدون» آنان را هراس بزرگ، اندوهناک نمی‌کند و فرشتگان با آنها برخورد می‌کنند؛ این است روزی که به شما وعده داده شده است.

ای علی! تو و پیروانت در موقف‌های قیامت خوانده خواهید شد و در بهشت به نعمت دست خواهید یافت. ای علی! فرشتگان و نگهبانان بهشت مشتاق دیدار شما هستند و حاملان عرش و فرشتگان مقرب برای شما نیایش ویژه خواهند داشت و نیز برای دوستان شما تمنا می‌کنند و با دیدار یکایک شما شادمان می‌شوند؛ همان سان که خانواده یک مسافر از راه دراز با دیدن او شادمان می‌شوند.

ای علی! پیروان تو در خلوت از پروردگارشان بیمناک هستند و در آشکار از او طلب خوبی می‌کنند. ای علی! پیروانت در منزلت‌های والا با هم رقابت دارند؛ زیرا در این راه به خداوند نزدیک می‌شوند، در حالی که گناهی دارند. ای علی! کردارهای پیروانت هر جمعه بر من عرضه خواهد شد و من از نیک کرداری شان شادمان می‌شوم و برای بدکرداری‌شان درخواست مغفرت خواهم کرد. ای علی! یاد تو در تورات آمده است و یاد کرد نیکوی پیرو تو پیش از آنکه آفریده شوند، در انجیل آمده است. اهل کتاب تورات از «ایلیا» که نام تو نزد آنان است، آگاه می‌سازند. در حالی که خود، انجیل و تورات را آگاهی. آنان «ایلیا» را ارجمند می‌خوانند و پیروان او را درست نمی‌شناسند. در کتاب‌های آسمانی‌شان آنان را خواهند شناخت.

ای علی! نام پیرو تو در آسمان عظیم‌تر است از زمین. ساکنان آسمان‌ها پیروانت را به نیکی یاد کنند. پیروانت باید از این رو شادمان شده و فزون‌تر بکوشند. ای علی! روح‌های پیروانت در خواب و مرگ به آسمان بالا می‌روند و فرشتگان همان نگاهی به این ارواح خواهند افکند که مردمان به ماه نو می‌افکنند. زیرا شوق دیدارشان را دارند و از منزلت آنان پیش پروردگار آگاهند.

ای علی! به یاران خویش که همه عارف به منزلت تو هستند، بگو از کارهای زشتی که دشمنان بدان گرایش ندارند، خویشتن را پیراسته نگاه دارند. زیرا هر روز و شب رحمت الهی بر آنان سایه می‌افکند و شایسته است که خود را از آلودگی کنار کشند. ای علی! خشم خداوند بر کسی که او را دشمن می‌دارد و از تو بیزاری می‌جوید، سنگین است و نیز کسانی که به سمت دشمن تو تمایل پیدا کرده و تو و پیروانت را رها کرده‌اند و به سرگردانی افتاده‌اند و نیز کسانی که به پیکار با تو برخاسته و دشمن تو و پیروانت هستند. و نیز کسانی که به دشمنی با ما خاندان برخاسته و دشمن دوستان و همراهان و محبان تو می‌باشند.

ای علی! درود مرا به شیفتگان خود برسان؛ کسانی را که من آنان را می‌نگرم و آنان مرا نمی‌بینند. به

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الْقُرُونَ مِنْ بَعْدِي وَ لْيَتَمَسَّكُوا بِحَبْلِ اللهِ وَ لْيَعْتَصِمُوا بِهِ وَ لْيَجْتَهِدُوا فِي الْعَمَلِ فَإِنَّا لاٰ نُخْرِجُهُم مِنْ هُدًى إِلَى ضَلاٰلَةٍ وَ أَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ عَنْهُمْ رَاضٍ وَ أَنَّهُ يُبَاهِي بِهِمْ مَلاٰئِكَتَهُ وَ يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ بِرَحْمَتِهِ وَ يَأْمُرُ الْمَلاٰئِكَةَ أَنْ تَسْتَغْفِرَ لَهُمْ، يَا عَلِيُّ لاٰ تَرْغَبْ عَنْ نُصْرَةِ قَوْمٍ يَبْلُغُهُمْ أَوْ يَسْمَعُونَ أَنِّي أُحِبُّكَ فَأَحَبُّوكَ لِحُبِّي إِيَّاكَ وَ دَانُوا اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِذَلِكَ وَ أَعْطَوْكَ صَفْوَ الْمَوَدَّةِ فِي قُلُوبِهِمْ وَ اخْتَارُوكَ عَلَى الْآبَاءِ وَ الاِخْوَةِ وَ الاَوْلاٰدِ وَ سَلَكُوا طَرِيقَكَ وَ قَدْ حَمَلُوا عَلَى الْمَكَارِهِ فِينَا فَأَبَوْا إِلاّٰ نَصْرَنَا وَ بَذْلَ الْمُهَجِ فِينَا مَعَ الاذَى وَ سُوءِ الْقَوْلِ وَ مَا يُقَاسُونَهُ مِنْ مَضَاضَةِ ذَاكَ فَكُنْ بِهِمْ رَحِيماً وَ اقْنَعْ بِهِمْ فَإِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ اخْتَارَهُمْ بِعِلْمِهِ لَنَا مِنْ بَيْنِ الْخَلْقِ وَ خَلْقِهِمْ مِنْ طِينَتِنَا وَ اسْتَوْدَعَهُمْ سِرَّنَا وَ أَلْزَمَ قُلُوبَهُمْ مَعْرِفَةَ حَقِّنَا وَ شَرَحَ صُدُورَهُمْ وَ جَعَلَهُمْ مُسْتَمْسِكِينَ بِحَبْلِنَا لاٰ يُؤْثِرُونَ عَلَيْنَا مَنْ خَالَفَنَا مَعَ مَا يَزُولُ مِنَ الدُّنْيَا عَنْهُمْ أَيَّدَهُمُ اللّٰهُ وَ سَلَكَ بِهِمْ طَرِيقَ الْهُدَى فَاعْتَصِمُوا بِهِ فَالنَّاسُ فِي غُمَّةِ الضَّلاٰلِ مُتَحَيِّرُونَ فِي الاَهْوَاءِ عَمُوا عَنِ الْحُجَّةِ وَ مَا جَاءَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَهُمْ يُصْبِحُونَ، وَ يُمْسُونَ فِي سَخَطِ اللّٰهِ وَ شِيعَتُكَ عَلَى مِنْهَاجِ الْحَقِّ وَ الاِسْتِقَامَةِ لاٰ يَسْتَأْنِسُونَ إِلَى مَنْ خَالَفَهُمْ وَ لَيْسَتِ الدُّنْيَا مِنْهُمْ وَ لَيْسُوا مِنْهَا أُولَئِكَ مَصَابِيحُ الدُّجَى أُولَئِكَ مَصَابِيحُ الدُّجَى أُولَئِكَ مَصَابِيحُ الدُّجَى.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللّٰهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ رَحِمَهُ اللّٰهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ يَحْيَى عَنْ جَدِّهِ الْحَسَنِ بْنِ رَاشِدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُغَلِّسٍ عَنْ خَلَفٍ عَنْ عَطِيَّةَ الْعَوْفِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللّٰهِ ﷺ عَنْ قَوْلِ اللّٰهِ جَلَّ شَأْنُهُ: «قَالَ: الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ»[1] قَالَ: ذَاكَ وَصِيُّ أَخِي سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ فَقُلْتُ لَهُ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ فَقَوْلُ اللّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «قُلْ كَفَى بِاللّٰهِ شَهِيداً بَيْنِي وَ بَيْنَكُمْ وَ مَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ»[2] قَالَ: ذَاكَ أَخِي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ (عَلَيْهِ السَّلاٰمُ).

٤. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ الْهَاشِمِيُّ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا فُرَاتُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ

---

١. النمل / ٤٠.
٢. الرعد / ٤٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آنان بگو که برادران من می‌باشند و من اشتیاق دیدارشان را دارم. آنان دانش مرا به مردمان در سده‌های آینده خواهند رسانید و به رشته الهی چنگ زده و به وسیله ایمان خود پاس می‌دارند. آنان همواره می‌کوشند که از هدایت به ورطه گمراهی سقوط نکنند. به آنان بگو که خداوند از آنان راضی و شادمان است و پیش فرشتگان خود به آنان مباهات می‌کند و نیز هر شب جمعه نگاهی مهربانانه نسبت به آنان دارد. و او به فرشتگان فرمان می‌دهد که برای پیروان تو درخواست آمرزش کنند.

ای علی! از یاری رساندن به کسانی روی گردان مباش که آگاه شوند از اینکه من دوستدار تو هستم و آنگاه تو را برای من دوست بدارند و از این طریق خداپرستی کنند و تو را از صمیم قلب دوست داشته باشند. آنان تو را بر پدران و مادران و فرزندان خویش ترجیح خواهند داد و در راه تو گام بردارند و به سختی ها شکیبابماند و راز محبت ما در دل ندارند. آنان به جز مدد رسانی به ما و جان فشانی همراه با آزار زبانی و جسمانی از سوی دشمن در راه ما برنامه‌ای ندارند. نسبت به آنان مهربورز و به نیروی آنان بسنده کن چرا که خداوند به دانش خویش آنان را از میان مردمانی برای ما انتخاب کرده و آنان را از سرشت ما خلق کرده و راز ما را به آنان سپرده و شناختن حق ما را در قلب شان نهاده و سینه‌شان را بدان گشاده است. و نیز آنان را به رشته ولایت ما تمسک ساخته است. آنان هیچ گاه مخالفان را بر ما ترجیح نمی‌دهند؛ هرچند که به خاطر ما در دنیا از این دیده شوند. خداوند آنان را تأیید کرده و به راه حق خود هدایت می‌کند و شما به راه خدا چنگ زنید که مردمان در نابینایی و گمراهی افتاده‌اند و در ورطه هوس‌های خود سرگردان شده‌اند و به حجت خداوند و آن چه از جانب او فرود آمده است، نمی‌نگرند و از پگاه تا شامگاه در معرض خشم الهی هستند. ای علی! پیروان تو بر طریق حق استوارند و با مخالفان خویش دمخور نمی‌شوند. نه دنیا از پیروان تواست و نه آنان از دنیا هستند و پیروان تو همچون چراغ های فروزان در شب ظلمانی هستند.

۳. ابوسعید خدری می‌گوید: از پیامبر خداﷺ درباره آیه شریفه «قال الذی علم الکتاب» (نمل/۴۰). سوال کردم، چه کسی پیش او دانش کتاب بود؟ فرمود: وصی برادرم سلیمانؑ. گفتم: ای پیامبر خدا! درباره این آیه چه می‌گویی؟ «قل کفی بالله شهیدا بینی و بینکم ومن عنده علم الکتاب» (رعد/۴۴). پیامبرﷺ فرمود: کسی که پیش او دانش کتاب است، برادرم علی بن ابی طالبؑ است.

۴. عبدالله بن عباس می‌گوید: شبی نماز عشا را با پیامبر خدا به جا آوردیم. آنگاه که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بْنِ فُرَاتٍ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ سَعِيدٍ الْهَاشِمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ غِيَاثٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَاصِمُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا جُوَيْبِرٌ عَنِ الضَّحَّاكِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: صَلَّيْنَا الْعِشَاءَ الْآخِرَةَ ذَاتَ لَيْلَةٍ مَعَ رَسُولِ اللهِ ﷺ فَلَمَّا سَلَّمَ أَقْبَلَ عَلَيْنَا بِوَجْهِهِ ثُمَّ، قَالَ: أَمَا إِنَّهُ سَيَنْقَضُّ كَوْكَبٌ مِنَ السَّمَاءِ مَعَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَيَسْقُطُ فِي دَارِ أَحَدِكُمْ فَمَنْ سَقَطَ ذَلِكَ الْكَوْكَبُ فِي دَارِهِ فَهُوَ وَصِيِّي وَ خَلِيفَتِي وَ الْإِمَامُ بَعْدِي، فَلَمَّا كَانَ قُرْبُ الْفَجْرِ جَلَسَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا فِي دَارِهِ يَنْتَظِرُ سُقُوطَ الْكَوْكَبِ فِي دَارِهِ وَ كَانَ أَطْمَعَ الْقَوْمِ فِي ذَلِكَ أَبِي الْعَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ فَلَمَّا طَلَعَ الْفَجْرُ انْقَضَّ الْكَوْكَبُ مِنَ الْهَوَاءِ فَسَقَطَ فِي دَارِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: لِعَلِيٍّ عليه السلام: يَا عَلِيُّ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالنُّبُوَّةِ لَقَدْ وَجَبَتْ لَكَ الْوَصِيَّةُ وَ الْخِلَافَةُ وَ الْإِمَامَةُ بَعْدِي، فَقَالَ: الْمُنَافِقُونَ عَبْدُ اللهِ بْنُ أُبَيٍّ وَ أَصْحَابُهُ لَقَدْ ضَلَّ مُحَمَّدٌ فِي مَحَبَّةِ ابْنِ عَمِّهِ وَ غَوَى وَ مَا يَنْطِقُ فِي شَأْنِهِ إِلَّا بِالْهَوَى فَأَنْزَلَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى «وَ النَّجْمِ إِذا هَوى»[1] يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ خَالِقُ النَّجْمِ إِذَا هَوَى - «مَا ضَلَّ صاحِبُكُمْ»[2] يَعْنِي فِي مَحَبَّةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام «وَ ما غَوى. وَ ما يَنْطِقُ عَنِ الْهَوى»[3] يَعْنِي فِي شَأْنِهِ - «إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحى»[4].

٥. وَ حَدَّثَنَا بِهَذَا الْحَدِيثِ شَيْخٌ لِأَهْلِ الرَّيِّ يُقَالُ لَهُ: أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الصَّقْرِ الصَّائِغُ الْعَدْلُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَبَّاسِ بْنِ بَسَّامٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْهَيْثَمِ السَّعْدِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ أَبِي الْخَطَّابِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو إِسْحَاقَ الْفَزَارِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عليه السلام عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ بِمِثْلِ ذَلِكَ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ فِي حَدِيثِهِ يَهْوِي كَوْكَبٌ مِنَ السَّمَاءِ مَعَ طُلُوعِ الشَّمْسِ فَيَسْقُطُ فِي دَارِ أَحَدِكُمْ.

وَ حَدَّثَنَا بِهَذَا الْحَدِيثِ شَيْخٌ لِأَهْلِ الْحَدِيثِ، يُقَالُ لَهُ: أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ الْمَعْرُوفُ بِأَبِي عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ الْعَدْلِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْعَبَّاسِ أَحْمَدُ بْنُ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ،

---

١. النجم / ١.
٢. النجم / ٢.
٣. النجم / ٣٢.
٤. النجم / ٤.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

پیامبر سلام نماز را داد، فرمود: امشب در هنگام فجر ستاره‌ای از آسمان در خانه یک از شما خواهد افتاد. او وصی و جانشین و پیشوایی از من خواهد بود. نزدیک فجر بود که هریک در خانه خویش نشسته بودیم و چشم به راه ستاره بودیم. کسی که بیش از دیگران امیدوار بود، پدرم عباس بود. آن گاه که فجر دمید، ستاره موعود از آسمان در خانه علی‌ؑ فرود آمد. پیامبرﷺ فرمود: ای علی! سوگند به آنکه مرا برای پیامبری برانگیخت، وصایت و خلافت و امامت بعد از من برای تو حتمی خواهد بود.

عبدالله بن ابی و همراهان او که از نفاق ورزان بودند، چنین گفتند: محمد در عشق پسرعموی خود گمراه شده و درباره او سخن خداوند را نمی گوید. آنگاه خداوند این آیه را فرو فرستاد: «و النجم اذاهوی. ماضل بصاحبکم و ماینطق عن الهوی». یعنی سوگند به آفریدگار ستاره که پیامبر اکرمﷺ در دوست داشتن علی بن ابی طالبؑ بیراهه نرفته و به هوس سخن نرانده است. آنچه او درباره علی فرموده است، همان است که پروردگارش فرموده است.

۵. ربیعه سعدی می‌گوید از عبدالله بن عباس درباره آیه «و النجم اذا هوی» سوال کردم. او چنین گفت: مراد از نجم، همان ستاره‌ای است که در وقت فجر در خانه علی‌ؑ افتاد و حال آنکه پدرم عباس تمایل داشت در خانه او بیفتد که وصایت و امامت برای نسل او باشد.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَبِيبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَاقَ الْكُوفِيُّ الْجُعْفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ اللهِ السَّنْجَرِيُّ أَبُو إِسْحَاقَ عَنْ يَحْيَى بْنِ الْحُسَيْنِ الْمَشْهَدِيِّ عَنْ أَبِي هَارُونَ الْعَبْدِيِّ عَنْ رَبِيعَةَ السَّعْدِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ عَنْ قَوْلِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ «وَ النَّجْمِ إِذا هَوى»[1]، قَالَ: هُوَ النَّجْمُ الَّذِي هَوَى مَعَ طُلُوعِ الْفَجْرِ فَسَقَطَ فِي حُجْرَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ وَ كَانَ أَبِي الْعَبَّاسُ يُحِبُّ أَنْ يَسْقُطَ ذَلِكَ النَّجْمُ فِي دَارِهِ فَيَحُوزَ الْوَصِيَّةَ وَ الْخِلَافَةَ وَ الامَامَةَ وَ لَكِنْ أَبَى اللهُ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ غَيْرَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ «ذٰلِكَ فَضْلُ اللهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشاءُ»[2].

و صلى الله على محمد و آله الطاهرين.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۱. النجم / ۱.
۲. المائده / ۵۴.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

اما خداوند نخواست که این منزلت برای کسی غیر از علی باشد و این همان فضل الهی است که به هرکس دوست داشته باشد، خواهد داد.

در حدیث دیگری از قول عبدالله بن عباس آمده است که نزول ستاره همزمان با طلوع آفتاب بوده است. ابو اسحاق الفزاری این حدیث را نقل کرده است.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الرابع و الثمانون

يوم الثلاثاء لاثنتا عشرة ليلة بقيت من رجب من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْعَدَوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ يَحْيَى الاصْبَهَانِيُّ أَبُو يَعْقُوبَ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو عَلِيٍّ إِسْمَاعِيلُ بْنُ حَاتِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو جَعْفَرٍ أَحْمَدُ بْنُ صَالِحِ بْنِ سَعِيدٍ الْمَكِّيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ حَفْصٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ نَجِيحٍ عَنْ حُصَيْبٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، قَالَ: أَوْصَى رَسُولُ اللهِ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام، فَقَالَ: يَا عَلِيُّ إِذَا دَخَلَتِ الْعَرُوسُ بَيْتَكَ فَاخْلَعْ خُفَّهَا حِينَ تَجْلِسُ وَ اغْسِلْ رِجْلَيْهَا وَ صُبَّ الْمَاءَ مِنْ بَابِ دَارِكَ إِلَى أَقْصَى دَارِكَ، فَإِنَّكَ إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ أَخْرَجَ اللهُ مِنْ دَارِكَ سَبْعِينَ أَلْفَ لَوْنٍ مِنَ الْفَقْرِ وَ أَدْخَلَ فِيهَا سَبْعِينَ أَلْفَ لَوْنٍ مِنَ الْبَرَكَةِ، وَ أَنْزَلَ عَلَيْكَ سَبْعِينَ رَحْمَةً تُرَفْرِفُ عَلَى رَأْسِ الْعَرُوسِ حَتَّى تَنَالَ بَرَكَتُهَا كُلَّ زَاوِيَةٍ مِنْ بَيْتِكَ وَ تَأْمَنَ الْعَرُوسُ مِنَ الْجُنُونِ وَ الْجُذَامِ وَ الْبَرَصِ أَنْ يُصِيبَهَا مَا دَامَتْ فِي تِلْكَ الدَّارِ وَ امْنَعِ الْعَرُوسَ فِي أُسْبُوعِهَا مِنَ الالْبَانِ وَ الْخَلِّ وَ الْكُزْبُرَةِ وَ التُّفَّاحِ الْحَامِضِ مِنْ هَذِهِ الارْبَعَةِ الاشْيَاءِ، فَقَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: يَا رَسُولَ اللهِ وَ لِأَيِّ شَيْءٍ أَمْنَعُهَا مِنْ هَذِهِ الاشْيَاءِ الارْبَعَةِ؟ قَالَ: لِأَنَّ الرَّحِمَ تَعْقَمُ وَ تَبْرُدُ مِنْ هَذِهِ الارْبَعَةِ الاشْيَاءِ عَنِ الْوَلَدِ وَ لَحَصِيرٌ فِي نَاحِيَةِ الْبَيْتِ خَيْرٌ مِنِ امْرَأَةٍ لَا تَلِدُ، فَقَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: يَا رَسُولَ اللهِ فَمَا بَالُ الْخَلِّ تَمْنَعُ مِنْهُ؟ قَالَ: إِذَا حَاضَتْ عَلَى الْخَلِّ لَمْ تَطْهُرْ أَبَداً طُهْراً بِتَمَامٍ وَ الْكُزْبُرَةُ تُثِيرُ الْحَيْضَ فِي بَطْنِهَا وَ تُشَدِّدُ عَلَيْهَا الْوِلَادَةَ وَ التُّفَّاحُ الْحَامِضُ يَقْطَعُ حَيْضَهَا فَيَصِيرُ دَاءً عَلَيْهَا، ثُمَّ قَالَ: يَا عَلِيُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَكَ فِي أَوَّلِ الشَّهْرِ وَ وَسَطِهِ وَ آخِرِهِ فَإِنَّ الْجُنُونَ وَ الْجُذَامَ وَ الْخَبَلَ يُسْرِعُ إِلَيْهَا وَ إِلَى وَلَدِهَا يَا عَلِيُّ لَا تُجَامِعِ امْرَأَتَكَ بَعْدَ الظُّهْرِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ يَكُونُ أَحْوَلَ الْعَيْنِ وَ الشَّيْطَانُ يَفْرَحُ بِالْحَوَلِ فِي

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هشتادوچهارم

سه شنبه هجدهم رجب سال ۳۶۸

۱. پیامبر اکرمﷺ به علی بن ابی طالبؑ درباره ارتباط با همسر این گونه توصیه فرمود:

ای علی! آنگاه که عروس را به سرای تو آوردند و او نشست، کفش او را در آور و پای او رابشوی و آب آن را در آستانه خانه خود بریز. هرگاه چنین رفتار کنی، خداوند از سرای تو هفتاد هزار رنگ بینوایی را خواهد برد و هفتاد رنگ برکت را خواهد آورد و هفتاد هزار رحمت بر تو خواهد فرستاد که بر سر عروس بچرخند تا اینکه برکت در جای جای خانه پراکنده شود و بدین گونه خداوند او را از گزند دیوانگی، خوره و پیسی آن سرا دور نگاه دارد. اما بعد عروس را به مدت یک هفته از خوردن دوغ و سرکه و گشنیز و سیب ترش باز دار. علیؑ گفت ای پیامبر خدا چرا؟ فرمود: زیرا رحم با این چهار چیز نازا می شود. حصیرکف پوش سرا از زن نازا بهتر است. علی گفت چرا او را از خوردن سرکه باز دارم؟ فرمود: آنگاه که در وقت خوردن سرکه حیض می‌شود: هرگز پاکیزه نشود و گشنیز حیض را بر می‌انگیزد که زایمان را دشوار می‌سازد. و سیب ترش حیض را می‌بندد که سبب دردمندی است.

پیامبرﷺ فرمود: ای علی! در آغاز و میانه و پایان ماه قمری با همسر خود هم بستر نشو که دیوانگی و خوره و گیجی او و نیز فرزندش را گرفتار می‌سازند. در هنگام عصر نزدیکی نکن که اگر فرزندی به دنیا آید، قیچ خواهد بود و شیطان از این لحاظ شادمان

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الانسان، يا عَلِيُّ لا تَتَكَلَّمْ عِنْدَ الْجِماعِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ لا يُؤْمَنُ أَنْ يَكُونَ أَخْرَسَ وَ لا يَنْظُرَنَّ أَحَدُكُمْ إِلَى فَرْجِ امْرَأَتِهِ وَ لْيَغُضَّ بَصَرَهُ عِنْدَ الْجِماعِ فَإِنَّ النَّظَرَ إِلَى الْفَرْجِ يُورِثُ الْعَمَى فِي الْوَلَدِ، يا عَلِيُّ لا تُجامِعِ امْرَأَتَكَ بِشَهْوَةِ امْرَأَةِ غَيْرِكَ فَإِنِّي أَخْشَى إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ أَنْ يَكُونَ مُخَنَّثاً مُؤَنَّثاً مُخَبَّلًا يا عَلِيُّ مَنْ كانَ جُنُباً فِي الْفِراشِ مَعَ امْرَأَتِهِ فَلا يَقْرَأِ الْقُرْآنَ فَإِنِّي أَخْشَى أَنْ يَنْزِلَ عَلَيْهِما نارٌ مِنَ السَّماءِ فَتُحْرِقَهُما، يا عَلِيُّ لا تُجامِعِ امْرَأَتَكَ إِلاّ وَ مَعَكَ خِرْقَةٌ وَ مَعَ أَهْلِكَ خِرْقَةٌ وَ لا تَمْسَحا بِخِرْقَةٍ واحِدَةٍ فَتَقَعَ الشَّهْوَةُ عَلَى الشَّهْوَةِ فَإِنَّ ذَلِكَ يُعْقِبُ الْعَداوَةَ بَيْنَكُما ثُمَّ يَرُدُّكُما إِلَى الْفُرْقَةِ وَ الطَّلاقِ، يا عَلِيُّ لا تُجامِعِ امْرَأَتَكَ مِنْ قِيامٍ، فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ فِعْلِ الْحَمِيرِ وَ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ كانَ بَوّالاً فِي الْفِراشِ كَالْحَمِيرِ الْبَوّالَةِ فِي كُلِّ مَكانٍ يا عَلِيُّ لا تُجامِعِ امْرَأَتَكَ فِي لَيْلَةِ الْفِطْرِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ لَمْ يَكُنْ ذَلِكَ الْوَلَدُ إِلاّ كَثِيرَ الشَّرِّ، يا عَلِيُّ لا تُجامِعِ امْرَأَتَكَ فِي لَيْلَةِ الاضْحى فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ يَكُونُ لَهُ سِتُّ أَصابِعَ أَوْ أَرْبَعُ أَصابِعَ، يا عَلِيُّ لا تُجامِعِ امْرَأَتَكَ تَحْتَ شَجَرَةٍ مُثْمِرَةٍ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ يَكُونُ جَلّاداً قَتّالًا عَرِيفاً، يا عَلِيُّ لا تُجامِعْ أَهْلَكَ فِي وَجْهِ الشَّمْسِ وَ تَلالُئِها إِلاّ أَنْ يُرْخِيَ سَتْراً فَيَسْتُرَ كُما فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ لا يَزالُ فِي بُؤْسٍ وَ فَقْرٍ حَتّى يَمُوتَ، يا عَلِيُّ لا تُجامِعْ أَهْلَكَ بَيْنَ الاذانِ وَ الاقامَةِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ يَكُونُ حَرِيصاً عَلَى إِهْراقِ الدِّماءِ، يا عَلِيُّ إِذا حَمَلَتِ امْرَأَتُكَ فَلا تُجامِعْها إِلاّ وَ أَنْتَ عَلَى وُضُوءٍ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ يَكُونُ أَعْمَى الْقَلْبِ بَخِيلَ الْيَدِ، يا عَلِيُّ لا تُجامِعْ أَهْلَكَ فِي النِّصْفِ مِنْ شَعْبانَ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ يَكُونُ مَشُوماً ذا شامَةٍ فِي وَجْهِهِ، يا عَلِيُّ لا تُجامِعْ أَهْلَكَ فِي آخِرِ دَرَجَةٍ مِنْهُ إِذا بَقِيَ مِنْهُ يَوْمانِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ يَكُونُ عَشّاراً أَوْ عَوْناً لِلظّالِمِ وَ يَكُونُ هَلاكُ فِئامٍ مِنَ النّاسِ عَلَى يَدَيْهِ، يا عَلِيُّ لا تُجامِعْ أَهْلَكَ عَلَى سُقُوفِ الْبُنْيانِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ يَكُونُ مُنافِقاً مُرائِياً مُبْتَدِعاً، يا عَلِيُّ وَ إِذا خَرَجْتَ فِي سَفَرٍ فَلا تُجامِعْ أَهْلَكَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُما وَلَدٌ يُنْفِقُ مالَهُ فِي غَيْرِ حَقٍّ وَ قَرَأَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: «إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كانُوا إِخْوانَ الشَّياطِينِ»[1]، يا عَلِيُّ لا تُجامِعِ امْرَأَتَكَ إِذا خَرَجْتَ إِلَى سَفَرٍ مَسِيرَةَ ثَلاثَةِ أَيّامٍ وَ لَيالِيهِنَّ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ

١. الاسراء / ٢٧.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

می‌شود. و در هنگام نزدیکی حرف نزن. زیرا فرزندی که به دنیا می‌آید از گنگی در امان نخواهد بود. همچین نباید کسی به شرمگاه همسرش نگاه کند؛ زیرا نگریستن به آن سبب نابینایی فرزندان است. ای علی! با همسر خود به خیال و عشق زن دیگر نزدیکی نکن. بیم دارم که فرزندتان مخنث و زن صفت باشد. هرکس با همسر خویش در بستر در حال جنابت است، نباید قرآن تلاوت کند. بیم دارم که ناگاه آتشی از آسمان فرود آید و هر دو را طعمه خویش سازد. ای علی! نزدیکی نکن، مگر اینکه پارچه‌های جداگانه برای پاک کردن خود داشته باشید. با یک دستمال خودتان را پاکیزه نکنید. زیرا شهوت بر شهوت چیره می‌شود و سبب دشمنی و جدایی و متارکه خواهد شد. در حال ایستادن نزدیکی نکن که شیوه خران است. اگر فرزندی به دنیا آید، مانند خر در هر جا ادرار خواهد کرد. و در شب عید فطر نزدیکی نکن که اگر فرزندی متولد شود، نیک رفتار نباشد. در شب عید قربان نزدیکی کنی، فرزند شش انگشتی یا چهار انگشتی به دنیا می‌آید. زیر درخت میوه دار نزدیکی نکن که فرزند شرور و قاتل به دنیا می‌آید. در مقابل خورشید نزدیکی نکن، مگر اینکه پوششی بر دو افکنده شود. اگر در این حال فرزندی بیاید، گرفتار تنگ دستی گردد تا مرگ او فرا رسد.

هرگز بین اذان و اقامه نزدیکی نکن؛ زیرا فرزندی خون خوار به دنیا خواهد آمد. ای علی! آنگاه همسرت آبستن است، بی وضو با او نزدیکی نکن که فرزندی منافق و بخل ورز به دنیا می‌آید و در نیمه شعبان نزدیکی نکن که فرزند نحس و همراه با خال صورت می‌آید. در دو روز آخر ماه نزدیک نکن که فرزندت گمرگ چی و مدد رسان ستم گر در خواهدآمد و گروهی به دست او نابود خواهند شد. روی پشت بام نزدیکی نکن که فرزندتان دو چهره و ریاکار و بدعت گزار خواهد شد. آنگاه که آهنگ مسافرت داری، شب هنگام نزدیکی نکن که فرزندت ولخرج خواهد گشت. بعد پیامبرﷺ این آیه را تلاوت کرد: «ان المبذرین کانوا اخوان الشیاطین» (اسراء/۲۷). آن گاه که به سفر رفتی تا سه شبانه روز نزدیکی نکن که فرزند، یاور ستمکار خواهد شد. ای علی! در شب ودوشنبه‌نزدیکی کنی، فرزندی متولد می‌شود که حافظ قرآن و خرسند به قسمت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بَيْنَكُمَا وَلَدٌ يَكُونُ عَوْناً لِكُلِّ ظَالِمٍ عَلَيْكَ، يَا عَلِيُّ عَلَيْكَ بِالْجِمَاعِ لَيْلَةَ الاثْنَيْنِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ يَكُونُ حَافِظاً لِكِتَابِ اللهِ رَاضِياً بِمَا قَسَمَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ، يَا عَلِيُّ إِنْ جَامَعْتَ أَهْلَكَ فِي لَيْلَةِ الثَّلاثَاءِ فَقُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فَإِنَّهُ يُرْزَقُ الشَّهَادَةَ بَعْدَ شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللهِ وَ لاَ يُعَذِّبُهُ اللهُ مَعَ الْمُشْرِكِينَ وَ يَكُونُ طَيِّبَ النَّكْهَةِ مِنَ الْفَمِ رَحِيمَ الْقَلْبِ سَخِيَّ الْيَدِ طَاهِرَ اللِّسَانِ مِنَ الْغِيبَةِ وَ الْكَذِبِ وَ الْبُهْتَانِ، يَا عَلِيُّ وَ إِنْ جَامَعْتَ أَهْلَكَ لَيْلَةَ الْخَمِيسِ فَقُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فَإِنَّهُ يَكُونُ حَاكِماً مِنَ الْحُكَّامِ أَوْ عَالِماً مِنَ الْعُلَمَاءِ وَ إِنْ جَامَعْتَهَا يَوْمَ الْخَمِيسِ عِنْدَ زَوَالِ الشَّمْسِ عَنْ كَبِدِ السَّمَاءِ فَقُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لاَ يَقْرَبُهُ حَتَّى يَشِيبَ وَ يَكُونُ فَهِماً وَ يَرْزُقُهُ اللهُ السَّلاَمَةَ فِي الدِّينِ الدُّنْيَا، يَا عَلِيُّ فَإِنْ جَامَعْتَهَا لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ وَ كَانَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فَإِنَّهُ يَكُونُ خَطِيباً قَوَّالاً مُفَوَّهاً وَ إِنْ جَامَعْتَهَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ بَعْدَ الْعَصْرِ فَقُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ فَإِنَّهُ يَكُونُ ع ٧٦ غَمْرُوفاً مَشْهُوراً عَالِماً وَ إِنْ جَامَعْتَهَا فِي لَيْلَةِ الْجُمُعَةِ بَعْدَ صَلاَةِ الْعِشَاءِ الآخِرَةِ فَإِنَّهُ يُرْجَى أَنْ يَكُونَ لَكُمَا وَلَدٌ مِنَ الابْدَالِ إِنْ شَاءَ اللهُ، يَا عَلِيُّ لاَ تُجَامِعْ أَهْلَكَ فِي أَوَّلِ سَاعَةٍ مِنَ اللَّيْلِ فَإِنَّهُ إِنْ قُضِيَ بَيْنَكُمَا وَلَدٌ لاَ يُؤْمَنُ أَنْ يَكُونَ سَاحِراً مُؤْثِراً لِلدُّنْيَا عَلَى الآخِرَةِ يَا عَلِيُّ احْفَظْ وَصِيَّتِي هَذِهِ كَمَا حَفِظْتُهَا عَنْ جَبْرَئِيلَ.

صلى الله عليهم أجمعين.

٢. حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حَسَّانَ الْوَاسِطِيُّ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ الْهَاشِمِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام قَالَ: قَامَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يُقَالُ لَهُ: هَمَّامٌ وَ كَانَ عَابِداً فَقَالَ لَهُ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ صِفْ لِيَ الْمُتَّقِينَ حَتَّى كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِمْ فَتَثَاقَلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام عَنْ جَوَابِهِ، ثُمَّ قَالَ لَهُ: وَيْحَكَ يَا هَمَّامُ اتَّقِ اللَّهَ وَ أَحْسِنْ «فَإِنَّ اللهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَ الَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ»[1]، فَقَالَ هَمَّامٌ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ أَسْأَلُكَ بِالَّذِي أَكْرَمَكَ بِمَا خَصَّكَ بِهِ وَ حَبَاكَ وَ فَضَّلَكَ بِمَا آتَاكَ وَ أَعْطَاكَ لَمَّا وَصَفْتَهُمْ لِي فَقَامَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام قَائِماً عَلَى قَدَمَيْهِ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ وَ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ وَ آلِهِ

---

١. النحل / ١٢٨.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خداوند می‌شود. اگر در شب سه شنبه نزدیکی کنی و فرزندی به دنیا بیاید، پس از اقرار شهادتین رزق او گردد و بوی مطبوع در دهان او باشد. و نیز مهرورز و بخشنده و پاک گفتار و در غیبت و دروغ و بهتان باشد. اگر شب پنج شنبه نزدیکی کنی و فرزندی به دنیا آید او یا حاکم می‌شود و یا عالم. اگر ظهر روز پنج شنبه نزدیکی کنی، فرزندی خواهی داشت که تا دوران سالمندی شیطان به او نزدیک نشود و صاحب فهم باشد و در کار دین و دنیا سالم بماند.

اگر شب جمعه نزدیکی کنی، فرزندت سخنران چیره دست می‌شود. اگر عصر روز جمعه نزدیکی کنی، فرزندت شخصی پرآوازه و دانشور خواهد شد. اگر شب جمعه پس از نماز عشانزدیکی کنی فرزندی خواهد شدکه در شمار بزرگان آید. ای علی هرگز در ساعات نخست شب با زن نزدیکی نکن زیرا فرزندی متولد می‌شود بسا ساحر و دنیاپرست باشد. ای علی! این توصیه‌های مرا به خاطر بسپار، همان گونه که جبرئیل مرا آموخت و آن را نگاه داشتم.

۲. امام باقر علیه السلام فرمود: یکی از یاران خاص امیرمومنان علیه السلام به نام «همام» که شخصی عابد بود، نزد حضرت آمد و گفت: ای علی! پارسایان را برای من بشناسان؛ به گونه‌ای انگار آنان را می‌نگرم. علی علیه السلام در پاسخ او درنگ کرد و بعد فرمود: ای همام! از خداوند پروا داشته باش و نیکویی کن. بعد این آیه را خواند: «فان الله مع الذین اتقوا و الذین هم محسنون» همانا خداوند همراه متقیان و نیکوکاران است.

همام گفت: ای امیرمومنان! تو را به حق کسی که تو را به آن خاص ساخته و ارجمندت کرده و نیز به تو بذل و کرم و عطا کرده است اوصاف پارسایان را برای من توصیف کن. آن گاه علی علیه السلام ایستاد و حمد خداوند را گزارد و درود پیامبر صلی الله علیه و آله فرستاد و چنین فرمود: بی‌گمان خداوند که انسانها را آفرید به فرمان بردن آنان نیازی نداشت و از نافرمانی‌شان آسوده بود؛ زیرا نافرمانی گناهکاران به او ضرر نمی‌رساند و فرمانبری‌شان

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ الْخَلْقَ حَيْثُ خَلَقَهُمْ غَنِيّاً عَنْ طَاعَتِهِمْ آمِناً لِمَعْصِيَتِهِمْ لِأَنَّهُ لاَ تَضُرُّهُ مَعْصِيَةُ مَنْ عَصَاهُ مِنْهُمْ، وَ لاَ تَنْفَعُهُ طَاعَةُ مَنْ أَطَاعَهُ مِنْهُمْ وَ قَسَمَ بَيْنَهُمْ مَعَايِشَهُمْ وَ وَضَعَهُمْ فِي الدُّنْيَا مَوَاضِعَهُمْ، وَ إِنَّمَا أَهْبَطَ اللهُ آدَمَ وَ حَوَّاءَ عليهما السلام مِنَ الْجَنَّةِ عُقُوبَةً لِمَا صَنَعَا حَيْثُ نَهَاهُمَا فَخَالَفَاهُ وَ أَمَرَهُمَا فَعَصَيَاهُ، فَالْمُتَّقُونَ فِيهَا هُمْ أَهْلُ الْفَضَائِلِ مَنْطِقُهُمُ الصَّوَابُ وَ مَلْبَسُهُمُ الاقْتِصَادُ وَ مَشْيُهُمُ التَّوَاضُعُ خَشَعُوا لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِالطَّاعَةِ، فَتَهَبَّوْا فَهُمْ غَاضُّونَ أَبْصَارَهُمْ عَمَّا حَرَّمَ اللهُ عَلَيْهِمْ وَاقِفِينَ أَسْمَاعَهُمْ عَلَى الْعِلْمِ نَزَلَتْ أَنْفُسُهُمْ مِنْهُمْ فِي الْبَلاَءِ كَالَّتِي نَزَلَتْ مِنْهُمْ فِي الرَّخَاءِ رِضًا مِنْهُمْ عَنِ اللهِ بِالْقَضَاءِ وَ لَوْ لاَ الآْجَالُ الَّتِي كُتِبَتْ عَلَيْهِمْ لَمْ يَسْتَقِرَّ أَرْوَاحُهُمْ فِي أَجْسَادِهِمْ طَرْفَةَ عَيْنٍ شَوْقاً إِلَى الثَّوَابِ وَ خَوْفاً مِنَ الْعِقَابِ عَظُمَ الْخَالِقُ فِي أَنْفُسِهِمْ، وَ وَضُعَ مَا دُونَهُ فِي أَعْيُنِهِمْ فَهُمْ وَ الْجَنَّةُ كَمَنْ رَآهَا فَهُمْ فِيهَا مُتَّكِئُونَ وَ هُمْ وَ النَّارُ كَمَنْ رَآهَا فَهُمْ فِيهَا مُعَذَّبُونَ قُلُوبُهُمْ مَحْزُونَةٌ، وَ شُرُورُهُمْ مَأْمُونَةٌ، وَ أَجْسَادُهُمْ نَحِيفَةٌ، وَ حَوَائِجُهُمْ خَفِيفَةٌ، وَ أَنْفُسُهُمْ عَفِيفَةٌ، وَ مَئُونَتُهُمْ مِنَ الدُّنْيَا عَظِيمَةٌ، صَبَرُوا أَيَّاماً قُصَارَى أَعْقَبَتْهُمْ رَاحَةً طَوِيلَةً تِجَارَةٌ مُرْبِحَةٌ يَسَّرَهَا لَهُمْ رَبٌّ كَرِيمٌ أَرَادَتْهُمُ الدُّنْيَا، فَلَمْ يُرِيدُوهَا وَ طَلَبَتْهُمْ فَأَعْجَزُوهَا، أَمَّا اللَّيْلَ فَصَافُّونَ أَقْدَامَهُمْ تَالِينَ لِأَجْزَاءِ الْقُرْآنِ يُرَتِّلُونَهُ تَرْتِيلًا يُحَزِّنُونَ بِهِ أَنْفُسَهُمْ وَ يَسْتَثِيرُونَ بِهِ دَوَاءَ دَائِهِمْ وَ يَسْتَرِيحُونَ بِهِ وَ يَهِيجُ أَحْزَانُهُمْ بُكَاءً عَلَى ذُنُوبِهِمْ وَ وَجَعُ عَلَى كُلُومِ جِرَاحِهِمْ وَ إِذَا مَرُّوا بِآيَةٍ فِيهَا تَخْوِيفٌ أَصْغَوْا إِلَيْهَا مَسَامِعَ قُلُوبِهِمْ وَ أَبْصَارِهِمْ فَاقْشَعَرَّتْ مِنْهَا جُلُودُهُمْ وَ وَجِلَتْ مِنْهَا قُلُوبُهُمْ فَظَنُّوا أَنَّ صَهِيلَ جَهَنَّمَ وَ زَفِيرَهَا وَ شَهِيقَهَا فِي أُصُولِ آذَانِهِمْ وَ إِذَا مَرُّوا بِآيَةٍ فِيهَا تَشْوِيقٌ رَكَنُوا إِلَيْهَا طَمَعاً وَ تَطَلَّعَتْ أَنْفُسُهُمْ إِلَيْهَا شَوْقاً وَ ظَنُّوا أَنَّهَا نُصْبُ أَعْيُنِهِمْ جَاثِينَ عَلَى أَوْسَاطِهِمْ يُمَجِّدُونَ جَبَّاراً عَظِيماً مُفْتَرِشِينَ جِبَاهَهُمْ وَ أَكُفَّهُمْ وَ رُكَبَهُمْ وَ أَطْرَافَ أَقْدَامِهِمْ تَجْرِي دُمُوعُهُمْ عَلَى خُدُودِهِمْ يَجْأَرُونَ إِلَى اللهِ فِي فَكَاكِ رِقَابِهِمْ أَمَّا النَّهَارَ فَحُلَمَاءُ عُلَمَاءُ بَرَرَةٌ أَتْقِيَاءُ قَدْ بَرَاهُمُ الْخَوْفُ، فَهُمْ أَمْثَالُ الْقِدَاحِ يَنْظُرُ إِلَيْهِمُ النَّاظِرُ فَيَحْسَبُهُمْ مَرْضَى وَ مَا بِالْقَوْمِ مِنْ مَرَضٍ أَوْ يَقُولُ قَدْ خُولِطُوا فَقَدْ خَالَطَ الْقَوْمَ أَمْرٌ عَظِيمٌ، إِذَا فَكَّرُوا فِي عَظَمَةِ اللهِ وَ شِدَّةِ سُلْطَانِهِ مَعَ مَا يُخَالِطُهُمْ مِنْ ذِكْرِ الْمَوْتِ وَ أَهْوَالِ الْقِيَامَةِ فَزِعَ ذَلِكَ قُلُوبَهُمْ فَطَاشَتْ حُلُومُهُمْ وَ ذَهَلَتْ عُقُولُهُمْ، فَإِذَا اسْتَقَامُوا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

برای خداوند سودمند نیست. روزی را بین آنان پخش کرد و هرکس را در جایگاه خود گذاشت. آدم و حوا را از بهشت بیرون آورد، چراکه آهنگ کیفرشان را داشت. آنان نافرمانی کرده و عصیان پیشه شدند. پارسایان در دنیااهل فضیلت هستند. سخن‌شان راست است و جامه‌شان میانه و کردارشان فروتنی به همراه دارد. در فرمانبری از خداوند خاشع هستند. از آن چه خداوند بر آنان ناروا شمرده، دیده فرو دوختند و گوش به دانایی سپردند. در هنگام دشواری مانند هنگام آسودگی خویشتن داری برای کسب خشنودی در برابر خواست الهی دارند. اگر عمر برای آنان معین نشده بود، روح، شان در کالبدشان در چشم بر هم نهادنی نمی‌گنجید. زیرا اشتیاق پاداش و هراس از عقاب الهی دارند. خداوند در منظرشان بزرگی دارد و هر چیز دیگری بی‌مقدار است. آنان خویشتن را اهل بهشت می‌شمارند، همانند کسی که در آن برخوردار بود و تکیه زده‌اند. آنان به دوزخ نگاه می‌کنند، همانند کسی که در آتش گرفتار عذاب شده است.

قلب های پارسایان آکنده از اندوه است و از آسیب رسانی در امان هستند. بدنی لاغر دارند و خواسته‌ای کم و روانی پرهیزکار و از دنیا هزینه آخرت می‌کنند. در چند روز کوتاه صبر دارند و در پی آن آسودگی پایدار آخرت را خواهند داشت. آنان داد و ستد مفیدی دارند که خدای کریم برای آنان آماده ساخته است. دنیا آنان را می‌طلبد و حال آن که اینان دنیا را نمی‌خواهند و نمی‌طلبند تا آن جاکه دنیا را درمانده سازند. هنگام شب در صف عبادت شوند و پاره‌ای قرآن تلاوت کنند و با قرآن انس داشته و از آن بشارت و درمان دردمندی خود ستانده و بدان پناهنده شوند. اندوهشان از گریستن بر گناهان بالا می‌زند و از بیماری دل، در رنج می‌باشند.

هرگاه پارسایان به آیه‌ای از قرآن نزدیک شوند که آنان را بیم دهد، با گوش و چشم دل بدان اعتنا کنند و بدن‌هایشان دچارلرزه شود و قلب‌هایشان گرفتار هراس گردد.آن گاه درک کنند که شیهه و شهیق دوزخ در گوش‌شان است. و هرگاه به آیه‌ای از قرآن برخورد کنند که تشویق کننده باشد، به آن اعتماد و طمع ورزند و روان‌شان از شوق بال در آورد و درک کنند که آن همه پیش روی آنان است. پارسایان در پیشگاه جبار کریم زانو می‌زنند و پیشانی و کف دست و زانو و نوک پاها را بر زمین می‌گذارند، در حالی که از گونه‌هایشان اشک روان بوده و درخواست فروتنانه برای آزادی خویش از دوزخ دارند. پارسایان روزها دانشور و بردبار و نیکوکار و پرواپیشه‌اند. خوف از خداوند گوشت از تن‌شان فرو ریخته و همانند چوب تیر ساخته است. به طوری که اگر کسی آنان بنگرد می‌پندارد که اینان بیمار شده‌اند، در صورتی که آنان سالم هستند. یا خواهند گفت که اینان دیوانه‌اند در حالی که صاحب فکر بزرگ هستند. آنان در اندیشه و حکومت استوار بوده و همواره مرگ و ترس‌های رستاخیز را به یاد خویش می‌آورند. چنین است که قلب‌هایشان گرفتار ترس گشته

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بَادَرُوا إِلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِالْأَعْمَالِ الزَّكِيَّةِ لَا يَرْضَوْنَ لِلَّهِ بِالْقَلِيلِ وَ لَا يَسْتَكْثِرُونَ لَهُ الْجَزِيلَ، فَهُمْ لِأَنْفُسِهِمْ مُتَّهِمُونَ وَ مِنْ أَعْمَالِهِمْ مُشْفِقُونَ إِنْ زُكِّيَ أَحَدُهُمْ خَافَ مَا يَقُولُونَ: وَ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ مِمَّا لَا يَعْلَمُونَ، وَ قَالَ: أَنَا أَعْلَمُ بِنَفْسِي مِنْ غَيْرِي وَ رَبِّي أَعْلَمُ مِنِّي بِنَفْسِي اللَّهُمَّ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ وَ اجْعَلْنِي خَيْراً مِمَّا يَظُنُّونَ وَ اغْفِرْ لِي مَا لَا يَعْلَمُونَ فَإِنَّكَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ وَ سَاتِرُ الْعُيُوبِ، وَ مِنْ عَلَامَةِ أَحَدِهِمْ أَنَّكَ تَرَى لَهُ قُوَّةً فِي دِينٍ، وَ حَزْماً فِي لِينٍ، وَ إِيمَاناً فِي يَقِينٍ، وَ حِرْصاً عَلَى الْعِلْمِ، وَ فَهْماً فِي فِقْهٍ وَ عِلْماً فِي حِلْمٍ، وَ كَسْباً فِي رِفْقٍ، وَ شَفَقَةً فِي نَفَقَةٍ، وَ قَصْداً فِي غِنًى، وَ خُشُوعاً فِي عِبَادَةٍ، وَ تَجَمُّلًا فِي فَاقَةٍ، وَ صَبْراً فِي شِدَّةٍ، وَ رَحْمَةً لِلْمَجْهُودِ، وَ إِعْطَاءً فِي حَقٍّ وَ رِفْقاً فِي كَسْبٍ وَ طَلَباً لِلْحَلَالِ، وَ نَشَاطاً فِي الْهُدَى، وَ تَحَرُّجاً عَنِ الطَّمَعِ، وَ بِرّاً فِي اسْتِقَامَةٍ، وَ إِغْمَاضاً عِنْدَ شَهْوَةٍ لَا يَغُرُّهُ ثَنَاءُ مَنْ جَهِلَهُ وَ لَا يَدَعُ إِحْصَاءَ مَا عَمِلَهُ مُسْتَبْطِئاً لِنَفْسِهِ فِي الْعَمَلِ وَ يَعْمَلُ الاعْمَالَ الصَّالِحَةَ وَ هُوَ عَلَى وَجَلٍ يُمْسِي وَ هَمُّهُ الشُّكْرُ وَ يُصْبِحُ وَ شُغْلُهُ الذِّكْرُ يَبِيتُ حَذِراً وَ يُصْبِحُ فَرِحاً حَذِراً لِمَا حُذِّرَ مِنَ الْغَفْلَةِ فَرِحاً لِمَا أَصَابَ مِنَ الْفَضْلِ وَ الرَّحْمَةِ إِنِ اسْتَصْعَبَتْ عَلَيْهِ نَفْسُهُ لَمْ يُعْطِهَا سُؤْلَهَا فِيمَا فِيهِ مَضَرَّتُهَا فَفَرَحُهُ فِيمَا يُخَلَّدُ وَ يَدُومُ وَ قُرَّةُ عَيْنِهِ فِيمَا لَا يَزُولُ وَ رَغْبَتُهُ فِيمَا يَبْقَى وَ زَهَادَتُهُ فِيمَا يَفْنَى يَمْزُجُ الْعِلْمَ بِالْحِلْمِ، وَ يَمْزُجُ الْحِلْمَ بِالْعَقْلِ تَرَاهُ بَعِيداً كَسَلُهُ دَائِماً نَشَاطُهُ قَرِيباً أَمَلُهُ قَلِيلًا زَلَلُهُ مُتَوَقِّعاً أَجَلَهُ خَاشِعاً قَلْبُهُ ذَاكِراً رَبَّهُ خَائِفاً ذَنْبَهُ قَانِعَةً نَفْسُهُ مُتَعَفِّياً جَهْلُهُ سَهْلًا أَمْرُهُ حَرِيزاً لِدِينِهِ مَيِّتَةً شَهْوَتُهُ كَاظِماً غَيْظَهُ صَافِياً خُلُقُهُ آمِناً مِنْهُ جَارُهُ ضَعِيفاً كِبْرُهُ مَتِيناً صَبْرُهُ كَثِيراً ذِكْرُهُ مُحْكَماً أَمْرُهُ لَا يُحَدِّثُ بِمَا يُؤْمِنُ عَلَيْهِ الاصْدِقَاءُ وَ لَا يَكْتُمُ شَهَادَتَهُ الاعْدَاءُ وَ لَا يَعْمَلُ شَيْئاً مِنَ الْحَقِّ رِيَاءً وَ لَا يَتْرُكُهُ حَيَاءً الْخَيْرُ مِنْهُ مَأْمُولٌ وَ الشَّرُّ مِنْهُ مَأْمُونٌ إِنْ كَانَ مِنَ الْغَافِلِينَ كُتِبَ مِنَ الذَّاكِرِينَ وَ إِنْ كَانَ مِنَ الذَّاكِرِينَ لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ يَعْفُو عَمَّنْ ظَلَمَهُ وَ يُعْطِي مَنْ حَرَمَهُ وَ يَصِلُ مَنْ قَطَعَهُ وَ لَا يَعْزُبُ حِلْمُهُ وَ لَا يَعْجَلُ فِيمَا يُرِيبُهُ وَ يَصْفَحُ عَمَّا قَدْ تَبَيَّنَ لَهُ بَعِيداً جَهْلُهُ لَيِّناً قَوْلُهُ غَائِباً مُنْكَرُهُ قَرِيباً مَعْرُوفُهُ صَادِقاً قَوْلُهُ حَسَناً فِعْلُهُ مُقْبِلًا خَيْرُهُ مُدْبِراً شَرُّهُ فَهُوَ فِي الزَّلَازِلِ وَقُورٌ، وَ فِي الْمَكَارِهِ صَبُورٌ، وَ فِي الرَّخَاءِ شَكُورٌ، لَا يَحِيفُ عَلَى مَنْ يُبْغِضُ وَ لَا يَأْثَمُ فِيمَنْ يُحِبُّ وَ لَا يَدَّعِي مَا لَيْسَ لَهُ وَ لَا يَجْحَدُ حَقّاً هُوَ عَلَيْهِ يَعْتَرِفُ بِالْحَقِّ قَبْلَ أَنْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

و خردشان پرواز می‌کند. و آن گاه که به خود می آیند با رفتارهای شایسته به سمت خداوند گرایش پیدا کنند. پارسایان برای خداوند به کوشش کم راضی نمی‌شوند و کوشش زیاد را هم بسیار به حساب نیاورند. آنان به خویشتن بدگمان بوده و از رفتار خود هراسان گشته‌اند. اگر یکی از پارسایان از خداوند درخواست مغفرت کنند و بگویند: من خویشتن را نیکوتر شناسم تا دیگران و پروردگارم از من آگاه‌تر است. و بعد دعا می‌کنند: خدایا! به خاطر آنچه دیگران درباره من می‌گویند، مرا مؤاخذه نکن و نیکوتر از چیزی که می‌گویند مرا قرار ده و آن چه را آگاه نیستند؛ برای من بیامرز. خدایا! تو از نهان‌ها آگاهی و عیب‌ها را می‌پوشانی. نشانه‌های پارسا این است که در دین خود توانمند است و با نرمی خود احتیاط می‌ورزد. و یقین او همراه با ایمان است. و در کسب دانش حرص می‌ورزد و در شناخت، باریک بین است. در دانایی بردباری دارد و در کسب روزی آرام است و در خرجی خانواده مهرورز است. او در حال توانگری میانه روی دارد و در عبادت خاشعانه می‌گوید و در تنگ دستی شکیبایی می‌ورزد و در دشواری‌ها پایداری می‌کند و از طریق دست رنج خویش مهربان است. او در راه حق عطا می کند و حلال را می‌طلبد و در هدایت نشاط دارد و از طمع ورزی دور است. او در استقامت نیک رفتاراست و از شهوت دیده بر می‌دوزد و ستایش ابله او را فریب نمی‌دهد. او چیزی را که می‌داند، از کف نمی‌دهد. پارسا خویشتن را در کوشش کننده می‌شمارد و رفتارهای نیک دارد و با این همه شب هنگام بیم دارد. همت او در سپاسگزاری نعمت هاست و کوشش او یاد خداوند است. او شب را در حال دور ماندن از غفلت‌زدگی سپری می‌کند و شایسته اوست. و از فضل الهی شادمان است که درباره او ارزانی شده است. اگر نفس اماره بر او تنگ گیرد، خواسته او را در جایی که زیان آوراست، قبول نکند. او به چیزی که ماندنی و پایدار است، شادمان می‌شود که همان آخرت است. دیده او به چیزی روشن می‌شود که زوال‌ناپذیر است و اشتیاق او در چیزی که ماندگار است و نسبت به چیزی که فناپذیر است، علاقه ندارد. پارسا دانایی را با بردباری در هم می‌آمیزد و بردباری را با خرد ورزی. او را می‌نگری که تنبلی از او دور افتاده است. او پیوسته با نشاط است و آرزوی کوتاه دارد و لغزش اندک. او چشم به راه مرگ است و قلب او در خشوع و یاد خداوند است. او از گناه خود هراسان است و نفس او قناعت دارد و در پی نادانی خود است. او آسان گیراست و نیزنگهبان دین خویش و شهوت را در خود میرانده و خشم را فرو خورده است. اخلاق او پاکیزه بوده و همسایه از او در آسایش است. خود بزرگ بینی‌اش اندک است و یاد خداوند زیاد دارد و کوشش استوار. در امانت دوستان خیانت روا نمی‌دارد و از شهادت دادن درباره دشمنان مضایقه ندارد. پارسا کار کوچک را به ریا آلوده نمی‌کند و از شرم رها نسازد. از او خوبی انتظار می‌رود و همگان از شر او آسایش دارند. اگر او در بی‌خبری افتد، خداوند نام او را در شمار ذاکران خویش می‌آورد. و آنگاه که یاد خداوند کند، او را از بی‌خبران به حساب نیاورد. او از کسی که به او ستم روا داشته است، گذشت می‌کند و به کسی که او را بی‌نصیب ساخته است، می‌بخشاید. او با کسی که از او بریده است، پیوند بر قرار می‌کند و هرگز بردباری را از کف نمی‌دهد. او در هنگام مشکوک شدن شتاب نمی‌ورزد و از چیزی که از زشتی بر او نمایان شود، دیده می‌بندد. نادانی از پارسا دور است و سخن نرمی دارد و حیله گری ندارد و نیکوکاری او شهرت دارد و سخن او راستی دارد. کوشش او نیکوست و سودمندی او ختمی و زیان رسانی او وجود ندارد. او در دگرگونی‌ها پایدار است و در دشواریها شکیبا و در آرامش سپاسگزار. او به کسی که دشمن اوست، جفا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

يُشْهَدَ عَلَيْهِ لاٰ يُضِيعُ مَا اسْتُحْفِظَ وَ لاٰ يَتَنَابَزُ بِالْأَلْقَابِ لاٰ يَبْغِي عَلَى أَحَدٍ وَ لاٰ يَهُمُّ بِالْحَسَدِ وَ لاٰ يُضِرُّ بِالْجَارِ وَ لاٰ يَشْمَتُ بِالْمَصَائِبِ سَرِيعٌ لِلصَّوَابِ مُؤَدٍّ لِلْأَمَانَاتِ بَطِيءٌ عَنِ الْمُنْكَرَاتِ يَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ، لاٰ يَدْخُلُ فِي الامُورِ بِجَهْلٍ، وَ لاٰ يَخْرُجُ عَنِ الْحَقِّ بِعَجْزٍ إِنْ صَمَتَ لَمْ يَغُمَّهُ الصَّمْتُ، وَ إِنْ نَطَقَ لَمْ يَقُلْ خَطَأً، وَ إِنْ ضَحِكَ لَمْ يَعْلُ صَوْتُهُ سَمْعَهُ قَانِعاً بِالَّذِي قُدِّرَ لَهُ لاٰ يَجْمَحُ بِهِ الْغَيْظُ، وَ لاٰ يَغْلِبُهُ الْهَوَى، وَ لاٰ يَقْهَرُهُ الشُّحُّ، وَ لاٰ يَطْمَعُ فِيمَا لَيْسَ لَهُ يُخَالِطُ النَّاسَ لِيَعْلَمَ، وَ يَصْمُتُ لِيَسْلَمَ وَ يَسْأَلُ لِيَفْهَمَ وَ يَبْحَثُ لِيَعْلَمَ لاٰ يُنْصِتُ لِلْخَيْرِ لِيَفْخَرَ بِهِ وَ لاٰ يَتَكَلَّمُ بِهِ لِيَتَجَبَّرَ عَلَى مَنْ سِوَاهُ إِنْ بُغِيَ عَلَيْهِ صَبَرَ حَتَّى يَكُونَ اللّٰهُ الَّذِي يَنْتَقِمُ لَهُ نَفْسُهُ مِنْهُ فِي عَنَاءٍ وَ النَّاسُ مِنْهُ فِي رَاحَةٍ أَتْعَبَ نَفْسَهُ لِآخِرَتِهِ وَ أَرَاحَ النَّاسَ مِنْ نَفْسِهِ بُعْدَ مَنْ تَبَاعَدَ عَنْهُ بُغْضٌ وَ نَزَاهَةٌ وَ دُنُوَّ مَنْ دَنَا مِنْهُ لِينٌ وَ رَحْمَةٌ فَلَيْسَ تَبَاعُدُهُ بِكِبْرٍ وَ لاٰ عَظَمَةٍ وَ لاٰ دُنُوُّهُ لِخَدِيعَةٍ وَ لاٰ خِلاَبَةٍ بَلْ يَقْتَدِي بِمَنْ كَانَ قَبْلَهُ مِنْ أَهْلِ الْخَيْرِ، فَهُوَ إِمَامٌ لِمَنْ خَلْفَهُ مِنْ أَهْلِ الْبِرِّ، قَالَ: فَصَعِقَ هَمَّامٌ صَعْقَةً كَانَتْ نَفْسُهُ فِيهَا فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: امَا وَ اللّٰهِ لَقَدْ كُنْتُ أَخَافُهَا عَلَيْهِ وَ أَمَرَ بِهِ فَجُهِّزَ وَ صَلَّى عَلَيْهِ، وَ قَالَ: هَكَذَا تَصْنَعُ الْمَوَاعِظُ الْبَالِغَةُ بِأَهْلِهَا فَقَالَ: قَائِلٌ فَمَا بَالُكَ أَنْتَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ؟ فَقَالَ: وَيْلَكَ إِنَّ لِكُلِّ أَجَلٍ لَنْ يَعْدُوَهُ وَ سَبَباً لاٰ يُجَاوِزُهُ فَمَهْلاً لاٰ تَعُدْ فَإِنَّهُ إِنَّمَا نَفَثَ هَذَا الْقَوْلَ عَلَى لِسَانِكَ الشَّيْطَانُ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْحَافِظُ الْبَغْدَادِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ حَفْصٍ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ هَارُونَ أَبُو إِسْحَاقَ الْهَاشِمِيُّ الْمَنْصُورِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا قَاسِمُ بْنُ الْحَسَنِ الزُّبَيْدِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ، قَالَ: حَدَّثَنَا قَيْسُ بْنُ الرَّبِيعِ عَنْ أَبِي هَارُونَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: لَمَّا كَانَ يَوْمُ غَدِيرِ خُمٍّ أَمَرَ رَسُولُ اللّٰهِ صلى الله عليه وآله مُنَادِياً فَنَادَى الصَّلاٰةَ جَامِعَةً فَأَخَذَ بِيَدِ عَلِيٍّ عليه السلام وَ قَالَ: اللّٰهُمَّ مَنْ كُنْتُ مَوْلاٰهُ فَعَلِيٌّ مَوْلاٰهُ اللّٰهُمَّ وَالِ مَنْ وَالاٰهُ وَ عَادِ مَنْ عَادَاهُ فَقَالَ حَسَّانُ بْنُ ثَابِتٍ يَا رَسُولَ اللّٰهِ أَقُولُ فِي عَلِيٍّ شِعْراً فَقَالَ:

رَسُولُ اللّٰهِ صلى الله عليه وآله: افْعَلْ فَقَالَ:

«يُنَادِيهِمْ يَوْمَ الْغَدِيرِ نَبِيُّهُمْ ... بِخُمٍّ وَ أَكْرِمْ بِالنَّبِيِّ مُنَادِيا

يَقُولُ فَمَنْ مَوْلاٰكُمْ وَ وَلِيُّكُمْ ... فَقَالُوا وَ لَمْ يَبْدُوا هُنَاكَ التَّعَادِيَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نمی‌کند و در ارتباط با کسی که دوست اوست، معصیت نمی‌کند. او چیزی را که به او تعلق ندارد، ادعای مالکیت آن را ندارد و وظیفه خود را انکار نمی‌کند و پیش از آنکه درباره او گواهی دهند، او اعتراف می‌کند.

چیزی که می‌باید نگهبان آن باشد، گم نمی‌کند و هرگز کسی را با شهرت زشت صدا نمی‌کند و بر دیگران ستم روا نمی‌دارد و از زشتی‌ها بیگانه باشد. او دیگران را به خوبی‌ها وا می‌دارد و از بدی‌ها باز می‌دارد. او در چیزی که آگاهی ندارد، دخالت نمی‌کند و هرگز از راه حق به دلیل ناتوانی بیرون نمی‌رود. او رشک نمی‌ورزد و همسایه را آزار نمی‌رساند و کسی را در هنگام گرفتاری سرزنش نمی‌کند. او در کار درست شتابان است و امانت را به صاحب آن رد می کند.

اگر پارسا سکوت کند، از آن اندوهگین نشود. و اگر سخن راند، خطا نداشته باشد و اگر خندان باشد، صدای او به قهقهه بلند نمی‌شود. او به چیزی که برای او تعیین شده است، راضی و خرسند است. هیچ گاه خشم، او را خوار نمی‌سازد و هوس بر او حاکم نمی‌شود و بخل بر او چیره نمی‌گردد و نیز در چیزی که به او تعلق ندارد، طمع نمی‌ورزد. پارسا با دیگران درهم می‌آمیزد تا کسب دانایی کند و ساکت می‌ماند که سالم بماند. او می‌پرسد تا شناخت به دست آورد. او جست وجو می‌کند تا آگاه شود. پارسا در کار خوب به خاطر فخر کردن نمی‌کوشد و نیز مثل جباران سخن نمی‌گوید. اگر او ستم دیده شود، شکیبایی می‌ورزد تا اینکه خداوند انتقام او را بستاند. پارسا از خویشتن در رنج می‌افتد، در حالی که مردم از جانب او آسوده‌اند. هرکس از او دوری کند، به خاطر کین و دشمنی ورزیدن با اوست. و هرکس به او نزدیکی جوید، همراه نرم خویی و مهرورزی خواهد بود. اگر او دوری کند، به خاطر بزرگ بینی نیست و اگر نزدیک شود، به خاطر نیرنگ و فریب‌کاری نیست. او به خوبی خوبان که پیش از او بوده‌اند، اقتدا کند در حالی که راهنمای آیندگان در نیک کرداری است.

ناگهان «همام» فریادی کشید و جان سپرد. علی‌علیه‌السلام فرمود: سوگند به خداوند که من از این واقعه برای او هراس داشتم. آنگاه فرمان داد بدن او را برای دفن آماده سازند و بر جنازه او نماز گزارد و بعد فرمود: موعظه‌های راست و درست با اهل خود چنین می‌کنند. شخصی گفت: پس خودت چگونه‌ای؟ علی‌علیه‌السلام فرمود: وای بر تو. بدان که برای هرکس عمری خواهد بود که از آن فراتر نرود و علتی است که از آن حد نگذرد. آرام باش و آن را تکرار نکن که شیطان در دهان تو افکنده است.

۳. ابو سعید می‌گوید: در روز عید غدیر پیامبر اکرم‌صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمان داد که مسلمانان را برای اقامه نماز جماعت فرا خوانند. آن گاه که آنان گرد آمدند، حضرت دست علی‌علیه‌السلام را بلند کرد و فرمود: هرکس که من سرور و مولای او هستم، این سرور و مولای اوست. خدایا! دوست علی را دوست بدار و دشمن علی را دشمن بدار. حسان بی ثابت گفت: ای پیامبر خدا! رخصت دارم که شعری درباره علی بخوانم؟ فرمود: بخوان. حسان ابیاتی بدین مضمون گفت. در غدیر پیامبر جار زد که مسلمانان گرد هم آیند راستی که او چه نیکو

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

إِلَـــهُکَ مَـــوْلانَا وَ أَنْتَ وُلِـيُّنَا ... وَ لَنْ تَجِدَنْ مِنَّا لَکَ الْيَوْمَ عَاصِياً
فَـقَالَ لَـهُ: قُـمْ يَـا عَـلِيُّ فَـإِنَّنِي ... رَضِيتُکَ مِنْ بَعْدِي إِمَاماً وَ هَادِياً
وَ كَـانَ عَـلِيٌّ أَرْمَـدَ الْـعَيْنِ يَـبْتَغِي ... لِـعَيْنَيْهِ مِـمَّا يَشْـتَكِيهِ مُـدَاوِيـاً
فَـدَاوَاهُ خَـيْرُ النَّـاسِ مِـنْهُ بِـرِيقِهِ ... فَبُورِکَ مَرْقِيّاً وَ بُـورِکَ رَاقِـياً».

و صلى الله على رسوله محمد و آله و حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيل.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جارچی است. او به مسلمانان شناساند که ولی و مولای آنان کیست. همه پذیرفتند و کسی نفاق و دشمنی‌اش را آشکار نساخت. پیامبر، علی را فرا خواند و به او فرمود: که من بعد از تو پیشوا و هدایت‌گر امت من راضی هستم. علی‌ﷺ با اینکه آن روز چشمش درد می‌کرد و به دنبال مداوا بود، امّا بهترین مردم (پیامبر) با آب دهان او را مداوا کرد. پس تبریک بر این مداواگر و تبریک بر بیمار.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الخامس و الثمانون

يوم الجمعة الثاني و العشرين من رجب سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ أُذَيْنَةَ عَنْ زُرَارَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: اذَا زَالَتِ الشَّمْسُ فُتِّحَتْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ أَبْوَابُ الْجِنَانِ وَ اسْتُجِيبَ الدُّعَاءُ فَطُوبَى لِمَنْ رُفِعَ لَهُ عِنْدَ ذَلِكَ عَمَلٌ صَالِحٌ».

٢. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَيْمَنَ بْنِ مُحْرِزٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ شِيعَتِنَا يَقُومُ إِلَى الصَّلَاةِ إِلَّا اكْتَنَفَتْهُ بِعَدَدِ مَنْ خَالَفَهُ مَلَائِكَةٌ يُصَلُّونَ خَلْفَهُ يَدْعُونَ اللَّهَ لَهُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنْ صَلَاتِهِ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ قَالَ: حَدَّثَنِي عُمَيْرُ بْنُ مَأْمُونٍ الْعُطَارِدِيُّ قَالَ: رَأَيْتُ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ يَقْعُدُ فِي مَجْلِسِهِ حِينَ يُصَلِّي الْفَجْرَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ وَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله يَقُولُ: مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ ثُمَّ جَلَسَ فِي مَجْلِسِهِ يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ سَتَرَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنَ النَّارِ سَتَرَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنَ النَّارِ سَتَرَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنَ النَّارِ ثَلَاثاً.

٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ مَنْ سَمِعَ أَبَا سَيَّارٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ يَقُولُ: جَاءَ جَبْرَئِيلُ إِلَى يُوسُفَ عليه السلام وَ هُوَ فِي السِّجْنِ فَقَالَ: قُلْ: فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ مَفْرُوضَةٍ اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فَرَجاً وَ مَخْرَجاً وَ ارْزُقْنِي مِنْ حَيْثُ أَحْتَسِبُ وَ مِنْ حَيْثُ لَا أَحْتَسِبُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هشتاد و پنجم

جمعه بیست ودوم رجب سال ۳۶۸

۱. پیامبرﷺ فرمود: آنگاه که خورشید به زوال ظهرش نزدیک می‌شود، درهای آسمان باز و بهشت باز
می‌شود. خوشا به حال آن که در آن وقت کار شایسته‌ای از او بالا رود.

۲. امام باقرؑ فرمود: هیچ کس از پیروان ما نماز نگزارند، مگر اینکه به شمار مخالفان او فرشتگان گرد او می‌آیند و به او اقتدا کرده و برای او نیایش می‌کنند تا اینکه نماز خود را به پایان ببرد.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۳. عمیر بن مأمون عطاردی می‌گوید: امام حسن مجتبیؑ را دیدم که پس از نماز صبح در مجلس خویش می‌نشست تا اینکه آفتاب طلوع می‌کرد. حضرت می‌فرمود: پیامبر اکرمﷺ سه بار فرمود: هرکس نماز صبح گزارد و تا بر آمدن خورشید مشغول تعقیب نماز باشد، خداوند او را از دوزخ پوشیده نگاه دارد.

۴. امام صادقؑ فرمود: جبرئیل آنگاه که یوسفؑ زندانی بود، پیش او رفت و فرمود: در پس هر نماز واجب سه بار چنین بگو: «اللهم اجعل لی فرجا و مخرجاو ارزقنی من حیث احتسب و من لا احتسب».

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

٥. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ أَحْمَدَ الْمَالِكِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ الْعَبَّاسِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَالِمٍ عَنْ زَيْدٍ الشَّحَّامِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: مَنْ قَرَأَ فِي الرَّكْعَتَيْنِ الاولَيَيْنِ مِنْ صَلاةِ اللَّيْلِ سِتِّينَ مَرَّةً - (قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ) فِي كُلِّ رَكْعَةٍ ثَلاثِينَ مَرَّةً انْفَتَلَ وَ لَيْسَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ ذَنْبٌ.

٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ سُلَيْمٍ الْعَطَّارِ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ بَشِيرٍ الْكَاهِلِيِّ عَنْ سَالِمٍ الافْطَسِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ دَخَلَ السُّوقَ فَاشْتَرَى تُحْفَةً فَحَمَلَهَا إِلَى عِيَالِهِ كَانَ كَحَامِلِ صَدَقَةٍ إِلَى قَوْمٍ مَحَاوِيجَ وَ لْيَبْدَأْ بِالْإِنَاثِ قَبْلَ الذُّكُورِ فَإِنَّ مَنْ فَرَّحَ ابْنَةً فَكَأَنَّمَا أَعْتَقَ رَقَبَةً مِنْ وُلْدِ إِسْمَاعِيلَ مُؤْمِنَةً فِي سَبِيلِ اللهِ وَ مَنْ أَقَرَّ بِعَيْنِ ابْنٍ فَكَأَنَّمَا بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مَنْ بَكَى مِنْ خَشْيَةِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَدْخَلَهُ اللهُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ».

٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عِيسَى رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ مَاجِيلَوَيْهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ وَهْبِ بْنِ وَهْبٍ الْقُرَشِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: انَّ جَبْرَئِيلَ أَخْبَرَنِي بِأَمْرٍ قَرَّتْ بِهِ عَيْنِي وَ فَرِحَ لَهُ قَلْبِي قَالَ يَا مُحَمَّدُ مَنْ غَزَا غَزَاةً فِي سَبِيلِ اللهِ مِنْ أُمَّتِكَ فَمَا أَصَابَتْهُ قَطْرَةٌ مِنَ السَّمَاءِ أَوْ صُدَاعٌ إِلا كَانَتْ لَهُ شَاهِدَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

٨. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لِلْجَنَّةِ بَابٌ، يُقَالُ لَهُ: بَابُ الْمُجَاهِدِينَ يَمْضُونَ إِلَيْهِ فَإِذَا هُوَ مَفْتُوحٌ وَ هُمْ مُتَقَلِّدُونَ بِسُيُوفِهِمْ وَ الْجَمْعُ فِي الْمَوْقِفِ وَ الْمَلائِكَةُ تُرَحِّبُ بِهِمْ فَمَنْ تَرَكَ الْجِهَادَ أَلْبَسَهُ اللهُ ذُلًّا فِي نَفْسِهِ وَ فَقْراً فِي مَعِيشَتِهِ وَ مَحْقاً فِي دِينِهِ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى أَعَزَّ أُمَّتِي بِسَنَابِكِ خَيْلِهَا وَ مَرَاكِزِ رِمَاحِهَا».

٩. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ بَلَّغَ رِسَالَةَ غَازٍ كَانَ كَمَنْ أَعْتَقَ رَقَبَةً وَ هُوَ شَرِيكُهُ فِي بَابِ غَزْوَتِهِ».

١٠. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ الْكُوفِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا جَدِّي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ السَّكُونِيِّ عَنِ الصَّادِقِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۵. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس در دو رکعت اول نماز شب خود شصت بار سوره توحید را تلاوت کند، بین او و خداوند گناهی نخواهد ماند.

۶. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس بازار رفته و هدیه‌ای برای خانواده خویش بخرد، مانند کسی است که برای نیازمندان صدقه حمل می‌کند. او باید به زن و دختران خود بیشتر از پسران بخشد. زیرا هر کس دخترش را شادمان کند گویی بنده ایمان آورده‌ای از نسل اسماعیل علیه السلام را در راه خدا آزاد ساخته است و هرکس پسرش را شادمان سازد، چنان است که از ترس کیفر الهی اشک ریخته باشد. و هرکس گریان از خوف خداوند باشد، به بهشت آکنده از نعمت وارد می‌شود.

۷. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: جبرئیل از چیزی مرا آگاه ساخت که سبب روشنی دیده و شادمانی‌ام شد. او فرمود: هرکس از امت تو برای جهادی در راه خدا بشتابد، قطره بارانی بر او نبارد و دشواری در راه پیش نیاید، مگر اینکه شاهد او در رستاخیز باشند.

۸. پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله فرمود: بهشت دری به اسم «باب المجاهدین» دارد که مجاهدان به سمت آن رفته و گشوده است. مجاهدان شمشیر به کمر زده‌اند، در حالی که هنوز دیگران در موقف محشر منتظر حساب می‌باشند. فرشتگان به مجاهدان خوشامد خواهند گفت. و بعد پیامبر فرمود: هر کس جهاد را ترک کند، بی‌مقدار و بینوا و بی‌ایمان خواهد شد. پس همانا خداوند تبارک و تعالی امتم را به سم اسب‌ها و مراکز تیراندازی‌هایشان عزت داده است. همچنین فرمود: هرکس نامه مجاهدی را به مقصد برساند، مانند کسی است که بنده‌ای را آزاد ساخته و همچنین او در پاداش آن مجاهد سهیم خواهد بود.

۹. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس نامه مجاهدی را به خانه او برساند، در جهاد او نصیب خواهد داشت.

۱۰. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: اسبان پیکار گران راه خداوند، اسبان آنان در بهشت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: خُيُولُ الْغُزَاةِ خُيُولُهُمْ فِي الْجَنَّةِ».

١١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عَنْ آبَائِهِ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: الْخَيْرُ كُلُّهُ فِي السَّيْفِ وَ تَحْتَ ظِلِّ السَّيْفِ وَ لاَ يُقِيمُ النَّاسَ إِلاَّ السَّيْفُ وَ السُّيُوفُ مَقَالِيدُ الْجَنَّةِ وَ النَّارِ».

١٢. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنِ الْحُسَيْنِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِسْحَاقَ التَّاجِرُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارَ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ أَيُّوبَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ تَمَنَّى شَيْئاً وَ هُوَ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ رِضًى لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يُعْطَاهُ».

١٣. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ عَطِيَّةَ عَنْ سَعِيدٍ الاعْرَجِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: مِنْ أَوْثَقِ عُرَى الايمَانِ أَنْ تُحِبَّ فِي اللهِ وَ تُبْغِضَ فِي اللهِ وَ تُعْطِيَ فِي اللهِ وَ تَمْنَعَ فِي اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ.

١٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ سَيْفِ بْنِ عَمِيرَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَيَابَةَ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الْحَارِثِ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُمْسِي ثَلاَثَ مَرَّاتٍ - «فَسُبْحَانَ اللهِ حِينَ تُمْسُونَ وَ حِينَ تُصْبِحُونَ. وَ لَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الارْضِ وَ عَشِيًّا وَ حِينَ تُظْهِرُونَ»[1] لَمْ يَفُتْهُ خَيْرٌ يَكُونُ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ وَ صُرِفَ عَنْهُ جَمِيعُ شَرِّهَا وَ مَنْ قَالَ: مِثْلَ ذَلِكَ حِينَ يُصْبِحُ لَمْ يَفُتْهُ خَيْرٌ يَكُونُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَ صُرِفَ عَنْهُ جَمِيعُ شَرِّهِ.

١٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَعْرُوفٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مَهْزِيَارَ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ:

---

١. الروم / ١٧-١٨.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خواهند بود.

۱۱. پیامبرﷺ فرمود: همه نیکی‌ها در شمشیر و سایه آن است و مردم استوار نمی‌شوند، مگر به مدد شمشیر و مبارزه با ستم. و شمشیرها کلیدهای بهشت می‌باشند.

۱۲. پیامبرﷺ فرمود: هرکس آرزوی خداپسندانه‌ای داشته باشد، نخواهد مرد تا اینکه به آرزوی خود دست یابد.

۱۳. امام صادقؑ فرمود: استوار ترین دست آویز ایمان، دوست داشتن و دشمن داشتن در راه خداوند است و نیز بخشیدن و نبخشیدن در راه او.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۱۴. علیؑ فرمود: هر کس شبانه روز سه بار بگوید «سبحان الله حین تمسون و حین تصبحون و له الحمد فی السموات و الارض و عشیا و حین تظهرون» به هر خوبی که در آن شب باشد، دست می‌یابد و هر بدی که در آن شب باشد، از او دور می‌شود. و هرکس در صبح همان ذکر را تکرار کند، از همه خوبی‌های روز برخوردار می‌شود و نیز از همه بدی‌های آن روز در امان می‌ماند.

۱۵. پیامبر اسلامﷺ فرمود: در آغاز و پایان روزها و نیز آغاز شب‌ها فرشته‌ای دفترخود را برای ثبت کردار آدمی می‌آورد. پس شما در آغاز و پایان دفترش خوبی را

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

انَّ الْمَلَكَ يَنْزِلُ بِصَحِيفَةِ أَوَّلَ النَّهَارِ وَ أَوَّلَ اللَّيْلِ فَيَكْتُبُ فِيهَا عَمَلَ ابْنِ آدَمَ فَأَمْلُوا فِي أَوَّلِهَا خَيْراً وَ فِي آخِرِهَا خَيْراً فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَغْفِرُ لَكُمْ فِيمَا بَيْنَ ذَلِكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ وَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ: «فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ»[١] وَ يَقُولُ جَلَّ جَلَالُهُ: «وَ لَذِكْرُ اللهِ أَكْبَرُ»[٢].

١٦. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبِي هَارُونَ الْمَكْفُوفِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ يَا أَبَا هَارُونَ إِنَّا نَأْمُرُ صِبْيَانَنَا بِتَسْبِيحِ فَاطِمَةَ عليها السلام كَمَا نَأْمُرُهُمْ بِالصَّلَاةِ فَالْزَمْهُ فَإِنَّهُ لَمْ يَلْزَمْهُ عَبْدٌ فَشَقِيَ.

١٧. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ عَطِيَّةَ الْعَوْفِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ قَالَ: مَنْ قَالَ: إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ (بِسْمِ اللهِ) قَالَ الْمَلَكَانِ هُدِيتَ فَإِنْ قَالَ: لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ قَالَا: وُقِيتَ، فَإِنْ قَالَ: تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ قَالَا: كُفِيتَ فَيَقُولُ الشَّيْطَانُ: كَيْفَ لِي بِعَبْدٍ هُدِيَ وَ وُقِيَ وَ كُفِيَ؟

١٨. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: ذَاتَ يَوْمٍ لِعَلِيٍّ عليه السلام أَلَا أُبَشِّرُكَ، فَقَالَ: «بَلَى» بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي فَإِنَّكَ لَمْ تَزَلْ مُبَشِّراً بِكُلِّ خَيْرٍ، فَقَالَ: أَخْبَرَنِي جَبْرَئِيلُ آنِفاً بِالْعَجَبِ، فَقَالَ لَهُ عَلِيٌّ عليه السلام: وَ مَا الَّذِي أَخْبَرَكَ يَا رَسُولَ اللهِ؟ فَقَالَ: أَخْبَرَنِي أَنَّ الرَّجُلَ مِنْ أُمَّتِي إِذَا صَلَّى عَلَيَّ وَ أَتْبَعَ بِالصَّلَاةِ عَلَيَّ أَهْلَ بَيْتِي فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَ صَلَّتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ سَبْعِينَ صَلَاةً وَ إِنْ كَانَ مُذْنِباً خَطَّاءً ثُمَّ تَتَحَاتُّ عَنْهُ الذُّنُوبُ كَمَا يَتَحَاتُّ الْوَرَقُ مِنَ الشَّجَرِ وَ يَقُولُ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: لَبَّيْكَ يَا عَبْدِي وَ سَعْدَيْكَ، وَ يَقُولُ اللهُ لِمَلَائِكَتِهِ: يَا مَلَائِكَتِي أَنْتُمْ تُصَلُّونَ عَلَيْهِ سَبْعِينَ صَلَاةً وَ أَنَا أُصَلِّي عَلَيْهِ سَبْعَمِائَةِ صَلَاةٍ وَ إِذَا صَلَّى عَلَيَّ وَ لَمْ يُتْبِعْ بِالصَّلَاةِ عَلَى أَهْلِ بَيْتِي كَانَ بَيْنَهَا وَ بَيْنَ السَّمَاءِ سَبْعُونَ حِجَاباً وَ يَقُولُ اللهُ جَلَّ جَلَالُهُ: لَا لَبَّيْكَ وَ لَا سَعْدَيْكَ يَا مَلَائِكَتِي لَا تُصْعِدُوا دُعَاءَهُ إِلَّا أَنْ يَلْحَقَ بِنَبِيِّهِ عِتْرَتَهُ فَلَا زَالَ مَحْجُوباً حَتَّى يُلْحِقَ بِي أَهْلَ بَيْتِي.

١٩. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ صَالِحٍ الاسَدِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ

---

١. البقره / ١٥٢.
٢. العنكبوت / ٤٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

دیکته کنید که خداوند آنچه میان آن‌هاست ببخشاید. خداوند فرمود: «اذکروا اذکرکم» یادم کنید تا یادتان کنم. و نیز فرمود: «ولذکر الله الاکبر» و آینه ذکر خداوندی حقاً بزرگ‌تر است.

۱۶. امام صادق علیه السلام فرمود: ای اباهارون به تو توصیه‌ای می‌کنم که به فرزندان خویش تسبیح فاطمه علیها السلام را بیاموزی، همان گونه که به آنان فرمان نماز خواندن داده می‌شود. زیرا کسی که پیوسته تسبیح فاطمه علیها السلام را نخواند، شور بخت خواهد شد.

۱۷. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس آنگاه که از خانه‌اش خارج می‌گردد، بگوید «بسم الله» دو فرشته همراهش می‌گویند: تو راه یافتی. و اگر بگوید «لا حول و لا قوه بالله» می‌گویند: تو در امانی. و اگر بگوید «توکلت علی الله» خواهند گفت: خداوند تو را کفایت می‌کند. آنگاه شیطان می‌گوید: من چگونه می‌توانم بنده‌ای را گمراه سازم که او راه یافته و نگاه داشته و کفایت شده است؟

۱۸. امام صادق علیه السلام فرمود: روزی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام چنین فرمود: ای علی! آیا تو را بشارت ندهم؟ گفت: چرا. پدر و مادرم فدایت باد. شما پیوسته مرا به هر چیز بشارت می‌رسانی. آن گاه پیامبر فرمود: جبرئیل تازگی مرا از چیز شگفتی آگاه ساخت. علی علیه السلام گفت: ای پیامبر خدا! جبرئیل به شما چه گفت؟ پیامبر فرمود: جبرئیل گفت: هرکس از امت من بر من درود فرستد و در پی آن بر خاندان من درود فرستد، برای او درهای آسمان باز خواهند شد و فرشتگان هفتاد صلوات بر او خواهند فرستاد، هر چند که اهل گناه و خطا باشد. آن گاه گناهان او به سرعت فرو می‌ریزند؛ همان سان که در پاییز برگ درختان فرو خواهند ریخت. و آنگاه خداوند می‌فرماید: «لبیک عبدی و سعدیک» و به فرشتگان خود چنین می‌فرماید ای فرشتگان من! شما هفتاد بار بر او درود فرستادید و من هفتصد با درود بر او خواهم فرستاد. پیامبر صلی الله علیه و آله سپس فرمود: اگر کسی بر من درود بگوید، اما خاندانم را درود نگوید، بین او و ساکنان هفتاد حجاب خواهد افتاد و آنگاه خداوند فرماید «لا لبیک و لاسعدیک». و بعد خواهد فرمود: ای فرشتگان من! دعای او را بالا نیاورید تا اینکه در صلوات بر پیامبر صلی الله علیه و آله خاندان او را یاد کند. پیامبر فرمود: چنین کسی پیوسته در حجاب است تا اینکه خاندانم را همراه من در صلوات قرار دهد.

۱۹. امام صادق علیه السلام فرمود: هرگاه کسی نماز گزارد و نام پیامبر صلی الله علیه و آله را بر زبان نیاورد

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بْنِ هَارُونَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ وَ لَمْ يَذْكُرِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وآله يَسْلُكُ بِصَلَاتِهِ غَيْرَ سَبِيلِ الْجَنَّةِ قَالَ: «وَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ فَدَخَلَ النَّارَ فَأَبْعَدَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ مِنْ رَحْمَتِهِ».

۲۰. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ أَبُو الْحُسَيْنِ الْكُوفِيُّ الاسَدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ النَّخَعِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ: حَدَّثَنِي حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: اَرْبَعَةٌ يُؤْذُونَ أَهْلَ النَّارِ عَلَى مَا بِهِمْ مِنَ الاذَى يُسْقَوْنَ مِنَ الْحَمِيمِ وَ الْجَحِيمِ يُنَادُونَ بِالْوَيْلِ وَ الثُّبُورِ يَقُولُ أَهْلُ النَّارِ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ مَا بَالُ هَؤُلَاءِ الاَرْبَعَةِ قَدْ آذَوْنَا عَلَى مَا بِنَا مِنَ الاذَى فَرَجُلٌ مُعَلَّقٌ فِي تَابُوتٍ مِنْ جَمْرٍ وَ رَجُلٌ يَجُرُّ أَمْعَاءَهُ وَ رَجُلٌ يَسِيلُ فُوهُ قَيْحاً وَ دَماً وَ رَجُلٌ يَأْكُلُ لَحْمَهُ فَقِيلَ لِصَاحِبِ التَّابُوتِ مَا بَالُ الابْعَدِ قَدْ آذَانَا عَلَى مَا بِنَا مِنَ الاذَى فَيَقُولُ: إِنَّ الابْعَدَ قَدْ مَاتَ وَ فِي عُنُقِهِ أَمْوَالُ النَّاسِ لَمْ يَجِدْ لَهَا فِي نَفْسِهِ أَدَاءً وَ لَا وَفَاءً، ثُمَّ يُقَالُ: لِلَّذِي يَجُرُّ أَمْعَاءَهُ مَا بَالُ الابْعَدِ قَدْ آذَانَا عَلَى مَا بِنَا مِنَ الاذَى فَيَقُولُ: إِنَّ الابْعَدَ كَانَ لَا يُبَالِي أَيْنَ أَصَابَ الْبَوْلُ مِنْ جَسَدِهِ؟ ثُمَّ يُقَالُ لِلَّذِي يَسِيلُ فُوهُ قَيْحاً وَ دَماً مَا بَالُ الابْعَدِ قَدْ آذَانَا عَلَى مَا بِنَا مِنَ الاذَى فَيَقُولُ: إِنَّ الابْعَدَ كَانَ يُحَاكِي فَيَنْظُرُ إِلَى كُلِّ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ فَيُسْنِدُهَا وَ يُحَاكِي بِهَا ثُمَّ يُقَالُ: لِلَّذِي يَأْكُلُ لَحْمَهُ مَا بَالُ الابْعَدِ قَدْ آذَانَا عَلَى مَا بِنَا مِنَ الاذَى؟ فَيَقُولُ: إِنَّ الابْعَدَ كَانَ يَأْكُلُ لُحُومَ النَّاسِ بِالْغِيبَةِ وَ يَمْشِي بِالنَّمِيمَةِ».

۲۱. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ مَدَحَ أَخَاهُ الْمُؤْمِنَ فِي وَجْهِهِ وَ اغْتَابَهُ مِنْ وَرَائِهِ فَقَدِ انْقَطَعَ مَا بَيْنَهُمَا مِنَ الْعِصْمَةِ».

۲۲. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ هَارُونَ الْفَامِيُّ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ هَارُونَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ مَسْعَدَةَ بْنِ زِيَادٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام انَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله سُئِلَ فِيمَا النَّجَاةُ غَداً فَقَالَ: إِنَّمَا النَّجَاةُ فِي أَنْ لَا تُخَادِعُوا اللَّهَ فَيَخْدَعَكُمْ فَإِنَّهُ مَنْ يُخَادِعِ اللَّهَ يَخْدَعْهُ وَ يَخْلَعْ مِنْهُ الايمَانَ وَ نَفْسَهُ يَخْدَعُ لَوْ يَشْعُرُ، فَقِيلَ لَهُ: وَ كَيْفَ يُخَادِعُ اللَّهَ يَعْمَلُ بِمَا أَمَرَهُ اللهُ ثُمَّ يُرِيدُ بِهِ غَيْرَهُ؟ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نماز او را از بهشت خارج سازد. پیامبرﷺ فرمود: هر که نام مرا بشنود و بر من درود نفرستد، به دوزخ رفته و خداوند او را از رحمت خویش بی‌نصیب می‌سازد.

۲۰. پیامبرﷺ فرمود: دوزخیان از چهار تن در رنج خواهند بود. آنان از «حمیم» می‌نوشند و در «جهیم» وای وای می‌گویند. آنان از یکدیگر می پرسند که اینان را چه شده است که ما را که در رنج هستیم، می‌آزارند. یکی در تابوت آتش گداخته آویزان است و دومی روده‌های او را می‌کشند و سومی از دهانش چرک و خون بیرون می‌آید و چهارمی سرگرم جویدن گوشت خود است. اولی که در تابوت است، می‌گوید: چرا که با رنجی که خود داریم «ابعد» ما را آزار می دهد؟ «ابعد» پاسخ می‌دهد که بعد مرده است و حق مردم بر گردن داشته و آن را نپرداخته است. آنگاه به دومی که روده های او را می‌کشند، خواهند گفت؛ این دورتر از رحمت حق را چه شده که ما را می‌آزارد؟ پاسخ می‌دهد که از بول دوری نکرده است. اما گناه کسی که از دهانش چرک و خون جاری شده است این است که در کلام ناروا ادای دیگران را در می آورده است. و گناه کسی که سرگرم جویدن گوشت خود می‌باشد، این است که با بدگویی و سخن چینی گوشت مردم را جویده است.

۲۱. پیامبرﷺ فرمود: هر کس برادر مومن خود را در پیش رو بستاید و در پشت سرش از او بدگویی کند رابطه عصمت میان آنان بریده می‌شود.

۲۲. امام صادقؑ فرمود: از رسول اکرمﷺ پرسیدند که نجات در قیامت چگونه به دست می‌آید؟ فرمود: نجات رستاخیز در این است که شخص خداوند را فریب ندهد تا خداوند شما را فریب ندهد. هرکس خدا را فریب دهد، خداوند او را فریب خواهد داد. و خداوند ایمان را از او می‌گیرد؛ اگر درک کند که خویشتن را هم فریب داده است. گفتند: او چگونه خدا را فریب می‌دهد؟ فرمود: او به فرمان خدا رفتار می‌کند در حالی که برای

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

اجْتَنِبُوا الرِّيَاءَ فَإِنَّهُ شِرْكٌ بِاللّٰهِ إِنَّ الْمُرَائِيَ يُدْعَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَرْبَعَةِ أَسْمَاءٍ يَا كَافِرُ يَا فَاجِرُ يَا غَادِرُ يَا خَاسِرُ حَبِطَ عَمَلُكَ وَ بَطَلَ أَجْرُكَ وَ لَا خَلَاقَ لَكَ الْيَوْمَ فَالْتَمِسْ أَجْرَكَ مِمَّنْ كُنْتَ تَعْمَلُ لَهُ.

۲۳. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ شَاذَوَيْهِ رِضْوَانُ اللّٰهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ مَعْرُوفٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ مَنْدَلِ بْنِ عَلِيٍّ الْعَنَزِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُطَرِّفٍ عَنْ مِسْمَعٍ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ عَنْ عَلِيٍّ عليه السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صلى الله عليه وآله: اذَا غَضِبَ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى عَلَى أُمَّةٍ وَ لَمْ يُنْزِلْ بِهَا الْعَذَابَ غَلَتْ أَسْعَارُهَا وَ قَصُرَتْ أَعْمَارُهَا وَ لَمْ يَرْبَحْ تُجَّارُهَا وَ لَمْ تَزْكُ ثِمَارُهَا وَ لَمْ تَغْزُرْ أَنْهَارُهَا وَ حُبِسَ عَنْهَا أَمْطَارُهَا وَ سُلِّطَ عَلَيْهَا شِرَارُهَا».

۲۴. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ زُرَارَةَ عَنْ عِيسَى بْنِ عَبْدِ اللّٰهِ الْهَاشِمِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أُمِّهِ أُمِّ سَلَمَةَ رِضْوَانُ اللّٰهِ عَلَيْهَا قَالَتْ: «سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ صلى الله عليه وآله يَقُولُ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَ الائِمَّةُ مِنْ وُلْدِهِ بَعْدِي سَادَةُ أَهْلِ الارْضِ وَ قَادَةُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ».

۲۵. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ حَبِيبٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا تَمِيمُ بْنُ بُهْلُولٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللّٰهِ بْنُ صَالِحِ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ النَّصِيبِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ أَبِي بِشْرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ يَقُولُ: أَنَا سَيِّدُ الاوَّلِينَ وَ الآخِرِينَ وَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ سَيِّدُ الْوَصِيِّينَ وَ هُوَ أَخِي وَ وَارِثِي وَ خَلِيفَتِي عَلَى أُمَّتِي وَلَايَتُهُ فَرِيضَةٌ وَ اتِّبَاعُهُ فَضِيلَةٌ وَ مَحَبَّتُهُ إِلَى اللّٰهِ وَسِيلَةٌ فَحِزْبُهُ حِزْبُ اللّٰهِ، وَ شِيعَتُهُ أَنْصَارُ اللّٰهِ، وَ أَوْلِيَاؤُهُ أَوْلِيَاءُ اللّٰهِ وَ أَعْدَاؤُهُ أَعْدَاءُ اللّٰهِ، وَ هُوَ إِمَامُ الْمُسْلِمِينَ وَ مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ وَ أَمِيرُهُمْ بَعْدِي.

۲۶. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ التَّمِيمِيِّ قَالَ: حَدَّثَنِي سَيِّدِي عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرِّضَا عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله أَنَّهُ قَالَ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى الْقَضِيبِ الاحْمَرِ الَّذِي غَرَسَهُ اللّٰهُ بِيَدِهِ وَ يَكُونَ مُتَمَسِّكاً بِهِ فَلْيَتَوَلَّ عَلِيّاً وَ الائِمَّةَ مِنْ وُلْدِهِ فَإِنَّهُمْ خِيَرَةُ اللّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ صَفْوَتُهُ وَ هُمُ الْمَعْصُومُونَ مِنْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

دیگران می‌کوشد. از خدا پرواکنید و از ریا فاصله بگیرید که همان شرک به خداوند است. ریاکار در رستاخیز به چهار اسم یاد می شود: ای کافر، ای فاجر،ای غادر و ای خاسر! کردارت تباه شد و پاداش تو ضایع گشت و اکنون آبرومند نیستی و پاداش خویش را از کسی بستان که برای او کوشیدی.

۲۳. پیامبر اکرمﷺ فرمود: آن گاه که خداوند بر امتی خشمگین شود، ولی آنان را گرفتار عذاب نسازد، نرخ کالاهای آنان بالا می‌رود و عمرشان کوتاه می‌گردد و داد و ستد بی‌منفعت می‌شود و میوه‌هاشان نابود می‌گردد. چاه آب شان کم می‌جوشد و باران از آنان باز گرفته می‌شود و اسرار بر آنان حاکم می‌شوند.

۲۴. پیامبرﷺ فرمود: علی بن ابی طالبؑ و پیشوایان از نسل او پس از من سروران ساکنان زمین و پیشوایان نیک سرشتان در رستاخیز خواهند بود.

۲۵. عایشه می‌گوید: پیامبر اکرمﷺ فرمود: من سرور نسل نخستین و واپسین هستم. و علی بن ابی طالب سرور اوصیاست. او برادر و وارث و جانشین من در میان امتم است. ولایت علی واجب است و پیروی کردن از او فضیلت. دوست داشتن علی وسیله تقرب به خداوند است. حزب او حزب خدا بوده و پیروان علی یاران خداوند می‌باشند و دشمنان و علی دشمنان خداوند می‌باشند. علی پیشوای مسلمانان و مولای ایمان آورندگان و نیز امیر آنان پس از من خواهد بود.

۲۶. پیامبرﷺ فرمود: هرکس مایل است که «قضیب احمر» (رنگین کمان) را تماشا کند که خداوند آن را با دست خود نشانده و به او چنگ زده است، می‌بایستی علی و پیشوایان از نسل او را دوست داشته باشد که آنان نیکوترین مردمان و برگزیده خداوند

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

كُلِّ ذَنْبٍ وَ خَطِيئَةٍ.

۲۷. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الْقَزْوِينِيُّ أَبُو الْحَسَنِ الْمَعْرُوفُ بِابْنِ مَقْبَرَةَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عِصَامُ بْنُ يُوسُفَ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَيُّوبَ الْكِلَابِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ: مَنْ أَحَبَّ عَلِيّاً فِي حَيَاتِهِ وَ بَعْدَ مَوْتِهِ كَتَبَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ مِنَ الامْنِ وَ الايمَانِ مَا طَلَعَتْ عَلَيْهِ شَمْسٌ وَ غَرَبَتْ وَ مَنْ أَبْغَضَهُ فِي حَيَاتِهِ وَ بَعْدَ مَوْتِهِ مَاتَ مَوْتَةً جَاهِلِيَّةً وَ حُوسِبَ بِمَا عَمِلَ».

۲۸. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ هِشَامٍ الْمُؤَدِّبُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ، قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَكَمِ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام عَنْ آبَائِهِ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله لِعَلِيٍّ عليه السلام: يَا عَلِيُّ مَا ثَبَتَ حُبُّكَ فِي قَلْبِ امْرِئٍ مُؤْمِنٍ فَزَلَّتْ بِهِ قَدَمُهُ عَلَى الصِّرَاطِ إِلَّا ثَبَتَتْ لَهُ قَدَمٌ حَتَّى يُدْخِلَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِحُبِّكَ الْجَنَّةَ».

و صلى الله على رسوله محمد و أهل بيته الطاهرين.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بوده و نیز از هر گناهی و خطایی معصوم می‌باشند.

۲۷. پیامبرﷺ فرمود: هرکس علی را در زندگی و پس از مرگ دوست داشته باشد، خداوند برایش آسایش قرار می‌دهد تا جایی که خورشید طلوع و غروب دارد. و هرکس علی را در زندگی و پس از مرگ دشمن داشته باشد، او گرفتار مرگ روزگار جاهلی شده و به خاطر آن چه کوشیده است، محاسبه شود.

۲۸. پیامبر اکرمﷺ به علی فرمود: ای علی! محبت تو در قلب ایمان آورده، استوار گردد و گام او بر پل صراط نلغزیده و ثابت باشد تا اینکه خداوند او را به خاطر دوست داشتن تو روانه بهشت سازد.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السادس و الثمانون

يوم الثلاثاء لخمس بقين من رجب من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ زِيَادٍ الْكُوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَكَمِ قَالَ: حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ أَبِي الاسْوَدِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: لَمَّا مَرِضَ النَّبِيُّ مَرَضَهُ الَّذِي قَبَضَهُ اللهُ فِيهِ اجْتَمَعَ إِلَيْهِ أَهْلُ بَيْتِهِ وَ أَصْحَابُهُ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ إِنْ حَدَثَ بِكَ حَدَثٌ فَمَنْ لَنَا بَعْدَكَ وَ مَنِ الْقَائِمُ فِينَا بِأَمْرِكَ؟ فَلَمْ يُجِبْهُمْ جَوَاباً وَ سَكَتَ عَنْهُمْ فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الثَّانِي أَعَادُوا عَلَيْهِ الْقَوْلَ فَلَمْ يُجِبْهُمْ عَنْ شَيْءٍ مِمَّا سَأَلُوهُ فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الثَّالِثُ قَالُوا لَهُ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنْ حَدَثَ بِكَ حَدَثٌ فَمَنْ لَنَا مِنْ بَعْدِكَ وَ مَنِ الْقَائِمُ فِينَا بِأَمْرِكَ؟ فَقَالَ لَهُمْ: إِذَا كَانَ غَداً هَبَطَ نَجْمٌ مِنَ السَّمَاءِ فِي دَارِ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِي فَانْظُرُوا مَنْ هُوَ فَهُوَ خَلِيفَتِي عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِي وَ الْقَائِمُ فِيكُمْ بِأَمْرِي وَ لَمْ يَكُنْ فِيهِمْ أَحَدٌ إِلاَّ وَ هُوَ يَطْمَعُ أَنْ يَقُولَ لَهُ: أَنْتَ الْقَائِمُ مِنْ بَعْدِي فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الرَّابِعُ جَلَسَ كُلُّ رَجُلٍ مِنْهُمْ فِي حُجْرَتِهِ يَنْتَظِرُ هُبُوطَ النَّجْمِ إِذَا انْقَضَّ نَجْمٌ مِنَ السَّمَاءِ قَدْ غَلَبَ ضَوْؤُهُ عَلَى ضَوْءِ الدُّنْيَا حَتَّى وَقَعَ فِي حُجْرَةِ عَلِيٍّ عليه السلام فَهَاجَ الْقَوْمُ، وَ قَالُوا: وَ اللهِ لَقَدْ ضَلَّ هَذَا الرَّجُلُ وَ غَوَى وَ مَا يَنْطِقُ فِي ابْنِ عَمِّهِ إِلاَّ بِالْهَوَى فَأَنْزَلَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى فِي ذَلِكَ: «وَ النَّجْمِ إِذا هَوىٰ ما ضَلَّ صاحِبُكُمْ وَ ما غَوىٰ. وَ ما يَنْطِقُ عَنِ الْهَوىٰ. إِنْ هُوَ إِلاّ وَحْيٌ يُوحىٰ إِلَى آخِرِ السُّورَةِ»[1].

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنِي عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْقَاسِمِ

---

١. النجم / ١-۴.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هشتاد و ششم

سه شنبه بیست وپنجم رجب سال ۳۶۸

۱. امام صادق‌علیه‌السلام از پدران خود چنین روایت فرمود: آنگاه که پیامبر در آستانه رحلت قرار گرفت، نزدیکان و یاران گرد او آمدند و گفتند: ای پیامبر خدا! اگر برای شما اتفاقی بیفتد، پس از تو چه کسی سرپرست ما بوده و به فرمان تو به پا می‌خیزد؟ پیامبر پاسخ نداد. روز دیگر نیز پرسیدند و باز پیامبر خاموش ماند. روز سوم پرسش خود را مطرح کردند. پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود: فرستاده‌ای از آسمان در خانهٔ یکی از یارانم فرود خواهد آمد. او جانشین من پس از من بوده و به فرمان من در میان شما به‌پامی‌خیزد.

اصحاب پیامبر هریک امیدوار بودند که حضرت او را جانشین خود سازد. روز چهارم هرکس در سرای خود نشسته و چشم به راه فرود ستاره بودند که ناگهان ستاره‌ای از جایگاه خویش بیرون آمد. نور آن که بر نور زمین چیرگی داشت، در سرای علی بن ابی طالب‌علیه‌السلام فرود افتاد. برخی هیجان زده گفتند: به خدا سوگند که این مرد به گمراهی افتاده و درباره پسر عم خویش بر اساس هوس سخن می‌گوید. در این باره آیاتی فرو فرستاده شد: «والنجم اذا هوی ماضل صاحبکم و ما غوی. و ماینطق عن الهوی. ان هو الا وحی یوحی.»

۲. پیامبر اکرمصلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود: هرکس ما خاندان را دشمن داشته باشد، خداوند او را در

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْكُوفِيُّ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ صَالِحٍ الاسَدِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَرْوَانَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ: مَنْ أَبْغَضَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ بَعَثَهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَهُودِيّاً، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ وَ إِنْ شَهِدَ الشَّهَادَتَيْنِ؟ قَالَ: نَعَمْ، فَإِنَّمَا احْتَجَزَ بِهَاتَيْنِ الْكَلِمَتَيْنِ عَنْ سَفْكِ دَمِهِ أَوْ يُؤَدِّيَ الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَ هُوَ صَاغِرٌ ثُمَّ قَالَ: مَنْ أَبْغَضَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ بَعَثَهُ اللهُ يَهُودِيّاً قِيلَ: فَكَيْفَ يَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ إِنْ أَدْرَكَ الدَّجَّالَ آمَنَ بِهِ».

٣. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنِ ابْنِ الْجَوْزَاءِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُلْوَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ خَالِدٍ عَنْ عَاصِمِ بْنِ أَبِي النَّجُودِ الاسَدِيِّ عَنْ أَبِي عُمَرَ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ يَقُولُ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله أَيُّمَا امْرِئٍ مُسْلِمٍ جَلَسَ فِي مُصَلاَّهُ الَّذِي يُصَلِّي فِيهِ الْفَجْرَ يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ كَانَ لَهُ مِنَ الاجْرِ كَحَاجِّ بَيْتِ اللهِ وَ غُفِرَ لَهُ فَإِنْ جَلَسَ فِيهِ حَتَّى تَكُونَ سَاعَةٌ تَحِلُّ فِيهَا الصَّلاَةُ فَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ أَوْ أَرْبَعاً غُفِرَ لَهُ مَا سَلَفَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ كَانَ لَهُ مِنَ الاجْرِ كَحَاجِّ بَيْتِ اللهِ».

٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ مِسْكِينٍ الثَّقَفِيِّ عَنْ أَبِي الْعَلاَءِ الْخَفَّافِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام، قَالَ: مَنْ صَلَّى الْمَغْرِبَ ثُمَّ عَقَّبَ وَ لَمْ يَتَكَلَّمْ حَتَّى يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ كُتِبَتَا لَهُ فِي عِلِّيِّينَ فَإِنْ صَلَّى أَرْبَعاً كُتِبَتْ لَهُ حِجَّةٌ مَبْرُورَةٌ.

٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الاسَدِيُّ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ الآدَمِيِّ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ حَمْزَةَ عَنْ مَنْ سَمِعَ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: «مَنْ لَقِيَ حَاجّاً فَصَافَحَهُ كَانَ كَمَنِ اسْتَلَمَ الْحَجَرَ».

٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ هَارُونَ الْفَامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ جَامِعٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ بُنَانِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رستاخیز با یهودیان گرد می‌آورد. گفتند: ای پیامبر خدا! هر چند که شهادت به توحید و نبوت داده باشد؟ فرمود: آری.

او با این دو کلمه خون خویش را نگاه داشته و از پرداخت جزیه با ذلت معاف شده است. بعد فرمود: هرکس ما خاندان را دشمن داشته باشد، خداوند او را با یهودیان محشور می‌کند. گفتند: چگونه ای پیامبر خدا؟ فرمود: اگر او دجال را بنگرد، به او ایمان می‌آورد.

۳. پیامبرﷺ فرمود: هر مسلمانی در مکان نماز صبح خود بنشیند و خداوند را تا هنگام طلوع خورشید یاد کند، پاداش زائر خانه خدا را خواهد داشت و نیز گناهان او آمرزیده خواهد شد. اگر او تا هنگامی که از نماز صبح مانده، دو نماز چهار رکعتی گزارد گناهان گذشته‌اش یک سره آمرزیده شده و پاداش زائر خانه خدا را خواهد داشت.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۴. امام صادقؑ فرمود: هرکس پس از نماز مغرب سرگرم صحبت نشده و دو رکعت نماز گزارد، نام او در دفتر «علیین» نوشته می‌شود و اگر چهار رکعت نماز گزارد، پاداش یک حج پذیرفته شده را خواهد داشت.

۵. امام صادقؑ فرمود: هرکس حج رفته‌ای را دیدار کرده و با او دست بدهد همانند کسی است که «حجرالاسود» را لمس کرده است.

۶. پیامبرﷺ فرمود: بنده‌ای نیست که در حال روزه ناسزایی شنود و در پاسخ بگوید:

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

إِسْمَاعِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ السَّكُونِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ يُصْبِحُ صَائِماً فَيُشْتَمُ فَيَقُولُ إِنِّي صَائِمٌ سَلاَمٌ عَلَيْكَ إِلاَّ قَالَ الرَّبُّ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى اسْتَجَارَ عَبْدِي بِالصَّوْمِ مِنْ عَبْدِي أَجِيرُوهُ مِنْ نَارِي وَ أَدْخِلُوهُ جَنَّتِي».

٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَطَّارُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ قُتَيْبَةَ النَّيْسَابُورِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا حَمْدَانُ بْنُ سُلَيْمَانَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ نُعْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ طَلْحَةَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ﷺ قَالَ: مَنْ صَامَ يَوْمَ سَبْعَةٍ وَ عِشْرِينَ مِنْ رَجَبٍ كَتَبَ اللهُ لَهُ أَجْرَ صِيَامِ سَبْعِينَ سَنَةً.

٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا حَسَّانُ الرَّازِيُّ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ الْوَاسِطِيِّ عَنْ بَكْرِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُنْذِرِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ يُونُسَ بْنِ ظَبْيَانَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِاللهِ ﷺ: مَنْ صَامَ يَوْماً فِي الْحَرِّ فَأَصَابَهُ ظَمَأٌ وَ كَّلَ اللهُ بِهِ أَلْفَ مَلَكٍ يَمْسَحُونَ وَجْهَهُ وَ يُبَشِّرُونَهُ حَتَّى إِذَا أَفْطَرَ قَالَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ: مَا أَطْيَبَ رِيحَكَ وَ رَوْحَكَ يَا مَلاَئِكَتِي اشْهَدُوا أَنِّي قَدْ غَفَرْتُ لَهُ».

٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ﷺ عَنْ آبَائِهِ ﷺ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَا مِنْ صَائِمٍ يَحْضُرُ قَوْماً يَطْعَمُونَ إِلاَّ سَبَّحَتْ أَعْضَاؤُهُ وَ كَانَتْ صَلاَةُ الْمَلاَئِكَةِ عَلَيْهِ وَ كَانَتْ صَلاَتُهُمْ لَهُ اسْتِغْفَاراً.

١٠. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عُثْمَانَ عَنِ الْحَلَبِيِّ أَنَّهُ سَأَلَ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عَنِ الصَّوْمِ فِي الْحَضَرِ فَقَالَ: ثَلاَثَةُ أَيَّامٍ فِي كُلِّ شَهْرٍ الْخَمِيسُ مِنْ جُمْعَةٍ وَ الاَرْبِعَاءُ مِنْ جُمْعَةٍ وَ الْخَمِيسُ مِنْ جُمْعَةٍ فَقَالَ لَهُ الْحَلَبِيُّ: هَذَا مِنْ كُلِّ عَشَرَةِ أَيَّامٍ يَوْمٌ؟ قَالَ: نَعَمْ وَ قَدْ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ﷺ: صِيَامُ شَهْرِ رَمَضَانَ وَ ثَلاَثَةِ أَيَّامٍ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

درود بر توا من روزه دارم، مگر اینکه خداوند بفرماید: بنده من از شر بنده دیگرم به روزه پناه برده است. او را در برابر آتش دوزخ پناه داده و روانه بهشت سازید.

۷. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس روز بیست و هفتم ماه رجب را روزه بگیرد، خداوند پاداش هفتاد سال روزه را برای وی ثبت می‌کند.

۸. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس در هوای گرم روزه بگیرد و تشنگی پیدا کند، خداوند هزار فرشته بر او خواهد گماشت که صورت او را مسح کرده و به او را بشارت خواهند داد که به هنگام افطار خداوند می‌فرماید: چه مطبوع است بوی تو. ای فرشتگانم! شاهد باشید که او را آمرزیدم.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۹. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: روزه داری نیست که در جمع روزه خواران درآید، مگر اینکه اعضای بدن او تسبیح گویان بوده و فرشتگان برای او در خواست رحمت و مغفرت دارند.

۱۰. حلبی می‌گوید: از امام صادق علیه السلام درباره روزه گرفتن در وطن سؤال شد. فرمود: در هر ماه سه روز است. پنج شنبه آغاز و پایان ماه و چهارشنبه‌ای از ماه. گفتم: یعنی در هر ده روز یک روز؟ فرمود: آری. امیرمومنان علیه السلام فرمود: روزه رمضان و روزه سه روز در هر ماه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فِي كُلِّ شَهْرٍ يُذْهِبْنَ بَلابِلَ الصُّدُورِ إِنَّ صِيَامَ ثَلاثَةِ أَيَّامٍ فِي كُلِّ شَهْرٍ يَعْدِلُ صِيَامَ الدَّهْرِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ: «مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثالِها»[1].

۱۱. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالَقَانِيُّ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْمُنْذِرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْفَضْلِ الْهَاشِمِيِّ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عليه السلام فَدَخَلَ عَلَيْهِ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ طُوسَ فَقَالَ لَهُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ فَقَالَ لَهُ: يَا طُوسِيُّ مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام وَ هُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ إِمَامٌ مِنَ اللهِ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ عَلَى الْعِبَادِ غَفَرَ اللهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ قَبِلَ شَفَاعَتَهُ فِي سَبْعِينَ مُذْنِباً وَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ عِنْدَ قَبْرِهِ حَاجَةً إِلاَّ قَضَاهَا لَهُ قَالَ: فَدَخَلَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عليه السلام: فَأَجْلَسَهُ عَلَى فَخِذِهِ وَ أَقْبَلَ يُقَبِّلُ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَيْهِ فَقَالَ لَهُ: يَا طُوسِيُّ إِنَّهُ الامَامُ وَ الْخَلِيفَةُ وَ الْحُجَّةُ بَعْدِي وَ إِنَّهُ سَيَخْرُجُ مِنْ صُلْبِهِ رَجُلٌ يَكُونُ رِضًا لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي سَمَائِهِ وَ لِعِبَادِهِ فِي أَرْضِهِ يُقْتَلُ فِي أَرْضِكُمْ بِالسَّمِّ ظُلْماً وَ عُدْوَاناً وَ يُدْفَنُ بِهَا غَرِيباً أَلاَ فَمَنْ زَارَهُ فِي غُرْبَتِهِ وَ هُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ إِمَامٌ بَعْدَ أَبِيهِ مُفْتَرَضُ الطَّاعَةِ مِنَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ كَانَ كَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله.

۱۲. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَنِ الصَّقْرِ بْنِ دُلَفَ قَالَ: سَمِعْتُ سَيِّدِي عَلِيَّ بْنَ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الرِّضَا عليه السلام يَقُولُ: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى حَاجَةٌ فَلْيَزُرْ قَبْرَ جَدِّيَ الرِّضَا عليه السلام بِطُوسَ وَ هُوَ عَلَى غُسْلٍ وَ لْيُصَلِّ عِنْدَ رَأْسِهِ رَكْعَتَيْنِ وَ لْيَسْأَلِ اللَّهَ حَاجَتَهُ فِي قُنُوتِهِ فَإِنَّهُ يَسْتَجِيبُ لَهُ مَا لَمْ يَسْأَلْ فِي مَأْثَمٍ أَوْ قَطِيعَةِ رَحِمٍ وَ إِنَّ مَوْضِعَ قَبْرِهِ لَبُقْعَةٌ مِنْ بِقَاعِ الْجَنَّةِ لاَ يَزُورُهَا مُؤْمِنٌ إِلاَّ أَعْتَقَهُ اللهُ مِنَ النَّارِ وَ أَحَلَّهُ دَارَ الْقَرَارِ.

۱۳. حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَدِّبُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الاصْبَهَانِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ دَاوُدَ الدِّينَوَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا

---

۱. الانعام / ۱۶۰.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وسوسه‌های شیطانی در سینه‌ها را می‌زداید. روزه سه روز در هر ماه با روزه دهر مساوی است. خداوند می‌فرماید: هرکس یک حسنه آماده سازد، ده برابر خواهد شد.

۱۱. عبدالله بن فضل هاشمی می‌گوید: شخصی از اهالی طوس نزد امام صادق علیه السلام آمد و پرسید: زیارت قبر ابو عبدالله علیه السلام چه پاداشی دارد؟ فرمود: ای طوسی! هرکس قبر حسین علیه السلام را زیارت کند و باور داشته باشد که او امام از جانب خداوند بوده و فرمان بردن از او بر بندگان واجب است، خداگناهان گذشته و آینده او را می‌آورد و شفاعت او را درباره هفتاد گناهکار می‌پذیرد و او در جوار حسین علیه السلام خواسته‌ای نداشته باشد؛ مگر اینکه برای او برآورده سازد. در این هنگام موسی بن جعفر علیه السلام وارد شد. امام صادق علیه السلام او را روی زانوی خویش نشاند و میان چشمان او را بوسه زد و آنگاه به شخص خراسانی گفت ای طوسی این امام و جانشین و حجت خداوند پس از من است. و از صلب وی مردی خواهد آمد که او رضا است و برای خداوند در آسمان و او نیز برای بندگان او در زمین او. رضا در سرزمین شما به جفا مسموم می‌شود و در غربت مدفون می‌گردد. آگاه باش هرکس قبر او را زیارت کند و باور کند که او امام واجب الطاعه پس از پدر خود از جانب خداوند است، مانند کسی است که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله زیارت کرده است.

۱۲. صفربن دلف می‌گوید: امام هادی علیه السلام فرمود: هرکس پیش خداوند خواسته‌ای دارد، قبر جدم امام رضا علیه السلام را در شهر طوس با غسل زیارت کند و دو رکعت نماز بالای سر او بگذارد و آنگاه خواسته‌اش را در قنوت از خداوند طلب کند. بی‌گمان اجابت می‌شود به شرطی که گناه یا قطع ارتباط با خویشان نباشد. قبر رضا علیه السلام یکی از بقعه‌های بهشتی است. مومنی زائر آن نباشد، مگر اینکه خداوند او را از دوزخ رهانیده و به بهشت برساند.

۱۳. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: بی گمان حلقه در بهشت از یاقوت سرخ بر صفحه‌ای از

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مُنْذِرُ الشَّعْرَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَبِي قَتِيلٍ عَنْ أَبِي الْجَارُودِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ حَلْقَةَ بَابِ الْجَنَّةِ مِنْ يَاقُوتَةٍ حَمْرَاءَ عَلَى صَفَائِحِ الذَّهَبِ فَإِذَا دُقَّتِ الْحَلْقَةُ عَلَى الصَّفْحَةِ طَنَّتْ وَ قَالَتْ يَا عَلِيُّ.

۱۴. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ عَبَّاسٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى الْكُوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو قَتَادَةَ الْحَرَّانِيُّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بُرْقَانَ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ زَاذَانَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: لَمَّا فَتَحَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ مَكَّةَ خَرَجْنَا وَ نَحْنُ ثَمَانِيَةُ آلَافِ رَجُلٍ فَلَمَّا أَمْسَيْنَا صِرْنَا عَشَرَةَ آلَافٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَرَفَعَ رَسُولُ اللهِ ﷺ الْهِجْرَةَ فَقَالَ: لَا هِجْرَةَ بَعْدَ فَتْحِ مَكَّةَ قَالَ: ثُمَّ انْتَهَيْنَا إِلَى هَوَازِنَ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام يَا عَلِيُّ قُمْ فَانْظُرْ كَرَامَتَكَ عَلَى اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ كَلِّمِ الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ قَالَ: ابْنُ عَبَّاسٍ وَ اللهِ مَا حَسَدْتُ أَحَداً إِلَّا عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَ قُلْتُ: لِلْفَضْلِ قُمْ نَنْظُرْ كَيْفَ يُكَلِّمُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام الشَّمْسَ فَلَمَّا طَلَعَتْ قَامَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكِ أَيَّتُهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ الْمُطِيعُ الدَّائِبُ فِي طَاعَةِ اللهِ رَبِّهِ فَأَجَابَتْهُ الشَّمْسُ وَ هِيَ تَقُولُ: عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا أَخَا رَسُولِ اللهِ وَ وَصِيَّهُ وَ حُجَّةَ اللهِ عَلَى خَلْقِهِ قَالَ: فَانْكَبَّ عَلِيٌّ سَاجِداً شُكْراً لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ: فَوَ اللهِ لَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ قَامَ فَأَخَذَ بِرَأْسِ عَلِيٍّ يُقِيمُهُ وَ يَمْسَحُ وَجْهَهُ وَ يَقُولُ قُمْ حَبِيبِي فَقَدْ أَبْكَيْتَ أَهْلَ السَّمَاءِ مِنْ بُكَائِكَ وَ بَاهَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِكَ حَمَلَةَ عَرْشِهِ.

۱۵. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَاشِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ مَرَّارٍ قَالَ: حَدَّثَنِي يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَعْقُوبَ قَالَ: كَانَ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام جَمَاعَةٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فِيهِمْ حُمْرَانُ بْنُ أَعْيَنَ وَ مُؤْمِنُ الطَّاقِ وَ هِشَامُ بْنُ سَالِمٍ وَ الطَّيَّارُ وَ جَمَاعَةٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فِيهِمْ هِشَامُ بْنُ الْحَكَمِ وَ هُوَ شَابٌّ فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ عليه السلام: يَا هِشَامُ قَالَ: لَبَّيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ قَالَ: أَلَا تُحَدِّثُنِي كَيْفَ صَنَعْتَ بِعَمْرِو بْنِ عُبَيْدٍ وَ كَيْفَ سَأَلْتَهُ؟ قَالَ: هِشَامٌ جُعِلْتُ فِدَاكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ إِنِّي أُجِلُّكَ وَ أَسْتَحْيِيكَ وَ لَا يَعْمَلُ لِسَانِي بَيْنَ يَدَيْكَ فَقَالَ: أَبُو عَبْدِ اللهِ عليه السلام إِذَا أَمَرْتُكُمْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

طلاست. هرگاه‌این حلقه را بر در بکوبند، بانگ یاعلی طنین می‌افکند.

۱۴. عبدالله بن عباس می‌گوید: آنگاه که خداوند شهر مکه را فتح کرد، ما مسلمانان هشت هزار تن بودیم. شب هنگام ده هزار مسلمان شدیم و آنگاه پیامبرﷺ فرمان هجرت را از امت برداشت و فرمود: پس از فتح مکه دیگر هجرتی در کار نیست. به «هوازن» که نزدیک شدیم، پیامبرﷺ به علی بن ابی طالبؑ فرمود: ای علی! بلند شو و کرامت خدا را نسبت به خود بنگر و به هنگام برآمدن خورشید با وی سخن بگوی. سوگند به خدا به هیچ کس غیر از علی غبطه نخوردم. به فضل گفتم: برویم و سخن گفتن علی را با خورشید نظاره کنیم. آن گاه که خورشید سر زد، علی بن ابی طالبؑ بلند شد و گفت: سلام بر تو ای بنده خوب و فرمانبردار و استوار در طاعت پروردگارت. خورشید او را چنین جواب داد: سلام بر تو ای برادر پیامبر خداﷺ و وصی او و حجت خداوند بر بندگان او. آنگاه علیؑ به سجده افتاد و سپاس حق را به جای آورد. به خدا سوگند در این هنگام پیامبر خداﷺ را نگریستم که بلند شد و سر علی را گرفت و دستی به رخسار او کشید و فرمود: دوست من بلند شو که ساکنان آسمان‌ها را از گریستن خویش گریان ساختی. خداوند با وجود تو به حاملان عرش می‌بالد.

۱۵. یونس بن یعقوب می‌گوید: گروهی از یاران امام صادقؑ که در میان آنان حمران بن اعین و مومن الطاق و هشام بن سالم و طیار بودند و نیز جوانی که نام او هشام بن حکم بود ـ در مجلس حضرت حضور داشتند. امام صادقؑ رو به هشام بن حکم کرد و فرمود: ای هشام! هشام گفت: لبیک، ای پسر پیامبر خداﷺ! امام فرمود: آیا به من نمی‌گویی که با عمر بن عبید چگونه برخورد کردی؟ هشام گفت: فدایت شوم؛ من شما را بزرگ می‌شمارم و شرمنده‌ام و زبانم نمی‌چرخد که در حضور شما سخن بگویم. امام صادقؑ فرمود: آن گاه که تو را فرمان می‌دهم، باید آن را انجام دهی. هشام گفت: شنیدم که عمروبن عبید در مسجد بصره نشستی دارد و تاب نیاوردم و به شهر بصره رفتم.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بِشَيْءٍ فَافْعَلُوهُ قَالَ: هِشَامٌ بَلَغَنِي مَا كَانَ فِيهِ عَمْرُو بْنُ عُبَيْدٍ وَ جُلُوسُهُ فِي مَسْجِدِ الْبَصْرَةِ وَ عِظَمُ ذَلِكَ عَلَيَّ فَخَرَجْتُ إِلَيْهِ وَ دَخَلْتُ الْبَصْرَةَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَأَتَيْتُ مَسْجِدَ الْبَصْرَةِ فَإِذَا أَنَا بِحَلْقَةٍ كَبِيرَةٍ وَ إِذَا أَنَا بِعَمْرِو بْنِ عُبَيْدٍ عَلَيْهِ شَمْلَةٌ سَوْدَاءُ مُتَّزِرٌ بِهَا مِنْ صُوفٍ وَ شَمْلَةٌ مُرْتَدٍ بِهَا وَ النَّاسُ يَسْأَلُونَهُ فَاسْتَفْرَجْتُ النَّاسَ فَأَفْرَجُوا لِي ثُمَّ قَعَدْتُ فِي آخِرِ الْقَوْمِ عَلَى رُكْبَتَيَّ ثُمَّ قُلْتُ أَيُّهَا الْعَالِمُ أَنَا رَجُلٌ غَرِيبٌ تَأْذَنُ لِي فَأَسْأَلَكَ عَنْ مَسْأَلَةٍ قَالَ: فَقَالَ: نَعَمْ قَالَ: قُلْتُ لَهُ: أَ لَكَ عَيْنٌ قَالَ: يَا بُنَيَّ أَيُّ شَيْءٍ هَذَا مِنَ السُّؤَالِ؟ فَقُلْتُ: هَكَذَا مَسْأَلَتِي فَقَالَ: يَا بُنَيَّ سَلْ وَ إِنْ كَانَتْ مَسْأَلَتُكَ حُمْقاً فَقُلْتُ: أَجِبْنِي فِيهَا، قَالَ: فَقَالَ لِي: سَلْ فَقُلْتُ: أَ لَكَ عَيْنٌ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: قُلْتُ: فَمَا تَرَى بِهَا قَالَ: الالْوَانَ وَ الاشْخَاصَ قَالَ: فَقُلْتُ: أَ لَكَ أَنْفٌ؟ قَالَ: نَعَمْ قَالَ: قُلْتُ فَمَا تَصْنَعُ بِهَا قَالَ: أَتَشَمَّمُ بِهَا الرَّائِحَةَ قَالَ: قُلْتُ أَ لَكَ؟ فَمٌ قَالَ: نَعَمْ قُلْتُ: وَ مَا تَصْنَعُ بِهِ قَالَ: أَعْرِفُ بِهِ طَعْمَ الاشْيَاءِ قَالَ: قُلْتُ: أَ لَكَ لِسَانٌ؟ قَالَ: نَعَمْ قُلْتُ: وَ مَا تَصْنَعُ بِهِ قَالَ: أَتَكَلَّمُ بِهِ قَالَ: قُلْتُ أَ لَكَ؟ أُذُنٌ قَالَ: نَعَمْ قُلْتُ: وَ مَا تَصْنَعُ بِهَا قَالَ: أَسْمَعُ بِهَا الاصْوَاتَ قَالَ: قُلْتُ أَ لَكَ؟ يَدٌ قَالَ: نَعَمْ قُلْتُ: وَ مَا تَصْنَعُ بِهَا قَالَ: أَبْطِشُ بِهَا قَالَ: قُلْتُ أَ لَكَ؟ قَلْبٌ قَالَ: نَعَمْ قُلْتُ: وَ مَا تَصْنَعُ بِهِ قَالَ: أُمَيِّزُ بِهِ كُلَّمَا وَرَدَ عَلَى هَذِهِ الْجَوَارِحِ قُلْتُ: أَ فَلَيْسَ فِي هَذِهِ الْجَوَارِحِ غِنًى عَنِ الْقَلْبِ قَالَ: لاَ قُلْتُ وَ كَيْفَ ذَلِكَ؟ وَ هِيَ صَحِيحَةٌ سَلِيمَةٌ قَالَ: يَا بُنَيَّ إِنَّ الْجَوَارِحَ إِذَا شَكَّتْ فِي شَيْءٍ شَمَّتْهُ أَوْ رَأَتْهُ أَوْ ذَاقَتْهُ أَوْ سَمِعَتْهُ أَوْ لَمَسَتْهُ رَدَّتْهُ إِلَى الْقَلْبِ فَيَيْقَنُ الْيَقِينَ وَ يُبْطِلُ الشَّكَّ قَالَ: فَقُلْتُ: إِنَّمَا أَقَامَ اللهُ الْقَلْبَ لِشَكِّ الْجَوَارِحِ؟ قَالَ: نَعَمْ قَالَ: قُلْتُ: فَلاَ بُدَّ مِنَ الْقَلْبِ وَ إِلاَّ لَمْ يَسْتَقِمِ الْجَوَارِحُ؟ قَالَ نَعَمْ قَالَ: فَقُلْتُ: يَا أَبَا مَرْوَانَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى ذِكْرُهُ لَمْ يَتْرُكْ جَوَارِحَكَ حَتَّى جَعَلَ لَهَا إِمَاماً يُصَحِّحُ لَهَا الصَّحِيحَ وَ يَيْقَنُ مَا شَكَّ فِيهِ وَ يَتْرُكُ هَذَا الْخَلْقَ كُلَّهُمْ فِي حَيْرَتِهِمْ وَ شَكِّهِمْ وَ اخْتِلاَفِهِمْ لاَ يُقِيمُ لَهُمْ إِمَاماً يَرُدُّونَ إِلَيْهِ شَكَّهُمْ وَ حَيْرَتَهُمْ وَ يُقِيمُ لَكَ إِمَاماً لِجَوَارِحِكَ تَرُدُّ إِلَيْهِ حَيْرَتَكَ وَ شَكَّكَ؟ قَالَ: فَسَكَتَ وَ لَمْ يَقُلْ شَيْئاً قَالَ: ثُمَّ الْتَفَتَ إِلَيَّ فَقَالَ: أَنْتَ هِشَامٌ؟ فَقُلْتُ: لاَ فَقَالَ: لِي أَ جَالَسْتَهُ؟ فَقُلْتُ: لاَ قَالَ: فَمِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟ قُلْتُ: مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ فَأَنْتَ إِذاً هُوَ قَالَ: ثُمَّ ضَمَّنِي إِلَيْهِ وَ أَقْعَدَنِي فِي مَجْلِسِهِ وَ مَا نَطَقَ حَتَّى قُمْتُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

روز آدینه بود که وارد مسجد بصره شدم. جمعیت زیادی در آن جا گرد آمده بودند و عمر و بن عبید شمله سیاهی بر تن داشت و شمله‌ای نیز بر دوش خویش افکنده بود و حاضران از او می پرسیدند. من راهی میان جمعیت باز کردم تا اینکه پیش روی او زانو زدم و گفتم: ای مرد دانا! من شخصی غریب هستم. آیا رخصت دارم که از تو سؤال کنم؟

عمر و بن عبید گفت: آری. گفتم: آیا تو چشم داری؟ گفت: فرزندم این چه پرسشی است؟ گفتم: پرسیدن من این گونه است. گفت: فرزندم هر چه می‌خواهی سؤال کن، هر چند که پرسیدن تو ابلهانه است. گفتم: پاسخ سؤالم را بده. گفت: بپرس. گفتم: آیا تو چشم داری؟ گفت: آری. گفتم: با چشمانت چه چیز را می‌نگری؟ گفت: رنگها و آدمها را. گفتم: آیا بینی داری؟ گفت: آری. گفتم: با آن چه خواهی کرد؟ گفت: بوها را استشمام می‌کنم. گفتم: آیا دهان داری؟ گفت: آری. گفتم: با آن چه خواهی کرد؟ گفت: مزه هر چیز را حس می کنم. گفتم: آیا زبان داری؟ گفت: آری. گفتم: با آن چه خواهی کرد؟ گفت: سخن می‌گویم. گفتم: آیا گوش داری؟ گفت: آری. گفتم: با آن چه خواهی کرد؟ گفت: صداها را می‌شنوم. گفتم: آیا دست داری؟ گفت: آری. گفتم: با آن چه خواهی کرد؟ گفت: می‌کوبم. گفتم: آیا دل داری؟ گفت: آری. گفتم: با آن چه خواهی کرد؟ گفت: با آن هرچه برای اعضای دیگرم رخ دهد، تشخیص می‌دهم.

گفتم: آیا اعضا تو را از قلب بی‌نیاز نمی‌سازد؟ گفت: نه. گفتم: چرا؟ با نظر به اینکه همه آنها صحیح و سالم هستند؟ گفت: فرزندم، هرگاه اعضای دیگر در چیزی تردید پیدا کنند، آن را می‌بویند یا می‌نگرند یا می‌چشند یا می‌شنوند و یا لمس می‌کنند و سپس به قلب باز می‌گردانند تا تردیدشان زدوده شود. گفتم: آیا قلب را به منظور تردید زدایی اعضای بدن قرار داده است؟ گفت: آری. گفتم: پس قلب ضرورت دارد و گر نه اعضای دیگر آدمی استوار نخواهند بود. گفت: آری.

گفتم: ای ابو مروان! خداوند اعضای بدن تو را رها نساخته و برای آنها پیشوایی تعیین کرده که حقیقت را به آنها رساند و تردیدشان را به یقین نزدیک کند. آیا می‌توان گفت که خداوند انسانها را در تردید و اختلاف اندیشه رها ساخته و پیشوایی برای آنان تعیین نکرده است که به او رجوع کنی؟

در این هنگام عمر و بن عبید خاموش ماند و بعد از درنگی گفت: آیا تو هشام هستی؟ گفتم: نه. گفت: آیا همنشین هشام هستی؟ گفتم: نه. گفت: از کدام ولایتی؟ گفتم: از اهالی کوفه هستم. گفت: پس خود هشام هستی. آنگاه مرا در آغوش گرفت و در جایگاه خود

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَضَحِكَ أَبُو عَبْدِ اللهِ عليه السلام ثُمَّ قَالَ: يَا هِشَامُ مَنْ عَلَّمَكَ هَذَا؟ قَالَ: فَقُلْتُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ جَرَى عَلَى لِسَانِي قَالَ: يَا هِشَامُ هَذَا وَ اللهِ مَكْتُوبٌ فِي صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى.

۱۶. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رَحِمَهُ اللهُ عَنْ عَمِّهِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي الْقَاسِمِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ هِلَالٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي نَصْرٍ عَنْ أَبَانٍ عَنْ زُرَارَةَ وَ إِسْمَاعِيلَ بْنِ عَبَّادٍ الْقَصْرِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ الْجُعْفِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: لَمَّا أُسْرِيَ بِالنَّبِيِّ صلى الله عليه وآله وَ انْتَهَى إِلَى حَيْثُ أَرَادَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى نَاجَاهُ رَبُّهُ جَلَّ جَلَالُهُ فَلَمَّا أَنْ هَبَطَ إِلَى السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ نَادَاهُ يَا مُحَمَّدُ قَالَ: لَبَّيْكَ رَبِّي قَالَ: مَنِ اخْتَرْتَ مِنْ أُمَّتِكَ يَكُونُ مِنْ بَعْدِكَ لَكَ خَلِيفَةً؟ قَالَ اخْتَرْ لِي ذَلِكَ فَتَكُونَ أَنْتَ الْمُخْتَارَ لِي فَقَالَ لَهُ: اخْتَرْتُ لَكَ خِيَرَتَكَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ (عَلَيْهِ السَّلَامُ).

۱۷. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ جَعْفَرٍ الْحِمْيَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مَحْبُوبٍ عَنْ جَمِيلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ غَالِبٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ فِيهِ ثَمَانُ خِصَالٍ وَقُورٌ عِنْدَ الْهَزَاهِزِ صَبُورٌ عِنْدَ الْبَلَاءِ شَكُورٌ عِنْدَ الرَّخَاءِ قَانِعٌ بِمَا رَزَقَهُ اللهُ لَا يَظْلِمُ الْأَعْدَاءَ وَ لَا يَتَحَامَلُ لِلْأَصْدِقَاءِ بَدَنُهُ مِنْهُ فِي تَعَبٍ وَ النَّاسُ مِنْهُ فِي رَاحَةٍ إِنَّ الْعِلْمَ خَلِيلُ الْمُؤْمِنِ وَ الْحِلْمَ وَزِيرُهُ وَ الصَّبْرَ أَمِيرُ جُنُودِهِ وَ الرِّفْقَ أَخُوهُ وَ اللِّينَ وَالِدُهُ.

۱۸. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ الْعَظِيمِ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَسَنِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ يُونُسَ عَنْ يُونُسَ بْنِ ظَبْيَانَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ عليه السلام لِفَاطِمَةَ عليها السلام تِسْعَةُ أَسْمَاءٍ عِنْدَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَاطِمَةُ وَ الصِّدِّيقَةُ وَ الْمُبَارَكَةُ وَ الطَّاهِرَةُ وَ الزَّكِيَّةُ وَ الرَّضِيَّةُ وَ الْمَرْضِيَّةُ وَ الْمُحَدَّثَةُ وَ الزَّهْرَاءُ ثُمَّ قَالَ: تَدْرِي لِأَيِّ شَيْءٍ سُمِّيَتْ فَاطِمَةَ؟ عليها السلام قُلْتُ: أَخْبِرْنِي يَا سَيِّدِي قَالَ: فُطِمَتْ مِنَ الشَّرِّ قَالَ ثُمَّ قَالَ: لَوْ لَا أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام تَزَوَّجَهَا لَمَا كَانَ لَهَا كُفْوٌ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ آدَمُ فَمَنْ دُونَهُ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نشاند و دیگر سخن نگفت تا بلند شدم.در این هنگام امام صادق‌علیه‌السلام خندید و فرمود: ای هشام! چه کسی این روش پرسیدن را به تو آموخته است؟ گفتم: ای پسر پیامبر خدا‌علیه‌السلام! این گونه بر زبانم آمد. امام فرمود: ای هشام به خداوند سوگند که این روش در صحف ابراهیم‌علیه‌السلام و موسی‌علیه‌السلام آمده است.

۱۶. امام صادق‌علیه‌السلام فرمود: آن گاه که پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله را به معراج بردند، حضرت به جایگاهی دست یافت که خداوند اراده کرده بود. پروردگارش با او در مناجات شد تا اینکه پیامبر به آسمان چهارم بازگشت. آنگاه او را صدا کرد: ای محمد! گفت: «لبیک ربی» خداوند فرمود: چه کسی را از امت خویش انتخاب کرده‌ای که بعد از تو جانشین باشد؟ پیامبر گفت: خدایا اختیار با تو است. جانشینم را خودت انتخاب کن. خداوند فرمود: من علی بن ابی طالب را برای جانشینی تو انتخاب کردم که او را برگزیده‌ای.

۱۷. امام صادق‌علیه‌السلام فرمود: برای ایمان آورده سزاوار است که هشت ویژگی اخلاقی دارا باشد؛ در رخدادهای سخت آرامش داشته و در مصیبت شکیبایی کند و بر آنچه خداوند روزی کرده است، قانع باشد و بر دشمنان ستم نکند و بر دوستانش کاری را تحمیل نکند. بدن خود را در رنج افکند که مردم از او آسوده شوند. بعد فرمود: دانایی، رفیق مومن است و بردباری، وزیر اوست. شکیبایی، فرمانده سپاه اوست و رفیق برادر اوست و نرمش رفتار پدر اوست.

۱۸. یونس بن ظبیان می‌گوید: امام صادق‌علیه‌السلام فرمود: برای حضرت فاطمه‌علیهاالسلام پیش خداوند نه اسم است: فاطمه، صدیقه، مبارکه، طاهره، زکیه، راضیه، مرضیه و محدثه و زهرا. آنگاه فرمود: آیا آگاهی که نام فاطمه‌علیهاالسلام فاطمه است؟ گفتم: ای مولایم مرا از راز آن آگاه ساز. فرمود: فاطمه یعنی از بدی ستوده شده بعد فرمود: اگر امیر مومنان‌علیه‌السلام او را به همسری خویش نگرفته بود در روی زمین فاطمه‌علیهاالسلام از آدم‌علیه‌السلام تا دیگران همسر شایسته‌ای نداشت.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۱۹. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ الْبَصْرِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي نَصْرٍ الْبَزَنْطِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى بْنَ جَعْفَرٍ عليه السلام يَقُولُ: بَيْنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله جَالِسٌ إِذْ دَخَلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ لَهُ أَرْبَعَةٌ وَ عِشْرُونَ وَجْهاً فَقَالَ لَهُ: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله حَبِيبِي جَبْرَئِيلُ لَمْ أَرَ كَ فِي مِثْلِ هَذِهِ الصُّورَةِ فَقَالَ: الْمَلَكُ لَسْتُ بِجَبْرَئِيلَ أَنَا مَحْمُودٌ بَعَثَنِي اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ أُزَوِّجَ النُّورَ مِنَ النُّورِ فَقَالَ صلى الله عليه وآله: مَنْ مِمَّنْ فَاطِمَةَ مِنْ عَلِيٍّ قَالَ: فَلَمَّا وَلَّى الْمَلَكُ إِذَا بَيْنَ كَتِفَيْهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ عَلِيٌّ وَصِيُّهُ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مُنْذُ كَمْ كُتِبَ هَذَا بَيْنَ كَتِفَيْكَ؟ فَقَالَ: مِنْ قَبْلِ أَنْ يَخْلُقَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ آدَمَ بِاثْنَيْنِ وَ عِشْرِينَ أَلْفَ عَامٍ.

و صلى الله على محمد و آله.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۱۹. امام کاظم علیه السلام فرمود: روزی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله نشسته بود. فرشته‌ای نزد او آمد که بیست و چهار هزار چهره داشت. پیامبر فرمود: ای دوست من! ای جبرئیل تاکنون تو را در چنین سیمایی ندیده بودم. فرشته گفت: من جبرئیل نیستم، من محمود هستم. خداوند مرا فرستاده است که نور را به عقد نور در آورم. پیامبر فرمود: یعنی چه کسی را به عقد چه کسی درآوری؟ گفت: فاطمه را به عقد علی علیه السلام. آنگاه که فرشته روی برگرداند، روی کتف او چنین نوشته بود: «محمد رسول الله علی وصیه». پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: از چه زمانی این نوشته بر شانه‌هایت وجود دارد؟ فرشته: گفت بیست و دو هزار سال پیش از این که خداوند آدم علیه السلام را بیافریند.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السابع و الثمانون

يوم الجمعة الثامن و العشرين

من رجب سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

۱. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللهِ أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْخَلِيلِيُّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ الْفَقِيهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ النَّوْفَلِيِّ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ يَزِيدَ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنْ زُرْعَةَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قُلْتُ: لِأَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام كَيْفَ كَانَ وِلَادَةُ فَاطِمَةَ؟ فَقَالَ: نَعَمْ إِنَّ خَدِيجَةَ لَمَّا تَزَوَّجَ بِهَا رَسُولُ اللهِ هَجَرَتْهَا نِسْوَةُ مَكَّةَ فَكُنَّ لَا يَدْخُلْنَ عَلَيْهَا وَ لَا يُسَلِّمْنَ عَلَيْهَا وَ لَا يَتْرُكْنَ امْرَأَةً تَدْخُلُ عَلَيْهَا فَاسْتَوْحَشَتْ خَدِيجَةُ لِذَلِكَ وَ كَانَ جَزَعُهَا وَ غَمُّهَا حَذَراً عَلَيْهِ فَلَمَّا حَمَلَتْ بِفَاطِمَةَ كَانَتْ فَاطِمَةُ عليها السلام تُحَدِّثُهَا مِنْ بَطْنِهَا وَ تُصَبِّرُهَا وَ كَانَتْ تَكْتُمُ ذَلِكَ مِنْ رَسُولِ اللهِ فَدَخَلَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله يَوْماً فَسَمِعَ خَدِيجَةَ تُحَدِّثُ فَاطِمَةَ فَقَالَ لَهَا: يَا خَدِيجَةُ مَنْ تُحَدِّثِينَ؟ قَالَتِ الْجَنِينَ الَّذِي فِي بَطْنِي يُحَدِّثُنِي وَ يُؤْنِسُنِي قَالَ: يَا خَدِيجَةُ هَذَا جَبْرَئِيلُ يُخْبِرُنِي أَنَّهَا أُنْثَى وَ أَنَّهَا النَّسْلَةُ الطَّاهِرَةُ الْمَيْمُونَةُ وَ أَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى سَيَجْعَلُ نَسْلِي مِنْهَا وَ سَيَجْعَلُ مِنْ نَسْلِهَا أَئِمَّةً وَ يَجْعَلُهُمْ خُلَفَاءَهُ فِي أَرْضِهِ بَعْدَ انْقِضَاءِ وَحْيِهِ فَلَمْ تَزَلْ خَدِيجَةُ عَلَى ذَلِكَ إِلَى أَنْ حَضَرَتْ وِلَادَتُهَا فَوَجَّهَتْ إِلَى نِسَاءِ قُرَيْشٍ وَ بَنِي هَاشِمٍ أَنْ تَعَالَيْنَ لِتَلِينَ مِنِّي مَا تَلِي النِّسَاءُ مِنَ النِّسَاءِ فَأَرْسَلْنَ إِلَيْهَا أَنْتِ عَصَيْتِنَا وَ لَمْ تَقْبَلِي قَوْلَنَا وَ تَزَوَّجْتِ مُحَمَّداً يَتِيمَ أَبِي طَالِبٍ فَقِيراً لَا مَالَ لَهُ فَلَسْنَا نَجِيءُ وَ لَا نَلِي مِنْ أَمْرِكِ شَيْئاً فَاغْتَمَّتْ خَدِيجَةُ لِذَلِكَ فَبَيْنَا هِيَ كَذَلِكَ إِذْ دَخَلَ عَلَيْهَا أَرْبَعُ نِسْوَةٍ سُمْرٍ طِوَالٍ كَأَنَّهُنَّ مِنْ نِسَاءِ بَنِي هَاشِمٍ فَفَزِعَتْ مِنْهُنَّ لَمَّا رَأَتْهُنَّ فَقَالَتْ إِحْدَاهُنَّ لَا تَحْزَنِي يَا خَدِيجَةُ فَأَرْسَلَنَا رَبُّكِ إِلَيْكِ وَ نَحْنُ أَخَوَاتُكِ أَنَا سَارَةُ وَ هَذِهِ آسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ وَ هِيَ رَفِيقَتُكِ فِي الْجَنَّةِ وَ هَذِهِ مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَ هَذِهِ كُلْثُومُ أُخْتُ مُوسَى بْنِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هشتاد و هفتم

جمعه بیست وهشتم رجب سال ۳۶۸

۱. مفضل بن عمر می‌گوید: از امام صادق علیه السلام سؤال کردم که زایمان فاطمه علیها السلام چگونه بوده است؟ فرمود: آن گاه که خدیجه علیها السلام همسر پیامبر شد، زنان مکه او را رها کردند و دیگر پیش او نرفته و به او سلام نمی‌کردند و حتی یکدیگر را از دیدار با او باز می‌داشتند. خدیجه علیها السلام دچار هراس تنهایی شد و نیز بی‌تاب و اندوهگین و نگران گشت. آن گاه که فاطمه را آبستن شد، فاطمه علیها السلام در دوران با او گفت و گو می‌کرد و دلداری‌اش می‌داد. اما خدیجه این راز را از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله پنهان می‌کرد.

روزی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به خانه آمد و گفت و گوی خدیجه و فاطمه را شنید. فرمود: ای خدیجه با چه کسی سخن می‌گویی؟ خدیجه گفت: با کودکی که در درون دارم. او با من سخن می‌گوید و انس می‌گیرد. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: ای خدیجه جبرئیل مرا آگاه ساخته است که این کودک دختر است و خداوند نسل پاک و مبارک مرا از فاطمه تعیین کرده است. او از نسل فاطمه پیشوایانی خواهد داشت و آنان را جانشین خود در زمین خواهد شناساند ؛ تا اینکه دوران وحی به سر آمده باشد.

خدیجه همواره در حال گفت و گو با فاطمه بود تا اینکه هنگام زایمان نزدیک شد. پیک نزد زنان قریش و بنی‌هاشم روانه کرد که از او مانند هر زن در حال زایمان پرستاری کنند. آنان پاسخ دادند که تو در ماجرای ازدواج با محمد یتیم و فقیر ابوطالب با ما ناسازگاری کردی. اکنون ما نزد تو نیامده و پرستاری‌ات را نخواهیم کرد. خدیجه سخت اندوهگین گشت. در این هنگام چهار زن همانند زنان بنی هاشم با سیمایی گندم گون و بلند بالا به خانه او آمدند. خدیجه ترسید. یکی از آن زنان گفت: ای خدیجه اندوهگین مباش که ما پیک‌های پروردگار هستیم که پیش تو آمده‌ایم. ما خواهران تو هستیم. نام من «ساره» است و این «آسیه» است که دوست تو در بهشت خواهد بود. و این مریم دختر عمران است. و این کلثوم خواهر موسی بن عمران است. خداوند ما را فرو فرستاده است

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عِمْرَانَ بَعَثَنَا اللهُ إِلَيْكِ لِنَلِيَ مِنْكِ مَا تَلِي النِّسَاءُ فَجَلَسَتْ وَاحِدَةٌ عَنْ يَمِينِهَا وَ أُخْرَى عَنْ يَسَارِهَا وَ الثَّالِثَةُ بَيْنَ يَدَيْهَا وَ الرَّابِعَةُ مِنْ خَلْفِهَا فَوَضَعَتْ فَاطِمَةَ طَاهِرَةً مُطَهَّرَةً فَلَمَّا سَقَطَتْ إِلَى الارْضِ أَشْرَقَ مِنْهَا النُّورُ حَتَّى دَخَلَ بُيُوتَاتِ مَكَّةَ وَ لَمْ يَبْقَ فِي شَرْقِ الارْضِ وَ لاَ غَرْبِهَا مَوْضِعٌ إِلاَّ أَشْرَقَ فِيهِ ذَلِكَ النُّورُ وَ دَخَلَ عَشْرُ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ كُلُّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ مَعَهَا طَسْتٌ مِنَ الْجَنَّةِ وَ إِبْرِيقٌ مِنَ الْجَنَّةِ وَ فِي الابْرِيقِ مَاءٌ مِنَ الْكَوْثَرِ فَتَنَاوَلَتْهَا الْمَرْأَةُ الَّتِي كَانَتْ بَيْنَ يَدَيْهَا فَغَسَلَتْهَا بِمَاءِ الْكَوْثَرِ وَ أَخْرَجَتْ خِرْقَتَيْنِ بَيْضَاوَيْنِ أَشَدَّ بَيَاضاً مِنَ اللَّبَنِ وَ أَطْيَبَ رِيحاً مِنَ الْمِسْكِ وَ الْعَنْبَرِ فَلَفَّتْهَا بِوَاحِدَةٍ وَ قَنَّعَتْهَا بِالثَّانِيَةِ ثُمَّ اسْتَنْطَقَتْهَا فَنَطَقَتْ فَاطِمَةُ عليها السلام بِالشَّهَادَتَيْنِ وَ قَالَتْ: «أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ أَنَّ أَبِي رَسُولُ اللهِ سَيِّدُ الانْبِيَاءِ وَ أَنَّ بَعْلِي سَيِّدُ الاوْصِيَاءِ وَ وُلْدِي سَادَةُ الاسْبَاطِ» ثُمَّ سَلَّمَتْ عَلَيْهِنَّ وَ سَمَّتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ بِاسْمِهَا وَ أَقْبَلْنَ يَضْحَكْنَ إِلَيْهَا وَ تَبَاشَرَتِ الْحُورُ الْعِينُ وَ بَشَّرَ أَهْلُ السَّمَاءِ بَعْضُهُمْ بَعْضاً بِوِلاَدَةِ فَاطِمَةَ عليها السلام وَ حَدَثَ فِي السَّمَاءِ نُورٌ زَاهِرٌ لَمْ تَرَهُ الْمَلاَئِكَةُ قَبْلَ ذَلِكَ وَ قَالَتِ النِّسْوَةُ خُذِيهَا يَا خَدِيجَةُ طَاهِرَةً مُطَهَّرَةً زَكِيَّةً مَيْمُونَةً بُورِكَ فِيهَا وَ فِي نَسْلِهَا فَتَنَاوَلَتْهَا فَرِحَةً مُسْتَبْشِرَةً وَ أَلْقَمَتْهَا ثَدْيَهَا فَدَرَّ عَلَيْهَا فَكَانَتْ فَاطِمَةُ عليها السلام تَنْمِي فِي الْيَوْمِ كَمَا يَنْمِي الصَّبِيُّ فِي الشَّهْرِ وَ تَنْمِي فِي الشَّهْرِ كَمَا يَنْمِي الصَّبِيُّ فِي السَّنَةِ.

۲. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلَوِيَّةَ الاصْبَهَانِيُّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ قَالَ: حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ أَبِي زَائِدَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا فِرَاسٌ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: أَقْبَلَتْ فَاطِمَةُ تَمْشِي كَأَنَّ مِشْيَتَهَا مِشْيَةُ رَسُولِ اللهِ فَقَالَ النَّبِيُّ: مَرْحَباً بِابْنَتِي فَأَجْلَسَهَا عَنْ يَمِينِهِ أَوْ عَنْ شِمَالِهِ ثُمَّ أَسَرَّ إِلَيْهَا حَدِيثاً فَبَكَتْ ثُمَّ أَسَرَّ إِلَيْهَا حَدِيثاً فَضَحِكَتْ فَقُلْتُ لَهَا حَدَّثَكِ رَسُولُ اللهِ بِحَدِيثٍ فَبَكَيْتِ ثُمَّ حَدَّثَكِ بِحَدِيثٍ فَضَحِكْتِ فَمَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ فَرَحاً أَقْرَبَ مِنْ حُزْنٍ مِنْ فَرَحِكِ ثُمَّ سَأَلْتُهَا عَمَّا قَالَ: فَقَالَتْ مَا كُنْتُ لأُفْشِيَ سِرَّ رَسُولِ اللهِ حَتَّى إِذَا قُبِضَ سَأَلْتُهَا؟ فَقَالَتْ: إِنَّهُ أَسَرَّ إِلَيَّ فَقَالَ: إِنَّ جَبْرَئِيلَ كَانَ يُعَارِضُنِي بِالْقُرْآنِ كُلَّ سَنَةٍ مَرَّةً وَاحِدَةً وَ إِنَّهُ عَارَضَنِي بِهِ الْعَامَ مَرَّتَيْنِ وَ لاَ أُرَانِي إِلاَّ وَ قَدْ حَضَرَ أَجَلِي وَ إِنَّكِ أَوَّلُ أَهْلِ بَيْتِي لُحُوقاً بِي وَ نِعْمَ السَّلَفُ أَنَا لَكِ فَبَكَيْتُ لِذَلِكِ ثُمَّ قَالَ: أَلاَ تَرْضَيْنَ أَنْ تَكُونِي؟ سَيِّدَةَ نِسَاءِ هَذِهِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

که پرستارت باشیم همان سان که زنانی مانند تو پرستاری می‌کنند.

آنگاه زنی در جانب راست خدیجه نشست و دیگری در جانب چپ و سومی رو به روی او نشست و چهارمی پشت سر خدیجه بود. در این هنگام فاطمه طاهره مطهره چشم به دنیا گشود. ناگاه نوری از وجودش پرتو افکند و خانه‌های شهر مکه را روشن ساخت. مکانی در مشرق و مغرب زمین نماند مگر اینکه پرتو وجود فاطمه در آن افتاده بود. در این هنگام ده حورالعین آمدند که هر کدام طشت و ابریق بهشتی و نیز دو پارچه سفیدتر از شیر و خوش بوتر از مشک و عنبر همراه خود داشتند. و نیز آب از کوثر آورده و به زنی که مقابل خدیجه بود، دادند و او فاطمه را با آب حوض کوثر شست و شو داد و در یکی از پارچه‌ها پیچید و با پارچه دیگری سر و صورتش را بست و زبان به دهان او نهاد. آن گاه فاطمه فرمود: شهادت می‌دهم که غیر از خدای یکتا معبود شایسته‌ای نیست و پدرم فرستاده او بوده و نیز سرور پیامبران است. و همسرم اوصیاست و فرزندان او سروران نسل‌ها. آن گاه به زنان سلام کرد و نام هریک را به زبان آورد. آنان به او رخ گردانیده و خندیدند. حوریان بهشتی که شادمان بودند، به یکدیگر بشارت میلاد فاطمه را دادند. و نیز ساکنان آسمان به یکدیگر مژده دادند که فاطمه چشم به دنیا گشود. آنگاه در آسمان نوری افکند که فرشتگان پیش از آن نظیرش را مشاهده نکرده بودند. زنان رو به خدیجه کرده و گفتند ای خدیجه فاطمه را طاهره و مطهره بگیر که او زکیه و مبارکه است. هم خودش مبارک است و هم نسل او. خدیجه که شادمان بود، فاطمه را در آغوش گرفت و پستان خویش را به دهان او گذاشت و به او شیر داد. فاطمه در هر روز به اندازه یک ماه و در هر ماه به اندازه یک سال رشد می‌کرد.

۲. عایشه می‌گفت: فاطمه مانند پیامبر گام بر می‌داشت. پیامبرﷺ می‌فرمود: مرحبا به دخترم. آنگاه او را در جانب راست یا چپ خود نشاند و آهسته به او چیزی گفت که اشکش از گونه‌ها روان شد. چیزی نگذشت که آهسته به او سخنی گفت و فاطمه خندان گشت. گفتم: ای فاطمه! پیامبر خدا به تو سخنی فرمود: که گریان گشتی و بعد سخنی فرمود: که خندان شدی. من تاکنون شادمانی و اندوهگینی را هم‌زمان ندیده‌ام. پیامبر چه فرمود:؟ فاطمه پاسخ داد که من راز پیامبرﷺ را آشکار نمی‌کنم. ناگاه که پیامبرﷺ رحلت کرد، از فاطمه جویا شدم. فاطمه گفت: پدرم فرمود: جبرئیل سالی یکبار قرآن را بر من‌فرود می‌آورد اما امسال دو بار فرود آورد. گویا، مرگ من نزدیک گشته و تو نخستین کس از اهل بیتم هستی که به من خواهی پیوست. و من برای تو مسافر کوچیده نیکویی خواهم بود. من از این سخن پیامبر اندوهگین شده و گریان شدم. بعد پدرم فرمود: ای فاطمه! آیا دوست نداری که سرور زنان این امت باشی؟ از این کلام پیامبرﷺ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الامَّةِ أَوْ نِساءِ الْمُؤْمِنِينَ فَضَحِكْتُ لِذَلِكَ.

۳. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْحَسَنِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا فُرَاتُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ فُرَاتٍ الْكُوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سُلَيْمَانَ الْقَطَّانُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ جَبْرَئِيلَ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ: أَخْبَرَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ جَبْرَئِيلَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللهِ الْجُرْجَانِيُّ عَنْ نَعِيمٍ النَّخَعِيِّ عَنِ الضَّحَّاكِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كُنْتُ جَالِساً بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ وَ بَيْنَ يَدَيْهِ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عليهم السلام اذْ هَبَطَ عَلَيْهِ جَبْرَئِيلُ وَ بِيَدِهِ تُفَّاحَةٌ فَحَيَّا بِهَا النَّبِيَّ (صلى الله عليه وآله) وَ حَيَّا بِهَا النَّبِيُّ عَلِيّاً فَتَحَيَّا بِهَا عَلِيٌّ عليه السلام وَ رَدَّهَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَتَحَيَّا بِهَا النَّبِيُّ وَ حَيَّا بِهَا الْحَسَنَ عليه السلام فَقَبَّلَهَا وَ رَدَّهَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَتَحَيَّا بِهَا النَّبِيُّ وَ حَيَّا بِهَا الْحُسَيْنَ فَتَحَيَّا بِهَا الْحُسَيْنُ وَ قَبَّلَهَا وَ رَدَّهَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَتَحَيَّا بِهَا النَّبِيُّ (صلى الله عليه وآله) وَ حَيَّا بِهَا فَاطِمَةَ فَقَبَّلَتْهَا وَ رَدَّتْهَا إِلَى النَّبِيِّ وَ تَحَيَّا بِهَا النَّبِيُّ ﷺ ثَانِيَةً وَ حَيَّا بِهَا عَلِيّاً عليه السلام فَتَحَيَّا بِهَا عَلِيٌّ عليه السلام ثَانِيَةً فَلَمَّا هَمَّ أَنْ يَرُدَّهَا إِلَى النَّبِيِّ ﷺ سَقَطَتِ التُّفَّاحَةُ مِنْ أَطْرَافِ أَنَامِلِهِ فَانْفَلَقَتْ بِنِصْفَيْنِ فَسَطَعَ مِنْهَا نُورٌ حَتَّى بَلَغَ سَمَاءَ الدُّنْيَا وَ إِذَا عَلَيْهِ سَطْرَانِ مَكْتُوبَانِ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ هَذِهِ تَحِيَّةٌ مِنَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى وَ عَلِيٍّ الْمُرْتَضَى وَ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ وَ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ سِبْطَيْ رَسُولِ اللهِ ﷺ وَ أَمَانٌ لِمُحِبِّيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ النَّارِ.

۴. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ السُّكَّرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ زَكَرِيَّا قَالَ: حَدَّثَنَا عُمَيْرُ بْنُ عِمْرَانَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عِمْرَانَ النَّخَعِيِّ عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ خِرَاشٍ عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ آخِذاً بِيَدِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام وَ هُوَ يَقُولُ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ هَذَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ فَاعْرِفُوهُ فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّهُ لَفِي الْجَنَّةِ وَ مُحِبُّهُ فِي الْجَنَّةِ وَ مُحِبُّ مُحِبِّهِ فِي الْجَنَّةِ.

۵. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ السِّنَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ قَالَ: حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ: حَدَّثَنَا تَمِيمُ بْنُ بُهْلُولٍ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَاصِمٍ عَنِ الْحُصَيْنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

شادمان گشته و خندان شدم.

۳. عبدالله بن عباس می‌گوید: روزی مقابل پیامبرﷺ نشسته بودم. علی بن ابی طالبؑ و فاطمه و حسن و حسینؑ نیز روبروی حضرت بودند. در این هنگام جبرئیل فرود آمد، در حالی که سیب به دست بود. سیب را به پیامبر تعارف کرد و پیامبر آن را به علیؑ داد. علیؑ گرفت و دوباره به دست پیامبر داد. پیامبر سیب را به حسن داد. حسن آن را بوسید و به پیامبر برگرداند. پیامبر گرفت و به حسین داد. حسین آن را بوسید و به پیامبر برگرداند. پیامبر سیب را به فاطمهؑ داد. فاطمه سیب را بوسید و به پیامبر برگرداند. پیامبر بار دیگر سیب را به علی داد و علی ستاند. آن گاه که خواست سیب را به پیامبر برگرداند، از دست او افتاد و دو پاره شد. ناگهان از درون آن نوری بیرون زد که تا آسمان پرتو افکنی داشت. بر پرتو نور سیب نوشته شده بود: «بسم الله الرحمن الرحیم. این هدیه‌ای از جانب خداوند عزوجل برای محمد مصطفی و علی مرتضی و فاطمه زهرا و حسن و حسین دو سبط پیامبر خداست و نیز امان دوستان آنان از آتش دوزخ در رستاخیز.

۴. حذیفه بن یمان می‌گوید: پیامبرﷺ دست حسینؑ را گرفت و فرمود: ای مردم! این حسین بن علی است. او را نیک بشناسید. سوگند به آنکه جان من در دست اوست، حسین و دوستدارش و نیز دوستدار دوست حسین در بهشت خواهند بود.

۵. عبدالله بن عباس می‌گوید: در پیکار صفین همراه امیرمومنانؑ بودم. آن گاه که حضرت به سرزمین نینوا در کنار فرات نزدیک شد، صدای او طنین افکند: ای پسر عباس

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فِي خُرُوجِهِ إِلَى صِفِّينَ فَلَمَّا نَزَلَ بِنَيْنَوَى وَ هُوَ شَطُّ الْفُرَاتِ بِأَعْلَى صَوْتِهِ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ أَ تَعْرِفُ هَذَا الْمَوْضِعَ؟ قُلْتُ لَهُ: مَا أَعْرِفُهُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ عليه السلام: لَوْ عَرَفْتَهُ كَمَعْرِفَتِي لَمْ تَكُنْ تَجُوزُهُ حَتَّى تَبْكِيَ كَبُكَائِي قَالَ: فَبَكَى طَوِيلًا حَتَّى اخْضَلَّتْ لِحْيَتُهُ وَ سَالَتِ الدُّمُوعُ عَلَى صَدْرِهِ وَ بَكَيْنَا مَعاً وَ هُوَ يَقُولُ: أَوْهِ أَوْهِ مَا لِي وَ لِآلِ أَبِي سُفْيَانَ؟ مَا لِي وَ لِآلِ حَرْبٍ حِزْبِ الشَّيْطَانِ وَ أَوْلِيَاءِ الْكُفْرِ صَبْراً يَا أَبَا عَبْدِ اللهِ فَقَدْ لَقِيَ أَبُوكَ مِثْلَ الَّذِي تَلْقَى مِنْهُمْ ثُمَّ دَعَا بِمَاءٍ فَتَوَضَّأَ وُضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ فَصَلَّى مَا شَاءَ اللهُ أَنْ يُصَلِّيَ ثُمَّ ذَكَرَ نَحْوَ كَلَامِهِ الْأَوَّلِ إِلَّا أَنَّهُ نَعَسَ عِنْدَ انْقِضَاءِ صَلَاتِهِ وَ كَلَامِهِ سَاعَةً ثُمَّ انْتَبَهَ فَقَالَ: يَا ابْنَ عَبَّاسٍ فَقُلْتُ: هَا أَنَا ذَا فَقَالَ: أَلَا أُحَدِّثُكَ؟ بِمَا رَأَيْتُ فِي مَنَامِي آنِفاً عِنْدَ رَقْدَتِي فَقُلْتُ نَامَتْ عَيْنَاكَ وَ رَأَيْتَ خَيْراً يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ: رَأَيْتُ كَأَنِّي بِرِجَالٍ قَدْ نَزَلُوا مِنَ السَّمَاءِ مَعَهُمْ أَعْلَامٌ بِيضٌ قَدْ تَقَلَّدُوا سُيُوفَهُمْ وَ هِيَ بِيضٌ تَلْمَعُ وَ قَدْ خَطُّوا حَوْلَ هَذِهِ الْأَرْضِ خَطَّةً ثُمَّ رَأَيْتُ كَأَنَّ هَذِهِ النَّخِيلَ قَدْ ضَرَبَتْ بِأَغْصَانِهَا الْأَرْضَ تَضْطَرِبُ بِدَمٍ عَبِيطٍ وَ كَأَنِّي بِالْحُسَيْنِ سَخِيلِي وَ فَرْخِي وَ مُضْغَتِي وَ مُخِّي قَدْ غَرِقَ فِيهِ يَسْتَغِيثُ فَلَا يُغَاثُ وَ كَأَنَّ الرِّجَالَ الْبِيضَ قَدْ نَزَلُوا مِنَ السَّمَاءِ يُنَادُونَهُ وَ يَقُولُونَ صَبْراً آلَ الرَّسُولِ فَإِنَّكُمْ تُقْتَلُونَ عَلَى أَيْدِي شِرَارِ النَّاسِ وَ هَذِهِ الْجَنَّةُ يَا أَبَا عَبْدِ اللهِ إِلَيْكَ مُشْتَاقَةٌ ثُمَّ يُعَزُّونَنِي وَ يَقُولُونَ يَا أَبَا الْحَسَنِ أَبْشِرْ فَقَدْ أَقَرَّ اللهُ بِهِ عَيْنَكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ - يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ثُمَّ انْتَبَهْتُ هَكَذَا وَ الَّذِي نَفْسُ عَلِيٍّ بِيَدِهِ لَقَدْ حَدَّثَنِي الصَّادِقُ الْمُصَدَّقُ أَبُو الْقَاسِمِ صلى الله عليه وآله أَنِّي سَأَرَاهَا فِي خُرُوجِي إِلَى أَهْلِ الْبَغْيِ عَلَيْنَا وَ هَذِهِ أَرْضُ كَرْبٍ وَ بَلَاءٍ يُدْفَنُ فِيهَا الْحُسَيْنُ وَ سَبْعَةَ عَشَرَ رَجُلًا مِنْ وُلْدِي وَ وُلْدِ فَاطِمَةَ وَ إِنَّهَا لَفِي السَّمَاوَاتِ مَعْرُوفَةٌ تُذْكَرُ أَرْضُ كَرْبٍ وَ بَلَاءٍ كَمَا تُذْكَرُ بُقْعَةُ الْحَرَمَيْنِ وَ بُقْعَةُ بَيْتِ الْمَقْدِسِ ثُمَّ قَالَ: يَا ابْنَ عَبَّاسٍ اطْلُبْ لِي حَوْلَهَا بَعْرَ الظِّبَاءِ فَوَ اللهِ مَا كَذَبْتُ وَ لَا كُذِبْتُ وَ هِيَ مُصْفَرَّةٌ لَوْنُهَا لَوْنُ الزَّعْفَرَانِ قَالَ: ابْنُ عَبَّاسٍ فَطَلَبْتُهَا فَوَجَدْتُهَا مُجْتَمِعَةً فَنَادَيْتُهُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ أَصَبْتُهَا عَلَى الصِّفَةِ الَّتِي وَصَفْتَهَا لِي فَقَالَ: عَلِيٌّ صَدَقَ اللهُ وَ رَسُولُهُ ثُمَّ قَامَ عليه السلام يُهَرْوِلُ إِلَيْهَا فَحَمَلَهَا وَ شَمَّهَا وَ قَالَ: هِيَ هِيَ بِعَيْنِهَا أَ تَعْلَمُ يَا ابْنَ عَبَّاسٍ مَا هَذِهِ الْأَبْعَارُ هَذِهِ قَدْ شَمَّهَا عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عليه السلام وَ ذَلِكَ أَنَّهُ مَرَّ بِهَا وَ مَعَهُ الْحَوَارِيُّونَ فَرَأَى هَاهُنَا الظِّبَاءَ مُجْتَمِعَةً وَ هِيَ تَبْكِي فَجَلَسَ عِيسَى (عَلَيْهِ السَّلَامُ) وَ جَلَسَ الْحَوَارِيُّونَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آیا این سرزمین را می‌شناسی؟ گفتم: ای امیرمومنان! نه. علی‌ؑ فرمود: اگر مانند من آگاهی داشتی، از آن عبور نمی‌کردی، مگر اینکه همانند من گریان می‌شدی. آنگاه چنان اشک ریخت که ریش سینه‌اش خیس شد. و بعد با هم گریان شدیم. علی‌ؑ فرمود: وای وای. مرا با خاندان ابوسفیان، خاندان محارب حزب شیطان پیشوایان کفر چه کار است؟ ای اباعبدالله! شکیبا باش که پدرت بنگرد چیزی را که از آنان تو می‌نگری.

در این هنگام حضرت آب خواست و وضویی ساخت و نمازگزارد. آن گاه سخنی گفت و خوابی سبک کرد و بعد که بیدار شد، فرمود: ای پسر عباس! گفتم: بله. فرمود: اینک خوابی دیدم. آیا آن را برای تو نقل کنم؟ گفتم خواب دیدید، خیر است. اگر خداوند بخواهد؛ بعد علی‌ؑ فرمود: در خواب دیدم که مردانی از آسمان همراه با پرچم‌های سپید که این نخل‌ها شاخه های خویش را با خون تازه به زمین می‌رساندند و گویی نگریستم که حسین فرزند و پاره جانم در آن غرق شده و فریادرس می‌طلبد و کسی او را یاری نمی‌دهد. در این هنگام مردان آسمانی ندا می‌دهند: ای خاندان پیامبر! شکیبایی ورزید. شمایان به دست بدترین مردم به قتل خواهید رسید و این بهشت مشتاق اوست، ای حسین. و آن گاه مرا دلداری داده و می‌گویند ای بوالحسن! تو را بشارت باد که حسین روشنی چشم تو در رستاخیز خواهد بود.

سوگند به آنکه جانم در دست اوست، که پیامبر راست گو و تصدیق کننده، ابوالقاسم احمدﷺ فرمود: من او را در قیام در برابر جفاپیشگان به ما می‌نگرم. این زمین کربلاست که حسین همراه با هفده تن از فرزندان من و فاطمه خواهند خفت. نینوا در آسمانها آوازه دارد و به نام زمین کرب و بلا شناخته شده است، همان گونه که زمین حرمین (مکه و مدینه) و نیز زمین بیت المقدس در آسمان‌ها یاد می‌شوند.

علی‌ؑ فرمود: ای پسر عباس! در پیرامون پشک‌های آهوان بگرد. سوگند به خداوند نه دروغ می‌گویم و نه دروغ شنیده‌ام. آنها زرد رنگ همانند زعفران هستند. آن گاه به جست و جو پرداختم. ناگاه گفتم: ای امیرمومنان آنها را پیدا کردم همان گونه که وصف کرده بودی. علی فرمود: خدا و پیامبر او راست گفتند. بعد بلند شد و به سمت آنها دوان دوان رفت و به دست گرفت و بوکشید؟ علی فرمود: خودشان هستند، ای پسر عباس. آیا آگاهی که این پشگ‌ها چیست؟ اینها را عیسی بن مریمؑ بو کشیده است. او همراه با

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مَعَهُ فَبَكَى وَ بَكَى الْحَوَارِيُّونَ - وَ هُمْ لاٰ يَدْرُونَ لِمَ جَلَسَ وَ لِمَ بَكَى؟ فَقَالُوا: يَا رُوحَ اللهِ وَ كَلِمَتَهُ مَا يُبْكِيكَ قَالَ: أَ تَعْلَمُونَ أَيُّ أَرْضٍ هَذِهِ؟ قَالُوا: لاٰ قَالَ: هَذِهِ أَرْضُ يُقْتَلُ فِيهَا فَرْخُ الرَّسُولِ أَحْمَدَ وَ فَرْخُ الْحُرَّةِ الطَّاهِرَةِ الْبَتُولِ شَبِيهَةِ أُمِّي وَ يُلْحَدُ فِيهَا طِينَةٌ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ لِأَنَّهَا طِينَةُ الْفَرْخِ الْمُسْتَشْهَدِ وَ هَكَذَا تَكُونُ طِينَةُ الانْبِيَاءِ وَ أَوْلاٰدِ الانْبِيَاءِ فَهَذِهِ الظِّبَاءُ تُكَلِّمُنِي وَ تَقُولُ: إِنَّهَا تَرْعَى فِي هَذِهِ الارْضِ شَوْقاً إِلَى تُرْبَةِ الْفَرْخِ الْمُبَارَكِ وَ زَعَمَتْ أَنَّهَا آمِنَةٌ فِي هَذِهِ الارْضِ ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدِهِ إِلَى هَذِهِ الصِّيرَانِ فَشَمَّهَا وَ قَالَ: هَذِهِ بَعْرُ الظِّبَاءِ عَلَى هَذَا الطِّيبِ لِمَكَانِ حَشِيشِهَا اللَّهُمَّ فَأَبْقِهَا أَبَداً حَتَّى يَشَمَّهَا أَبُوهُ فَيَكُونَ لَهُ عَزَاءً وَ سَلْوَةً فَبَقِيَتْ إِلَى يَوْمِ النَّاسِ هَذَا وَ قَدِ اصْفَرَّتْ لِطُولِ زَمَنِهَا وَ هَذِهِ أَرْضُ كَرْبٍ وَ بَلاٰءٍ ثُمَّ قَالَ: بِأَعْلَى صَوْتِهِ يَا رَبِّ عِيسَى بْنِ مَرْيَمَ لاٰ تُبَارِكْ فِي قَتَلَتِهِ وَ الْمُعِينِ عَلَيْهِ وَ الْخَاذِلِ لَهُ ثُمَّ بَكَى بُكَاءً طَوِيلًا وَ بَكَيْنَا مَعَهُ حَتَّى سَقَطَ لِوَجْهِهِ وَ غُشِيَ عَلَيْهِ طَوِيلًا ثُمَّ أَفَاقَ فَأَخَذَ الْبَعْرَ فَصَرَّهُ فِي رِدَائِهِ وَ أَمَرَنِي أَنْ أَصُرَّهَا كَذَلِكَ ثُمَّ قَالَ: يَا ابْنَ عَبَّاسٍ إِذَا رَأَيْتَهَا تَنْفَجِرُ دَماً عَبِيطاً وَ يَسِيلُ مِنْهَا دَمٌ عَبِيطٌ فَاعْلَمْ أَنَّ أَبَا عَبْدِ اللهِ قَدْ قُتِلَ بِهَا وَ دُفِنَ قَالَ: ابْنُ عَبَّاسٍ فَوَ اللهِ لَقَدْ كُنْتُ أَحْفَظُهَا أَشَدَّ مِنْ حِفْظِي لِبَعْضِ مَا افْتَرَضَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَيَّ وَ أَنَا لاٰ أَحْمِلُهَا مِنْ طَرَفِ كُمِّي فَبَيْنَمَا أَنَا نَائِمٌ فِي الْبَيْتِ إِذِ انْتَبَهْتُ فَإِذَا هِيَ تَسِيلُ دَماً عَبِيطاً وَ كَانَ كُمِّي قَدِ امْتَلَأَ دَماً عَبِيطاً فَجَلَسْتُ وَ أَنَا بَاكٍ وَ قُلْتُ قَدْ قُتِلَ وَ اللهِ الْحُسَيْنُ وَ اللهِ مَا كَذَبَنِي عَلِيٌّ قَطُّ فِي حَدِيثٍ حَدَّثَنِي وَ لاٰ أَخْبَرَنِي بِشَيْءٍ قَطُّ أَنَّهُ يَكُونُ إِلاّٰ كَانَ كَذَلِكَ لِأَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ كَانَ يُخْبِرُهُ بِأَشْيَاءَ لاٰ يُخْبِرُ بِهَا غَيْرَهُ فَفَزِعْتُ وَ خَرَجْتُ وَ ذَلِكَ عِنْدَ الْفَجْرِ فَرَأَيْتُ وَ اللهِ الْمَدِينَةَ كَأَنَّهَا ضَبَابٌ لاٰ يَسْتَبِينُ مِنْهَا أَثَرُ عَيْنٍ ثُمَّ طَلَعَتِ الشَّمْسُ فَرَأَيْتُ كَأَنَّهَا مُنْكَسِفَةٌ وَ رَأَيْتُ كَأَنَّ حِيطَانَ الْمَدِينَةِ عَلَيْهَا دَمٌ عَبِيطٌ فَجَلَسْتُ وَ أَنَا بَاكٍ فَقُلْتُ قَدْ قُتِلَ وَ اللهِ الْحُسَيْنُ وَ سَمِعْتُ صَوْتاً مِنْ نَاحِيَةِ الْبَيْتِ وَ هُوَ يَقُولُ:

اصْبِرُوا آلَ الرَّسُولِ ... قُتِلَ الْفَرْخُ النُّحُولُ

نَزَلَ الرُّوحُ الامِينُ ... بِبُكَاءٍ وَ عَوِيلٍ

ثُمَّ بَكَى بِأَعْلَى صَوْتِهِ وَ بَكَيْتُ فَأَثْبَتُّ عِنْدِي تِلْكَ السَّاعَةَ وَ كَانَ شَهْرُ الْمُحَرَّمِ يَوْمُ عَاشُورَاءَ لِعَشْرٍ مَضَيْنَ مِنْهُ فَوَجَدْتُهُ قُتِلَ يَوْمَ وَرَدَ عَلَيْنَا خَبَرُهُ وَ تَارِيخُهُ كَذَلِكَ فَحَدَّثْتُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

حواریون از این سرزمین عبور کرده و آهوان را در اینجاگرد هم مشاهده کرده است. عیسی با یاران خود در اینجا نشستند و اشک ریختند. اما نمی‌دانستند که چرا سوگوار نشسته‌اند و چرا گریان هستند. حواریون پرسیدند: ای روح خدا!ای کلمه خدا! چراگریانی؟ فرمود: آیا آگاهید که این چه سرزمینی است؟ گفتند: نه. فرمود: این سرزمینی است که در آن پاره جان پیامبر خدا، احمد و نیز پاره جان طاهره بتول مثل مادرم را خواهند کشت. او در خاکی می‌شود که از مشک عطر آگین‌تر بوده و همانند خاک سلیل شهید است. بی گمان طینت پیامبران و نسل آنان چنین است. اینک این آهوان با من سخن دارند و اظهار می‌دارند که در این سرزمین از هر گزندی در امان هستند. آن گاه دست به پشگ‌ها زده و آنها را بو کشید و فرمود: این مشک همان آهوان است که اینقدر خوش بوست. خدایا! آنها را نگاهدار تا پدر حسین بیاید و آنرا ببوید و تسلی جوید.

آن گاه علی علیه‌السلام فرمود: این پشگ‌های خوش بو تا روزگار ما مانده‌اند و در درازای زمان به زردی رنگ گراییده‌اند. این سرزمین همان کرب و بلاست. بعد علی فریاد زنان گفت: ای پروردگار عیسی بن مریم ؑ! به قاتلان حسین برکت نده و نیز به کسانی که به آنان مدد رسانند.

همراه علی علیه‌السلام اشک ریختم تا اینکه حضرت بی‌هوش افتاد و سپس به هوش آمد و پشگ‌های آهوان را در ردای خویش گرفت و به من فرمود: ای پسر عباس! تو نیز آنها را در ردای خود بگیر. و بعد فرمود: ای پسر عباس! هرگاه نگریستی که خون تازه از پشگ‌ها بیرون زده، آگاه باش که حسین در نینوا به قتل رسیده و به خاک سپرده شده است.

پس از آن روز در نگهداری پشگ‌ها بیشتر از یک تکلیف رفتار می‌کردم و هرگز گوشه آستین خود را باز نمی‌کردم تا اینکه ناگهان در خانه از خواب بیدار شدم و خونی تازه از پشگ‌ها را دیدم که جاری شده و آستین من از خون پر گشته بود. آن گاه در حالی که اشک می‌ریختم، گفتم: سوگند به خدا که حسین علیه‌السلام به قتل رسید.

در این هنگام عبدالله بن عباس می‌افزاید: علی علیه‌السلام در هیچ حدیث و خبری که مرا از آن آگاه ساخت، هرگز دروغ نگفت. زیرا پیامبر خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله او را از چیزهایی آگاه کرده بود که دیگران را آگاه نکرده بود.

آن روز ترسان از خانه بیرون آمدم. تازه سپیده دمیده بود. آسمان مدینه را یک سر در مه نگریستم. چشم جایی را نمی‌دید. ناگهان خورشید در آمد، انگار پرده‌ای نداشت و دیوارهای شهر مدینه را خونی تازه گرفته بود. اشک ریزان نشستم و با خود گفتم: سوگند به خداوند که حسین علیه‌السلام به قتل رسیده است. از کنج خانه صدایی طنین افکند. ای خاندان پیامبر! شکیبای ورزید. فرخ نحول به قتل رسید و روح الامین گریان و زاری کنان بازگشت. صدا ناگهان با فغان و گریه همراه گشت و من نیز گریان شدم. زمان دهم ماه محرم بود. یقین کردم که حسین علیه‌السلام را شهید کردند. پس از زمانی که خبر شهادت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

هَذَا الْحَدِيثَ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَانُوا مَعَهُ فَقَالُوا: وَ اللهِ لَقَدْ سَمِعْنَا مَا سَمِعْتَ وَ نَحْنُ فِي الْمَعْرَكَةِ وَ لاَ نَدْرِي مَا هُوَ فَكُنَّا نَرَى أَنَّهُ الْخَضِرُ(عَلَيهِ السَّلامُ).

۶. حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ بُكَيْرٍ عَنْ زُرَارَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللهِ حَيْثُ أُسْرِيَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ لَمْ يَمُرَّ بِخَلْقٍ مِنْ خَلْقِ اللهِ إِلاَّ رَأَى مِنْهُ مَا يُحِبُّ مِنَ الْبِشْرِ وَ اللُّطْفِ وَ السُّرُورِ بِهِ حَتَّى مَرَّ بِخَلْقٍ مِنْ خَلْقِ اللهِ فَلَمْ يَلْتَفِتْ إِلَيْهِ وَ لَمْ يَقُلْ لَهُ شَيْئاً فَوَجَدَهُ قَاطِباً عَابِساً فَقَالَ: يَا جَبْرَئِيلُ مَا مَرَرْتُ بِخَلْقٍ مِنْ خَلْقِ اللهِ إِلاَّ رَأَيْتُ الْبِشْرَ وَ اللُّطْفَ وَ السُّرُورَ مِنْهُ إِلاَّ هَذَا فَمَنْ هَذَا؟ قَالَ هَذَا: مَالِكٌ خَازِنُ النَّارِ وَ هَكَذَا خَلَقَهُ رَبُّهُ قَالَ: فَإِنِّي أُحِبُّ أَنْ تَطْلُبَ إِلَيْهِ أَنْ يُرِيَنِي النَّارَ فَقَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ: إِنَّ هَذَا مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ وَ قَدْ سَأَلَنِي أَنْ أَطْلُبَ إِلَيْكَ أَنْ تُرِيَهُ النَّارَ قَالَ: فَأَخْرَجَ لَهُ عُنُقاً مِنْهَا فَرَآهَا فَلَمَّا أَبْصَرَهَا لَمْ يَكُنْ ضَاحِكاً حَتَّى قَبَضَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ.

و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

حسین علیه السلام در مدینه پراکنده گشت، واقعیت همین بود و من حدیث علوی را به آنان که با آن حضرت بودند، گفتم و آنان پاسخ دادند: آنچه شنیدی ما نیز شنیدیم، اما آگاه نبودیم که چه خبر است. پنداشتیم که او خضر است.

۶. امام باقر علیه السلام فرمود: آن گاه که پیامبر صلی الله علیه و آله به معراج رفت، به کسانی برنخورد مگر اینکه همگان شاداب و شادمان بودند. ناگاه به کسی برخورد که شادمان نبود. از جبرئیل پرسید: من کسی را ندیدم مگر اینکه شادابی و شادمانی داشت. او کیست؟ جبرئیل گفت: او «مالک» است؛ نگهبان دوزخ. خداوند او را چنین خلق کرده است. پیامبر فرمود: مایلم که از او درخواست کنی که دوزخ را به من نشان دهد. جبرئیل به مالک گفت: این محمد رسول الله است و از من تقاضا کرده که از تو بخواهم تا دوزخ را به او نشان دهی. آنگاه مالک گردنه‌ای از دوزخ بیرون آورد و نشان داد و تا خداوند جان ایشان را گرفت، دیگر نخندید.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثامن و الثمانون

يوم السبت سلخ شهر رجب سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ زِيَادِ بْنِ الْمُنْذِرِ عَنْ لَيْثِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: قُلْتُ: لِكَعْبٍ وَ هُوَ عِنْدَ مُعَاوِيَةَ كَيْفَ تَجِدُونَ صِفَةَ مَوْلِدِ النَّبِيِّ ﷺ وَ هَلْ تَجِدُونَ لِعِتْرَتِهِ فَضْلًا فَالْتَفَتَ كَعْبٌ إِلَى مُعَاوِيَةَ لِيَنْظُرَ كَيْفَ هَوَاهُ فَأَجْرَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى لِسَانِهِ فَقَالَ: هَاتِ يَا أَبَا إِسْحَاقَ رَحِمَكَ اللهُ مَا عِنْدَكَ فَقَالَ: كَعْبٌ إِنِّي قَدْ قَرَأْتُ اثْنَيْنِ وَ سَبْعِينَ كِتَاباً كُلُّهَا أُنْزِلَتْ مِنَ السَّمَاءِ وَ قَرَأْتُ صُحُفَ دَانِيَالَ كُلَّهَا وَ وَجَدْتُ فِي كُلِّهَا ذِكْرَ مَوْلِدِهِ وَ مَوْلِدِ عِتْرَتِهِ وَ إِنَّ اسْمَهُ لَمَعْرُوفٌ وَ إِنَّهُ لَمْ يُولَدْ نَبِيٌّ قَطُّ فَنَزَلَتْ عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ مَا خَلَا عِيسَى وَ أَحْمَدَ ﷺ وَ مَا ضُرِبَ عَلَى آدَمِيَّةٍ حُجُبُ الْجَنَّةِ غَيْرَ مَرْيَمَ وَ آمِنَةَ أُمِّ أَحْمَدَ ﷺ وَ مَا وُكِّلَتِ الْمَلَائِكَةُ بِأُنْثَى حَمَلَتْ غَيْرَ مَرْيَمَ أُمِّ الْمَسِيحِ وَ آمِنَةَ أُمِّ أَحْمَدَ وَ كَانَ مِنْ عَلَامَةِ حَمْلِهِ أَنَّهُ لَمَّا كَانَتِ اللَّيْلَةُ الَّتِي حَمَلَتْ آمِنَةُ بِهِ ﷺ نَادَى مُنَادٍ فِي السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ أَبْشِرُوا فَقَدْ حُمِلَ اللَّيْلَةَ بِأَحْمَدَ وَ فِي الْأَرَضِينَ كَذَلِكَ حَتَّى فِي الْبُحُورِ وَ مَا بَقِيَ يَوْمَئِذٍ فِي الْأَرْضِ دَابَّةٌ تَدِبُّ وَ لَا طَائِرٌ يَطِيرُ إِلَّا عَلِمَ بِمَوْلِدِهِ وَ لَقَدْ بُنِيَ فِي الْجَنَّةِ لَيْلَةَ مَوْلِدِهِ سَبْعُونَ أَلْفَ قَصْرٍ مِنْ يَاقُوتٍ أَحْمَرَ وَ سَبْعُونَ أَلْفَ قَصْرٍ مِنْ لُؤْلُؤٍ رَطْبٍ فَقِيلَ هَذِهِ قُصُورُ الْوِلَادَةِ وَ نُجِّدَتِ الْجِنَانُ وَ قِيلَ لَهَا اهْتَزِّي وَ تَزَيَّنِي فَإِنَّ نَبِيَّ أَوْلِيَائِكِ قَدْ وُلِدَ فَضَحِكَتِ الْجَنَّةُ يَوْمَئِذٍ فَهِيَ ضَاحِكَةٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ بَلَغَنِي أَنَّ حُوتاً مِنْ حِيتَانِ الْبَحْرِ يُقَالُ: لَهُ طُمُوسَا وَ هُوَ سَيِّدُ الْحِيتَانِ لَهُ سَبْعُمِائَةِ أَلْفِ ذَنَبٍ يَمْشِي عَلَى ظَهْرِهِ سَبْعُمِائَةِ أَلْفِ ثَوْرٍ الْوَاحِدُ مِنْهَا أَكْبَرُ مِنَ الدُّنْيَا لِكُلِّ ثَوْرٍ سَبْعُمِائَةِ أَلْفِ قَرْنٍ مِنْ زُمُرُّدٍ أَخْضَرَ لَا يُشْعِرُ بِهِنَّ اضْطَرَبَ فَرَحاً بِمَوْلِدِهِ وَ لَوْ لَا أَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى ثَبَّتَهُ لَجَعَلَ عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَ لَقَدْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هشتاد و هشتم

شنبه آخر رجب سال ۳۶۸

۱. لیث بن سعد می‌گوید: کعب پیش معاویه بود که گفتم: شما تولد پیامبر را در کتاب‌های خود چگونه یافته‌اید؟ آیا در تورات فضیلتی برای خاندان او دیدید؟ کعب الاحبار به معاویه نگریست که خوشایند و ناخوشایند او را بداند. در این هنگام خداوند به زبان معاویه افکند و او گفت: ای ابواسحاق! خداوند تو را رحمت کند، هر چه در این باره آگاهی بگو. کعب الحبار گفت: من هفتاد و دو کتاب آسمانی را مطالعه کردم و نیز تمام صحف دانیال را خوانده‌ام. در همه جا عترت پیامبر یاد شده و نیز نام او مشهود است. در هنگام میلاد هیچ پیامبری فرشته‌ای فرود نیامده است؛ مگر عیسی و بر هیچ بشری پرده‌های بهشتی نیفکنده‌اند؛ مگر مریم و مادر احمد. فرشته‌ای بر زن آبستنی نگماشته‌اند، مگر برای مریم مادر مسیح و آمنه مادر محمد.

کعب الاحبار افزود: نشانه‌ای از حمل محمد این بود که در شب حمل او این ندا در آسمان طنین افکنده شد: بشارت که امشب نطفه محمد منعقد گشت و در زمین نیز این ندا پراکنده شد تا به دریاها رسید. آن روز در زمین جانوری نبود که بجنبد یا پرنده‌ای نبود که پرواز کند، مگر اینکه از خبر حمل محمد آگاه گشت. در شب میلاد محمد هفتاد هزار قصراز یاقوت سرخ و هفتاد هزار قصر از لؤلؤ رطب در بهشت ساخته شد و نام آنها قصرهای میلاد بود. در آن هنگام بهشت برانگیخته شد و به او گفتند که شاداب باش و خود را آراسته ساز که پیامبر دوستان تو چشم به دنیا گشود. در آن هنگام بهشت خندان شد و تا رستاخیز خندان خواهد بود. و نیز این خبر به من رسیده که یکی از ماهیان دریا که نام او طموساست و سرور ماهیان دریاست و هفتصد هزار دم دارد و هفتصد هزار گاو بر پشت او راه می‌روند که هر یک از آنها از دنیا بزرگ‌تر است و هر گاوی هزار شاخ از زمرد سبز دارد که از آنها آگاه نیست. این ماهی عجیب و غریب از شادی تولد احمد چنان لرزید که اگر خداوند او را نگاه نداشته بود، واژگون می‌شد. کعب الاحبار یهودی افزود: و نیز به من

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بَلَغَنِي أَنَّ يَوْمَئِذٍ مَا بَقِيَ جَبَلٌ إِلاَّ نَادَى صَاحِبَهُ بِالْبِشَارَةِ وَ يَقُولُ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَ لَقَدْ خَضَعَتِ الْجِبَالُ كُلُّهَا لِأَبِي قُبَيْسٍ كَرَامَةً لِمَوْلِدِهِ ﷺ وَ لَقَدْ قَدَّسَتِ الاشْجَارُ أَرْبَعِينَ يَوْماً بِأَنْوَاعِ أَفْنَانِهَا وَ ثِمَارِهَا فَرَحاً بِمَوْلِدِهِ ﷺ وَ لَقَدْ ضُرِبَ بَيْنَ السَّمَاءِ وَ الارْضِ سَبْعُونَ عَمُوداً مِنْ أَنْوَاعِ الانْوَارِ لاَ يُشْبِهُ كُلُّ وَاحِدٍ صَاحِبَهُ وَ قَدْ بُشِّرَ آدَمُ بِمَوْلِدِهِ فَزِيدَ فِي حُسْنِهِ سَبْعِينَ ضِعْفاً وَ كَانَ قَدْ وَجَدَ مَرَارَةَ الْمَوْتِ وَ كَانَ قَدْ مَسَّهُ ذَلِكَ فَسَرَى عَنْهُ ذَلِكَ وَ لَقَدْ بَلَغَنِي أَنَّ الْكَوْثَرَ اضْطَرَبَ فِي الْجَنَّةِ وَ اهْتَزَّ فَرَمَى بِسَبْعِمِائَةِ أَلْفِ قَصْرٍ مِنْ قُصُورِ الدُّرِّ وَ الْيَاقُوتِ نُثَاراً لِمَوْلِدِ مُحَمَّدٍ ﷺ وَ لَقَدْ زُمَّ إِبْلِيسُ وَ كُبِلَ وَ أُلْقِيَ فِي الْحِصْنِ أَرْبَعِينَ يَوْماً وَ غَرِقَ عَرْشُهُ أَرْبَعِينَ يَوْماً وَ لَقَدْ تَنَكَّسَتِ الاصْنَامُ كُلُّهَا وَ صَاحَتْ وَ وَلْوَلَتْ وَ لَقَدْ سَمِعُوا صَوْتاً مِنَ الْكَعْبَةِ يَا آلَ قُرَيْشٍ وَ لَقَدْ جَاءَكُمُ الْبَشِيرُ جَاءَكُمُ النَّذِيرُ مَعَهُ عِزُّ الابَدِ وَ الرِّبْحُ الاكْبَرُ وَ هُوَ خَاتَمُ الانْبِيَاءِ وَ نَجِدُ فِي الْكُتُبِ أَنَّ عِتْرَتَهُ خَيْرُ النَّاسِ بَعْدَهُ وَ أَنَّهُ لاَ يَزَالُ النَّاسُ فِي أَمَانٍ مِنَ الْعَذَابِ مَا دَامَ مِنْ عِتْرَتِهِ فِي دَارِ الدُّنْيَا خَلْقٌ يَمْشِي فَقَالَ: مُعَاوِيَةُ يَا أَبَا إِسْحَاقَ وَ مَنْ عِتْرَتُهُ كَعْبٌ؟ وُلْدُ فَاطِمَةَ فَعَبَسَ وَجْهُهُ وَ عَضَّ عَلَى شَفَتَيْهِ وَ أَخَذَ يَعْبَثُ بِلِحْيَتِهِ فَقَالَ: كَعْبٌ وَ إِنَّا نَجِدُ صِفَةَ الْفَرْخَيْنِ الْمُسْتَشْهَدَيْنِ وَ هُمَا فَرْخَا فَاطِمَةَ يَقْتُلُهُمَا شَرُّ الْبَرِيَّةِ قَالَ: فَمَنْ يَقْتُلُهُمَا؟ قَالَ رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ فَقَامَ مُعَاوِيَةُ وَ قَالَ: قُومُوا إِنْ شِئْتُمْ فَقُمْنَا.

۲. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عِيسَى الْمُجَاوِرُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ بُنْدَارَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْمُقْرِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ عَطِيَّةَ عَنْ نُوَيْرِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِيهِ سَعِيدِ بْنِ عِلاَقَةَ عَنِ الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ قَالَ: صَعِدَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ﷺ مِنْبَرَ الْبَصْرَةِ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ انْسُبُونِي فَمَنْ عَرَفَنِي فَلْيَنْسُبْنِي وَ إِلاَّ فَأَنَا أَنْسُبُ نَفْسِي أَنَا زَيْدُ بْنُ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ عَامِرِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ زَيْدِ بْنِ كِلاَبٍ فَقَامَ إِلَيْهِ ابْنُ الْكَوَّاءِ فَقَالَ: يَا هَذَا مَا نَعْرِفُ لَكَ نَسَباً غَيْرَ أَنَّكَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ هَاشِمِ بْنِ عَبْدِ مَنَافِ بْنِ قُصَيِّ بْنِ كِلاَبٍ فَقَالَ لَهُ: يَا لُكَعُ إِنَّ أَبِي سَمَّانِي زَيْداً بِاسْمِ جَدِّهِ قُصَيٍّ وَ إِنَّ اسْمَ أَبِي عَبْدُ مَنَافٍ فَغَلَبَتِ الْكُنْيَةُ عَلَى الاسْمِ وَ إِنَّ اسْمَ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ عَامِرٌ فَغَلَبَ اللَّقَبُ عَلَى الاسْمِ وَ اسْمُ هَاشِمٍ عَمْرٌو فَغَلَبَ اللَّقَبُ عَلَى الاسْمِ وَ اسْمُ عَبْدِ مَنَافٍ الْمُغِيرَةُ فَغَلَبَ اللَّقَبُ عَلَى الاسْمِ وَ إِنَّ اسْمَ قُصَيٍّ زَيْدٌ فَسَمَّتْهُ الْعَرَبُ مُجَمِّعاً لِجَمْعِهِ إِيَّاهَا مِنَ الْبَلَدِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خبر رسیده که در روز میلاد احمد کوهی باقی نماند، مگر اینکه دوست خود را به میلاد او بشارت داد و گفت لا اله الا الله. و برای تکریم احمد و همه کوهها در برابر کوه ابوقبیس تعظیم کردند. درختان در شادی میلاد محمد چهل روز خود را با شاخ‌ها و برگ‌های گوناگون آراستند و بین آسمان و زمین هفتاد عمود نورانی زدند که هیچ کدام همانند هم نبود. و آنگاه که خبر تولد او را به آدم دادند، زیبایی او هفتاد برابر گشت. او که از تلخ بودن احتضار پژمردگی پیدا کرده بود، با شنیدن خبر میلاد محمد شگفته گشت و همچنین به من خبر رسید که حوض کوثر در آن هنگام در بهشت چنان از هیجان لرزید که هفتاد هزار قصر در و یاقوت از خد بیرون افکند که نثار تولد محمد سازد. سپس شیطان رانده و به بند کشیده و چهل روز در زندان نگاه داشتند. تخت شیطان را چهل روز وارگون ساختند. تمام بت‌ها نیز سرنگون گشته و نالان شدند. در این هنگام از کعبه صدایی آمد: ای خاندان قریش برای شمایان بشارت دهنده و بیم دهنده آمد که عزت همیشگی و خیر بزرگ‌تان به دست اوست. او خاتم پیامبران است. در کتاب‌های ما آمده است که خاندان محمد پس از او نیکوترین مردمانند و مردم پیوسته از عذاب الهی در امان خواهند بود تا کسی از عترت احمد در میان آنان باشد.

معاویه گفت: ای کعب الاحبار منظوراز عترت پیامبر کیست؟ پاسخ داد: فرزندان فاطمه. معاویه چهره در هم کشید و لب به دندان گزید و سرگرم بازی با ریش خود شد. آنگاه کعب الاحبار گفت: ما در کتاب‌های خود خوانده‌ایم که دو پاره جان پیامبر شهید خوانده شد. آنان پاره‌های جان فاطمه هستند. بدترین مردمان آنان را به قتل می‌رسانند. معاویه گفت: چه کسی آنان راخواهد کشت. کعب گفت: شخصی از قریش. ناگهان معاویه بلند شد و گفت: شما مایل هستید بلند شوید. سپس ما بلند شدیم.

۲. حسن بصری می‌گوید: امیر مومنان علیه السلام در مسجد بصره بر منبر رفت و فرمود: ای مردم! هرکس که می‌داند می‌تواند نسب مرا بازگوید وگرنه خود از نسبم خواهم گفت. بعد فرمود: من زید بن عبده مناف بن عامربن عمرو بن مغیره بن زید بن کلاب هستم. «ابن کوا» بلند شد وگفت: ما تورا فقط با این نسب می‌شناسیم. علی بن ابی طالب بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبده مناف بن قصی بن کلاب. علی علیه السلام فرمود: پدرم مرا به نام جد خود قصی زید خواند و نام پدرم مشهور شده است. و اسم هاشم عمرو است که به لقب مشهور شده و اسم عبد مناف مغیزه است و لقب بر نام تقدم دارد. نام قصی هم زید است و عرب او را مجمع می‌خواندند زیرا آنها را از شهرهای دور مکه گرد هم آورد. بدین گونه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

الاقْصَى إِلَى مَكَّةَ فَغَلَبَ اللَّقَبُ عَلَى الاسْمِ.

۳. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنِي الْهَيْثَمُ بْنُ أَبِي مَسْرُوقٍ النَّهْدِيُّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: أَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى دَاوُدَ عليه السلام: انَّ الْعَبْدَ مِنْ عِبَادِي لَيَأْتِينِي بِالْحَسَنَةِ فَأُبِيحُهُ جَنَّتِي قَالَ: فَقَالَ دَاوُدُ عليه السلام: يَا رَبِّ وَ مَا تِلْكَ الْحَسَنَةُ قَالَ يُدْخِلُ عَلَى عَبْدِيَ الْمُؤْمِنِ سُرُوراً وَ لَوْ بِتَمْرَةٍ قَالَ فَقَالَ دَاوُدُ عليه السلام: حَقٌّ لِمَنْ عَرَفَكَ أَنْ لا يَنْقَطِعَ رَجَاؤُهُ مِنْكَ.

۴. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ قَالَ حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ زِيَادٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْوَلِيدِ قَالَ: سَمِعْتُ يُونُسَ بْنَ يَعْقُوبَ يَقُولُ: عَنْ سِنَانِ بْنِ طَرِيفٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: قَالَ أَنَا أَوَّلُ أَهْلِ بَيْتٍ نَوَّهَ اللهُ بِأَسْمَائِنَا إِنَّهُ لَمَّا خَلَقَ اللهُ السَّمَاوَاتِ وَ الارْضَ أَمَرَ مُنَادِياً فَنَادَى أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ثَلاثاً أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللهِ ثَلاثاً أَشْهَدُ أَنَّ عَلِيّاً أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ حَقّاً ثَلاثاً.

۵. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ الْبَاقِرَ عليه السلام يَقُولُ: أَوْحَى اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ إِلَى مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وآله يَا مُحَمَّدُ إِنِّي خَلَقْتُكَ وَ لَمْ تَكُ شَيْئاً وَ نَفَخْتُ فِيكَ مِنْ رُوحِي كَرَامَةً مِنِّي أَكْرَمْتُكَ بِهَا حَتَّى أَوْجَبْتُ لَكَ الطَّاعَةَ عَلَى خَلْقِي جَمِيعاً فَمَنْ أَطَاعَكَ فَقَدْ أَطَاعَنِي وَ مَنْ عَصَاكَ فَقَدْ عَصَانِي وَ أَوْجَبْتُ ذَلِكَ فِي عَلِيٍّ وَ فِي نَسْلِهِ مَنِ اخْتَصَصْتُ مِنْهُمْ لِنَفْسِي.

۶. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبَّادِ بْنِ يَعْقُوبَ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عليه السلام عَنْ آبَائِهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَا مِنْ صَبَاحٍ إِلاَّ وَ مَلَكَانِ يُنَادِيَانِ يَقُولاَنِ يَا بَاغِيَ الْخَيْرِ هَلُمَّ وَ يَا بَاغِيَ الشَّرِّ انْتَهِ هَلْ مِنْ دَاعٍ فَيُسْتَجَابَ لَهُ؟ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَيُغْفَرَ لَهُ؟ هَلْ مِنْ تَائِبٍ فَيُتَابَ عَلَيْهِ؟ هَلْ مِنْ مَغْمُومٍ فَيُنَفَّسَ عَنْهُ غَمُّهُ؟ اللَّهُمَّ عَجِّلْ لِلْمُنْفِقِ مَالَهُ خَلَفاً وَ الْمُمْسِكِ تَلَفاً فَهَذَا دُعَاؤُهُمَا حَتَّى تَغْرُبَ الشَّمْسُ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

لقب بر اسم او چیره گشت.

۳. امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند به داود پیامبر چنین وحی فرمود: اگر یکی از بندگان، خوبی نزد من آورد، بهشت را برای او قرار خواهم داد. داود گفت: پروردگارا! آن خوبی کدام است؟ فرمود: او بنده ایمان آورده‌ای را شادمان سازد هر چند با دانه خرمایی باشد. داود گفت: هرکس تو را بشناسد، سزاوار است که هیچ گاه از رحمت تو مایوس نگردد.

۴. امام صادق علیه السلام فرمود: ما نخستین خاندانی هستیم که خداوند اسم ما را بلند آوازه ساخته است. زیرا خداوند آسمانها و زمین را خلق کرد و آن گاه منادی خود را فرمان داد که سه بار چنین جار کشد: «اشهد ان لا اله الا الله. اشهد ان محمد رسول الله. اشهد ان علیا امیر المومنین حقا»

۵. امام باقر علیه السلام فرمود: خدای عزوجل به پیامبر صلی الله علیه و آله وحی فرمود: ای محمد! تو را خلق کردم در حالی که چیزی نبودی. و از روح خود در کالبد تو دمیدم و تو را ارجمند داشتم که فرمان بردن از تو را بر همه مردمان واجب شمردم. هرکس تو را فرمان برد، مرا فرمان برده است. و هر کس نافرمانی تو کند، نافرمانی مرا کرده است. درباره علی و نسل او که آنان را ویژه خویش ساختم، وحی فرستادم.

۶. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: در هر بامداد دو فرشته ندا خواهند داد: ای جوینده خوبی! نزدیک بیا و ای جوینده بدی! عقب برو. و بعد خواهند گفت: آیا نیایش گری است که خواسته او پذیرفته گردد؟ آیا آمرزش طلبی است که گناهان او آمرزیده شود؟ آیا توبه گری است که توبه‌اش مقبول گردد؟ آیا اندوهگینی است که از او اندوه زدایی شود؟ خدایا هرکس ثروت خود را انفاق کند، به زودی عوض آن به او داده می‌شود و هرکس از بخشش باز ایستد، ثروت او را هدر سازد. چنین است نیایش آن فرشتگان تا اینکه آفتاب غروب کند.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۷. حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ مَرَّارٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَسْبَاطٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَوْحَى إِلَى عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ يَا عِيسَى مَا أَكْرَمْتُ خَلِيقَةٌ بِمِثْلِ دِينِي وَ لاَ أَنْعَمْتُ عَلَيْهَا بِمِثْلِ رَحْمَتِي اغْسِلْ بِالْمَاءِ مِنْكَ مَا ظَهَرَ وَ دَاوِ بِالْحَسَنَاتِ مَا بَطَنَ فَإِنَّكَ إِلَيَّ رَاجِعٌ شَمِّرْ فَكُلُّ مَا هُوَ آتٍ قَرِيبٌ وَ أَسْمِعْنِي مِنْكَ صَوْتاً حَزِيناً.

۸. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِيسَ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَالِكٍ الْفَزَارِيُّ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ الْعَلاَءِ بْنِ الْفُضَيْلِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: مَنْ أَحَبَّ كَافِراً فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ وَ مَنْ أَبْغَضَ كَافِراً فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ ثُمَّ قَالَ عليه السلام: صَدِيقُ عَدُوِّ اللهِ عَدُوُّ اللهِ.

۹. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ: أَخْبَرَنَا الْمُنْذِرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْفَضْلِ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام: فِي بَعْضِ خُطَبِهِ أَيُّهَا النَّاسُ اسْمَعُوا قَوْلِي وَ اعْقِلُوهُ عَنِّي فَإِنَّ الْفِرَاقَ قَرِيبٌ أَنَا إِمَامُ الْبَرِيَّةِ وَ وَصِيُّ خَيْرِ الْخَلِيقَةِ وَ زَوْجُ سَيِّدَةِ نِسَاءِ هَذِهِ الامَّةِ وَ أَبُو الْعِتْرَةِ الطَّاهِرَةِ وَ الائِمَّةِ الْهَادِيَةِ أَنَا أَخُو رَسُولِ اللهِ وَ وَصِيُّهُ وَ وَلِيُّهُ وَ وَزِيرُهُ وَ صَاحِبُهُ وَ صَفِيُّهُ وَ حَبِيبُهُ وَ خَلِيلُهُ أَنَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَ سَيِّدُ الْوَصِيِّينَ حَرْبِي حَرْبُ اللهِ وَ سِلْمِي سِلْمُ اللهِ وَ طَاعَتِي طَاعَةُ اللهِ وَ وَلاَيَتِي وَلاَيَةُ اللهِ وَ شِيعَتِي أَوْلِيَاءُ اللهِ وَ أَنْصَارِي أَنْصَارُ اللهِ وَ الَّذِي خَلَقَنِي وَ لَمْ أَكُ شَيْئاً لَقَدْ عَلِمَ الْمُسْتَحْفَظُونَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللهِ مُحَمَّدٍ أَنَّ النَّاكِثِينَ وَ الْقَاسِطِينَ وَ الْمَارِقِينَ مَلْعُونُونَ عَلَى لِسَانِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله الْأُمِّيِّ وَ قَدْ خَابَ مَنِ افْتَرَى.

۱۰. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ النَّخَعِيُّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عليه السلام قَالَ: سَمِعَ بَعْضُ آبَائِهِ عليهم السلام رَجُلًا يَقْرَأُ أُمَّ الْقُرْآنِ فَقَالَ: شَكَرَ وَ أُجِرَ ثُمَّ سَمِعَهُ يَقْرَأُ: «قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ» فَقَالَ: آمَنَ وَ أَمِنَ ثُمَّ سَمِعَهُ يَقْرَأُ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فَقَالَ: صَدَّقَ وَ غُفِرَ لَهُ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۷. امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند به عیسی بن مریم فرمود: ای عیسی! آفریده‌ای همچون آیین خود را ارجمند نداشتم و نعمتی مانند رحمت خویش را به او ندادم. ای عیسی! ظاهر خویشتن را با آب شستشو ده و باطن خود را با خوبی‌ها درمان کن. تو به سوی من باز خواهی گشت. پس خود را مهیا ساز. هر چه پیش آید، نزدیک است. ای عیسی! صدای اندوهناک خود را به گوش من برسان.

۸. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس کفرپیشه‌ای را دوست داشته باشد، خداوند را دشمن داشته و هر کس کفرپیشه‌ای را دشمن داشته باشد، خداوند را دوست داشته است. بعد فرمود: دوست دشمن خداوند، همان دشمن اوست.

۹. اصبغ بن نباته می‌گوید: امیرمومنان در ضمن خطابه‌ای چنین فرمود: ای مردم! سخن مرا گوش کنید و آن را درک کنید که هنگام جدایی نزدیک است. من پیشوای مردم و وصی نیکوترین مردمان هستم و نیز پدر عترت طاهره و پیشوایان هدایت گرم. و همچنین برادر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و وصی و ولی و وزیر و دوست و برگزیده و محبوب و رفیق او هستم. من امیرمومنان و رهبر نیک سرشتان و سرور اوصیا هستم. پیکار با من، پیکار با خداست و دوست داشتن من، دوست داشتن خداوند است. و پیروان من دوستان پروردگار هستند و یارانم یاران او. سوگند به کسی که مرا خلق کرده است، در حالی که چیزی نبودم نگاه دارندگان از یاران پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آگاهند که پیمان شکنان و بیدادگران و بیرون رفتگان از دین همگی در زبان پیامبر صلی الله علیه و آله از رحمت الهی طرد شدگان هستند. و نیز هرکس به دروغ چیزی بگوید از رحمت حق مایوس خواهد شد.

۱۰. امام کاظم علیه السلام فرمود: که یکی از پدران او شنید که شخصی سوره حمد تلاوت می‌کند. حضرت فرمود: اینکار سپاسگزاری بوده و پاداش دارد. آن گاه شنید که دیگری سوره توحید را تلاوت می‌کند، فرمود: برای او امن و امان از بلا خواهد بود. و نیز شنید که سومی سوره قدر تلاوت می‌کند، فرمود: او راست گفته و گناهان او آمرزیده شده است. و بعد شنید کسی آیه الکرسی تلاوت می‌کند. فرمود: به به. برائت از آتش دوزخ برای وی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ثُمَّ سَمِعَهُ يَقْرَأُ آيَةَ الْكُرْسِيِّ فَقَالَ: بَخٍ بَخٍ نَزَلَتْ بَرَاءَةُ هَذَا مِنَ النَّارِ.

۱۱. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ: إِنَّ لِلَّهِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ أَلْفَ نَفْحَةٍ مِنْ رَحْمَتِهِ يُعْطِي كُلَّ عَبْدٍ مِنْهَا مَا يَشَاءُ فَمَنْ قَرَأَ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ بَعْدَ الْعَصْرِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ مِائَةَ مَرَّةٍ وَهَبَ اللهُ لَهُ تِلْكَ الالْفَ وَ مِثْلَهَا.

۱۲. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ حَسَّانَ الْوَاسِطِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَثِيرٍ الْهَاشِمِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: نَزَلَ جَبْرَئِيلُ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ يُقْرِئُكَ السَّلاَمَ وَ يَقُولُ: إِنِّي قَدْ حَرَّمْتُ النَّارَ عَلَى صُلْبٍ أَنْزَلَكَ وَ بَطْنٍ حَمَلَكَ وَ حَجْرٍ كَفَلَكَ فَقَالَ يَا جَبْرَئِيلُ بَيِّنْ لِي ذَلِكَ فَقَالَ: أَمَّا الصُّلْبُ الَّذِي أَنْزَلَكَ فَعَبْدُ اللهِ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَ أَمَّا الْبَطْنُ الَّذِي حَمَلَكَ فَآمِنَةُ بِنْتُ وَهْبٍ وَ أَمَّا الْحَجْرُ الَّذِي كَفَلَكَ فَأَبُو طَالِبِ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَ فَاطِمَةُ بِنْتُ أَسَدٍ.

۱۳. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ شَرِيفِ بْنِ سَابِقٍ التَّفْلِيسِيِّ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ أَبِي قُرَّةَ السَّمَنْدِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عليه السلام يَقُولُ: كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ مَجَاعَةٌ حَتَّى نَبَشُوا الْمَوْتَى فَأَكَلُوهُمْ فَنَبَشُوا قَبْراً فَوَجَدُوا فِيهِ لَوْحاً فِيهِ مَكْتُوبٌ أَنَا فُلاَنُ النَّبِيُّ يَنْبُشُ قَبْرِي حَبَشِيٌّ مَا قَدَّمْنَا وَجَدْنَاهُ وَ مَا أَكَلْنَا رَبِحْنَاهُ وَ مَا خَلَّفْنَا خَسِرْنَاهُ.

۱۴. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ الْكُوفِيُّ حَدَّثَنَا جَدِّي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَنْ جَدِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْمُغِيرَةِ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله: مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ عَصَبِيَّةٌ بَعَثَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ أَعْرَابِ الْجَاهِلِيَّةِ.

۱۵. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ سُلَيْمَانَ بْنِ مُقْبِلٍ الْمَدَنِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي خَلَفٍ الزَّامِّ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ عليه السلام: مَنْ قَالَ: فِي السُّوقِ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ كَتَبَ اللهُ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فرو فرستاده شده است.

۱۱. امام کاظم علیه السلام فرمود: خداوند در روز جمعه هزار نفس از رحمت دارد که به هر بنده‌ای که مایل باشد، خواهد بخشید. هرکس از عصر جمعه صد بار سوره قدر را تلاوت کند، خداوند آن هزار و همانندش را به وی عطا می‌کند.

۱۲. امام صادق علیه السلام فرمود: جبرئیل بر پیامبر صلی الله علیه و آله فرود آمد و فرمود: ای محمد! خداوند بر تو درود می‌فرستد و می‌فرماید: من آتش دوزخ را بر پدری که تو را به دنیا آورده و نیز بر شکمی که تو را پرورش داده و دامنی که مایه رشد تو گشته حرام ساختم. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: ای جبرئیل! بر روشنی سخن حق بیافزای. جبرئیل گفت: پدری که تو را به دنیا آورد، عبدالله بن عبدالمطلب است. و شکمی که تو را پرورش داد، آمنه دختر وهب است و دامنی که مایه رشد تو گشت، ابوطالب و فاطمه دختر اسد است.

۱۳. امام صادق علیه السلام فرمود: آنگاه که در میان بنی اسرائیل دوران خشکسالی پدیدار شد، ناگزیر شدند که مردگان خود را از قبرها در آورده و بخورند. آنان روزی قبری را گشودند و در آن نوشته‌ای دیدند: من فلان پیامبرم و یک شخص حبشی گورم را خواهد شکافت. آگاه باش که هر چه پیش فرستادیم، به دست آوردیم و هر چه خوردیم، بهره‌مند شدیم و هر چه از خود در دنیا گذاشتیم، یک سر زیان بود.

۱۴. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: هرکس به اندازه خردلی تعصب در دل داشته باشد، خداوند او را در رستاخیز با اعراب روزگار جاهلی گرد می‌آورد.

۱۵. امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس در بازار بگوید: «اشهد ان لا اله الا الله وحده لاشریک له و اشهد ان محمدا عبده و رسوله» خداوند هزار هزار حسنه برای او ثبت می‌کند.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۱۶. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ هَارُونَ الْفَامِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ قَالَ: «سُبْحَانَ اللهِ غَرَسَ اللهُ لَهُ بِهَا شَجَرَةً فِي الْجَنَّةِ وَ مَنْ قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ غَرَسَ اللهُ لَهُ بِهَا شَجَرَةً فِي الْجَنَّةِ وَ مَنْ.

قَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ غَرَسَ اللهُ لَهُ بِهَا شَجَرَةً فِي الْجَنَّةِ وَ مَنْ قَالَ: اللهُ أَكْبَرُ غَرَسَ اللهُ لَهُ شَجَرَةً فِي الْجَنَّةِ فَقَالَ: رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ شَجَرَنَا فِي الْجَنَّةِ لَكَثِيرٌ؟ قَالَ: نَعَمْ وَ لَكِنْ إِيَّاكُمْ أَنْ تُرْسِلُوا عَلَيْهَا نِيرَاناً فَتُحْرِقُوهَا وَ ذَلِكَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ لاَ تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ»[1].

و صلى الله على محمد و آله.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

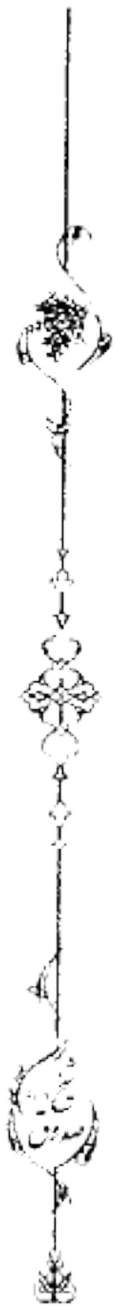
۱. محمد / ۳۳.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۱۶. پیامبر خدا ﷺ فرمود: هرکس بگوید: «سبحان الله» خداوند در بهشت درختی برای او خواهد کاشت و هرکس بگوید: «الحمدلله» خداوند در بهشت درختی برای او می کارد. و هرکس «لااله الاالله» بگوید: خداوند در بهشت درختی برای او خواهد کاشت. و هر کس «الله اکبر» بگوید، خداوند درختی برای او در بهشت می‌کارد. شخصی از قریش پرسید: ای پیامبر خدا! بدین گونه ما در بهشت درختان بسیاری خواهیم داشت. پیامبر فرمود: آری. ولی مبادا آتشی به سراغ درختان فرستید که آنها را نابود می‌سازید. خداوند می‌فرماید: «یا ایها الذین امنوا اطیعوالله و اطیعو الرسول و لاتبطلواعمالکم» (محمد/۳۳)

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس التاسع و الثمانون

يوم الأحد غرة شعبان سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

في دار السيد أبي محمد يحيى بن محمد العلوي رضوان الله عليه

۱. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي جَعْفَرٍ الْكُمْنْدَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى الاشْعَرِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي نَجْرَانَ عَنْ عَاصِمِ بْنِ حُمَيْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام قَالَ: أَوْحَى اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى إِلَى آدَمَ عليه السلام يَا آدَمُ إِنِّي أَجْمَعُ لَكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي أَرْبَعِ كَلِمَاتٍ وَاحِدَةٌ مِنْهُنَّ لِي وَ وَاحِدَةٌ فِيمَا بَيْنِي وَ بَيْنَكَ وَ وَاحِدَةٌ فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ النَّاسِ فَأَمَّا الَّتِي لِي فَتَعْبُدُنِي وَ لاَ تُشْرِكُ بِي شَيْئاً وَ أَمَّا الَّتِي لَكَ فَأُجَازِيكَ بِعَمَلِكَ أَحْوَجَ مَا تَكُونُ إِلَيْهِ وَ أَمَّا الَّتِي بَيْنِي وَ بَيْنَكَ فَعَلَيْكَ الدُّعَاءُ وَ عَلَيَّ الاجَابَةُ وَ أَمَّا الَّتِي فِيمَا بَيْنَكَ وَ بَيْنَ النَّاسِ فَتَرْضَى لِلنَّاسِ مَا تَرْضَى لِنَفْسِكَ.

۲. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِي هَاشِمٍ الْجَعْفَرِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا يَقُولُ: إِلَهِي بَدَتْ قُدْرَتُكَ وَ لَمْ تَبْدُ هَيْئَتُكَ فَجَهِلُوكَ وَ بِهِ قَدَّرُوكَ وَ التَّقْدِيرُ عَلَى غَيْرِ مَا بِهِ وَصَفُوكَ فَإِنِّي بَرِيءٌ يَا إِلَهِي مِنَ الَّذِينَ بِالتَّشْبِيهِ طَلَبُوكَ لَيْسَ كَمِثْلِكَ شَيْءٌ إِلَهِي وَ لَنْ يُدْرِكُوكَ وَ ظَاهِرُ مَا بِهِمْ مِنْ نِعَمِكَ دَلِيلُهُمْ عَلَيْكَ لَوْ عَرَفُوكَ وَ فِي خَلْقِكَ يَا إِلَهِي مَنْدُوحَةٌ أَنْ يَتَنَاوَلُوكَ بَلْ سَوَّوْكَ بِخَلْقِكَ فَمِنْ ثَمَّ لَمْ يَعْرِفُوكَ وَ اتَّخَذُوا بَعْضَ آيَاتِكَ رَبّاً فَبِذَلِكَ وَصَفُوكَ تَعَالَيْتَ رَبِّي عَمَّا بِهِ الْمُشَبِّهُونَ نَعَتُوكَ.

۳. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُفَضَّلٍ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هشتادو نهم

یکشنبه اول شعبان سال ۳۶۸

۱. امام باقر علیه السلام فرمود: خداوند به آدم علیه السلام وحی فرستاد: ای آدم! همه خوبی‌ها را در چهار کلمه برای تو گرد آورده‌ام. کلمه‌ای از من است و کلمه‌ای از تو و کلمه‌ای بین من و توست و کلمه‌ای بین تو و مردم است. کلمه من این است که مرا پرستش کنی و کسی را شریک من نسازی. کلمه تو این است که پاداش رفتارت در دشوارترین زمان که به تو نیاز داری، برسانم. کلمه بین من و تو این است که پس برای تو دعا کردن و برای ن اجابت کردن و آنچه بین تو و مردم است، تا اینکه چیزی را برای مردم پسند کنی که برای خویشتن پسند کرده‌ای.

۲. امام رضا علیه السلام در نیایش خود چنین گفت: خدایا! قدرت تو آشکار شد و هیبت تو پنهان مانده است. مردمان تو را نشناختند. خدایا! من بیزاری می‌طلبم از آنان که تو را همانند چیزی نمایاندند و تو را نشناختند. خدایا! آن چه از نعمت تو بر آنان آشکار است، هدایت‌گر به سوی تو است، اگر تو را بشناسند. در آفرینش تو راهی به منظور درک تو وجود دارد. اما آنان تو را با آفریده‌هایت یکسان گرفتند و از این رو نسبت به تو نادان ماندند. آنان بخشی از نشانه‌های تو را آگاه بودند و تو را بدان توصیف کردند. خدایا! تو برتر از آن چه هستی که «مشبهه» تو را وصف کردند.

۳. مفضل بن عمر از امام صادق علیه السلام روایت کرده که فرمود: از امام حسین علیه السلام پرسیدند: ای پسر پیامبر خدا! چگونه صبح کردی؟ امام حسین علیه السلام فرمود: در حالی صبح کردم که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بْنِ عُمَرَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: سُئِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عليه السلام فَقِيلَ لَهُ كَيْفَ أَصْبَحْتَ؟ يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ قَالَ: أَصْبَحْتُ وَ لِي رَبٌّ فَوْقِي وَ النَّارُ أَمَامِي وَ الْمَوْتُ يَطْلُبُنِي وَ الْحِسَابُ مُحْدِقٌ بِي وَ أَنَا مُرْتَهَنٌ بِعَمَلِي لاَ أَجِدُ مَا أُحِبُّ وَ لاَ أَدْفَعُ مَا أَكْرَهُ وَ الاُمُورُ بِيَدِ غَيْرِي فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَنِي وَ إِنْ شَاءَ عَفَى عَنِّي فَأَيُّ فَقِيرٍ أَفْقَرُ مِنِّي؟

۴. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو أَحْمَدَ مُحَمَّدُ بْنُ زِيَادٍ الازْدِيُّ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: بَلِيَّةُ النَّاسِ عَظِيمَةٌ إِنْ دَعَوْنَاهُمْ لَمْ يُجِيبُونَا وَ إِنْ تَرَكْنَاهُمْ لَمْ يَهْتَدُوا بِغَيْرِنَا قَالَ: الْمُفَضَّلُ وَ سَمِعْتُ الصَّادِقَ يَقُولُ: لِأَصْحَابِهِ مَنْ وَجَدَ بَرْدَ حُبِّنَا عَلَى قَلْبِهِ فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ لأُمِّهِ فَإِنَّهَا لَمْ تَخُنْ أَبَاهُ.

۵. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الْكَرْخِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِلصَّادِقِ عليه السلام: إِنَّ رَجُلًا رَأَى رَبَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِي مَنَامِهِ فَمَا يَكُونُ ذَلِكَ فَقَالَ ذَلِكَ؟ رَجُلٌ لاَ دِينَ لَهُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لاَ يُرَى فِي الْيَقَظَةِ وَ لاَ فِي الْمَنَامِ وَ لاَ فِي الدُّنْيَا وَ لاَ فِي الآخِرَةِ.

۶. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْقَاسِمِ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الصَّيْرَفِيُّ الْكُوفِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ الاحْمَرِ قَالَ: قُلْتُ: لِلصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام اخْبِرْنِي عَنِ اللهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمْ يَزَلْ سَمِيعاً بَصِيراً عَلِيماً قَادِراً؟ قَالَ نَعَمْ فَقُلْتُ لَهُ: فَإِنَّ رَجُلًا يَنْتَحِلُ مُوَالاتَكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمْ يَزَلْ سَمِيعاً بِسَمْعٍ وَ بَصِيراً بِبَصَرٍ وَ عَلِيماً بِعِلْمٍ وَ قَادِراً بِقُدْرَةٍ قَالَ فَغَضِبَ عليه السلام ثُمَّ قَالَ: مَنْ قَالَ: ذَلِكَ وَ دَانَ بِهِ فَهُوَ مُشْرِكٌ وَ لَيْسَ مِنْ وَلاَيَتِنَا عَلَى شَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى ذَاتُ عَلاَمَةٌ سَمِيعَةٌ بَصِيرَةٌ قَادِرَةٌ.

۷. حَدَّثَنَا حَمْزَةُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قَالَ: أَخْبَرَنِي عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ سَنَةَ سَبْعٍ وَ ثَلاثِمِائَةٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ حَفْصِ بْنِ الْبَخْتَرِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: وَقَعَ بَيْنَ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ رَحِمَهُ اللهُ وَ بَيْنَ رَجُلٍ كَلاَمٌ وَ خُصُومَةٌ فَقَالَ لَهُ الرَّجُلُ: مَنْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

پروردگار بالای من است و دوزخ پیش رویم و مرگ در پی من و حساب در پیرامونم و خود گروگان کردارم. صبح کردم در حالی که آنچه دوست دارم، به دست نخواهم آورد و آن چه دوست ندارم، نمی‌توانم از آن پیشگیری کنم. زیرا کارها در دست دیگری است و اگر بخواهد، مرا عذاب می‌کند و اگر بخواهد، از گناهم می‌گذرد. به راستی چه کسی از من بینواتر است؟

۴. امام صادق علیه السلام فرمود: گرفتاری مردمان بزرگ است. اگر آنان را برای حق فرا خوانیم، دعوت ما اهل بیت علیهم السلام را اجابت نخواهند کرد و اگر آنان را رها سازیم، رهبری نخواهند شد.

امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس قلب او به محبت ما خنک شده است، پس برای مادرش زیاد نیایش کند که به پدرش خیانت نورزیده است.

۵. ابراهیم کرخی می‌گوید: به امام صادق علیه السلام گفتم: شخصی خداوند را در خواب می‌نگرد. این خواب چه تعبیری دارد؟ فرمود: او کسی است که دین ندارد. زیرا خداوند نه در بیداری مشاهده می‌شود و نه خواب و نه در دنیا و نه در آخرت.

۶. ابان بن عثمان می‌گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدم: آیا خداوند پیوسته شنوا و بینا و دانا و توانا بوده است؟ فرمود: آری. گفتم: شخصی که پیرو خاندان شماست، باور دارد که خداوند همواره با شنیدن شنوایی دارد و با دیدن بینایی و با دانستن دانایی و با داشتن توانایی دارد. امام خشمگین شد و فرمود: هر کس که چنین گفته و بدان باور داشته باشد، به خدا شرک ورزیده است و پیروی از ما ندارد. خداوند ذاتی است. بسیار دانا و شنوا و بینا و توانا.

۷. امام صادق علیه السلام فرمود: بین مسلمان و شخصی اختلاف افتاد و کارشان به جدال لفظی کشید. او به سلمان گفت: تو کی هستی؟ سلمان گفت: آغاز حیات من و تو نطفه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَنْتَ؟ يَا سَلْمَانُ فَقَالَ: سَلْمَانُ أَمَّا أَوَّلِي وَ أَوَّلُكَ فَنُطْفَةٌ قَذِرَةٌ وَ أَمَّا آخِرِي وَ آخِرُكَ فَجِيفَةٌ مُنْتِنَةٌ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ وَ وُضِعَتِ الْمَوَازِينُ فَمَنْ ثَقُلَ مِيزَانُهُ فَهُوَ الْكَرِيمُ وَ مَنْ خَفَّ مِيزَانُهُ فَهُوَ اللَّئِيمُ.

۸. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالَقَانِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِيهِ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام يَقُولُ: إِنِّي مَقْتُولٌ وَ مَسْمُومٌ وَ مَدْفُونٌ بِأَرْضِ غُرْبَةٍ أَعْلَمُ ذَلِكَ بِعَهْدٍ عَهِدَهُ إِلَيَّ أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله: أَلَا فَمَنْ زَارَنِي فِي غُرْبَتِي كُنْتُ أَنَا وَ آبَائِي شُفَعَاءَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْ كُنَّا شُفَعَاءَهُ نَجَا وَ لَوْ كَانَ عَلَيْهِ مِثْلُ وِزْرِ الثَّقَلَيْنِ.

۹. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّهِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ قَالَ: حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ النَّمَاوَنْجِيُّ عَنْ عَبْدِ الْجَبَّارِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ دَاوُدَ الشَّعِيرِيِّ عَنِ الرَّبِيعِ صَاحِبِ الْمَنْصُورِ قَالَ: بَعَثَ الْمَنْصُورُ إِلَى الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ يَسْتَقْدِمُهُ لِشَيْءٍ بَلَغَهُ عَنْهُ فَلَمَّا وَافَى بَابَهُ خَرَجَ إِلَيْهِ الْحَاجِبُ فَقَالَ: أُعِيذُكَ بِاللهِ مِنْ سَطْوَةِ هَذَا الْجَبَّارِ فَإِنِّي رَأَيْتُ حَرَدَهُ عَلَيْكَ شَدِيداً فَقَالَ الصَّادِقُ عليه السلام: عَلَيَّ مِنَ اللهِ جُنَّةٌ وَاقِيَةٌ تُعِينُنِي عَلَيْهِ إِنْ شَاءَ اللهُ اسْتَأْذِنْ لِي عَلَيْهِ فَاسْتَأْذَنَ فَأَذِنَ لَهُ فَلَمَّا دَخَلَ سَلَّمَ فَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ ثُمَّ قَالَ لَهُ: يَا جَعْفَرُ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله قَالَ: لِأَبِيكَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام لَوْ لَا أَنْ يَقُولَ فِيكَ طَوَائِفُ مِنْ أُمَّتِي مَا قَالَتِ النَّصَارَى فِي الْمَسِيحِ لَقُلْتُ: فِيكَ قَوْلًا لَا تَمُرُّ بِمَلَإٍ إِلَّا أَخَذُوا مِنْ تُرَابِ قَدَمَيْكَ يَسْتَشْفُونَ بِهِ؟ وَ قَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: يَهْلِكُ فِيَّ اثْنَانِ وَ لَا ذَنْبَ لِي مُحِبٌّ غَالٍ وَ مُفْرِطٌ، قَالَ: قَالَ: ذَلِكَ اعْتِذَاراً مِنْهُ إِنَّهُ لَا يَرْضَى بِمَا يَقُولُ فِيهِ الْغَالِي وَ الْمُفْرِطُ وَ لَعَمْرِي إِنَّ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ عليه السلام لَوْ سَكَتَ عَمَّا قَالَتْ: فِيهِ النَّصَارَى لَعَذَّبَهُ اللهُ وَ لَقَدْ تَعْلَمُ مَا يُقَالُ فِيكَ مِنَ الزُّورِ وَ الْبُهْتَانِ وَ إِمْسَاكُكَ عَنْ ذَلِكَ وَ رِضَاكَ بِهِ سَخَطُ الدَّيَّانِ زَعَمَ أَوْغَادُ الْحِجَازِ وَ رَعَاعُ النَّاسِ أَنَّكَ حِبْرُ الدَّهْرِ وَ نَامُوسُهُ وَ حُجَّةُ الْمَعْبُودِ وَ تَرْجُمَانُهُ وَ عَيْبَةُ عِلْمِهِ وَ مِيزَانُ قِسْطِهِ وَ مِصْبَاحُهُ الَّذِي يَقْطَعُ بِهِ الطَّالِبُ عَرْضَ الظُّلْمَةِ إِلَى ضِيَاءِ النُّورِ وَ أَنْ لَا يَقْبَلَ مِنْ عَامِلٍ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

چرکین بوده و پایان آن مردار گند بو. در رستاخیز پای میزان اعمال هرکس که وزن کردارش سنگین است، او ارجمندی دارد و هرکس وزن کردارش سبک است، فرومایه خواهد بود.

۸. امام رضاؑ فرمود: من در دیار غربت مسموم و کشته شده و به خاک سپرده خواهم شد. از این سرنوشت آگاهم. پدرم از پدران خود و از پیامبر خداﷺ روایت کرده‌اند که هرکس مرا در غربت زیارت کند، من و پدرانم شفاعت کننده او در رستاخیز خواهیم بود. و هرکس که ما از او شفاعت کنیم، بی‌گمان رستگار گردد، هر چند که گناه ثقلین را داشته باشد.

۹. ربیع، دربان مخصوص منصور دوانیقی (خلیفه عباسی) می‌گوید که منصور، امام صادقؑ را به دلیل سخن چینی که درباره او شده بود، احضار کرد. آن گاه که او آمد، به او گفتم: سوگند به خداوند که تو را در برابر غضب این جبار پناه می‌دهم. او نسبت به شما بس خشم دارد. امام صادقؑ فرمود: من از گزند او در پناه سپر پروردگارم، اگر خداوند بخواهد. از منصور رخصت ورود برای من درخواست کن. آنگاه خلیفه رخصت داد و حضرت در آمد و درود گفت. منصور پاسخ داد و گفت ای جعفر آیا تو آگاهی که پیامبر خداﷺ به پدرت علی بن ابی طالب گفت که اگر ترس این نبود که برخی از امت من درباره تو سخنی بر زبان آورند که مسیحیان درباره مسیحؑ گفته‌اند، درباره تو چیزی می‌گفتم که هرگاه به گروهی برخورد کنی، خاک زیر پایت را به منظور شفا بردارند؟

و نیز علی گفت که دوتن در ارتباط با من نابود شدند، در حالی که من گناهکار نیستم. نخست دوستی که غلو می‌کند و دیگر دشمنی که در بیان فضایل من کوتاهی دارد. این سخن را به این دلیل گفت که از کلام ناپسند غالین و مقصران بیزاری داشت. سوگند به جان خودم، اگر عیسی به هنگام شنیدن آنچه درباره او می‌گفتند، سکوت می‌کرد، خداوند او را عذاب می‌کرد.

آنگاه منصور دوانیقی به امام صادقؑ گفت: آیا تو آگاهی که سخن‌های باطل و دروغ درباره تو می‌گویند و حال آنکه تو خاموش ماندی و آن همه پسند کردی؟ این خاموشی خشم خداوند را بر می‌انگیزد. از اذن حجاز گفته‌اند که تو عالم زمان و ناموس دهر و حجت خدا و ترجمان وحی و گنج دانایی و میزان قسط و مصباح پروردگاری که راه گم کرده به روشنایی تو راه را طی می‌کند. بی گمان خداوند عمل کسی را که نسبت به تو جاهل است

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جَهِلَ جَدَّكَ فِي الدُّنْيَا عَمَلًا وَ لاٰ يَرْفَعُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزْناً فَنَسْبُوكَ إِلَى غَيْرِ جَدِّكَ وَ قَالُوا فِيكَ مَا لَيْسَ فِيكَ فَقُلْ: فَإِنَّ أَوَّلَ مَنْ قَالَ: الْحَقَّ جَدُّكَ وَ أَوَّلَ مَنْ صَدَّقَهُ عَلَيْهِ أَبُوكَ وَ أَنْتَ حَرِيٌّ أَنْ تَقْتَصَّ آثَارَهُمَا وَ تَسْلُكَ سَبِيلَهُمَا فَقَالَ الصَّادِقُ عليه السلام: أَنَا فَرْعٌ مِنْ فُرُوعِ الزَّيْتُونَةِ وَ قِنْدِيلٌ مِنْ قَنَادِيلِ بَيْتِ النُّبُوَّةِ وَ أَدِيبُ السَّفَرَةِ وَ رَبِيبُ الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ وَ مِصْبَاحٌ مِنْ مَصَابِيحِ الْمِشْكَاةِ الَّتِي فِيهَا نُورُ النُّورِ وَ صَفْوُ الْكَلِمَةِ الْبَاقِيَةِ فِي عَقِبِ الْمُصْطَفَيْنَ إِلَى يَوْمِ الْحَشْرِ فَالْتَفَتَ الْمَنْصُورُ إِلَى جُلَسَائِهِ فَقَالَ: هَذَا قَدْ أَحَالَنِي عَلَى بَحْرٍ مَوَّاجٍ لاٰ يُدْرَكُ طَرَفُهُ وَ لاٰ يُبْلَغُ عُمْقُهُ يَحَارُ فِيهِ الْعُلَمَاءُ وَ يَغْرَقُ فِيهِ السُّبَّاحُ وَ يَضِيقُ بِالسَّابِحِ عَرْضُ الْفَضَاءِ هَذَا الشَّجَا الْمُعْتَرِضُ فِي حُلُوقِ الْخُلَفَاءِ الَّذِي لاٰ يَجُوزُ نَفْيُهُ وَ لاٰ يَحِلُّ قَتْلُهُ وَ لَوْ لاٰ مَا يَجْمَعُنِي وَ إِيَّاهُ شَجَرَةٌ طَابَ أَصْلُهَا وَ بَسَقَ فَرْعُهَا وَ عَذُبَ ثَمَرُهَا وَ بُورِكَتْ بِالذَّرِّ وَ قُدِّسَتْ فِي الزَّبُرِ لَكَانَ مِنِّي إِلَيْهِ مَا لاٰ يُحْمَدُ فِي الْعَوَاقِبِ لِمَا يَبْلُغُنِي مِنْ شِدَّةِ عَيْبِهِ لَنَا وَ سُوءِ الْقَوْلِ فِينَا فَقَالَ الصَّادِقُ عليه السلام: لاٰ تَقْبَلْ فِي ذِي رَحِمِكَ وَ أَهْلِ الرِّعَايَةِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِكَ قَوْلَ مَنْ حَرَّمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَ جَعَلَ مَأْوَاهُ النَّارَ فَإِنَّ النَّمَّامَ شَاهِدُ زُورٍ وَ شَرِيكُ إِبْلِيسَ فِي الاغْرَاءِ بَيْنَ النَّاسِ فَقَدْ قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَإٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْماً بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ»[1] وَ نَحْنُ لَكَ أَنْصَارٌ» وَ أَعْوَانٌ وَ لِمُلْكِكَ دَعَائِمُ وَ أَرْكَانٌ مَا أَمَرْتَ بِالْعُرْفِ وَ الاحْسَانِ وَ أَمْضَيْتَ فِي الرَّعِيَّةِ أَحْكَامَ الْقُرْآنِ وَ أَرْغَمْتَ بِطَاعَتِكَ لِلّٰهِ أَنْفَ الشَّيْطَانِ وَ إِنْ كَانَ يَجِبُ عَلَيْكَ فِي سَعَةِ فَهْمِكَ وَ كَثْرَةِ عِلْمِكَ وَ مَعْرِفَتِكَ بِآدَابِ اللّٰهِ أَنْ تَصِلَ مَنْ قَطَعَكَ وَ تُعْطِيَ مَنْ حَرَمَكَ وَ تَعْفُوَ عَمَّنْ ظَلَمَكَ فَإِنَّ الْمُكَافِيَ لَيْسَ بِالْوَاصِلِ إِنَّمَا الْوَاصِلُ مَنْ إِذَا قَطَعَتْهُ رَحِمُهُ وَصَلَهَا فَصِلْ رَحِمَكَ يَزِدِ اللّٰهُ فِي عُمُرِكَ وَ يُخَفِّفْ عَنْكَ الْحِسَابَ يَوْمَ حَشْرِكَ فَقَالَ: الْمَنْصُورُ قَدْ صَفَحْتُ عَنْكَ لِقَدَرِكَ وَ تَجَاوَزْتُ عَنْكَ لِصِدْقِكَ فَحَدِّثْنِي عَنْ نَفْسِكَ بِحَدِيثٍ أَتَّعِظُ بِهِ وَ يَكُونُ لِي زَاجِرُ صِدْقٍ عَنِ الْمُوبِقَاتِ فَقَالَ الصَّادِقُ عليه السلام: عَلَيْكَ بِالْحِلْمِ فَإِنَّهُ رُكْنُ الْعِلْمِ وَ امْلِكْ نَفْسَكَ عِنْدَ أَسْبَابِ الْقُدْرَةِ فَإِنَّكَ إِنْ تَفْعَلْ مَا تَقْدِرُ عَلَيْهِ كُنْتَ كَمَنْ شَفَى غَيْظاً أَوْ تَدَاوَى حِقْداً أَوْ يُحِبُّ أَنْ يُذْكَرَ بِالصَّوْلَةِ وَ اعْلَمْ بِأَنَّكَ إِنْ عَاقَبْتَ مُسْتَحِقّاً لَمْ تَكُنْ غَايَةُ مَا

---

۱. الحجرات / ۶.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نپذیرد و منزلت او را در رستاخیز بالا نبرد. تو را از اندازه‌ای که داری فراتر برده و چیزی که در تو نیست ،به تو نسبت داده‌اند. تو بگو نخستین کسی که حق را اظهار کرد و جد تو بوده و نخستین کسی که به آنان ایمان آورد، پدرت بوده و اکنون بایسته است که تو آثارشان را نمایان سازی و در راه آنان سکوت کنی.

امام صادق علیه السلام چنین پاسخ فرمود: من شاخه‌ای از شاخه‌های زیتون هستم و قندیلی از قندیل‌های خاندان نبوت و ادیب سفیران و پرورش یافته شایستگان. من چراغی از چراغ‌هایی هستم که در آن نور است و صفوت کلام ماندگار در نسل بهترین تا رستاخیز. در این هنگام منصور عباسی رو به اطرافیان کرد و گفت این مرا به اقیانوس موج خیزی حواله دارد که کرانه‌هایش ناپیداست و به ژرفای آن نمی‌توان دست یافت.دانشوران در آن سرگردان شده و شناوران در آن غرق گشته‌اند و فضا را بر شناکننده دشوار سازد.

این همان استخوانی است که در گلوی خلفا گیر کرده است. نه می‌توان او را تبعید کرد و نه می‌توان او را به قتل رساند. اگر به خاطر این نبود که من و او از یک درخت هستیم؛ درختی که اصل آن پاک بوده و شاخه‌های آن تابناک و میوه‌هایش شیرین و در جهان «ذر» مبارک گشته و در کتاب‌های آسمانی تقدیس شده است، از جانب من همان حرکتی صورت می‌گرفت که بدفرجام است. زیرا گزارش آمده که او ما را نکوهش شدید کرده و درباره ما ناروا می‌گوید.

امام صادق علیه السلام به منصور فرمود: درباره خویشاوندان خود که رعایت حقشان واجب است، سخن کسی را باور نکن که خداوند بهشت را بر او حرام ساخته و دوزخ را جایگاهش ساخته است. زیرا سخن چین شاهد باطل و شریک در فتنه انگیزی میان مردم است. خداوند فرمود: «یا ایها الذین آمنوا ان جائکم فاسق بنباء فتبینوا أن تصیبوا قوما بجهاله فتصبحوا علی مافعلتم نادمین» (حجرات/۵). ای منصورا ما برای تو یاری دهندگان و مدد رسانان هستیم و برای حکومت تو ستون‌ها و رکن‌ها هستیم که در خوبی و احسان کوشش کنی و در میان مردم اجرا کننده احکام قرآن باشی و با فرمان بردن از خداوند بینی شیطان را به خاک برسانی. به توست که با فراخی درک و فزونی دانایی و شناخت به آداب الهی با کسی که از تو جدا گردد بپیوندی و به کسی که خیرش را از تو باز دارد عطا کنی تا خداوند عمرت را دراز سازد. و نیز باید از آن که بر تو ستم روا داشته، گذشت کنی. کسی که عوض بدهد، به او بپیوندد. ای منصورا صله رحم کن تا اینکه خداوند بر عمرت بیافزاید و حساب تو را در رستاخیز آسان سازد. منصور گفت: به خاطر منزلتی که داری، به تو گذشت می‌کنم و به خاطر راست کرداری‌ات آنچه را شنیده‌ام، ناشنیده می‌گیرم. حال سخنی از خود بازگوی که از آن پند بگیرم و سبب پیشگیری از نابودی من باشد.

امام صادق علیه السلام فرمود: بردبار باش که همانا بردباری رکن دانایی است و چون قدرت در دست توست خویشتن دار باش. زیرا آن چه خواهی انجام دهی و دل خنک کنی و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

تُوصَفُ بِهِ إِلاَّ الْعَدْلَ وَ لاَ أَعْرِفُ حَالاً أَفْضَلَ مِنْ حَالِ الْعَدْلِ وَ الْحَالُ الَّتِي تُوجِبُ الشُّكْرَ أَفْضَلُ مِنَ الْحَالِ الَّتِي تُوجِبُ الصَّبْرَ فَقَالَ الْمَنْصُورُ: وَعَظْتَ فَأَحْسَنْتَ وَ قُلْتَ فَأَوْجَزْتَ فَحَدِّثْنِي عَنْ فَضْلِ جَدِّكَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام حَدِيثاً لَمْ تُؤْثِرْهُ الْعَامَّةُ فَقَالَ الصَّادِقُ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لَمَّا أُسْرِيَ بِي إِلَى السَّمَاءِ عَهِدَ إِلَيَّ رَبِّي جَلَّ جَلاَلُهُ فِي عَلِيٍّ عليه السلام ثَلاَثَ كَلِمَاتٍ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ فَقُلْتُ: لَبَّيْكَ رَبِّي وَ سَعْدَيْكَ فَقَالَ: عَزَّ وَ جَلَّ إِنَّ عَلِيّاً إِمَامُ الْمُتَّقِينَ وَ قَائِدُ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَ يَعْسُوبُ الْمُؤْمِنِينَ فَبَشِّرْهُ بِذَلِكَ فَبَشَّرَهُ النَّبِيُّ صلى الله عليه وآله بِذَلِكَ فَخَرَّ عَلِيٌّ عليه السلام سَاجِداً شُكْراً لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ بَلَغَ مِنْ قَدْرِي حَتَّى إِنِّي أُذْكَرُ هُنَاكَ قَالَ: نَعَمْ وَ إِنَّ اللَّهَ يَعْرِفُكَ وَ إِنَّكَ لَتُذْكَرُ فِي الرَّفِيقِ الاعْلَى فَقَالَ الْمَنْصُورُ: «ذٰلِكَ فَضْلُ اللهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشاءُ»[1].

۱۰. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ خَلَفِ بْنِ حَمَّادٍ الاسَدِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْعَبْدِيِّ عَنِ الاعْمَشِ عَنْ عَبَايَةَ بْنِ رِبْعِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ أَبُو طَالِبٍ لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله: يَا ابْنَ أَخِي اللهُ أَرْسَلَكَ؟ قَالَ: نَعَمْ قَالَ فَأَرِنِي آيَةً قَالَ ادْعُ لِي تِلْكَ الشَّجَرَةَ فَدَعَاهَا فَأَقْبَلَتْ حَتَّى سَجَدَتْ بَيْنَ يَدَيْهِ ثُمَّ انْصَرَفَتْ فَقَالَ: أَبُو طَالِبٍ أَشْهَدُ أَنَّكَ صَادِقٌ يَا عَلِيُّ صِلْ جَنَاحَ ابْنِ عَمِّكَ.

۱۱. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ مُتَيِّلٍ الدَّقَّاقُ قَالَ: حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ ثَابِتِ بْنِ دِينَارٍ الثُّمَالِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ سَأَلَهُ رَجُلٌ فَقَالَ لَهُ: يَا ابْنَ عَمِّ رَسُولِ اللهِ أَخْبِرْنِي عَنْ أَبِي طَالِبٍ هَلْ كَانَ مُسْلِماً؟ فَقَالَ وَ كَيْفَ لَمْ يَكُنْ مُسْلِماً وَ هُوَ الْقَائِلُ.

وَ قَدْ عَلِمُوا أَنَّ ابْنَنَا لاَ مُكَذَّبُ لَدَيْنَا وَ لاَ يُعْبَأُ بِقَوْلِ الاباطِلِ.

إِنَّ أَبَا طَالِبٍ كَانَ مَثَلُهُ كَمَثَلِ أَصْحَابِ الْكَهْفِ حِينَ أَسَرُّوا الايمَانَ وَ أَظْهَرُوا الشِّرْكَ فَآتَاهُمُ اللهُ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ.

---

۱. المائده / ۵۴.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

کین انتقام ستانی. آگاه باش که اگر کسی را که سزاوار عقوبت است، به کیفر برسانی، در واقع دادگستری کردی. و چیزی که سبب شکر است برتر است از چیزی که سبب صبر است.

منصور گفت: نیکو مرا اندرز دادی و کوتاه سخن گفتی. اکنون حدیثی درباره فضیلت نیای خود علی بن ابی طالب علیه السلام بگوی که بیشتر مردم آن را نمی‌دانند. امام صادق علیه السلام فرمود: پدرم از پدرش و از جد خود روایت فرمود: که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: آن گاه که مرا به معراج بردند پروردگارم درباره علی علیه السلام سه کلمه را توصیه کرد. فرمود: ای محمد! گفتم: «لبیک ربی و سعدیک». فرمود: علی پیشوای پارسایان و نیک سرشتان است و سرور اهل ایمان. او را از این بشارت آگاه ساز. پیامبران بشارت را به علی علیه السلام داد. علی سجده شکر برای خداوند گزارد و سر بلند کرد و گفت: ای پیامبر خدا! آیا منزلت من به جایی رسیده است که در آسمان‌ها مرا یاد کنند؟ پیامبر فرمود: آری. تو پیش خداوند شناخته شده و پر آوازه‌ای و تو در یاد رفیق اعلی هستی. منصور گفت: این همان فضل خداوند است که به هرکس اراده کند، خواهد داد.

۱۰. ابوطالب به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله گفت: ای برادر زاده! خداوند تو را برانگیخته است؟ فرمود: آری. ابوطالب گفت: نشانه آن را برایم آشکار کن. از این درخت بخواه که نزدیک آید. پیامبر به درخت فرمان داد و درخت نزدیک آمد و در پیشگاهش به سجده افتاد و بازگشت. ابوطالب گفت: شهادت می‌دهم که تو راست‌گو هستی. بعد گفت: ای علی به عمو زاده خود بپیوند.

۱۱. سعید بن جبیر می‌گوید: شخصی به عبدالله بن عباس گفت: ای عمو زاده پیامبر خدا صلی الله علیه و آله! آیا ابوطالب مسلمان بود یا نه؟ ابن عباس گفت: ابوطالب چگونه مسلمان نبود با نظر به اینکه فرموده است: آنان آگاه بودند که فرزند ما محمد از سوی ما تکذیب نشده و نیز به کلام روی نمی‌آورد. بعد ابن عباس افزود: مَثل ابوطالب، مَثل اصحاب کهف است که در باطن ایمان داشته و در ظاهر مشرک می‌نمودند. خداوند به آنان دو پاداش ارزانی داشت.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۱۲. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالَقَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ قَالَ: أَخْبَرَنَا الْمُنْذِرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْفَضْلِ الْهَاشِمِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: إِنَّ مَثَلَ أَبِي طَالِبٍ مَثَلُ أَصْحَابِ الْكَهْفِ حِينَ أَسَرُّوا الايمَانَ وَ أَظْهَرُوا الشِّرْكَ فَآتَاهُمُ اللهُ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ.

و صلى الله على محمد و آله الطاهرين.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۱۲. امام صادق علیه السلام فرمود: مثل ابوطالب مثل اصحاب کهف است که در باطن مومن بوده و در ظاهر هم‌چون مشرکان بودند. خداوند آنان را دو پاداش عطا کرد.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس التسعون

يوم الثلاثاء الثالث من شعبان سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ الْيَقْطِينِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ زِيَادٍ الْعَطَّارُ قَالَ حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ طَرِيفٍ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام: تَعَلَّمُوا الْعِلْمَ فَإِنَّ تَعَلُّمَهُ حَسَنَةٌ وَ مُدَارَسَتَهُ تَسْبِيحٌ وَ الْبَحْثَ عَنْهُ جِهَادٌ وَ تَعْلِيمَهُ لِمَنْ لاَ يَعْلَمُهُ صَدَقَةٌ وَ هُوَ عِنْدَ اللهِ لِأَهْلِهِ قُرْبَةٌ لِأَنَّهُ مَعَالِمُ الْحَلاَلِ وَ الْحَرَامِ وَ سَالِكُ بِطَالِبِهِ سَبِيلَ الْجَنَّةِ وَ هُوَ أَنِيسٌ فِي الْوَحْشَةِ وَ صَاحِبٌ فِي الْوَحْدَةِ وَ سِلاَحٌ عَلَى الاعْدَاءِ وَ زَيْنُ الاخِلاَّءِ يَرْفَعُ اللهُ بِهِ أَقْوَاماً يَجْعَلُهُمْ فِي الْخَيْرِ أَئِمَّةً يُقْتَدَى بِهِمْ تُرْمَقُ أَعْمَالُهُمْ وَ تُقْتَبَسُ آثَارُهُمْ وَ تَرْغَبُ الْمَلاَئِكَةُ فِي خَلَّتِهِمْ يَمْسَحُونَهُمْ بِأَجْنِحَتِهِمْ فِي صَلاَتِهِمْ لِأَنَّ الْعِلْمَ حَيَاةُ الْقُلُوبِ وَ نُورُ الابْصَارِ مِنَ الْعَمَى وَ قُوَّةُ الابْدَانِ مِنَ الضَّعْفِ يَنْزِلُ اللهُ حَامِلَهُ مَنَازِلَ الابْرَارِ وَ يَمْنَحُهُ مُجَالَسَةَ الاخْيَارِ فِي الدُّنْيَا وَ الآخِرَةِ بِالْعِلْمِ يُطَاعُ اللهُ وَ يُعْبَدُ وَ بِالْعِلْمِ يُعْرَفُ اللهُ وَ يُوَحَّدُ بِالْعِلْمِ تُوصَلُ الارْحَامُ وَ بِهِ يُعْرَفُ الْحَلاَلُ وَ الْحَرَامُ وَ الْعِلْمُ إِمَامُ الْعَقْلِ وَ الْعَقْلُ تَابِعُهُ يُلْهِمُهُ اللهُ السُّعَدَاءَ وَ يَحْرِمُهُ الاشْقِيَاءَ.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ: قَالَ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ هَاشِمٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَيْمُونٍ الْمَكِّيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صلى الله عليه وآله): اسْتَحْيُوا مِنَ اللهِ حَقَّ الْحَيَاءِ قَالُوا: وَ مَا نَفْعَلُ؟ يَا رَسُولَ اللهِ فَإِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ فَلاَ يَبِيتَنَّ أَحَدُكُمْ إِلاَّ وَ أَجَلُهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَ لْيَحْفَظِ الرَّأْسَ وَ مَا حَوَى وَ الْبَطْنَ وَ مَا وَعَى وَ لْيَذْكُرِ الْقَبْرَ وَ الْبِلَى وَ مَنْ أَرَادَ الآخِرَةَ فَلْيَدَعْ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس نودم

سه شنبه سوم شعبان سال ۳۶۸

۱. امیر مؤمنان علیه السلام فرمود: دانش را فراگیرید؛ آموختن آن «حسنه» است و گفت و گوی آن «تسبیح» و بحث آن «جهاد» است و آموختن آن به کسی که نمی‌داند، «صدقه» است. دانش برای دارنده‌اش پیش خداوند سبب نزدیکی جستن است. زیرا نشانه‌های حلال و حرام در آن است و جوینده‌اش را وارد بهشت می‌سازد و نیز انیس هنگام هراس و دوست دوران تنهایی و سلاح در برابر دشمن او و زینت در نزد دوست است.

خداوند به سبب دانش، منزلت گروهی را بالا می‌برد و آنان را رهنمون گر به خوبی‌ها کرده و رفتارشان را بر جسته می‌کند. از آثار عالمان پرتو گرفته می‌شود و فرشتگان اشتیاق در دوستی با آنان دارند و در هنگام نماز پر خود را به آنان می‌سایند. زیرا علم حیات بخش قلب‌ها در برابر کوردلی است و نیز توان مندی در برابر ناتوانی.

خداوند عالم را در مقام شایستگان جای داده و همنشینی نیکان در دنیا و آخرت را به وی عطا می‌کند. از رهگذر علم خداوند پرستیده می‌شود و فرمان او برده می‌شود و نیز به یکتایی شناخته می‌گردد. از طریق علم است که می‌توانند با خویشاوندان پیوند داشت و نیز حلال و حرام باز شناخته می‌شوند. علم رهنمون کننده خرد است و خرد از علم پیروی دارد. خداوند علم را به نیک بختان الهام می‌کند و از شور بختان دریغ می‌دارد.

۲. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: از خداوند چنان که شایسته است، شرم داشته باشید. گفتند: ای پیامبر خدا! چه باید کرد؟ فرمود: اگر رعایت کننده حق حیا هستید، هیچ کس از شما نباید به خواب برود؛ مگر اینکه مرگ او پیش چشمان او باشد و نیز سر و شکم را سالم نگاه دارد و یاد گور و پوسیدن بدن در آن باشد. هرکس در پی آخرت باشد، باید آراستگی فریبنده زندگی را رها سازد.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۳. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْقَاسِمُ بْنُ مُحَمَّدٍ الاصْبَهَانِيُّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ الْمِنْقَرِيِّ عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ النَّخَعِيِّ الْقَاضِي قَالَ: قُلْتُ: لِلصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام مَا الزُّهْدُ فِي الدُّنْيَا فَقَالَ: قَدْ حَدَّ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ ذَلِكَ فِي كِتَابِهِ فَقَالَ: «لِكَيْلاَ تَأْسَوْا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَ لاَ تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ»[1].

۴. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَبِي أَحْمَدَ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ الازْدِيِّ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ يُونُسَ قَالَ: كَانَ ابْنُ أَبِي الْعَوْجَاءِ مِنْ تَلاَمِذَةِ الْحَسَنِ الْبَصْرِيِّ فَانْحَرَفَ عَنِ التَّوْحِيدِ فَقِيلَ لَهُ: تَرَكْتَ مَذْهَبَ صَاحِبِكَ وَ دَخَلْتَ فِيمَا لاَ أَصْلَ لَهُ وَ لاَ حَقِيقَةَ؟ فَقَالَ: إِنَّ صَاحِبِي كَانَ مُخْلِطاً كَانَ يَقُولُ: طَوْراً بِالْقَدَرِ وَ طَوْراً بِالْجَبْرِ وَ مَا أَعْلَمُهُ اعْتَقَدَ مَذْهَباً دَامَ عَلَيْهِ وَ دَخَلَ مَكَّةَ تَمَرُّداً وَ إِنْكَاراً عَلَى مَنْ يَحُجُّ وَ كَانَ يَكْرَهُ الْعُلَمَاءُ مُسَاءَلَتَهُ إِيَّاهُمْ وَ مُجَالَسَتَهُ لَهُمْ لِخُبْثِ لِسَانِهِ وَ فَسَادِ ضَمِيرِهِ فَأَتَى الصَّادِقَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عليه السلام فَجَلَسَ إِلَيْهِ فِي جَمَاعَةٍ مِنْ نُظَرَائِهِ ثُمَّ قَالَ: لَهُ يَا أَبَا عَبْدِ اللهِ إِنَّ الْمَجَالِسَ أَمَانَاتٌ وَ لاَ بُدَّ بِكُلِّ مَنْ كَانَ بِهِ سُعَالٌ أَنْ يَسْعُلَ فَتَأْذَنَ لِي فِي الْكَلاَمِ؟ فَقَالَ: الصَّادِقُ عليه السلام تَكَلَّمْ بِمَا شِئْتَ؟ فَقَالَ ابْنُ أَبِي الْعَوْجَاءِ: إِلَى كَمْ تَدُوسُونَ هَذَا الْبَيْدَرَ وَ تَلُوذُونَ بِهَذَا الْحَجَرِ وَ تَعْبُدُونَ هَذَا الْبَيْتَ الْمَرْفُوعَ بِالطُّوبِ وَ الْمَدَرِ وَ تُهَرْوِلُونَ حَوْلَهُ هَرْوَلَةَ الْبَعِيرِ إِذَا نَفَرَ مَنْ فَكَّرَ فِي هَذَا أَوْ قَدَّرَ؟ عَلِمَ أَنَّ هَذَا فِعْلُ أَسَسَهُ غَيْرُ حَكِيمٍ وَ لاَ ذِي نَظَرٍ؟ فَقُلْ: فَإِنَّكَ رَأْسُ هَذَا الامْرِ وَ سَنَامُهُ وَ أَبُوكَ أُسُّهُ وَ نِظَامُهُ فَقَالَ الصَّادِقُ عليه السلام: انَّ مَنْ أَضَلَّهُ اللهُ وَ أَعْمَى قَلْبَهُ اسْتَوْخَمَ الْحَقَّ فَلَمْ يَسْتَعْذِبْهُ وَ صَارَ الشَّيْطَانُ وَلِيَّهُ يُورِدُهُ مَنَاهِلَ الْهَلَكَةِ: ثُمَّ لاَ يُصْدِرُهُ وَ هَذَا بَيْتٌ اسْتَعْبَدَ اللهُ بِهِ خَلْقَهُ لِيَخْتَبِرَ طَاعَتَهُمْ فِي إِتْيَانِهِ فَحَثَّهُمْ عَلَى تَعْظِيمِهِ وَ زِيَارَتِهِ وَ قَدْ جَعَلَهُ مَحَلَّ الانْبِيَاءِ وَ قِبْلَةَ الْمُصَلِّينَ لَهُ وَ هُوَ شُعْبَةٌ مِنْ رِضْوَانِهِ وَ طَرِيقٌ يُؤَدِّي إِلَى غُفْرَانِهِ مَنْصُوبٌ عَلَى اسْتِوَاءِ الْكَمَالِ وَ مُجْتَمَعِ الْعَظَمَةِ خَلَقَهُ اللهُ قَبْلَ دَحْوِ الارْضِ بِأَلْفَيْ عَامٍ وَ أَحَقُّ مَنْ أُطِيعَ فِيمَا أَمَرَ وَ انْتُهِيَ عَمَّا نَهَى عَنْهُ وَ زَجَرَ اللهُ الْمُنْشِئُ لِلْأَرْوَاحِ وَ الصُّوَرِ، فَقَالَ ابْنُ أَبِي الْعَوْجَاءِ: ذَكَرْتَ يَا أَبَا عَبْدِ اللهِ فَأَحَلْتَ عَلَى غَائِبٍ، فَقَالَ: وَيْلَكَ وَ كَيْفَ يَكُونُ غَائِباً مَنْ هُوَ مَعَ خَلْقِهِ شَاهِدٌ وَ

---

۱. الحدید / ۲۳.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۳. غیاث نخعی قاضی گفته است که به امام صادق گفتم: زهد در دنیا چیست؟ پس فرمود: خداوند آن را در کتابش قرآن حد بندی کرده و فرموده است: «لکیلا تأسو علی ما فأتکم و لا تفرحوا بما آتاکم» به آنچه از دست شما می‌رود، تأسف نخورید و به آنچه نزد شما فراهم می‌شود، شادمان نشوید.

۴. فضل بن یونس می‌گوید: ابن ابی العوجا از شاگردان حسن بصری بود که از آیین توحید بیرون رفت. از او پرسیدند: چرا راه دوست و آموزگارت را رها کردی و در راهی در آمدی که حق نیست؟ گفت: استادم همه چیز را به هم می ریزد. گاه معتقد به «قدر» است و گاه معتقد به «جبر». باور ندارم که بر عقیده‌ای استوار بماند.

فضل می‌افزاید: ابن ابی العوجا به آهنگ تمرد و انکار و ستیز عقیدتی با حاجیان به مکه آمد. گفت و گو و نشستن با او خوشایندی عالمان مکه نبود. زیرا هم زبان پلید داشت و هم فساد باطنی. او همراه با یاران خود پیش امام صادق علیه السلام آمد و گفت: ای اباعبدالله نشست‌ها همچون امانت‌ها می‌باشند و هرکس پرسشی دارد، بایستی آن را مطرح کند. آیا رخصت می‌دهی که سخن را شروع کنم؟

امام صادق علیه السلام فرمود: هر چه مایلی از من بپرس. ابن ابی العوجا گفت: تا چه زمانی پیرامون این خرمن (کعبه) می‌چرخید و به این سنگ (حجرالاسود) پناهنده می‌شوید؟ و پروردگار این سرای گلی را خواهید پرستید و همانند شتر رم کرده، پیرامون آن می‌چرخید؟ هرکس در این باره فکر کند و به ارزیابی آن بپردازد، آگاه می‌شود که این فرمان از شخصی غیر حکیم است که صاحب نظر نیست. حال پاسخم را بده که تو در صدر این امر هستی و نیز سردار آن و پدرت، بنیاد و نظام آن را نهاده است.

امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند هرکس را که گمراه و کوردل ساخت، حق بر او تلخ بوده و شیرینی آن را نمی‌چشد و شیطان همنشین وی شده و او را به ورطه نابودی می‌افکند و از آن جا او را خارج نمی‌سازد. اما این سرا سرایی است که خداوند مردمان را به وسیله آن در راه پرستیدن برانگیخته است که فرمان بردن آسان را در آزمون گذارد. و آنان را به تعظیم و زیارت این سرا ترغیب کرده و آن را کانون پیامبران و قبله نمازگزارن نمایانده است. کعبه در حقیقت شعبه‌ای از رضوان الهی است و نیز راهی برای مغفرت او. کعبه بر استواری کمال و مجتمع عظمت قرار دارد. خداوند دو هزار سال پیش از آنکه زمین کشش یابد، کعبه را ساخته است. از این رو کسی که جان‌ها وکالبدها را خلق کرده است، سزاوارتر برای فرمان بردن است. از آن چه بشر باز داشته و ناروا خوانده است، باید خود را دور داشت.

ابن ابی العوجا گفت: ای عبدالله! آن چه بر زبان آوردی یک سر حواله به نادیدنی بود. امام علیه السلام فرمود: وای بر تو، چگونه کسی که نسبت به آفریده‌هایش حاضر بوده و از شاهرگ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

إِلَيْهِمْ أَقْرَبُ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ يَسْمَعُ كَلاَمَهُمْ وَ يَرَى أَشْخَاصَهُمْ وَ يَعْلَمُ أَسْرَارَهُمْ؟ وَ إِنَّمَا الْمَخْلُوقُ الَّذِي إِذَا انْتَقَلَ مِنْ مَكَانٍ اشْتَغَلَ بِهِ مَكَانٌ وَ خَلاَ مِنْهُ مَكَانٌ فَلاَ يَدْرِي فِي الْمَكَانِ الَّذِي صَارَ إِلَيْهِ مَا حَدَثَ فِي الْمَكَانِ الَّذِي كَانَ فِيهِ فَأَمَّا اللهُ الْعَظِيمُ الشَّأْنِ الْمَلِكُ الدَّيَّانُ فَإِنَّهُ لاَ يَخْلُو مِنْهُ مَكَانٌ وَ لاَ يَشْتَغِلُ بِهِ مَكَانٌ فَلاَ يَكُونُ إِلَى مَكَانٍ أَقْرَبَ مِنْهُ إِلَى مَكَانٍ وَ الَّذِي بَعَثَهُ بِالآيَاتِ الْمُحْكَمَةِ وَ الْبَرَاهِينِ الْوَاضِحَةِ وَ أَيَّدَهُ بِنَصْرِهِ وَ اخْتَارَهُ لِتَبْلِيغِ رِسَالاَتِهِ صَدَّقْنَا قَوْلَهُ: فَإِنَّ رَبَّهُ بَعَثَهُ وَ كَلَّمَهُ فَقَامَ عَنْهُ ابْنُ أَبِي الْعَوْجَاءِ وَ قَالَ لِأَصْحَابِهِ: مَنْ أَلْقَانِي فِي بَحْرِ هَذَا سَأَلْتُكُمْ أَنْ تَلْتَمِسُوا لِي خُمْرَةً فَأَلْقَيْتُمُونِي إِلَى جَمْرَةٍ، قَالُوا: مَا كُنْتَ فِي مَجْلِسِهِ إِلاَّ حَقِيراً قَالَ: إِنَّهُ ابْنُ مَنْ حَلَقَ رُءُوسَ مَنْ تَرَوْنَ.

۵. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ سَعْدٍ الْعَسْكَرِيُّ قَالَ: أَخْبَرَنَا أَبُو إِسْحَاقَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ رَعْدٍ الْعَبْشَمِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا ثُبَيْتُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الاحْوَصِ الْمِصْرِيُّ حَدَّثَنَا جَمَاعَةٌ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: بَيْنَمَا أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام فِي أَصْعَبِ مَوْقِفٍ بِصِفِّينَ إِذْ قَامَ إِلَيْهِ رَجُلٌ مِنْ بَنِي دُودَانَ، فَقَالَ: مَا بَالُ قَوْمِكُمْ دَفَعُوكُمْ عَنْ هَذَا الامْرِ وَ أَنْتُمُ الاعْلَوْنَ نَسَباً وَ أَشَدُّ نَوْطاً بِالرَّسُولِ وَ فَهْماً بِالْكِتَابِ وَ السُّنَّةِ، فَقَالَ: سَأَلْتَ يَا أَخَا بَنِي دُودَانَ وَ لَكَ حَقُّ الْمَسْأَلَةِ وَ ذِمَامُ الصِّهْرِ وَ إِنَّكَ لَقَلِقُ الْوَضِينِ تُرْسِلُ عَنْ ذِي مَسَدٍ إِنَّهَا إِمْرَةٌ شَحَّتْ عَلَيْهَا نُفُوسُ قَوْمٍ وَ سَخَتْ عَنْهَا نُفُوسُ آخَرِينَ وَ نِعْمَ الْحَكَمُ اللهُ فَدَعْ عَنْكَ نَهْباً صِيحَ فِي حَجَرَاتِهِ وَ هَلُمَّ الْخَطْبَ فِي ابْنِ أَبِي سُفْيَانَ فَلَقَدْ أَضْحَكَنِي الدَّهْرُ بَعْدَ إِبْكَائِهِ لاَ غَرْوَ إِلاَّ جَارَتِي وَ سُؤَالُهَا - أَلاَ هَلْ لَنَا أَهْلُ سَأَلْتَ كَذَلِكَ بِئْسَ الْقَوْمُ مَنْ خَفَضَنِي وَ حَاوَلُوا الادْهَانَ فِي دِينِ اللهِ فَإِنْ تُرْفَعْ عَنَّا مِحَنُ الْبَلْوَى أَحْمِلْهُمْ مِنَ الْحَقِّ عَلَى مَحْضِهِ وَ إِنْ تَكُنِ الاخْرَى فَلاَ تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ إِلَيْكَ عَنِّي يَا أَخَا بَنِي سِيدَانَ.

۶. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ سَعِيدٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللهِ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَجَّاجِ الْعَدْلُ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ النَّحْوِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ وَاقِدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا صَالِحُ بْنُ الصَّلْتِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ زُهَيْرٍ قَالَ: وَفَدَ الْعَلاَءُ بْنُ الْحَضْرَمِيِّ عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وآله، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ لِي أَهْلَ بَيْتٍ أُحْسِنُ إِلَيْهِمْ فَيُسِيئُونَ وَ أَصِلُهُمْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

گردن شان به آنان نزدیک‌تر است و سخن آنان را شنیده و صورت‌شان دیده و از رازهایشان آگاه شده است. نادیدنی خوانده می‌شود؟ نادیدنی همان آفریده است که آن گاه که از مکانی به مکانی انتقال می‌یابد، جایی را پر می‌کند و جایی را خالی. او از آنجایی که بیرون آمده، آگاهی ندارد که در آنجایی که بوده، چه فراهم ساخته است. اما خداوند ملک دیان بوده و مکانی از او خالی نبوده و مکانی را پر نسازد و به جایی نسبت به جایی دیگر نزدیک‌تر نباشد. سوگند به حق کسی که او را با آیات محکم و برهان‌های روشن برانگیخته و به یاری خویش تأیید کرده و برای ابلاغ رسالت خود انتخاب کرده است، ما کلام او را که خداوند وی را به پیامبری برانگیخته و با او گفت و گو داشته است، باور کرده‌ایم.

ابن ابی العوجا بلند شد و به یاران خود گفت: چه کسی مرا در این اقیانوس بی‌کران انداخت؟ من از شما نوشیدنی طلب کردم و شما مرا در آتش افکندید. آنان گفتند: تو در نشست با او چه بی‌مقدار و خوار بودی.

ابن ابی العوجا گفت: او پسرکسی است که سر این همه خلق خدا را که می‌نگرید، تراشیده است.

۵. امام صادق علیه السلام فرمود: آنگاه که امیرمومنان در دشوارترین لحظه پیکار «صفین» بود. شخصی از «بنی دوران» پرسید: قوم را چه شده بود که شما را از امر خلافت دور نگاه داشتند با اینکه به لحاظ نسبت برتر از دیگران بوده و به پیامبر صلی الله علیه و آله نزدیک‌تر از آنان بوده و به کتاب و سنت آگاه‌تر بودی؟ علی علیه السلام فرمود: ای برادر بنی دودانی! تو حق داری که در این باره از من سؤال کنی و آرامش باطن خویش را فراهم آوری. تو در اندوه و اضطراب هستی که سخن می‌گویی.

مسأله، مسأله حکومت بود که باطن برخی در راه آن آشفت و باطن برخی دیگر از آن دریغ داشته شد. و چه نیکو داوری است خداوند. آن گاه علی علیه السلام ابیاتی خواند.

۶. عبدالله بن زهیر می‌گوید: علاءبن خضر نزد پیامبراکرم صلی الله علیه و آله آمد و گفت: ای پیامبر خدا! من خویشاوندانی دارم که به آنان نیکی می‌کنم، در حالی که آنان به من جفا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَيَقْطَعُونَ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: «ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ. وَ مَا يُلَقَّاهَا إِلاَّ الَّذِينَ صَبَرُوا وَ مَا يُلَقَّاهَا إِلاَّ ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ»[1] فَقَالَ الْعَلاءُ بْنُ الْحَضْرَمِيُّ: إِنِّي قَدْ قُلْتُ: شِعْراً هُوَ أَحْسَنُ مِنْ هَذَا قَالَ: وَ مَا قُلْتَ فَأَنْشَدَهُ:

وَ حَيِّ ذَوِي الاضْغَانِ تَسْبِ قُلُوبَهُمْ تَحِيَّتُكَ الْعُظْمَى فَقَدْ يُرْفَعُ النَّغَلُ.

فَإِنْ أَظْهَرُوا خَيْراً فَجَازِ بِمِثْلِهِ وَ إِنْ خَنَسُوا عَنْكَ الْحَدِيثَ فَلا تَسَلْ.

فَإِنَّ الَّذِي يُؤْذِيكَ مِنْهُ سَمَاعُهُ وَ إِنَّ الَّذِي قَالُوا: وَرَاءَكَ لَمْ يَقُلْ.

فَقَالَ النَّبِيُّ: إِنَّ مِنَ الشِّعْرِ لَحُكْماً وَ إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ لَسِحْراً وَ إِنَّ شِعْرَكَ لَحَسَنٌ وَ إِنَّ كِتَابَ اللهِ أَحْسَنُ.

۷. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى الدَّقَّاقُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الطَّارِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ الْخَشَّابُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُحَسِّنٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ آبَائِهِ، قَالَ: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ﷺ: وَ اللهِ مَا دُنْيَاكُمْ عِنْدِي إِلاَّ كَسَفْرٍ عَلَى مَنْهَلٍ حَلُّوا إِذْ صَاحَ بِهِمْ سَائِقُهُمْ فَارْتَحَلُوا وَ لا لَذَاذَتُهَا فِي عَيْنِي إِلاَّ كَحَمِيمٍ أَشْرَبُهُ غَسَّاقاً وَ عَلْقَمٍ أَتَجَرَّعُهُ زُعَاقاً وَ سَمٍّ أَفْعَى أَسْقَاهُ دِهَاقاً وَ قِلادَةٍ مِنْ نَارٍ أُوهِقُهَا خِنَاقاً وَ لَقَدْ رَقَّعْتُ مِدْرَعَتِي هَذِهِ حَتَّى اسْتَحْيَيْتُ مِنْ رَاقِعِهَا وَ قَالَ لِي: اقْذِفْ بِهَا قَذْفَ الاتِنِ لا يَرْتَضِيهَا لِيَرْقَعَهَا فَقُلْتُ لَهُ: اعْزُبْ عَنِّي فَعِنْدَ الصَّبَاحِ يَحْمَدُ الْقَوْمُ السُّرَى وَ تَنْجَلِي عَنَّا عُلالاتُ الْكَرَى وَ لَوْ شِئْتُ لَتَسَرْبَلْتُ بِالْعَبْقَرِيِّ الْمَنْقُوشِ مِنْ دِيبَاجِكُمْ وَ لَأَكَلْتُ لُبَابَ هَذَا الْبُرِّ بِصُدُورِ دَجَاجِكُمْ وَ لَشَرِبْتُ الْمَاءَ الزُّلالَ بِرَقِيقِ زُجَاجِكُمْ وَ لَكِنِّي أُصَدِّقُ اللَّهَ جَلَّتْ عَظَمَتُهُ حَيْثُ يَقُولُ: «مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَ زِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَ هُمْ فِيهَا لا يُبْخَسُونَ. أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الآخِرَةِ إِلاَّ النَّارُ»[2] فَكَيْفَ أَسْتَطِيعُ الصَّبْرَ عَلَى نَارٍ لَوْ قَذَفْتُ بِشَرَرَةٍ إِلَى الارْضِ لَأَحْرَقَتْ نَبْتَهَا؟ وَ لَوِ اعْتَصَمَتْ نَفْسٌ بِقُلَّةٍ لَأَنْضَجَهَا وَهْجُ النَّارِ فِي قُلَّتِهَا وَ أَيُّمَا خَيْرٌ لِعَلِيٍّ أَنْ يَكُونَ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مُقَرَّباً أَوْ يَكُونَ فِي لَظَى خَسِيئاً مُبْعَداً مَسْخُوطاً عَلَيْهِ بِجُرْمِهِ مُكَذِّباً؟ وَ اللهِ لَأَنْ أَبِيتَ عَلَى حَسَكِ السَّعْدَانِ مُرَقَّداً وَ تَحْتِي أَطْمَارٌ عَلَى سَفَاهَا مُمَدَّداً أَوْ أُجَرَّ فِي

---

۱. الصافات / ۳۴-۳۵.

۲. هود / ۱۵-۱۶.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

می‌کنند. با آنان پیوند برقرار می‌کنم، اما آنان قطع پیوند می‌کنند. پیامبر فرمود: در نیکوترین روش رفتار کن تا کسی که دشمن تو است، دوست مهربان تو شود. به جز شکیبایان و دارندگان نصیب معنوی بزرگ، این توفیق رابه دست نمی‌آورند.

علاءبن خضر گفت: من شعری در این باره سرودم. حضرت فرمود: چه گفته‌ای؟ بعد علاء ابیاتی را خواند آن گاه پیامبرﷺ فرمود: چه بسیار شعری که در آن حکمت نهفته است و بیانی که سحرآمیزی دارد. شعر تو نیکوست اما قرآن از آن نیکوتر است.

۷. امام صادقؑ این سخن بلند را از علیؑ روایت فرمود: سوگند به خداوند که دنیای شما در چشم من جز اقامت گاه مسافرانی نیست که در سراب فرود آمده‌اند و آن گاه که بزرگ کاروان بانگ کوچیدن دهد، همه باید کوچ کنند. لذت‌های دنیا در نگاه من مانند «حمیم» سوزان دوزخ است که داغ می‌نوشم و نیز همانند شربت تلخی است که ناگزیر جرعه جرعه در حلقم می‌ریزند. گویی زهرماری است که به من وارد می‌گردد یا گردن بند آتشین است که گلویم را سخت گرفته است.

من این جامه خویش را آنقدر وصله زدم که از وصله زدن آن شرمگین هستم. دنیا گفت: آن را همانند سنگ سوخته‌ای دور انداز و دیگر خوشایندش نبود که آن را وصله زنم. گفتم: از من دور شو. صبحگاهان شب روا کار خود را ستایش کنند و رنج بی‌خوابی از من زدوده شود. اگر مایل باشم جامه‌ای عبقری نقش‌دار دیبایی شما را بر تن خواهم کرد و مغز گندم همراه با سینه جوجه خواهم خورد و آب زلال در ظرف بلورین خواهم نوشید. اما من خداوند را تصدیق می‌کنم که فرمود: «من کان یرید الحیوة الدنیا و زینتهانوف الیهم اعمالهم فیها و هم فیها لا یبخسون. اولئک الذین لیس لهم فی الآخره الاالنار» هر کس که دنیا و زیورش را بخواهد، کردارشان را عوض می‌دهیم و در دنیا کم و کاستی نخواهند داشت. آنها کسانی هستند که در آخرت جز جهنم نصیبی ندارند. (هود/۱۶-۱۵).

آنگاه علیؑ فرمود: من چگونه می‌توانم در برابر آتشی شکیبا باشم که اگر شراره‌ای از آن به زمین برسد، همهٔ گیاه آن را بسوزاند و اگر کسی به قله‌ای پناهنده شود، او را خواهد پخت و آتش به قله خواهد انداخت. برای علی پیش خداوند مقرب بودن نیکوتر است یا در کام آتش دوزخ رفتن و اندوه از رحمت الهی و در معرض خشم خداوند قرار گرفتن در حالی که تکذیب کننده حق باشد؟ به خدا سوگند، اگر برخار مغیلان خفته و بسترم از خار درختان بوده و در زنجیر و غل آهنین زندانی شوم، در چشم من دوست داشتنی‌تر است از

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَغْلَالِي مُصَفَّداً أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَلْقَى فِي الْقِيَامَةِ مُحَمَّداً خَائِناً فِي ذِي يَتْمَةٍ أَظْلِمُهُ بِفَلْسَةٍ مُتَعَمِّداً وَ لَمْ أَظْلِمِ الْيَتِيمَ وَ غَيْرَ الْيَتِيمِ لِنَفْسٍ تُسْرِعُ إِلَى الْبَلاءِ قُفُولُهَا وَ يَمْتَدُّ فِي أَطْبَاقِ الثَّرَى حُلُولُهَا، وَ إِنْ عَاشَتْ رُوَيْداً فَبِذِي الْعَرْشِ نُزُولُهَا مَعَاشِرَ شِيعَتِي احْذَرُوا فَقَدْ عَضَّتْكُمُ الدُّنْيَا بِأَنْيَابِهَا تَخْتَطِفُ مِنْكُمْ نَفْساً بَعْدَ نَفْسٍ كَذِئَابِهَا، وَ هَذِهِ مَطَايَا الرَّحِيلِ قَدْ أُنِيخَتْ لِرُكَّابِهَا، أَلاَ إِنَّ الْحَدِيثَ ذُو شُجُونٍ فَلاَ يَقُولَنَّ قَائِلُكُمْ إِنَّ كَلاَمَ عَلِيٍّ مُتَنَاقِضٌ لِأَنَّ الْكَلاَمَ عَارِضٌ، وَ لَقَدْ بَلَغَنِي أَنَّ رَجُلًا مِنْ قُطَّانِ الْمَدَائِنِ تَبِعَ بَعْدَ الْحَنِيفِيَّةِ غُلُوجَهُ، وَ لَبِسَ مِنْ نَالَةِ دِهْقَانِهِ مَنْسُوجَهُ، وَ تَضَمَّخَ بِمِسْكِ هَذِهِ النَّوَافِجِ صَبَاحَهُ، وَ تَبَخَّرَ بِعُودِ الْهِنْدِ رَوَاحَهُ، وَ حَوْلَهُ رَيْحَانُ حَدِيقَةٍ يَشَمُّ نَفَاحَهُ، وَ قَدْ مُدَّ لَهُ مَفْرُوشَاتُ الرُّومِ عَلَى سُرُرِهِ تَعْساً لَهُ بَعْدَ مَا نَاهَزَ السَّبْعِينَ مِنْ عُمُرِهِ وَ حَوْلَهُ شَيْخٌ يَدِبُّ عَلَى أَرْضِهِ مِنْ هَرَمِهِ وَ ذُو يَتْمَةٍ تَضَوَّرَ مِنْ ضُرِّهِ وَ مِنْ قَرْمِهِ فَمَا وَاسَاهُمْ بِفَاضِلاَتٍ مِنْ عَلْقَمِهِ لَئِنْ أَمْكَنَنِي اللهُ مِنْهُ لَأَخْضَمَنَّهُ خَضْمَ الْبُرِّ وَ لَأُقِيمَنَّ عَلَيْهِ حَدَّ الْمُرْتَدِّ وَ لَأَضْرِبَنَّهُ الثَّمَانِينَ بَعْدَ حَدٍّ وَ لَأَسُدَّنَّ مِنْ جَهْلِهِ كُلَّ مَسَدٍّ تَعْساً لَهُ أَفَلَا شَعْرٌ أَمْ فَلاَ صُوفٌ؟ أَفَلاَ وَبَرٌ؟ أَفَلاَ رَعِيفٌ؟ فَقَارُ اللَّيْلِ إِفْطَارُ مُقَدَّمٌ؟ أَفَلاَ عَبْرَةٌ عَلَى خَدٍّ فِي ظُلْمَةِ لَيَالٍ تَنْحَدِرُ؟ وَ لَوْ كَانَ مُؤْمِناً لاَتَّسَقَتْ لَهُ الْحُجَّةُ إِذَا ضَيَّعَ مَا لاَ يَمْلِكُ وَ اللهِ لَقَدْ رَأَيْتُ عَقِيلًا أَخِي وَ قَدْ أَمْلَقَ حَتَّى اسْتَمَاحَنِي مِنْ بُرِّكُمْ صَاعَةً وَ عَاوَدَنِي فِي عُشْرِ وَسْقٍ مِنْ شَعِيرِكُمْ يُطْعِمُهُ جِيَاعَهُ وَ يَكَادُ يَلْوِي ثَالِثَ أَيَّامِهِ خَامِصاً مَا اسْتَطَاعَهُ وَ رَأَيْتُ أَطْفَالَهُ شُعْثَ الاَلْوَانِ مِنْ ضُرِّهِمْ كَأَنَّمَا اسْمَأَزَّتْ وُجُوهُهُمْ مِنْ قُرِّهِمْ فَلَمَّا عَاوَدَنِي فِي قَوْلِهِ، وَ كَرَّرَهُ أَصْغَيْتُ إِلَيْهِ سَمْعِي فَغَرَّهُ وَ ظَنَّنِي أُوتِغُ دِينِي فَأَتْبَعُ مَا سَرَّهُ أَحْمَيْتُ لَهُ حَدِيدَةً لِيَنْزَجِرَ إِذْ لاَ يَسْتَطِيعُ مِنْهَا دُنُوّاً وَ لاَ يَصْبِرُ ثُمَّ أَدْنَيْتُهَا مِنْ جِسْمِهِ فَضَجَّ مِنْ أَلَمِهِ ضَجِيجَ ذِي دَنَفٍ يَئِنُّ مِنْ سُقْمِهِ وَ كَادَ يَسْبِينِي سَفَهاً مِنْ كَظْمِهِ وَ لِحَرْقَةٍ فِي لَظَى أَضْنَى لَهُ مِنْ عُدْمِهِ، فَقُلْتُ: لَهُ ثَكِلَتْكَ الثَّوَاكِلُ يَا عَقِيلُ أَتَئِنُّ مِنْ حَدِيدَةٍ أَحْمَاهَا إِنْسَانُهَا لِمَدْعَبِهِ وَ تَجُرُّنِي إِلَى نَارٍ سَجَرَهَا جَبَّارُهَا مِنْ غَضَبِهِ أَتَئِنُّ مِنَ الاَذَى وَ لاَ أَئِنُّ مِنْ لَظَى وَ اللهِ لَوْ سَقَطَتِ الْمُكَافَاةُ عَنِ الاَمَمِ، وَ تُرِكَتْ فِي مَضَاجِعِهَا بَالِيَاتُ فِي الرَّمَمِ لاَسْتَحْيَيْتُ مِنْ مَقْتِ رَقِيبٍ يَكْشِفُ فَاضِحَاتِ مِنَ الاَوْزَارِ فَصَبْراً عَلَى دُنْيَا تَمُرُّ بِلَأْوَائِهَا كَلَيْلَةٍ بِأَحْلاَمِهَا تَنْسَلِخُ كَمْ بَيْنَ نَفْسٍ فِي خِيَامِهَا نَاعِمَةٌ وَ بَيْنَ أَثِيمٍ فِي جَحِيمٍ يَصْطَرِخُ وَ لاَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

اینکه محمد ﷺ را در رستاخیز در حالی دیدار کنم که به یتیم خیانت عمدی کرده باشم.

من هرگز به خاطر نفس رو به پاشیدگی خود در زیر انبوه خاکها که زمانی دراز در آن می‌ماند، به یتیم دیگران ستم روا ندارم. و اگر اندکی حیات داشته باشد، نزد دارنده عرش فرود می‌آید. ای پیروان من! خویشتن را دور نگاه دارید از اینکه دنیا نیش‌های خود را به شما فرو کند. دنیا ایمان شما را با نفس دروغ زن خود می‌دزدد. این مرکب‌های کوچیدن است که برای کسانی که می‌باید سوارشان شوند، پشت خوابانده‌اند. آگاه باشید که سخن توجیه گونه گون می‌پذیرد. مبادا کسی اظهار کند که در کلام علی ضد و نقیض وجود دارد. زیرا سخن می‌آورد. به من گزارش رسیده که شخصی از اهالی مدائن پس از این که مسلمان شده به آیین مجوس درآمده و جامه بزرگان بر تن کرده است. در بامداد خویشتن را مشک فشان می‌سازد و در شامگاه عود هندی بخور می‌کند. و پیرامون او بوستانی است که سیب آن را بو می‌کشد و فرش‌های رومی بر تخت وی افکنده‌اند. هلاک باد او که فزون‌تر از هفتاد سال زندگی را سپری می‌کند، و نزدیک او مرد کهن سالی است که از پیری خود را بر زمین می‌کشد و از ظلم قوم خویش نالان است و آنان از آنچه در رزق فزونی دارند به او کمک نمی‌رسانند. اگر خداوند مرا بر او چیره سازد، همانند گندم او را خرد کرده وحد مرتد را بر او جاری خواهم کرد. و پس از زدن هشتاد تازیانه جهل او را آشکار می‌کنم. هلاک باد جامه‌ای که از مو و پشم و کرک نیست. نانی نیست که هنگام افطار نزد او گذارند و اشکی نیست که در دل شب بر گونه بریزد. اگر او ایمان داشت، بر او حجت بیشتری اقامه می‌کردم. زیرا آن چه به او تعلق ندارد، هدر داده است. سوگند به خداوند، برادرم عقیل را نگریستم که بینوا گشته است. او از من مقداری از گندم شما مسلمانان را در خواست کرد و چند بار به خاطر شش کیلو جو آمد و رفت تا برای خانواده گرسنه‌اش بگیرد. روز سوم از شدت گرسنگی نزدیک بود که بر زمین بیفتد. کودکان او از گرسنگی رنگ پریده و از سرمازدگی فرسوده و دلمرده دیدم. آنگاه که عقیل خواهش خود را تکرار کرد، گوش سپردم، او پنداشت که من دین خود را خواهم باخت و در پی شادمانی او می روم. ناگاه آهنی گداختم که از ترس آن فرار کند، چون طاقت آن را ندارد در تنگ دستی‌اش شکیباباشد. آهن گداخته را به پوست او نزدیک کردم. عقیل از سوزش و درد آن مانند بیماری سخت از دردمندی نالان شد. چیزی نمانده بود که مرا ناسزا گوید. زیرا غضب باطنی و درد شراره آتش که از آن نالان بود، او را بی‌تاب ساخته بود گفتم: ای عقیل! مادران داغدیده بر تو اشک بریزند. ای عقیل! تو از آهن گداخته‌ای نالانی که انسانی آن را تاخته است در حالی که می‌خواهی مرا به دوزخی برانی که خداوند جبار از غضب خویش آن را بر افروخته است؟ ابی عقیل! تو از آزار لمس آتش نالان شدی و من از زبانه آتش نالان نشوم؟ سوگند به خداوند، اگر از امت‌ها کیفرها را بردارند و آنان را در قبرهای خویش آسوده و پوسیده رها سازند و رستاخیزی در کار نباشد، من از دشمنی که دیده بانی دارد و خطاهای آدمی را آشکار می‌سازد، شرمگین هستم. ای عقیل!

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

تَعْجَبُ مِنْ هَذَا وَ أَعْجَبُ بِلاٰ صُنْعٍ مِنَّا مِنْ طَارِقٍ طَرَقَنَا بِمَلْفُوفَاتٍ زَمَّلَهَا فِي وِعَائِهَا وَ مَعْجُونَةٍ بَسَطَهَا فِي إِنَائِهَا، فَقُلْتُ لَهُ: أَ صَدَقَةٌ أَمْ نَذْرٌ أَمْ زَكَاةٌ؟ وَ كُلٌّ يَحْرُمُ عَلَيْنَا أَهْلَ بَيْتِ النُّبُوَّةِ وَ عُوِّضْنَا مِنْهُ خُمُسَ ذِي الْقُرْبَى فِي الْكِتَابِ وَ السُّنَّةِ؟ فَقَالَ لِي: لاٰ ذَاكَ وَ لاٰ ذَاكَ وَ لَكِنَّهُ هَدِيَّةٌ، فَقُلْتُ لَهُ: ثَكِلَتْكَ الثَّوَاكِلُ، أَ فَعَنْ دِينِ اللهِ تَخْدَعُنِي بِمَعْجُونَةٍ عَرَّقْتُمُوهَا بِقَنْدِكُمْ وَ خَبِيصَةٍ صَفْرَاءَ؟ أَتَيْتُمُونِي بِهَا بِعَصِيرِ تَمْرِكُمْ؟ أَ مُخْتَبِطٌ أَمْ ذُو جِنَّةٍ أَمْ تَهْجُرُ؟ أَ لَيْسَتِ النُّفُوسُ عَنْ مِثْقَالِ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مَسْئُولَةً؟ فَمَا ذَا أَقُولُ فِي مَعْجُونَةٍ أَتْرَقَّمُهَا مَعْمُولَةً؟ وَ اللهِ لَوْ أُعْطِيتُ الاقَالِيمَ السَّبْعَةَ بِمَا تَحْتَ أَفْلاٰكِهَا وَ اسْتُرِقَّ قُطَّانُهَا مُذْعِنَةً بِأَمْلاٰكِهَا عَلَى أَنْ أَعْصِيَ اللَّهَ فِي نَمْلَةٍ أَسْلُبُهَا شَعِيرَةً فَأَلُوكُهَا مَا قَبِلْتُ وَ لاٰ أَرَدْتُ وَ لَدُنْيَاكُمْ أَهْوَنُ عِنْدِي مِنْ وَرَقَةٍ فِي فَمِ جَرَادَةٍ تَقْضَمُهَا وَ أَقْذَرُ عِنْدِي مِنْ عُرَاقَةِ خِنْزِيرٍ يَقْذِفُ بِهَا أَجْذَمُهَا وَ أَمَرُّ عَلَى فُؤَادِي مِنْ حَنْظَلَةٍ يَلُوكُهَا ذُو سُقْمٍ فَيَبْشَمُهَا فَكَيْفَ أَقْبَلُ مَلْفُوفَاتٍ عَكَمْتَهَا فِي طَيِّهَا وَ مَعْجُونَةً كَأَنَّهَا عُجِنَتْ بِرِيقِ حَيَّةٍ أَوْ قَيْئِهَا؟ اللَّهُمَّ نَفَرَتْ عَنْهَا نَفَارَ الْمُهْرَةِ مِنْ كَيِّهَا أُرِيهِ السُّهَا وَ يُرِينِي الْقَمَرَ أَمْ أَمْتَعُ مِنْ وَبَرَةٍ مِنْ قُلُوصِهَا سَاقِطَةٍ؟ وَ أَبْتَلِعُ إِبِلًا فِي مَبْرَكِهَا؟ رَابِطَةً أَدَبِيبَ الْعَقَارِبِ مِنْ وَكْرِهَا؟ أَلْتَقِطُ أَمْ قَوَاتِلَ الرُّقْشِ فِي مَبِيتِي أَرْتَبِطُ فَدَعُونِي مِنْ دُنْيَاكُمْ بِمِلْحِي وَ أَقْرَاصِي فَبِتَقْوَى اللهِ؟ أَرْجُو خَلاٰصِي؟ مَا لِعَلِيٍّ وَ نَعِيمٍ يَفْنَى وَ لَذَّةٍ تُنْتِجُهَا الْمَعَاصِي؟ سَأَلْقَى وَ شِيعَتِي رَبَّنَا بِعُيُونٍ مُرْهٍ وَ بُطُونٍ خِمَاصٍ - «لِيُمَحِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ يَمْحَقَ الْكَافِرِينَ»[1] وَ نَعُوذُ بِاللهِ مِنْ سَيِّئَاتِ الاعْمَالِ.

و صلى الله على محمد و آله.

---

۱. آل عمران / ۱۴۱.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بر دنیایی که گرفتاری اش به سان خواب‌های پریشان شبانه سپری می‌شود، شکیباباش. چه اختلاف فزونی است میان کسی که در بسترنعمت خوش آرمیده است، با کسی که خطا پیشه بوده و در دوزخ شیون و زاری دارد! از این نکته در شگفت نشو. از آن شگفت زده باش که کسی شبانه بر در خانه من آمد و خوراکی‌های بسته بندی شده از حلوا در ظروفی نهاده بود. به او گفتم: این چیزها صدقه است یا نذر و یا زکات؟ هر کدام از این‌ها باشد، بر اهل بیت پیامبرﷺ خوردن آن ناروا است و خمس ذوالقربی در کتاب و سنت به عوض آن به تعیین شده است. آورنده خوراکی‌ها گفت: این چیزها نه این است و نه آن. اینها هدیه‌ای برای شماست. گفتم: ای مرد! مردان داغدار بر تو اشک بریزند. آیا تو قصد داری که مرا با معجونی شیرین فریب دهی و از دین خدا خارج سازی؟ تو حیرانی یا دیوانه‌ای یا هذیان گو هستی؟ آیا در قیامت مردمان از یک دانه خردل باز پرسیده نشوند؟ در آن هنگام چه پاسخی دارم؟ در برابر معجونی که «زقوم» دوزخ را می‌نمایاند؟

سوگند به خدا، اگر اقلیم های هفت گانه با هر چه زیر آنهاست، به من ارزانی دارند و ساکنان آن هفت اقلیم با دارایی‌شان به بندگی من درآیند که با ستم کردن درباره مورچه‌ای و گرفتن جوی از دهان او خداوند را نافرمانی کنم، نه آنها همه را می‌پذیرم و نه چنین کاری خواهم کرد. دنیای شما در چشم من از برگ ناچیزی در دهان ملخی که آن را می‌جود، بی‌ارزش‌تر است و از استخوان خوکی که آلوده به بیماری خوره دور می‌افکند، آلوده‌تر است، و از حنظلی که مریضی بو کشد و بجود، برایم تلخ تراست.

حال چگونه می‌توانم به بسته‌های خوراکی فراهم آمده و نیز حلوای شیرینی رو کنم که گویی آن را از زهر کشنده مار یاقی تهیه کرده ای؟ خدایا! من از این نفرت دارم؛ همانند نفرت کره اسبی از داغ کردن. من به او ستاره سها می‌نمایانم و او ماه را نشانم می‌دهد. از تار کرکی که از شترش فرو افتد، دریغ دارد و اکنون قصد دارد که شتر خوابیده را یک جابلعد! آیا من کژدم‌ها را از سوراخ های آنها بیرون می‌کشم یا افعی‌های کشنده را در خوابگاهم به بند کشم؟ مرا رها کنید با همان نمک و پاره‌های نان جوین که از دنیای شما اختیار کردم و بگذارید که با تقوای الهی امیدوار به نجات از عذاب خداوند باشم.

علی را با نعمتی فناپذیر و لذتی که گناهانی در پی داشته باشد چه کار؟ من و پیروانم با دیدگان تار و معده‌های تهی خداوند را دیدار خواهیم کرد. چنین است که خداوند ایمان آورندگان را می‌آزماید و کفرورزان را هلاک می‌سازد.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الحادي و التسعون

يوم الجمعة لست ليال خلون

من شعبان سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى الدَّقَّاقُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ النَّخَعِيُّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي إِسْحَاقَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام قَالَ: سُئِلَ النَّبِيُّ أَيْنَ كُنْتَ وَ آدَمُ فِي الْجَنَّةِ، قَالَ كُنْتُ فِي صُلْبِهِ وَ هُبِطَ بِي إِلَى الارْضِ فِي صُلْبِهِ وَ رَكِبْتُ السَّفِينَةَ فِي صُلْبِ نُوحٍ وَ قُذِفَ بِي فِي النَّارِ فِي صُلْبِ أَبِي إِبْرَاهِيمَ لَمْ يَلْتَقِ لِي أَبَوَانِ عَلَى سِفَاحٍ قَطُّ وَ لَمْ يَزَلِ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ يَنْقُلُنِي فِي الاصْلَابِ الطَّيِّبَةِ إِلَى الارْحَامِ الطَّاهِرَةِ هَادِياً مَهْدِيّاً حَتَّى أَخَذَ اللهُ بِالنُّبُوَّةِ عَهْدِي وَ بِالْإِسْلَامِ مِيثَاقِي وَ بَيَّنَ كُلَّ شَيْءٍ مِنْ صِفَتِي وَ أَثْبَتَ فِي التَّوْرَاةِ وَ الانْجِيلِ ذِكْرِي وَ رَقَانِي إِلَى سَمَائِهِ وَ شَقَّ لِيَ اسْماً مِنْ أَسْمَائِهِ الْحُسْنَى أُمَّتِي الْحَمَّادُونَ فَذُو الْعَرْشِ مَحْمُودٌ وَ أَنَا مُحَمَّدٌ.

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ عَنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنْ يُونُسَ بْنِ ظَبْيَانَ عَنْ سَعْدِ بْنِ طَرِيفٍ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ، قَالَ: دَخَلَ ضِرَارُ بْنُ ضَمْرَةَ النَّهْشَلِيُّ عَلَى مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ قَالَ لَهُ: صِفْ لِي عَلِيّاً عليه السلام قَالَ: أَوَ تُعْفِينِي؟ فَقَالَ: لَا، بَلْ صِفْهُ لِي، فَقَالَ لَهُ؟ ضِرَارٌ: رَحِمَ اللهُ عَلِيّاً كَانَ وَ اللهِ فِينَا كَأَحَدِنَا يُدْنِينَا إِذَا أَتَيْنَاهُ وَ يُجِيبُنَا إِذَا سَأَلْنَاهُ وَ يُقَرِّبُنَا إِذَا زُرْنَاهُ لَا يُغْلَقُ لَهُ دُونَنَا.

بَابُ وَ لَا يَحْجُبُنَا عَنْهُ حَاجِبٌ وَ نَحْنُ وَ اللهِ مَعَ تَقْرِيبِهِ لَنَا وَ قُرْبِهِ مِنَّا لَا نُكَلِّمُهُ لِهَيْبَتِهِ وَ لَا نَبْتَدِيهِ لِعَظَمَتِهِ فَإِذَا تَبَسَّمَ فَعَنْ مِثْلِ اللُّؤْلُؤِ الْمَنْظُومِ، فَقَالَ مُعَاوِيَةُ: زِدْنِي مِنْ صِفَتِهِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس نودویکم

جمعه ششم شعبان سال ۳۶۸

۱. امام صادق علیه السلام فرمود: از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله پرسیدند: شما و آدم علیه السلام در کجای بهشت بودید؟ پیامبر فرمود: من بر پشت او بودم که مرا فرود آورد. و آن گاه بر پشت نوح در کشتی بودم و بعد بر پشت ابراهیم در آتش افتادم. هیچ پدر و مادری درباره من یکدیگر را در زنا دیدار نکردند و پیوسته خداوند مرا از

صلب‌های پاک به رحم‌های پاک منتقل کرده و همه هدایت‌گر و هدایت شده بودند. آنگاه در ارتباط با پیامبری از من پیمان گرفت و در اسلام از من میثاق ستاند. خداوند تمام ویژگی‌هایم را وصف فرمود: و در تورات و انجیل از من نام برد و به آسمان بالا کشاند و اسمی از اسمای نیکوی خویش را برایم قرار داد. امت من زبان به حمد او می‌گشانید و پروردگار عرش محمود است و من محمد هستم.

۲. اصبغ بن نباته می‌گوید: ضرار بن ضمره پیش معاویه آمد. معاویه گفت: علی را برای من توصیف کن. ضرار گفت: آیا در امان هستم؟ معاویه گفت: نه. ولی او را بشناسان. ضرار گفت: خداوند، علی علیه السلام را رحمت کند. او در میان ما مانند یکی از ما بود. آن گاه که پیش او می‌رفتیم، ما را به خود نزدیک می‌نمود و هر سؤالی که داشتیم، پاسخ ما را می‌داد. در سرا را به روی ما نمی‌بست و دربانی بر ما نمی‌گماشت. با این همه از هیبت علی نمی‌توانستیم با او سخن بر زبان آوریم. بزرگواری‌اش اجازه نمی‌داد که ما سخن را شروع کنیم. آن گاه که لبخند می‌زد، دندان او همانند دُر رشته شده آشکار می‌شود.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فَقَالَ ضِرَارُ: رَحِمَ اللهُ عَلِيّاً كَانَ وَ اللهِ طَوِيلَ السَّهَادِ قَلِيلَ الرُّقَادِ يَتْلُو كِتَابَ اللهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافَ النَّهَارِ وَ يَجُودُ لِلَّهِ بِمُهْجَتِهِ وَ يَبُوءُ إِلَيْهِ بِعَبْرَتِهِ لاَ تُغْلَقُ لَهُ السُّتُورُ وَ لاَ يَدَّخِرُ عَنَّا الْبُذُورَ وَ لاَ يَسْتَلِينُ الاتِّكَاءَ وَ لاَ يَسْتَخْشِنُ الْجَفَاءَ وَ لَوْ رَأَيْتَهُ إِذْ مُثِّلَ فِي مِحْرَابِهِ وَ قَدْ أَرْخَى اللَّيْلُ سُدُولَهُ وَ غَارَتْ نُجُومُهُ وَ هُوَ قَابِضٌ عَلَى لِحْيَتِهِ يَتَمَلْمَلُ تَمَلْمُلَ السَّلِيمِ وَ يَبْكِي بُكَاءَ الْحَزِينِ وَ هُوَ يَقُولُ: يَا دُنْيَا إِلَيَّ تَعَرَّضْتِ أَمْ إِلَيَّ تَشَوَّقْتِ هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لاَ حَاجَةَ لِي فِيكِ أَبَنْتُكِ ثَلاَثاً لاَ رَجْعَةَ لِي عَلَيْكِ ثُمَّ وَاهٍ وَاهٍ لِبُعْدِ السَّفَرِ وَ قِلَّةِ الزَّادِ وَ خُشُونَةِ الطَّرِيقِ قَالَ: فَبَكَى مُعَاوِيَةُ وَ قَالَ: حَسْبُكَ يَا ضِرَارُ كَذَلِكَ كَانَ وَ اللهِ عَلِيٌّ رَحِمَ اللهُ أَبَا الْحَسَنِ.

۳. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ النَّضْرِ الْخَزَّازِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شِمْرٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ يَزِيدَ الْجُعْفِيِّ قَالَ: «قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْبَاقِرُ عليه السلام: يَا جَابِرُ أَ يَكْتَفِي مَنِ انْتَحَلَ التَّشَيُّعَ أَنْ يَقُولَ: بِحُبِّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فَوَ اللهِ مَا شِيعَتُنَا إِلاَّ مَنِ اتَّقَى اللَّهَ وَ أَطَاعَهُ وَ مَا كَانُوا يُعْرَفُونَ يَا جَابِرُ إِلاَّ بِالتَّوَاضُعِ وَ التَّخَشُّعِ وَ كَثْرَةِ ذِكْرِ اللهِ وَ الصَّوْمِ وَ الصَّلاَةِ وَ التَّعَهُّدِ لِلْجِيرَانِ مِنَ الْفُقَرَاءِ وَ أَهْلِ الْمَسْكَنَةِ وَ الْغَارِمِينَ وَ الأَيْتَامِ وَ صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ تِلاَوَةِ الْقُرْآنِ وَ كَفِّ الأَلْسُنِ عَنِ النَّاسِ إِلاَّ مِنْ خَيْرٍ وَ كَانُوا أُمَنَاءَ عَشَائِرِهِمْ فِي الأَشْيَاءِ فَقَالَ جَابِرٌ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ لَسْتُ أَعْرِفُ أَحَداً بِهَذِهِ الصِّفَةِ فَقَالَ عليه السلام: يَا جَابِرُ لاَ يَذْهَبَنَّ بِكَ الْمَذَاهِبُ أَ حَسْبُ الرَّجُلِ أَنْ يَقُولَ أُحِبُّ عَلِيّاً وَ أَتَوَلاَّهُ فَلَوْ إِنِّي أُحِبُّ رَسُولَ اللهِ وَ رَسُولُ اللهِ خَيْرٌ مِنْ عَلِيٍّ ثُمَّ لاَ يَعْمَلُ بِعَمَلِهِ وَ لاَ يَتَّبِعُ سُنَّتَهُ مَا نَفَعَهُ حُبُّهُ إِيَّاهُ شَيْئاً فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ اعْمَلُوا لِمَا عِنْدَ اللهِ لَيْسَ بَيْنَ اللهِ وَ بَيْنَ أَحَدٍ قَرَابَةٌ أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللهِ وَ أَكْرَمُهُمْ عَلَيْهِ أَتْقَاهُمْ لَهُ وَ أَعْمَلُهُمْ بِطَاعَتِهِ وَ اللهِ مَا يُتَقَرَّبُ إِلَى اللهِ جَلَّ ثَنَاؤُهُ إِلاَّ بِالطَّاعَةِ مَا مَعَنَا بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَ لاَ عَلَى اللهِ لِأَحَدٍ مِنْ حُجَّةٍ مَنْ كَانَ لِلَّهِ مُطِيعاً فَهُوَ لَنَا وَلِيٌّ وَ مَنْ كَانَ لِلَّهِ عَاصِياً فَهُوَ لَنَا عَدُوٌّ وَ لاَ تُنَالُ وَلاَيَتُنَا إِلاَّ بِالْوَرَعِ وَ الْعَمَلِ.

۴. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَبَانٍ عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

معاویه گفت بیشتر بگو. ضرار گفت خداوند علی‌ؑ را رحمت کند که بسیار بیدار می‌ماند و اندک می‌خفت. در پاره‌های شب و روز قرآن تلاوت می‌کرد و جان در راه خداوند می‌بخشید و در پیشگاه او گریان بود. هیچ گاه پرده‌ای مانند شاهان بر رخسار او افکنده نمی‌شد و کیسه‌های طلا را از ما پنهان نمی‌نمود. در برابر نزدیکان خویش نرم رفتار نبود و در برابر جفاپیشگان بد خلقی نداشت. اگر علی‌ؑ را مشاهده می‌کردی او در محراب عبادت بود؛ هنگامی که شب پرده سیاهی‌اش را انداخته و ستارگان در جانب افق پدیدار شده بودند، علی دست بر ریش خود گرفته و همانند مار گزیده‌ای بر خود می‌پیچید و مانند اندوهگینی گریان بود و پیوسته می‌گفت: ای دنیا! آیا خود را در چشم من می‌آرایی؟ مرا شیفته خویش می‌سازی؟ هیهات هیهات. من هیچ احتیاجی به تو نداشته و تو را سه طلاقه کرده‌ام و رجوعی در آن نخواهد بود. آن گاه می‌فرمود: آه آه. از دوری راه آخرت و اندک بودن رهتوشه و دشواری طریق! در این هنگام معاویه گریان شد و گفت: ای ضرار! تو را به خدا بس کن. یعنی علی چنین بود؟ خداوند ابوالحسن را رحمت کند.

۳. جابربن یزید جعفی می‌گوید: امام باقرؑ فرمود: ای جابر! کسی که خود را به آیین تشیع منسوب می‌سازد و فقط به محبت اهل بیت‌ؑ بسنده می‌کند، شیعه ما نیست. سوگند به خداوند شیعه ما نیست مگر اینکه از خدا پروا داشته باشد و فرمان او ببرد و جز با ویژگی‌های فروتنی و خشوع و فزونی یاد خدا و روزه و نماز و تعهد در برابر همسایه‌های بینوا و کسان تنگ دست و وام داران و یتیمان و راست گفتاری و تلاوت قرآن و باز داشتن زبان از آزار رسانی به مردم و امانت داری در میان خویشان شناخته نشوند.

گفتم: ای پسر پیامبر خداﷺ من شیعه‌ای را با این ویژگی‌های اخلاقی سراغ ندارم. امام باقرؑ فرمود: ای جابر! آیا برای شخصی همین کفایت می‌کند که او بگوید من رسول خداﷺ را دوست دارم، اما رفتار او را نداشته باشد و از سنت او پیروی نکند؟ پیامبرﷺ که از علی‌ؑ والاتر است. دوست داشتن چنین مسلمانی سودمند نیست. بعد فرمود: از خداوند بترسید و برای آن چه پیش اوست، تلاش کنید. میان خدا و بنده‌ای خویشاوندی وجود ندارد. محبوب‌ترین و ارجمندترین کسان پیش پروردگار پروا پیشه‌ترین و فرمان‌برترین آنان است. سوگند به خدا که تقرب حق جز با اطاعت او به دست نمی‌آید و ما خاندان پیامبر جواز آزادی از آتش دوزخ را نداریم همچنین هیچ کس بر خداوند حجت ندارد. هرکس فرمانبر اوست، دوست ما اهل بیت‌ؑ است و هرکس او را نافرمانی می‌کند، دشمن ما است. بی‌گمان به محبت ما اهل بیت‌ؑ نمی‌توان دست یافت، مگر از ورع و عمل.

۴. امام صادقؑ فرمود: من و پدرم میان قبر و منبر پیامبرﷺ بودیم. گروهی از

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ قَالَ: خَرَجْتُ أَنَا وَ أَبِي عليه السلام حَتَّى إِذَا كُنَّا بَيْنَ الْقَبْرِ وَ الْمِنْبَرِ إِذَا هُوَ بِأُنَاسٍ مِنَ الشِّيعَةِ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ فَرَدُّوا عَلَيْهِ السَّلَامَ ثُمَّ قَالَ: إِنِّي وَ اللهِ لَأُحِبُّ رِيحَكُمْ وَ أَرْوَاحَكُمْ فَأَعِينُونِي عَلَى ذَلِكَ بِوَرَعٍ وَ اجْتِهَادٍ وَ اعْلَمُوا أَنَّ وَلَايَتَنَا لَا تُنَالُ إِلَّا بِالْعَمَلِ وَ الاجْتِهَادِ مَنِ ائْتَمَّ مِنْكُمْ بِعَبْدٍ فَلْيَعْمَلْ بِعَمَلِهِ أَنْتُمْ شِيعَةُ اللهِ وَ أَنْتُمْ أَنْصَارُ اللهِ وَ أَنْتُمُ السَّابِقُونَ الاوَّلُونَ وَ السَّابِقُونَ الْآخِرُونَ السَّابِقُونَ فِي الدُّنْيَا إِلَى وَلَايَتِنَا السَّابِقُونَ فِي الْآخِرَةِ إِلَى الْجَنَّةِ وَ قَدْ ضَمِنَّا لَكُمُ الْجَنَّةَ بِضَمَانِ اللهِ وَ ضَمَانِ رَسُولِهِ مَا عَلَى دَرَجَاتِ الْجَنَّةِ أَحَدٌ أَكْثَرَ أَزْوَاجاً مِنْكُمْ فَتَنَافَسُوا فِي فَضَائِلِ الدَّرَجَاتِ أَنْتُمُ الطَّيِّبُونَ وَ نِسَاؤُكُمُ الطَّيِّبَاتُ كُلُّ مُؤْمِنَةٍ حَوْرَاءُ عَيْنَاءُ وَ كُلُّ مُؤْمِنٍ صِدِّيقٌ وَ لَقَدْ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام لِقَنْبَرٍ: يَا قَنْبَرُ أَبْشِرْ وَ بَشِّرْ وَ اسْتَبْشِرْ فَلَقَدْ مَاتَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ هُوَ عَلَى أُمَّتِهِ سَاخِطٌ إِلَّا الشِّيعَةَ أَلَا وَ إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ عُرْوَةً وَ عُرْوَةُ الاسْلَامِ الشِّيعَةُ أَلَا وَ إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ دِعَامَةً وَ دِعَامَةُ الاسْلَامِ الشِّيعَةُ أَلَا وَ إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ شَرَفاً وَ شَرَفُ الاسْلَامِ الشِّيعَةُ أَلَا وَ إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ سَيِّداً وَ سَيِّدُ الْمَجَالِسِ مَجَالِسُ الشِّيعَةِ أَلَا وَ إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ إِمَاماً وَ إِمَامُ الْأَرْضِ أَرْضٌ يَسْكُنُهَا الشِّيعَةُ وَ اللهِ لَوْ لَا مَا فِي الْأَرْضِ مِنْكُمْ لَمَا أَنْعَمَ اللهُ عَلَى أَهْلِ خِلَافِكُمْ وَ لَا أَصَابُوا الطَّيِّبَاتِ مَا لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ كُلُّ نَاصِبٍ وَ إِنْ تَعَبَّدَ وَ اجْتَهَدَ فَمَنْسُوبٌ إِلَى هَذِهِ الْآيَةِ -: «عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ تَصْلَى ناراً حَامِيَةً. تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آنِيَةٍ. لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ. لَا يُسْمِنُ وَ لَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ»[1] كُلُّ نَاصِبٍ مُجْتَهِدٍ فَعَمَلُهُ هَبَاءٌ شِيعَتُنَا يَنْظُرُونَ بِنُورِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مَنْ خَالَفَهُمْ يَتَقَلَّبُ بِسَخَطِ اللهِ وَ اللهِ مَا مِنْ عَبْدٍ مِنْ شِيعَتِنَا يَنَامُ إِلَّا أَصْعَدَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِرُوحِهِ إِلَى السَّمَاءِ فَإِنْ كَانَ قَدْ أَتَى عَلَيْهِ أَجَلُهُ جَعَلَهُ فِي كُنُوزِ رَحْمَتِهِ وَ فِي رِيَاضِ جَنَّتِهِ وَ فِي ظِلِّ عَرْشِهِ وَ إِنْ كَانَ أَجَلُهُ مُتَأَخِّراً عَنْهُ بَعَثَ بِهِ مَعَ أَمِينِهِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ لِيُؤَدِّيَهُ إِلَى الْجَسَدِ الَّذِي خَرَجَ مِنْهُ لِيَسْكُنَ فِيهِ وَ اللهِ إِنَّ حُجَّاجَكُمْ وَ عُمَّارَكُمْ لَخَاصَّةُ اللهِ وَ إِنَّ فُقَرَاءَكُمْ لَأَهْلُ الْغَنَاءِ وَ إِنَّ أَغْنِيَاءَكُمْ لَأَهْلُ الْقُنُوعِ وَ إِنَّكُمْ كُلَّكُمْ لَأَهْلُ دَعْوَةِ اللهِ وَ أَهْلُ إِجَابَتِهِ.

۵. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالَقَانِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ

---

۱. الغاشیه / ۳-۷.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

شیعه در آنجا گرد آمده بودند. پدرم به آنان سلام کرد و آنان پاسخ دادند. آنگاه به آنان چنین فرمود: سوگند به خداوند که بو و جان تان را دوست دارم. مرا در امر ولایت با ورع و عمل خود مدد رسانید و آگاه باشید که ولایت ما، فقط کار و کوشیدن به دست می‌آید. هر یک از شما که به بنده حق اقتدا کردید می بایستی رفتار او را داشته باشید. شما شیعه خدا و یاران او هستید و نیز پیشتازان نخستین و واپسین هستید و پیشتازان نخستین در دنیا با ولایت ما پیشتازان آخرت در راه بهشت خواهد ماند. ما برای شما بهشت را ضمانت می‌کنیم با ضمانت خدا و پیامبرش نسبت به مرتبه‌های بهشت، کسی فزون‌تر از شما همسر ندارد.

پس در دست‌یابی به فضیلت‌های والای بهشتی رقابت داشته باشید. شما در بهشت پاکیزه هستید و زنان شما نیز پاکیزه‌اند. هر زن ایمان آورنده حوریه شوخ چشمی است و هر مرد ایمان آورده صدیقی خواهد بود.

آن گاه پدرم چنین فرمود: امیرمومنان علیه السلام به قنبر فرمود: ای قنبر! بشارت بگیر و بشارت بده و خشنود بمان که پیامبر صلی الله علیه و آله در حالی از دنیا چشم پوشید که بر تمام امت مسلمان به جز شیعه خشم داشت. بعد فرمود: برای هر چیزی دست آویزی است. دست آویز اسلام شیعه است. برای هر چیزی ستونی است ستون اسلام شیعه است. برای هر چیزی کنگره‌ای است، کنگره اسلام شیعه است. برای هر چیزی سروری است و سرور مجلس‌ها مجلس‌های شیعه است. برای هر چیزی پیشوایی است و پیشوای زمین جایی است که شیعه در آن سکونت دارد. سوگند به خداوند که اگر شما پیروان علی علیه السلام در زمین نبودید، خداوند به مخالفان ولایت نهمت عطا نمی‌کرد و آنان به چیزهای پاکیزه در دنیا دست نمی یافتند و در آخرت از آن هیچ نصیب نمی‌برند. هر دشمن اهل بیت علیهم السلام هر چند که عبادت کرده و تلاش کند، مصداق این آیه خواهد بود: «عاملة ناصبة تصلی ناراً حامیه تسقی من عینه آنیه لیس لهم طعام الا من ضریع لا یسمن و لا یغنی». کار کنندهٔ رنج بر، در آتش سوزان می‌افتد و از چشمه‌های داغ می‌نوشد، غذایی جز ضریع ندارد که چاق نمی‌کند و از گرسنگی بی نیاز نمی‌کند.(غاشیه /۷-۳).

کوشش هر دشمن اهل بیت علیهم السلام بر باد خواهد رفت. شیعه ما به نور خداوند خواهد نگریست و دشمنان آنان در غضب الهی غوطه ورند. سوگند به خدا که هیچ کس از پیروان ما نخوابد مگر اینکه پروردگار روح خود را به سوی آسمان بالا برد. اگر اجل او فرا رسیده باشد، روح او را در گنجینه رحمت خویش خواهد گذاشت وگرنه آن را همراه فرشته امینی بر زمین خواهد فرستاد که به کالبدش بازگردد و مستقر شود. سوگند به خدا که حج کنندگان و عمره کنندگان شیعه خاصان حق می‌باشند و بینوایان شیعه اغنیا هستند و توانگران شیعه با قناعت خو کرده‌اند. شما شیعیان همگی دعوت خدا و نیز اجاب او هستید.

۵. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: شعبان ماه من است و رمضان ماه خداوند است. هر کس

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بْنُ مُحَمَّدٍ الْهَمْدَانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: شَعْبَانُ شَهْرِي وَ رَمَضَانُ شَهْرُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَمَنْ صَامَ مِنْ شَهْرِي يَوْماً كُنْتُ شَفِيعَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْ صَامَ شَهْرَ رَمَضَانَ أُعْتِقَ مِنَ النَّارِ».

۶. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ نَاتَانَةَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الرَّيَّانِ بْنِ الصَّلْتِ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام يَقُولُ: «مَنْ قَالَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِنْ شَعْبَانَ سَبْعِينَ مَرَّةً أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَ أَسْأَلُهُ التَّوْبَةَ كَتَبَ اللهُ لَهُ بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ وَ جَوَازاً عَلَى الصِّرَاطِ وَ أَدْخَلَهُ دَارَ الْقَرَارِ».

۷. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرٍ الْهَمَدَانِيُّ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى بْنِ عُبَيْدٍ الْيَقْطِينِيُّ عَنْ يُونُسَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ زِيَادٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: مَنْ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فِي شَعْبَانَ رَبَّاهَا اللهُ جَلَّ وَ عَزَّ لَهُ كَمَا يُرَبِّي أَحَدُكُمْ فَصِيلَهُ حَتَّى يُوَافِيَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ قَدْ صَارَتْ لَهُ مِثْلَ أُحُدٍ.

۸. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ: «قَالَ الصَّادِقُ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عليه السلام: يَا إِسْحَاقُ صَانِعِ الْمُنَافِقَ بِلِسَانِكَ وَ أَخْلِصْ وُدَّكَ لِلْمُؤْمِنِ وَ إِنْ جَالَسَكَ يَهُودِيٌّ فَأَحْسِنْ مُجَالَسَتَهُ».

۹. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ جَامِعٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الْجَبَّارِ عَنْ أَبِي أَحْمَدَ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ الازْدِيِّ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ الاحْمَرِ عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام يَقُولُ: طَلَبَةُ هَذَا الْعِلْمِ عَلَى ثَلَاثَةِ أَصْنَافٍ أَلَا فَاعْرِفُوهُمْ بِصِفَاتِهِمْ وَ أَعْيَانِهِمْ صِنْفٌ مِنْهُمْ يَتَعَلَّمُونَ لِلْمِرَاءِ وَ الْجَدَلِ وَ صِنْفٌ مِنْهُمْ يَتَعَلَّمُونَ لِلِاسْتِطَالَةِ وَ الْخَتْلِ وَ صِنْفٌ مِنْهُمْ يَتَعَلَّمُونَ لِلْفِقْهِ وَ الْعَمَلِ فَأَمَّا صَاحِبُ الْمِرَاءِ وَ الْجَدَلِ تَرَاهُ مُؤْذِياً مُمَارِياً لِلرِّجَالِ فِي أَنْدِيَةِ الْمَقَالِ قَدْ تَسَرْبَلَ بِالتَّخَشُّعِ وَ تَخَلَّى مِنَ الْوَرَعِ فَدَقَّ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

یک روز از ماه مرا روزه بگیرد، در رستاخیز از او شفاعت خواهم کرد و هرکس یک روز از رمضان را روزه بگیرد، از آتش دوزخ رهایی یابد.

۶. امام رضاؑ فرمود: هرکس در ماه شعبان هفتاد بار «استغفر الله و اسئله التوبه» بگوید خداوند برائت از آتش دوزخ و نیز اجازه عبور از صراط را برای او ثبت خواهد کرد و او را وارد «دارالقرار» می‌کند.

۷. امام صادقؑ فرمود: هرکس در شعبان صدقه‌ای بدهد، خداوند آن را پرورش می‌دهد؛ همان سان که کسی از شما کره شتر خود را پرورش می‌دهد. صدقه دهنده در شعبان صدقه‌اش را در رستاخیز همانند کوه احد می‌نگرد.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۸. اسحق بن عمار می گوید امام صادقؑ فرمود: با نفاق ورز زبان بازی کن، اما با ایمان آورده اخلاص داشته باش و اگر یک فرد یهودی با تو همنشین شد، همنشین نیکویی برای او باش.

۹. علیؑ فرمود: جویندگان دانایی سه گروه‌اند. با ویژگی‌های آنان آشنا شوید. گروهی از عالمان به منظور خود نمایی و جدال دانش می‌اندوزند و گروهی دیگر از عالمان برای گردن فرازی و فخر کردن و گروه سوم برای فهم و کوشش دانش می‌آموزند. گروه نخست را می‌بینی که آزار می‌دهند و در نشست‌ها بحث و جدال می‌کنند. آنان ظاهری

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

اللهُ مِنْ هَذَا حَيْزُومَهُ وَ قَطَعَ مِنْهُ خَيْشُومَهُ وَ أَمَّا صَاحِبُ الاسْتِطَالَةِ وَ الْخَتْلِ فَإِنَّهُ يَسْتَطِيلُ عَلَى أَشْبَاهِهِ مِنْ أَشْكَالِهِ وَ يَتَوَاضَعُ لِلْأَغْنِيَاءِ مِنْ دُونِهِمْ فَهُوَ لِحَلْوَائِهِمْ هَاضِمٌ وَ لِدِينِهِ حَاطِمٌ فَأَعْمَى اللهُ مِنْ هَذَا بَصَرَهُ، وَ قَطَعَ مِنْ آثَارِ الْعُلَمَاءِ، أَثَرَهُ وَ أَمَّا صَاحِبُ الْفِقْهِ وَ الْعَمَلِ تَرَاهُ ذَاكَ آبَةٍ وَ حُزْنٍ قَدْ قَامَ اللَّيْلَ فِي حِنْدِسِهِ، وَ قَدِ انْحَنَى فِي بُرْنُسِهِ يَعْمَلُ وَ يَخْشَى خَائِفاً وَجِلًا مِنْ كُلِّ أَحَدٍ إِلاَّ مِنْ كُلِّ ثِقَةٍ مِنْ إِخْوَانِهِ فَشَدَّ اللهُ مِنْ هَذَا أَرْكَانَهُ وَ أَعْطَاهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَمَانَهُ.

۱۰. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ هَارُونَ الْفَامِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ الانْبَارِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ الْفَضْلِ الْهَاشِمِيِّ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، قَالَ: قُلْتُ لِرَسُولِ اللهِ ﷺ: اخْبِرْنِي بِعَدَدِ الأَئِمَّةِ بَعْدَكَ فَقَالَ: «يَا عَلِيُّ هُمُ اثْنَا عَشَرَ أَوَّلُهُمْ أَنْتَ وَ آخِرُهُمُ الْقَائِمُ».

و صلى الله على محمد و آله الطاهرين.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خاشع دارند و باطنی خالی از ورع. خداوند کمرشان را شکسته و خوارشان می‌کند. اما گروه دوم در برابر توانگران خود را خوار می سازد. شیرینی‌شان را خورده و دین خود را تباه می‌سازد. به همین دلیل خداوند او را کور دل کرده و از حلقه اهل علم بیرون می‌افکند. اما گروه سوم را می‌نگری که پیوسته اندوهگین است و در دل شب به عبادت برمی‌خیزد و می‌کوشد و نسبت به دیگران نگرانی دارد، مگر دوستان قابل اعتماد. خداوند رکن‌های ایمان او را استوار دارد و او را در رستاخیز آسوده می‌کند.

۱۰. پیامبر اکرمﷺ فرمود: ای علی! شمار پیشوایان پس از من دوازده است. نخستین پیشوا تو هستی و واپسین پیشوا قائم(عج) است.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثاني و التسعون

يوم الثلاثاء العاشر من شعبان سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ فِي دَارِ السَّيِّدِ أَبِي مُحَمَّدٍ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالَقَانِيِّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ يَحْيَى بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عِيسَى الْجَلُودِيُّ الْبَصْرِيُّ بِالْبَصْرَةِ سَنَةَ سَبْعَ عَشْرَةَ وَ ثَلاثِمائَةٍ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ حُمَيْدٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ عَبْدِ الْحَمِيدِ الْحِمَّانِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَبِي الرَّبِيعِ عَنِ الاعْمَشِ عَنْ عَبَايَةَ بْنِ رِبْعِيٍّ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: انَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَسَمَ الْخَلْقَ قِسْمَيْنِ: فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهِمَا قِسْماً وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِي ذِكْرِ أَصْحَابِ الْيَمِينِ وَ أَصْحَابِ الشِّمَالِ) وَ أَنَا مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ وَ أَنَا خَيْرُ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ثُمَّ جَعَلَ الْقِسْمَيْنِ أَثْلاثاً فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهَا ثُلُثاً وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «فَأَصْحابُ الْمَيْمَنَةِ ما أَصْحابُ الْمَيْمَنَةِ. وَ أَصْحابُ الْمَشْئَمَةِ ما أَصْحابُ الْمَشْئَمَةِ. وَ السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ»[1] وَ أَنَا مِنَ السَّابِقِينَ وَ أَنَا خَيْرُ السَّابِقِينَ ثُمَّ جَعَلَ الاثْلاثَ قَبَائِلَ فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهَا قَبِيلَةً وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ جَعَلْناكُمْ شُعُوباً وَ قَبائِلَ لِتَعارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللهِ أَتْقاكُمْ»[2] فَأَنَا أَتْقَى وُلْدِ آدَمَ وَ أَكْرَمُهُمْ عَلَى اللهِ جَلَّ ثَنَاؤُهُ وَ لا فَخْرَ ثُمَّ جَعَلَ الْقَبَائِلَ بُيُوتاً فَجَعَلَنِي فِي خَيْرِهَا بَيْتاً وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ: (- «إِنَّما يُرِيدُ اللهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً[3]».

٢. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَدِّبُ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيٍّ الاصْبَهَانِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا ابْنُ هَرَاسَةَ الشَّيْبَانِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ زِيَادٍ الاحْمَرُ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ

---

١. الواقعه / ٨-١٠.
٢. الحجرات / ١٣.
٣. الاحزاب / ٣٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس نودودوم

سه شنبه دهم شعبان سال ۳۶۸

۱. پیامبرﷺ فرمود: خداوند انسان‌ها را دو گونه خلق کرد و مرا در نیکوترین گونه جای داد و این کلام اوست یاد کردِ «اصحاب یمن» و «اصحاب شمال». من از اصحاب یمن هستم. آنگاه خداوند این دو گونه را به سه گونه نهاده است و این کلام اوست: «اصحاب میمنه. اصحاب میمنه چه کسانی هستند؟ اصحاب مشئمه. اصحاب مشئمه چه کسانی هستند؟ و سابقون السابقون.» (سوره واقعه). من از سابقون (پیشتازان) می‌باشم؛ نیکوترین پیشتازان. آن گاه خداوند این سه گونه را در قبایل گوناگون پراکنده ساخت و مرا در بهترین قبیله قرار داد. و این کلام اوست: و جعلنا شعوبا و قبائل لغارخوا إن اکرمکم عندالله القاکم» «ما شما مردمان را شاخه‌ها و قبیله‌ها ساختیم تا یکدیگر را باز شناسید. بی‌گمان ارجمندترین شما پیش خداوند باتقواترین‌تان خواهدبود» (حجرات). «و من پروا دارترین انسان‌ها و نیز ارجمندترین مردمان نزد پروردگارم. اما هرگز به خود نمی‌بالم. آنگاه خداوند قبایل گوناگون را در سراها پراکنده ساخت و مرا در نیکوترین سرا گذاشت. و این کلام اوست: «انما یرید الله ایذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهرا» همانا خداوند اراده کرده است که پلیدی را از شما اهل بیت براند و شما را نیکو تطهیر سازد.»

۲. جعفر بن زیاد می گوید: زید بن علی بن الحسینؑ این آیه را تلاوت می‌کرد: «و کان ابوهماصالحا فاراد ربک ان یبلغا اشدهما و یستخرجا کنز هما» پس همانا پدر آنها (آن دو کودک) مردی صالح بود، پس پروردگار او اراده کرد که آنها را به بزرگی شان برساند

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَلِيّ عليه السلام انَّهُ قَرَأَ وَ كَانَ أَبُوهُمَا صَالِحاً فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا وَ يَسْتَخْرِجَا كَنزَهُمَا ثُمَّ قَالَ زَيْدٌ: حَفِظَهُمَا اللهُ بِصَلاحِ أَبِيهِمَا فَمَنْ أَوْلَى بِحُسْنِ الْحِفْظِ مِنَّا رَسُولُ اللهِ جَدُّنَا وَ ابْنَتُهُ أُمُّنَا وَ سَيِّدَةُ نِسَائِهِ جَدَّتُنَا وَ أَوَّلُ مَنْ آمَنَ بِهِ وَ صَلَّى مَعَهُ أَبُونَا.

٣. وَ بِهَذَا الاسْنَادِ، عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ هِلالٍ الاحْمَسِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ قَالَ: بَعَثَ الْحَجَّاجُ إِلَى يَحْيَى بْنِ يَعْمُرَ فَقَالَ لَهُ: أَنْتَ الَّذِي تَزْعُمُ أَنَّ ابْنَيْ عَلِيٍّ ابْنَا رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله نَعَمْ وَ أَتْلُو عَلَيْكَ بِذَلِكَ قُرْآناً قَالَ: هَاتِ، قَالَ: أَعْطِنِي الامَانَ، قَالَ: لَكَ الامَانُ، قَالَ: أَلَيْسَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ؟ يَقُولُ: «وَ وَهَبْنا لَهُ إِسْحاقَ وَ يَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنا وَ نُوحاً هَدَيْنا مِنْ قَبْلُ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ داوُدَ وَ سُلَيْمانَ وَ أَيُّوبَ وَ يُوسُفَ وَ مُوسى وَ هارُونَ وَ كَذلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ»[1] ثُمَّ قَالَ: «وَ زَكَرِيَّا وَ يَحْيى وَ عِيسى»[2] أَفَكَانَ لِعِيسَى أَبٌ، قَالَ: لا، قَالَ: فَقَدْ نَسَبَهُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ فِي الْكِتَابِ إِلَى إِبْرَاهِيمَ قَالَ: مَا حَمَلَكَ عَلَى أَنْ تَرْوِيَ مِثْلَ هَذَا الْحَدِيثِ، قَالَ: مَا أَخَذَ اللهُ عَلَى الْعُلَمَاءِ فِي عِلْمِهِمْ أَنْ لا يَكْتُمُوا عِلْماً عَلِمُوهُ.

٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ عَنْ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ النَّخَعِيِّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي حَمْزَةَ الثُّمَالِيِّ عَنْ سَعْدٍ الْخَفَّافِ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: لَمَّا عُرِجَ بِي».

إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ وَ مِنْهَا إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى وَ مِنَ السِّدْرَةِ إِلَى حُجُبِ النُّورِ نَادَانِي رَبِّي جَلَّ جَلالُهُ يَا مُحَمَّدُ أَنْتَ عَبْدِي وَ أَنَا رَبُّكَ فَلِي فَاخْضَعْ وَ إِيَّايَ فَاعْبُدْ وَ عَلَيَّ فَتَوَكَّلْ وَ بِي فَثِقْ فَإِنِّي قَدْ رَضِيتُ بِكَ عَبْداً وَ حَبِيباً وَ رَسُولًا وَ نَبِيّاً وَ بِأَخِيكَ عَلِيٍّ خَلِيفَةً وَ بَاباً، فَهُوَ حُجَّتِي عَلَى عِبَادِي وَ إِمَامٌ لِخَلْقِي بِهِ يُعْرَفُ أَوْلِيَائِي مِنْ أَعْدَائِي وَ بِهِ يُمَيَّزُ حِزْبُ الشَّيْطَانِ مِنْ حِزْبِي وَ بِهِ يُقَامُ دِينِي، وَ تُحْفَظُ حُدُودِي وَ تُنْفَذُ أَحْكَامِي وَ بِكَ وَ بِهِ وَ بِالْأَئِمَّةِ مِنْ وُلْدِهِ أَرْحَمُ عِبَادِي وَ إِمَائِي وَ بِالْقَائِمِ مِنْكُمْ أَعْمُرُ أَرْضِي بِتَسْبِيحِي وَ تَهْلِيلِي وَ تَقْدِيسِي وَ تَكْبِيرِي، وَ تَمْجِيدِي، وَ بِهِ أُطَهِّرُ الارْضَ مِنْ أَعْدَائِي وَ أُورِثُهَا أَوْلِيَائِي، وَ بِهِ

---

١. الانعام / ٨٤.

٢. الانعام / ٨٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

و آن دو گنج‌های خود را استخراج نمایند. (کهف /۸۲). و آنگاه گفت: چه کسی برای محفوظ داشتن از ما سزاوارتر است؟ پیامبر خداﷺ نیای ما است. دخترش مادر ما است و سرور زنان پیامبر مادر بزرگ ما است. و نخستین مردی که به آن حضرت ایمان آورد و همراه او نماز گزارد، پدر ما است.

۳. عبدالملک بن عمیر می‌گوید: حجاج، یحیی بن یعمر را احضار کرد و گفت: آیا تو باور داری که پسران علی بن ابی طالب پسران پیامبرند؟ گفت: آری و می‌توانم از قرآن دلیل آن را بیاورم. حجاج گفت: بگو. یحیی گفت: آیا در امان هستم؟ حجاج گفت: در امان هستی. یحیی گفت: مگر این کلام خداوند نیست: «و وهبنا له اسحق و یعقوب کلا هدینا و نوحا هدینا من قبل ومن ذریته داود و سلیمان و ایوب و یوسف و موسی و هارون و کذلک نجزی المحسنین» اسحاق و یعقوب را به او بخشیدیم و همه را هدایت کردیم و نوح را از پیش هدایت نمودیم و از نسل اوست داود و سلیمان و ایوب و یوسف و موسی و هارون و اینگونه به نیکوکاران پاداش می‌دهیم.(انعام/۸۴). و آن گاه فرمود: «و زکریا و یحیی و عیسی». آیا عیسیؑ پدر داشت؟ حجاج گفت: نه. یحیی گفت: خداوند او را به خاطر مادرش در کتاب خود پسر ابراهیم خوانده است. حجاج گفت: چه کسی تو را تعلیم داد که همانند این حدیث را نقل کنی؟ یحیی گفت: پیمانی با خداوند از دانایان امت گرفته است که دانایی خود را نپوشانند، سبب شد.

۴. پیامبرﷺ فرمود: آنگاه که مرا به آسمان هفتم بردند، از آنجا به «سدرة المنتهی» و حجاب‌های نور نزدیک نمودند. آن گاه پروردگارم گفت: ای محمد! تو بنده من هستی و من پروردگارت هستم. در پیشگاه من فروتنی کن و مرا پرستش کن و بر من توکل و اعتماد داشته باش که تو را به بندگی خویش برگزیدم و نیز تو را دوست و فرستاده خویش قرار دادم، و برادرت علی را جانشین و باب هدایت خود پسندیدم. علی حجت من بر بندگانم بوده و نیز پیشوای آنان است. با علی، دوستان من از دشمنان من باز شناخته خواهند شد، و با او، حزب من از حزب شیطان جدا خواهد گشت. با علی دین من استوار و حدود الهی نگاه داشته خواهد شد و نیز به کمک او احکام من پیاده می‌شود. ای محمد! به خاطر تو و علی و پیشوایان از نسل علی رحم کرده و با وجود قائم شما زمین خود را باتسبیح و تهلیل و تقدیس و تکبیر و تجهیدم آباد خواهم نمود، و نیز کلمه خود را بر خواهم افراشت.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَجْعَلُ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِيَ السُّفْلىٰ وَ كَلِمَتِيَ الْعُلْيَا وَ بِهِ أُحْيِي عِبَادِي وَ بِلاٰدِي بِعِلْمِي وَ لَهُ أُظْهِرُ الْكُنُوزَ وَ الذَّخَائِرَ بِمَشِيَّتِي وَ إِيَّاهُ أُظْهِرُ عَلَى الاسْرَارِ وَ الضَّمَائِرِ بِإِرَادَتِي، وَ أُمِدُّهُ بِمَلاٰئِكَتِي لِتُؤَيِّدَهُ عَلَى إِنْفَاذِ أَمْرِي وَ إِعْلاٰنِ دِينِي ذَلِكَ وَلِيِّي حَقّاً وَ مَهْدِيُّ عِبَادِي صِدْقاً.

۵. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ قَالَ: مَا سَمِعْتُ وَ لاٰ اسْتَفَدْتُ مِنْ هِشَامِ بْنِ الْحَكَمِ فِي طُولِ صُحْبَتِي إِيَّاهُ شَيْئاً أَحْسَنَ مِنْ هَذَا الْكَلاٰمِ فِي صِفَةِ عِصْمَةِ الامَامِ، فَإِنِّي سَأَلْتُهُ يَوْماً عَنِ الامَامِ أَ هُوَ مَعْصُومٌ؟ قَالَ: نَعَمْ، قُلْتُ لَهُ: فَمَا صِفَةُ الْعِصْمَةِ فِيهِ وَ بِأَيِّ شَيْءٍ تُعْرَفُ؟ قَالَ: إِنَّ جَمِيعَ الذُّنُوبِ لَهَا أَرْبَعَةُ أَوْجُهٍ لاٰ خَامِسَ لَهَا: الْحِرْصُ وَ الْحَسَدُ وَ الْغَضَبُ وَ الشَّهْوَةُ فَهَذِهِ مَنْفِيَّةٌ عَنْهُ لاٰ يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ حَرِيصاً عَلَى هَذِهِ الدُّنْيَا وَ هِيَ تَحْتَ خَاتَمِهِ لِأَنَّهُ.

خَازِنُ الْمُسْلِمِينَ فَعَلَى مَا ذَا يَحْرِصُ وَ لاٰ يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ حَسُوداً، لِأَنَّ الانْسَانَ إِنَّمَا يَحْسُدُ مَنْ هُوَ فَوْقَهُ وَ لَيْسَ فَوْقَهُ أَحَدٌ فَكَيْفَ يَحْسُدُ مَنْ هُوَ دُونَهُ وَ لاٰ يَجُوزُ أَنْ يَغْضَبَ لِشَيْءٍ مِنْ أُمُورِ الدُّنْيَا إِلاّٰ أَنْ يَكُونَ غَضَبُهُ لِلّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَإِنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِ إِقَامَةَ الْحُدُودِ وَ أَنْ لاٰ تَأْخُذَهُ فِي اللّٰهِ لَوْمَةُ لاٰئِمٍ وَ لاٰ رَأْفَةٌ فِي دِينِهِ حَتّٰى يُقِيمَ حُدُودَ اللّٰهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لاٰ يَجُوزُ أَنْ يَتَّبِعَ الشَّهَوَاتِ، وَ يُؤْثِرَ الدُّنْيَا عَلَى الآخِرَةِ لِأَنَّ اللّٰهَ عَزَّ وَ جَلَّ حَبَّبَ إِلَيْهِ الآخِرَةَ كَمَا حَبَّبَ إِلَيْنَا الدُّنْيَا، فَهُوَ يَنْظُرُ إِلَى الآخِرَةِ كَمَا نَنْظُرُ إِلَى الدُّنْيَا فَهَلْ رَأَيْتَ أَحَداً تَرَكَ وَجْهاً حَسَناً لِوَجْهٍ قَبِيحٍ وَ طَعَاماً طَيِّباً لِطَعَامٍ مُرٍّ وَ ثَوْباً لَيِّناً لِثَوْبٍ خَشِنٍ وَ نِعْمَةً دَائِمَةً بَاقِيَةً لِدُنْيَا زَائِلَةٍ فَانِيَةٍ؟

۶. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَمْدَانَ الصَّيْدَلاٰنِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ الْوَاسِطِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ هَارُونَ، قَالَ: أَخْبَرَنَا خَالِدٌ الْحَذَّاءُ عَنْ أَبِي قِلاٰبَةَ عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ زَيْدٍ الْجَرْمِيِّ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: لَمَّا مَرِضَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ وَ عِنْدَهُ أَصْحَابُهُ قَامَ إِلَيْهِ عَمَّارُ بْنُ يَاسِرٍ فَقَالَ لَهُ: فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللّٰهِ مَنْ يُغَسِّلُكَ مِنَّا إِذَا كَانَ ذَلِكَ مِنْكَ؟ ذَاكَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام لِأَنَّهُ لاٰ يَهُمُّ بِعُضْوٍ مِنْ أَعْضَائِي إِلاّٰ أَعَانَتْهُ الْمَلاٰئِكَةُ عَلَى ذَلِكَ فَقَالَ لَهُ: فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

به وسیله قائم (عج) سرزمین‌های خود را احیا کرده و گنج‌ها و ذخایر آن را به اراده خویش نمایان خواهم ساخت. او را بر اسرار و باطن‌ها به اراده خود آگاه ساخته و او را با فرشتگان خویش مدد می‌رسانم که امر مرا اجرا کرده و دین مرا تقویت کنند. او بی‌گمان، سرپرست بندگانم بوده و آنان را به راه حق هدایت خواهد کرد.

۵. محمد بن عمیر می‌گوید: در زمان درازی که با هشام بن حکم در گفت و گوی علمی بودم، نیکوترین بهرهٔ من از او نکته‌ای بود که وی درباره عصمت امام علیه السلام بر زبان آورد. روزی از او سؤال کردم که آیا امام معصوم است؟ هشام گفت: آری. گفتم: حقیقت عصمت در امام کدام است و چرا او معصوم خوانده می‌شود؟ هشام گفت: گناهان چهار ریشه دارند و نه بیشتر. آنها عبارتند از: حرص و حسد و خشم و شهوت. این چیزها در امام نبوده و اساساً روا نیست که امام حرص دنیا داشته باشد، در حالی که دنیا زیر خاتم اوست و او نگهبان اموال مسلمانان است. امام نمی‌تواند حسد بورزد، چرا که هر کس در برابر بالا دست خود رشک ورزی دارد و کسی بالا دست امام قابل تصور نیست. و امام چگونه می‌تواند در برابر فرو دست خویش رشک ورزد؟

و نیز برای امام علیه السلام روا نیست که برای کارهای دنیا خشمگین شود، مگر کاری که خداوند به خاطر آن خشم گرفته است. زیرا خداوند بر امام اقامه حدود الهی را واجب ساخته است و او در این باره به ملامت و رقت نمی‌گراید تا احکام خداوند را اجرا کند. و نیز امام علیه السلام نمی‌تواند از شهوت پیروی کند و دنیا را بر آخرت مقدم شمارد، چرا که خداوند آخرت را در قلب او محبوب ساخته است، همان گونه که دنیا را محبوب ما کرده است. امام علیه السلام با همان دیده‌ای که به آخرت دارد، دنیا را می‌بیند. آیا دیده‌ای کسی به دلیل صورت ناپسند، صورت پسندیده را رها کند و خوراک گوارا را به خاطر خوراک بد مزه از دست بدهد و جامه نرم را در برابر جامه زبر واگذارد، و نعمت پاینده و ماندگار را در برابر دنیای نابود شدنی و فناپذیر مقدم نشمارد؟

۶. عبدالله بن عباس می‌گوید: آنگاه که رسول اکرم صلی الله علیه و آله بیمار شد، گروهی از یاران پیش آن حضرت بودند. عمار یاسر بلند شد و گفت: ای پیامبر خدا! پدر و مادرم فدای تو باد. از میان ما چه کسی تو را غسل دهد؟ فرمود: علی بن ابی طالب علیه السلام. او هر عضو مرا بخواهد تکان دهد، فرشتگان او را یاری خواهند رسانید. گفتم: پدر و مادرم فدایت باد.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رَسُولَ اللهِ ﷺ فَمَنْ يُصَلِّي عَلَيْكَ مِنَّا إِذَا كَانَ ذَلِكَ مِنْكَ؟ قَالَ: مَهْ رَحِمَكَ اللهُ ثُمَّ قَالَ لِعَلِيٍّ عليه السلام: يَا ابْنَ أَبِي طَالِبٍ إِذَا رَأَيْتَ رُوحِي قَدْ فَارَقَتْ جَسَدِي فَاغْسِلْنِي وَ أَنْقِ غُسْلِي وَ كَفِّنِّي فِي طِمْرَيَّ هَذَيْنِ أَوْ فِي بَيَاضِ مِصْرَ وَ بُرْدِ يَمَانٍ وَ لاَ تُغَالِ كَفَنِي وَ احْمِلُونِي حَتَّى تَضَعُونِي عَلَى شَفِيرِ قَبْرِي، فَأَوَّلُ مَنْ يُصَلِّي عَلَيَّ الْجَبَّارُ جَلَّ جَلاَلُهُ مِنْ فَوْقِ عَرْشِهِ ثُمَّ جَبْرَئِيلُ وَ مِيكَائِيلُ وَ إِسْرَافِيلُ فِي جُنُودٍ مِنَ الْمَلاَئِكَةِ لاَ يُحْصِي عَدَدَهُمْ إِلاَّ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ ثُمَّ الْحَافُّونَ بِالْعَرْشِ ثُمَّ سُكَّانُ أَهْلِ سَمَاءٍ،فَسَمَاءٍ ثُمَّ جُلُّ أَهْلِ بَيْتِي وَ نِسَائِي الاَقْرَبُونَ فَالْأَقْرَبُونَ يُومُونَ إِيمَاءً وَ يُسَلِّمُونَ تَسْلِيماً لاَ تُؤْذُونِّي بِصَوْتٍ نَادِيَةٍ وَ لاَ مُرِنَّةٍ، ثُمَّ قَالَ: يَا بِلاَلُ هَلُمَّ عَلَيَّ بِالنَّاسِ فَاجْتَمَعَ النَّاسُ فَخَرَجَ رَسُولُ اللهِ(صلى الله عليه وآله)مُتَعَصِّباً بِعِمَامَتِهِ مُتَوَكِّئاً عَلَى قَوْسِهِ حَتَّى صَعِدَ الْمِنْبَرَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: مَعَاشِرَ أَصْحَابِي أَيُّ نَبِيٍّ كُنْتُ لَكُمْ؟ أَلَمْ أُجَاهِدْ بَيْنَ أَظْهُرِكُمْ؟ أَلَمْ تُكْسَرْ رَبَاعِيَتِي؟ أَلَمْ يُعَفَّرْ جَبِينِي؟ أَلَمْ تَسِلِ الدِّمَاءُ عَلَى حُرِّ وَجْهِي حَتَّى كَنَفْتُ لِحْيَتِي؟ أَلَمْ أُكَابِدِ الشِّدَّةَ وَ الْجَهْدَ مَعَ جُهَّالِ قَوْمِي؟ أَلَمْ أَرْبِطْ حَجَرَ الْمَجَاعَةِ عَلَى بَطْنِي؟ قَالُوا: بَلَى، يَا رَسُولَ اللهِ لَقَدْ كُنْتَ لِلَّهِ صَابِراً، وَ عَنْ مُنْكَرِ بَلاَءِ اللهِ نَاهِياً، فَجَزَاكَ اللهُ عَنَّا أَفْضَلَ الْجَزَاءِ، قَالَ: وَ أَنْتُمْ فَجَزَاكُمُ اللهُ، ثُمَّ قَالَ: إِنَّ رَبِّي عَزَّ وَ جَلَّ حَكَمَ وَ أَقْسَمَ أَنْ لاَ يَجُوزَهُ ظُلْمُ ظَالِمٍ فَنَاشَدْتُكُمْ بِاللَّهِ أَيُّ رَجُلٍ مِنْكُمْ كَانَتْ لَهُ قِبَلَ مُحَمَّدٍ مَظْلِمَةٌ إِلاَّ قَامَ فَلْيَقْتَصَّ مِنْهُ فَالْقِصَاصُ فِي دَارِ الدُّنْيَا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْقِصَاصِ فِي دَارِ الآخِرَةِ عَلَى رُءُوسِ الْمَلاَئِكَةِ وَ الانْبِيَاءِ؟ فَقَامَ إِلَيْهِ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَى الْقَوْمِ يُقَالُ لَهُ: سَوَادَةُ بْنُ قَيْسٍ فَقَالَ لَهُ: فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّكَ لَمَّا أَقْبَلْتَ مِنَ الطَّائِفِ اسْتَقْبَلْتُكَ وَ أَنْتَ.

عَلَى نَاقَتِكَ الْعَضْبَاءِ وَ بِيَدِكَ الْقَضِيبُ الْمَمْشُوقُ، فَرَفَعْتَ الْقَضِيبَ وَ أَنْتَ تُرِيدُ الرَّاحِلَةَ فَأَصَابَ بَطْنِي وَ لاَ أَدْرِي عَمْداً أَوْ خَطَأً، فَقَالَ: مَعَاذَ اللهِ أَنْ أَكُونَ تَعَمَّدْتُ ثُمَّ يَا بِلاَلُ قُمْ إِلَى مَنْزِلِ فَاطِمَةَ فَأْتِنِي بِالْقَضِيبِ الْمَمْشُوقِ فَخَرَجَ بِلاَلٌ وَ هُوَ يُنَادِي فِي سِكَكِ الْمَدِينَةِ مَعَاشِرَ النَّاسِ مَنْ ذَا الَّذِي يُعْطِي الْقِصَاصَ مِنْ نَفْسِهِ قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَهَذَا مُحَمَّدٌ ﷺ يُعْطِي الْقِصَاصَ مِنْ نَفْسِهِ قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ طَرَقَ بِلاَلٌ الْبَابَ عَلَى فَاطِمَةَ عليها السلام وَ هُوَ يَقُولُ: يَا فَاطِمَةُ قُومِي فَوَالِدُكِ يُرِيدُ الْقَضِيبَ الْمشوق فَأَقْبَلَتْ فَاطِمَةُ عليها السلام وَ هِيَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

چه کسی بر شما نماز می‌گزارد؟ فرمود: خداوند تو را رحمت کند. خاموش باش.

در این هنگام پیامبرﷺ فرمود: ای علی! آن گاه که نگریستی، جانم از کالبدم خارج شد، مرا نیکو غسل ده و با این دو پارچه مرا کفن کن یا در پارچه‌های سفید مصری و برد یمانی کفن کن. سعی کن که پارچه کفن بسیارگران بها بر من نپوشانی. سپس مرا بردارید و ببرید لب قبرم بگذارید. بی گمان خداوند نخستین کسی خواهد بود که از فراز عرش بر من رحمت خواهد فرستاد، و پس از او جبرئیل و میکائیل و اسرافیل در صف‌هایی از فرشتگان که شمارشان فقط پروردگار آگاه است، بر من نماز خواهند گزارد. و از پی آنان فرشتگانی که پیرامون عرش هستند و بعد ساکنان آسمان‌ها به صورت پیاپی نماز می‌گزارند. و از آن پس اهل بیتم و زنان من بر اساس خویشاوندی خود اشارتی خواهند داشت و مرا درود خواهند فرستاد. آنان سعی کنند که مرا با صدای شیون و مویه خود آزار نرسانند. آنگاه فرمود: ای بلال! تو مردمان را جمع کن و در این حال رسول خدا عمامه‌اش را بر سرش بست و بر عصایش تکیه زد و بالای منبر رفت و بعد از حمد و ثنای خداوند فرمود: ای اصحاب من! من برای شما چگونه پیامبری بودم؟ آیا در میان شما جهاد نکردم؟ آیا دندان‌های رباعی‌ام نشکست؟ آیا پیشانی‌ام بر خاک سائیده نشد؟ آیا از چهره‌ام خون جاری نشد و ریشم را فرا نگرفت؟ آیا از نادانان قومم سختی نکشیدم؟ همه گفتند: آری، ای فرستاده خدا! به درستی تو شکیبا بودی و از منکرها جلوگیری کردی؛ خدا بهترین پاداشت بدهد.

پیامبرﷺ نیز فرمود: پروردگارم فرمان داده و سوگند یاد کرده است که از ستم هیچ ستم پیشه‌ای در نخواهد گذشت. شما را به خدا! هرکس حقی برگردن محمد دارید، بلندشوید و قصاص کنید. قصاص در دنیا بهتر است تا قصاص در آخرت در برابر پیامبران و فرشتگان خواهد بود. در این هنگام شخصی به نام «سواد بن قیس» بلند شد و گفت: ای پیامبر خدا! پدر و مادرم فدای تو باد. آنگاه که از سفر طائف باز می گشتی به پیشواز تو آمدم. سوار شتر «عضبا» بودی و تازیانه «مشوق» در دست داشتی. تازیانه‌ات را که بلند کردی تا بر ناقه فرود آوری، ناگاه به شکم من خورد آگاه نیستم که کار شما عمدی بود یا سهوی.

پیامبر فرمود: به خداوند پناه می‌برم که قصد عمدی داشته باشم. بعد به بلال فرمود: ای بلال! به سرای فاطمهؑ برو و تازیانه «مشوق» مرا بگیر. بلال که در راه می‌رفت، فریاد زنان می‌پرسید: ای مردم چه کسی را سراغ دارید که قصاص پیش از رستاخیز را بپذیرد؟ این فقط محمدﷺ است که خود را برای قصاص پیش از رستاخیز آماده ساخته است. بلال در سرای حضرت فاطمهؑ را کوبید و گفت: ای فاطمه! آیا آگاه نیستی که پدرت تازیانه «مشوق» را می‌طلبد. فاطمهؑ آمد و فرمود: پدرم با آن تازیانه چه کاری دارد؟

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

تَقُولُ: يَا بِلَالُ وَ مَا يَصْنَعُ وَالِدِي بِالْقَضِيبِ وَ لَيْسَ هَذَا يَوْمَ الْقَضِيبِ، فَقَالَ بِلَالُ: أَمَا عَلِمْتِ وَالِدَكِ قَدْ صَعِدَ الْمِنْبَرَ وَ هُوَ يُوَدِّعُ أَهْلَ الدِّينِ وَ الدُّنْيَا؟ فَصَاحَتْ فَاطِمَةُ عليها السلام وَ قَالَتْ وَا غَمَّاهْ لِغَمِّكَ يَا أَبَتَاهْ مَنْ لِلْفُقَرَاءِ وَ الْمَسَاكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ يَا حَبِيبَ اللهِ وَ حَبِيبَ الْقُلُوبِ، ثُمَّ نَاوَلَتْ بِلَالُ الْقَضِيبَ فَخَرَجَ حَتَّى نَاوَلَهُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وآله، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ: أَيْنَ الشَّيْخُ؟ فَقَالَ: الشَّيْخُ هَا أَنَا ذَا يَا رَسُولَ اللهِ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي، فَقَالَ: تَعَالَ فَاقْتَصَّ مِنِّي حَتَّى تَرْضَى، فَقَالَ الشَّيْخُ: فَاكْشِفْ لِي عَنْ بَطْنِكَ يَا رَسُولَ اللهِ(صلى الله عليه وآله)، فَكَشَفَ صلى الله عليه وآله عَنْ بَطْنِهِ، فَقَالَ الشَّيْخُ: بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَأْذَنُ لِي أَنْ أَضَعَ فَمِي عَلَى بَطْنِكَ فَأَذِنَ لَهُ، فَقَالَ: أَعُوذُ بِمَوْضِعِ الْقِصَاصِ مِنْ بَطْنِ رَسُولِ اللهِ مِنَ النَّارِ يَوْمَ النَّارِ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: يَا سَوَادَةَ بْنَ قَيْسٍ أَتَعْفُو أَمْ تَقْتَصُّ؟ فَقَالَ: بَلْ أَعْفُو يَا رَسُولَ اللهِ فَقَالَ صلى الله عليه وآله: اللَّهُمَّ اعْفُ.

عَنْ سَوَادَةَ بْنِ قَيْسٍ كَمَا عَفَا عَنْ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ثُمَّ قَامَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله، فَدَخَلَ بَيْتَ أُمِّ سَلَمَةَ: وَ هُوَ يَقُولُ: رَبِّ سَلِّمْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ مِنَ النَّارِ وَ يَسِّرْ عَلَيْهِمُ الْحِسَابَ، فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: يَا رَسُولَ اللهِ مَا لِي أَرَاكَ مَغْمُوماً مُتَغَيِّرَ اللَّوْنِ؟ فَقَالَ: نُعِيَتْ إِلَيَّ نَفْسِي هَذِهِ السَّاعَةَ فَسَلَامٌ لَكِ فِي الدُّنْيَا فَلَا تَسْمَعِينَ بَعْدَ هَذَا الْيَوْمِ صَوْتَ مُحَمَّدٍ أَبَداً، فَقَالَتْ أُمُّ سَلَمَةَ: وَا حُزْنَاهْ حُزْناً لَا تُدْرِكُهُ النَّدَامَةُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدَاهْ ثُمَّ قَالَ صلى الله عليه وآله: ادْعُ لِي حَبِيبَةَ قَلْبِي وَ قُرَّةَ عَيْنِي فَاطِمَةَ تَجِيءُ فَجَاءَتْ فَاطِمَةُ، وَ هِيَ تَقُولُ: نَفْسِي لِنَفْسِكَ الْفِدَاءُ وَ وَجْهِي لِوَجْهِكَ الْوِقَاءُ يَا أَبَتَاهْ أَلَا تُكَلِّمُنِي كَلِمَةً، فَإِنِّي أَنْظُرُ إِلَيْكَ وَ أَرَاكَ مُفَارِقَ الدُّنْيَا وَ أَرَى عَسَاكِرَ الْمَوْتِ تَغْشَاكَ شَدِيداً فَقَالَ لَهَا: يَا بُنَيَّةِ إِنِّي مُفَارِقُكِ فَسَلَامٌ عَلَيْكِ مِنِّي قَالَتْ: يَا أَبَتَاهْ فَأَيْنَ الْمُلْتَقَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ: عِنْدَ الْحِسَابِ، قَالَتْ: فَإِنْ لَمْ أَلْقَكَ عِنْدَ الْحِسَابِ؟ قَالَ: عِنْدَ الشَّفَاعَةِ لِأُمَّتِي قَالَتْ: فَإِنْ لَمْ أَلْقَكَ عِنْدَ الشَّفَاعَةِ لِأُمَّتِكَ؟ قَالَ: عِنْدَ الصِّرَاطِ جَبْرَئِيلُ عَنْ يَمِينِي وَ مِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِي وَ الْمَلَائِكَةُ مِنْ خَلْفِي وَ قُدَّامِي يُنَادُونَ رَبِّ سَلِّمْ أُمَّةَ مُحَمَّدٍ مِنَ النَّارِ وَ يَسِّرْ عَلَيْهِمُ الْحِسَابَ، فَقَالَتْ فَاطِمَةُ عليها السلام: فَأَيْنَ وَالِدَتِي خَدِيجَةُ؟ قَالَ فِي قَصْرٍ لَهُ أَرْبَعَةُ أَبْوَابٍ إِلَى الْجَنَّةِ، ثُمَّ أُغْمِيَ عَلَى رَسُولِ اللهِ فَدَخَلَ بِلَالُ وَ هُوَ يَقُولُ: الصَّلَاةَ رَحِمَكَ اللهُ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله وَ صَلَّى بِالنَّاسِ وَ خَفَّفَ الصَّلَاةَ، ثُمَّ قَالَ: ادْعُوا لِي عَلِيّ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

امروز که روز تازیانه نیست. بلال گفت: ای فاطمه! خبر نداری که پدرت بر منبر رفت که با اهل دین و دنیا خداحافظی کند. ناگاه فاطمه علیها السلام فریاد زد و گفت: وای از این اندوه. وای از این اندوه تو ای پدر بزرگوارم! پس از تو چه کسی سرپرستی از بینوایان و تنگ دستان و در راه ماندگان خواهد داشت؛ ای محبوب حق و ای محبوب قلب‌ها؟

آنگاه فاطمه تازیانه را به بلال داد و او نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آورد. حضرت فرمود: آن پیرمرد کجاست؟ او بلند شد و گفت: ای پیامبر خدا! پدر و مادرم فدایت باد من هستم. پیامبر فرمود: پیش من بیا و مرا قصاص کن تا شاد شوی. سواده که نزدیک آمد، گفت: ای پیامبر خدا شکم خود را برایم آشکار کن. پیامبر جامه کنار زد. سواده گفت: پدر و مادرم فدای تو باد. آیا رخصت می‌دهی که لبان خویش را بر شکم تو گذارم و آن را ببوسم؟ پیامبر اجازه داد. سواده آن را بوسید و گفت: تو را حلال کردم. من از دوزخ به خداوند پناه می برم که بر شکم پیامبرش قصاص کنم. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: ای سواده بن قیس! آیا از تقصیر من گذشت کردی یا قصد قصاص داری؟ سواده گفت؟: ای پیامبر خدا! من گذشت کردم. پیامبر فرمود: خدایا! تو نیز از سواده بن قیس درگذر همان سان که او از پیامبرت محمد درگذشت.

در این هنگام پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بلند شد و به سرای ام سلمه رفت و فرمود: خدایا! امت محمد را از گزند آتش سالم بدار و حساب را بر آنان آسان ساز. ام سلمه گفت: ای پیامبر خدا! شما را در اندوه می‌نگرم و نیز رنگ پریده تان می‌بینم. چه اتفاقی افتاده؟ فرمود: اکنون خبر مردن خود را شنیدم. درود بر تو ای ام سلمه. دیگر صدای محمد را نخواهی شنید. ام سلمه گفت: وای از این اندوه افسوس بر تو ای پیامبر.

حضرت فرمود: اینک بگویید حبیب قلبم نور چشمم؛ فاطمه بیاید. فاطمه علیها السلام آمد و گفت: جانم فدای تو باد و رخسارم فدای رخسارت باد. پدر جانم! با من سخنی بگو. من تو را در حال کوچیدن از دنیا می‌بینم و سپاهیان مرگ را می‌نگرم که پیرامونت حلقه زده‌اند. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: دختر جانم! من از تو جدا خواهم شد. درود من بر تو. فاطمه علیها السلام گفت: پدر جانم در رستاخیز تو را چه جایی دیدار کنم؟ فرمود: هنگام حساب. فاطمه علیها السلام گفت: اگر آنجا شما را ندیدم، کجا؟ فرمود: در هنگام شفاعت. فاطمه علیها السلام گفت: اگر آنجا شما را ندیدم کجا؟ فرمود: در هنگام عبور از پل صراط که جبرئیل در جانب راست من است و میکائیل در جانب چپ من و فرشتگان در پی و پیش روی من خواهند بود و فریاد می زنند خدایا! امت محمد صلی الله علیه و آله را از آتش دوزخ مصونیت بخش و حسابشان را آسان ساز. فاطمه گفت پس مادرم خدیجه کجا خواهد بود؟ پیامبر فرمود: او در قصری در بهشت خواهد بود که چهار در دارد. در این هنگام پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله از حال رفت. بلال آمد و گفت «الصلوة رحمک الله». پیامبر از سرای ام سلمه خارج شد و نماز کوتاهی با مردم گزارد

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بْنَ أَبِي طَالِبٍ وَ أُسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ فَجَاءَا فَوَضَعَ ﷺ يَدَهُ عَلَى عَاتِقِ عَلِيٍّ وَ الاخْرَى عَلَى أُسَامَةَ، ثُمَّ قَالَ: انْطَلِقَا بِي إِلَى فَاطِمَةَ فَجَاءَا بِهِ حَتَّى وَضَعَ رَأْسَهُ فِي حَجْرِهَا فَإِذَا الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عليهما السلام يَبْكِيَانِ وَ يَصْطَرِخَانِ، وَ هُمَا يَقُولَانِ: أَنْفُسُنَا لِنَفْسِكَ الْفِدَاءُ وَ وُجُوهُنَا لِوَجْهِكَ الْوِقَاءُ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ : مَنْ هَذَانِ يَا عَلِيُّ؟ قَالَ: هَذَانِ ابْنَاكَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ فَعَانَقَهُمَا وَ قَبَّلَهُمَا وَ كَانَ الْحَسَنُ عليه السلام اشَدَّ بُكَاءً فَقَالَ لَهُ: كُفَّ يَا حَسَنُ فَقَدْ شَقَقْتَ عَلَى رَسُولِ اللهِ، فَنَزَلَ مَلَكُ الْمَوْتِ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ قَالَ: وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا مَلَكَ الْمَوْتِ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ، قَالَ: وَ مَا حَاجَتُكَ يَا نَبِيَّ اللهِ؟ قَالَ: حَاجَتِي أَنْ لَا تَقْبِضَ رُوحِي حَتَّى يَجِيئَنِي جَبْرَئِيلُ، فَيُسَلِّمَ عَلَيَّ وَ أُسَلِّمَ عَلَيْهِ فَخَرَجَ مَلَكُ الْمَوْتِ وَ هُوَ يَقُولُ: يَا مُحَمَّدَاهْ فَاسْتَقْبَلَهُ جَبْرَئِيلُ فِي الْهَوَاءِ فَقَالَ: يَا مَلَكَ الْمَوْتِ قَبَضْتَ رُوحَ مُحَمَّدٍ ﷺ لَا. قَالَ: يَا جَبْرَئِيلُ سَأَلَنِي أَنْ لَا أَقْبِضَهُ حَتَّى يَلْقَاكَ، فَتُسَلِّمَ عَلَيْهِ وَ يُسَلِّمَ عَلَيْكَ، فَقَالَ جَبْرَئِيلُ: يَا مَلَكَ الْمَوْتِ أَمَا تَرَى أَبْوَابَ السَّمَاءِ مُفَتَّحَةً لِرُوحِ مُحَمَّدٍ؟ أَمَا تَرَى حُورَ الْعِينِ قَدْ تَزَيَّنَّ لِمُحَمَّدٍ؟ ثُمَّ نَزَلَ جَبْرَئِيلُ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْقَاسِمِ فَقَالَ: وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا جَبْرَئِيلُ ادْنُ مِنِّي حَبِيبِي جَبْرَئِيلُ فَدَنَا مِنْهُ، فَنَزَلَ مَلَكُ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُ جَبْرَئِيلُ: يَا مَلَكَ الْمَوْتِ احْفَظْ وَصِيَّةَ اللهِ فِي رُوحِ مُحَمَّدٍ ﷺ وَ كَانَ جَبْرَئِيلُ عَنْ يَمِينِهِ وَ مِيكَائِيلُ عَنْ يَسَارِهِ وَ مَلَكُ الْمَوْتِ آخِذٌ بِرُوحِهِ ﷺ فَلَمَّا كُشِفَ الثَّوْبُ عَنْ وَجْهِ رَسُولِ اللهِ نَظَرَ إِلَى جَبْرَئِيلَ فَقَالَ لَهُ: عِنْدَ الشَّدَائِدِ تَخْذُلُنِي، فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ «إِنَّكَ مَيِّتٌ وَ إِنَّهُمْ مَيِّتُونَ -»[1] «كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ»[2] فَرُوِيَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ فِي ذَلِكَ الْمَرَضِ كَانَ يَقُولُ: ادْعُوا إِلِي حَبِيبِي فَجَعَلَ يُدْعَى لَهُ رَجُلٌ بَعْدَ رَجُلٍ فَيُعْرِضُ عَنْهُ فَقِيلَ لِفَاطِمَةَ: امْضِي إِلَى عَلِيٍّ فَمَا نَرَى رَسُولَ اللهِ ﷺ يُرِيدُ غَيْرَ عَلِيٍّ فَبَعَثَتْ فَاطِمَةُ إِلَى عَلِيٍّ عليه السلام فَلَمَّا دَخَلَ فَتَحَ رَسُولُ اللهِ ﷺ عَيْنَيْهِ وَ تَهَلَّلَ وَجْهُهُ، ثُمَّ قَالَ: إِلَيَّ يَا عَلِيُّ إِلَيَّ يَا عَلِيُّ فَمَا زَالَ يُدْنِيهِ حَتَّى أَخَذَهُ بِيَدِهِ وَ أَجْلَسَهُ عِنْدَ رَأْسِهِ ثُمَّ أُغْمِيَ عَلَيْهِ فَجَاءَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عليهما السلام يَصِيحَانِ وَ يَبْكِيَانِ حَتَّى وَقَعَا عَلَى رَسُولِ اللهِ فَأَرَادَ عَلِيٌّ عليه السلام انْ يُنَحِّيَهُمَا عَنْهُ فَأَفَاقَ رَسُولُ اللهِ ﷺ، ثُمَّ قَالَ: يَا عَلِيُّ دَعْنِي أَشَمُّهُمَا وَ يَشَمَّانِي وَ أَتَزَوَّدُ مِنْهُمَا وَ يَتَزَوَّدَانِ

---

۱. الزمر / ۳۰.
۲. آل عمران / ۱۸۵.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

و بعد فرمود: علی‌ؑ و اسامه بن زید را بگویید که نزد من بیایند. آنان که آمدند، پیامبرﷺ دستی بر شانه علی‌ؑ نهاد و دستی دیگر بر شانه اسامه نهاد و چنین فرمود: مرا پیش فاطمه‌ؑ ببرید. آن گاه سر بر دامن دخترش گذاشت و حسن و حسین‌ؑ گریان و نالان نزدیک آمدند و گفتند: جان ما فدای تو باد و نیز رخسارمان فدای رخسارت باد. پیامبرﷺ فرمود: ای علی! اینها چه کسانی هستند؟ گفت: فرزندان‌تان حسن و حسین هستند. پیامبر آنان را بغل کرده و بوسه زد. حسن‌ؑ زیاد اشک می‌ریخت. پیامبر فرمود: ای حسن! گریان مباش که بر پیامبر دشوار می‌گذرد.

در این هنگام فرشته مرگ فرود آمد و گفت: سلام بر تو ای پیامبر خدا. پیامبر پاسخ داد و فرمود: از تو خواسته‌ای دارم. عزرائیل گفت: ای پیامبر خدا! چه خواسته‌ای داری؟ فرمود: جانم را نگیری تا اینکه رفیقم جبرئیل بیاید و مرا درود فرستد و من او را درود فرستم. فرشته مرگ با صدای وا محمداه خارج شد و در آسمان جبرئیل را دیدار کرد. جبرئیل گفت: ای فرشته مرگ! جان محمدﷺ را گرفتی؟ گفت: نه. او از من خواهان تأخیر در قبض روح شد، تا تو را ملاقات کند و او را درود فرستی و او تو را درود فرستد. جبرئیل گفت: مگر نمی‌نگری که آسمان‌ها همه درهای آن باز شده‌اند که روح محمد را دیدار کنند؟ آیا نمی‌نگری که حوریان بهشتی خویشتن را برای محمد زیبا ساخته‌اند؟

جبرئیل فرود آمد و گفت: ای بوالقاسم! درود بر تو. پیامبر فرمود: و سلام بر تو ای جبرئیل! ای رفیق من! نزدیک‌تر بیا. جبرئیل نزدیک‌تر رفت. در این هنگام فرشته مرگ آمد. جبرئیل گفت ای عزرائیل سفارش خداوند را درباره محمدﷺ رعایت کن. جبرئیل در جانب راست بود و میکائیل در جانب چپ که عزرائیل جان پیامبر را گرفت. در لحظه واپسین به جبرئیل که رخسارش را نگریست، فرمود: در این لحظه دشوار از من جدا شدی. جبرئیل گفت: ای محمد! تو خواهی مرد و دیگران نیز خواهند مرد. هر کس در دنیا مرگ را خواهد چشید.

راوی می‌گوید: پیامبر اسلامﷺ در این بیماری فرمود: دوستم را نزد من آورید. هر شخصی را فرا می‌خواندند، حضرت از او روی بر می‌گرداند. به فاطمه زهراؑ گفتند: برو علی‌ؑ را بیاور. ما چنین می‌پنداریم که پیامبرﷺ غیر علی‌ؑ را نمی‌طلبد. فاطمه‌ؑ کسی را در پی علی‌ؑ روانه کرد. آنگاه که او را نگریست، دیدگان خود را گشود و شادمانی در چهره‌اش آشکار شد و بعد فرمود: ای علی بیا. نزدیک‌تر بیا. و سپس دست علی را گرفته و او را بالای سر خود نشاند و بی‌هوش شد. حسن و حسین‌ؑ گریان و نالان آمدند که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مِنِّي أَمَا إِنَّهُمَا سَيُظْلَمَانِ بَعْدِي وَ يُقْتَلاَنِ ظُلْماً فَلَعْنَةُ اللهِ عَلَى مَنْ يَظْلِمُهُمَا، يَقُولُ: ذَلِكَ ثَلاَثاً ثُمَّ مَدَّ يَدَهُ إِلَى عَلِيٍّ فَجَذَبَهُ إِلَيْهِ حَتَّى أَدْخَلَهُ تَحْتَ ثَوْبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ وَ وَضَعَ فَاهُ عَلَى فِيهِ وَ جَعَلَ يُنَاجِيهِ مُنَاجَاةً طَوِيلَةً حَتَّى خَرَجَتْ رُوحُهُ الطَّيِّبَةُ ﷺ فَانْسَلَّ عَلِيٌّ عليه السلام مِنْ تَحْتِ ثِيَابِهِ، وَ قَالَ: أَعْظَمَ اللهُ أُجُورَكُمْ فِي نَبِيِّكُمْ فَقَدْ قَبَضَهُ اللهُ إِلَيْهِ فَارْتَفَعَتِ الاصْوَاتُ بِالضَّجَّةِ وَ الْبُكَاءِ فَقِيلَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ: مَا الَّذِي نَاجَاكَ بِهِ رَسُولُ اللهِ ﷺ حِينَ أَدْخَلَكَ تَحْتَ ثِيَابِهِ؟ فَقَالَ عَلَّمَنِي أَلْفَ بَابٍ يَفْتَحُ لِي كُلُّ بَابٍ أَلْفَ بَابٍ.

۷. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُتَّيلٍ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُوسَى بْنِ سَعْدَانَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبَانٍ الْكَلْبِيِّ عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ قَالَ: «قَالَ أَبُو عَبْدِ اللهِ الصَّادِقُ عليه السلام: انَّ أَرْبَعَةَ آلاَفِ مَلَكٍ هَبَطُوا يُرِيدُونَ الْقِتَالَ مَعَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عليه السلام فَلَمْ يُؤْذَنْ لَهُمْ فِي الْقِتَالِ فَرَجَعُوا فِي الاسْتِئْذَانِ وَ هَبَطُوا وَ قَدْ قُتِلَ الْحُسَيْنُ عليه السلام فَهُمْ عِنْدَ قَبْرِهِ شُعْثٌ غُبْرٌ يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ رَئِيسُهُمْ مَلَكٌ يُقَالُ لَهُ: مَنْصُورٌ.

و صلى الله على محمد و آله.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خود را روی پیامبر اندازند. علی‌ﷺ می‌خواست آنان را بازدارد که پیامبر به هوش آمد و فرمود: ای علی! بگذار آنان را بو کنم و آنان مرا بو کنند. از آنان رهتوشه بردارم و آنان از من رهتوشه بردارند. بی گمان پس از من بر آنان ستم روا دارند و آنان به ستم شهید شوند. از رحمت الهی دور باد کسانی که به آنان ستم روا دارند. تا سه بار این جمله را فرمود. و بعد دست دراز کرد و علی را نزدیک خود کشاند و لب بر لب وی گذاشت و رازی دراز را با او در میان نهاد، و بعد روحش سفر آغاز کرد. در این هنگام علی‌ﷺ از بسترپیامبر خارج شد و فرمود: «اعظم الله اجورکم و فی بینکم» پس خداوند جانش را گرفت. ناگاه صدای زاری و گریه طنین افکند. به علی‌ﷺ گفتند: پیامبرﷺ در لحظه وداع چه رازی را به تو فرمود؟ علی فرمود: پیامبر هزار باب معرفت را به من تعلیم داد که از هر بابی هزار باب دیگر گشوده می‌شود.

۷. امام صادق‌ﷺ فرمود: چهار هزار فرشته نازل شده و همراهی با امام حسین‌ﷺ را در پیکار عاشورا داشتند، اما رخصت نیافته و به آسمان بازگشتند. بار دیگر که رخصت یاری حسین‌ﷺ را داشتند و نازل شدند، حضرت به قتل رسیده بود. آنان پریشان حال و خاک آلود در جوار قبر حسین‌ﷺ خواهند ماند و تا رستاخیز بر او خواهند گریست. بزرگ آنان فرشته‌ای به نام منصور است.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الثالث و التسعون

يوم الجمعة الثالث عشر من شعبان من سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

۱. و اجتمع في هذااليوم إلى الشيخ الفقيه أبي جعفر محمد بن علي بن الحسين بن موسى بن بابويه القمي، رضوان الله عليه أهل مجلسه و المشايخ فسألوه أن يملي عليهم وصف دين الإمامية على الإيجاز و الاختصار، فقال ـ رضوان الله عليه ـ: دين الإمامية، هو الإقرار بتوحيد الله تعالى ذكره و نفي التشبيه عنه و تنزيهه عما لا يليق به و الإقرار بأنبياء الله و رسله و حججه و ملائكته و كتبه، و الإقرار بأن محمداً صلى الله عليه وآله، هو سيد الأنبياء و المرسلين و أنه أفضل منهم و من جميع الملائكة المقربين، و أنه خاتم النبيين فلا نبي بعده إلى يوم القيامة و أن جميع الأنبياء و المرسلين و الأئمة أفضل من الملائكة، و أنهم معصومون مطهرون من كل دنس و رجس لا يهمون بذنب صغير و لا كبير و لا يرتكبونه و أنهم أمان لأهل الأرض كما أن النجوم أمان لأهل السماء و أن الدعائم التي بني الإسلام عليها خمس الصلاة و الزكاة و الصوم و الحج و ولاية النبي و الأئمة بعده، و هم اثنا عشر إماما أولهم أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليه السلام ثم الحسن و الحسين ثم علي بن الحسين ثم الباقر محمد بن علي ثم الصادق جعفر بن محمد ثم الكاظم موسى بن جعفر ثم الرضا علي بن موسى ثم الجواد محمد بن علي ثم الهادي علي بن محمد ثم العسكري الحسن بن علي ثم الحجة بن الحسن بن علي و الإقرار بأنهم أولو الأمر الذين أمر الله عز و جل بطاعتهم، فقال: «أَطِيعُوا اللهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الامْرِ مِنكُمْ»[1] و أن طاعتهم طاعة الله و معصيتهم معصية الله و وليهم ولي الله و عدوهم عدو الله عز و جل و مودة ذرية النبي صلى الله عليه وآله اذا كانوا على منهاج آبائهم الطاهرين فريضة واجبة في أعناق العباد إلى يوم القيامة و هو أجر النبوة لقول الله عز و جل: «قُلْ لا

---

۱. النساء / ۵۹.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس نودوسوم

جمعه سیزدهم شعبان سال ۳۶۸

۱. در روز جمعه دوازدهم شعبان سال ۳۶۸ قمری دانش آموختگان و بزرگان نزد شیخ فقیه ابو جعفر محمد بن علی بن موسی بن بابویه قمی آمده و از او خواهان بیان کوتاهی از معارف تشیع شدند. شیخ در پاسخ فرمود: آیین امامیه(تشیع) عبارت است از اقرار به یکتایی خداوند و نفی «تشبیه» و نیز «تنزیه» و از آنچه سزاوار او نمی‌باشد. و نیز اقرار به وجود پیامبران و حجت‌ها و فرشتگان و کتاب‌های آسمانی او. و نیز اقرار به پیامبری و سروری محمدﷺ بر پیامبران و فرشتگان مقرب. و اقرار به ختم نبوت و نیامدن پیامبری پس از رسول اکرمﷺ تا رستاخیز. و نیز اقرار به اینکه پیامبران و امامان شیعه برتر از فرشتگان بوده و همگان عصمت داشته و از هر آلودگی و پلیدی پیراسته‌اند. آنان هیچ گناه کوچک و بزرگ نکرده و آن را انجام نداده و پیوسته سبب محفوظ ماندن ساکنان زمین خواهند بود، همان سان که ستارگان سبب حفظ ساکنان آسمان می‌باشند.

ستون‌های اسلام پنج تاست: نماز و روزه و زکات و حج و ولایت پیامبر و امامان پس از او که دوازده تن می‌باشند. نخستین امام علی بن ابی طالبؑ است و بعد حسن و حسین و علی بن الحسین و محمدبن علی و جعفربن محمد و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی وعلی بن محمد و حسن بن علیؑ حجه بن حسن بن علی(عج). و نیز اقرار به اینکه آنان همان کسانی هستند که از جانب خداوند «اولی الامر» شناسانده شده و فرمان اطاعت از آنان داده شده است: «اطیعو الله و اطیعو الرسول و اولی الامر منکم». فرمان بردن از آنان فرمان بردن از خدا و نافرمانی‌شان نافرمانی خداست. دوست آنان دوست خداست و دشمن آنان دشمن خداست. دوست داشتن ذریه پیامبر اکرمﷺ که سنت پدران خود را دارند، بر مردمان تا رستاخیز واجب بوده و در حقیقت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

أَسْئَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْراً إِلاَّ الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبىٰ»[1] و الإقرار بأن الإسلام هو الإقرار بالشهادتين، و الإيمان هو إقرار باللسان، و عقد بالقلب و عمل بالجوارح لا يكون الإيمان إلا هكذا و من شهد الشهادتين، فقد حقن ماله و دمه إلا بحقهما و حسابه على الله عز و جل، و الإقرار بالمساءلة في القبر حين يدفن الميت و بمنكر و نكير و بعذاب القبر، و الإقرار بخلق الجنة و النار و بمعراج النبي صلى الله عليه و آله الى السماء السابعة و منها إلى سدرة المنتهى و منها إلى حجب النور و بمناجاة الله عز و جل إياه و أنه عرج به بجسمه و روحه على الصحة و الحقيقة لا على الرؤيا في المنام و أن ذلك لم يكن لأن الله عز و جل في مكان هناك لأنه متعال عن المكان و لكنه عز و جل عرج به صلى الله عليه و آله تشريفا به و تعظيما لمنزلته و ليريه ملكوت السماوات كما أراه ملكوت الأرض و يشاهد ما فيها من عظمة الله عز و جل و ليخبر أمته بما شاهد في العلو من الآيات و العلامات، و الإقرار بالحوض و الشفاعة للمذنبين من أصحاب الكبائر و الإقرار بالصراط و الحساب.

و الميزان و اللوح و القلم و العرش و الكرسي، و الإقرار بأن الصلاة عمود الدين و أنها أول ما يحاسب عليه العبد يوم القيامة من الأعمال، و أول ما يسأل عنه العبد بعد المعرفة فإن قبلت قبل ما سواها و إن ردت رد ما سواها و أن المفروضات من الصلوات في اليوم و الليلة خمس صلوات و هي سبع عشرة ركعة الظهر، أربع ركعات العصر، أربع ركعات، و المغرب ثلاث ركعات، و العشاء الآخرة أربع ركعات، و الغداة ركعتان، و أما النافلة فهي مثلا الفريضة أربع و ثلاثون ركعة ثمان ركعات قبل الظهر، و ثمان بعدها قبل العصر، و أربع ركعات بعد المغرب، و ركعتان من جلوس بعد العشاء الآخرة تحسبان بركعة، و هي وتر لمن لم يلحق الوتر آخر الليل و صلاة الليل ثماني ركعات كل ركعتين بتسليمة، و الشفع ركعتان بتسليمة، و الوتر ركعة واحدة، و نافلة الغداة ركعتان فجملة الفرائض و النوافل في اليوم و الليلة إحدى و خمسون ركعة و الأذان و الإقامة مثنى مثنى و فرائض الصلاة سبع الوقت و الطهور و التوجه و القبلة و الركوع و السجود و الدعاء و القنوت في كل صلاة فريضة و نافلة في الركعة الثانية قبل الركوع، و بعد

---

۱. الشورى / ۲۳.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آنها پاداش پیامبری است که خداوند در قرآن فرمود: «قل لا أسئلکم علیه اجراً الاّ الموده فی القربی» بگو: از شما نمی‌خواهم، جز مودّت خویشاوندانم (شوری/۲۳). و نیز اقرار به اینکه اسلام همان شهادت دادن به یکتایی خدا و پیامبری محمدﷺ است، اما ایمان عبارت است از اقرار زبانی و عزم باطنی و کردار با اعضای بدن. ایمان غیر از این نخواهد بود. هر که شهادتین را بگوید، ثروت و خون او در امان است؛ مگر در جهت گرفتن حق مردم که حساب آن با خداوند است.

و نیز اقرار به سؤال و پاسخ در قبر در هنگام دفن مردگان که نکیر و منکر سراغ آنان می‌آیند. و نیز اقرار به آفریدن بهشت و دوزخ از جانب خدا و نیز اقرار به معراج پیامبر تا آسمان هفتم و از آن جا تا «سدره المنتهی» و از آنجا تا حجاب‌های نورانی و مناجات با خداوند. و نیز اقرار به اینکه محمدﷺ با هیمن کالبد جسمانی آسمان رفته و معراج در خواب نبوده است. و نیز اقرار به اینکه رفتن پیامبر بدین دلیل نبوده که خدا مکانی دارد. زیرا خداوند از مکان منزه است. خداوند به خاطر تعظیم و ترفیع منزلت و نمایاندن ملکوت آسمان‌ها رسول اکرمﷺ را بالا برد. همان‌گونه که ملکوت زمین را نیز به حضرت نمایاند که عظمت الهی را در آیات او بنگرد و سپس از مشاهده‌های خویش از آیات و نشانه‌های علوی به امت خود خبر دهد.

همچنین اقرار به حوض کوثر و شفاعت برای گناهکارانی که مرتکب گناه کبیره شده‌اند و نیز اقرار به صراط و حساب و میزان و لوح و قلم و عرش و کرسی و نیز اقرار به ستون بودن نماز برای دین اسلام و اقرار به اینکه در رستاخیز نماز نخستین عمل پس از معرفت توحید است که از آن پرسش خواهد شد. اگر نماز پذیرفته شود، کردارهای دیگر مسلمان پذیرفته خواهد شد. و اگر نماز پذیرفته نشود، کردارهای دیگر او نیز پذیرفته نخواهند شد. چهار رکعت ظهر و چهار رکعت عصر و سه رکعت مغرب و چهار رکعت عشا و دو رکعت صبح. نافله دو برابر نمازهای واجب است. یعنی سی و چهار رکعت خواهد بود: هشت رکعت پیش از نماز ظهر و هشت رکعت پیش از نماز عصر. و چهار رکعت پس از نماز مغرب و دو رکعت نشسته پس از نماز عشا که یک رکعت به حساب می‌آید و به جای وتر خواهد بود. برای کسی که وتر نماز شب را نگزارد. اما نماز شب هشت رکعت است و هر دو رکعت یک سلام دارند. نماز شفع نیز دو رکعت بوده و سلام دارد. نماز وتر یک رکعت خواهد بود. و نافله صبح دو رکعت است. جمع نمازهای مستحب و واجب در شبانه روز پنجاه و یک رکعت می‌باشد. اذان و اقامه همراه هم می‌باشند.

واجبات نماز هفت تاست: وقت و طهارت و رو به قبله داشتن و رکوع و سجود و دعا و قنوت در هر زمان واجب و مستحب در رکعت دوم پیش از رکوع و پس از خواندن حمد و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

القراءة و يجزي من القول في القنوت رب اغفر و ارحم و تجاوز عما تعلم إنك أنت الأعز الأكرم، و يجزي فيه أيضا ثلاث تسبيحات، و أن أحب المصلي أن يذكر الأئمة في قنوته و يصلي عليهم فيجملهم و تكبيرة الافتتاح واحدة و سبع أفضل و يجب الجهر ب (بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ) في الصلاة عند افتتاح الفاتحة و عند افتتاح السورة بعدها و هي آية من القرآن و هي أقرب إلى اسم الله الأعظم من سواد العين إلى بياضها، و يستحب رفع اليدين في كل تكبيرة في الصلاة و هو زين للصلاة و القراءة في الأوليين من الفريضة الحمد و سورة لا تكون من العزائم التي يسجد فيها و هي سجدة: لقمان و حم، السجدة و النجم و سورة اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ و لا تكن السورة أيضا لإيلاف و أَلَمْ تَرَ كَيْفَ و الضحى و أَلَمْ نَشْرَحْ لان لإيلاف و ألم تر سورة واحدة و الضحى و أَلَمْ نَشْرَحْ سورة واحدة فلا يجوز التفرد بواحدة منها في ركعة فريضة فمن أراد أن يقرأ بها في الفريضة فليقرأ الإيلاف و أَلَمْ تَرَ كَيْفَ في ركعة و الضحى و أَلَمْ نَشْرَحْ في ركعة و لا يجوز القران بين سورتين في الفريضة فأما في النافلة، فلا بأس بأن يقرأ الرجل ما شاء، و لا بأس بقراءة العزائم في النوافل لأنه إنما يكره ذلك في الفريضة، و يجب أن يقرأ في صلاة الظهر يوم الجمعة سورة الجمعة و المنافقين فبذلك جرت السنة و القول في الركوع و السجود ثلاث تسبيحات و خمس أحسن و سبع أفضل و تسبيحة تامة تجزي في الركوع و السجود للمريض و المستعجل و من نقص من الثلاث التسبيحات في ركوعه أو في سجوده تسبيحة و لم يكن بمريض و لا مستعجل فقد نقص ثلث صلاته و من ترك تسبيحتين فقد نقص ثلثي صلاته و من لم يسبح في ركوعه و سجوده فلا صلاة له إلا أن يهلل أو يكبر أو يصلي على النبي صلى الله عليه وآله بعدد التسبيح، فإن ذلك يجزيه و يجزي في التشهد الشهادتان فما زاد فتعبد و التسليم في الصلاة يجزي مرة واحدة مستقبل القبلة و يميل بعينه إلى يمينه و من كان في جمع من أهل الخلاف سلم تسليمتين عن يمينه تسليمة و عن يساره تسليمة كما يفعلون للتقية و ينبغي للمصلي أن يسبح بتسبيح فاطمة الزهراء عليها السلام في دبر كل صلاة فريضة و هي أربع و ثلاثون تكبيرة و ثلاث و ثلاثون تسبيحة و ثلاث و ثلاثون تحميدة، فإنه من فعل ذلك بعد الفريضة قبل أن يثني

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

سوره. در قنوت خواندن «رب اغفر و ارحم و تجاوز عما تعلم إنک أنت الأعزّ الاکرم» و نیز سه بار «سبحان الله» کفایت می‌کند. اگر نمازگزار قصد نام بردن از امامان علیهم‌السلام را در قنوت داشته باشد و بر آنها درود فرستد، باید دعای قنوت را کوتاه سازد. تکبیر الاحرام یکی بوده، ولی هفت نوبت گفتن آن نیکوتر است. بلند خواندن بسم الله الرحمن الرحیم در حمد و سوره مستحب می‌باشد. زیرا آیه‌ای است که به اسم اعظم خداوند از سیاهی چشم به سپیدی آن نزدیک‌تر است. در هر تکبیر نماز باید دو دست را بالا برد که آراستگی نماز بدان است. خداوند دو رکعت اول نماز حمد و سوره است که نباید سوره از سوره‌های «عزیمه» باشد که سجده واجب دارند. سجده‌های واجبه در سوره‌های «لقمان» و «حم سجده» ، و «النجم» و سوره «اقرا باسم ربک» می‌باشد. سوره‌های «قریش» و «فیل» و «الضحی» و «الانشراح» هر کدام یک سوره حساب نمی‌شوند. دو سوره یک سوره خواهند بود. پس در نماز واجب هرکس بخواهد از این سوره قرائت کند، باید سوره‌های قریش و فیل را در یک رکعت بخواند یا سوره «والضحی» و «الانشراح» را با هم بخواند.

و قرائت در سوره دیگر با هم در یک رکعت نماز واجب نیست، اما در نماز نافله می‌توانند بخوانند و یا از سوره عزایم نیز بخوانند. زیرا خواندن آنها در نماز واجب نیست. در نماز ظهر جمعه خواندن سوره های جمعه و منافقون ثواب دارد و سنت بر آن قرار دارد.

اما ذکر رکوع و سجود سه بار سبحان الله گفتن است. البته پنج بار گفتن نیکوتر است و هفت بار گفتن برتر است. یک بار تسبیح تمام در رکوع و سجود برای بیمار و شخص شتابان بسنده است.

هرکس بدون این عذر موجه یک تسبیح را بکاهد، یک سوم نماز او کاسته شده است. و اگر دو تسبیح بکاهد دو سوم نماز او کاسته شده ؛و اگر اصلا تسبیح نگوید نماز نگزارده است، مگر اینکه عوض آن به همان اندازه ذکر لا اله الا الله یا الله کبر یا صلوات بر پیامبر فرستد. در تشهد همان گفتن شهادتین کفایت می‌کند و فزون‌تر از آن عبادت است. سلام در نماز یکی کفایت می‌کند که رو به قبله ادا شود و با چشم خود اشارت به راست کند. هر کس در نماز جماعت مخالفان ولایت است، دو سلام به راست و چپ دهد، همان گونه که آنان چنین می‌کنند. اینکار برای بقیه است.

سزاوار است که نماز خوان پس از هر نماز واجب خود تسبیح فاطمه علیهاالسلام را بر زبان آورد: ۳۴ مرتبه الله اکبر و ۳۳ مرتبه سبحان الله و ۳۳ مرتبه الحمدلله. هرکس پس از نماز

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

رجليه غفر الله له ثم يصلي على النبي و الأئمة و يدعو لنفسه بما أحب و يسجد بعد فراغه من الدعاء سجدة الشكر يقول فيها: ثلاث مرات شكرا لله، و لا يدعها إلا إذا حضر مخالف للتقية، و لا يجوز التكفير للصلاة، و لا قول آمين بعد فاتحة الكتاب، و لا وضع الركبتين على الأرض في السجود قبل اليدين، و لا يجوز السجود إلا على الأرض أو على ما أنبتته الأرض إلا ما أكل أو لبس، و لا بأس بالصلاة في شعر و وبر كلما أكل لحمه، و ما لا يؤكل فلا يجوز الصلاة في شعره، و وبره إلا ما خصته الرخصة و هي الصلاة في السنجاب و السمور و الفنک و الخز و الأولى أن لا يصلى فيها و من صلى فيها جازت صلاته، و أما الثعالب فلا رخصة فيها إلا في حال التقية و الضرورة و الصلاة يقطعها الريح إذا خرج من المصلي أو غيرها مما ينقض الوضوء أو يذكر أنه على غير وضوء أو وجد أذى أو ضربانا لا يمكنه الصبر عليه، و رعف فخرج من أنفه دم كثير أو التفت حتى يرى من خلفه و لا يقطع صلاة المسلم شيء يمر بين يديه من كلب أو امرأة أو حمار أو غير ذلک، و لا سهو في النافلة فمن سها في نافلة فليس عليه شيء فليبن على ما شاء و إنما السهو في الفريضة فمن سها في الأوليين أعاد الصلاة و من شک في المغرب أعاد الصلاة و من شک في الغداة أعاد الصلاة و من شک في الثانية و الثالثة أو في الثالثة و الرابعة فليبن على الأكثر فإذا سلم أتم ما ظن أنه قد نقص، و لا تجب سجدتا السهو على المصلي إلا إذا قام في حال قعود أو قعد في حال قيام أو ترک التشهد أو لم يدر زاد في صلاته أم نقص منها و هما بعد التسليم في الزيادة و النقصان و يقال فيها (بسم الله و بالله) السلام عليک أيها النبي و رحمة الله و بركاته و أما سجدة العزائم فيقال فيها: (لا إله إلا الله حقا حقا لا إله إلا الله إيمانا و تصديقا لا إله إلا الله عبودية و رقا سجدت لک يا رب تعبدا و رقا لا مستنكفا و لا مستكبرا) بل أنا عبد ذليل خائف مستجير و يكبر إذا رفع رأسه و لا يقبل من صلاة العبد إلا ما أقبل عليه منها بقلبه حتى أنه ربما قبل من صلاته ربعها أو ثلثها أو نصفها أو أقل من ذلک أو أكثر و لكن الله عز و جل يتمها بالنوافل و أولى الناس بالتقدم في جماعة أقرأهم للقرآن فإن كانوا في القرآن سواء فأقدمهم هجرة فإن كانوا في الهجرة سواء فأسنهم فإن كانوا في السن سواء فأصبحهم

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

واجب پیش از اینکه زانوی خویش را از زمین بردارد تسبیح حضرت زهراﷺ را بگوید، خداوند گناهان او را خواهد آمرزید. و سزاوار است که نمازگزار بر پیامبر و امامان صلوات فرستد و برای خود هر چه مایل است از خداوند درخواست کند. پس از دعانیز شایسته است که سجده شکر به جای آورد و سه بار بگوید «شکراللّه». آنها را رها نسازد مگر در جایی که مخالف ولایت باشد و در آن جا باید تقیه کند. اما دست بسته نماز نگزارد و آمین بعد از سوره حمد و سوره نگوید.

در هنگام سجده زانوها را نباید پیش از دست ها بر زمین نهاد. و سجده جز بر زمین و رویـیدنی‌ها زمین که حیوانی و پوشاکی نباشد روا نیست. اما پروایی نیست که نمازگزار لباسی از حیوانی که گوشت آن خوردنی نیست، روا نیست مگر در لباسی که اجازه داده‌اند مانند سنجاب و سمور و فنک و خز. اما نیکوتر است که در چنین لباس‌هایی هم نمازگزارده نشود، هر چند که اگر کسی در آن جامه‌ها نماز گزارد، نماز او درست است. اما در لباسی که از پوست روباه باشد، نماز روا نیست مگر در زمان تقیه یا اضطرار. آنچه نماز را قطع می‌کند، بادی است که از نمازگزار خارج شود یا چیزهایی که وضو را باطل می‌سازد، یا اینکه به خاطرش آید که وضو نگرفته است. یا آزار و ضربه‌ای در نماز بر نمازگزار برسد که توان ادامه نماز را نداشته باشد، یا اینکه خون دماغ شود و خون زیادی از او برود، و یا نمازگزار از قبله به اندازه‌ای که پشت سرخود را بنگرد. از قبله رو گرداند. چیزی نماز مسلمان را قطع نمی‌کند، همانند سگ یا زنی که از پیش روی او عبور کند یا چیز دیگری که در نماز نافله حکم شک و سهو را ندارد.

هرکس در نافله شک کند وظیفه‌ای ندارد و می تواند به هر چه می‌خواهد بنا بگزارد. چه رکعت کم و چه رکعت زیاد. زیرا حکم شک در رکعت‌ها ویژه نمازهای واجب است. هرکس در دو رکعت اول شک کند، باید دوباره نماز را بگزارد. هرکس در نماز مغرب شک کند، باید نمازش را دوباره بگزارد. اما هرکس میان سه و چهار رکعت شک کند باید بنا را بر چهار گزارد و پس از سلام آن چه می‌پندارد که از نماز کاسته شده، بگزارد. سجده سهو بر نمازگزارد واجب نمی‌شود، مگر در صورتی که برای قیام در حال قعود در جای قیام یا ترک تشهد یا شک در اندک یا زیاد بودن رکعت‌ها پس از سلام دادن. دو سجده سهو بعد از سلام است که در آنها چنین گفته خواهد شد: «بسم الله و بالله. السلام علیک ایها النبی و رحمه الله و برکاته». اما در سجده قرآن گفته می‌شود: «لا اله الاّ اللّه حقاً حقاً. لا اله الاّ اللّه ایماناً و تصدیقاً. لا اله الاّ اللّه عبودیة و رقاً سجدْتُ لک یا ربّ تعبداً و رقاً. لامستنکفاً و لا مستکبراً. بل اناعبد ذلیل خائف مستجیر. و آن گاه که سر بردارد بگوید «الله اکبر». از نماز کسی جز آن چه با قلب خود بدان توجه دارد، پذیرفته نخواهد شد. چه بسیار نمازهایی که یک چهارم یا یک سوم یا یک دوم یا کمتر و بیشتر از آنها پذیرفته گردد. اما خداوند کمبودهای نماز واجب را با نافله جبران می‌کند. و سزاوارترین کسان در پیش نـمازی داناترین آنان به قرآن است و اگر آنان در دانایی از قرآن برابرند، کسی که بیشتر هجرت دارد. اگر در هجرت برابرند،

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وجها و صاحب المسجد أولى بمسجده و من صلى بقوم و فيهم من هو أعلم منه لم يزل أمرهم إلى سفال إلى يوم القيامة، و الجماعة يوم الجمعة فريضة واجبة و في سائر الأيام سنة من تركها رغبة عنها و عن جماعة المسلمين من غير علة فلا صلاة له و وضعت الجمعة عن تسعة عن الصغير و الكبير و المجنون و المسافر و العبد و المرأة و المريض و الأعمى و من كان على رأس فرسخين و تفضل صلاة الرجل في جماعة على صلاة الرجل وحده خمسا و عشرين درجة في الجنة، و فرض السفر ركعتان إلا المغرب فإن رسول الله صلى الله عليه وآله تركها على حالها في السفر و الحضر و لا يصلى في السفر من نوافل النهار شيء، و لا يترك فيه من نوافل الليل شيء، و لا يجوز صلاة الليل من أول الليل إلا في السفر و إذا قضاها الإنسان فهو أفضل له من أن يصليها في أول الليل و حد السفر الذي يجب فيه التقصير في الصلاة و الإفطار في الصوم ثمانية فراسخ فإن كان سفر الرجل أربعة فراسخ و لم يرد الرجوع من يومه فهو بالخيار إن شاء أتم و إن شاء قصر و إن أراد الرجوع من يومه فالتقصير عليه واجب و من كان سفره معصية فعليه التمام في الصوم و الصلاة و المتمم في السفر كالمقصر في الحضر، و الذين يجب عليهم التمام في الصلاة و الصوم في السفر المكاري و الكري و الأشتقان و هو البريد و الراعي و الملاح لأنه عملهم و صاحب الصيد إذا كان صيده بطرا و أشرا و إن كان صيده مما يعود به على عياله فعليه التقصير في الصوم و الصلاة و ليس البر أن يصوم الرجل في سفره تطوعا و لا يجوز للمفطر في السفر في شهر رمضان أن يجامع و الصلاة ثلاثة أثلاث فثلث طهور و ثلث ركوع و ثلث سجود و لا صلاة إلا بطهور و الوضوء مرة مرة و من توضأ مرتين، فهو جائز إلا أنه لا يؤجر عليه و الماء كله طاهر حتى يعلم أنه قذر و لا يفسد الماء إلا ما كانت له نفس سائله و لا بأس بالوضوء بماء الورد و الاغتسال به من الجنابة و أما الماء الذي تسخنه الشمس، فلا بأس بالوضوء و إنما يكره الوضوء به و غسل الثياب و الاغتسال لأنه يورث البرص، و الماء إذا كان قدر كر لم ينجسه شيء، و الكر ألف رطل و مائتا رطل بالمدني، و روي أن الكر هو ما يكون ثلاثة أشبار طولا في ثلاثة أشبار عرضا في ثلاثة أشبار عمقا و ماء البئر طهور كله ما لم يقع فيه شيء ينجسه و ماء البحر طهور

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

کسی که سن و سال او بیشتر است مقدم است. اگر هم‌سن و سال هستند، کسی که رخسارش زیباتر است. بی‌گمان صاحب مسجدی نسبت به دیگران سزاوارتر است که امام جماعت شود. اگر کسی پیش نماز کسانی شود که در میان آنان داناتر از او وجود دارد، کارشان تا رستاخیز رو به فرومایگی خواهد بود.

رفتن به نماز جماعت در روز جمعه واجب است و روزهای دیگر ثواب دارد. هرکس نماز جماعت را رها کرده و از نماز جماعت و مسلمانان روگردان شده و عذری نداشته باشد، نمازش نماز نیست. اما نماز جمعه از ۹ دسته برداشته شده است: کودک، پیر، دیوانه، مسافر، بنده، زن، بیمار کور و نیز کسی که دو فرسنگ از مصلی دور است. نماز جماعت نسبت به نماز فرادیٰ بیست و پنج مرتبه برتری دارد.

نماز واجب در سفر دو رکعت است مگر نماز مغرب که پیامبرﷺ آن را به حال خود گذاشت چه در سفر و چه در وطن. در سفر نافله‌های روز برداشته شده اما نافله‌های شب نباید ترک شود. نماز شب را در آغاز شب نمی‌توان گزارد، مگر در سفر. اگر قضای آن را بخوانند، نیکوتر است که در آغاز شب باشد. سفری که نماز در آن شکسته می‌شود و روزه افطار می‌گردد، همان هشت فرسنگ است. اگر تا چهار فرسنگ سفر رفته و قصد بازگشت در همان روز نداشته باشد. اختیار با اوست که نماز خود را تمام بخواند مانند کسی که که در زادگاهش نماز را شکسته بخواند. هرکس سفرش، سفر گناه و معصیت باشد، باید نمازش را تمام بخواند و روزه بگیرد.

اما کسانی که در سفر می‌بایستی نماز را تمام گزارند و روزها را روزه بگیرند عبارتند از: مکاری و مکری و قاصد و چوپان و کشتی ران که شغل و کارشان این است. اگر شکارچی برای تفریح و لذت به شکار برود، باید نماز را تمام گزارد و روزه بگیرد. اما اگر او برای تأمین هزینه خانواده شکار رفته، نماز او شکسته است و روزه هم نباید بگیرد. روزه در سفر به قصد تبرع نیکوکاری نیست. مسافری که روزه ندارد در روزهای رمضان نباید با همسران نزدیکی داشته باشد. نماز سه بخش است: طهارت و رکوع و سجود. نماز بدون طهارت نماز نیست. وضو یک بار شست و شو است. بار دوم روا است اما پاداشی ندارد. هر آبی پاک است، مگر اینکه علم به نجاست آن پیدا کنیم. آب را به جز جاندارانی که خون جاری دارد، نجس نمی‌کند. وضو با گلاب و نیز غسل جنابت با گلاب رواست. با آبی که در آفتاب گرم شده، می‌توان وضو گرفت اما خوب نیست. و نیز شستن لباس و غسل جنابت با چنین آبی پسندیده نیست. زیرا بیماری برص به همراه دارد. آب کر را چیزی نجس نمی‌کند. کر هزار و دویست سطل مدنی است. در روایت آمده است که کر عبارت است از سه وجب طول در سه وجب عرض و در سه وجب عمق. آب چاه که یک سر پاک است، مگر اینکه چیزی در آن بیافتد که نجسش کند. آب دریا یک سر

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

كله، و لا ينقض الوضوء إلا ما خرج من الطرفين من بول أو غائط أو ريح أو مني و النوم إذا ذهب بالعقل، و لا يجوز المسح على العمامة، و لا على القلنسوة و لا يجوز المسح على الخفين و الجوربين إلا من عدو يتقى أو ثلج يخاف منه على الرجلين، فيقام الخفان مقام الجبائر فيمسح عليهما وَ رَوَتْ عَائِشَةُ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ انَّهُ قَالَ: أَشَدُّ النَّاسِ حَسْرَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ رَأَى وُضُوءَهُ عَلَى جِلْدِ غَيْرِهِ و قالت عائشة: لئن أمسح على ظهر عير بالفلاة أحب إلي من أن أمسح على خفي و من لم يجد الماء فليتيمم كما قَالَ الله عز و جل: «فَتَيَمَّمُوا صَعِيداً طَيِّباً»[1] و الصعيد الموضع المرتفع و الطيب الذي ينحدر عنه الماء فإذا أراد الرجل أن يتيمم ضرب بيديه على الأرض مرة واحدة ثم ينفضهما فيمسح بهما وجهه ثم يضرب بيده اليسرى الأرض فيمسح بها يده اليمنى من المرفق إلى أطراف الأصابع ثم يضرب بيمينه الأرض فيمسح بها يساره من المرفق إلى أطراف الأصابع.

و قد روي أن يمسح الرجل جبينه و حاجبيه و يمسح على ظهر كفيه.

و عليه مضى مشايخنا رضوان الله عليه، و ما ينقض الوضوء ينقض التيمم و النظر إلى الماء ينقض التيمم، و من تيمم و صلى ثم وجد الماء و هو في وقت الصلاة أو قد خرج الوقت فلا إعادة عليه لأن التيمم أحد الطهورين فليتوضأ لصلاة أخرى و لا بأس أن يصلي الرجل بوضوء واحد صلاة الليل و النهار كلها ما لم يحدث، و كذلك التيمم ما لم يحدث أو يصب ماء و الغسل في سبعة عشر موطنا غسل ليلة سبع عشرة من شهر رمضان و ليلة تسع عشرة و ليلة إحدى و عشرين و ليلة ثلاث و عشرين و للعيدين، و عند دخول الحرمين و عند الإحرام و غسل الزيارة و غسل الدخول إلى البيت، و يوم التروية و يوم عرفة و غسل الميت و غسل من غسل ميتا أو كفنه أو مسه بعد ما يبرد و غسل يوم الجمعة و غسل الكسوف إذا احترق القرص كله و لم يعلم به الرجل و غسل الجنابة فريضة و كذلك غسل الحيض لأن الصادق عليه السلام غسل الجنابة و الحيض واحد و كل غسل فيه وضوء في أوله إلا غسل الجنابة لأنه فريضة، و إذا اجتمع فرضان فأكبرهما يجزي عن أصغرهما و من أراد الغسل من الجنابة، فليجتهد أن يبول ليخرج ما بقي في

---

١. النساء / ٤٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

پاک است. وضو را باطل نمی‌کند، مگر با منی و ادرار و مدفوع و نیز خوابی که هوشیاری را ببرد. مسح کشیدن سر روی عمامه یا کلاه روا نیست و همچنین مسح کشیدن پا روی کفش و جوراب، مگر اینکه خطر دشمن یا سرما باشد که به پاها آسیب برساند. بر جبیره شکسته هم مسح رواست. عایشه از پیامبرﷺ روایت کرده است که حسرت کسی در رستاخیز بیشتر است که وضوی خود را روی پوست دیگری بنگرد. عایشه می‌گوید: اگر بر پشت جانوری در صحرا مسح کنم، نیکوتر است از مسح کردن روی کفش.

هرکس به آب دسترسی ندارد، باید تیمم کند، همان گونه که خداوند فرموده است: «فتیمموا اصعیداً طیباً» (سوره مائده). مراد از «صعید» زمینی بلند است و «طیب» زمینی است که آب از آن فرود آید. هرگاه کسی بخواهد تیمم کند، دست بر زمین بزند و بعد از آن بتکاند و صورت خود را مسح کند. سپس دست چپ بر زمین زده و با آن دست راست را از مچ تا سر انگشتان خود را مسح کند، و آنگاه دست راست بر زمین زده و با آن دست چپ و ابروان را نیز مسح کند و نیز پشت دستان را. بزرگان ما بر این باورند.

هر چیز که باعث باطل شدن وضو است، تیمم را نیز باطل می‌کند. مهمتر از آن دسترسی داشتن به آب تیمم را باطل می‌سازد. هرکس تیمم کند و نماز گزارد و سپس به آب دست یابد، اگر در وقت نماز است یا وقت آن گذشته باشد، لازم نیست که نماز را دوباره به جای آورد. زیرا تیمم بخشی از دو بخش طهارت است و برای نماز بعدی باید وضو بگیرد. پروایی نیست که شخصی با یک وضو نماز شبانه روز خود را بخواند مگر اینکه حدثی از او سر بزند. تیمم هم تا وقتی که حدثی پیش نیاید و یا به آب دست نیافته است همین حکم را دارد.

غسل در هفده مورد است: شب‌های هفدهم و بیست و یکم و بیست و سوم رمضان، و هنگام عید فطر و عید قربان و نیز هنگام داخل شدن در حرمین و احرام و زیارت و دخول به کعبه و روز «ترویه» و عرفه و غسل میت و غسل مس میت بر کسی که او را غسل داده یا کفنش کرده یا پس از سردی بدن میت آن را مس کرده است. غسل جنابت و غسل حیض واجب است. زیرا امام صادقؑ فرمود: غسل جنابت و حیض یکی است. هر غسلی پیش از آن وضو لازم دارد، مگر غسل جنابت که واجب است. آنگاه که دو واجب پیش آید، واجب بزرگ‌تر یعنی غسل کفایت می‌کند. هرکس می‌خواهد غسل جنابت کند، باید پیش از آن ادرار کند تا هر چه منی در مجرای آن مانده است، بیرون بریزد، و پیش از آنکه

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

إحليله من المني، ثم يغسل يديه ثلاثا من قبل أن يدخلهما الإناء ثم يستنجي و ينقي فرجه، ثم يضع على رأسه ثلاث أكف من ماء و يميز الشعر بأنامله حتى يبلغ الماء أصل الشعر كله، ثم يتناول الإناء بيده و يصبه على رأسه و بدنه مرتين و يمر يده على بدنه كله و يخلل أذنيه بإصبعيه و كلما أصابه الماء فقد طهر و إذا ارتمس الجنب في الماء ارتماسة واحدة أجزأه ذلك من غسله، و إن قام في المطر حتى يغسله فقد أجزأه ذلك من غسله، و من أحب أن يتمضمض و يستنشق في غسل الجنابة فليفعل، و ليس ذلك بواجب لأن الغسل على ما ظهر لا على ما بطن غير أنه إذا أراد أن يأكل أو يشرب قبل الغسل لم يجز له إلا أن يغسل يديه و يتمضمض و يستنشق، فإنه إن أكل أو شرب قبل ذلك خيف عليه البرص، و إذا عرق الجنب في ثوبه و كانت الجنابة من حلال فحلال الصلاة في الثوب و إن كانت من حرام فحرام الصلاة فيه، و أقل الحيض ثلاثة أيام و أكثرها عشرة أيام، و أقل الطهر عشرة أيام و أكثره لا حد له، و أكثر أيام النفساء التي تقعد فيها عن الصلاة ثمانية عشر يوما، و تستظهر بيوم أو يومين إلا أن تطهر قبل ذلك و الزكاة على تسعة أشياء الحنطة و الشعير و التمر و الزبيب و الإبل و البقر و الغنم و الذهب و الفضة و عفى رسول الله ﷺ عما سوى ذلك، و لا يجوز دفع الزكاة إلا إلى أهل الولاية، و لا يعطى من أهل الولاية الأبوان و الولد و الزوج و الزوجة و المملوك، و كل من يجبر الرجل على نفقته و الخمس واجب في كل شيء بلغ قيمته دينارا من الكنوز و المعادن و الغوص و الغنيمة، و هو لله عز و جل و لرسوله ﷺ وَ لِذِي الْقُرْبىٰ من الأغنياء و الفقراء وَ الْيَتٰامىٰ وَ الْمَسٰاكِينِ وَ ابْنِ السَّبِيلِ من أهل الدين و صيام السنة ثلاثة أيام في كل شهر خميس في أوله و أربعاء في وسطه و خميس في آخره، و صيام شهر رمضان فريضة و هو بالرؤية و ليس بالرأي و لا بالتظني، و من صام قبل الرؤية فهو مخالف لدين الإمامية، و لا تقبل شهادة النساء في الطلاق، و لا في رؤية الهلال و الصلاة في شهر رمضان كالصلاة في غيره من الشهور فمن أحب أن يزيد فليصل كل ليلة عشرين ركعة ثماني ركعات بين المغرب و العشاء الآخرة، و اثنتي عشرة ركعة بعد العشاء الآخرة إلى أن يمضي عشرون ليلة من شهر رمضان، ثم يصلي كل ليلة ثلاثين ركعة ثمان

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

دست در ظرف آب فرو برد، سه بار آن را شستشو دهد و آنگاه استنجا کند و فرج خویش را شستشو دهد و سه مشت بر سر خود بریزد و با انگشت موهایش را بر هم زند تا اینکه آب به ریشهٔ موها نزدیک شود. آنگاه ظرف آب را برداشته و بر سر و بدن خود دوبار دوبار بریزد و دست بر همه جای تن بکشد و گوش را با انگشت خیس کند و آب به همه جا رسیده و آن را پاکیزه سازد. هرگاه شخص جنب یک دفعه در آب فرو برود، عوض غسل او به حساب می‌آید. اگر او زیر باران بایستد که سر پا شستشو شود، رواست، ولی واجب نیست. هرکس مایل در غسل جنابت آب در دهان و بینی خود کند، رواست، ولی واجب نیست. زیرا غسل قسمت خارجی بدن را شامل می‌شود نه قسمت داخلی؛ مگر اینکه شخصی خواسته باشد که چیزی پیش از غسل بخورد یا بنوشد. روا نیست، مگر اینکه دستان را بشوید و آب در دهان و بینی کند. هرکس پیش از غسل چیزی بخورد یا بنوشد، ممکن است گرفتار پیس شود.

هرگاه جنب در جامه خود عرق کند و جنابت او از حلال باشد، نماز در آن جامه روا است. اگر جنابت از حرام باشد، نماز در آن جامه روا نیست. کمترین مدت حیض سه روز است و بیشترین مدت آن ده روز است. کمترین دوره تطهیر از حیض ده روز است و بیشترین آن را اندازه‌ای نیست. و بیشترین ایام نفاس که در آن عبادت باز مانند هجده روز است و یک روز تا دو روز برای استظهارش می‌باشد؛ مگر اینکه پیش از آن شخص تطهیر شود.

زکات در نه چیز واجب است: گندم، جو، خرما، مویز، شتر، گاو، گوسفند، طلا و نقره.

پیامبر خدا ﷺ از زکات چیزهای دیگر گذشت کرده است. زکات را باید به اهل ولایت داد و به پدر و مادر و فرزند و همسر و بنده و کسانی که هزینه‌شان به عهده ماست، نمی‌توان داد. خمس در هر چیز واجب است، گنج، معدن و غواصی در دریا و غنایم جنگی. خمس در حق خدا و پیامبر و خویشاوند اوست از توانگران بینوایان و یتیمان و تنگ دستان و درراه ماندگان مسلمان. روزه سال سه روز است؛ پنج شنبه آغاز و پنج شنبه پایانی و چهارشنبه میانی هر ماه. روزه ماه رمضان واجب بوده و با رؤیت هلال ماه ثابت می‌شود، نه با رأی و پندار. هر کس بدون رؤیت ماه روزه رمضان بگیرد و یا افطاری کند، مخالف دین امامیه خواهد بود.

شهادت دادن زنان در طلاق و رؤیت هلال ماه قابل قبول نیست. نماز ماه رمضان همانند نماز ماه‌های دیگر است. هرکس بخواهد می‌تواند نماز بیشتری بخواند و شبی بیست رکعت نماز نافله بخواند که هشت رکعت آن میان مغرب و عشاست. تا شب بیستم رمضان بدین گونه نمازگزارد. و از آن پس شبی سی رکعت به جای آورد. هشت رکعت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ركعات منها بين المغرب و العشاء و اثنتين و عشرين ركعة بعد العشاء الآخرة، و يقرأ في كل ركعة منها الحمد و ما تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ إلا في ليلة إحدى و عشرين و ليلة ثلاث و عشرين فإنه يستحب إحياؤهما، و أن يصلي الإنسان في كل ليلة منهما مائة ركعة يقرأ في كل ركعة الحمد مرة و (قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ) عشر مرات و من أحيا هاتين الليلتين بمذاكرة العلم فهو أفضل، و ينبغي للرجل إذا كان ليلة الفطر أن يصلي المغرب ثلاثا ثم يسجد، و يقول: في سجوده يا ذا الطول يا ذا الحول يا مصطفي محمد و ناصره صل على محمد و آل محمد و اغفر لي كل ذنب أذنبته و نسيته و هو عندك فِي كِتٰابٍ مُبِينٍ، ثم يقول: مائة مرة أتوب إلى الله عز و جل و يكبر بعد المغرب و العشاء الآخرة و صلاة الغداة و العيد و الظهر و العصر كما يكبر أيام التشريق و يقول: الله أكبر الله أكبر لا إله إلا الله و الله أكبر و لله الحمد الله أكبر على ما هدانا و الحمد لله على ما أبلانا و لا يقول فيه: و رزقنا من بهيمة الأنعام فإن ذلك في أيام التشريق و زكاة الفطرة واجبة يجب على الرجل أن يخرجها عن نفسه و عن كل من يعول من صغير و كبير و حر و عبد و ذكر و أنثى صاعا من تمر أو صاعا من بر أو صاعا من شعير و أفضل ذلك التمر و الصاع أربعة أمداد و المد وزن مائتين و اثنين و تسعين درهما و نصف يكون ذلك ألفا و مائة و سبعين درهما بالعراقي، و لا بأس بأن يدفع قيمته ذهبا أو ورقا، و لا بأس بأن يدفع عن نفسه و عن من يعول إلى واحد، و لا يجوز أن يدفع ما يلزم واحدا إلى نفسين، و لا بأس بإخراج الفطرة في أول يوم من شهر رمضان إلى آخره، و هي زكاة إلى أن يصلي العيد فإن أخرجها بعد الصلاة فهي صدقه و أفضل وقتها آخر يوم من شهر رمضان و من كان له مملوك مسلم أو ذمي فليدفع عنه فطرة و من ولد له مولود يوم الفطر قبل الزوال فليدفع عنه الفطرة و إن ولد بعد الزوال فلا فطرة عليه، و كذلك إذا أسلم الرجل قبل الزوال و بعده فعلى هذا و الحاج على ثلاثة أوجه قارن و مفرد و متمتع بالعمرة إلى الحج، و لا يجوز لأهل مكة و حاضريها التمتع بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ و ليس لهم إلا القران و الإفراد لقول الله عز و جل: «ذٰلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حٰاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرٰامِ»[1] و حد

---

١. البقره / ١٩۶.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

میان مغرب و عشا و بیست و دو رکعت پس از عشا گزارد. در هر رکعت حمد و سوره‌ای از قرآن بخواند مگر در شب‌های بیست و سوم که احیای آنها ثواب دارد و صد رکعت نماز دارد. در هر رکعت حمد و ده بار سوره توحید باید خوانده شود. هر کس این شب‌ها را در گفت و گوی عالمانه احیا کند، نیکوتر است. همچنین شایسته است که در شب عید فطربعد از نماز مغرب به سجده رفته و گفته شود: «یا ذا الطول یا ذا الحول یا مصطفی محمد و ناصره. صل علی محمد و آل محمد. و اغفر لی کل ذنب اذنبته و نسیته و هو عندک فی کتاب مبین». آنگاه صد بار «اتوب الی الله عزوجل» گفته شود. و پس از نماز مغرب و عشا و صبح و نماز عید و ظهر و عصر روز عید فطر این تکبیرهای ایام تشریق گفته شود:

«الله اکبر. الله اکبر. لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر و الله الحمد لله اکبر علی ماهدانا و الحمدلله علی ما ابلانا.» و «رزقنا من بهیمة الانعام» که ویژه ایام تشریق است، گفته نشود.

زکات فطر بر هر کس واجب است. او از طرف خود و خانواده‌اش کوچک و بزرگ و آزاد و بنده و مرد و زن می‌بایستی یک صاع خرما یا کشمش یا گندم یا جو بدهد. البته خرما دادن نیکوتر است. صاع چهار مد است و مد دویست و نود درهم و نیم است که دو هزار و صد و هفتاد درهم عراقی است. شخصی می‌تواند بهای آن را به صورت طلا یا نقره بدهد. یا می‌تواند فطریه خود و خانواده‌اش را به یک شخص بدهد. اما نمی‌تواند یک فطریه را به دو شخص داد. پروایی نیست که فطریه را در ماه رمضان از آغاز تا پایان آن پرداخت کند که زکات خواهد بود، تا اینکه نماز عید فطر را گزارد. اگر پس از نماز بار دیگر فطریه پیشین را باید به حساب صدقه نهاد. نیکوترین وقت پرداخت فطریه آخرین روز رمضان است. هرکس بنده‌ای دارد چه مسلمان و چه ذمی، باید فطریه او را بپردازند. اگر تا پیش از ظهر عید فطر فرزندی به دنیا آید، باید فطریه او را پرداخت، اگر بعدازظهر متولد شد، فطریه ندارد و نیز مسلمان شدن شخصی پیش از زوال خورشید و پس از آن همین حکم را دارد.

حج سه گونه است: قِران و مفرد و تمتع که پس از آن حج است. ساکنان مکه و کسانی که در آن جا حاضرند، نمی‌توانند حج تمتع بگزارند. آنان باید یا حج قِران بگزارند و یا حج مفرد. زیرا خداوند می‌فرماید: «ذالک لمن لم یکن اهله حاضری المسجد الحرام و حد

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

حاضر المسجد الحرام أهل مكة و حواليها على ثمانية و أربعين ميلا و من كان خارجا من هذا الحد فلا يحج إلا متمتعا بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ و لا يقبل الله غيره و أول الإحرام المسلخ و أوسطه غمرة و آخره ذات عرق و أوله أفضل فإن رسول الله وقت لأهل العراق العقيق و وقت لأهل الطائف قرن المنازل و وقت لأهل اليمن يلملم و وقت لأهل الشام المهيعة، و هي: الجحفة و وقت لأهل المدينة ذا الحليفة و هو مسجد الشجرة، و لا يجوز الإحرام قبل بلوغ الميقات، و لا يجوز تأخيره عن الميقات إلا لعلة أو تقية و فرائض الحج سبعة الإحرام و التلبية الأربع و هي: لبيك اللهم لبيك لبيك لا شريك لك لبيك إن الحمد و النعمة لك و الملك لا شريك لك و غير ذلك من التلبية سنة.

و ينبغي للملبي أن يكثر من قوله: لبيك ذا المعارج لبيك فإنها تلبية النبي صلى الله عليه وآله و الطواف بالبيت فريضة و الركعتان عند مقام إبراهيم عليه السلام فريضة و السعي بين الصفا و المروة فريضة، و الوقوف بعرفة فريضة و الوقوف بالمشعر فريضة و هدي التمتع فريضة، و ما سوى ذلك من مناسك الحج سنة، و من أدرك يوم التروية عند زوال الشمس إلى الليل فقد أدرك المتعة، و من أدرك يوم النحر مزدلفة و عليه خمسة من الناس فقد أدرك الحج، و لا يجوز في الأضاحي من البدن إلا الثني، و هو الذي تم له خمس سنين و دخل في السادسة و يجزي في البقر و المعز الثني، و هو الذي تم له سنة و دخل في الثانية و يجزي من الضأن الجذع لستة أشهر، و لا يجزي في الأضحية ذات عوار و يجزي البقرة عن خمسة نفر إذا كانوا من أهل بيت و الثور عن واحد و البدنة عن سبعة و الجزور عن عشرة متفرقين و الكبش عن الرجل و عن أهل بيته و إذا عزت الأضاحي أجزأت شاة عن سبعين و يجعل الأضحية ثلاثة أثلاث ثلث يؤكل و ثلث يهدى و ثلث يتصدق به، و لا يجوز صيام أيام التشريق فإنها أيام أكل و شرب و بعال و جرت السنة في الإفطار يوم النحر بعد الرجوع من الصلاة و في الفطر قبل الخروج إلى الصلاة و التكبير في أيام التشريق بمنى في دبر خمس عشرة صلاة من صلاة الظهر يوم النحر إلى صلاة الغداة يوم الرابع و بالأمصار في دبر عشر صلوات من صلاة الظهر يوم النحر إلى صلاة الغداة يوم الثالث، و تحل الفروج بثلاثة وجوه نكاح بميراث و نكاح بلا ميراث و

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

حاضر المسجد الحرام» (سوره بقره). میزان برای حاضران تا مسافت چهل و هشت میل (شانزده فرسنگ) می‌باشد. هرکس از این فاصله بیشتر باشد، می‌بایستی حج تمتع بگزارد و حج دیگر مقبول نخواهد بود. آغاز احرام «مسلخ» است و بعد «غمره» است. اولی برتر است. پیامبر خداﷺ میقات ساکنان عراق را عقیق تعیین کرد و میقات ساکنان طائف را «قرن المنازل» و میقات ساکنان یمن را «یلملم» و میقات ساکنان شام را «مهیعه» که همان «جحفه» است و میقات ساکنان مدینه را «ذوالحلیفه» که همان «مسجد شجره» است.

احرام پیش از میقات روا نیست، مگر عذری یا تقیه‌ای در میان باشد. واجبات حج هفت تاست: احرام و چهار «تلبیه» که عبارت است از «لبیک اللهم لبیک. لبیک لا شریک لک لبیک. ان الحمدوالنعمة والملک لک لاشریک لک.» و غیر از این تلبیه ثواب دارد. شایسته است که شخص در حال احرام «لبیک ذا المعارج لبیک» بر زبان آورد که همان تلبیه پیامبرﷺ است.

طواف گرد خانه کعبه واجب است. و نیز دو رکعت نماز در مقام ابراهیمؑ و نیز سعی میان صفا و مروه. افزون بر اینها وقوف در عرفه واجب است و نیز وقوف در مشعر و قربانی تمتع. غیر از اینها که در مناسک حج آمده ثواب دارد. هرکس روز «ترویه» هنگام زوال آفتاب را درک کند تا شب هنگام حج تمتع را درک کرده است. روز عید مشعر را تا هنگامی که پنج تن در آنجا می‌باشند، درک کند، حج تمتع را درک کرده است. شتر قربانی نباید کمتر از پنج ساله تمام باشد، اما گاو یا بزی که در دو سالگی هستند کفایت می‌کند و نیز بره‌ای که شش ماه تمام دارد. قربانی حج نباید نقص داشته باشد. یک ماده گاو از طرف پنج تن از یک خانواده کفایت می‌کند. گاو نر از طرف یکی و شتر ماده از طرف هفت تن و شتر نر از ده نفر هر چند که بیگانه باشند، بسنده است. بز از مرد و خاندان او کفایت می‌کند آنگاه که قربانی نایاب گردد یک گوسفند از طرف هفتاد تن کافی است. قربانی را سه سهم ساخته؛ یک سهم را خود می‌توانند بخورند و یک سهم برای هدیه و سهم دیگر برای صدقه دادن به بینوایان است.

روزه در ایام تشریق (یازدهم تا سیزدهم ذی الحجه) روا نیست. زیرا این ایام ویژه خوردن و نوشیدن و همسر بودن است، و سنت افطار روز عید قربان پس از نماز عید است. در روز عید فطر پیش از رفتن برای نماز و گفتن تکبیرهای ایام تشریق در منا در پی پانزده نماز سنت افطار خواهد بود. و از ظهر عید قربان تا صبح روز چهارم سنت افطار است و در شهرهای دیگر در پی ده نماز است؛ از ظهر روز عید تا صبح روز سوم.

نزدیکی با زنان از سه راه حلال است: «نکاح دایم» که میراث دارد و «نکاح منقطع» که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نكاح بملك اليمين، و لا ولاية لأحد على المرأة إلا لأبيها ما دامت بكرا فإذا كانت ثيبا، فلا ولاية لأحد عليها و لا يزوجها أبوها و لا غيره إلا بمن ترضى بصداق مفروض، و لا يقع الطلاق إلا على الكتاب و السنة، و لا يمين في طلاق، و لا في عتق، و لا طلاق قبل نكاح، و لا عتق قبل ملك، و لا عتق إلا ما أريد به وجه الله عز و جل و الوصية لا تجوز إلا بالثلث، و من أوصى بأكثر من الثلث رد إلى الثلث و ينبغي للمسلم أن يوصي لذوي قرابته ممن لا يرث بشيء من ماله قل أم كثر و من لم يفعل ذلك، فقد ختم عمله بمعصية و سهام المواريث لا تعول على ستة و لا يرث مع الولد و الأبوين أحد إلا زوج أو زوجة، و المسلم يرث الكافر و لا يرث الكافر المسلم، و ابن الملاعنة لا يرثه أبوه و لا أحد من قبل أبيه و ترثه أمه، فإن لم تكن له أم فأخواله و أقرباؤه من قبل أمه و متى أقر الملاعن بالولد بعد الملاعنة ألحق به ولده و لم ترجع إليه امرأته فإن مات الأب ورثه الابن و إن مات الابن لم يرثه الأب و من شرائط دين الإمامية اليقين و الإخلاص و التوكل و الرضا و التسليم و الورع و الاجتهاد و الزهد و العبادة و الصدق و الوفاء و أداء الأمانة إلى البر و الفاجر، و لو إلى قاتل الحسين عليه السلام و البر بالوالدين و استعمال المروءة و الصبر و الشجاعة و اجتناب المحارم و قطع الطمع عما في أيدي الناس و الأمر بالمعروف و النهي عن المنكر و الجهاد في سبيل الله بالنفس و المال على شرائطه و مواساة الإخوان و المكافاة على الصنائع و شكر المنعم و الثناء على المحسن و القناعة و صلة الرحم و بر الآباء و الأمهات و حسن المجاورة و الإنصاف و الإيثار و مصاحبة الأخيار و مجانبة الأشرار و معاشرة الناس بالجميل و التسليم على جميع الناس مع الاعتقاد بأن سلام الله لا ينال الظالمين و إكرام المسلم ذي الشيبة و توقير الكبير و رحمة الصغير و إكرام كريم كل قوم و التواضع و التخشع و كثرة ذكر الله عز و جل و تلاوة القرآن و الدعاء و الإغضاء و الاحتمال و المجاملة و التقية و حسن الصحابة و كظم الغيظ و التعطف على الفقراء و المساكين و مشاركتهم في المعيشة، و تقوى الله في السر و العلانية، و الإحسان إلى النساء، و ما ملكت الأيمان و حفظ اللسان إلا من خير و حسن الظن بالله عز و جل و الندم على الذنب و استعمال السخاء و الجود و الاعتراف

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

میراث ندارد و نیز «ملک یمین». زن تا وقتی که باکره است، جز پدرش بر او ولایت ندارد. اگر زن بیوه باشد، هیچ کس بر او ولایت ندارد. پدر و غیر پدر حق ندارند او را به عقد کسی درآورند؛ مگر اینکه رضایت او را با مهریه معین جلب کنند. اما طلاق بر اساس کتاب و سنت است. سوگند در طلاق و عتق روا نیست و پیش از نکاح طلاق نیست و پیش از ملک عتق نیست. عتق باید به قصد قربت باشد.

وصیت در غیر یک سوم ثروت روا نیست و هرکس به بیشتر از آن وصیت کند، وصیت به همان یک سوم محدود می‌شود. سزاوار است که مسلمان برای خویشاوندان خود که ارث نمی‌برند، سهمی تعیین کند؛ اندک یا بسیار. هرکس چنین وصیت نکند، عمر او به گناه سر آمده است. سهم‌های ارث از سهم‌های شش گانه بیشتر نیست و هیچ کس در صورت بودن فرزند و پدر و مادر ارث نخواهد داشت، مگر زوج یا زوجه او. مسلمان از کافر ارث می‌برد، اما کافر از مسلمان ارث نمی‌برد. پسر زنی که لعان شده به پدر ارث و نیز به خویشاوندان پدری ارث نمی‌دهد. اما مادر از او ارث خواهد برد. اگر مادر زنده نباشد، برادران و خویشاوندان مادری ارث خواهند برد. اگر چنین پدری به او باز نخواهد گشت. اگر پدر از دنیا رفت، پسر از او ارث خواهد برد، اما او از این پسر ارث نخواهد داشت.

شرایط آیین امامیه عبارتنداز: یقین، اخلاص، توکل، رضا، تسلیم، ورع، اجتهاد، زهد، عبادت، صدق، وفا، ادای امانت به نیکوکار و تبهکار هرچند که او کشنده حسین علیه السلام باشد، احسان به پدر و مادر، مروت و صبر و شجاعت، دوری از حرام‌ها و نداشتن طمع به ثروت دیگران، امر به معروف و نهی از منکر، جهاد در راه خدا همراه با جان و ثروت در صورت فراهم بودن شرایط آن. مواسات با برادران مسلمان عوض دادن به نیکی سپاس گزاری در برابر نیکوکار، ستایش نیکوکار، قناعت، پیوند با خویشان، نگاه داشتن حرمت مادر و پدر، خوش برخوردی با همسایگان، انصاف، ایثار، همنشینی با شایستگان، دوری از ناشایستگان، نیک رفتاری با مردم وسلام کردن به همگان، با این عقیده که درود خداوند شامل ستمگران نخواهد شد.

و نیز تکریم مسلمان صاحب پیشینه و تکریم بزرگترها، مهرورزی نسبت به کوچکترها، تکریم بزرگ هر قومی، فروتنی، خشوع، ذکر بسیار خداوند، تلاوت قرآن، دعا، چشم پوشی، تحمل، مدارا، تقیه، خوش گفتاری، خشم فرو خوردن، مهربانی با بینوایان و تنگدستان، و معاشرت با آنان.

و نیز ترس از خداوند در آشکار و خلوت، نیک رفتاری با زنان و بندگان، سکوت مگر در گفتن خوبی‌های دیگران، تخلق به مکارم اخلاقی، خوش خلقی در امور دین و دنیا، دوری

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بالتقصير، و استعمال جميع مكارم الأفعال و الأخلاق للدين و الدنيا و اجتناب مذامها في الجملة و التفصيل و اجتناب الغضب و السخط و الحمية و العصبية و الكبر و التجبر و احتقار الناس و الفخر و العجب و البذاء و الفحش و البغي و قطيعة الرحم و الحسد و الحرص و الشره و الطمع و الخرق و الجهل و السفه و الكذب و الخيانة و الفسق و الفجور و اليمين الكاذبة و كتمان الشهادة و الشهادة بالزور و الغيبة و البهتان و السعاية و السباب و اللعان و الطعان و المكر و الخديعة و الغدر و النكث و القتل بغير حق و الظلم و القساوة و الجفاء و النفاق و الرياء و الزناء و اللواط و الربا و الفرار من الزحف و التعرب بعد الهجرة و عقوق الوالدين و الاحتيال على الناس و أكل مال اليتيم ظلما و قذف المحصنة هذا ما اتفق إملاؤه على العجلة من وصف دين الإمامية و قَالَ: سأملي شرح ذلک و تفسيره إذا سهل الله عز اسمه لي العود من مقصدي إلى نيسابور إن شاء الله و لا حول و لا قوة إلا بالله العلي العظيم و صلى الله على محمد و آله و سلم كثيرا.

(بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ).

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: إِذَا أَتَى شَهْرُ رَمَضَانَ فَاقْرَأْ كُلَّ لَيْلَةٍ - إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ أَلْفَ مَرَّةٍ فَإِذَا أَتَتْ لَيْلَةُ ثَلاثٍ وَ عِشْرِينَ فَاشْدُدْ قَلْبَكَ وَ افْتَحْ أُذُنَيْكَ بِسَمَاعِ الْعَجَائِبِ مِمَّا تَرَى.

قَالَ: وَ قَالَ رَجُلٌ لِأَبِي جَعْفَرٍ عليه السلام: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ كَيْفَ أَعْرِفُ أَنَّ لَيْلَةَ الْقَدْرِ فِي كُلِّ سَنَةٍ؟ قَالَ إِذَا أَتَى شَهْرُ رَمَضَانَ فَاقْرَأْ سُورَةَ الدُّخَانِ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مَرَّةً وَ إِذَا أَتَتْ لَيْلَةُ ثَلاثٍ وَ عِشْرِينَ فَإِنَّكَ نَاظِرٌ إِلَى تَصْدِيقِ الَّذِي عَنْهُ سَأَلْتَ وَ رُوِيَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ عليه السلام أَنَّهُ قَالَ: صَبِيحَةُ يَوْمِ لَيْلَةِ الْقَدْرِ مِثْلُ لَيْلَةِ الْقَدْرِ فَاعْمَلْ وَ اجْتَهِدْ.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

از اخلاق ناشایست، چه کوچک و چه بزرگ. دوری از خشم و تعصب و خود بزرگ بینی ،ترک سلطه گری و خوار شماری مردم و فخر کردن و خودبینی و بی‌حیایی و هرزگی و زنا و قطع خویشاوندی و حسدورزی و آزمندی و شکم بارگی و طمع کاری و بد خلقی و نادانی و ابلهی و دروغ و خیانت پیشگی و فسق و فجور و سوگند دروغ و پنهان و کردن گواهی حق و بدگویی دیگران و تهمت زدن و سخن چینی و ناسزاگویی و لعن کردن دیگران و طعنه زدن و نیرنگ کاری و فریب دادن و عمد شکنی و گریز از پیکار و تعرب بعد از هجرت و ناسپاسی پدر و مادر و کلاه برداری و خوردن ثروت یتیم به باطل و بدنام سازی زنان پاک.

این بود چکیده دین امامیه که شتاب زده بیان شد. آن گاه شیخ فرمود: اگر خداوند مرا توفیق بازگشت از مقصد خویش به شهر نیشابور اعطا نمود، شرح و تفسیر این احکام و عقاید و اخلاق را خواهم گفت.

به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱. امام صادق علیه السلام فرمود: در هر شب ماه رمضان هزار بار «سوره قدر» را تلاوت کن و در شب بیست و سوم قلب خویش را استوار سازد و گوش آن را بگشا و آن گاه شگفتی‌هایی که خواهی دید، بشنو. و امام صادق علیه السلام فرمود: شخصی نزد پدرم ابو جعفر علیه السلام آمد و گفت: ای پسر پیامبر خدا! چگونه به این شناخت دست پیدا کنم که در هر سال شب قدر وجود دارد؟ امام باقر علیه السلام فرمود: از آغاز رمضان شبانه سوره دخان را تلاوت کن آن گاه در شب بیست و سوم آنچه را پرسیده‌ای، بنگر و بدان گرایش پیدا کن.

۲. امام صادق علیه السلام فرمود: بامداد شب قدر همان منزلت را دارد، پس در کار و کوشش باش.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الرابع و التسعون

يوم الثلاثاء السابع عشر من شعبان سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة

في المشهد المقدس على ساكنه السلام عند خروجه إلى ديار ما وراء النهر

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى الدَّقَّاقُ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو سَعِيدٍ الْحَسَنُ بْنُ أَبِي زِيَادٍ الْآدَمِيُّ الرَّازِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَظِيمِ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْحَسَنِيُّ، قَالَ: «سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام يَقُولُ: مَا زَارَ أَبِي عليه السلام أَحَدٌ فَأَصَابَهُ أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ بَرْدٍ أَوْ حَرٍّ إِلَّا حَرَّمَ اللهُ جَسَدَهُ عَلَى النَّارِ».

٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الْأَسَدِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبَرْمَكِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ أَحْمَدَ الشَّامِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ الْفَضْلِ الْهَاشِمِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ عليه السلام عَنْ مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عليه السلام لَمَّا رَأَى حِبَالَهُمْ وَ عِصِيَّهُمْ كَيْفَ أَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً وَ لَمْ يُوجِسْهَا إِبْرَاهِيمُ عليه السلام حِينَ وُضِعَ فِي الْمَنْجَنِيقِ وَ قُذِفَ بِهِ فِي النَّارِ؟ فَقَالَ عليه السلام: إِنَّ إِبْرَاهِيمَ عليه السلام حِينَ وُضِعَ فِي الْمَنْجَنِيقِ كَانَ مُسْتَنِداً إِلَى مَا فِي صُلْبِهِ مِنْ أَنْوَارِ حُجَجِ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ لَمْ يَكُنْ مُوسَى كَذَلِكَ فَلِهَذَا أَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً وَ لَمْ يُوجِسْهَا إِبْرَاهِيمُ (عَلَيْهِ السَّلَامُ).

٣. حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُدْبَةَ رَأَيْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ مَعْصُوباً بِعِصَابَةٍ فَسَأَلْتُهُ عَنْهَا فَقَالَ: هِيَ دَعْوَةُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام فَقُلْتُ لَهُ: وَ كَيْفَ يَكُونُ ذَلِكَ؟ فَقَالَ: كُنْتُ خَادِماً لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله فَأُهْدِيَ إِلَى رَسُولِ اللهِ طَائِرٌ مَشْوِيٌّ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ ائْتِنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ وَ إِلَيَّ يَأْكُلْ مَعِي مِنْ هَذَا الطَّائِرِ فَجَاءَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس نودوچهارم

سه شنبه هفدهم شعبان سال ۳۶۸

درمشهد مقدس به هنگام خروج به سوی سرزمین ماوراءالنهر املاء کرد

۱. عبد العظیم حسنی می‌گوید: امام جواد علیه السلام فرمود: کسی نیست که به زیارت پدرم رفته و باران یا سرما و گرما آزارش رساند، مگر اینکه خداوند بدن او را بر آتش حرام سازد.

۲. اسماعیل بن فضل هاشمی می‌گوید: از امام صادق علیه السلام سؤال کردم: آنگاه که موسی بن عمران علیه السلام ریسمان‌ها و عصاهای ساحران را نگریست، دچار هراس شد. اما چرا ابراهیم را که در منجنیق گذاشته و به آتش افکندند، هیچ نترسید؟ امام فرمود: آن گاه که ابراهیم علیه السلام در آتش افتاد، اعتماد به انوار حجت‌های خداوند داشت که در صلب او بودند. بدین خاطر بود که موسی هراسید، اما ابراهیم نهراسید.

۳. ابو هدیه می‌گوید: انس بن مالک را در حالی که سرش را با دستمالی بسته بود، دیدم علت آن را جویا شدم. انس گفت: علی بن ابی طالب مرا نفرین کرد. گفتم: چرا؟ گفت: من خدمت کار رسول اکرم صلی الله علیه و آله بودم. روزی مرغ بریانی به حضرت هدیه کردند. او فرمود:

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَلِيٌّ عليه السلام، فَقُلْتُ لَهُ: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله عَنْكَ مَشْغُولٌ وَ أَحْبَبْتُ أَنْ يَكُونَ رَجُلًا مِنْ قَوْمِي فَرَفَعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله يَدَهُ الثَّانِيَةَ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ ائْتِنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ وَ إِلَيَّ يَأْكُلْ مَعِي مِنْ هَذَا الطَّائِرِ فَجَاءَ عَلِيٌّ عليه السلام، فَقُلْتُ: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله عَنْكَ مَشْغُولٌ وَ أَحْبَبْتُ أَنْ يَكُونَ رَجُلًا مِنْ قَوْمِي فَرَفَعَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله يَدَهُ الثَّالِثَةَ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ ائْتِنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ وَ إِلَيَّ يَأْكُلْ مَعِي مِنْ هَذَا الطَّائِرِ فَجَاءَ عَلِيٌّ عليه السلام، فَقُلْتُ: رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله عَنْكَ مَشْغُولٌ وَ أَحْبَبْتُ أَنْ يَكُونَ رَجُلًا مِنْ قَوْمِي فَرَفَعَ عَلِيٌّ عليه السلام صَوْتَهُ، فَقَالَ: وَ مَا يَشْغَلُ رَسُولَ اللهِ عَنِّي فَسَمِعَهُ رَسُولُ اللهِ، فَقَالَ: يَا أَنَسُ مَنْ هَذَا، فَقُلْتُ: عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام، قَالَ: ائْذَنْ لَهُ فَلَمَّا دَخَلَ، قَالَ لَهُ: يَا عَلِيُّ إِنِّي قَدْ دَعَوْتُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ أَنْ يَأْتِيَنِي بِأَحَبِّ خَلْقِهِ إِلَيْهِ وَ إِلَيَّ يَأْكُلْ مَعِي مِنْ هَذَا الطَّائِرِ وَ لَوْ لَمْ تَجِئْنِي فِي الثَّالِثَةِ لَدَعَوْتُ اللَّهَ بِاسْمِكَ أَنْ يَأْتِيَنِي بِكَ فَقَالَ عَلِيٌّ عليه السلام: يَا رَسُولَ اللهِ إِنِّي قَدْ جِئْتُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كُلَّ ذَلِكَ يَرُدُّنِي أَنَسٌ وَ يَقُولُ رَسُولُ اللهِ: عَنْكَ، مَشْغُولٌ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: يَا أَنَسُ مَا حَمَلَكَ عَلَى هَذَا؟ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ سَمِعْتُ الدَّعْوَةَ فَأَحْبَبْتُ أَنْ يَكُونَ رَجُلًا مِنْ قَوْمِي فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ الدَّارِ اسْتَشْهَدَنِي عَلِيٌّ عليه السلام فَكَتَمْتُهُ، فَقُلْتُ: إِنِّي نَسِيتُهُ فَرَفَعَ عَلِيٌّ عليه السلام يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ ارْمِ أَنَساً بِوَضَحٍ لَا يَسْتُرُهُ مِنَ النَّاسِ ثُمَّ كَشَفَ الْعِصَابَةَ عَنْ رَأْسِهِ فَقَالَ: هَذِهِ دَعْوَةُ عَلِيٍّ هَذِهِ دَعْوَةُ عَلِيٍّ.

٤. حَدَّثَنَا أَبِي رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ الْحَسَنِ الْمُؤَدِّبُ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَلِيٍّ الاصْبَهَانِيُّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الثَّقَفِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو رَجَاءٍ قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ السَّرَّاجِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ: مَنْ فَضَّلَ أَحَداً مِنْ أَصْحَابِي عَلَى عَلِيٍّ فَقَدْ كَفَرَ».

٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ إِسْحَاقَ الطَّالَقَانِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ الْهَمْدَانِيُّ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ، قَالَ: أَخْبَرَنَا الْمُنْذِرُ بْنُ مُحَمَّدٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبَزَّازُ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ فَضْلٍ عَنْ ثَابِتِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: مَنْ أَنْكَرَ إِمَامَةَ عَلِيٍّ بَعْدِي

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

خدایا کسی را که پیش تو و من محبوب‌ترین مردم است برسان تا از این مرغ بخورد. در این هنگام علی آمد. گفتم: پیامبر مشغول است و او را به سرای حضرت راه ندادم. چشم به راه بودم که یکی از قوم خودم بیاید. پیامبر دعای خود را تکرار کرد و علی پیدا شد. باز همان جواب را دادم. پیامبر برای بار سوم نیایش کرد و علی آمد. پاسخ خود را تکرار کرد. علی صدای خود را بلند ساخت: مگر پیامبر خداﷺ مشغول چه کاری است که نمی‌خواهد مرا بپذیرد؟ پیامبرﷺ صدای علی را شنید و فرمود: ای انس او کیست؟ گفتم: علی بن ابی طالب است.

آنگاه پیامبرﷺ فرمود: او را رخصت ده. علی که وارد شد، پیامبر فرمود: ای علی سه بار نیایش کردم که خداوند بهترین خلق خود را برساند و همراه من از گوشت این پرنده بخورد. اگر این بار نمی‌آمدی، تو را به نام فرا می‌خواندم. علیؑ گفت: ای پیامبر خدا من سه بار آمدم، انس مرا بازگردانید. او می‌گفت که پیامبر سرگرم کاری است. پیامبر فرمود: ای انس چه چیزی تو را وا داشت که علیؑ را اجازه ندهی؟ گفتم: من خواسته شما را شنیدم و خواستم که دعای تو یکی از قوم من را در بگیرد.

انس بن مالک گفت: در روز احتجاج برای خلافت مسلمانان علی مرا طلبید که شاهد این داستان باشم. اما من حقیقت آن را از همگان پوشاندم و گفتم که از آن روز مهمانی پیامبر چیزی به خاطرم نمانده است.

علی دست سوی آسمان بلند کرد و گفت: خدایا! انس را به یک پیسی مبتلا کن که هرگز نتواند آن را از کسی پنهان کند. در این هنگام انس بن مالک پارچه را از روی سرش کنار زد و گفت: این همان نفرین علیؑ است.

۴. پیامبرﷺ فرمود: هرکس در میان اصحاب من کسی را غیر از علی برتر بشناسد، کفر ورزیده است.

۵. پیامبر اسلامﷺ فرمود: هرکس پس از من امامت علی را انکار کند، مانند کسی است که در دوران حیات من، پیامبری‌ام را انکار می‌کند و هرکس چنین کند، ربوبیت حق

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

كَانَ كَمَنْ أَنْكَرَ نُبُوَّتِي فِي حَيَاتِي وَ مَنْ أَنْكَرَ نُبُوَّتِي فِي حَيَاتِي كَانَ كَمَنْ أَنْكَرَ رُبُوبِيَّةَ رَبِّهِ عَزَّ وَ جَلَّ».

٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عِيسَى الْقُمِّيُّ ـ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ ـ قَالَ: حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَاجِيلَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ خَلَفِ بْنِ حَمَّادٍ الاسَدِيِّ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْعَبْدِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مِهْرَانَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ عَلِيٍّ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَخِي وَ وَارِثِي وَ وَصِيِّي وَ خَلِيفَتِي فِي أَهْلِي وَ أُمَّتِي فِي حَيَاتِي وَ بَعْدَ مَمَاتِي مُحِبُّكَ مُحِبِّي وَ مُبْغِضُكَ مُبْغِضِي يَا عَلِيُّ أَنَا وَ أَنْتَ أَبَوَا هَذِهِ الامَّةِ يَا عَلِيُّ أَنَا وَ أَنْتَ وَ الائِمَّةُ مِنْ وُلْدِكَ سَادَةُ فِي الدُّنْيَا وَ مُلُوكٌ فِي الْآخِرَةِ مَنْ عَرَفَنَا فَقَدْ عَرَفَ اللَّهَ وَ مَنْ أَنْكَرَنَا فَقَدْ أَنْكَرَ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ».

٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ السِّنَانِيُّ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ النَّخَعِيُّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبَانِ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبَانِ بْنِ تَغْلِبَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: قَالَ اللهُ جَلَّ جَلَالُهُ: لَوِ اجْتَمَعَ النَّاسُ كُلُّهُمْ عَلَى وَلَايَةِ عَلِيٍّ عليه السلام مَا خَلَقْتُ النَّارَ.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

٨. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَمِّهِ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ زِيَادٍ الْكَرْخِيِّ، قَالَ: «سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ الصَّادِقَ عليه السلام يَقُولُ: لَوْ أَنَّ عَدُوَّ عَلِيٍّ جَاءَ إِلَى الْفُرَاتِ وَ هُوَ يَزْخُرُ زَخِيخاً قَدْ أَشْرَفَ مَاءُهُ عَلَى جَنْبَتَيْهِ فَتَنَاوَلَ مِنْهُ شَرْبَةً وَ قَالَ بِسْمِ اللهِ وَ إِذَا شَرِبَهَا قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ مَا كَانَ ذَلِكَ إِلاَّ «مَيْتَةً أَوْ دَماً مَسْفُوحاً أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ»[1].

٩. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ هِشَامٍ الْمُؤَدِّبُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا حَمْزَةُ بْنُ الْقَاسِمِ الْعَلَوِيُّ الْعَبَّاسِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَالِكٍ الْفَزَارِيُّ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ الزَّيَّاتُ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ

---

١. الانعام / ١٤٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

را انکار کرده است.

۶. پیامبرﷺ فرمود: ای علی! تو برادر و وارث و وصی و جانشین من در میان خاندان امت من خواهی بود؛ چه در دوران حیات من و چه پس از وفات من. دوست تو دوست من است و دشمن تو دشمن من است. ای علی! من و تو پدران این امت هستیم. ای علی! من و تو و امامان معصومعلیهم‌السلام از نسل تو سروران دنیا و شاهان آخرت خواهیم بود. هر کس ما را نیک بشناسد، خداوند را نیک شناخته است و هرکس فضیلت ما را انکار کند، خداوند را انکار کرده است.

۷. پیامبرﷺ فرمود: خدای جل جلاله فرمود: اگر مردمان بر ولایت علیعلیه‌السلام همداستان بودند، من هرگز دوزخ را خلق نمی‌کردم.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۸. امام صادقعلیه‌السلام فرمود: اگر دشمن علی بن ابی طالبعلیه‌السلام لب رود فرات بیاید و آب در فیضان باشد و بسم الله گفته و از فرات بنوشد، و بعد از نوشیدن الحمدلله بگوید، گویی مردار خورده یا خون ریختهٔ حیوانی یا گوشت خوک را خورده است.

۹. اصبغ بن نباته می‌گوید: از علت دفن فاطمهعلیهاالسلام در شب پرسیدم، علیعلیه‌السلام فرمود: راز دفن شبانه فاطمهعلیهاالسلام این بود که او بر گروهی خشمگین بود و خوشایندش نبود که

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

حَفْصٍ الْمَرْوَزِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ طَرِيفٍ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ، قَالَ: سُئِلَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام عَنْ عِلَّةِ دَفْنِهِ لِفَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وآله لَيْلًا، فَقَالَ عليه السلام: انَّهَا كَانَتْ سَاخِطَةً عَلَى قَوْمٍ كَرِهَتْ حُضُورَهُمْ جَنَازَتَهَا وَ حَرَامٌ عَلَى مَنْ يَتَوَلاَّهُمْ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ وُلْدِهَا.

١٠. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ خَلَفِ بْنِ حَمَّادٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْعَبْدِيِّ عَنِ الاعْمَشِ عَنْ عَبَايَةَ بْنِ رِبْعِيٍّ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: اتَانِي جَبْرَئِيلُ وَ هُوَ فَرِحٌ مُسْتَبْشِرٌ فَقُلْتُ لَهُ حَبِيبِي جَبْرَئِيلُ بِمَا أَنْتَ فِيهِ مِنَ الْفَرَحِ مَا مَنْزِلَةُ أَخِي وَ ابْنِ عَمِّي عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام عِنْدَ رَبِّهِ فَقَالَ جَبْرَئِيلُ: يَا مُحَمَّدُ وَ الَّذِي بَعَثَكَ بِالنُّبُوَّةِ وَ اصْطَفَاكَ بِالرِّسَالَةِ مَا هَبَطْتُ فِي وَقْتِي هَذَا إِلاَّ لِهَذَا يَا مُحَمَّدُ اللهُ الْعَلِيُّ الاعْلَى يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلاَمَ وَ يَقُولُ: مُحَمَّدٌ نَبِيُّ رَحْمَتِي وَ عَلِيٌّ مُقِيمُ حُجَّتِي لاَ أُعَذِّبُ مَنْ وَالاهُ وَ إِنْ عَصَانِي وَ لاَ أَرْحَمُ مَنْ عَادَاهُ وَ إِنْ أَطَاعَنِي قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللهِ: إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ أَتَانِي جَبْرَئِيلُ وَ بِيَدِهِ لِوَاءُ الْحَمْدِ وَ هُوَ سَبْعُونَ شِقَّةً الشِّقَّةُ مِنْهُ أَوْسَعُ مِنَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ فَيَدْفَعُهُ إِلَيَّ فَآخُذُهُ وَ أَدْفَعُهُ إِلَى عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام، فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللهِ وَ كَيْفَ يُطِيقُ عَلِيٌّ عَلَى حَمْلِ اللِّوَاءِ وَ قَدْ ذَكَرْتَ أَنَّهُ سَبْعُونَ شِقَّةً الشِّقَّةُ مِنْهُ أَوْسَعُ مِنَ الشَّمْسِ وَ الْقَمَرِ فَغَضِبَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله، ثُمَّ قَالَ: يَا رَجُلُ إِنَّهُ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ أَعْطَى اللهُ عَلِيّاً مِنَ الْقُوَّةِ مِثْلَ قُوَّةِ جَبْرَئِيلَ وَ مِنَ الْجَمَالِ مِثْلَ جَمَالِ يُوسُفَ وَ مِنَ الْحِلْمِ مِثْلَ حِلْمِ رِضْوَانَ وَ مِنَ الصَّوْتِ مِثْلَ مَا يُدَانِي صَوْتَ دَاوُدَ وَ لَوْ لاَ أَنَّ دَاوُدَ خَطِيبٌ فِي الْجِنَانِ لَأَعْطَيَ عَلِيٌّ مِثْلَ صَوْتِهِ وَ إِنَّ عَلِيّاً أَوَّلُ مَنْ يَشْرَبُ مِنَ السَّلْسَبِيلِ وَ الزَّنْجَبِيلِ وَ إِنَّ لِعَلِيٍّ وَ شِيعَتِهِ مِنَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَقَاماً يَغْبِطُهُ بِهِ الاوَّلُونَ وَ الآخِرُونَ.

١١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُتَيِّلٍ الدَّقَّاقُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ النَّهْدِيِّ، قَالَ: حَدَّثَنَا ثَابِتُ بْنُ دِينَارٍ الثُّمَالِيُّ عَنْ سَيِّدِ الْعَابِدِينَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

آنان بر پیکرش حضور داشته باشند. و بر هر کس که آنان را دوست نمی‌دارد ولایتشان را نمی‌پذیرد، حرام است که بر یکی از اولاد فاطمه علیها السلام نماز بگزارد.

۱۰. عبد الله بن عباس می‌گوید: پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: روزی جبرئیل شادمان و شاداب پیش من آمد. گفتم: در این شادمانی بگو که منزلت برادرم علی علیه السلام پیش خداوند چگونه است؟ جبرئیل گفت: ای محمد! سوگند به کسی که تو را به پیامبری مبعوث کرده و برای رسالت فرو فرستاده است، اکنون نیامدم، مگر برای ابلاغ همین حقیقت. ای محمد! خدای علی و اعلی درود می‌رساند و می‌فرماید: محمد پیامبر رحمت من است و علی مقیم حجت من است. دوست علی را عذاب نخواهم کرد، هر چند که نافرمانی کرده باشد و به دشمن او رحم نخواهم کرد، هر چند از من فرمان برده باشد. سپس پیامبر صلی الله علیه و آله چنین فرمود: در روز رستاخیز جبرئیل پیش من می‌آید، در حالی که پرچم حمد را در دست دارد. پرچم حمد هفتاد پاره دارد و هر پاره آن از خورشید و ماه فراخ‌تر است. پرچم حمد را به دست من می‌سپارد و من آن را به علی. در این هنگام شخصی پرسید: ای پیامبر خدا! علی چگونه می‌تواند چنین پرچمی را حمل کند؛ پرچمی که هفتاد پاره داشته و هر پاره آن فراخ‌تر از خورشید و ماه است؟ پیامبر خشمگین شد و فرمود: ای مرد! در روز رستاخیز خداوند به علی علیه السلام قدرت جبرئیل و جمال یوسف و حلم رضوان را خواهد بخشید و نیز آواز علی علیه السلام را به آواز داود نزدیک خواهد نمود. اگر داود سخنور بهشت تعیین نشده بود، خداوند صدای داود را به علی عطا می‌کرد. علی علیه السلام نخستین کسی است که از سلسبیل و زنجبیل در بهشت خواهد نوشید. علی و پیروان او پیش خداوند منزلتی دارند که نسل نخستین و واپسین مردمان نسبت به آن غبطه خواهند خورد.

۱۱. امام سجاد علیه السلام فرمود: روزی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام نگاه می‌کرد که به سوی او می‌آمد. آنگاه پیامبر به اصحاب خود که پیروان او بودند، فرمود: هرکس مایل است، یوسف را در زیبایی‌اش بنگرد و ابراهیم را در بخشندگی‌اش و سلیمان را در بهجت و داود را در قدرت، به این مرد نگاه کند.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام، قَالَ: نَظَرَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله ذَاتَ يَوْمٍ إِلَى عَلِيٍّ عليه السلام وَ قَدْ أَقْبَلَ وَ حَوْلَهُ جَمَاعَةٌ مِنْ أَصْحَابِهِ، فَقَالَ: مَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى يُوسُفَ فِي جَمَالِهِ وَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ فِي سَخَائِهِ وَ إِلَى سُلَيْمَانَ فِي بَهْجَتِهِ وَ إِلَى دَاوُدَ فِي قُوَّتِهِ فَلْيَنْظُرْ إِلَى هَذَا.

١٢. حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ مَسْرُورٍ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ جَامِعٍ الْحِمْيَرِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ، قَالَ: حَدَّثَنِي الْحَسَنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ فَضَّالٍ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وآله: عَلِيٌّ مِنِّي وَ أَنَا مِنْ عَلِيٍّ قَاتَلَ اللهُ مَنْ قَاتَلَ عَلِيّاً لَعَنَ اللهُ مَنْ خَالَفَ عَلِيّاً عَلِيٌّ إِمَامُ الْخَلِيقَةِ بَعْدِي مَنْ تَقَدَّمَ عَلَى عَلِيٍّ فَقَدْ تَقَدَّمَ عَلَيَّ وَ مَنْ فَارَقَهُ فَقَدْ فَارَقَنِي وَ مَنْ آثَرَ عَلَيْهِ فَقَدْ آثَرَ عَلَيَّ أَنَا سِلْمٌ لِمَنْ سَالَمَهُ وَ حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُ وَ وَلِيٌّ لِمَنْ وَالاهُ وَ عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاهُ».

١٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ يَاسِرٍ قَالَ: لَمَّا وُلِّيَ الرِّضَا (عَلَيْهِ السَّلَامُ) الْعَهْدَ سَمِعْتُهُ وَ قَدْ رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ وَ قَالَ: اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ أَنِّي مُكْرَهٌ مُضْطَرٌّ فَلَا تُؤَاخِذْنِي كَمَا لَمْ تُؤَاخِذْ عَبْدَكَ وَ نَبِيَّكَ يُوسُفَ حِينَ دُفِعَ إِلَى وَلَايَةِ مِصْرَ.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

١٤. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ الْبَيْهَقِيُّ، قَالَ: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الصُّولِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو ذَكْوَانَ، قَالَ: سَمِعْتُ إِبْرَاهِيمَ بْنَ الْعَبَّاسِ يَقُولُ: مَا رَأَيْتُ الرِّضَا عليه السلام سُئِلَ عَنْ شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا عَلِمَهُ وَ لَا رَأَيْتُ أَعْلَمَ مِنْهُ بِمَا كَانَ فِي الزَّمَانِ إِلَى وَقْتِهِ وَ عَصْرِهِ وَ كَانَ الْمَأْمُونُ يَمْتَحِنُهُ فِي كُلِّ ثَلَاثَةٍ بِالسُّؤَالِ عَنْ كُلِّ شَيْءٍ فَيُجِيبُ فِيهِ وَ كَانَ كَلَامُهُ وَ جَوَابُهُ وَ تَمْثِيلُهُ بِآيَاتٍ مِنَ الْقُرْآنِ وَ كَانَ يَخْتِمُهُ فِي كُلِّ ثَلَاثٍ وَ يَقُولُ لَوْ أَرَدْتُ أَنْ أَخْتِمَهُ فِي أَقَلَّ مِنْ ثَلَاثٍ لَخَتَمْتُ وَ لَكِنْ مَا مَرَرْتُ بِآيَةٍ قَطُّ إِلَّا فَكَّرْتُ فِيهَا وَ فِي أَيِّ شَيْءٍ نَزَلَتْ وَ فِي أَيِّ وَقْتٍ فَلِذَلِكَ صِرْتُ أَخْتِمُ فِي ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ.

١٥. قَالَ: الصُّولِيُّ وَ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ الْهَيْثَمِ، قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: صَعِدَ الْمَأْمُونُ الْمِنْبَرَ لِيُبَايِعَ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرِّضَا، فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ جَاءَتْكُمْ بَيْعَةُ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى بْنِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۱۲. امام رضاؑ از پدران خود روایت کرد که پیامبر اکرمﷺ فرمود: علی از من است و من از او. خداوند با هرکس که با علی بجنگد، خواهد جنگید. خداوند هرکس را که مخالف علی باشد، از رحمت خویش خواهد راند. علی پس از من پیشوای مردم است. هرکس بر علی پیشی بطلبد، بر من پیشی جسته است. و هرکس که خوبی را بر او دریغ دارد، خوبی رابر من دریغ داشته است. من با کسی سازگارم که او با علی سازگار است و من با کسی در جنگم که او با علی در جنگ است.

۱۳. یاسر می‌گوید: آنگاه که امام رضاؑ ولیعهد مأمون بود، دست سوی آسمان بلند کرد و گفت: خدایا! تو آگاهی که من در اکراه و اضطرارم. پس مرا مؤاخذه مکن، همان گونه که بنده و فرستاده ات یوسفؑ را در قدرتی که گرفتارش شده بود، مؤاخذه نکردی.

۱۴. ابراهیم بن عباس می‌گوید: من یاد ندارم که کسی از امام رضاؑ سؤالی کند، مگر اینکه حضرت پاسخ آن را بهتر از هر کس در زمان خود می‌دانست. مأمون عباسی هفته‌ای دو بار امام رضاؑ را با پرسیدن درباره هر چیز می‌آزمود و حضرت به او پاسخ می‌داد. کلام و جواب امامؑ یک سر از آیات قرآن بود. حضرت پیوسته از تمثیل‌های قرآنی کمک می‌گرفت. امام رضاؑ سه روز یک بار قرآن کریم را ختم می‌کرد و می‌فرمود: از این کمتر نیز می‌توانم ختم کنم، اما روشم این است که به آیه‌ای بر نمی‌خورم مگر اینکه در آن می‌اندیشم که برای چه هدفی و در چه هنگامی فرود آمده است؟

۱۵. حسین بن هیثم از پدرش روایت کرد که مأمون بالای منبر رفت که برای امام رضا بیعت بگیرد. مأمون گفت: ای مردم! اینک وقت بیعت شما با علی بن موسی بن جعفر بن

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام وَ اللهِ لَوْ قَرَأْتُ هَذِهِ الاسْمَاءَ عَلَى الصُّمِّ الْبُكْمِ لَبَرَءُوا بِإِذْنِ اللهِ.

١٦. حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ الْبَيْهَقِيُّ قَالَ: أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الصَّوْلِيُّ حَدَّثَنِي هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الْمُهَلَّبِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي دِعْبِلُ بْنُ عَلِيٍّ الْخُزَاعِيُّ، قَالَ: جَاءَنِي خَبَرُ مَوْتِ الرِّضَا عليه السلام وَ أَنَا مُقِيمٌ بِقُمَّ، فَقُلْتُ: الْقَصِيدَةَ الرَّائِيَّةَ:

أَرَى أُمَيَّةَ مَعْذُورِينَ إِنْ قَتَلُوا وَ لاَ أَرَى لِبَنِي الْعَبَّاسِ مِنْ عُذْرِ.

أَوْلاَدُ حَرْبٍ وَ مَرْوَانَ وَ أُسْرَتُهُمْ بَنُو مُعَيْطٍ وُلاَةُ الْحِقْدِ وَ الْوَغْرِ.

قَوْمٌ قَتَلْتُمْ عَلَى الاسْلاَمِ أَوَّلَهُمْ حَتَّى إِذَا اسْتَمْكَنُوا جَازُوا عَلَى الْكُفْرِ.

ارْبَعْ بِطُوسَ عَلَى قَبْرِ الزَّكِيِّ بِهِ إِنْ كُنْتَ تَرْبَعُ مِنْ دِينٍ عَلَى وَطَرِ.

قَبْرَانِ فِي طُوسَ خَيْرُ النَّاسِ كُلِّهِمْ وَ قَبْرُ شَرِّهِمْ هَذَا مِنَ الْعِبَرِ.

مَا يَنْفَعُ الرِّجْسَ مِنْ قُرْبِ الزَّكِيِّ وَ لاَ عَلَى الزَّكِيِّ بِقُرْبِ الرِّجْسِ مِنْ ضَرَرِ.

هَيْهَاتَ كُلُّ امْرِئٍ رَهْنٌ بِمَا كَسَبَتْ لَهُ يَدَاهُ فَخُذْ مَا شِئْتَ أَوْ فَذَرْ.

١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِي الصَّلْتِ الْهَرَوِيِّ، قَالَ: بَيْنَا أَنَا وَاقِفٌ بَيْنَ يَدَيْ أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا عليه السلام إِذْ قَالَ لِي: يَا أَبَا الصَّلْتِ ادْخُلْ هَذِهِ الْقُبَّةَ الَّتِي فِيهَا قَبْرُ هَارُونَ فَائْتِنِي بِتُرَابٍ مِنْ أَرْبَعِ جَوَانِبِهَا، قَالَ: فَمَضَيْتُ فَأَتَيْتُ بِهِ فَلَمَّا مَثَلْتُ بَيْنَ يَدَيْهِ، قَالَ لِي: نَاوِلْنِي مِنْ هَذَا التُّرَابِ وَ هُوَ مِنْ عِنْدِ الْبَابِ فَنَاوَلْتُهُ فَأَخَذَهُ وَ شَمَّهُ ثُمَّ رَمَى بِهِ ثُمَّ قَالَ: سَيُحْفَرُ لِي هَاهُنَا قَبْرٌ وَ تَظْهَرُ صَخْرَةٌ لَوْ جُمِعَ عَلَيْهَا كُلُّ مِعْوَلٍ بِخُرَاسَانَ لَمْ يَتَهَيَّأْ قَلْعُهَا ثُمَّ قَالَ: فِي الَّذِي عِنْدَ الرِّجْلِ وَ الَّذِي عِنْدَ الرَّأْسِ مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ قَالَ: نَاوِلْنِي هَذَا التُّرَابَ فَهُوَ مِنْ تُرْبَتِي، ثُمَّ قَالَ: سَيُحْفَرُ لِي فِي هَذَا الْمَوْضِعِ فَتَأْمُرُهُمْ أَنْ يَحْفِرُوا لِي سَبْعَ مَرَاقِيَ إِلَى أَسْفَلَ وَ أَنْ يُشَقَّ لِي ضَرِيحَةٌ فَإِنْ أَبَوْا إِلاَّ أَنْ يَلْحَدُوا فَتَأْمُرُهُمْ أَنْ يَجْعَلُوا اللَّحْدَ ذِرَاعَيْنِ وَ شِبْراً فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ سَيُوَسِّعُهُ لِي مَا شَاءَ فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ فَإِنَّكَ تَرَى عِنْدَ رَأْسِي نَدَاوَةً فَتَكَلَّمْ بِالْكَلاَمِ الَّذِي أُعَلِّمُكَ فَإِنَّهُ يَنْبُعُ الْمَاءُ حَتَّى يَمْتَلِئَ اللَّحْدُ وَ تَرَى فِيهِ حِيتَاناً صِغَاراً فَفَتَّتْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

محمد علی بن حسین بن علی بن ابی طالب است. به خدا سوگند، اگر این اسم‌ها را بر کسانی که کر و لال هستند بخوانند آنان به خواست خدا شنوا و گویا می‌شوند.

۱۶. دعبل بن علی خزاعی می‌گوید: در قم بودم که از شهادت امام رضاؑ آگاه شدم. در آن جا قصیده‌ای موسوم به «رائیه» را سرودم که بخشی از آن چنین است: اگر بر فرض بتوان امویان را در قتل آل رسولﷺ پذیرفت، درباره عباسیان هرگز نمی‌توان پوزش‌پذیر بود. زیرا امویان از نسل حرب و مروانیان و فرزندان معیط بودند که جملگی بد سرشت و کینه توز بودند. مسلمانان پیشینیان آن جنگ را به خاطر اسلام کشتند و آنان که به قدرت رسیدند، انتقام گرفتند.

دعبل در جای دیگر می‌گوید: که اکنون در سرزمین توس کنار مزار پاکی بنشین ؛ مزاری که بهتر از همهٔ افراد بشر است و آن کنار قبر کسی است که بدترین خلق (هارون عباسی) است. بی‌گمان پلیدی از نزدیکی با انسان والا سودمند نخواهد شد و نیز زیانی از پلید به انسان والا نخواهد رسید. زیرا هرکس در گرو کار و کسب خویش است. اکنون تو هر چه مایلی رهتوشه بردار، یا اینکه آن را واگزار.

۱۷. اباصلت هروی می‌گوید: من نزد امام رضاؑ ایستاده بودم که فرمود: ای اباصلت! زیر گنبدی که قبر هارون در آن است برو و از چهار گوشه آن مشتی خاک برای من بیاور. رفتم و خاک‌ها را آوردم. حضرت فرمود: خاک‌ها را به من بده. خاک آستانه در را گرفت و بو کرد و بر زمین ریخت و سپس فرمود: درین سرزمین برای من گوری حفر خواهند کرد. ناگاه سنگی بزرگ در گودال آشکار شد که کلنگ‌های خراسان در آن اثر نگذارند. حضرت درباره خاک‌های پایین پا و بالای سر همین نکته را فرمود. آنگاه فرمود: آن پاره خاک دیگر را به من بده که خاک من است.

در این هنگام حضرت رضاؑ فرمود: ای اباصلت! در این جا برای من گوری خواهند ساخت. آنان را وادارکن که گورم را هفت پله پایین قرار دهند. اگر اصرار کردند که لحد داشته باشد، بگو که لحد را دو ذراع و یک وجب بگیرند. خدای عزوجل هر چه خواهد، آن را فراخ می‌کند. سپس در جانب سر من خاک مرطوبی خواهی دید. آن ذکری که یادت خواهم داد بر زبان آور که آب از آنجا بجوشد و لحد را پر می‌کند. در این هنگام ماهیان

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

لَهَا الْخُبْزَ الَّذِي أُعْطِيكَ فَإِنَّهَا تَلْتَقِطُهُ فَإِذَا لَمْ يَبْقَ مِنْهُ شَيْءٌ خَرَجَتْ مِنْهُ حُوتَةٌ كَبِيرَةٌ فَالْتَقَطَتِ الْحِيتَانَ الصِّغَارَ حَتَّى لاَ يَبْقَى مِنْهَا شَيْءٌ ثُمَّ تَغِيبُ فَإِذَا غَابَتْ فَضَعْ يَدَكَ عَلَى الْمَاءِ وَ تَكَلَّمْ بِالْكَلاَمِ الَّذِي أُعَلِّمُكَ فَإِنَّهُ يَنْضُبُ وَ لاَ يَبْقَى مِنْهُ شَيْءٌ وَ لاَ تَفْعَلْ ذَلِكَ إِلاَّ بِحَضْرَةِ الْمَأْمُونِ، ثُمَّ قَالَ عليه السلام: يَا أَبَا الصَّلْتِ غَداً أَدْخُلُ هَذَا الْفَاجِرَ فَإِنْ خَرَجْتُ وَ أَنَا مَكْشُوفُ الرَّأْسِ فَتَكَلَّمْ أُكَلِّمْكَ وَ إِنْ خَرَجْتُ وَ أَنَا مُغَطَّى الرَّأْسِ فَلاَ تُكَلِّمْنِي قَالَ أَبُو الصَّلْتِ فَلَمَّا أَصْبَحْنَا مِنَ الْغَدِ لَبِسَ ثِيَابَهُ وَ جَلَسَ فِي مِحْرَابِهِ يَنْتَظِرُ فَبَيْنَا هُوَ كَذَلِكَ إِذْ دَخَلَ عَلَيْهِ غُلاَمُ الْمَأْمُونِ فَقَالَ لَهُ: أَجِبْ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَلَبِسَ نَعْلَهُ وَ رِدَاءَهُ وَ قَامَ يَمْشِي وَ أَنَا أَتْبَعُهُ حَتَّى دَخَلَ عَلَى الْمَأْمُونِ وَ بَيْنَ يَدَيْهِ طَبَقُ عِنَبٍ وَ أَطْبَاقُ فَاكِهَةٍ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ بِيَدِهِ عُنْقُودُ عِنَبٍ قَدْ أَكَلَ بَعْضَهُ وَ بَقِيَ بَعْضُهُ فَلَمَّا بَصُرَ بِالرِّضَا عليه السلام وَثَبَ إِلَيْهِ وَ عَانَقَهُ وَ قَبَّلَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَ أَجْلَسَهُ مَعَهُ ثُمَّ نَاوَلَهُ الْعُنْقُودَ وَ قَالَ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ هَلْ رَأَيْتَ عِنَباً أَحْسَنَ مِنْ هَذَا؟ فَقَالَ الرِّضَا: رُبَّمَا كَانَ عِنَباً حَسَناً يَكُونُ مِنَ الْجَنَّةِ فَقَالَ لَهُ: كُلْ مِنْهُ فَقَالَ لَهُ الرِّضَا: أَ وَ تُعْفِينِي مِنْهُ؟ فَقَالَ: لاَ بُدَّ مِنْ ذَلِكَ مَا يَمْنَعُكَ مِنْهُ لَعَلَّكَ تَتَّهِمُنَا بِشَيْءٍ فَتَنَاوَلَ الْعُنْقُودَ فَأَكَلَ مِنْهُ ثُمَّ نَاوَلَهُ فَأَكَلَ مِنْهُ الرِّضَا عليه السلام ثَلاَثَ حَبَّاتٍ ثُمَّ رَمَى بِهِ وَ قَامَ فَقَالَ لَهُ الْمَأْمُونُ: إِلَى أَيْنَ؟ قَالَ: إِلَى حَيْثُ وَجَّهْتَنِي وَ خَرَجَ عليه السلام مُغَطَّى الرَّأْسِ فَلَمْ أُكَلِّمْهُ حَتَّى دَخَلَ الدَّارَ ثُمَّ أَمَرَ أَنْ يُغْلَقَ الْبَابُ فَغُلِقَ ثُمَّ نَامَ عَلَى فِرَاشِهِ فَمَكَثْتُ وَاقِفاً فِي صَحْنِ الدَّارِ مَهْمُوماً مَحْزُوناً فَبَيْنَا أَنَا كَذَلِكَ إِذْ دَخَلَ عَلَيَّ شَابٌّ حَسَنُ الْوَجْهِ قَطَطُ الشَّعْرِ أَشْبَهُ النَّاسِ بِالرِّضَا عليه السلام فَبَادَرْتُ إِلَيْهِ، فَقُلْتُ لَهُ: مِنْ أَيْنَ دَخَلْتَ وَ الْبَابُ مُغْلَقٌ؟ فَقَالَ: الَّذِي جَاءَ بِي مِنَ الْمَدِينَةِ فِي هَذَا الْوَقْتِ هُوَ الَّذِي أَدْخَلَنِي الدَّارَ وَ الْبَابُ مُغْلَقٌ فَقُلْتُ لَهُ: وَ مَنْ أَنْتَ؟ فَقَالَ لِي: أَنَا حُجَّةُ اللهِ عَلَيْكَ يَا أَبَا الصَّلْتِ أَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ ثُمَّ مَضَى نَحْوَ أَبِيهِ فَدَخَلَ وَ أَمَرَنِي بِالدُّخُولِ مَعَهُ فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيْهِ الرِّضَا عليه السلام وَثَبَ إِلَيْهِ وَ عَانَقَهُ وَ ضَمَّهُ إِلَى صَدْرِهِ وَ قَبَّلَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ ثُمَّ سَحَبَهُ سَحْباً إِلَى فِرَاشِهِ وَ أَكَبَّ عَلَيْهِ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عليه السلام يُقَبِّلُهُ وَ يُسَارُّهُ بِشَيْءٍ لَمْ أَفْهَمْهُ وَ رَأَيْتُ عَلَى شَفَتَيِ الرِّضَا عليه السلام زُبْداً أَشَدَّ بَيَاضاً مِنَ الثَّلْجِ وَ رَأَيْتُ أَبَا جَعْفَرٍ يَلْحَسُهُ بِلِسَانِهِ ثُمَّ أَدْخَلَ يَدَهُ بَيْنَ ثَوْبِهِ وَ صَدْرِهِ فَاسْتَخْرَجَ مِنْهَا شَيْئاً شَبِيهاً بِالْعُصْفُورِ فَابْتَلَعَهُ أَبُو

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

ریزی آشکار می‌شوند. پاره نانی به تو خواهم داد، ذره ذره کن و در آب بریز تا ماهیان آن را بخورند. هرگاه چیزی از نان نماند، ماهی بزرگی آشکار می‌شود و همه ماهیان ریز را خواهد بلعید و پنهان خواهد شد. آنگاه دست بر آب بگذار و سخنی که به تو خواهم آموخت، بگو تا اینکه آب یک سر فرو نشیند. به خاطر داشته باش که اینکار را جز در حضور مأمون انجام ندهی.

حضرت رضاؑ فرمود: ای اباصلت! من فردا پیش این تبهکار خواهم رفت. اگر بی‌دستار بازگشتم، هر چه مایلی بگو. و اگر سرم در دستار بود، با من هیچ سخن مگوی. در بامداد روز بعد بود که امام لباس خود را پوشید و در محراب عبادت چشم به راه پیک خلیفه نشست. در این هنگام غلام مأمون عباسی آمد و گفت: دعوت امیرمؤمنان را اجابت کن. حضرت کفش و عبا پوشید و رفت. و من در پی او به راه افتادم تا اینکه به قصر خلیفه در آمد. طبقی از انگور و طبق هایی از میوه‌های دیگر جلو مامون بود. مامون خوشه انگوری به دست داشت که کمی از آن را خورده بود. نگاه او که به امام رضاؑ افتاد، بلند شد و دوان دوان طرف او آمد و حضرت را بغل زد و میان دیدگانش را بوسه زد و بعد کنار خود نشاند. مامون عباسی خوشه انگورش را به دست حضرت داد و گفت: ای پیامبر خدا! آیا از این انگور نیکوتر سراغ داری؟ امامؑ فرمود: چه بسیار انگور نیکو که در بهشت است. مامون گفت: از این انگور بخور. حضرت فرمود: مرا از خوردن آن معاف کن. مأمون گفت: چاره‌ای جز این نداری که از این انگور میل کنی. چه چیز سبب شده که از این انگور نخوری؟ نکند که نسبت به ما بدگمان شده‌ای؟

امام رضاؑ ناچار سه دانه انگور گرفت و خورد و مانده آن را افکند و بلند شد. مأمون گفت: پسر عمو قصد کجاداری؟ فرمود: همان جایی که مرا فرستادی. آنگاه حضرت سر خود را بست و من با او هیچ سخن نگفتم تا اینکه به خانه آمدیم و فرمود: که در را ببند و سپس در بستر افتاد.

من در صحن سرای حضرت غمگین ایستاده بودم. ناگهان جوانی خوش چهره که موی پیچیده داشت و بیش از دیگران به حضرت شباهت داشت، به میان سرا آمد. بی‌درنگ جلو رفتم و پرسیدم: درهای خانه بسته بود، از کجا آمدی؟ فرمود: کسی که مرا در این لحظه از مدینه به توس آورد، مرا به درون این سرا آورد. پرسیدم: شما چه کسی هستی؟ فرمود: من حجت خدا هستم. ای اباصلت! من محمدبن علی بن موسی هستم.

آنگاه امام جوادؑ در حالی که من همراهش بودم، نزد پدرش رفت. نگاه حضرت به من افتاد، او را بغل زد و به سینه‌اش چسبانید و میان چشمان او را بوسید و با او رازی را در میان گذاشت که برای من مفهوم نبود. در این هنگام برلبان حضرت کفی از برف سپیدتر مشاهده کردم. امام جوادؑ آن را پاک کرد و بعد دست میان جامه و سینه پدر کرد و چیزی شبیه گنجشک بیرون آورد و بلعید و امام درگذشت.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جَعْفَرٍ وَ قَضَى الرِّضَاعليه السلام فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍعليه السلام: قُمْ يَا أَبَا الصَّلْتِ فَائْتِنِي بِالْمُغْتَسَلِ وَ الْمَاءِ مِنَ الْخِزَانَةِ، فَقُلْتُ: مَا فِي الْخِزَانَةِ مُغْتَسَلٌ وَ لاَ مَاءٌ، فَقَالَ لِيَ: ائْتَمِرْ بِمَا آمُرُكَ بِهِ فَدَخَلْتُ الْخِزَانَةَ فَإِذَا فِيهَا مُغْتَسَلٌ وَ مَاءٌ فَأَخْرَجْتُهُ وَ شَمَّرْتُ ثِيَابِي لأُغَسِّلَهُ مَعَهُ، فَقَالَ لِي: تَنَحَّ يَا أَبَا الصَّلْتِ فَإِنَّ لِي مَنْ يُعِينُنِي غَيْرَكَ فَغَسَّلَهُ، ثُمَّ قَالَ لِيَ: ادْخُلِ الْخِزَانَةَ، فَأَخْرِجْ إِلَيَّ السَّفَطَ الَّذِي فِيهِ كَفَنُهُ وَ حَنُوطُهُ فَدَخَلْتُ فَإِذَا أَنَا بِسَفَطٍ لَمْ أَرَهُ فِي تِلْكَ الْخِزَانَةِ فَحَمَلْتُهُ إِلَيْهِ فَكَفَّنَهُ وَ صَلَّى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: ائْتِنِي بِالتَّابُوتِ، فَقُلْتُ: أَمْضِي إِلَى النَّجَّارِ حَتَّى يُصْلِحَ تَابُوتاً، قَالَ: قُمْ فَإِنَّ فِي الْخِزَانَةِ تَابُوتاً فَدَخَلْتُ الْخِزَانَةَ فَإِذَا تَابُوتٌ لَمْ أَرَ مِثْلَهُ فَأَتَيْتُهُ فَأَخَذَ الرِّضَاعليه السلام بَعْدَ أَنْ كَانَ صَلَّى عَلَيْهِ فَوَضَعَهُ فِي التَّابُوتِ وَ صَفَّ قَدَمَيْهِ وَ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ لَمْ يَفْرُغْ مِنْهُمَا حَتَّى عَلاَ التَّابُوتُ وَ انْشَقَّ السَّقْفُ فَخَرَجَ مِنْهُ التَّابُوتُ وَ مَضَى، فَقُلْتُ: يَا ابْنَ رَسُولِ اللهِ السَّاعَةَ يَجِيئُنَا الْمَأْمُونُ فَيُطَالِبُنِي بِالرِّضَاعليه السلام فَمَا أَصْنَعُ؟ فَقَالَ: اسْكُتْ فَإِنَّهُ سَيَعُودُ يَا أَبَا الصَّلْتِ مَا مِنْ نَبِيٍّ يَمُوتُ فِي الْمَشْرِقِ وَ يَمُوتُ وَصِيُّهُ بِالْمَغْرِبِ إِلاَّ جَمَعَ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ بَيْنَ أَرْوَاحِهِمَا وَ أَجْسَادِهِمَا فَمَا تَمَّ الْحَدِيثُ حَتَّى انْشَقَّ السَّقْفُ وَ نَزَلَ التَّابُوتُ فَقَامَ فَاسْتَخْرَجَ الرِّضَا مِنَ التَّابُوتِ وَ وَضَعَهُ عَلَى فِرَاشِهِ كَأَنَّهُ لَمْ يُغَسَّلْ وَ لَمْ يُكَفَّنْ وَ قَالَ: يَا أَبَا الصَّلْتِ قُمْ فَافْتَحِ الْبَابَ لِلْمَأْمُونِ فَفَتَحْتُ الْبَابَ فَإِذَا الْمَأْمُونُ وَ الْغِلْمَانُ بِالْبَابِ فَدَخَلَ بَاكِياً حَزِيناً قَدْ شَقَّ جَيْبَهُ وَ لَطَمَ رَأْسَهُ وَ هُوَ يَقُولُ يَا سَيِّدَاهْ فُجِّعْتُ بِكَ يَا سَيِّدِي ثُمَّ دَخَلَ وَ جَلَسَ عِنْدَ رَأْسِهِ، وَ قَالَ: خُذُوا فِي تَجْهِيزِهِ وَ أَمَرَ بِحَفْرِ الْقَبْرِ فَحَضَرْتُ الْمَوْضِعَ وَ ظَهَرَ كُلُّ شَيْءٍ عَلَى مَا وَصَفَهُ الرِّضَا، فَقَالَ: بَعْضُ جُلَسَائِهِ أَلَسْتَ تَزْعُمُ أَنَّهُ إِمَامٌ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: لاَ يَكُونُ الاِمَامُ إِلاَّ مُقَدَّمَ الرَّأْسِ فَأَمَرَ أَنْ يَحْفِرَ لَهُ فِي الْقِبْلَةِ، فَقُلْتُ: أَمَرَنِي أَنْ أَحْفِرَ لَهُ سَبْعَ مَرَاقِيَ وَ أَنْ أَشُقَّ لَهُ ضَرِيحَةً، فَقَالَ: انْتَهُوا إِلَى مَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ أَبُو الصَّلْتِ سِوَى الضَّرِيحَةِ وَ لَكِنْ يُحْفَرُ وَ يُلْحَدُ فَلَمَّا رَأَى مَا ظَهَرَ مِنَ النَّدَاوَةِ وَ الْحِيتَانِ وَ غَيْرِ ذَلِكَ قَالَ الْمَأْمُونُ: لَمْ يَزَلِ الرِّضَاعليه السلام يُرِينَا عَجَائِبَهُ فِي حَيَاتِهِ حَتَّى أَرَانَاهَا بَعْدَ وَفَاتِهِ، فَقَالَ لَهُ وَزِيرٌ كَانَ مَعَهُ: أَ تَدْرِي مَا أَخْبَرَكَ بِهِ الرِّضَا؟ قَالَ: لاَ، قَالَ: إِنَّهُ أَخْبَرَكَ أَنَّ مُلْكَكُمْ بَنِي الْعَبَّاسِ مَعَ كَثْرَتِكُمْ وَ طُولِ مُدَّتِكُمْ مِثْلُ هَذِهِ الْحِيتَانِ حَتَّى إِذَا فَنِيَتْ آجَالُكُمْ وَ انْقَطَعَتْ آثَارُكُمْ وَ ذَهَبَتْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

پس از شهادت امام رضاعليه‌السلام حضرت جواد فرمود: ای اباصلت! بلند شو و از انباری تخت غسل و آب بیاور. گفتم: در آنجا غسل و آب نیست. فرمود: آنچه می‌گویم انجام بده. به انباری رفتم و آن دو را مشاهده کردم. آوردم و بعد دامن بالا زدم که در غسل با او همراهی کنم. فرمود: ای اباصلت! من کمک کار دارم. از اینجا دور شو. حضرت را غسل داد و فرمود: سبد کفن و حنوط حضرت را بیاور. باز به انباری رفتم و همان سبدی را که خواسته بود و هیچ وقت در آنجا ندیده بودم، حاضر دیدم. آن را آوردم. امام رضاعليه‌السلام را کفن کرد و بر او نماز خواند و فرمود: تابوت بیاور. گفتم پیش نجار بروم که تابوتی مهیا سازد. فرمود: تابوت همان جاست. رفتم و تابوتی را دیدم. پیکر حضرت را در تابوت گذاشت. ناگهان تابوت به هوا بلند شد و سقف را شکافت و از آن بیرون رفت.

گفتم: ای پسر پیامبر خدا! الآن مامون عباسی می‌آید و جنازه امام را از ما می‌خواهد. چه کار خواهیم کرد؟ فرمود: ساکت باش که تابوت به همین زودی باز خواهد گشت. ای اباصلت! هیچ پیامبری در مشرق جان می‌سپرد و جانشین او در مغرب جان سپارد، مگر اینکه خداوند میان روح و جسم‌شان را جمع خواهد کرد. هنوز سخن حضرت جوادعليه‌السلام پایان نیافته بود که سقف باز شد و تابوت پایین آمد. امام بلند شد و پیکر امام رضاعليه‌السلام را بیرون آورد و آن را در بسترش نهاد، گویی هیچ غسل و کفن ندیده بود. بعد فرمود: ای اباصلت! بلند شو و در سرای را برای مأمون بگشای.

در را باز کردم مامون را همراه غلامان خود دیدم. مأمون گریان و عزادار می نمود. گریبان خود را چاک زده و سیلی به صورتش می‌زد و می‌گفت: ای آقای ما! داغ تو را سرانجام دیدم. بالای سر حضرت نشست و فرمان تجهیز جنازه را داد و بعد خواست که قبری مهیا کنند. در آن جا حضور یافتم و آن چه حضرت رضاعليه‌السلام فرموده بود، یکی پس از دیگری آشکار شد. یکی از حاضران گفت: مگر باور نداری که او امام است؟ مامون عباسی پاسخ داد: چرا. او گفت: امام را باید در مکان بالا سر دفن کرد نه پایین سر هارون. مأمون فرمان داد که قبر را در بالا سر حفر کنند.

گفتم: حضرت رضاعليه‌السلام مرا فرمان داده است که قبرش را تا هفت پله پایین ببرم و ضریح را در پایین قرار دهم. آنگاه مأمون گفت: به جز ضریح هر دستوری که اباصلت می‌دهد، اجرا کنید. در این هنگام رطوبت خاک ظاهر شد و ماهیان و چیزهای دیگر بیرون آمدند. مأمون گفت: رضا در دوران حیات شگفتی‌ها را به ما می‌نمایاند و حال پس از وفات خود چنین می‌کند. وزیری که همراه مامون آمده بود، گفت: آیا آگاهی که او به تو چه خبری را داده است؟ مامون گفت: نه. وزیر گفت: رضا می‌گوید که سلطنت شما عباسیان هر چند شمارتان بسیار است و دوران فرمانروایی‌تان دراز، با این همه هرگاه نوبت حکومت‌تان سر برسد، آثارتان بر خواهد افتاد. و سلطنت تازه پایان خواهد یافت. خداوند مردمی از ما بر شما

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

دَوْلَتُكُمْ سَلَّطَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى عَلَيْكُمْ رَجُلاً مِنَّا فَأَفْنَاكُمْ عَنْ آخِرِكُمْ، قَالَ لَهُ: صَدَقْتَ ثُمَّ قَالَ لِي: يَا أَبَا الصَّلْتِ عَلِّمْنِي الْكَلامَ الَّذِي تَكَلَّمْتَ بِهِ، قُلْتُ: وَ اللهِ لَقَدْ نَسِيتُ الْكَلامَ مِنْ سَاعَتِي وَ قَدْ كُنْتُ صَدَقْتُ فَأَمَرَ بِحَبْسِي وَ دَفْنِ الرِّضَا عليه السلام فَحُبِسْتُ سَنَةً وَ ضَاقَ عَلَيَّ الْحَبْسُ وَ سَهِرْتُ اللَّيْلَ فَدَعَوْتُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ بِدُعَاءٍ ذَكَرْتُ فِيهِ مُحَمَّداً وَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ سَأَلْتُ اللَّهَ بِحَقِّهِمْ أَنْ يُفَرِّجَ عَنِّي فَلَمْ أَسْتَتِمَّ الدُّعَاءَ حَتَّى دَخَلَ عَلَيَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عليه السلام، فَقَالَ لِي: يَا أَبَا الصَّلْتِ ضَاقَ صَدْرُكَ، فَقُلْتُ: إِي وَ اللهِ قُمْ فَاخْرُجْ ثُمَّ ضَرَبَ يَدَهُ إِلَى الْقُيُودِ الَّتِي كَانَتْ عَلَيَّ فَفَكَّهَا وَ أَخَذَ بِيَدِي وَ أَخْرَجَنِي مِنَ الدَّارِ وَ الْحَرَسَةُ وَ الْغِلْمَةُ يَرَوْنِي فَلَمْ يَسْتَطِيعُوا أَنْ يُكَلِّمُونِي وَ خَرَجْتُ مِنْ بَابِ الدَّارِ، ثُمَّ قَالَ: امْضِ فِي وَدَائِعِ اللهِ فَإِنَّكَ لَنْ تَصِلَ إِلَيْهِ وَ لا يَصِلُ إِلَيْكَ أَبَداً، قَالَ أَبُو الصَّلْتِ: فَلَمْ أَلْتَقِ مَعَ الْمَأْمُونِ إِلَى هَذَا الْوَقْتِ.

و صلى الله على رسوله محمد و آله الطاهرين و حَسْبُنَا اللّٰهُ وَ نِعْمَ الْوَكِيلُ.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

چیره می‌سازد که تا واپسین کس شما را نابود کند. مأمون گفت: راست می‌گویی.

آن گاه مأمون گفت: ای اباصلت! سخنی را بر زبان آوردی ،به من تعلیم کن. گفتم: سوگند به خداوند که آن را از یاد بردم. من به مامون دروغ نگفتم. اما او فرمان حبس مرا داد. و سپس فرمان داد که حضرت را دفن کنند.

یک سال زندانی مأمون بودم که بر من سخت گرفته بودند. شبی دچار بی‌خوابی شدم و محمد آل محمد را درود فرستادم و با توسل به آنان از خداوند خواستم که گشایش در کارم پدید آورد. هنوز دعای من به آخر نرسیده بود که امام جوادعليه‌السلام به سراغم آمد و فرمود: ای اباصلت! بی‌حوصله شدی؟ گفتم: سوگند به خداوند، آری. فرمود: بلند شو و از زندان بیرون برو. آن گاه دست خود را بر زنجیرهایی که اطرافم بسته بودند، زد و همه باز شد، دستم را گرفت و از زندان خارج ساخت. نگهبانان و غلامان مأمون مرا می‌دیدند، اما قدرت سخن گفتن نداشتند. از سرای مأمون که خارج شدیم، امام فرمود: هر جا که مایلی برو که دیگر گزند مامون به تو نخواهد رسید. از آن پس با مأمون هیچ روبرو نشدم.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس الخامس و التسعون

يوم الأربعاء لاثنتي عشرة ليلة بقيت من شعبان

سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة في مشهد الرضا عليه السلام

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الْوَلِيدِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْمَاعِيلَ بْنِ بَزِيعٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عُذَافِرٍ عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ الْبَاقِرِ عليه السلام: لِمَ حَرَّمَ اللهُ الْمَيْتَةَ وَ الدَّمَ وَ لَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَ الْخَمْرَ، فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمْ يُحَرِّمْ ذَلِكَ عَلَى عِبَادِهِ وَ أَحَلَّ لَهُمْ مَا سِوَى ذَلِكَ مِنْ رَغْبَةٍ فِيمَا أَحَلَّ لَهُمْ وَ لَا زُهْدٍ فِيمَا حَرَّمَ عَلَيْهِمْ وَ لَكِنَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ الْخَلْقَ فَعَلِمَ مَا تَقُومُ بِهِ أَبْدَانُهُمْ وَ مَا يُصْلِحُهُمْ فَأَحَلَّهُ لَهُمْ وَ أَبَاحَهُ لَهُمْ وَ عَلِمَ مَا يَضُرُّهُمْ فَنَهَاهُمْ عَنْهُ، ثُمَّ أَحَلَّهُ لِلْمُضْطَرِّ فِي الْوَقْتِ الَّذِي لَا يَقُومُ بَدَنُهُ إِلَّا بِهِ فَأَحَلَّهُ لَهُ بِقَدْرِ الْبُلْغَةِ لَا غَيْرِ ذَلِكَ، ثُمَّ قَالَ: أَمَّا الْمَيْتَةُ فَإِنَّهُ لَمْ يَنَلْ أَحَدٌ مِنْهَا إِلَّا ضَعُفَ بَدَنُهُ وَ أَوْهَنَتْ قُوَّتُهُ وَ انْقَطَعَ نَسْلُهُ وَ لَا يَمُوتُ آكِلُ الْمَيْتَةِ إِلَّا فَجْأَةً وَ أَمَّا الدَّمُ فَإِنَّهُ يُورِثُ آكِلَهُ الْمَاءَ الْأَصْفَرَ وَ يُورِثُ الْكَلَبَ وَ قَسَاوَةَ الْقَلْبِ وَ قِلَّةَ الرَّأْفَةِ وَ الرَّحْمَةِ ثُمَّ لَا يُؤْمَنُ عَلَى حَمِيمِهِ وَ لَا يُؤْمَنُ عَلَى مَنْ صَحِبَهُ وَ أَمَّا لَحْمُ الْخِنْزِيرِ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مَسَخَ قَوْماً فِي صُوَرٍ شَتَّى مِثْلَ الْخِنْزِيرِ وَ الْقِرْدِ وَ الدُّبِّ، ثُمَّ نَهَى عَنْ أَكْلِ مِثْلِهِ لِكَيْلَا يُنْتَفَعَ بِهَا وَ لَا يُسْتَخَفَّ بِعُقُوبَتِهَا وَ أَمَّا الْخَمْرُ فَإِنَّهُ حَرَّمَهَا لِفِعْلِهَا وَ فَسَادِهَا، ثُمَّ قَالَ عليه السلام: إِنَّ مُدْمِنَ الْخَمْرِ كَعَابِدِ وَثَنٍ وَ تُورِثُهُ الِارْتِعَاشَ وَ تَهْدِمُ مُرُوَّتَهُ وَ تَحْمِلُهُ عَلَى أَنْ يَجْسُرَ عَلَى الْمَحَارِمِ مِنْ سَفْكِ الدِّمَاءِ وَ رُكُوبِ الزِّنَاءِ حَتَّى لَا يُؤْمَنَ إِذَا سَكِرَ أَنْ يَثِبَ عَلَى حَرَمِهِ وَ هُوَ لَا يَعْقِلُ ذَلِكَ وَ الْخَمْرُ لَا تَزِيدُ شَارِبَهَا إِلَّا كُلَّ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس نودوپنجم

چهارشنبه دوازده روز مانده ازماه شعبان سال ۳۶۸

دربارگاه امام رضا(ع) آن را املاء کرد

۱. محمد بن عذافر از پدرش روایت کرد که از امام باقر(ع) پرسیدم: چرا خداوند مردار و خون و گوشت خوک را حرام نموده است؟ فرمود: بی‌گمان خداوند این چیزها را به خاطر بی‌رغبتی نسبت بدان حرام نکرده است، همان سان که غیر اینها برای رغبت خود حلال نکرده است. خداوند که انسان‌ها را خلق کرد. آگاه بود که چه چیز بقا و استواری بدن آنان بوده و آن را رشد می‌بخشد، آن چیز را حلال کرده است. و از طرفی آگاه است که چه چیز برای آنان زیان آور است، آن را حرام ساخته است، مگر در هنگامی که شخص مضطر برای حفظ جان خویش ناگزیر از خوردن آن شود. در این صورت به اندازه‌ای که سالم بماند، حلال می‌شود. مردار خواری سبب سستی بدن و کاهش قدرت و بریدن نسل می‌شود. مردار خوار به مرگ ناگهانی خواهد مرد. خوردن خون، آب زرد به همراه دارد و نیز بیماری کلب و سنگ دلی و کاهش رقت و رحمت را به دنبال دارد. خون خوار نسبت به خود و همنشین خویش قابل اعتماد نخواهد بود.

و امّا گوشت خوک. خداوند برخی از مردمان رابه صورت‌های گوناگون مسخ کرد؛ مانندخوک و میمون و خرس. مردمان از خوردن گوشت این جانوران بازداشت که از آن بهره نداشته و کیفر تبهکاران را کوچک به حساب نیاورند. خداوند شراب را حرام کرد، زیرا آثار زیان باری دارد. کسی که پیوسته شراب می‌خورد، مانند بت پرست بوده و دچار ارتعاش شده و از مروت محروم می‌شود. او بر محرمان خویش جرأت یا خون‌شان را تباه سازد و با آنان نزدیکی می‌کند، در وقت مستی او نمی‌توان آسایش داشت، زیرا ممکن است به محرم خود تجاوز کند، در حالی که او را نمی‌شناسد. شراب برای شراب خوار غیر از شرّ پیامدی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

شرح

٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى الْعَطَّارُ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ الاصْبَهَانِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ الْمِنْقَرِيِّ عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ النَّخَعِيِّ الْقَاضِي قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الصَّادِقَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ يَقُولُ: جَاءَ إِبْلِيسُ إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عليه السلام وَ هُوَ يُنَاجِي رَبَّهُ فَقَالَ لَهُ مَلَكٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ: مَا تَرْجُو مِنْهُ وَ هُوَ فِي هَذِهِ الْحَالِ يُنَاجِي رَبَّهُ فَقَالَ: أَرْجُو مِنْهُ مَا رَجَوْتُ مِنْ أَبِيهِ آدَمَ وَ هُوَ فِي الْجَنَّةِ وَ كَانَ فِيمَا نَاجَاهُ اللهُ تَعَالَى بِهِ أَنْ قَالَ لَهُ: يَا مُوسَى لَا أَقْبَلُ الصَّلَاةَ إِلَّا مِمَّنْ تَوَاضَعَ لِعَظَمَتِي وَ أَلْزَمَ قَلْبَهُ خَوْفِي وَ قَطَعَ نَهَارَهُ بِذِكْرِي وَ لَمْ يَبِتْ مُصِرّاً عَلَى الْخَطِيئَةِ وَ عَرَفَ حَقَّ أَوْلِيَائِي وَ أَحِبَّائِي، فَقَالَ مُوسَى: رَبِّ تَعْنِي بِأَحِبَّائِكَ وَ أَوْلِيَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ، فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: هُمْ كَذَلِكَ يَا مُوسَى إِلَّا أَنِّي أَرَدْتُ مَنْ مِنْ أَجْلِهِ خَلَقْتُ آدَمَ وَ حَوَّاءَ وَ مَنْ مِنْ أَجْلِهِ خَلَقْتُ الْجَنَّةَ وَ النَّارَ فَقَالَ مُوسَى وَ مَنْ هُوَ يَا رَبِّ قَالَ مُحَمَّدٌ أَحْمَدُ شَقَقْتُ اسْمَهُ مِنِ اسْمِي لِأَنِّي أَنَا الْمَحْمُودُ، فَقَالَ مُوسَى: يَا رَبِّ اجْعَلْنِي مِنْ أُمَّتِهِ، وَ قَالَ: أَنْتَ يَا مُوسَى مِنْ أُمَّتِهِ إِذَا عَرَفْتَهُ وَ عَرَفْتَ مَنْزِلَتَهُ وَ مَنْزِلَةَ أَهْلِ بَيْتِهِ إِنَّ مَثَلَهُ وَ مَثَلَ أَهْلِ بَيْتِهِ فِيمَنْ خَلَقْتُ كَمَثَلِ الْفِرْدَوْسِ فِي الْجِنَانِ لَا يَيْبَسُ وَرَقُهَا وَ لَا يَتَغَيَّرُ طَعْمُهَا فَمَنْ عَرَفَهُمْ وَ عَرَفَ حَقَّهُمْ جَعَلْتُ لَهُ عِنْدَ الْجَهْلِ حِلْماً، وَ عِنْدَ الظُّلْمَةِ نُوراً أُجِيبُهُ قَبْلَ أَنْ يَدْعُوَنِي، وَ أُعْطِيهِ قَبْلَ أَنْ يَسْأَلَنِي يَا مُوسَى، إِذَا رَأَيْتَ الْفَقْرَ مُقْبِلاً فَقُلْ: مَرْحَباً بِشِعَارِ الصَّالِحِينَ وَ إِذَا رَأَيْتَ الْغِنَى مُقْبِلاً فَقُلْ: ذَنْبٌ عُجِّلَتْ عُقُوبَتُهُ إِنَّ الدُّنْيَا دَارُ عُقُوبَةٍ عَاقَبْتُ فِيهَا آدَمَ عِنْدَ خَطِيئَتِهِ وَ جَعَلْتُهَا مَلْعُونَةً وَ مَلْعُوناً مَا فِيهَا إِلَّا مَا كَانَ فِيهَا لِي يَا مُوسَى إِنَّ عِبَادِيَ الصَّالِحِينَ زَهِدُوا فِيهَا بِقَدْرِ عِلْمِهِمْ بِي وَ سَائِرُهُمْ مِنْ خَلْقِي رَغِبُوا فِيهَا بِقَدْرِ جَهْلِهِمْ بِي وَ مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِي عَظَّمَهَا فَقَرَّتْ عَيْنُهُ وَ لَمْ يُحَقِّرْهَا أَحَدٌ إِلَّا انْتَفَعَ بِهَا ثُمَّ قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام: انْ قَدَرْتُمْ أَنْ لَا تُعْرَفُوا فَافْعَلُوا وَ مَا عَلَيْكَ إِنْ لَمْ يُثْنِ عَلَيْكَ النَّاسُ وَ مَا عَلَيْكَ أَنْ تَكُونَ مَذْمُوماً عِنْدَ النَّاسِ إِذَا كُنْتَ عِنْدَ اللهِ مَحْمُوداً إِنَّ عَلِيّاً كَانَ يَقُولُ: لَا خَيْرَ فِي الدُّنْيَا إِلَّا لِأَحَدِ رَجُلَيْنِ رَجُلٍ يَزْدَادُ كُلَّ يَوْمٍ إِحْسَاناً وَ رَجُلٍ يَتَدَارَكُ سَيِّئَتَهُ بِالتَّوْبَةِ وَ أَنَّى لَهُ بِالتَّوْبَةِ وَ اللهِ لَوْ سَجَدَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

نخواهد داشت.

۲. امام صادق علیه السلام فرمود: ابلیس در وقت مناجات موسی بن عمران به سراغ او رفت. فرشته‌ای به او گفت: در این حال که موسی با پروردگارش گفت و گو دارد، دنبال چه هستی؟ ابلیس گفت: همان چیزی که از پدرش آدم در بهشت طلب کردم و به او امیدوار شدم.

خداوند در مناجات با موسی علیه السلام فرمود: ای موسی! نماز کسی را نخواهم پذیرفت، مگر اینکه او در برابر عظمت من فروتنی کند و قلب او همراه خوف از من باشد و روزش را با یاد من سپری کند و شب هنگام با نیت اصرار بر گناه نخوابد و حق دوستان و نزدیکان مرا بشناسد. موسی گفت: آیا مراد از دوستان تو همان ابراهیم، اسحاق و یعقوب می‌باشند؟ خدا فرمود! ای موسی آنان دوستان من هستند، اما دوست من کسی است که آدم و حوا، بهشت و دوزخ را برای او خلق کردم. موسی گفت: او کیست؟ خدا فرمود: او محمد است، احمد است که نام او را از نام خویش برگرفته‌ام. زیرا من محمود هستم.

موسی گفت: پروردگارا! مرا از امت او قرار ده. خدا فرمود: ای موسی! اگر محمد و منزلت او و اهل بیت او را بشناسی، از امت او خواهی بود. مَثَل محمد و خاندان او، مَثَل فردوس در بهشت است که برگ‌های او نخواهند خشکید و طعم شان بر نخواهد گشت. هر کس آنان و حق آنان را بشناسند، برای او در نادانی بردباری قرار می دهم و در تاریکی روشنایی. او پیش از آنکه چیزی بخواهد، به او خواهم بخشید. ای موسی آن گاه که دیدی بینوایی به سوی تو می‌آید، چنین بگو: مرحبا به شعار شایستگان. و آنگاه که نگریستی توانگری به سوی تو می‌آید، بگو: این همان گناهی است که کیفرش زودتر آمده است. دنیا سرای کیفر است. از این رو آدم را در وقت خطای او کیفر دادم. دنیا از رحمت من طرد شده است، مگر آن چه از دنیا که برای من است. ای موسی! بندگان شایسته من نسبت به دنیا رغبت ندارند. کسی که دنیا را بزرگ بشمارد، دیدگانش به دنیا روشن نخواهد شد و کسی که دنیا را بی‌مقدار بشناسد، از دنیا بهره‌مند می‌شود.

در این هنگام امام صادق علیه السلام فرمود: اگر می‌توانید در میان مردم گمنام بمانید، چنین کنید؛ زیرا گمنامی تو در میان آنان زیان نمی‌رساند. و نیز اگر دیگران تو را نکوهش کنند، زیانی به تو نخواهد رسید؛ مادامی که پیش خداوند ستایش شده هستی. علی علیه السلام فرمود: دنیا خیری نمی‌رساند، مگر برای دو کس؛ کسی که هر روز بر نیکی‌های خود می‌افزاید و کسی که هر روز از طریق توبه گناهان خویش را جبران می‌کند. به راستی او چگونه می‌تواند توبه کننده باشد؟! اگر او آنقدر سجده کند که گردنش بیفتد، خداوند

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

حَتَّى يَنْقَطِعَ عُنُقُهُ مَا قَبِلَ اللهُ مِنْهُ إِلاّ بِوَلاٰيَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ.

٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الْمُتَيِّلِ الدَّقَّاقُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ مُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ عَنِ الْعِشْقِ، قَالَ: قُلُوبٌ خَلَتْ مِنْ ذِكْرِ اللهِ فَأَذَاقَهَا اللهُ حُبَّ غَيْرِهِ.

٤. وَ بِهٰذَا الاسْنَادِ، قَالَ: قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام: مَنِ اسْتَوَى يَوْمَاهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ وَ مَنْ كَانَ آخِرُ يَوْمَيْهِ شَرَّهُمَا فَهُوَ مَلْعُونٌ وَ مَنْ لَمْ يَعْرِفِ الزِّيَادَةَ فِي نَفْسِهِ كَانَ إِلَى النُّقْصَانِ أَقْرَبَ وَ مَنْ كَانَ إِلَى النُّقْصَانِ أَقْرَبَ فَالْمَوْتُ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْحَيَاةِ.

٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ الْقَاسَانِيُّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ الْمِنْقَرِيِّ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام قَالَ: كَانَ فِيمَا أَوْصَى بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ نَاتَانَ أَنْ قَالَ لَهُ: يَا بُنَيَّ لِيَكُنْ مِمَّا تَتَسَلَّحُ بِهِ عَلَى عَدُوِّكَ فَتَصْرَعُهُ الْمُمَاسَحَةُ وَإِعْلاٰنُ الرِّضَا عَنْهُ وَ لاٰ تُزَاوِلْهُ بِالْمُجَانَبَةِ فَيَبْدُوَ لَهُ مَا فِي نَفْسِكَ فَيَتَأَهَّبَ لَكَ يَا بُنَيَّ خَفِ اللّٰهَ خَوْفاً لَوْ وَافَيْتَهُ بِبِرِّ الثَّقَلَيْنِ خِفْتَ أَنْ يُعَذِّبَكَ اللهُ وَ ارْجُ اللّٰهَ رَجَاءً لَوْ وَافَيْتَهُ بِذُنُوبِ الثَّقَلَيْنِ رَجَوْتَ أَنْ يَغْفِرَ اللهُ لَكَ يَا بُنَيَّ حَمَلْتُ الْجَنْدَلَ وَ الْحَدِيدَ وَ كُلَّ حِمْلٍ ثَقِيلٍ فَلَمْ أَحْمِلْ شَيْئاً أَثْقَلَ مِنْ جَارِ السَّوْءِ وَ ذُقْتُ الْمَرَارَاتِ كُلَّهَا فَلَمْ أَذُقْ شَيْئاً أَمَرَّ مِنَ الْفَقْرِ.

٦. حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُوسَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ الصَّفَّارِ وَ لَمْ يَحْفَظِ الْحَسَنُ الاسْنَادَ، قَالَ: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: يَا بُنَيَّ اتَّخِذْ أَلْفَ صَدِيقٍ وَ أَلْفُ قَلِيلٌ وَ لاٰ تَتَّخِذْ عَدُوّاً وَاحِداً وَ الْوَاحِدُ كَثِيرٌ فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ:

تَكَثَّرْ مِنَ الاخْوَانِ مَا اسْتَطَعْتَ إِنَّهُمْ عِمَادٌ إِذَا مَا اسْتُنْجِدُوا وَ ظُهُورُ

وَ لَيْسَ كَثِيراً أَلْفُ خِلٍّ وَ صَاحِبٍ وَ إِنَّ عَدُوّاً وَاحِداً لَكَثِيرُ.

٧. حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ، قَالَ: حَدَّثَنَا الْهَيْثَمُ بْنُ أَبِي مَسْرُوقٍ النَّهْدِيُّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ حَدَّثَنِي يَزِيدُ بْنُ مَخْلَدٍ النَّيْسَابُورِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مَنْ سَمِعَ الصَّادِقَ جَعْفَرَ بْنَ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

بدون ولایت ما (اهل‌بیت علیهم‌السلام) توبه‌اش را نخواهد پذیرفت.

۳. مفضل بن عمر می‌گوید: از امام صادق علیه‌السلام درباره مفهوم عشق سؤال کردم. حضرت فرمود: قلب‌هایی که از یاد و محبت خداوند خالی شود، گرفتار محبت غیر او خواهند شد.

۴. امام صادق علیه‌السلام فرمود: هرکس دو روز او برابر باشد، زیان کرده است، و هرکس فردایش بدتر است، از رحمت الهی بی‌بهره است و هرکس کوشش در جهت کمال نداشته باشد، به نقصان نزدیکتر است، و هرکس به نقصان نزدیکتر شود، مرگ برای او نیکوتر از زندگانی است.

۵. امام صادق علیه‌السلام فرمود: لقمان در سفارش‌های خویش به فرزندش چنین گفت: ای پسرم در حالی که خود را برای مقابله با دشمن مهیا می‌کنی، با او آمیزش کن و خرسندی خود را نسبت به او ظاهر کن و از او دوری نکن که او از باطن تو آگاه می‌شود و خود را برای مقابله با تو قدرتمندی می‌کند. ای پسرم! از پروردگارت چنان پروا کن که اگر عبادت ثقلین را نزد او ببری، از کیفر او نگرانی داشته باشی. و به رحمت او چنان امیدوار باش که اگر گناه سنگینی را همراهت بردی، طمع مغفرت و آمرزش داشته باشی. ای پسرم! من سنگ و آهن و هر چیز سنگینی را حمل کرده‌ام، اما سنگین‌تر از همسایه بد ندیده‌ام. من هر گونه تلخی را چشیده‌ام، اما تلخ‌تر از بینوایی سراغ ندارم.

۶. محمد بن حسن صفار می‌گوید: لقمان به پسرش گفت: پسرم! اگر هزار دوست پیدا کنی، کم است. سعی کن که دشمن ساز نباشی. زیرا یک دشمن هم بسیار زیاد است.

۷. امام صادق علیه‌السلام فرمود: برای دوستی ویژگی‌هایی است. هر کس که همه آن را نداشته باشد، او را دوست کامل نشناس و هرکس هیچ کدام از آنها را ندارد، هرگز او را

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مُحَمَّدٍ يَقُولُ: الصَّدَاقَةُ مَحْدُودَةٌ فَمَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ تِلْكَ الْحُدُودُ فَلاَ تَنْسُبْهُ إِلَى كَمَالِ الصَّدَاقَةِ وَ مَنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ شَيْءٌ مِنْ تِلْكَ الْحُدُودِ فَلاَ تَنْسُبْهُ إِلَى شَيْءٍ مِنَ الصَّدَاقَةِ أَوَّلُهَا أَنْ تَكُونَ سَرِيرَتُهُ وَ عَلاَنِيَتُهُ لَكَ وَاحِدَةً وَ الثَّانِيَةُ أَنْ يَرَى زَيْنَكَ زَيْنَهُ وَ شَيْنَكَ شَيْنَهُ وَ الثَّالِثَةُ لاَ يُغَيِّرُهُ عَنْكَ مَالٌ وَ لاَ وَلاَيَةٌ وَ الرَّابِعَةُ أَنْ لاَ يَمْنَعَكَ شَيْئاً مِمَّا تَصِلُ إِلَيْهِ مَقْدُرَتُهُ وَ الْخَامِسَةُ لاَ يُسْلِمُكَ عِنْدَ النَّكَبَاتِ.

وَ قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام لِبَعْضِ أَصْحَابِهِ: مَنْ غَضِبَ عَلَيْكَ مِنْ إِخْوَانِكَ ثَلاَثَ مَرَّاتٍ فَلَمْ يَقُلْ فِيكَ شَرّاً فَاتَّخِذْهُ لِنَفْسِكَ صَدِيقاً.

وَ قَالَ الصَّادِقُ: لاَ تَثِقَنَّ بِأَخِيكَ كُلَّ الثِّقَةِ فَإِنَّ صَرْعَةَ الاِسْتِرْسَالِ لَنْ تُسْتَقَالَ.

وَ قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام لِبَعْضِ أَصْحَابِهِ: لاَ تُطْلِعْ صَدِيقَكَ مِنْ سِرِّكَ إِلاَّ عَلَى مَا لَوِ اطَّلَعَ عَلَيْهِ عَدُوُّكَ لَمْ يَضُرَّكَ فَإِنَّ الصَّدِيقَ قَدْ يَكُونُ عُدُوّاً يَوْماً مَا.

وَ قَالَ الصَّادِقُ عليه السلام: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام، قَالَ: مَنْ لَكَ يَوْماً بِأَخِيكَ كُلِّهِ وَ أَيُّ الرِّجَالِ الْمُهَذَّبُ.

٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ مَاجِيلَوَيْهِ، قَالَ: حَدَّثَنِي عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْقَاسِمِ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ الْكُوفِيُّ الْقُرَشِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ سِنَانٍ عَنْ مُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عليه السلام، قَالَ: مَنْ صَامَ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ مِنْ آخِرِ شَعْبَانَ وَ وَصَلَهَا بِشَهْرِ رَمَضَانَ كَتَبَ اللهُ لَهُ صَوْمَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ.

٩. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُوسَى الدَّقَّاقُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيُّ الاَسَدِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ الْبَرْمَكِيُّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَحْمَدَ الْكُوفِيِّ الْبَزَّازِ، قَالَ: حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ بْنُ عَبْدِ الْخَالِقِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ أَنَّهُ قَالَ: صَوْمُ شَعْبَانَ وَ شَهْرِ رَمَضَانَ تَوْبَةٌ مِنَ اللهِ وَ لَوْ مِنْ دَمٍ حَرَامٍ.

١٠. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ هِشَامٍ الْمُؤَدِّبُ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ الاَسَدِيُّ الْكُوفِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ النَّخَعِيُّ عَنْ عَمِّهِ الْحُسَيْنِ بْنِ يَزِيدَ النَّوْفَلِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي حَمْزَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

دوست صمیمی خود قرار نده.

دوست حقیقی کسی است که خلوت و آشکارش در ارتباط با تو تفاوت نداشته باشد. و آراستگی تو را آراستگی خویش دانسته و زشتی‌ات را زشتی خود به حساب بیاورد. ثروت و قدرت او را نسبت به تو عوض نکند و آن چه در توان دارد، از تو مضایقه نکند و تو را در تنگ دستی و پریشانی رها نسازد.

امام صادق علیه السلام به برخی از یاران خود فرمود: هرکس سه بار نسبت به تو خشمگین شد و درباره تو بدگویی نکرد، او را دوست حقیقی خود بشناس.

امام صادق علیه السلام فرمود: به دوست خود اعتماد تمام وکامل نداشته باش، زیرا هرکس زود به سر در آید، پایندگی نخواهد داشت.

امام صادق علیه السلام فرمود: رازی را به دوست خویش بگوی که اگر دشمن تو آن را شنید، تو را آسیب نرساند. زیرا چه بسیار دوستان که سرانجام دشمن شوند.

امام صادق علیه السلام فرمود: پدرم از جدم روایت کرد که امیرمومنان علیه السلام فرمود: چه کسی است که یک روز تمام دوست کامل تو باشد؟ وکدام کسان به راستی خودساخته‌اند؟

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۸. مفضل بن عمر می‌گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس سه روز پایانی ماه شعبان را روزه بگیرد و آن را به روزه رمضان پیوند می‌دهد، خداوند روزه دو ماه پیاپی را برای او ثبت خواهد کرد.

۹. اسماعیل بن عبدالخالق می‌گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: روزه شعبان و روزه رمضان در حقیقت توبه مقبول الهی است، هر چند توبه از خون حرام باشد.

۱۰. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: ای علی! تو را در رستاخیز سوار بر شتری از نور می‌آورند که بر سرت تاجی چهار رکن وجود دارد. در هر رکن سه سطر است: «لا اله الا الله. محمد رسول الله. علی ولی الله.» آنگاه کلیدهای بهشت را به دست تو داده و تو را بر تخت

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَلِيٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: اذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ يُؤْتَى بِكَ يَا عَلِيُّ عَلَى عِجْلَةٍ مِنْ نُورٍ وَ عَلَى رَأْسِكَ تَاجُ لَهُ أَرْبَعَةُ أَرْكَانٍ عَلَى كُلِّ رُكْنٍ ثَلاثَةُ أَسْطُرٍ لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ عَلِيٌّ وَلِيُّ اللهِ، وَ تُعْطَى مَفَاتِيحَ الْجَنَّةِ ثُمَّ يُوضَعُ لَكَ كُرْسِيٌّ يُعْرَفُ بِكُرْسِيِّ الْكَرَامَةِ فَتَقْعُدُ عَلَيْهِ، ثُمَّ يُجْمَعُ لَكَ الاوَّلُونَ وَ الآخِرُونَ فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ فَتَأْمُرُ بِشِيعَتِكَ إِلَى الْجَنَّةِ وَ بِأَعْدَائِكَ إِلَى النَّارِ فَأَنْتَ قَسِيمُ الْجَنَّةِ وَ أَنْتَ قَسِيمُ النَّارِ، وَ لَقَدْ فَازَ مَنْ تَوَلاَّكَ وَ خَسِرَ مَنْ عَادَاكَ فَأَنْتَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ أَمِينُ اللهِ وَ حُجَّةُ اللهِ الْوَاضِحَةُ.

و صلى الله على محمد و آله الطاهرين.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

معروف کرامت خواهد نشاند. نسل نخستین و نسل واپسین مردمان در فراخنای زمین گرد تو خواهند آمد. در آن هنگام فرمان خواهی داد که پیروانت را به بهشت ببرند و دشمنانت را به دوزخ بکشانند. ای علی! تو تقسیم کننده بهشت و دوزخ هستی. ای علی! هرکس تو را دوست بدارد، کامیاب است و هرکس تو را دشمن بدارد، زیانکار است. ای علی! تو در آن روز امین خدا و حجت آشکار خدا خواهی بود.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السادس و التسعون

يوم الأربعاء في هذا اليوم وقت العصر

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ، ـ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ ـ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ رَحِمَهُ اللهُ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ السَّعْدَآبَادِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيِّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي نَصْرٍ الْبَزَنْطِيِّ عَنْ أَبِي الْحُسَيْنِ الْمَوْصِلِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عليه السلام قَالَ: جَاءَ حِبْرٌ مِنَ الاحْبَارِ إِلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ، فَقَالَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ مَتَى كَانَ رَبُّكَ؟ فَقَالَ لَهُ: ثَكِلَتْكَ أُمُّكَ وَ مَتَى لَمْ يَكُنْ حَتَّى يُقَالَ مَتَى كَانَ؟ كَانَ رَبِّي قَبْلَ الْقَبْلِ بِلاَ قَبْلٍ وَ يَكُونُ بَعْدَ الْبَعْدِ بِلاَ بَعْدٍ وَ لاَ غَايَةَ وَ لاَ مُنْتَهَى لِغَايَتِهِ انْقَطَعَتِ الْغَايَاتُ عَنْهُ فَهُوَ مُنْتَهَى كُلِّ غَايَةٍ.

٢. حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِدْرِيسَ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيُّ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ الْجَوْهَرِيِّ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللهِ الْكُوفِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَقِيصَا قَالَ: سُئِلَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام عَنِ الْعَقْلِ فَقَالَ التَّجَرُّعُ لِلْغُصَّةِ: «وَ مُدَاهَنَةُ الاعْدَاءِ».

٣. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ الْبَرْقِيُّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللهِ عَنْ عُمَرَ بْنِ عُثْمَانَ عَنْ أَبِي جَمِيلَةَ الْمُفَضَّلِ بْنِ صَالِحٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ طَرِيفٍ عَنِ الاصْبَغِ بْنِ نُبَاتَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام قَالَ: هَبَطَ جَبْرَئِيلُ عَلَى آدَمَ فَقَالَ: يَا آدَمُ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أُخَيِّرَكَ وَاحِدَةً مِنْ ثَلاَثٍ فَاخْتَرْ وَاحِدَةً وَ دَعِ اثْنَتَيْنِ فَقَالَ لَهُ آدَمُ: وَ مَا الثَّلاَثُ يَا جَبْرَئِيلُ؟ فَقَالَ: الْعَقْلُ وَ الْحَيَاءُ وَ الدِّينُ، قَالَ آدَمُ: فَإِنِّي قَدِ اخْتَرْتُ الْعَقْلَ، فَقَالَ: جَبْرَئِيلُ لِلْحَيَاءِ وَ الدِّينِ انْصَرِفَا وَ دَعَاهُ فَقَالا: يَا جَبْرَئِيلُ إِنَّا أُمِرْنَا أَنْ نَكُونَ مَعَ الْعَقْلِ حَيْثُ كَانَ قَالَ فَشَأْنَكُمَا وَ عَرَجَ.

٤. حَدَّثَنَا أَبِي، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الْعَطَّارُ، قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس نود و ششم

چهارشنبه عصر، دوازده شب مانده از شعبان سال ۳۶۸

۱. امام صادق‌علیه‌السلام فرمود: یکی از دانشوران یهودی نزد علی‌علیه‌السلام آمد و گفت: ای امیر مومنان! خدای تو از چه زمانی بوده است؟ علی‌علیه‌السلام فرمود: مادرت بر تو اشک بریزد. خدا چه زمانی نبوده است تا گفته شود که او از چه زمانی بوده است؟ پروردگار پیش از پیش که زمانی پیشین ندارد، بوده است و تا بعد که بعدی وجود ندارد، خواهد بود. نه غایت در میان است و نه پایانی. غایت در او راه ندارد. زیرا او غایت هر غایتی است.

۲. ابو سعید عقیصا می‌گوید: از امام مجتبی‌علیه‌السلام درباره خرد سوال کردند. حضرت فرمود: خرد یعنی نوشیدن جرعه‌های اندوه و سازگاری با دشمنان.

۳. اصبغ بن نباته می‌گوید: علی‌علیه‌السلام فرمود: جبرئیل بر آدم‌علیه‌السلام نازل شد و گفت: ای آدم! من مأموریت دارم که تو را میان انتخاب سه چیز آزاد بگذارم. اگر یکی از آنها را انتخاب کردی، بایستی دو چیز را رها سازی. آدم‌علیه‌السلام گفت: ای جبرئیل! آنها کدامند؟ جبرئیل گفت: خرد و حیا و دین. آدم‌علیه‌السلام گفت: ای جبرئیل خرد را انتخاب می‌کنم. آن‌گاه جبرئیل به حیا و دین گفت که بازگردید و آدم را رها کنید. آنان گفتند: ای جبرئیل! ما از جانب پروردگار مأموریم که پیوسته با خرد باشیم. جبرئیل گفت: هر طور که مایل هستید و آنگاه جبرئیل به آسمان رفت.

۴. جابر می‌گوید: امام باقرعلیه‌السلام فرمود: کسی هفتاد خریف ـ که هر خریف هفتاد سال

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

يَحْيَى بْنِ عِمْرَانَ الاشْعَرِيُّ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيّ الْكُوفِيّ عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَامِرٍ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ رِزْقٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي الْعَلاءِ عَنْ جَابِرٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ قَالَ: إِنَّ عَبْداً مَكَثَ فِي النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفاً وَ الْخَرِيفُ سَبْعُونَ سَنَةً، قَالَ: ثُمَّ إِنَّهُ سَأَلَ اللَّهَ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ لَمَّا رَحِمْتَنِي، قَالَ: فَأَوْحَى اللهُ جَلَّ جَلالُهُ إِلَى جَبْرَئِيلَ أَنِ اهْبِطْ إِلَى عَبْدِي فَأَخْرِجْهُ قَالَ: يَا رَبِّ وَ كَيْفَ لِي بِالْهُبُوطِ فِي النَّارِ؟ قَالَ: إِنِّي قَدْ أَمَرْتُهَا أَنْ تَكُونَ عَلَيْكَ بَرْداً وَ سَلاماً، قَالَ: يَا رَبِّ فَمَا عِلْمِي بِمَوْضِعِهِ، قَالَ: إِنَّهُ فِي جُبٍّ مِنْ سِجِّينٍ، قَالَ: فَهَبَطَ فِي النَّارِ فَوَجَدَهُ وَ هُوَ مَعْقُولٌ عَلَى وَجْهِهِ فَأَخْرَجَهُ، فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: يَا عَبْدِي كَمْ لَبِثْتَ تُنَاشِدُنِي فِي النَّارِ؟ قَالَ مَا أُحْصِيهِ يَا رَبِّ؟ قَالَ: أَمَا وَ عِزَّتِي لَوْ لا مَا سَأَلْتَنِي بِهِ لَأَطَلْتُ هَوَانَكَ فِي النَّارِ وَ لَكِنَّهُ حَتَمْتُ عَلَى نَفْسِي أَنْ لا يَسْأَلَنِي عَبْدٌ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ إِلاّ غَفَرْتُ لَهُ مَا كَانَ بَيْنِي وَ بَيْنَهُ وَ قَدْ غَفَرْتُ لَكَ الْيَوْمَ.

٥. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ، قَالَ: حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ رَجَاءٍ الْجَحْدَرِيُّ، قَالَ: حَدَّثَنَا وَكِيعُ بْنُ الْجَرَّاحِ عَنْ شَرِيكِ بْنِ عَبْدِ اللهِ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَقِيلٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ الانْصَارِيِّ، قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ فَضَّلَ أَحَداً مِنْ أَصْحَابِي عَلَى عَلِيٍّ فَقَدْ كَفَرَ».

٦. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ رَجَاءٍ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ أَبَانٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَوْ عَنْ أَبَانِ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ ﷺ: مَنْ نَاصَبَ عَلِيّاً حَارَبَ اللَّهَ وَ مَنْ شَكَّ فِي عَلِيٍّ فَهُوَ كَافِرٌ».

٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ الْقَاسَانِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ الْمِنْقَرِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللهِ الصَّادِقِ عَنْ أَبِيهِ عليه السلام فِي قَوْلِ اللهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: «وَ يَسْتَنْبِئُونَكَ أَحَقٌّ هُوَ قُلْ: إِي وَ رَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌّ»[1] قَالَ: يَسْتَنْبِئُكَ يَا مُحَمَّدُ أَهْلُ مَكَّةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عليه السلام امَامٌ هُوَ «قُلْ: إِي وَ رَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌّ»[2].

---

١. يونس / ٥٣.

٢. يونس / ٥٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

است در دوزخ خواهد ماند: و آنگاه او از پروردگارش به حق محمد و آل محمد تقاضای رهایی از آتش می‌کند. خداوند به جبرئیل می‌گوید: پایین برو و بنده مرا از دوزخ برهان. جبرئیل می‌گوید: خدایا! چگونه وارد دوزخ شوم؟ خداوند می‌فرماید: من به دوزخ فرمان داده‌ام که بر تو سرد و سلامت باشد. جبرئیل می‌گوید: خدایا! من نمی‌دانم که بنده ات در کجای دوزخ گرفتار است. خداوند می‌فرماید: او در چاهی از «سجین» است. آنگاه جبرئیل به دوزخ می‌رود و او را با صورت بسته خارج می‌کند و نزد پروردگارش می‌آورد.

خداوند می‌فرماید: ای بنده من! چه زمانی در دوزخ گرفتار بودی و مرا سوگند دادی؟ او می گوید: خدایا! از شمار آن آگاه نیستم. خداوند می‌فرماید: سوگند به عزت خودم، اگر به حق محمد و آل محمد خواهان نجات نمی‌گشتی، تو را در دوزخ برای زمانی دراز خوار می‌ساختم. اما بر خود حتم کرده‌ام که هیچ بنده‌ای از من به حق محمد و آل محمد چیزی نخواهد، مگر اینکه گناهانش را بیامرزم. اکنون به پاس آنچه میان من و اوست، تو را بخشیدم.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

۵. جابر بن عبدالله انصاری می‌گوید: پیامبر اکرمﷺ فرمود: هرکس یکی از یاران مرا بر علی‌ؑ برتر شمارد، بی‌گمان کفر پیشه است.

۶. انس بن مالک می‌گوید: پیامبرﷺ فرمود: هرکس با علی بجنگد، با خداوند جنگیده است و هرکس نسبت به علی تردید داشته باشد، کفر ورزیده است.

۷. امام صادق‌ؑ از پدرش در تفسیر آیه شریفه «و یستنبئنک أحق هو قل ای وربی انه لحق» (یونس ۵۳/) روایت فرمود: مفهوم آیه این است که ای محمدﷺ! ساکنان مکه از تو خبر می‌گیرند که آیا علی امام است؟ بگو آری. سوگند به خداوند که او به راستی امام است.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

٨. حَدَّثَنَا أَبِي رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا سَعْدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ قَالَ: حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى عَنْ مُوسَى بْنِ الْقَاسِمِ الْبَجَلِيِّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ سَمَاعَةَ عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُسْكَانَ عَنِ الْحَكَمِ بْنِ الصَّلْتِ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ آبَائِهِ عليهم السلام قَالَ: «قَالَ رَسُولُ اللهِ: خُذُوا بِحُجْزَةِ هَذَا الانْزَعِ يَعْنِي عَلِيّاً فَإِنَّهُ الصِّدِّيقُ الْأَكْبَرُ وَ هُوَ الْفَارُوقُ يُفَرِّقُ بَيْنَ الْحَقِّ وَ الْبَاطِلِ مَنْ أَحَبَّهُ هَدَاهُ اللهُ وَ مَنْ أَبْغَضَهُ أَبْغَضَهُ اللهُ وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهُ مَحَقَهُ اللهُ وَ مِنْهُ سِبْطَا أُمَّتِي الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ هُمَا ابْنَايَ وَ مِنَ الْحُسَيْنِ أَئِمَّةُ الْهُدَى أَعْطَاهُمُ اللهُ عِلْمِي وَ فَهْمِي فَتَوَلُّوهُمْ وَ لا تَتَّخِذُوا وَلِيجَةً مِنْ دُونِهِمْ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَ مَنْ يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبٌ مِنْ رَبِّهِ «فَقَدْ هَوىٰ»[1] وَ «مَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلاَّ مَتَاعُ الْغُرُورِ»[2].

و صلى الله على محمد و آله الطاهرين.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

١. طه / ٨.
٢. آل عمران / ١٨٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

۸. حکم بن الصلت از امام باقرؑ روایت کرد که پیامبر اسلامﷺ چنین فرمود: دام این «انزع» را بگیرید. مراد پیامبرﷺ، علیؑ بود که صدیق اکبر و فاروق بین حق و باطل هموست. هرکس علی را دوست داشته باشد، خداوند او را هدایت می‌کند و هرکس علیؑ را دشمن بدارد، خداوند دشمن او خواهد بود. هرکس از فرمان علی سرباز زند، خداوند او را هلاک می‌کند. از علیؑ دو سبط امت من حسن و حسین خواهند بود که پسران من هستند. و از نسل حسینؑ پیشوایان بر حق و هدایت گر خواهند بود که خداوند دانش و فهم مرا به آنان عطا کرده است. آنان را دوست بدارید و غیر آنان را پناه خود نشناسید که خشم خدا شما را خواهد گرفت، و هرکس دچار خشم خدا شود، هلاک خواهد شد. آگاه باشید که زندگی دنیا غیر از کالای غرور و فریب نخواهد بود.

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

المجلس السابع و التسعون

يوم الخميس لإحدى عشرة ليلة بقيت من شعبان

سنة ثمان و ستين و ثلاثمائة في مشهد الرضا

١. حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْجَلِيلُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ رِضْوَانُ اللهِ عَلَيْهِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ قَالَ: حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَعْقُوبَ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو مُحَمَّدٍ الْقَاسِمُ بْنُ الْعَلاءِ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ: كُنَّا فِي أَيَّامِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا بِمَرْوَ فَاجْتَمَعْنَا فِي مَسْجِدِ جَامِعِهَا فِي يَوْمِ جُمُعَةٍ فِي بَدْءِ مَقْدَمِنَا فَأَدَارَ النَّاسُ أَمْرَ الامَامَةِ وَ ذَكَرُوا كَثْرَةَ اخْتِلافِ النَّاسِ فِيهَا فَدَخَلْتُ عَلَى سَيِّدِي وَ مَوْلايَ الرِّضَا فَأَعْلَمْتُهُ مَا خَاضَ النَّاسُ فِيهِ فَتَبَسَّمَ ثُمَّ قَالَ: يَا عَبْدَ الْعَزِيزِ جَهِلَ الْقَوْمُ وَ خُدِعُوا عَنْ أَدْيَانِهِمْ إِنَّ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَمْ يَقْبِضْ نَبِيَّهُ حَتَّى أَكْمَلَ لَهُ الدِّينَ وَ أَنْزَلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنَ فِيهِ تَفْصِيلُ كُلِّ شَيْءٍ بَيَّنَ فِيهِ الْحَلالَ وَ الْحَرَامَ وَ الْحُدُودَ وَ الاحْكَامَ وَ جَمِيعَ مَا يَحْتَاجُ النَّاسُ إِلَيْهِ كَمَلاً فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: «مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ»[1] وَ أَنْزَلَ فِي حِجَّةِ الْوَدَاعِ وَ هِيَ آخِرُ عُمُرِهِ ﷺ: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمُ الاسْلامَ دِيناً»[2] وَ أَمْرُ الامَامَةِ مِنْ تَمَامِ الدِّينِ وَ لَمْ يَمْضِ ﷺ حَتَّى بَيَّنَ لأُمَّتِهِ مَعَالِمَ دِينِهِمْ وَ أَوْضَحَ لَهُمْ سُبُلَهُ وَ تَرَكَهُمْ عَلَى قَصْدِ الْحَقِّ وَ أَقَامَ لَهُمْ عَلِيّاً عليه السلام عَلَماً وَ إِمَاماً وَ مَا تَرَكَ شَيْئاً يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الامَّةُ إِلاَّ بَيَّنَهُ فَمَنْ زَعَمَ أَنَّ اللهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَمْ يُكْمِلْ دِينَهُ فَقَدْ رَدَّ كِتَابَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ مَنْ رَدَّ كِتَابَ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ فَهُوَ كَافِرٌ فَهَلْ يَعْرِفُونَ قَدْرَ الامَامَةِ وَ مَحَلَّهَا مِنَ الامَّةِ فَيَجُوزَ فِيهَا اخْتِيَارُهُمْ إِنَّ الامَامَةَ أَجَلُّ قَدْراً وَ أَعْظَمُ شَأْناً وَ أَعْلَى مَكَاناً وَ أَمْنَعُ جَانِباً وَ أَبْعَدُ غَوْراً مِنْ أَنْ يَبْلُغَهَا النَّاسُ بِعُقُولِهِمْ أَوْ يَنَالُوهَا بِآرَائِهِمْ أَوْ يُقِيمُوا إِمَاماً

---

١. الانعام / ٣٨.

٢. المائده / ٣.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس نود و هفتم

پنجشنبه یازده شب مانده ازماه شعبان سال ۳۶۸

دربارگاه امام رضا (ع)

۱. عبد العزیز بن مسلم می‌گوید: ما در دوران ولایت عهدی امام رضاؑ در شهر «مرو» بودیم. در یک روز جمعه در مسجد جامع مرو حضور یافتیم. مردم دربارهٔ امامت بحث و اختلاف عقیده داشتند. به امام موضوع راگفتم. حضرت لبخند زنان فرمود: ای عبدالعزیز! مردم نمی‌دانند و در دین خویش فریب دیگران را خورده‌اند. بی‌گمان، خداوند جان پیامبرﷺ را بگرفت تا اینکه دین او را کامل ساخت و قرآن را بر او فرود آورد که تفضیل هر چیز در آیات آن است ؛ از حلال و حرام و حدود و احکام و چیزهایی که مردم نیازمند بیان آن می‌باشند. خداوند در این باره چنین فرمود: «ما فرطنا فی الکتاب من شی». در سفر حجة الوداع که پایان عمر پیامبرﷺ بود، این حقیقت بیان شد: «الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا» (مائده/۳). امر امامت همان کمال دین است و تمام شدن نعمت. پیامبر اکرمﷺ از دنیا چشم نبست تا اینکه معالم دین را برای مردن بیان کرد. و راه آنان را روشنی بخشید و آنان را بر آهنگ حق‌گرایی واداشت. علیؑ امام آنان شناساند و چیزی که مردم بدان نیاز داشتند، بی‌آن که بیان کرده باشد، رها نساخت.

هرکس پندارد که خداوند دین خود را به کمال نرسانده است، قرآن را رد کرده است و هرکس قرآن را رد کند، به خدا کفر ورزیده است. آیا شما جایگاه امامت را می‌شناسید که اختیار مردم درباره آن رواباشد؟

بی‌گمان امامت جایگاهی فراتر و منزلتی عزیزتر و موقعیتی برتر و آستانی بالاتر و باطنی ژرف‌تر از آن دارد که عقل مردمان آن را درک کند و دیدگاهشان به‌اندازه‌ای باشد

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

باخْتِيارِهِمْ إِنَّ الامَامَةَ خَصَّ اللهُ بِهَا إِبْرَاهِيمَ الْخَلِيلَ بَعْدَ النُّبُوَّةِ وَ الْخُلَّةِ مَرْتَبَةً ثَالِثَةً وَ فَضِيلَةً شَرَّفَهُ اللهُ بِهَا فَأَشَادَ بِهَا ذِكْرَهُ فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: «إِنِّي جاعِلُكَ لِلنّاسِ إِماماً»[١] فَقَالَ الْخَلِيلُ: سُرُوراً بِهَا «وَ مِنْ ذُرِّيَّتِي»[٢] قَالَ اللهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: «لا يَنالُ عَهْدِي الظّالِمِينَ»[٣] فَأَبْطَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ إِمَامَةَ كُلِّ ظَالِمٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ صَارَتْ فِي الصَّفْوَةِ ثُمَّ أَكْرَمَهُ اللهُ بِأَنْ جَعَلَهَا فِي ذُرِّيَّتِهِ أَهْلِ الصَّفْوَةِ وَ الطَّهَارَةِ فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ وَهَبْنا لَهُ إِسْحاقَ وَ يَعْقُوبَ نافِلَةً وَ كُلًّا جَعَلْنا صالِحِينَ. وَ جَعَلْناهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنا وَ أَوْحَيْنا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْراتِ وَ إِقامَ الصَّلاةِ وَ إِيتاءَ الزَّكاةِ وَ كانُوا لَنا عابِدِينَ»[٤]. فَلَمْ تَزَلْ فِي ذُرِّيَّتِهِ يَرِثُهَا بَعْضُ قَرْناً فَقَرْناً حَتَّى وَرِثَهَا النَّبِيُّ فَقَالَ جَلَّ جَلالُهُ: «إِنَّ أَوْلَى النّاسِ بِإِبْراهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَ هذَا النَّبِيُّ وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَ اللّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ»[٥] فَكَانَتْ لَهُ خَاصَّةً فَقَلَّدَهَا النَّبِيُّ عَلِيّاً بِأَمْرِ رَبِّهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى رَسْمِ مَا فَرَضَ اللهُ فَصَارَتْ فِي ذُرِّيَّتِهِ الاصْفِيَاءِ الَّذِينَ آتَاهُمُ اللهُ الْعِلْمَ وَ الايمَانَ بِقَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ قَالَ: الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَ الايمانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتابِ اللهِ إِلى يَوْمِ الْبَعْثِ»[٦] وَ هِيَ فِي وُلْدِ عَلِيٍّ خَاصَّةً إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِذْ لا نَبِيَّ بَعْدَ مُحَمَّدٍ فَمِنْ أَيْنَ يَخْتَارُ هَؤُلاءِ الْجُهَّالُ؟ إِنَّ الامَامَةَ هِيَ مَنْزِلَةُ الانْبِيَاءِ وَ إِرْثُ الاوْصِيَاءِ إِنَّ الامَامَةَ خِلافَةُ اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ خِلافَةُ الرَّسُولِ وَ مَقَامُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ مِيرَاثُ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ إِنَّ الامَامَةَ زِمَامُ الدِّينِ وَ نِظَامُ الْمُسْلِمِينَ وَ صَلاحُ الدُّنْيَا وَ عِزُّ الْمُؤْمِنِينَ إِنَّ الامَامَةَ أُسُّ الاسْلامِ النَّامِي وَ فَرْعُهُ السَّامِي بِالْإِمَامِ تَمَامُ الصَّلاةِ وَ الزَّكَاةِ وَ الصِّيَامِ وَ الْحَجِّ وَ الْجِهَادِ وَ تَوْفِيرُ الْفَيْءِ وَ الصَّدَقَاتِ وَ إِمْضَاءُ الْحُدُودِ وَ الاحْكَامِ وَ مَنْعُ الثُّغُورِ وَ الاطْرَافِ الامَامُ يُحِلُّ حَلالَ اللهِ وَ يُحَرِّمُ حَرَامَ اللهِ وَ يُقِيمُ حُدُودَ اللهِ وَ يَذُبُّ عَنْ دِينِ اللهِ وَ يَدْعُو إِلَى سَبِيلِ رَبِّهِ - بِالْحِكْمَةِ وَ الْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَ الْحُجَّةِ الْبَالِغَةِ الامَامُ كَالشَّمْسِ الطَّالِعَةِ لِلْعَالَمِ وَ هِيَ فِي الافُقِ بِحَيْثُ لا تَنَالُهَا الايْدِي وَ الابْصَارُ الامَامُ الْبَدْرُ الْمُنِيرُ وَ السِّرَاجُ الظَّاهِرُ وَ النُّورُ السَّاطِعُ وَ النَّجْمُ الْهَادِي فِي غَيَاهِبِ الدُّجَى وَ الْبَلَدِ الْقِفَارِ

---

١. البقره / ١٢٤.
٢. البقره / ١٢٤.
٣. البقره / ١٢٤.
٤. الانبياء / ٧٢-٧٣.
٥. آل عمران / ٦٨.
٦. الروم / ٥٦.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

که خود امام شان را برگزینند. امامت منزلتی است که ابراهیم خلیل علیه السلام پس از پیامبری و دوستی بدان دست یافت. بنابراین امامت مرتبه سوم به حساب می‌آید؛ مرتبه‌ای از خداوند که ابراهیم را بدان فضیلت ساخت. خداوند در این باره فرمود: «انی جاعلک للناس اماما» (بقره/۱۲۴). ابراهیم از دست یابی بدین منزلت شادمان شد و گفت: آیا فرزندان من نیز امام خواهند بود؟ خداوند فرمود: عهد (امامت) من نصیب ستم پیشگان نمی‌شود. این آیه امامت و رهبری هر ستم کاری را تا رستاخیز باطل خوانده و امامت و رهبری را ویژه برگزیدگان حق شمرده است. از آن پس خداوند ابراهیم علیه السلام را ارج گزارد و امامت را در نسل برگزیده‌اش گذاشت و فرمود: «و وهبنا له اسحق و یعقوب نافلة و کلا جعلنا صالحین و جعلنا هم ائمه یهدون بأمرنا و أوحینا الیهم فعل الخیرات و اقام الصلوه وایتاء الزکوة و کانوا لنا عابدین» اسحاق و یعقوب را به او غنیمت بخشیدیم و همه را شایسته نمودیم و آنها را رهبرانی نساختیم که به دستور ما هدایت می‌کردند و کارهای خیر را به آنها وحی می‌نمودیم و برپایی نماز و پرداخت زکات، و آنها برای ما عابدان بودند. (انبیاء/۷۲). امامت پیوسته در خاندان ابراهیم علیه السلام بود و نسل او از یکدیگر و رهبری به پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله انتقال یافت.

خداوند در قرآن کریم فرموده است: «ان اولی الناس بابراهیم للذین اتبعوه و هذا النبی و الذین آمنوا و الله ولی المومنین» به درستی که سزاوارترین مردم به ابراهیم، پیروان او هستند و همین پیامبر و کسانی که ایمان آوردند و خداوند ولی مؤمنان است (آل‌عمران/۶۸). منزلت امامت ویژه پیامبر اکرم ۹ بود که آن را به فرمان خداوند ستاند. بی‌گمان خداوند امامت را واجب ساخته و آن‌گاه به نسل برگزیده پیامبر صلی الله علیه و آله انتقال یافت که به آنان آگاهی و ایمان عطاشده بود: «و قال الذین اوتو العلم و الایمان لقد لبثتم فی کتاب الله الی یوم البعث» گفتند: آن کسانی که به آنها علم و ایمان داده شد هر آینه در کتاب خدا ماندید تا روز قیامت (روم/۵۶). این کسان همان نسل علی علیه السلام تا زمان رستاخیز خواهند بود. زیرا پس از محمد صلی الله علیه و آله پیامبر نخواهد بود.

ای عبرالعزیر نادان‌ها چگونه برای خود امام تعیین می‌کنند؟ امامت مقام پیامبران مومنان علیه السلام و میراث حسن علیه السلام و حسین علیه السلام است. امامت زمام دین و نظام مسلمانان و عزت ایمان آورندگان است. امامت بنیاد مطهر اسلام و شاخه مبارک آن است. از رهگذر امامت نماز و روزه و زکات و حج و جهاد بر پای داشته می‌شوند و نیز غنیمت و صدقات فزونی می‌گیرند و حدود الهی پیاده خواهند شد. همچنین مرزهای مسلمانان نگاه داشته می‌شوند.

امام رضا علیه السلام فرمود: امام همانند خورشید در جهان طلوع می‌کند و بر افق مستقر می‌شود که فراتر از دست و چشم مردم است. امام ماه تابان و چراغ فروزان و نور برافروخته و ستاره هدایت گر در ظلمت شب‌ها و صحراهای هراسناک وگرداب‌های ریاست. امام

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

وَ لُجَجِ الْبِحَارِ الامَامُ الْمَاءُ الْعَذْبُ عَلَى الظَّمَاءِ وَ الدَّالُّ عَلَى الْهُدَى وَ الْمُنْجِي مِنَ الرَّدَى الامَامُ النَّارُ عَلَى الْيَفَاعِ الْحَارُّ لِمَنِ اصْطَلَى بِهِ وَ الدَّلِيلُ عَلَى الْمَسَالِكِ مَنْ فَارَقَهُ فَهَالِكٌ الامَامُ السَّحَابُ الْمَاطِرُ وَ الْغَيْثُ الْهَاطِلُ وَ الشَّمْسُ الْمُضِيئَةُ وَ الارْضُ الْبَسِيطَةُ وَ الْعَيْنُ الْغَزِيرَةُ وَ الْغَدِيرُ وَ الرَّوْضَةُ الامَامُ الامِينُ الرَّفِيقُ وَ الْوَالِدُ الرَّقِيقُ وَ الاخُ الشَّفِيقُ وَ مَفْزَعُ الْعِبَادِ فِي الدَّاهِيَةِ الامَامُ أَمِينُ اللهِ فِي أَرْضِهِ وَ حُجَّتُهُ عَلَى عِبَادِهِ وَ خَلِيفَتُهُ فِي بِلادِهِ وَ الدَّاعِي إِلَى اللهِ وَ الذَّابُّ عَنْ حَرَمِ اللهِ الامَامُ الْمُطَهَّرُ مِنَ الذُّنُوبِ الْمُبَرَّأُ مِنَ الْعُيُوبِ مَخْصُوصٌ بِالْعِلْمِ مَوْسُومٌ بِالْحِلْمِ نِظَامُ الدِّينِ وَ عِزُّ الْمُسْلِمِينَ وَ غَيْظُ الْمُنَافِقِينَ وَ بَوَارُ الْكَافِرِينَ الامَامُ وَاحِدُ دَهْرِهِ لا يُدَانِيهِ أَحَدٌ وَ لا يُعَادِلُهُ عَالِمٌ وَ لا يُوجَدُ بِهِ بَدَلٌ، وَ لا لَهُ مِثْلٌ وَ لا نَظِيرٌ مَخْصُوصٌ بِالْفَضْلِ كُلِّهِ مِنْ غَيْرِ طَلَبٍ مَنْزِلَةٍ، وَ لا اكْتِسَابٍ بَلِ اخْتِصَاصٌ مِنَ الْمُفْضِلِ الْوَهَّابِ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَبْلُغُ بِمَعْرِفَةِ الامَامِ أَوْ يُمْكِنُهُ اخْتِيَارُهُ هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ ضَلَّتِ الْعُقُولُ وَ تَاهَتِ الْحُلُومُ وَ حَارَتِ الالْبَابُ وَ حَسَرَتِ الْعُيُونُ وَ تَصَاغَرَتِ الْعُظَمَاءُ وَ تَحَيَّرَتِ الْحُكَمَاءُ وَ تَقَاصَرَتِ الْحُلَمَاءُ وَ حَصِرَتِ الْخُطَبَاءُ وَ جَهِلَتِ الالْبَابُ وَ كَلَّتِ الشُّعَرَاءُ وَ عَجَزَتِ الادَبَاءُ وَ عَيِيَتِ الْبُلَغَاءُ عَنْ وَصْفِ شَأْنٍ مِنْ شَأْنِهِ أَوْ فَضِيلَةٍ مِنْ فَضَائِلِهِ فَأَقَرَّتْ بِالْعَجْزِ وَ التَّقْصِيرِ وَ كَيْفَ يُوصَفُ أَوْ يُنْعَتُ بِكُنْهِهِ أَوْ يُفْهَمُ شَيْءٌ مِنْ أَمْرِهِ أَوْ يُوجَدُ مَنْ يَقُومُ مَقَامَهُ وَ يُغْنِي غَنَاءَهُ لا كَيْفَ وَ أَيْنَ وَ هُوَ بِحَيْثُ النَّجْمُ مِنْ أَيْدِي الْمُتَنَاوِلِينَ وَ وَصْفِ الْوَاصِفِينَ فَأَيْنَ الاخْتِيَارُ مِنْ هَذَا؟ وَ أَيْنَ الْعُقُولُ عَنْ هَذَا؟ وَ أَيْنَ يُوجَدُ مِثْلُ هَذَا؟ أَ فَتَظُنُّوا أَنَّ ذَلِكَ يُوجَدُ فِي غَيْرِ آلِ الرَّسُولِ كَذَبَتْهُمْ وَ اللهِ أَنْفُسُهُمْ وَ مَنَّتْهُمُ الابَاطِيلَ وَ ارْتَقَوْا مُرْتَقًى صَعْباً دَحْضاً تَزِلُّ عَنْهُ إِلَى الْحَضِيضِ أَقْدَامُهُمْ رَامُوا إِقَامَةَ الامَامِ بِعُقُولٍ حَائِرَةٍ بَائِرَةٍ نَاقِصَةٍ وَ آرَاءٍ مُضِلَّةٍ فَلَمْ يَزْدَادُوا مِنْهُ إِلا بُعْداً «قاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ»[1] لَقَدْ رَامُوا صَعْباً وَ قَالُوا: إِفْكاً وَ ضَلُّوا ضَلالاً بَعِيداً وَ وَقَعُوا فِي الْحَيْرَةِ إِذْ تَرَكُوا الامَامَ عَنْ بَصِيرَةٍ - «وَ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطانُ أَعْمالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَ كانُوا مُسْتَبْصِرِينَ»[2] رَغِبُوا عَنِ اخْتِيَارِ اللهِ وَ اخْتِيَارِ رَسُولِهِ إِلَى اخْتِيَارِهِمْ وَ الْقُرْآنُ يُنَادِيهِمْ -

---

١. التوبه / ٣٠.
٢. عنكبوت / ٣٨.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

همچون آب گوارایی برای تشنگی زدایی است و به حق هدایت می‌کند و از هلاکت می‌رهاند. امام مانند آتشی است روی تپه‌ها برای مصونیت سرمازدگان و همچنین راهنمایی است در سیاهی‌ها. سیل‌آسا می‌بارد و آفتابی است فروزان و آسمانی است سایه‌گستر و زمینی است فراخ و چشمه‌ای است پیوسته در جوشش و برکه و بوستانی است عطر آگین.

امام امینی مدد رسان است و پدری مهرورز و برادری شفیق و نیز پناه بندگان خداوند در هنگام خطر و هراس و رخ دادهای ناگوار. امام امین خداوند در میان مردم است و نیز حجت او بر آنان. امام جانشین خدا در سرزمین‌های پروردگار است و نیز دعوت‌گر نسل‌ها به سوی حق و دفاع کننده از خدا و دین او. امام کسی است که از گناهان پیراسته و از کاستی‌ها کناره گرفته است. امام با دانایی برجسته و با بردباری آراسته است. امام سبب نظام دین و سربلندی مسلمانان بوده و خشم نفاق ورزان را بر می‌انگیزد و کفر پیشگان را نابود می‌کند. امام یکتای زمانه خویش است و کسی همتای او نیست. هیچ دانایی یارای برابری با امام ندارد و جایگزین او نخواهد بود.

امام بی آن که تحصیل کند، به فضل الهی مخصوص شده و از جانب پروردگار مفضل و وهاب به این مقام دست یافته است. به راستی چه کسی یارای دست یابی به شناخت امام علیه السلام است و می‌تواند برای خود امام و رهبری انتخاب کند؟ هیهات هیهات. عقل‌ها درباره امام و امامت سرگردان می‌شوند و ذهن‌ها پریشان و دیده‌ها بی‌نظاره. بزرگان در این عرصه بس کوچک بوده و فرزانگان در ورطه حیرانی افتاده و سخن گویان چیره دست گنگ خواهند شد، و هوشیاران گیج و شاعران بی سخن و ادیبان وامانده و بلیغان بی زبان. هیچ کدام را یارای شرح مقام و توصیف یک فضیلت از فضایل و مراتب آن را نخواهد بود و همه اعتراف به ناتوانی خواهند داشت.

به راستی چگونه می‌توان به ژرفای امامت راه جست و آن را وصف کرد؟ و رازهای آن را به دست آورد؟ چگونه کسی می‌تواند در جایگاه امام ایستاده و نیاز مردم را برآورد؟ نه. چگونه؟ از کجا؟ گزینش بشر کجا بدین مقام والا می‌رسد؟ خرد کجا و منزلت امام کجا؟ چگونه کسی را می‌توان سراغ گرفت؟ دیگران می‌پندارند که در غیر خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله می‌توانند امامی سراغ بگیرند. خود باورشان را تکذیب می‌کنند و آرزوی باطل می‌پرورند و به گردنه لغزاننده‌ای قدم می‌گذارند که آنان را به پرتگاه امامت طرح می‌کنند که غیر از دوری از حق نصیب ندارند. خداوند آنان را نابود سازد. تا کی دروغ می‌گویند. نزدیک پرتگاه آمده و دروغ زن شدند و سخت در سرگردانی و گمراهی فرو افتادند. آنان با این که می‌دانند و درک می‌کنند امام علیه السلام خود را رها کرد و پرچم باطل برافراشتند: «وزین لهم الشیطان اعمالهم فصدهم عن السبیل و کانوا مستبصرین» و شیطان کارشان را در برابرشان زینت داد و آنها را از راه برگرداند با آن که حق پیش چشم‌شان بود (عنکبوت/۳۸) مخالفان امامت از گزینش خداوند و پیامبرش روی گردان شده

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

«وَ رَبُّکَ یَخْلُقُ ما یَشاءُ وَ یَخْتارُ ما کانَ لَهُمُ الْخِیَرَةُ سُبْحانَ اللهِ وَ تَعالیٰ عَمّا یُشْرِکُونَ»[۱] وَعَزَّ وَ جَلَّ: «وَ ما کانَ لِمُؤْمِنٍ وَ لا مُؤْمِنَةٍ إِذا قَضَی اللّٰهُ وَ رَسُولُهُ أَمْراً أَنْ یَکُونَ لَهُمُ الْخِیَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ»[۲] وَ قال عَزَّ وَ جَلَّ: «ما لَکُمْ کَیْفَ تَحْکُمُونَ أَمْ لَکُمْ کِتابٌ فِیهِ تَدْرُسُونَ. إِنَّ لَکُمْ فِیهِ لَما تَخَیَّرُونَ؟ أَمْ لَکُمْ أَیْمانٌ عَلَیْنا بالِغَةٌ إِلیٰ یَوْمِ الْقِیامَةِ إِنَّ لَکُمْ لَما تَحْکُمُونَ؟ سَلْهُمْ أَیُّهُمْ بِذٰلِکَ زَعِیمٌ. أَمْ لَهُمْ شُرَکاءُ فَلْیَأْتُوا بِشُرَکائِهِمْ إِنْ کانُوا صادِقِینَ»[۳]؟ وَ قال عَزَّ وَ جَلَّ: «أَ فَلا یَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلیٰ قُلُوبٍ أَقْفالُها»[۴] أَمْ طَبَعَ اللّٰهُ عَلیٰ قُلُوبِهِمْ ... فَهُمْ لا یَفْقَهُونَ، أَمْ« قالُوا: سَمِعْنا وَ هُمْ لا یَسْمَعُونَ. إِنَّ شَرَّ الدَّوابِّ عِنْدَ اللهِ الصُّمُّ الْبُکْمُ الَّذِینَ لا یَعْقِلُونَ. «وَ لَوْ عَلِمَ اللّٰهُ فِیهِمْ خَیْراً لَأَسْمَعَهُمْ وَ لَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَ هُمْ مُعْرِضُونَ»[۵] وَ «قالُوا: سَمِعْنا وَ عَصَیْنا»[۶] بَلْ هُوَ «فَضْلُ اللهِ یُؤْتِیهِ مَنْ یَشاءُ وَ اللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِیمِ»[۷] فَکَیْفَ لَهُمْ بِاخْتِیارِ الامامِ وَ الامامُ عالِمٌ لا یَجْهَلُ وَ راعٍ لا یَنْکُلُ مَعْدِنُ الْقُدْسِ وَ الطَّهارَةِ وَ النُّسُکِ وَ الزَّهادَةِ وَ الْعِلْمِ وَ الْعِبادَةِ مَخْصُوصٌ بِدَعْوَةِ الرَّسُولِ، وَ هُوَ نَسْلُ الْمُطَهَّرَةِ الْبَتُولِ لا مَغْمَزَ فِیهِ فِي نَسَبٍ وَ لا یُدانِیهِ ذُو حَسَبٍ فِي الْبَیْتِ مِنْ قُرَیْشٍ وَ الذُّرْوَةِ مِنْ هاشِمٍ وَ الْعِتْرَةِ مِنَ الرَّسُولِ وَ الرِّضا مِنَ اللهِ شَرَفُ الاشْرافِ وَ الْفَرْعُ مِنْ عَبْدِ مَنافٍ نامِي الْعِلْمِ کامِلُ الْحِلْمِ مُضْطَلِعٌ بِالْإِمامَةِ عالِمٌ بِالسِّیاسَةِ مَفْرُوضُ الطّاعَةِ قائِمٌ بِأَمْرِ اللهِ ناصِحٌ لِعِبادِ اللهِ حافِظٌ لِدِینِ اللهِ إِنَّ الانْبِیاءَ وَ الائِمَّةَ یُوَفِّقُهُمُ اللهُ عَزَّ وَ جَلَّ وَ یُؤْتِیهِمْ مِنْ مَخْزُونِ عِلْمِهِ وَ حِلْمِهِ ما لا یُؤْتِیهِ غَیْرَهُمْ فَیَکُونُ عِلْمُهُمْ فَوْقَ کُلِّ عِلْمِ أَهْلِ زَمانِهِمْ فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «أَ فَمَنْ یَهْدِي إِلَی الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ یُتَّبَعَ أَمَّنْ لا یَهِدِّي إِلاّٰ أَنْ یُهْدیٰ فَما لَکُمْ کَیْفَ تَحْکُمُونَ»[۸] وَ قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ مَنْ یُؤْتَ الْحِکْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَیْراً کَثِیراً»[۹] وَ قَوْلِهِ عَزَّ وَ جَلَّ فِي طالُوتَ: «إِنَّ اللهَ اصْطَفاهُ عَلَیْکُمْ وَ زادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَ الْجِسْمِ وَ اللّٰهُ یُؤْتِي مُلْکَهُ مَنْ یَشاءُ وَ اللّٰهُ واسِعٌ عَلِیمٌ»[۱۰] وَ قالَ عَزَّ وَ جَلَّ لِنَبِیِّهِ صلی الله علیه و آله: «وَ کانَ فَضْلُ اللهِ عَلَیْکَ

---

۱. القصص / ۶۸.
۲. الاحزاب / ۳۶.
۳. القلم / ۳۶-۴۱.
۴. محمد / ۲۴.
۵. الانفال / ۲۲-۲۳.
۶. البقره / ۹۳.
۷. الحدید / ۲۱.
۸. یونس / ۳۵.
۹. البقره / ۲۶۹.
۱۰. البقره / ۲۴۷.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

و به‌گزینش باطل خود روی می‌آورند: «و القرآن یناديهم و ربک یخلق ما یشاء و یختار ما کان لهم الخیره سبحان الله وتعالی عما یشرکون» (قصص/۶۸). برای هیچ زن و مرد ایمان آورده‌ای، گزینش در برابر فرمان خدا و پیامبرش در امری از امور و حیاتی نیست». او فرمود: «برای شما چیست؟ چگونه داوری می‌کنید؟» (قلم/۳۶). یا اینکه کتابی دارید از آن تعلیم می‌گیرید» (قلم/۳۸) «که حق دارید چه چیزی را انتخاب کنید؟» (قلم/۳۹) «. یا بر ما سوگندی دارید که تأیید شده و تا رستاخیز حق داوری دارید؟» (قلم/۴۰). «از آنان پرس و جو کن که کدام شان در این باره امام است؟» (قلم /۴۱) و فرمود: «آیا در قرآن تدبر نمی‌کنند یا بر قلب‌شان قفل زده شده یا خداوند بر آنها مهرزده و درک نمی‌کنند؟» (محمد/۲۴). و نیز فرمود: «می‌گویند می‌شنویم، اما شنوایی ندارند. بی گمان بدترین جانوران پیش خداوند کران و گنگ‌هایی هستند که خرد ندارند. اگر خدا در آنان خیری می‌دید، شنوایی می‌داد و اگر می‌شنیدند، از حق روی می‌گردانیدند. یا می‌گویند که شنیدیم و دانسته با آن مخالفت کردیم. آن فضلی است که خداوند به هرکس اراده می‌کند می‌بخشد. خداوند صاحب فضل بزرگ است» (انفال ۲۲-۲۳)

آنان چگونه می‌توانند امامی برای خود برگزینند، در حالی که امام باید صفاتی والا داشته باشد؟ امام باید دانایی داشته باشد و نه نادانی. امام باید سرپرستی باشد که زیر بار مسئولیت بیرون نرود. امام باید معدن قدس و طهارت و نور و زهد و دانایی و عبادت باشد. امام باید به دعوت از جانب پیامبر خدا ﷺ ممتاز شده و از سوی او معین شده باشد. امام باید از نسل فاطمه ﷺ مطهره و بتول باشد. در نسب امام نباید جای ابهام و شک باشد و از والاترین خاندان در قبیله و قریش و کنگره بلند هاشمیان و عترت پیامبر اکرم ﷺ بوده و خداوند او را پسندیده باشد. امام باید شرف اشراف و پور عبد مناف باشد. امام باید شکافنده حقایق، علم و دست یافته به کمال بردباری باشد. امام باید از معنویت امامت آکنده بوده و از تدبیر آگاه باشد. امام باید واجب الاطاعه بوده و به فرمان خدا برخیزد. امام باید خیرخواه بندگان خدا و نگهبان دین او باشد.

بی‌گمان پیامبران و امامان را خداوند توفیق ارزانی دارد و از علم و حکمت به آنان بهره‌ها ببخشاید که دیگران از آن همه بی‌نصیب باشند. دانایی آنان برتر از دانایی همگان در زمان آنان باشد. همان سان که خداوند فرمود: «آیا کسی را رهبری کند سزاوار پیروی کردن است یا کسی که نیاز به رهبری دارد؟ شما را چه شده که این گونه داوری می‌کنید؟ (یونس/۳۵)». فرمود: «به هرکس حکمت عطا شد خیر زیاد داده شد و غیر خردمندان آن را یاد نمی کنند.» (بقره/۲۶۹). و نیز فرمود: «بی‌گمان خداوند او (طالوت) را بر شما برگزید و دانایی و نیرومندی جسم او را فزونی بخشید. خداوند به هر کس که اراده کند، ملک خویش بدهد. خداوند واسع و علیم است» (بقره/۲۴۷). و درباره پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

عَظِيماً»[١].

وَ قَالَ عَزَّ وَ جَلَّ فِي الائِمَّةِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ وَ عِتْرَتِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ ﷺ: «أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلىٰ مَا آتَاهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ آتَيْنَاهُمْ مُلْكاً عَظِيماً. فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَ مِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَ كَفىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيراً»[٢] وَ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ عَزَّ وَ جَلَّ لأُمُورِ عِبَادِهِ شَرَحَ صَدْرَهُ لِذَلِكَ وَ أَوْدَعَ قَلْبَهُ يَنَابِيعَ الْحِكْمَةِ وَ أَلْهَمَهُ الْعِلْمَ إِلْهَاماً فَلَمْ يَعْيَ بَعْدَهُ بِجَوَابٍ وَ لاٰ يُحَيَّرُ فِيهِ عَنِ الصَّوَابِ، وَ هُوَ مَعْصُومٌ مُؤَيَّدٌ مُوَفَّقٌ مُسَدَّدٌ قَدْ أَمِنَ الْخَطَايَا وَ الزَّلَلَ وَ الْعِثَارَ وَ خَصَّهُ اللّٰهُ بِذَلِكَ لِيَكُونَ حُجَّتُهُ عَلىٰ عِبَادِهِ وَ شَاهِدَهُ عَلىٰ خَلْقِهِ، وَ «ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَ اللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ»[٣]، فَهَلْ يَقْدِرُونَ عَلىٰ مِثْلِ هٰذَا فَيَخْتَارُوهُ أَوْ يَكُونُ مُخْتَارُهُمْ بِهٰذِهِ الصِّفَةِ فَيُقَدِّمُوهُ تَعَدَّوْا وَ بَيْتِ اللّٰهِ الْحَقَّ وَ نَبَذُوا «كِتَابَ اللّٰهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لاٰ يَعْلَمُونَ»[٤] وَ فِي كِتَابِ اللّٰهِ الْهُدىٰ وَ الشِّفَاءُ فَنَبَذُوهُ وَ اتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ فَذَمَّهُمُ اللّٰهُ وَ مَقَّتَهُمْ وَ أَتْعَسَهُمْ فَقَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدىً مِنَ اللّٰهِ إِنَّ اللّٰهَ لاٰ يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰالِمِينَ»[٥] وَ قَالَ: فَتَعْساً لَهُمْ وَ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ وَ قَالَ عَزَّ وَ جَلَّ: «كَبُرَ مَقْتاً عِنْدَ اللّٰهِ وَ عِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلىٰ كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ»[٦].

و صلى الله على محمد المصطفى و علي المرتضى و فاطمة الزهراء و الأئمة من ولدها المصطفين الأخيار آل يس الأبرار و سلم تسليما كثيرا.

---

١. النساء / ١١٣.
٢. النساء / ٥٤-٥٥.
٣. الحديد / ٢١.
٤. البقره / ١٠١.
٥. القصص / ٥٠.
٦. غافر / ٣٥.

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

«فضل خداوند بر تو عظیم است» (نساء/۱۱۳). و درباره خاندان او که از خاندان ابراهیم خلیل علیه السلام است، فرمود:

«یا حسد ورزیدند به مردم در آن چه خداوند از فضل خود به آنان ارزانی کرد. بی‌گمان ما به خاندان ابراهیم کتاب و حکمت را عطا کردیم و نیز بزرگی‌شان بخشیدیم» (نساء/۵۴). و فرمود: «برخی بدان ایمان داشته و برخی ایمان نداشته‌اند، دوزخ آتشی افروخته به اندازه کافی دارد» (نساء/۵۵).

بی‌گمان آن گاه که خداوند بنده‌ای را برای اصلاح کار بندگان خویش برگزید، به او گشادگی سینه ارزانی داد و در قلب وی چشمه‌های حکمت را به جوشش درآورد و علم خویش را از رهگذر الهام به وی تعلیم دهد که او در پاسخ هیچ پرسشی درمانده نگردد. زیرا او از جانب پروردگار آراسته به مقام عصمت است و برخوردار و تایید الهی و موفقیت و چیرگی بر مخالفان.

امام از هر گونه خطا و لغزش و برخورد ناصواب محفوظ خواهد بود. خداوند او را به این ویژگی آراسته است که حجت بالغه‌اش بر مردمان بوده و او را بشناسند. این همه فضل الهی است که به هرکس اراده کند، خواهد بخشید. خداوند صاحب فضل عظیم است. آیا انسان می‌تواند چنین رهبری برگزیند؟ آیا برگزیده مردمان برای امامت دارنده این ویژگی‌ها است؟ به حق خانه خدا سوگند که آنان تجاوز کردند و قرآن را پشت سر افکندند. گویی حقیقت را نمی شناسند. هدایت و شفادر قرآن است که بدان پشت کرده و تابع خواهش نفسانی شان شدند. خداوند آنان را نکوهش کرده و دشمن داشته و شوربختشان ساخته است. خداوند در این باره فرمود: «گمراه‌تر از کسی که پیروی از خواهش نفسانی‌اش دارد، کیست؟» (قصص/۵۰). و فرمود: «فتعساً لهم واضل اعمالهم». فرمود: «کبر مقتا عندالله و عندالذین آمنوا کذلک یطبع الله علی کل قلب متکبر جبار» دشمن آنها در نزد خداوند و نزد کسانی که ایمان آودند؛ بس بزرگ شد و خداود این چنین بر دل هر متکبر جباری مهر می‌زند (غافر/۳۵).

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فهرست مجالس

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

فهرست ابواب

مجلس پنجاه وچهارم

سه شنبه پایان ربیع اول سال ۳۶۸ ..... ۵

مجلس پنجاه وپنجم

روزجمعه چهارم ربیع الآخرسال ۳۶۸ ..... ۱۹

مجلس پنجاه وششم

سه شنبه هشتم ربیع الاخر سال ۳۶۸ ..... ۳۱

مجلس پنجاه وهفتم

روزجمعه یازدهم ربیع الاخر سال ۳۶۸ ..... ۴۳

مجلس پنجاه وهشتم

سه شنبه پانزدهم ربیع الاخر سال ۳۶۸ ..... ۵۱

مجلس پنجاه ونهم

جمعه هجدهم ربیع الاخر سال ۳۶۸ ..... ۶۳

مجلس شصتم

سه شنبه بیست ودوم ربیع الاخر سال ۳۶۸ ..... ۷۳

مجلس شصت ویکم

جمعه بیست وپنج ربیع الآخر سال ۳۶۸ ..... ۸۷

مجلس شصت ودوم

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

سه شنبه پایان ربیع الاخرسال ۳۶۸ ..... ۱۰۱

مجلس شصت و سوم

جمعه سوم جمادی اول سال ۳۶۸ ..... ۱۱۵

مجلس شصت و چهارم

سه شنبه ششم جمادی اول سال ۳۶۸ ..... ۱۲۹

مجلس شصت و پنجم

جمعه نهم جمادی اول سال ۳۶۸ ..... ۱۴۱

مجلس شصت و ششم

سه شنبه سیزدهم جمادی‌اول سال ۳۶۸ ..... ۱۵۱

مجلس شصت و هفتم

جمعه شانزدهم جمادی اول سال ۳۶۸ ..... ۱۶۷

مجلس شصت و هشتم

سه شنبه بیستم جمادی‌اول سال ۳۶۸ ..... ۱۷۹

مجلس شصت و نهم

جمعه بیست و سوم جمادی اول سال ۳۶۸ ..... ۱۸۹

مجلس هفتادم

سه شنبه بیست و هفتم جمادی اول سال ۳۶۸ ..... ۱۹۹

مجلس هفتاد و یکم

جمعه اول جمادی الاخر سال ۳۶۸ ..... ۲۱۱

مجلس هفتاد و دوم

سه شنبه پنجم جمادی الاخر سال ۳۶۸ ..... ۲۲۵

مجلس هفتاد و سوم

جمعه هشتم جمادی الاخر سال ۳۶۸ ..... ۲۳۹

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس هفتاد و چهار

سه شنبه دوازدهم جمادی الاخر سال ۳۶۸ ..... ۲۵۳

مجلس هفتاد و پنجم

جمعه نیمه جمادی الاخر سال ۳۶۸ ..... ۲۶۵

مجلس هفتاد و ششم

سه شنبه نوزدهم جمادی الاخر سال ۳۶۸ ..... ۲۷۷

مجلس هفتاد و هفتم

جمعه بیست ودوم جمادی الاخر سال ۳۶۸ ..... ۲۸۷

مجلس هفتاد و هشتم

سه شنبه بیست‌وششم جمادی الاخر سال ۳۶۸ ..... ۲۹۵

مجلس هفتاد و نهم

جمعه پایان جمادی الاخر سال ۳۶۸ ..... ۳۰۷

مجلس هشتادم

سه شنبه چهارم رجب سال ۳۶۸ ..... ۳۲۵

مجلس هشتاد و یکم

جمعه هفتم رجب سال ۳۶۸ ..... ۳۳۷

مجلس هشتاد و دوم

سه شنبه یازدهم رجب سال ۳۶۸ ..... ۳۵۳

مجلس هشتادوسوم

جمعه چهاردهم رجب سال ۳۶۸ ..... ۳۶۵

مجلس هشتادوچهارم

سه شنبه هجدهم رجب سال ۳۶۸ ..... ۳۷۹

مجلس هشتاد و پنجم

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

جمعه بیست ودوم رجب سال ۳۶۸ ..... ۳۹۳

مجلس هشتاد و ششم

سه شنبه بیست وپنجم رجب سال ۳۶۸ ..... ۴۰۷

مجلس هشتاد و هفتم

جمعه بیست وهشتم رجب سال ۳۶۸ ..... ۴۲۳

مجلس هشتاد و هشتم

شنبه آخر رجب سال ۳۶۸ ..... ۴۳۵

مجلس هشتادونهم

یکشنبه اول شعبان سال ۳۶۸ ..... ۴۴۷

مجلس نودم

سه شنبه سوم شعبان سال ۳۶۸ ..... ۴۵۹

مجلس نودویکم

جمعه ششم شعبان سال ۳۶۸ ..... ۴۷۱

مجلس نودودوم

سه شنبه دهم شعبان سال ۳۶۸ ..... ۴۸۱

مجلس نودوسوم

جمعه سیزدهم شعبان سال ۳۶۸ ..... ۴۹۵

مجلس نودوچهارم

سه شنبه هفدهم شعبان سال ۳۶۸

درمشهد مقدس به هنگام خروج به سوی سرزمین ماوراءالنهر املاء کرد ۵۱۷

مجلس نودوپنجم

چهارشنبه دوازده روز مانده از ماه شعبان سال ۳۶۸

دربارگاه امام رضا(ع) آن را املاء کرد ۵۳۵

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

مجلس نوه و ششم

چهارشنبه عصر، دوازده شب مانده از شعبان سال ۳۶۸ ..... ۵۴۵

مجلس نوه و هفتم

پنجشنبه یازده شب مانده ازماه شعبان سال ۳۶۸

دربارگاه امام رضا (ع) ۵۵۱

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

Presented By: https://jafrilibrary.com

Presented By: https://jafrilibrary.com

انتشارات نسیم کوثر

مفتخر است که:

متن عربی با اعراب گذاری کامل
همراه با ترجمه و توضیح

آثار ارزشمند محدث بزرگ

شیخ صدوق (ره)

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

منتشر کرده است:

۱. الخصال (دوره دو جلدی)	ترجمه: یعقوب جعفری
۲. ثواب الاعمال و عقاب الاعمال	ترجمه: محمد رضا انصاری
۳. التوحید	ترجمه: یعقوب جعفری
۴. الامالی (دوره دو جلدی)	ترجمه: ابوالفضل هدایتی
۵. کتب سته (مجموعه شش‌کتاب دیگر شیخ صدوق(ره) در یک جلد)	در دست انجام

Presented By: https://jafrilibrary.com